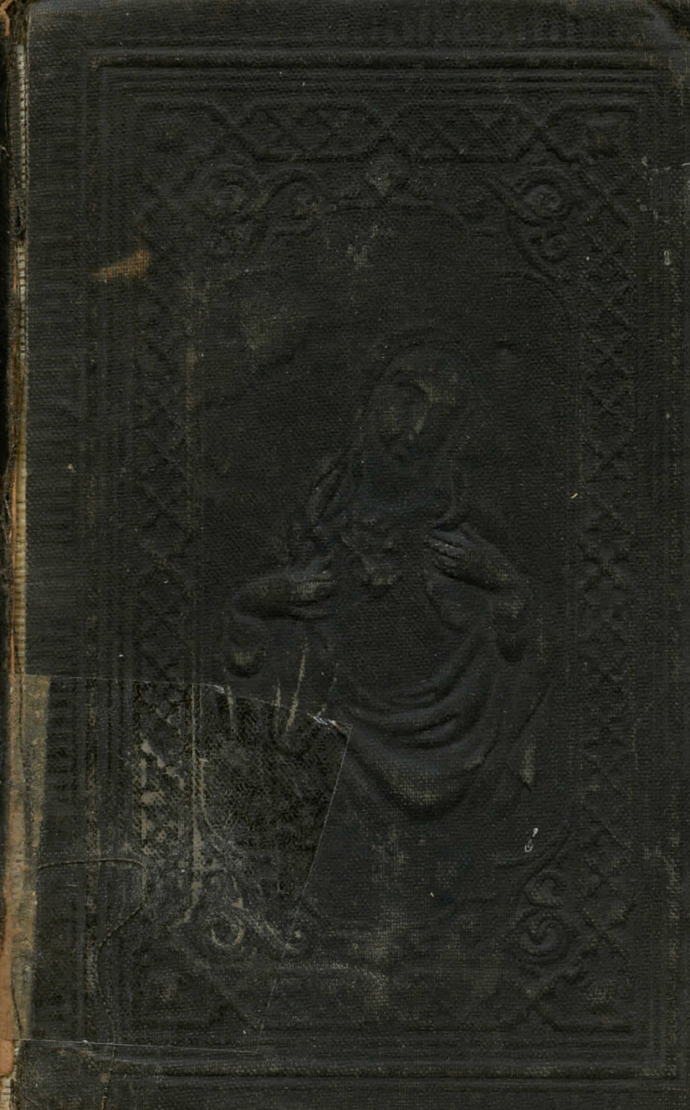

22138

BRATOVŠTINA PRESVETOGA I PREČISTOGA SRCA MARIJINA

SRCE MARIJINO ILI POBOŽNA RAZMATRANJA O PRESVETOM I PREČISTOM SRCU MARIJINOM

FRANZ HATTLER

1894

svetci — t. j. koji hoće da se oslobode grieha, a onda da čine samo ono, što Bog hoće, što je na veću slavu Božju, i uviek o tom razmišljaju, te sve svoje misli, rieči, želje i djela prema volji Božjoj ravnaju. Tim se sve više ujedinjuju s Bogom, dok se s njim napokon sjedine na nebu — za uvieke. Marija je koja ih štiti i k Bogu vodi. I ti treba da se s Bogom sjediniš na vieke. Stoga si stalno u pamet i srce upiši: Ja hoću da budem svet; ako su drugi, koji su možda u većih griesih bili, mogli doći do toga, da se oslobode grieha i onda uviek Bogu služe, zašto nebih mogao i ja? Da! ja hoću da budem svet. Jer Jao meni, ako ne budem svet! Dakle hoću da budem svet — Dakle hoću nebo — hoću g. Boga!!!

A sada Majko draga, preblažena Djevice Marijo, predajem Tebi u ruke ovu prem malu i nedostojnu tvoga veličanstva knjižicu, predajem u ruke tvoje dušu svoju i duše svih onih, koji ju uzčitaju. Ti nam izprosi svjetlo milosti s neba od Otca svjetlosti, da uzmognemo svladati silu pakla, Bogu vjerno služiti i u nebu Tebe s Bogom viekom slaviti.

Sarajevo, na Sviećnicu 1894.

Prevodioc.

e
a.
što
o se
esti i
alju i
olitvu;
a manje

U predvečerje.

Najbolji naslon, što ga je Bog nam ljudem u narav usadio, jest i ostaje uviek dobro majčino srce. Tko je to izkusio, znade to dobro. Otidje li u sviet, nadje li radosti i sreće, koliko mu drago, ipak se rado vraća k majci svojoj. A tim više ako mu u stranom svietu zlo ide; tada ga sve misli i želje vuku k majčinu srcu, da tu ublaži muke i boli svoje. A desi li se medjutim da mu je majci bilo k Bogu poći, tada i diete nešto onamo vuče. Jedan je to izkusio i za sve svoje sudrugove opjevao:

Tad, kad' daleko b'jah od tebe
O vjerno srce majčino,
Tad ljubav tvoja men' obuze
Povuče k domu svesilno.

Al nadjoh mjesto tvoje prazno!
Iz kraja dodjoh tudjinskog
A tvog mi nema lica, majko,
Kod kuće sam, al' tudje sve!

Tam' gore, gdje je srce tvoje,
Dom otčinski je sada moj;
Dok smrt me tamo ne prenese
Viek srce mi napunja bol.

…o je i sa srcem čovjeka kršćanina. Tko …to je Marija, i jednom je u životu svom

izkusio, kako mu je ljubezno i dobro premilo Srce Majke Božje, taj će po svih putevih života svoga naginjati k Mariji.

To svjedoči ponajprije činjenica, koja se svake godine na naše oči sbiva i pokazuje, da iz Marijina srca izlazi njeka tajinstvena, ali silna, moćna, spasonosna sila po svem svietu k siromahu i bogatu, bolestnu i zdravu, pravedniku i griešniku. U Parizu, glavnom gradu Francezke, stoji crkva, nazvana „Marija od pobjede". Ondje se već mnogo godina vanredno štuje Srce Majke Božje, i ondje Marija čini velika i mnogobrojna čudesa svake vrsti. Sbog toga postala je ova crkva glasovitim proštenište. Samo godine 1882. hodočastilo je onamo ništa manje od jednoga milijuna i sedamsto tisuća ljudi, ne istina nogami već upravo srcem i dušom, te su se u svojih listovih po molitvah tamo postojeće prabratovštine stavili na materinsko Srce nebeske Kraljice. A da dokažu, kako im je tamo dobro bilo, javilo ih se je 51.490 sa svih strana svieta, te su srcem i dušom u svojih listovih zahvaljivali Mariji za majčinu ljubav koju su ćutili. Ali ih je mnogo u onu milostnu crkvu i došlo. Ondje je bilo iste godine 34 biskupa i oko 4000 stranih svećenika. A da je put, koji ide iz Srca Marijina, put što vodi k Srcu Isusovu, dokazuje jasno to, što se je godine 1884. podielilo 135.000 sv. pričesti i 8000 sv. misa čitalo. Često se onamo šalju i zavjetni darovi kao zahvala za uslišenu molitvu; medju ostalim došlo je godine 1882. ništa manje

nego 234 srebrna i zlatna srceta, a mramornih pločića 609.

O toj privlačivoj sili, kojom Srce nebeske Kraljice privlači k sebi vjernike, pripovieda nam svake godine i mjesec svibanj. Svaki kucaj zvona, koji poziva k svibanjskoj pobožnosti, vabi kršćanska srca u crkvu k Srcu majčinu, a ona idu tako rado te dolaze i na djelatnike toli mnogobrojno, kako inače nikada kroz cielu godinu; i njima je ondje dobro, i svaki znade kazati, kakav je blagoslov dobio od Marije. Na njeki način se može i ovdje uporaviti ona rieč crkvenoga učitelja: „Nemirno je srce naše dok se ne umiri u tebi, o materinsko Srce Marijino!“

Nitko me ne pita, što je to, te kršćanska srca toli silno vuče k Srcu Marijinu; jer svaki to dobro znade. Prije svega je moć njezine molitve, koju za nas Bogu prinaša. Njezino je Srce i u tom slično Srcu njezinoga Sina, te, kako piše sv. Pavao, uviek živi, da nas zagovara. Za majku koja se za svoje diete moli, pisano je:

Najčišći glas, koj svietom se širi
Najčišći sjaj, koj k nebu se diže
Najsvet'ji cviet, koj ovdje nam cvate
Najsvet'ji plam, koj ovdje nam plamti,
Nać ćete nju, gdje pobožno moli
Tihano viek za djetešce svoje.

I to čini Marija vazda, ona tiho moli za djecu svoju; a majčina molitva majčin je blagoslov, koji kod Boga vriedi, ako je to djeci na spas. Da taj majčin blagoslov zadobiju, dolaze

kršćani k Majci Božjoj, i svaki dan ju zato prose: Moli za nas! Još ima nješto u Marije, što dobre ljude toli ljubezno i silno **k** sebi vuče; a to je krasan i miomirisan vrt pun ruža u Srcu Njezinu, Njezina čistoća, Njezina poniznost, Njezina vjernost i t. d.; to je Njezino diete, koje Ona na svom naručaju drži i koje je nas sviju Spas i Život i Bog i Sve. Ali osobito je, mislim, Njezina materinska ljubav k braći djeteta Joj, što kršćane toli moćno i silno vuče.

I ti si, kršćanine dragi, nakan, da se dadeš na taj put, te u mjesecu svibnju svaki dan za koje vrieme, bilo kod kuće, bilo u crkvi, dodješ, k Majci svojoj i k Majci Spasitelja svoga, da kod Njezinoga Srca nadješ pomilovanje, pouku, ljubav, utjehu, pomoć i blagoslov. Ova knjižica želi te onamo dovesti. Ali možeš sam već danas odlučiti, što ćeš sve činiti ovoga mjeseca, da razveseliš veliku Majku Božju. Ti možeš dakle svaki dan nješto moliti, ili koju sliku Njezinu, nakititi, i koji cviet darovati, a i žrtvu prinieti tim da paziš na oči svoje, te negledaju sve što im se prohtije, na jezik svoj, na jelo i pilo itd.; to će ti sve biti materinski blagoslovljeno. Osobito ćeš razveseliti Mariju, ako pomogneš Njezinomu Srcu, te Njezinu djecu k Njoj potičeš, ili vodiš, siliš, vučeš, kako je već potrebno. Tim ćeš poslužiti Majci a još više djeci, ako se tvojim trudom i nastojanjem sastanu.

Tako su prema okolnostim i svetci činili, n. pr. sv. Franjo od Hieronima. On je bio mi-

sionar i imao je tu zadaću, da svaki mjesec devet dana poziva i pripravlja ljude k zajedničkoj mjesečnoj sv. pričesti. Stoga je redovito išao iz jedne ulice grada u drugu, svuda je žarko propoviedao, a pri tom je on po materinskom Srcu vodio ljude k Srcu Isusovu u sv. pričesti. On je govorio veoma pobožno i duboko i žarko o tom, kako Marija ljude materinski ljubi, kako bi im dobro bilo, da k Njoj dodju, kako Ona nikoga ne odbacuje, koji dodje, da ju za što zamoli. Tako je on u kršćanskih srcih pobudjivao težnju i želju za Srcem Marijinim. Naročito je rado sakupljao oko sebe djecu i vodio ih k slici kojoj Marijinoj u gradu, i učio ih ondje, da Mariju poznavaju, hvale, ljube i štuju, pa mu je najveća radost bila, kad bi mnogo djece došlo, a onda s viencem cvieća na glavi išla u crkvu, gdje bi vience dubokim počitanjen stavljala pred noge božanskoga Djeteta i Majke Njegove, te im pjevala pobožne pjesmice. Gledajući ovako djecu s Majkom zajedno tako ga je diralo, da je često od radosti na glas plakao.

Misliš li, da tim nije majčinomu Srcu Marijinu pripravio pravo slavlje? Jer što je majci milije, nego kad svu svoju djecu oko sebe vidi, te zadovolji sili ljubavi svoje, da svim dobro čini? A gle, kako li bi to bilo, kad bi i ti što takova učinio? Ti ne možeš možda propoviedati, ali možeš u školi djecu k Mariji putiti, možeš svoju sestru, svoga brata, svoje služinče i djecu poticati, neka idu u crkvu k svibanjskoj pobožnosti, kako ih drugda pozivaju drugi u kazalište ili kakov svibanjski izlet; ti možeš i kod kuće štogod o Majci Božjoj čitati, n. pr. iz ove knjižice. U kratko, promišljaj, kako ćeš u svibnju koje diete Marijino donieti k materinjemu Srcu Marijinu, da mu ondje dobro bude.

A sada još jedno. Tebe valja ovoga mjeseca svaki dan svraćati k Srcu premile Majke Božje. Istina ima tomu mal ne već dvie tisuće godina, što je ona na zemlji živjela, a daleko je do onoga blaženoga mjesta, gdje ona sada s desnu svoga Sina živi i kraljuje. Ali mi možemo ipak mnogo znati o Njezinu Srcu. To nam je očitovano po Duhu svetom u pozdravu angjeoskom; to nam je očitovano u životu, kako je Marija živila na zemlji. Da, tko bi to pravo razumio, odkrio bi u Srcu Marijinu neizmiernu ljepotu i ljubav. Pogled na ovo Srce bio bi mu kao pogled u krasan vrt pun ruža, da se od radosti i uzhićenja nebi mogao od njega oteti. To bi ga vanredno veselilo, kao pogled za vedre noći na tiho, mirno, sjajnimi zviezdami osuto nebo. Nu naše je oko tako sliepo i kratkovidno, da najljepši, najmiliji stvor Božji, svoju majku Mariju, sami po sebi ne možemo razumjeti. Pa ipak dobro je, da diete pozna srce svoje majke. A i majci je do toga, da diete pozna njezino srce, i znade, te je osvjedočeno, kako je puno ljubavi, kako u njemu uviek može naći utjehu i pomoć; pa mu svakom sgodom pokazuje svoje dobro srce. Tako će se i Marija samo radovati, ako

želiš njezino Srce upoznati, ona će ti rado pomoći i svoje Srce odkriti, ako ju za to zamoliš.

I tako podigni duh svoj k Mariji, posveti joj mjesec svibanj i posveti joj sebe sama, i zamoli ju, neka ti pokaže ljepotu, ljubežljivos t dobrotu Srca svoga, i tim te za uviek k s eb privuče.

Molitva.

Presveta Majko Isusova, a i moja predobra Majko! Opet je sada došao mjesec svibanj; sva djeca tvoja po svem širokom svietu sakupljaju se svakoga njegova dana oko Tebe pred Tvojimi slikami i oltari, da Ti zahvale za Tvoju dobrotu, da u Tebi Boga hvale i Tebi pokažu svoju ljubav i štovanje i pouzdanje na Tvoje blago Srce. Ja, Tvoje biedno diete, neću pri tom manjkati: i ja ću svaki dan dušom i srcem svojim k Tebi doći, te kao ostala Tvoja dobra djeca zasvjedočiti svoju ljubav i štovanje. Ja znadem dobro da Ti tim nije mnogo posluženo; jer si već u podpunom blaženstvu. Ali ja znadem, da si Ti tako dobra, te ne odbacuješ ni najmanje djete svoje; Ti primaš prijatnim licem i dobru volju, Tebi se dopasti, te baš obilno i materinski naplaćuješ i najmanju stvar, koja se učini iz ljubavi k Tebi. Pak stoga i hoću svaki dan pouzdano k Tebi doći, i nastojati, da Ti svaki dan nješto donesem, što bi Te razveseliti moglo. Istina, ja imam dosta razloga, da Te svim srcem štujem i ljubim; ali na žalost, često sam posve hladan napram

Tebi; kao da Ti nisi majka Isusova i moja, a ja da nisam diete Tvoje. Oprosti mi to, premila Majko! a da se popravim, povuci me samo k sebi. Pokaži mi ljepotu i svetost, dobrotu i ljubav Tvoga materinskoga Srca. Izprosi mi od svoga Sina tu veliku milost, da moje srce bude, kao što bijaše Tvoje. Kad budem takav, veliko će biti Tvoje materinsko veselje samnom, a veselit će se tomu i Sin Tvoj. Izprosi dakle Njegovu, svojemu i mojemu srcu tu radost, da uzmognem živjeti pravim kršćanskim bogoljubnim životom. Onda će ovaj mjesec svibanj biti za mene u istinu najbolji i najblagoslovniji u ovom i u vječnom životu.

A sada Te prosim, daj mi sveta Bogorodice, Ti previšnja Kraljice neba i zemlje, daj mi svoj materinski blagoslov, da sretno započnem ovaj mjesec, i moli se, da me sada s neba blagoslovi trojedini Bog Otac † i † Sin i Duh † sveti. Amen.

Prvi dan.

Srce Marijino.

Ti ćeš svaki dan ovoga mjeseca upravljati pogled svoj k Majci Božjoj, i to osobito na Srce Njezino. Što će to reći: Srce Marijino?

Ti si čovjek, i kao takav imaš tielo i dušu. U tielu tvom, u grudih tvojih bije tjelesno srce; tu se skuplja i drži krv, koja usljed kucanja srca iz njega izlazi i čitavim tielom prolazi, te se k njemu opet vraća, pa tako čini, da se tielo uzdržava: da raste. U duši tvojoj ima mislî, sudovâ, načelâ, nazorâ, osjećajâ, čuvstvâ straha i nade, ljubavi i nesklonosti, željâ i ostalih čina volje. U svem tom pokazuje duša svoj život, i sve to sačinjava tvoj nutarnji duhovni život nasuprot životu tvoga tiela. Svu ovu nutarnjost, život ovaj duše zovemo jednom riečju: srce. Kao što je naime tjelesnoj srce i najveća nutrinja tiela, tako je i ovaj život duše najveća nutrinja duše, i stoga se govori o srcu ljubećem, o vjernom, poniznom, milosrdnom srcu.

Kada ti dakle ovoga mjeseca razmatraš presveto Srce Majke Božje, to se razumieva Srce Marijino u tom smislu. Srce Marijino ili Mariju u Njezinom Srcu razmatrati nije ništa drugo

već razmatrati osjećaje, sklonosti, nakane, čuvstva, težnje i čine volje, u kratko: razmatrati duševni život Marijin, i tek po tom pravo razmatrati i cieniti Njezin vanjski život.

Ali zašto treba da sluga, diete Marijino upravo o Srcu Majke Božje razmatra, zašto ne radje cieli Njezin život? Tomu je dvostruk razlog: prvo primjer samoga Boga a drugo tvoja vlastita korist.

I. Primjer Boga. Jednoga dana posla Gospodin Bog proroka Samuela u Betlehem k Izaju, uglednu, bogatu čovjeku toga grada, koji je imao osam sinova. Jednoga od ovih imao je Samuel pomazati za kralja. Prorok posluhnu, ode u Betlehem i zatraži od Izaja, da sve svoje sinove k njemu dovede. Jedan se od njih osobito iztaknu svojom ljepotom i veličinom, pa Samuel pomisli u sebi, da će biti sigurno ovaj, koga je Bog odabrao za kralja. Zato upita Gospodina, bi li pomazao ovoga, imenom Eliaba? Nu Gospodin reče Samuelu: ne gledaj na lice njegovo, niti na veličinu njegova stasa; jer toga sam ja zabacio, jer ja ne sudim po licu ljudskom. Čovjek istina vidi ono, što je iz vana, ali Gospodin gleda na srce.

Tim se ne kaže samo to, da Bog svojim sveznanjem vidi i nutarnjost čovječju, naime misli njegove, već se hoće reći: kod Boga vriedi takodjer najviše ona nutarnjost, on daje i polaže svu važnost na srce čovječje, a ne na vanjske čine ili na rieč, a još manje na vanjsko

lice, ljepotu, bogatsva, i tomu slično, što nam ljudem u oči udara. Ako dva čovjeka isto djelo rade, ipak ono nije jednako pred Bogom, ako im je srce različito. Abel i Kain žrtvuju; žrtva Abelova Bogu je ugodna, jer je pri tom bilo srce njegovo, ljubav njegova. Kainova je žrtva zabačena, jer je njegovo srce bilo zlo. David je liepe pjesme o Bogu zasnovao i pjevao, i Bogu su bile povoljne; jer su izašle iz pobožnoga srca. Kasnije su i židovi pjevali ove pjesme Davidove; ali to je bio samo piev usta a u srcu nije bilo često štovanja, ljubavi i pobožnosti k Bogu. Zato reče sam Bog: „Ovaj me narod štuje ustima, ali srce njegovo daleko je od mene, ono me ne ljubi, ono me ne štuje“. Oni ga istina nazivahu „Otcem“ i „Gospodinom“, ali u srcu svom nisu imali nikakove djetinje ljubavi i štovanja prama njemu, kako se sam Bog tuži: „Ako sam ja otac, gdje je moje štovanje? i ako sam ja Gospodin, gdje je moj strah?“ — Dva čovjeka mole u crkvi; duga molitva jednoga je odbačena, jer je farizej pri tom u srcu svom mislio samo na svoju hvalu. Kratka molitva carinikova nadje milost, jer je njegovo srce bilo skrušeno, a Bog ne prezire ponizna srca. — I kad Bog od čovjeka što traži, ne veli: Daj mi svoj novac, svoje zdravlje, život svoj. Sve to kod Boga nema vriednosti, ako mu to čovjek ne da s ljubavlju i štovanjem. Zato moli Bog samo jedno: „Daj mi srce svoje“; odvrati ljubav svoju od zla i obrati ju k meni, pokloni mi

ljubav svoju, pouzdanje, volju i sve, što se izriče riečju srce.

To je dakle stalno; na što Bog osobito pazi, na što on osobitu važnost stavlja, što kod njega jedino vriedi — to je srce čovječje, to je srce tvoje. Što vriedi srce tvoje i koliko vriedi pred Bogom, toliko i ti vriediš pred njim.

Tako je sve kod Marije; i kod Nje gleda Bog najprije na Srce. Što je Njemu na Mariji omililo, nije bilo toliko njezina samoća i njezin zabitan, siromašan život, niti njezino djevičanstvo, pa ni piev svetih pjesama i psalama; to su mogle za vrieme Marijino i druge djevojke činiti; nego je to bila ljubav, štovanje, odanost vlastite volje, jednom riečju, sav udešaj njezina Srca. Pače da ju učini dostojnom majkom Sina svoga, On joj je sam ponajprije srce za to uredio, od iztočnoga grieha očuvao, svimi milostmi uresio. Sveta Crkva veli u molitvi, koju moli na svetkovinu Srca Marijina, da je Bog ponajprije pripravio dostojan stan duha Božjega u Srcu Marijinu, jer je istom ovako mogla ona postati vriednom, da primi Sina Božjega u krilo svoje te mu bude majkom.

Najbolje, najljepše, najplemenitije, štovanja najdostojnije, Bogu najmilije u Mariji jest upravo Srce Njezino, Njezin nutarnji duhovni život. Hoćeš li dakle, da Majku Božju skroz i skroz upoznaš, te u Njoj štuješ i ljubiš, što u Njoj najviše štovanja i ljubavi zaslužuje, to čini po primjeru Božjem; pazi i ti kod Majke Božje

na Srce Njezino. Tako ćeš ti u štovanju i počitanju Marije nasljedovati samoga Boga.

II. Tvoja vlastita korist neka te u tom još više utvrdi. Znadeš li zašto? Vrlo je važna rieč, koju napisa sv. Augustin, sveti crkveni učitelj: Samo oni slave svetkovine svetih baš u istinu, koji nasljeduju njihov primjer. Jer svetkovine svetih poticala su k svetosti; ne smije nam biti dosadno te nasljedujemo, što nas veseli da svetkujemo". — Jest dakle baš nasljedovanje najbolji način štovati svetce.

I ti štuješ sigurno ljubeznu Majku Gospodinovu, i nadaš se odatle velikoj koristi i obilatu blagoslovu, pa i punim pravom. Nu najbolje štovanje Majke Božje jest upravo Nju nasljedovati. Nu malo ih je, a medju njima si po svoj prilici i ti, koji bi mogli ma iz daleka samo nasljedovati vanjski život Marijin u djevičanstvu ili materinstvu, u putovanju u daleke krajeve, u težkih bolih majke za djetetom si i t. d. Ali ju zato mogu i moraju nasljedovati svi u Njezinoj ljubavi prama Bogu i ljudem, u vjernom vršenju Božjih zapoviedi, u Njezinoj čistoći od grieha, u Njezinoj strpljivosti, jednom riečju, u svetosti Njezinoga života duše, Njezinoga Srca.

Uvidjaš li dakle sada, zašto pravi sluga i dobro diete Marijino mora pogled svoj svraćati osobito na Njezino Srce? A kako će ga nasljedovati, ako ga ne ima pred sobom i ako ga ne pozna?

Evo i drugi razlog. Svakomu čovjeku, komu je očekivati pomoć od drugih, mnogo je laglje moliti i prositi, kad znade, da je u ljudî, od kojih pomoć traži, njemu sklono, darežljivo, blago srce. Tako i kod tvoje prošnje na ljubeznu Majku Božju mnogo je do toga, da imadeš veliko povjerenje k njoj; obično si toliko uslišen u koliko se u Nju uzdaš. A uvidjeti ćeš i sam, da će tvoje pouzdanje biti tim srčanije, sigurnije, uspješnije, čim više upoznaš Marijino Srce, Njegovu sućut, Njegovu darežljivost, Njegovu ljubežljivost, Njegovu spremnost da pomogne, i Njegovu moć na Srce Božje. Već te vlastita tvoja nužda i potreba mora prisiliti, da Srce Marijino skroz na skroz proučiš. Jesi li ga jednom upoznao, nuka te ono i bodri, da s njim djetinski, otvoreno i pouzdano obćiš, te mu svaku svoju potrebu povjeriš i od njega pomoć uztražiš. — O tom neka te podpuno uvjeri znamenit jedan dogodjaj.

U trećem desetku ovoga stoljeća, kako je poznato, osnovana je u Parizu nova bratovština, i to na čast presvetoga Srca Marijina. Istom što je duhovni pastir tim započeo i ljudem govorio o Srcu Marijinu, neobično ih se mnogo sakupi, u bratovštinu stupi, skupštinam prisustvova, te se u župi, gdje je podignuta bratovština, sve odmah okrene na bolje. Čim se je za to saznalo po drugih zemljah, te se je kršćanom i tu stalo govoriti o Srcu Marijinu, mnogi stupiše u to družtvo, da budu što bliže Srcu Majke Božje. Ovi su vjernici istina i inače štovali već

presvetu Djevicu: ali kan da im je, upoznav Srce Marijino, novo svjetlo zasjalo, i njihova se srca ogriju novom ljubavlju, uzpale novim pouzdanjem. Da, isti oni, koji nisu imali nikakve pobožnosti i štovanja prama Majci Božjoj, osjetiše s mjesta, kako se ona javlja u srcu njihovu čim su začuli gdje se govori o Srcu Marijinu. Navesti ću samo jedan primjer, kako ga kazuje onaj, što ga je doživio.

Bio je to njeki talijanac iz Napulja. Već se 43 godina nije izpovjedio, te je živio bez vjere, jedino, što je od vjere još zadržao, bijaše „Zdravo Marijo" što bi još kadšto molio.

Njekoga svibanjskoga dana dodje u crkvu, gdje je bratovština Srca Marijina obavljala svoju pobožnost i gdje je bio podignut oltar na čast presv. Srcu Marijinu. Slušao je više propoviedi o milosrdnosti Srca Marijina. Tada ga najednom potrese, otide od propoviedi kao izvan sebe; one noći nije mogao usnuti od silnih misli, koje su ga salietale.

„Čim osvanu" tako sam pripovieda „pojurih kao niem i ujedno od njeke nevidljive ruke vodjen u onu crkvu, i stavih se do priestola milosti (oltar družtva presvetoga Srca Marijina). Tu stajah dulje vremena kao bez misli, bez osjećanja, ni pogledao nisam k njoj gore. Napokon usudih se ipak podignuti pogled svoj, i — oj presretne smjelosti! — čim pogledah k njoj, zamjetih u sebi odmah ovaj glas: Ja upravo tebe čekam. Bacih se pred čudotvornu sliku Marijinu na koljena i plakah. Tisuće radostnih nada izbiše sada u duši mojoj; iste moje zle navade i — prem bezbrojna množina mojih grieha, ne mogoše me više preplašiti. Ja mišljah samo na milosrdje Marijino!

„U tu misao zaronjen ostadoh pod cielom propoviedju; nakon ove kleknuh opet pred čudotvornu sliku preblažene Djevice i plačući rekoh joj: „Marijo, ti si me pozvala, pomozi mi!" Ustah odvažno i pun srčanosti te potražih svećenika. Jedan mi dodje u susret i ja ga zamolih da mi opredieli vrieme, kad bi mogao s njime govoriti. On odmah opazi na meni o čemu se radi, a to mi i otvoreno reče: a ja odgovarah uzdišući i plačući. On me ozbiljno pogleda, a onda otčinskim glasom reče: „Brate! ako vas Bog zove, ne treba gubiti vremena. Gospodinu valja se smjesta odazvati". Ja mu otvorim srce svoje i izpovjedih grijehe svoje. I ja sam se vratio k Bogu, koga kroz toliko vremena života moga nisam priznavao; vratio sam se k vjeri, koju sam prezirao; vratio sam se u naručaj svećenika, na čiji stališ i sudrugove upravo sam mrzio! Ja sam pod zaštitom premilosrdne Majke Marije! Oh da! nema ugodnijega časa u životu, nego li kad plačeš sbog grieha svojih i skrušeno ih izpovjediš; nema milijega časa nego li kad si kod nogu Marijinih". — Tako taj čovjek.

Nemam li dakle pravo, kad velim, da je za tebe upravo koristno, da upoznaš Srce Marijino, jer će te ova spoznaja potaknuti, da nju ljubiš,

u nju se uzdaš i tim opet njezino Srce za sebe predobiješ? Na sreću za ovo proučavanje Srca Marijina ne treba nam osobita kakova dara: osim što smo ga dobili na sv. krstu: dar vjere. Samo ti treba srcem punim vjere razmišljati o Zdravo Marijo, o lauretanskih litanijah, ili o kojoj crkvenoj molitvi; što se ondje govori o Mariji, to vriedi, ako se pravo shvati, o njezinu Srcu, ili onda nam je istom posve jasno i voljko, ako se uporavi na njezino Srce. Pokušaj samo jednom na taj način razmišljati Salve Regina „Zdravo Kraljice" itd.; puno je ovdje pozdrava na Srce Marijino, ma bile samo i zadnje tri ljubezne riečce: o blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo!

Ali kad bi ti i obilno poznavao Majku Božju, što bi ti sve to koristilo, ako bi te tvoje opake misli i želje zadržavale u propasti grieha? Zato i jest i ostaje uviek najvažnije to, da svoje srce učiniš slično njezinomu. Zato i Marija ide najprije za tim, da se tvoje srce uredi. Kao što Bog, tako i Ona, gleda ponajprije ne na divljenje tvoje i hvalu, koju joj izričeš, već na tvoje srce. I ti nećeš tako dugo razumjeti Srca njezina, doklegod se svojim životom od njega odaljuješ. A napokon nema ništa, što bi ti moglo tako lahko i sigurno pribaviti njezinu ljubav i zaštitu, nego li kad joj tu radost učiniš, da si u svemu takav, kakova je Ona bila, da ljubiš, što Ona ljubi, i prezireš, što se Njoj ne svidja.

Zato prvi dar, koji ćeš Majci svojoj i Kraljici svojoj ovoga mjeseca prikazati, neka bude ozbiljna volja i odluka, da ćeš si Njezino Srce uzeti za uzor te s Božjom pomoći svoje učiniti slično Njemu.

Je li ti ozbiljno do toga stalo, podji sada k Njoj i reci joj, kako ti je pri srcu.

Molitva.

Presveta Majko Gospodina moga! ja doista uvidjam, da ti neću nikad omiliti, niti si pribaviti ljubav tvoju, ako se od tebe odielim osjećanjem, duhom i životom. Zato želim, da srce svoje i život svoj uredim prama Tebi. Ja hoću i želim kao i ti, ljubav svoju sasvim i nerazdjelivo obratiti k Bogu, da njemu omilim. Ja želim biti tako čist, tako ponizan, tako uztrpljiv, tako iskren, kao što je bilo Srce tvoje. Ja hoću, kao i ti, ljubiti takodjer ljude, pa i neprijatelje svoje i prama njim biti uslužan, sućutan, popustljiv i blag. Ali na žalost srce je moje u svemu tomu posve drugčije. Ja već vidim unapried, te će me još mnogo truda stajati, da ti i iz daleka bar u nječem budem sličan. Ja sam po sebi ni nisam kadar to izvesti. Ali ja znam, da je više na srcu Tebi nego li meni, te budem na čast i radost Božju Tebi sličan. Zato Te molim, podji sada k svomu božanskomu Sinu i moli ga za mene usrdno kao majka za diete svoje, neka me u nutrinji opomene i potakne, da Tebe nasljedujem, i ne da mi mira, dok ne podjem za Tobom; moli za mene, da On sam uzme srce

moje u ruke svoje te ga uredi prema svomu i Tvomu Srcu.

Crkvena molitva. Svemogući, vječni Bože! Ti si u Srcu blažene Djevice Marije pripravio dostojan stan Duha svetoga. Dopusti milostivo, da mi spominjući se pobožno ovoga prečistoga Srca, po Tvojem Srcu živjeti uzmognemo, po Kristu, Gospodinu našemu. Amen.

Drugi dan.

Zdravo Marijo i Srce Marijino.

Promatranje Srca Majke Božje počimamo tim, da proučimo molitvu: „Zdravo Marijo“. Ovdje bo su Srce Marijino orisala i opisala tri umjetnika: Bog, sv. Elizabeta i sv. katolička Crkva. Što se ovdje kaže o Mariji i Njoj govori, to vriedi upravo o Njezinu presvetom Srcu, te se istom onda može pravo razumjeti, ako se protegne na Njezino Srce. Podjimo dakle u školu k ovim trim umjetnikom i čujmo, što nam oni govore o Srcu Majke Božje.

Da te potaknem, te marljivo polaziš ovu školu, kazat ću ti još u naprieđ, koliko cieni sveta Majka Božja ovu molitvu, i koliko je njeno Srce zaronjeno u nju.

Sveta ova, pravo katolička molitva, koja se svaki dan tolike tisuće puta k Mariji diže, pozdrav Angjeoski, imade trovrstnu jezgru prema svojim trim dielovom, od kojih sastoji.

Ona je pozdrav — pohvala — prošnja.

Sve ovo troje proizlazi iz Srca. Pozdrav poslan je iz Srca Božjega; pohvala dodje iz srca svete Elizabete; — prošnja prodire iz srca katoličke Crkve.

Katolik uzima dakle ova tri srca u svoje i odatle pošilja ovu svetu molitvu k Mariji kao najljepši pozdrav, kao najbolju pohvalu, kao najsrdačniju prošnju. Jest dakle Zdravo Marijo molitva ravno iz srca, molitva srca a puna duha i istine.

Zato i jest takodjer molitva ravno upravljena k srcu. Za čudo, kako može često maljušna rieč srce ljudsko razveseliti ili raztužiti. Spomeni djetetu samo ime otca mu ili majke i odmah je veselije. Spomeni majci smrt miloga joj djeteta, pa kao da si joj nož u srce rinuo. Sjeti čovjeka na osobito veliku radost u životu njegovu, što ju je njekoč osjećao, a iz njegovih očiju, usta, cieloga lica sieva radost, što si ju ovim spomenom u srcu njegovu probudio.

A svakako je od najvećih i najsvetijih radosti, koje je prečisto Srce Marijino doživilo, radost, koju joj je učinio angjeo ili bolje trojedini Bog po angjelu, kad joj je s neba poslao pozdrav, da postane Majkom Božjom. Kolikogod puta ju od onda kršćanin sjeća na ovu radost, dok pobožno upravlja k Njoj ovaj božanski pozdrav, razblažuje i razplamćuje njezino Srce, potiče ga na zahvalnu radost i čini, da Marijino darežljivo Srce i njegovu srcu radost uzvraća.

Sveta Mehtilda pripovieda, što se je njoj dogodilo. Jedne subote molilo se u uvodu sv. mise: Salve, sancta parens! „Zdravo, sveta Majko!“ Na to je ona molila Mariju: „O premila nebeska Kraljice! o da Te mogu pozdraviti takovim pozdravom, kakova još nikad nije srce ljudsko izmislilo. To bi ja najradje učinila“.

Za čas joj se ukaza preslavna Djevica noseći na prsih svojih zlatnimi slovi napisan pozdrav angjeoski. Ona reče: Nikad još nitko nije boljim pozdravom k meni došao nego li je ovaj pozdrav. Niti me može čovjek milije pozdraviti, nego li kad me pozdravlja onom ljubavlju, u kojoj me je pozdravio Otac riečju zdravo, kad me je svojom svemogućnošću odabrao, da budem prosta od svake ljage grieha i kazne. I Sin Božji svojom me je božanskom mudrošću tako prosvietlio, da sam sjajna zviezda, koja razsvjetljuje nebo i zemlju; to kaže ime Marija t. j. zviezda mora. I Duh sveti svojom me je božanskom milošću toli obsipao, da svaki nadje milost, koji ju po meni traži; to znače rieči milosti puna. Rieči: Gospodin s tobom opominju me na nedohitno sjedinjenje s Bogom i na tajnu, koju je u meni proizvelo presveto Trojstvo, kad je bit moga tiela sjedinilo s božanskom naravi u jednoj osobi, te je postao Bog-čovjek. Koliko sam radosti i blaženstva u taj čas oćutila, ne može ni jedan čovjek podpuno shvatiti. Riečmi: blagoslovljena ti medju ženami diveći se priznaje i potvrdjuje svaki stvor, da sam blagoslovljena i uzvišena nad sve stvorove, nebeske i zemaljske. Riečmi blagoslovljen plod utrobe tvoje hvali se i uzvisuje predivni plod moga tiela,

koji oživljuje, posvećuje i u vieke blagoslivlje sve stvorove. — Kada dakle ovaj pozdrav toliko veseli Mariju, sigurno nam se je nadati, da će blaga, dobra Djevica biti zahvalna svakomu, koji joj tu radost pribavlja. Dakako da taj pozdrav mora ići iz ljubeznoga, poniznoga srca, hoće li da dopre do Srca Marijina. Raztreseno bezćutno tepanje nekoristi ništa; Marija bo gleda kao i Bog na srce a ne na gibanje ustnâ; te kao Bog nagradjuje i Marija ljubav i bogoljubnost srca a ne zvuk ili šapat rieči. Zato jedan Zdravo Marijo na dan srcem i dušom izmoljen mnogo je izdašniji i blagoslovniji nego li tri krunice obavljene s malo pobožnosti i malo ljubavi.

Kako se takova srdačna molitva silno dojima Srca Marijina pokazuje nam ova činjenica.

U njekoj crkvi u Francezkoj bila je uvedena bratovština na čast presv. Srca Marijina. Tu bijaše liepi običaj, te su kod svake pobožnosti u bratovštini molili deset Zdravo Marijo a kod svakog „Zdravo" napomenuli bi posebnu vrst griešnika n. p. prvi Zdravo Marijo za griešnike, koji se nalaze u smrtnoj pogibelji i t. d. Deveti „Zdravo Marijo" molili su članovi za one griešnike, koje je milost Božja dovela u ovu crkvu.

Jednom su ovako obavljali pobožnost u bratovštini, i pobožni kršćani opet su revno molili svojih deset Zdravo Marijo za obraćenje griešnika. Kad je svećenik izrekao namjenu za deveti

Zdravo Marijo: „Za one griešnike, koje je milost Božja dovela u ovu crkvu" — odlični neki gospodin reče sam sebi: „Taj griešnik sam ja!" i u taj par padne na koljena te suznim okom obeća Bogu, da će odlučno cieli svoj život sasvim popraviti. Jer je već prije bio samo na polak odlučio popraviti se.

Taj naime gospodin bio je u mladosti veoma pobožan, te si je kao diete iz višega stališa stekao liepo znanje. Ali je kasnije pao u zamke svieta, postao je mlak a onda hladan, te već dvadeset godina nije ni stupio u crkvu niti je kada molio. Prema tomu bio mu je život svakakov, samo ne kršćanski; jedino jošte nije zabacio vjeru.

Na svu sreću imao je sestru, koja ga je jako volila, pa jer nije mogla, buduć je bila u samostanu, ništa za njega činiti, da se popravi, češće ga je preporučivala u molitve prabratovštini presvetoga Srca Marijina u Parizu. Na 25. siečnja 1863. bijaše baš bratovska pobožnost u ovoj crkvi ove prabratovštine, te su za njega opet molili Zdravo Marijo. U to isto vrieme bio je taj čovjek kod svoga prijatelja. Čim je iz njegove kuće izišao, pričini mu se kao da mu netko govori: „Auguste! Auguste! sada dolazi vrhu tebe milosrdje Božje!" — Ujedno dodje mu na um cieli njegov griešni život, tako te se je sam nad tim sgražao.

Duboko potresen vrati se brzo kući i stade klečeći moliti, te odluči da će svoj neuredan

život popraviti; ali da se sasvim i odlučno Bogu posveti, te živi pravim kršćanskim životom, na to se nije jošte odlučio. Osam dana se je sam sobom borio, dok nije sliedeće nedjelje došao u onu crkvu, gdje su upravo deveti Zdravo Marijo molili za onoga, koga je Bog onamo doveo. Tu se je sada svim srcem obratio. Malo zatim stupi u samostan trapista. Za zahvalu na toj milosti postavi u crkvi prabratovštine presvetoga Srca Marijina mramornu ploču s nadpisom:

„Obraćen po zagovoru Marijinu dne 25. siečnja 1863. kada je družba Srca Marijina za mene molila, zahvaljujem Bogu i molim za kajanje i milost. A. S.“

Tako zahvaljuje ovaj gospodin devetomu pozdravu, pohvali i prošnji k Srcu Marijinu veliku svoju milost u životu. Onaj Zdravo Marijo išao je duboko k Srcu Marijinu.

Treba dakle da i tebi ide od srca ovaj pozdrav. A to će biti, budeš li si ga prije k srcu uzeo. Kako ćeš to učiniti, neka te pouči stari učitelj molitve, sveti Ignacije. Naputak je kratak. Pokušaj danas samo jedanput, i siguran sam, da ćeš taj presveti Zdravo naskoro drugčije i bolje moliti. Čini ovako:

O ljubljena Majko Boga i Spasitelja moga! oj da mogu Srcu tvome ponoviti radost, koju si oćutila, kad ti je angjeo od Boga donio pozdrav. Zato te sada od Srca pozdravljam i velim: Zdravo Marijo — milosti puna — Gospodin s tobom — blagoslovljena ti medju ženami!

O premila Majko Boga i Spasitelja moga! o da te mogu dostojno častiti u tvojoj visokoj časti, na koju te je Bog podigao, kad je Srce tvoje učinio stanom Duha svetoga a po tom dostojnim materinskim Srcem. Dignare me, laudare te, Virgo sacrata! Udostoj me da te hvalim, Djevice presveta! I tako te hvalim od srca i velim s Elizabetom: „Blagoslovljena ti medju ženami, i blagolovljen plod utrobe tvoje: Isus.

Ah ljubezna Majko Boga i Spasitelja moga! oj da mogu tvoje premilostivo Srce ganuti na smilovanje sa svimi nevoljnimi griešnici, sa svimi živimi i pokojnimi, da nam svojim svemogućim zagovorom izmoliš od Boga pomoć. I zato od srca molim sa svetom Crkvom.

„Sveta Marijo Majko Božja! moli za nas griješnike sada i u čas smrti naše. Amen.“

Treći dan.

Ponizno Srce.

Nedavno bijah u čuvenoj Loretskoj crkvi u Italiji, istina ne tielom, već duhom. Onamo me je doveo svećenički putokaz, časoslov (breviar). Ondje se točno kazuje, što se je sve važna dogodilo u onoj maloj kapelici, koja se u onoj velikoj crkvi nalazi. Tu mi je osobito jasno postalo, o čemu sam sada nakanio progovoriti. Ona mala kapelica to je kućica, gdje je Marija, Djevica iz Nazareta, stanovala. Kad je ona dakle jednom sama u svojoj sobici bila, dodje k njoj angjeo. Što je angjeo? Možemo reći, on je listonoša Božji. To kazuje i tudja rieč; angjeo bo znači: viestnik. A viestnik (glasnik) ili listonoša ima tu službu, da jednostavno izvrši, što mu je naloženo. Što dakle angjeo Gospodnji Mariji javlja, nalog je i poruka samoga Gospodina. Prva dakle rieč, koju Gospodin Bog po svom poslaniku reče Djevici iz Nazareta, bijaše: Ave! Zdravo!

U starom Zavjetu Bog je takodjer često slao angjela k ljudem, ali nikad nije ni jedan takove rieči od Boga donio. Prema tomu je ovaj pozdrav Božji za Mariju nečuveno odlikovanje,

Mariji? Ne niču li iz poniznoga srca, samo su drač, koji neugodno zaudara, te daleko tjera od sebe Majku Božju. A kako ona rado prima pozdrav angjeoski, i kako ga nagradjuje, ako ju njim pozdravlja ponizno srce, pokazuje nam ovaj dogodjaj.

Blaženi Franjo Patrizzi iz reda Servitskoga živio je tako sveto, da su mu se ostala braća divila i štovala ga. Ali to mu ne bijaše pravo, jer je znao, da svaka hvala ide samo Boga. Počitanja, kojimi ga susretahu, bijahu mu tako nesnosna, da je s dozvolom svojih poglavara ostavio samostan te osamljeno i zabitno živio u nekoj špilji.

Uza sve to ipak u svojoj poniznosti tako malo se je uzdao u sebe, da je upotriebio svaku moguću skrb i brigu zato, te ostane čist i nevin, kao da je najizkvareniji i na grieh najskloniji čovjek. Za to je bio prema tielu svome vanredno strog.

Pak upravo ovo ponizno srce učinilo ga je ljubeznim slugom svih. Zato ga i nazivahu čudom ljubavi bližnjega. On je uviek molio za sve žalostne i nevoljne. Prama siromakom bio je tako sklon i dobar da je isto svoje odielo poklanjao. Svoju otčevinu takodjer je podielio medju siromake.

Jednom ga težko oklevetaše. Franji nije bilo stalo do njegove časti, ali mu je bilo žao zbog sablazni, koja je odatle nastala. On je samo šutio i molio te dalje propoviedao, kao i prije. Tolika je bila njegova poniznost.

A on je osobito štovao i ljubio takodjer Mariju. Još prije, nego li je stupio u red, ne prodje kraj nijedne slike blažene Djevice, a da nebi ponizno i pun štovanja glavu odkrio i rekao kakovu kratku molitvicu. Svaki dan pohodio je koju crkvu ili kapelu ljubeznoj Gospi posvećenu. Dok su se drugi mladići njegove dobe čedno zabavljali kakovom liepom igrom, on bi potiho otišao ka kojoj slici Marijinoj i ondje se dušom i srcem zabavljao s Majkom Božjom. Osobitu je pobožnost imao k onomu pozdravu Božjem Mariji. Svaki dan ga molio Bogu i angjelu pet sto puta. — Pozdrav iz takova njezinomu sličnoga srca, veselio je veoma Majku Božju; to bijaše ugodan miomiris plemenitih ruža. Za to ga Ona i materinski nagradi — i to r u ž a m i.

Patrizzi najme podje jednoga dana izvan grada, da propovieda. Na jednom ga obuze takova slabljina, da je kao onesviešten pao na zemlju. Tada dodje Marija u prilici veoma dostojanstvene osobe i poda bolestnomu Franji kitu mirisavih ruža. Njihov miris tako ga ojači, da je mogao ustati i vratiti se u samostan. Tu prikaže te ruže svojoj nebeskoj Majci pred slikom njezinom, zatim legne u krevet i stane se veselo pripravljati na smrt. I tu ga posjeti Majka Isusova sa svojim djetešcem, da ga uzme sa sobom u nebo. Po vjerodostojnom svjedočanstvu nikne odmah po smrti njegovoj liljan u krasnom cvatu iz usta njegovih, a na svakom listu

bilo je napisano zlatnimi pismeni: „Ave Maria!“ (Zdravo Marijo!).

Tako je mila Bogu i Majci njegovoj prava poniznost srca. Bez nje nit ne pomisli, da bi im mogao omiliti. Ali nitko nema te krieposti od poroda i naravi, pače u svakom je srcu neka sklonost i težnja na protivno, na precjenjivanje samoga sebe, na taštu hvalu i slavu, na oholost. Zato treba, da ovu kršćansku kriepost u sebi tek uzgojimo. Božje pomoći ne manjka, samo ako ju tražimo. A to je upravo glavno, da dodješ do poniznoga srca, da naime uvidiš, te sam po sebi ne možeš biti ponizan. Drugo je, da onda ideš k Bogu te ga moliš, neka bi ti dao ponizno srce. Tko moli i prosi, taj nije pred Bogom ohol i smije se nadati, da će se i njemu dogoditi, kako je pisano: Poniznim daje Bog svoje milosti. Oholica, koji misli da je sam sebi dostatan te ne treba milosti Božje, da bude kriepostan, taj se neće ni moliti Bogu; ali zato bit će prepušten svojoj nemoći. Bog će ga s njegova umišljena priestola sbaciti, on će dopustiti, da padne u grieh i sramotu i tako proti svojoj volji bude ponižen.

Nemaš li jošte ove krieposti poniznosti, moli za nju! Takova molitva je već znak, vježba i čin prave poniznosti; i što ju češće opetuješ, tim će više poniznost u tebi rasti i jačati. Eto sada znadeš, što možeš danas pače ovaj čas učiniti, da postaneš što sličniji poniznomu Srcu Marijinu a potom i miliji, te si njegovu ljubav pribaviš. Ponizi se molitvom!

Molitva.

Uvidjam dobro, da bi bila ludost i obmama, kad bih mislio da sam po sebi mogu biti valjan kršćanin. Vjerujem i držim, da je podpuna božanska istina, kada Spasitelj, Sin Božji, veli: „Bez mene ne možete ništa učiniti". Imadem stoga mnogo razloga, da budem ponizan i ono malo dobra u meni pripišem i zahvalim samomu Bogu. Ali moram priznati, da se često tašto i oholo sam sebi dopadam, da želim i tražim, te si kod drugih pribavim čast i ugled, pa da me drugi hvale, utvaram si, da je s mojom dobrom odlukom i željom već nješto dobra učinjeno. O ti jedini veliki i jaki Bože, izčupaj iz srca moga svaku ovakovu ludu i pogubnu preuzetnost! Daj da spoznam, kako sam kukavan i slabašan sam po sebi i da bez tvoje pomoći ne mogu ništa dobra za vječni život učiniti. Uzdajuć se u tvoju dobrotu i jakost odlučujem, da ću od sada svaku taštu misao i požudu od sebe odbijati, koja srce moje potakne na ljudsku hvalu i slavu; a usuprot, da ću tebi zahvaliti i tebe hvaliti, kad opazim što dobra na sebi.

Ovu odluku prikazujem sada i tebi presveta Majko Božja. Polažem ju kao ružu k nogam Tvojim, da razveselim srce tvoje, jer se ti veoma raduješ nad poniznošću. Ali ova ruža veoma je razpadljiva, kao cviet na uvehlom stabalcu; moja odluka je veoma slabašna. Stavi ju ti sama na Srce tvoje, da može ondje iz tvoje duboke

poniznosti jakost i snagu crpiti i uztrajati. Pomozi mi svojim mogućim zagovorom, da budem sve ponizniji od srca, da tako tvoj božanski Sin i u meni nadje dostojan stan, kako ga je našao u tvom poniznom Srcu.

Cetvrti dan.

Ljepota srca.

Izadji kojega liepoga svibanjskoga dana na livadu ili u vrt, pak počmi brojiti svaku travku i cvietak, što je porasto i procvato na prostoru od jednoga metra. Broj na svakoj travki lišće, i na rubu lista zubčiće ili vlasi, koje su po njem. Mislim, da nebi dugo brojio; ti bi na skoro uvidio, da to nije šala, i težko bi to dotjerao do kraja. Ali pomisli, koli je bezbrojna množina svih trava po cieloj doli i po svih livadah, koje ti pred sobom na daleko i široko motriš. A sada se sjeti rieči Kristovih, da je svaka od njih tako divna, tako fina i liepa i dobra, da isti Salomon u svoj svojoj slavi nije bio tako skladan i tako liep, kao jedna od ovih travka poljskih. Salomonovo odielo prele su, tkale, šile i vezle ruke ljudske; nu odielo poljskoga liljana načinio je sam premudri Bog. To je dakako velika razlika. I gle, svu ovu bezbrojnu i neopisivu svibanjsku krasotu stavio je Bog na zemlju iz ljubavi prama ljudem; sve je dar i milost Božja za tebe, čovuljče. Ti možeš bez grieha i pretjeranosti rieči angjelove uporaviti na svibanj i reći mu: Ti si pun milosti. To bi bila istina i nikakova laž

niti će ti svibanj zamjeriti a još manje Bog, ako njegovo djelo hvališ, i u njegovu se djelu njemu samomu diviš te ga slaviš i zahvaljuješ mu za njegov ljubezni svibanj pun darova i milosti.

A sada pazi; još ćeš nješto ljepšega vidjeti. Diete se veseli, kada mu u tamnoj noći iz kremena izkrešeš koju iskru; ali što je ta iskra napram svjetlosti sunca, kada jutrom iza bregova izlazi, titra i blišti a onda sasvim osvane na nebu i stoji? Što je ona iskra napram suncu, to je ciela svibanjska krasota napram jednoj jedinoj čovječjoj duši, koja stanuje u nejakoj, ubogoj sgradi siromašna djeteta prosjaka. Pak i ova umjetnina Božja opet je samo iskra u tami napram onomu sjaju poput sunca posvećujuće milosti Božje u duši čovječjoj. Sada istom pomisli, kakova mora biti duša Marijina, koja je medju svimi svetimi dušami najdivnija, sunce prema sviezdam. Možeš li si sada bar kakvu takvu sliku stvoriti o tom, što je Bog morao vidjeti u Mariji, kad ju je po angjelu pozdravio; „Milosti puna?“

Nu sve ove milosti stavio je Bog upravo u Srce Majci svojoj. To znademo sigurno, jer je sam Bog dao, da nam to zabilježi priručnik njegov Pavao. Otvori list na Rimljane; što čitaš u glavi 5. redku 5.? Ovdje se veli: „Ljubav Božja izlivena je u srcih naših po Duhu svetom.“

Zašto se veli: u srcih naših? a ne: u duši našoj, ili jednostavno: u nas? — O tom

bi se dalo mnogo toga učena i duboka kazati; ali neću o tom sada da razpravljam. Iz tih rieči je sigurno, da je Duh sveti upravo srce izabrao kao za posudu, kamo stavlja svoje darove. A što je tebi učinio Duh sveti na sv. krstu, to je Majci Božjoj dao već u njezinom začetku, nu dakako sve u većoj mjeri, većem obilju. Jest dakle i o Mariji sasvim prema bibliji istinito, da je upravo njezino Srce, kamo je Duh sveti svaku milost stavio, izlio; i tako je sasvim istinito i jasno, kada velimo: Srce Marijino Srce je na milosti bogato, da tako bogato, te u njemu ne ima ni najmanjega mjesta prazna milosti: ono je Srce milosti puno.

A sada ti mogu malko pokazati blago milosti, koje je sahranjeno u toj velikoj riznici, u Srcu Marijinu. Ne treba nam ništa više znati, već ovo: Što je Duh sveti svakomu krštenomu u srce stavio, to je sve, dakako mnogo obilnije, dao i u srce Majke Božje. Kad si ti, kršćanski štioče, bio kršten, Duh sveti je od tebe najprije odstranio grieh i dao ti čisto, neokaljano srce; zatim je duši tvojoj dao milost posvećujuću; tim je duša tvoja, prema prijašnjemu stanju svomu postala kao živo, krepko diete prema mrtvomu, koje u liesu leži te hoće da se razpane. Ti si upravo od djeteta smrti post o diete života, diete Božje. K tomu je Duh sveti dodao svojih sedam darova; dar mudrosti i razuma i kako se već zovu. Živi li dakle kršćanin kako treba, to porastu iz ovih liepih cvietova i obilni plodovi Duha sv. takovih

plodova Duha sv. nabraja sv. Pavao u listu na Galaćane ništa manje nego dvanaest: ljubav, radost, mir, uztrpljivost, blagost, dobrotu, velikodušnost, krotkost, vjernost, čednost, umjerenost, čistoću.

Sve to moramo punim pravom i o ljubeznoj Majci Božjoj vjerovati i tvrditi. I tako je sasvim lahko napisati liepe i dugačke litanije o presvetom Srcu Marijinu, gdje se sve osniva na jednostavnih istinah vjere.

Marijino Srce milosti puno jest prema tomu čisto, neokaljano Srce; Srce puno vrhunaravskoga života; Srce djeteta Božjega; mudro, razumno, bogabojazno, jako Srce; Srce puno dobra savjeta, nebeskoga znanja, blaženosti. Ono je ljubezno, milo, mirno, uztrpljivo, blago, dobrostivo, velikodušno Srce; Srce puno krotkosti, vjernosti, čednosti, umjerenosti, čistoće.

Eto, to je cieli svibanj pun veličanstva i krasote Božje u Srcu Marijinu. Nije dakle nikakovo čudo, da se sam Gospodin Bog tomu raduje, kada god motri Srce Marijino, te se u njemu gleda kao u kakovu ogledalu; niti je čudo, da on štuje ovo svoje sveto djelo, te ju po angjelu pozdravlja i hvali veleć: „milosti (si) puna“.

Hoćeš li dakle danas posve božanskim načinom obavljati pobožnost k Mariji, te ju proslaviti, opjevati i razveseliti kakovom pjesmicom, koju je sam Duh sveti složio i arhangjeo Gabriel nebeskim skladom izpjevao, usadi ovu svetu

rieč u srce svoje: promisli koliko blago hvale u njoj leži; pogledaj uz to pobožnim srcem u milosti puno Srce plemenite velike Majke Božje i onda upozori Mariju na svu krasotu i veličanstvo, štono je Bog u nju postavio. To je doista najljepša i najbogatija pjesma Marijanska. Na piev se tu ne pazi; ni sv. Gabriel nije baš pjevao; pa ipak su njegove rieči Mariju više razveselile nego li tisućglasni piev uz pratnju ma kakovih glasbala.

Medju dvanaest plodova, koje je po sv. Pavlu Duh sveti u duši i u srcu Marijinu proizveo, spominje se blagost i dobrota, koju Marija ima k ljudem. Ona nije dakle samo za sebe milosti puna, već je ona puna milosti i za nas. Da, njezino je Srce tako dobro, da se ono raduje, kada tko dodje i njim se posluži. Odatle i dolazi, da Marija tako rado uslišava molitve, koje joj pobožni kršćani iz bratovštine njezina neokaljana Srca prikazuju za nevoljne griešnike. Neka redovnica pripovieda o tom u jednom listu, koji je godine 1864. pisala prabratovštini presv. Srca Marijina u Parizu, ganutljiv dogodjaj, koji ravno pokazuje blagost i dobrotu Srca Marijina. Ona piše:

„Ima tomu već više godina, da smo vašemu družtvu preporučili velikoga jednoga griešnika. Obećasmo Vam onda, bude li nam molba uslišena, da ćemo na čast blažene Djevice poslati viest o njegovu obraćenju za vaš družtveni časopis. Sada valja rieč držati, tim više, jer ni

malo ne dvojimo, da za ovo sjajno obraćenje imademo zahvaliti neokaljanomu Srcu Marijinu i molitvam vaše prabratovštine.

„Taj veliki griešnik, o kom vam kazujem, u svojoj mladosti dobro je učio i bio je nepokvaren. dapače bio je pobožan; ponajprije stupi u sjemenište, zatim otide k školskoj braći i napokon k trapistom. On govoraše, da hoće izpitati svoje zvanje; ali sbog svoje nagle, nepovodljive naravi, koja se nije mogla priviknuti na vršenje svakdanjega reda, nije mogao u nijednom od ovih triju striju stališa uzdržati. Zatim postane vojnikom i borio se je kod Waterlooa; iza toga se vrati kući, otvori posao i oženi se; nu vrla mu gospodja umre od tuge i zlostavljanja. Njezina kćerka predana je nam, i tako nam se pruži prilika, da upoznamo toga nesretnoga čovjeka.

„On je javno govorio, da ne vjeruje u nikakvoga Boga; dapače se je tim i ponosio, da slike svetaca, razpela, u kratko svaki znak kršćanstva ruši i u vatru baca, osim jedne jedine.

„Jednoga dana dopratih njegovu kćer u sobu za strane u našem samostanu, i tako započeh s njim ovaj razgovor. On poče:

„Ali, dobra sestro, što vam je palo na um, da ste došla ovamo i dala se zatvoriti medju ove četiri zidine? Vjerujete li vi u istinu u sve ove ludosti i tamne sanjarije?

„Ja mu uzvratim, da je moja sreća i radost u tom, te sve vjerujem, što nas sveta vjera uči. „U ostalom“ — nastavih — „vjerujete i vi, Go-

spodine! Vi ste dosta naobražen i učen, a da ne biste vjerovali; ali vaš život čini, da vam je nesnosna vjera t. j. njezine vječne istine! A jer nećete prestati, da tako živite, zato velite: ja ne vjerujem, te ništite slike svetih... »Bojeći se, da sam odviše rekla, zamislih se za časak i upitam ga:

„Ništite li takodjer i slike Majke Božje?"

„O ne, nipošto ne", odvrati on nekim zadovoljstvom; „ona je moja majka. Dapače sam si nedavno jednu kupio".

„Koliko je to protuslovje!" rekoh; „kako možete majci omiliti, kad joj sina pogrdjujete? i kako možete slike majčine dostojno pozdravljati, kad ništite slike njezina sina?

„Da" — povikne on sasvim uznemiren, „on je moj sudac! toga ja ne mogu podnieti. Što se on mieša u ono, što ja činim?"

Taj siromašni čovjek plašio se je Krista kao sudca, a to ga odaljivalo od Krista njegova Spasitelja. On ga sigurno nebi nikada više bio potražio, da se nije našao njetko, koji će toga vojnika s njegovim strahom uputiti k Srcu Marijinu, da po ovom Srcu toga nesretnika opet privede k pouzdanju u Srce Spasiteljevo. Ovaj njetko bijaše sama redovnica, koja je one bojazljive rieči slušala. Ona je odlučila, da toga vojnika preporuči molitvi bratovštine Srca Marijina a po tom Srcu Marijinu. Vrlo je poučno, da čitamo, kako je Majka milosti toga

vojnika dovela opet k svomu Sinu. Redovnica naime piše nadalje:

„Ovaj razgovor, koji mi je odkrio cielo žalostno stanje ove duše, u istinu me je grozom napunio. Ipak, jer sam vidjela u njem još njeke tragove štovanja napram presvetoj Djevici, uzprkos svemu tomu još sam se pouzdala. I onda smo vam pisali. Bog ga je sada u istinu k sebi priveo, dakako kroz vrlo težke kušnje! Čujte, što ga je sve snašlo!

„U svom poslu sasvim propao, morao je jedne stroge zime pretrpjeti skrajnu nuždu. Jednoga dana dodje k nam; — izgledao je kao mrtvac.

„Ja sam gladan", reče on, „dajte mi par novčića. Ah! što ću! eto moram prosjačiti!"

„Zauzesmo se za njega, pribavismo mu mjesto, pak i trgovinu; ali njegovo zlo ponašanje učini, da je sve izgubio. Dodje opet k nam. Ja mu rekoh:

„Ja ne znam za vas ništa drugo, nego da razbijate kamenje (za navažanje puteva). Barem biste si, dodah, zaslužili kruh!

„Na to se probudi njegova oholost: „Ja, reče on, ja, koga svatko pozna... Ne za to ja ne imam srca."

Ja primetnem: „Da — ali što ćete sada? Ja znadem dobro, da je moj predlog trpak; ali — prijatelju, tko je svemu tomu kriv? Ali — ako se odvažite, i ovo poniženje prikažete Bogu te dragovoljno primete ovaj tužni položaj,

u koji su vas vaše neurednosti i vaša oholost dovele, Bog će vam se bez dvojbe smilovati".

„Ovo ga bodrenje zbilja potaknu, da prihvati moj predlog; ali jedva što je svoj posao započeo, oboli i dodje u bolnicu.

„Liečnik, koji ga poznavaše, reče mu već kod prvoga posjeta: „Prijatelju moj, moram vam iskreno reći, da vi ne ćete iz ove bolesti ustati. Vjerujete li u Boga i u vječnost, to se ozbiljno pripravite.

„Ovaj savjet liečnikov bijaše udarac, koji je Bog doveo; on je sve odlučio. Bolestnik pisa nam neka mu pošaljemo molitvenik, da se uzmogne pripraviti za svete sakramente, i knjižicu: „Nasljeduj Krista".

„Dva ćedna iza toga piše nam: da je najsretniji čovjek na Božjem svietu; da se je već više puta izpovjedio i primio našega Gospodina Doda još, da zablude svoga života oplakuje, i Boga hvali i slavi, što ga je po siromaštvu i po poniženju k sebi doveo. On je očekivao smrt sasvim odano, pokoravajuć se svemu, što je dobri Bog i Gospodin s njim odlučio; i u ovakovih liepih mislih i čuvstvih preseli se u vječni život.

To su mnoge i obilne milosti, koje je Marija ovomu čovjeku izmolila, i one ti pokazuju, kako je bogato Srce Majke Božje blagošću i dobrotom, i kako ona mora biti puna milosti. Ona ga je svojim zagovorom učinila ne samo „najsretnijim čovjekom", kako je to sam priznao, već mu je izmolila, da je dobio i srce poput njezi-

noga Srca, čisto od grieha, Bogu zahvalno, uztrpljivo i jako u bolih, odano i podložno svetoj volji Božjoj.

Kad dakle, kršćanine, to promisliš i vidiš, kako je plemenito Srce Majke Božje krasno i bogato urešeno milostmi svake vrsti, što ćutiš u srcu svom? Bogu je milo pogledati u to Srce, i on ga hvali po angjelu sbog svih tih milosti, kojimi ga je napunio. Pridruži mu se dakle, veseli se i ti u tom srcu i hvali ga i slavi u obilju njegovih božanskih darova.

Molitva.

Diete se raduje, kad god pomisli na svoju majku, na njezinu ljubav i dobrotu; a raduje se podanik sbog uzvišenosti, pravednosti, blagosti i moći svoje kraljice. Tako se raduje i moje srce, kad pomislim na tebe, o Majko Spasitelja i spašenih. Tebe je Bog uzvisio nad sve stvorove i ti si kraljica neba. Za to ti je Bog dao i srce, koje plemenitošću misli, žarom ljubavi, dubljinom dobrote i blagosti srca svih drugih daleko nadmašuje. Ti si kod same pomisli na veličinu, koju ti je Bog podielio glasno i srdačno Boga hvalila i slavila. S ovom tvojom srdačnom hvalom sjedinjen, hvalim i ja sada Gospodina Boga, koji je moguć i čije je ime sveto; te ti s angjelom i ja velim ti si blagoslovljena medju svimi ženami. Jedno me osobito raduje: da si toli ljubezno, milosrdno Srce od Boga dobila. Sav sviet priznaje, da je nečuveno, te si ti koga odbila koji te je pravom

molitvom za milost zamolio. Zato je i tvoje Srce najviše hvaljeno, kada ti se tko punim i djetinjim pouzdanjem predaje. Ovu ti hvalu i ja sada uzdajem i obećajem ti, da ću u svih svojih potrebah i nevoljah tražiti pomoć kod tvoga dobroga materinjskoga Srca. A da ovo svoje obećanje odmah izpunim, molim te za nješto dosta velikoga: izmoli mi od Boga, Tvoga Sina, neka mi pokloni nešto ljubavi Svoga Srca napram tvomu Srcu, da te i ja, kao i On, uzmognem ljubiti i slaviti za ovoga života i u sve vieke. Amen.

Peti dan.

Moć srca.

Gospodin s tobom. Ove i slične rieči dolaze često u starom zavjetu. O kralju Davidu izrično se veli: Gospodin bijaše s njim. Što se pod tim razumieva, razjasnio je sam kralj jednom u liepoj pjesmi zahvalnici, gdje veli: „Gospodin je slušao glas moj sa svoga hrama, i glas moj doprie do ušiju njegovih; on me je oslobodio od neprijatelja mojih; on idjaše predamnom u dan moje nužde, i moja obrana bijaše Gospodin, moja pećina, i moja snaga i moj spasitelj“ (2 Reg. 22.). Gospodin bijaše s Davidom svojom snagom, svojom pomoći, svojom zaštitom i saslušajući njegove prošnje. A razlog, te je Gospodin bio s njim, bijaše u srcu Davidovu. To je posvjedočio sin njegov Salomon pred samim Gospodinom Bogom, kad je molio: „Ti si veliko smilovanje imao sa slugom tvojim Davidom, mojim otcem, jer je hodao pred tvojim očima u istini i pravednosti i u pravom srcu prama tebi“ (3. Reg. 3.). I na drugom mjestu se veli o Davidu: „Njegovo srce bijaše podpuno s Gospodinom, njegovim Bogom“. (3. Reg. 11.).

Jer je dakle David činio ono, što mu je

Bog naložio, jer je cielim srcem bio ovisan o Bogu, i tako bio čovjek po srcu Božjem, bijaše i Bog s njim te mu je izpunio svete i pravedne želje srca njegova.

Odatle možemo sada lahko razumjeti, što to znači, kad sveti angjeo Mariji govori: Gospodin s tobom. On je s njom svojom ljubavlju, koju ima prama njoj, svojom silom, kojom ju štiti, svojom pomoći, kojom ju pomaže, svojom pripravnošću, da izpuni njezine prošnje i svete želje i težnje. A razlog, zašto je Gospodin Bog na tako izvanredan način bio s Marijom, jest kod nje, kao i kod njezinoga svetoga pradjeda Davida, u njezinom presvetom Srcu. O Mariji se mora još mnogo većim pravom kazati, Bog joj je velike stvari učinio, jer je ona pravim, savršenim Srcem hodala pred Bogom. Ona neće ništa drugo osim što Bog hoće; njezino Srce je uviek zabavljeno s voljom i stvarmi Božjimi, a zato je i Bog s njom, s njezinimi namjerami, s njezinim poslom i zanimanjem, s njezinimi svetimi željami i pobožnimi molitvami; njezino se Srce zabavlja sasvim s Bogom a zato je i Srce Božje s njom.

A sada ćeš nješto vrlo važna razumjeti i imati, što da nasljeduješ. Znadeš li zašto za pravo Gospodin Bog tako rado i spremno uslišava Marijine molitve, koje ona prikazuje za nas ljude? zašto ju on tako lahko uslišava? Gledaj! Srce Marijino je podpuno s Bogom i u njenih prošnjah; ona moli uviek samo ono što Bog hoće i

kako On hoće, i zato je Bog rado s njom, s njezinimi prošnjami. Odatle dolazi, da su prošnje materinjskoga Srca Marijina tako možne i izdašne.

Mi usuprot često nerazboritim srcem molimo nješto, što nije po volji Božjoj, a zato i mnogo toga ne dobijemo.

Mnogi kršćani vele: „Molio sam se i Mariji u svojoj nuždi; pak mi nije ništa pomoglo. Ili moja molitva nije bila izdašna kod nje, ili njezina kod Boga?“ — Gdje je pogrješka neznam ni ja. Ali ću te na nješto sjetiti. Gledaj! Krist Gospodin je i u svojoj smrtnoj stisci na gori maslinskoj molio, neka bi Otac od njega uzeo kalež muke. Ali taj kalež muke nije bio oduzet. Zar svemoguća molitva Srca Isusova nije zato ništa pomogla? Baš protivno; njegova je molitva u istinu i to dvostruko izpunjena. Ponajprije Krist Gospodin je izrično molio, neka bi Otac taj kalež samo onda oduzeo, ako to sam Otac hoće; a inače neka samo dopusti, te ga pije. Nu otac ga nije htio oduzeti i tako je drugi dio molitve Kristove izpunjen. Ali Otac mu je drugo nješto dobra dao, zašto Sin nije upravo molio; on mu je poslao Angjela, da ga utješi i objači.

Sada ćeš razumjeti, da ni Majka Isusova ne će moliti inače nego li njezin Sin. Jesi li ju dakle zazvao u pomoć, to ona ovu molbu donaša k svomu Sinu, ali tako, neka ti Gospodin pomogne samo onda, ako se to slaže s njegovom svetom voljom i s njegovom blagodarnom pro-

vidnošću, a inače neka dopusti da trpiš. Štogod sada Sin s molbom učini, majka je uviek uslišena, ili on uzme od tebe muku ili ti ju pusti, jer je ona molila, neka se na tebi vrši njegova sveta volja.

Nije dakle istina, da ti tvoja molitva Mariji, ako je u obće dobra molitva bila, nije ništa pomogla. Velim, ako je dobra molitva bila. Molitva je samo onda dobra i u redu, ako se slaže s molitvom Gospodinovom: Budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. A sad reci, da li si onda u svojoj nuždi u istinu ovako, barem u srcu, molio: »O Marijo! molim te, pomozi mi, ako je to volja Božja, ako li je pako volja Božja, da trpim, nemoj mi pomoći; jer je za mene uviek najbolje ono, što je volja Božja!“ Ovakova molitva bit će uviek uslišena, jer Bog svoju volju na tebi rado vrši. Mora li dopustiti, da ostaneš u nevolji, jer je to za tebe bolje, nego li da ju od tebe odstrani, to će tvoja molitva imati to dobro, te ti Bog dade i svoju milost, da uzmogneš kršćanski, a po tom odvažno, uztrpljivo i zasiužno trpjeti, što bez njegove pomoći nebi mogao. — Ne reci dakle nikada: „Moja molitva nije mi ništa pomogla“. Nasljeduj samo svaki put Srce Isusovo i Srce Marijino u njihovoj molitvi, pak ćeš uviek postići, za što moliš, jer onda uviek moliš, da se vrši volja Božja, a ta se sigurno vrši na tvoje dobro.

Mi dakako o mnogih stvarih ne znamo da li

ih i Bog hoće; ali za jednu stvar znademo sigurno, da ju Bog uviek i sigurno hoće. Što je to? Bog sam je rekao: „Neću smrt grješnika, već hoću, da se obrati i da živi“. — Odatle je jasno, zašto su tako rado i tako lahko uslišene molbe vjernika k Srcu Marijinu za obraćenje griešnika. Tu ne treba Marija istom reći: „Ako je to, Bože, tvoja volja!“ već ona smije reći: „Jer je to tvoja volja, pomozi!“ — Dakako lahko je Boga takvu stvar zaprositi; on upravo hoće, da mi jedan za drugoga molimo, te je i po svom Apoštolu naložio: „molite se jedan za drugoga, da se spasite“.

Ali često se tuže ljudi i vele, da su već često i mnogo molili za obraćenje ovoga ili onoga čovjeka, ali se ipak nije popravio. Na to ti ljudi stanu mrmljati, zašto Bog upravo njihove molitve ne sluša, postanu malodušni i napuste molitvu riečmi: „ah, ne koristi ništa.“

Što valja na to reći?

Ponajprije ovako ne govori vjera! Mole najveće čudo, veće nego li je stvorenje novoga svieta, i misle, ako Bog upravo onda ne djeluje, kada mi hoćemo, da je dalnja molitva suvišna Kad bi to imao tisuću godina moliti za spas jedne duše, duša bi toga bila vriedna; ta Bog-čovjek je za nju krv svoju prolio. A što je tvoja molitva, ako se uzporedi s cienom ove krvi?! Dakle, mjesto da mrmljaš — ufaj se; mjesto da kloneš duhom — jače se uzpali; mjesto da odustaneš od molitve — još srdačnije

treba da ju nastaviš. Moli za tu dušu — do zadnjega daha svoga, i istu smrt svoju podaj kao zadnju tvoju žrtvu za nju. Tako je učinilo Srce tvoga Spasitelja za dušu tvoju. A v i s e m o r a t e l j u b i t i m e d j u s o b o m, k a o š t o s a m j a v a s l j u b i o.

Ove rieči je prije njekoliko godina njeka dobra, kršćanska gospodja razumjela i prema tomu činila.

Godine 1848. vjenčalo se u Francezkoj dvoje mladih ljudi, koje je Bog vremenitim blagom nadario. Ali suprugu je manjkalo najveće blago na zemlji, nevino srce. On istina nije bio bezvjerac, niti je inače opako živio; dapače branio je odvažno prava Papinska, komu je i dosta obilnu svotu Petrova novčića slao. Ali je već kroz više godina sasvim napustio primanje svetih sakramenata. Možeš si misliti, u kako je tužnom stanju sbog toga njegovo srce bilo. Toga on sam nije opazio, ali je to duboko dirnulo njegovu gospodju.

Iz prva ga je ona često na to upozorivala, kako njegov život stoji u opreci s njegovom vjerom. Toga nije on mogao trpjeti. Premda je inače bio vrlo ljubezan napram svojoj ženi, na takove rieči bio je ipak biesan. Gospodja uvidi, da je u takovih okolnostih bolje, te šuti pa odabere drugi put, kako će ga popraviti- Taj put je vodio ravno k crkvi „Marije od pobjede“ k Srcu Majke Božje. Osamnaest punih godina ovamo je dolazila i ovdje molila i moliti dala.

Ali o kakovom popravku ni spomena. Nu nije se ona dala smesti ovim prividnim neuspjehom, već se je svaki put, kad je tu čudotvornu kapelu pohodila, sve više ufala, da će biti uslišena. Ona je dobro znala, da je obraćenje jednoga srca čudo milosti Božje; ali je i to znala, da Bog h o ć e, da se svi ljudi s p a s e; ona je znala, te on hoće, da ga za to molimo u z t r a j n o, i napokon je znala, da se vrieme ovolikoga čuda mora prepustiti Bogu.

Ona je nastojala još revnije, odanije i željnije, da po Srcu Majke predobije Srce Spasiteljevo za nesretnoga supruga. Bog ju je sa svoje strane kriepio u tom njezinom svetom poduzeću, dok joj je od vremena do vremena davao trake nade. To se osobito dogodi godine 1866.

Oni uzeše obveznice od grada Pariza te dobiše vrlo veliku srećku. Od toga opredieli taj čovjek 5000 franaka za svetoga Otca; a drugih 5000 dao je ženi, neka ih upotriebi na pobožne svrhe. Ovaj obilati Petrov novčić htjedoše oboje zajedno predati jednomu poznatomu svećeniku, da ga pošalje u Rim. Podjoše putem, koji je vodio kraj crkve „Marije od Pobjede“. Već su često onuda prolazili, ali gospodja nije nikada mogla svoga muža sklonuti, da s njom unidje u crkvu. Ovaj put je htjela opet pokušati, nebi li ga na to sklonula, te na putu silno preporuči svoju nakanu sv. Josipu.

Došav do crkve, izvadi gospodin Petrov novčić, htede ga predati svojoj ženi i otići. Na

to mu ona reče: „Dragi mužu, prije nego li taj novac predamo svećeniku, daj da ga samomu Papi prikažemo. Ovdje je u crkvi odmah pri ulazu liepi kip sv. Petra; ajde, idemo k njemu. Kao da se siromašni muž bojao, da će morati dalje u crkvu poći, upita: „Tako? Kod ulaza?" Unidju dakle i moljahu kratak čas pred kipom. Nato se je htio suprug brzo udaljiti; ali ga gospodja prijazno pozva, da s njom podje do oltara Majke Božje. Na njezino veliko čudo podje sada s njom; dapače kleknu na najdolnju stepenicu oltara. To duboko ganu srce siromašne gospodje; suze joj navru na oči i moljaše u srcu svom: „Dobra Majko! evo ga ovdje! Pogledaj ga de!"

Kad je suprug ustao, prihvati gospodju za ruku, stisnu ju i podje dalje; on je dobro vidio suze ove sirote i mogao ih je razumjeti. Ali čas milosti još nije došao!

Petrov novčić bje predan; sveti Otac posla im vlastitom rukom napisanu zahvalnicu sa malo rieči: Blagoslovio vas Bog, i vodio vas dobrim putem! — Kad je suprug primio i pročitao ove redke napisane od Pia IX. koga je on vanredno cienio, nije mogao prikriti ganuća i utiska, što ga učiniše na nj'. Gospodja se je radovala u srcu svom; ali čas milosti još nije bio došao.

Njekoliko dana iza toga bijaše više gospode u družtvu s našim čovjekom. Razgovarahu se o njekoj prekrasnoj umjetnini, koja je predstavljala

Spasitelja svieta, a ta su ju gospoda malo prije gledala. Dok su ostali hvalili, kako je Gospodin predstavljen naravno, primetne naš čovjek: da mu se čini, te je umjetnik svoj predmet mnogo dublje i pravije shvatio; na slici odsieva i božanstvo Kristovo. Na što nasta živahan razgovor, u kom je naš čovjek očito pokazao, da vjeruje u božanstvo Kristovo. U čudu radi toga reći će mu jedan od prisutnih: „Kada tako misliš, čudim se, da ne ideš dalje!" — To potrese srcem toga čovjeka; on pobliedi, ali se ne da odvratiti od svoje tvrdnje, već odgovori samo: „To je istina! ja sam još daleko od toga. Ja to uvidjam. Sretni su oni koji dalje napred idu. Ali to nije svim dano".

Kad to ču gospodja, zahvali Bogu, da joj muž bar osjeća nesreću svoju. Nu iz zadnjih rieči uvidi, da njezin suprug ni ne sanja o tom, te ta sreća baš njega čeka, pa bi i njemu bila dana milost, kad bi ju on htio primiti. Od sada si je smatrala dužnošću, da ga upozori na ovu utješnu istinu.

Da ga poštedi, a uz to jači utisak na nj' učini, napisa mu uz vruću molitvu list o tom predmetu, ostavi ga u njegovoj sobi i otide u crkvu, da pribiva sv. obredom na veliki Petak. Plahim srcem vrati se kući; kako će ju suprug ovaj put primiti? Ali kako se začudi i obradova, kad ju on na povratku zahvalnim pogledom dočeka i reče joj: da se nada, te ovaj list neće biti zadnji ove vrsti.

Nakon 18 godina bijaše to prvi put, da je muž njezin mirno i s priznanjem primio od svoje žene ovakove rieči, koje su smierale, da se on obrati. Led medju oba ova srca bijaše raztopljen, za dalnje ufala se je pobožna i u vjeri jaka gospodja od drugih poučnih listova i od još gorljivijih molitava k Srcu Majke Božje. Već onda na isti veliki Petak napisa ona ovu zahvalnu molitvu:

„O Marijo, moja dobra majko! Slavim te za ovo, što se je sada dogodilo, a i za ono što se sada sbiva i što će biti. Što si do sada učinila, to mi je zalog za tvoju dalnju pomoć! Ti ćeš stoput više učiniti, nego li ja znadem zamoliti. Da, ja ćutim to, ti ćeš moje želje ne samo uslišati, već ih i u obilnoj mjeri izpuniti. Ja ćutim u srcu svom o tom najčvršće osvjedočenje! Amen. Amen."

Njezino osvjedočenje nije ju iznevjerilo; njezine se želje izpuniše; ali je ona morala još osam godina kod svoga supruga vršiti apostolstvo molitve i trapnje. I ona je to činila uztrajno, kako to može učiniti samo sila vrhunaravne ljubavi. Ovakova ljubav napokon će pobiediti! i ona je pobiedila. Godine 1874. mogla je pisati:

„U istinu pouzdanje u presvetu Majku Božju nije me zasramilo! Nisam uzalud molila i plakala. Iza dvadeset i šest godišnjega ufanja postigla sam tu sreću, da sam vidjela željno čudo milosti.

„Godine 1874. bijasmo na selu. Bijaše 3. lipnja, prvoga petka u mjesecu, kada se napokon započme svietliti u duši moga supruga.

„Već od njekoga vremena zapazih da mu zdravlje nije baš u najboljem redu. Oćutih njekakav nemir u sebi, a da mu nisam ni znala za razlog. Sada počeh još revnije za njega moliti. Cieli mjesec presvetomu Srcu Isusovu posvećeni molila sam se samo za njega.

„Dodje i 3. srpnja. Po svetoj misi dodjem kući i nadjem svoga muža nemirna i uzrujana. Iz rieči, koja mu se je izmakla, razumjeh, da je voljan razgovarati se o duhovnih stvarih. Inače se je tomu izvinjavao. Zahvaljujuć Bogu prihvatim rado ovu zgodu da ga poučim i razpršim mu njeke krive nazore, koji su mračili duh njegov. Slušao me je, te malo po malo stane kolebati u svojih nazorih.

„Ovako u razgovoru stavi mi njekakav čudnovat prigovor, te sam i nehotice morala reći: „Ali, prijatelju dragi! ti nisi katolik, ti si protestant! U Isusa Krista vjeruju i protestanti, ali o sv. izpovjedi neće ni čuti!"

„Ova posljednja rieč — odluči! pogled mi je pokazivao, da nije uvriedjen. Dapače mi odgovori: „No, ako se ništa više ne traži, već to, onda se više ne suprotstavljam!

„Srce mi stane žešće udarati. Medjutim trebalo je čekati do drugoga dana, da nadjemo g. župnika u izpovjedaonici. Oj kako su mi ti časovi bili dugi! Kako se je plašilo srce moje, da će moj obraćenik opet odpasti!

„Dodje subota. Podjemo u crkvu. Na žalost ne imah prilike, da duhovnika obaviestim o našem dolazku. U ostalom bile su mu moje boli i želje već poznate, te sam se nadala, da ću ga kao obično svake subote u jutro naći u izpovjedaonici. Ali na žalost baš ga danas nije bilo. To me je veoma razžalostilo.

„Moj muž htjede već otići. Ali ja nisam mogla pobjede iz ruku pustiti. Zamolim ga neka se malo uztrpi i otidjem brzo u sakristiju. Tu mi rekoše: da je danas rano u zoru bila već sv. misa za radničko družtvo, a predstojnici družtva su upravo sad kod gospodina župnika.

Odmah napišem par rieči s molbom, neka bi odmah došao u sakristiju. U istinu dodje odmah i upita me prijazno za moje zdravlje?

„Ah, velečastni gospodine župniče, rekoh, ne radi se o meni. Moj muž se hoće izpovjediti i čeka na vas!" U kratko mu izpripovjedim što se je dogodilo.

„Častni dušobrižnik otide bez oklievanja u izpovjedaonicu. Što je u taj čas moje srce ćutilo toga ne mogu izreći ni zaboraviti".

„Kad smo na povratku uljezli u kola, zapitam muža svoga, da li je zadovoljan s gospodinom župnikom? Na to me pogleda i reče: Oh da! — — Bijah pred Bogom krivac, a nisam uvidio svoje nevolje! — Iza kratke stanke nagnu se k meni i prišaptne mi, da me umiri: Gospodin župnik me je odriešio i dozvolio mi, da smijem sutra primiti svetu pričest!

„ Moje oči i srce moje širilo se od velike radosti. Dvadeset i šest godina bijah udata te sada istom bijaše srce moje podpuno složno sa srcem moga ljubljenoga supruga.

Ne opisujem, kako mi je bilo, kad sam drugoga dana supruga svoga zagledala uza se kod sv. pričesti, kako ga bijaše duboko ganuo ovaj sveti čin. Takova čuvstva nije kadra nijedna rieč izraziti; samo se treba diviti, da sam ih mogla suspregnuti.

Iza ovoga velikoga dana radosti dodju na me godine težke kušnje!

Jedva što minuše nezaboravni 3. 4. i 5. srpnja, snadje moga muža bolest, s koje je pet godina trpio i napokon umro. Ali odkako se je obratio da vrši našu sv. vjeru, nadje u tom utjehu i snagu, u časovih duge bolesti. Oh Bože! ti vidiš moje suze zahvalnice, koje mi teku, kad se spomenem ovih velikih milosti, koje si mu za ovo vrieme izkazao.

U prosincu 1879. kad je studen one ciče zime najžešća bila, dobije moj muž kostobolju (rheumatizam), a na to mu se upali jezik. U nedjelju 7. sjedio je kod stola, ali nije mogao ništa više jesti. Morao je u krevet; upala žestoko pospješi, pa je često uzdahnuo: „ Ah zagušit će me, zagušit će me!"

Jednom, kad je osobite boli ćutio, reče: „oj da mogu umrieti". Ali odmah, kao da se hoće izpričati, pogleda me i reče: „hoćeš li i ti samnom?" Da mu misli na drugo šta svrnem, pošalim se

i rečem: „O ne! ja se još nisam za to pripravila“. Na to mi izrazito i očito reče, što me je vrlo začudilo: „Da u nebo idemo, za to treba, da smo uviek dobre volje“.

„Bolest preuze mah; vidjeh, da je smrt blizu i zamolim velečastnoga M . . . . , koji je moga supruga zadnje dvie, tri godine pripravljao za sv. uskrsnu izpovied i pričest, neka bi ga pohodio. Svećenik dodje odmah i bolestnik ga radostno primi. Mislila sam, da ću morati supruga s njekoliko rieči pripraviti, da dolazi svećenik; ali to je bilo suvišno; jer je odmah rekao: „O meni je to sasvim pravo“.

Primi zadnju pomašt osobito pobožno, dapače sam pruži ruke svoje svećeniku da ih pomaže svetim uljem. Svetu Poputbinu na žalost nije mogao primiti zbog vrlo natečena jezika; svećenik se je morao zadovoljiti, da je jedan čas držao svetu hostiju na prsih i poticao ga, neka se pobožnim srcem sjedini s Gospodinom.

Pošto je obavljen sveti čin zapitam ga: je li umoran? „O ne“, odgovori, „nasuprot sasvim sam sretan. Baš je dobro bilo, da je svećenik došao! Kolika sreća!“ Tako je on govorio svakomu, koji ga je pohodio. Jer je bivao sve slabiji, upitivala sam ga preko dana, bi li mu križ stavila tako, da mu bude pred očima. A cn odgovori: „Nije od potrebe, jer imam Propetoga uviek pred očima“. U najžešćih mukah opetovao je uztrpljivo i odano: „to je moje čistilište!“

U četvrtak, 11. prosinca, izpusti spokojno

dušu svoju. — — U najvećoj boli na razstanku ti si mi, Bože, udielio duboki mir i tihu spokojnost; uztrpljivost i odanost pokojnikova u njegovih mukah dadoše mi nadu, da si ti moje molitve za njega uslišao, te je duša njegova k tebi u nebo dospjela. Nikada neću zaboraviti, kako me je jednom k sebi pozvao, stisnuo mi ruku i radostno mi rekao: „Bog te blagoslovio! Tebi imadem sve zahvaliti!“

Ovaj dogodjaj može svakomu dobro doći, koji bi rado koje biedno, zabludjelo srce dovesti na put, što vodi k Bogu i k pravomu zadovoljstvu. Ali napose vriedi to za vas, gospodje, majke, sestre, koje ste možda već odavna raztužene zbog supruga, djeteta ili brata! Od ove gospodje možete mnogo dobra i utješna naučiti. Ona je od prvoga dana svoje bračne sveze čvrsto odlučila, da g l a v n o d j e l o njezina života ima biti obraćenje njezina muža. I ona se je dala na taj posao. Ali je razborito radila, ne nagli se ona već lagano i malo po malo, korak po korak ide za svojim poduzećem. Kako dugo je ona znala šutjeti, i šuteći svoju bol kriti! Kako ljubezno i nježno i oprezno podnašala slaboće zabludjeloga! Kako gleda na svaki način susretljivošću i ljubežljivošću srce supruga predobiti najprije za sebe, da ga onda u nježnom vezu ljubavi privede k Bogu! A kad napokon dodje i čas, da smije govoriti, kako ona unapried promišlja svaku rieč, i kako se oprezno laća pera! K svim cvim naravnim sredstvom dodaje ona

veliku, silnu snagu revne molitve te nastoji i Srce i silu molitve Marijine predobiti za svoga muža.

Ali stavimo, da sva ta sredstva nisu koristila, da je taj čovjek ostao u griesih, u griesih umro i osudjen, što onda? — Onda je u stvari ovako:

Bog bi na njezinu molitvu i na sve njezine prošnje tomu biednomu griešniku sigurno dao sve milosti, koje su bile potrebite za njegovo obraćenje. Tim što su te milosti izprošene, uslišena je njezina molitva. Ako li čovjek ne će da te milosti primi, to je krivnja n j e g o v a. Kad bi prema tomu molitve ove gospodje za toga č o v j e k a ostale bezuspješne, to nebi bile izgubljene; jer je ta gospodja svojom molitvom učinila veliko duhovno djelo milosti, i zato ima o n a sama obilnu zaslugu kod Boga, i ta joj ostaje. Spasitelj je za s v e ljude trpio i molio; ako li se ipak tako mnogi ljudi neće spasiti, jer sami neće, to zato ne ima Krist manju zaslugu za svoju žrtvu i molitve, nego li kad bi se svi ljudi htjeli spasiti.

I tako molitva za obraćenje kojega čovjeka nije nikad izgubljena; jer je G o s p o d i n s t a k v o m m o l i t v o m. Zato pusti srce svoje, da ide u kršćanskoj ljubavi k bližnjemu i u poniznoj molitvi stavi sve biedne griešnike na milosrdno Srce Majke Božje.

M o l i t v a

(na koju se može dobiti oprost)

Oj Srce Marijino, Majke Božje i naše Majke! preljubezno Srce, predmete svake ljubavi presvetoga Trojstva, i dostojno svakoga štovanja i nježne sklonosti angjela i ljudi; oj Srce, Srcu Isusovu najsličnije, kojega si ti najsavršenija slika; Srce puno dobrote i toli blago prama svakoj našoj biedi; o udostoj se raztopiti led srdaca n a š i h, i učini, da se ona sasvim priljube uz Srce Božanskoga Spasitelja. Ulij u njih ljubav k tvojim kriepostim; užgi ih onom blaženom vatrom, kojom ti vazda goriš. Primi u sebe svetu Crkvu, brani ju i budi joj uviek sladko utočište i nepredobiv toranj proti svakomu napadaju njezinih neprijatelja. Budi nam put, da dodjemo k Isusu; budi navod, kojim nam dolaze sve milosti potrebite za vječni spas. Budi nam pomoć u naših potrebah, utjeha u tugah, jakost u napastih, utočište u progonstvih, pomoć u svih pogibeljih, a osobito u zadnjih borbah našega života, u vrieme razstanka, kad će se sav pakao proti nam uzvitlati, da duše naše zarobi u onaj strahoviti odlučni čas, o kom visi naša vječnost. Tada, oh tada, predobra Djevice, daj da osjetimo sladkoću tvoga materinskoga Srca; daj da oćutimo, kako je silno i moguće kod Srca Isusova, kad nam ti sama u svom izvoru milosrdnosti sigurno utočište otvoriš, da odavle

možemo doći do toga, da njega s tobom hvalimo i slavimo po sve vieke. Amen.

Priznavalo se, hvalilo, slavilo, ljubilo i veličalo sveudilj i posvuda božansko Srce Isusovo i prečisto Srce Marijino. Amen.

(Za ovu liepu i snažnu molitvu, ako se zajedno s dodanom pohvalom na Srce Isusovo i Marijino obavi, podieljen je jednom na dan oprost od 60 dana, i podpuni oprost u čas smrti, isto tako na svetkovinu Srca Marijina i o Velikoj Gospi i o Maloj Gospi, ako se svaki dan moli i ostali se obični uvjeti izpune. (Pio VII. 1817.).

Šesti dan.

Odvažnost srca.

Jednom izadje strahovit neprijatelj, da narod Izraelski zavojišti i uništi. Ljudske pomoći nije bilo a nije se je bilo ni nadati. Nato podje pobožna udovica, imenom Judita, žaleći svoj narod, pred Boga u poniznosti i postu i moljaše: „Daj mi, Gospodine, u srce odvažnost, da neprijatelja prezrem, i jakost, da ga uništim". Bog sasluša srdačnu molitvu i dade joj, da je vodju neprijateljskoga ubila i tim narod svoj od prieteće pogibelji oslobodila. Na to joj reče knez naroda Izraelskoga: Ti si blagoslovljena od Gospodina medju svimi ženami na zemlji I vrhovni svećenik reče: Ti ćeš biti blagoslovljena (t j. slavljena do vieka; jer te je ruka Gospodnja ojačila, da si muževno radila i da je tvoje srce odvažno bilo.

Ovdje Juditu izrično slave radi njezina srca. Iste rieči progovorio je Gabriel, poslanik Božji i Mariji: Blagoslovljena ti medju ženami a i kod Marije se protežu ove rieči na Srce; u svojem Srcu bijaše ona medju svimi ženami blagoslovljena od Boga; i radi svoga Srca bit

će blagoslovljena medju svimi ženami, i to iz istoga razloga kao i Judita. I Marijino je Srce Bog od svih njezina spola blagoslovio postojanošću i jakošću i odvažnošću proti neprijateljem njezinim i njezina naroda; i Marija je slavljena kao i Judita zbog postojanosti i odvažnosti svoga srca.

Slavi ju i hvali cielo kršćanstvo već blizu dvie tisuće godina kao bezgriešnu, neokaljanu, kao liljan medju trnjem. Ona je u istom svietu živjela, o kom je pisano „Sviet leži u opačinah" i „sve što je u svietu, jest pohota očiju, pohota tiela i oholost života". — Ali svi ovi kivni neprijatelji, što na kriepost vrebaju, nisu ništa mogli proti Mariji. Bog je srce njezino tako u ljubavi svojoj utvrdio, da je neozledjena prošla kroz ovaj bezbožni sviet, kao Judita kroz tabor neprijateljâ Izraelovih. I kao što je Judita vodju Holoferna, tako je i Marija pobiedila vodju opakih, kneza ovoga svieta. Istina ne čitamo u svetom pismu, da je sotona Mariju napastovao; nu jer se je usudio, na Najsvetijega, Boga-čovjeka, napastovanjem iz vana nasrnuti, to smijemo držati, da se je to usudio i kod Marije. Ali nije uspio ništa, kao ni ovaj sviet. Gospodin je Srcu njezinomu dao postojanosti, da neprijatelja prezre, i jakosti, da ga pobiedi. Tako je Marija blagoslovljena, slavljena i hvaljena medju svimi svoga spola radi svoje neokaljane svetosti.

Judita je svojim junačtvom svoj narod spasila i zato je bila blagoslovljena kao ures Izraela, kao slava Jeruzalema, kao radost svega naroda. Ovako slavi kršćanstvo i Mariju. Ona je bezbroj puta već spasila kršćanski narod iz raznih nesreća, i njegove neprijatelje pobiedila; zato ju i pozdravljamo, kao „pomoćnicu kršćana" kao „Mariju od pobjede". Naročito veli i pjeva sveta Crkva o Mariji: „Ti si sama sva krivovjerja uništila". Ona je učinila, da narod njezin, katolička Crkva, nikad nije pala u krivu nauku, već ju je uviek i svagda od sebe pobjedonosno odbijala. To nam jasno dokazuje, koliko ljubi Srce Marijino Crkvu Kristovu, i koliku ima jakost i odvažnost. Mi joj velimo, kao i vrhovni svećenik Juditi: „Ruka te je Gospodnja ojačila; ti si muževno radila i tvoje Srce bijaše ojačeno; zato ćeš biti blagoslovljena u vieke."

Ovu jakost Srca svoga pokazuje i sada sveudilj Marija u pobiedjivanju neprijatelja svojih, kada ona n. pr. čovjeka, koji je pao u krivovjerstvo ili bezvjerstvo, dovede do toga, da se oslobodi tih sveza, iz tabora neprijatelja Božjih predje u zajednicu jedino prave Crkve. A najljepše sjaji ta jakost onda, kada Srce Marijino onoga, koji na nju mrzi i nju progoni, obrati u svoga štovatelja i prijatelja, da onaj, koji ju je prije proklinjao, sada ju hvali i slavi te govori: „Blagoslovljena si ti medju ženami". — O jednom ovakovom sada ću ti pripoviedati.

Taj čovjek rodio se u nekom pruskom gra-

diću i bijaše protestant, nu na skoro izgubi svu svoju vjeru. Svršiv nauke podje u Belgiju, gdje je došao u opako družtvo i silno zamrzio na katoličku Crkvu, te je na skoro postao njezin najljući neprijatelj. Sedam godina radio je oko toga, da uništi svaki upliv katolika na protestante. Nu najviše je išao, kako sam veli, za tim, da uništi štovanje Marijino, koje je on nazivao kumirstvom. Da čast Marijinu ocrni, služio se je biblijom, i kad mu to nije dosta bilo, priprihvatio se je najružnijih psovaka i pogrda.

Njekoga dana čuo je, gdje se govori o velikih milostih, što ih je Srce Majke Božje u crkvi „od pobjede“ u Parizu bezbrojnim griešnikom dielila. Na to plane gnjevom na katoličku Crkvu; odluči odmah poći u Pariz i ondje riečju, pismom, knjigom odvraćati katolike od njihova „praznovjerja“, kako on nazivaše štovanje Marije. Sedmoga siečnja 1866. bijaše u Parizu i podje bezodvlačno u crkvu Naše Mile Gospe od pobjede.

Eno ga na ulazu te čudotvorne crkve, i drhće od jada, kad zapazi navalu vjernika. Poleti do čudotvorne kapele; sve pohotno i pozorno razmotri, opazi množtvo, što pobožno i sabrano kleči, bezbroj svieća, što oko oltara gore, napokon samu čudotvornu sliku. „Praznovjerje“ — „kumirstvo“ reče u sebi. Slavodobitno govoraše sam sebi: „Da, pravom se mogu katolici nazvati krivobožci“.

Jedva što si je svjestan bio te misli, kad al u tren, ni sam ne znadjaše kako, kleči pred

čudotvornim oltarom i vruće, srdačne suze roni. On je dobro oćutio, da je na krivom putu i odluči odmah, da će katolihom postati.

Premda je ozbiljno na to mislio, ipak je oklievao, da učini odlučan korak. Još je imao velikih i težkih borba nutarnjih i vanjskih. Ali misao na ono, što je onaj čas doživio, nije ga više ostavila; uviek je ćutio, da ga nešto vuče u crkvu od pobjede do stuba čudotvornoga oltara, da ondje moli, dok napokon milost ne pobiedi njegovu opornost. Dade se poučiti u katoličkoj vjeri i položi 12. veljače 1866. svečano svoju vjeroizpoviest.

Milosrdno Srce Marijino davalo mu svaki dan novih milosti; lice mu sjaše od radosti, i pod zaštitom Marijinom, pod koju se je stavio, mogao je mirno gledati u budućnost. „Marija je“, govoraše on, „djelo započela, ona će ga i dovršiti; ona znade, da ne imam druge majke do nje“. A Marija je i dovršila svoje djelo. Milost koju mu je ona izmolila, dovela ga je u red družbe Isusove.

Tako je Majka Božja duh krivovjerstva ili bolje bezvjerstva u njem sasvim pobiedila i zabludjeloga iz svezâ tame jakom rukom izvela na podpuno svjetlo istine. Na Marijinoj molitvi za njega bijaše Božji blagoslov, pa tako je ona i za njega postala najblaženijom medju ženami. To hoće ona, da bude i tebi, da i tebi pomogne pobiediti neprijatelje tvoje.

Rado bi se oslobodio strasti, koje ti dušu

pustoše; rado bi se oslobodio težkih grieha, koji ti dušu more; rado bi da kroz taj sviet i razkoši dopreš do dobrih svetih djela. Ali ćutiš često, kako si neodlučan; padaš opet i opet u griehe, koje si već toliko puta oplakao, i čini ti si kao nemoguće, da bi ti mogao biti pravi kršćanin. Kaži mi, što misliš? Kad bi ti koja svetica bila majkom, i ti bi joj odkrio ovu biedu srca svoga, što bi ona učinila? Zar bi mogla prestati za tebe, biedno diete svoje, moliti, postiti, trpiti i žrtvovati? — A gle! Marija Majka Spasiteljeva, jest i Majka spašenoga, i tvoja je Majka po ljubavi. Imaš svetu, da Kraljicu svetih, najblaženiju medju ženami, za majku. Povjeri se samo njoj, kako bi valjalo da se povjeriš majci svojoj, i govori s njom otvoreno o svih jadih duše tvoje pa joj reci, ali često i od srca reci, neka ti ona pomogne, da napokon pobiediš neprijatelje svoje u sebi i izvan sebe.

Molitva.

Presveta Djevice, Majko Božja, Marijo, sigurno utočište grieśnika! K tebi, koja si za Bogom naša utjeha i naše ufanje u ovom mjestu progonstva, obraćam se, prem nevriedan tvoje zaštite, sasvim pouzdano. Sjedne strane vidim kod sebe skrajnju nuždu, da se u istinu od srca obratim; s druge strane muči me i malodušnim čini veličina mojih prestupaka. Zato se utičem k tebi, koja si naša neograničena kraljevska posrednica kod svoga ljubeznoga Sina Isusa,

kao što je i on naš posrednik kod svoga vječnoga, božanskoga Otca. Moje obraćenje na pravi put mora, za Isusom, sasvim tvoje djelo biti. Udostoj se dakle, Majko milosrdja, izprositi mi milost podpunoga i stalnoga obraćenja. Ja ću na svaki način svoj život skroz popraviti. Volja mi je iskrena, ali zle navike i zloba, kojom sam dosada tolike spasonosne pouke i milosti odbijao, množina i odurnost mojih grieha i sveze toga svieta zahtievaju, jer vidim da je težka moja odluka, osobitu pomoć, premda je nisam vriedan; ja se nadam, da ćeš mi ju dati, ne uzkrati mi je; pak jer i odviše zaslužujem vječnu vatru, klečim pred tobom u boli i žalosti. Priznajem, da sam svojimi zločini izgubio milost Božju, i jedinstvo Božje, te pravo na blaženu vječnost, pak si navukao srčbu neba. Reci mi, šta mi je činiti, da me Sin tvoj Isus opet primi u prijateljstvo svoje: moli ga za me, da mi za svoju dragocjenu krv, za svoju gorku muku i smrt na križu, oprosti griehe moje; i on će mi oprostiti. Reci mu, da Ti hoćeš, da se spasim i on će me spasiti. A jer mogu još u griehe pasti, i u tolikih pogibeljih, koje me obkoljuju, izgubiti život milosti, brani me neprestano; pa sam siguran, da ću onda slaviti pobjedu nad svojimi neprijatelji, koji uviek gledaju, da me za uviek upropaste. Izprosi mi živu vjeru, čvrsto ufanje i goruću ljubav, sa svimi kriepostmi, koje su mi potrebite u mojem stališu, postojanost u dobru i konačnu uztrajnost. Napokon budi mi za ovoga

života dobra majka, i osobita zagovornica i pomoćnica u čas smrti moje, da dospijem u broj onih, kojim će Sin tvoj reći: „Dodjite blagoslovljeni Otca moga, primite mjesto u mojem kraljestvu". Amen.

(Svaki dan jedan put 100 dana oprosta a zadnjega dana u mjesecu ili za prvih osam dana sljedećega mjeseca podpuni oprost. Leo XII., „Urb. et Orb.", 30. Januar. 1828.)

Sedmi dan.

Darežljivo srce.

Svećenik katolički primio je ne samo vječne istine vjere, već i osobnu Rieč, Isusa Krista, samu istinu; kako da samoga njega tješe, jače, oživljuju i posvećuju, tako i u svrhu, da vječne istine naviešća puku Božjemu u propoviedi, a osobnu Rieč, Isusa Krista da dieli u sv. pričesti i u sv. misi. Kršćanin ima pravo, oboje od njega zahtievati.

Isto tako nije ni Marija, presveta Djevica primila istu Rieč Božju, Sina Božjega, samo na svoju materinsku radost. Angjeo joj je jasno kazao, da je Sin, kojega je ona čudovitim načinom primila, zato čovjekom postao, da spasi narod svoj. Marija je dakle imala Isusa za cieli sviet roditi, hraniti, odievati, odgajati, paziti; i kad je vrieme došlo, kad se je imao dieliti od matere te ići na pučke misije i napokon u mučeničku smrt, morala ga je pustiti, ma da je i bilo na njezinu preveliku žalost.

To je ljubezna Majka Isusova vjerno izvršila. Ona je blagoslovljeni plod tiela svoga iz ljubavi dala za čovječanstvo. Ona svakako ne bi bila mogla prepriečiti smrt njegovu, kad bi ona

i htjela bila. Nu ona ga nebi bila priečila, kad bi ona to bila i mogla. Kao što se je sam Isus predao na muke, i dragovoljno podnio smrt na križu, tako bi ga bila i njegova Majka iz ljubavi i za spas ljudi, kad bi bilo trebalo, vlastitimi rukami stavila na oltar svetoga križa kao janje za žrtvu. Zato ga je ona i na njegovu križnom putu pratila, pod križem stajala do zadnjega daha njegova i pomagala ga pokopati. Dakako da je njezino srce mnogo pretrpilo; ali ona kao dobra majka svih odkupljenih ne pazi na svoje boli. U tom se jasno vidi nesebično, darežljivo Srce Marijino. Što je najboljega imala, to je dala svim nam kao milostinju — Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje.

Na to misli, kad izgovaraš ove rieči u pozdravu angjeoskom, pa joj od srca zahvaljuj za to, što je Kruh života sama sebi od usta odtrgla, da njim tebe, diete svoje, nahrani.

Nu još je utješnije znati, da je darežljivo Srce Marijino i sada spremno, te nam biednim griešnikom donese svoga Sina kao Odkupitelja i pokloni nam blagoslovljeni plod utrobe svoje. Ne zovemo li ju našom posrednicom, jer ona za nas kod Sina svoga posreduje? Ona uviek nastoji, da nas sa svojim Sinom izmiri, njegovu nam ljubav pribavi, njegove nam milosti pokloni. Ona revno moli, neka Isus izadje, da potraži izgubljenu ovcu, da griešnike nutarnjom ponukom potakne, nebi li svoju nevolju spoznali, svoje zablude okajali i izpovjedili, dok napokon

u čas odriešenja ne ima Isus svoje izgubljene ovce, i ovca opet svoga dobroga pastira.

Nam se griešnim ljudem čini težko, da se ozbiljno ostavimo grieha; a gdje koji bi se jošte i odlučio na to, samo kad nebi trebalo ići k sv. izpovjedi. Prezir i strah od sv. izpovjedi mnoge prieči, da ne mogu oni Isusa ni Isus njih naći, i tako ostaju često za cieloga života u svojoj nevolji, a ne riedko umiru bez sv. izpoviedi u griesih svojih. Pa ipak dobro znadu, da im je izpovied nuždna.

Svim tim nesretnikom može se samo savjetovati, da svoje žalostno stanje iskreno saobće Majci Isusovoj, te ju ozbiljno zamole, neka im izhodi milost sv. izpovjedi, da u njoj njezina Sina opet nadju. Marija će to rado učiniti, kako je to već često učinila, i zašto su joj spašeni gorljivo zahvaljivali, kako je to n. pr. neka odlična gospodja iz Španije pred njekoliko godina učinila. Ona pripovieda o tom:

„U mojoj mladosti bio je 21. studenoga za mene dan radosti; svetkovina prikazanja Marijina u hramu bila je godišnjica moje prve sv. pričesti. Ali 30 već godina nisam za taj dan marila. Godine 1854. dodje mi na um, ne znam ni sama kojom nutarnjom ponukom, da taj dan, koji mi je njekoč toli drag bio, opet nješto svetčanije sprovedem. Njeka tajinstvena sila povede me — bila sam u Parizu — k Našoj Miloj Gospi od pobjede: ja sam molila i klečala dugo pred oltarom Srca Marijina. Od tada moram računati

prvi početak moga obraćenja. Dakako, sve se jošte toga dana nije izpunilo; duh grieha, koji je već dulje vremena zagospodovao nada mnom, stavljao mi je silne potežkoće. On mi je prišapćivao misli, koje su me silno malodušnom činile. „Gdje ćeš", govoraše mi, naći „svećenika, koji će saslušati tvoju tužbu? Ako mu rečeš, da je već 30 godina, što si živjela ne misleći na Boga, neće te htjeti ni poslušati. Ti se hoćeš obratiti na Našu Milu Gospu od Pobjede; ondje će za takovu griešnicu, kakova si ti, još manje vremena biti; pak ti ni ne spadaš u onu župu; mogu te punim pravom odpraviti. Zar se hoćeš izvrći tolikomu poniženju, da te odtjeraju?

Čim ovo nevjerno prišapćivanje zapazih u sebi, raztužim se veoma, i opet osjetim u sebi, da mi je propala svaka nada. Ali na sreću oćutim odmah drugi prijazniji i utješniji glas. Ovaj me osokoli, ojači, i nastojaše me uvjeriti, da će se sve potežkoće izravnati i da ću ja uz svu svoju biedu biti dobro primljena kod namjestnika Božjega. Taj glas doda: „neka ne odgadjam; da bi me mogla smrt zateći; da je sud i vječnost bliže, nego li slutim; i da jednom valja svakako red učiniti".

„Taj glas, bez dvojbe, bijaše glas moga dobroga Angjela čuvara. Ja bi bila mogla učiniti po njegovu naputku; nu ipak sam bila kano zadržana, i proti svojoj volji njekom strašnom neodvažnošću kao svezana. Više od šest ćedana prodje u toj nutarnjoj borbi. Napokon 6. siečanj,

blagdan sv. triju kralja 1855, dan toli svetih i ljubeznih uspomena za svako vjerno srce, imao je i mojim mukam kraj učiniti. Htjela sam biti kod večernje pobožnosti bratovštine Srca Marijina u crkvi Naše Mile Gospe od pobjede. Za vrieme, dok se je pjevala pjesma na čast presv. Oltarskomu Sakramentu, obuze me na jednom njeko živahno čuvstvo; lice mi se osulo suzami, a iz grudi mi se vinu tugaljiv glas: „Bože moj! ja ti se napokon sasvim predajem, zdrobi me, uništi me, ako je tvoja volja; samo me obrati k sebi!" Zatim se obratim na presvetu Djevicu, čija je ljubezna i čudotvorna slika preda mnom bila, te joj rekoh: „Mila naša Gospo od pobjede, utočište griešnika, smiluj se meni biednici! O Majko moja! za tvoje neokaljano Srce ne dopusti, da propadnem; izbavi me iz moje neodlučnosti, oslobodi me od zla neprijatelja!" U taj čas izčeznu sva moja promišljavanja; ostadoh stalna u svojoj odluci. Cielu noć sprovedoh pripravljajuć se za sv. izpovied i oplakivajuć svoje griehe. U jutro prije no dan osvanu pomolim se Bogu srdačno, neka me povede k duhovnomu liečniku, koji će moći stanje duše moje razumjeti i djelo milosti dovršiti, te podjem u crkvu Naše Mile Gospe od pobjede i ravno u izpovjedaonicu. Ondje bijaše milosrdje s neba, koje me je tu dočekalo, otčinski se pobrinulo za moje tužno stanje, obodrilo me i uz blagoslov odriešilo.

„O dobra i milosrdna Majko! od one ne-

zaboravne mi večeri 6. siečnja 1855. kad mi se je Bog na tvoj zagovor smilovao i obratio me, nisam ni jedan dan propustila, da ti ne izkažem zahvalnost: ali da sam bogata: ja bi dala sagraditi crkvu i u njoj bi morao biti nadpis zlatnimi slovi napisan: „Našoj Miloj Gospi od Pobjede vječna hvala, vjerna ljubav i odanost!“

Trideset godina je živila ova biedna gospodja daleko od svoga Boga i Spasitelja, a zato i bez mira i pokoja. Ali Marija joj je svojom molitvom i zaslugami opet dovela bliže Spasitelja, sladki, spasonosni, oživljujući plod tiela svoga. Kako god Bog neće, da griešnik propadne, već hoće i radi oko toga, da se obrati i živi, tako i Marija; ona znade i to, da njezin božanski Sin nije došao radi pravednika, nego da griešnike spasi. To je razlog, zašto je njezino Srce sklono, te i tebi pomogne, da obaviš dobru, skrušenu, valjanu, spasonosnu izpovied. Ti ćeš veoma razveseliti njezino Srce, ako odlučiš, da ćeš još danas očistiti srce svoje u sakramentu sv. Pokore, i ti joj možeš ugoditi, ako ju najprije zatražiš, da te ona sama sa svojim Sinom pomiri, te njegovo Srce k tebi i tvoje k njemu obrati.

Molitva.

Sveta Majko Božja i Djevice! Tvoje Srce neizmierno mrzi na svaki grieh; jer znadeš, da on vriedja tvoga ljubeznoga Boga: ti znadeš, da je on uzrok muka Tvoga Sina, a znadeš i to, da on ljude unesrećuje i na ovom i na drugom svietu. Zato ti i je toliko na srcu, da se mi oslobodimo od svakoga grieha; kao što Bog, tako ni ti nećeš smrt griešnika, već da se obrati i živi. I ja znadem, da je grieh moja najveća nesreća, i da neću tako dugo imati mira u srcu, dok se ga ne riešim pokajanjem, pokorom i sv. izpovjedi. To je za mene žrtva; ali ja bi ju mogao prinieti, da razveselim Srce tvoga Sina i tvoje Srce. Nu moja duša je sliepa te dielom ne vidi svojih grieha ili ih smatra neznatnijimi nego li jesu; ona je suha i hladna i tvrda, malo ima u njoj ljubavi a zato i malo pokore i mržnje na grieh; ona je krhka i slaba te se ne može odvažiti da se odlučno ostavi grieha niti se može ozbiljno odlučiti, da podje putem krieposti. Zato, o utočište griešnika, izmoli mi Duha svetoga, da me prosvietli, da jasno uvidim griehe svoje i mrzost njihovu; da mi srce gane na pravu pokoru, ojači moju volju, te stalno popravim život svoj. O slavna i blagoslovljena djevice, gospodjo naša, posrednice naša, zagovornice naša: sa svojim nas Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči. Obrati k nam one svoje milosrdne oči, te nam poslije ovoga života progonstva pokaži blagoslovljeni plod utrobe svoje, o blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo!

Osmi dan.

Čistoća Srca.

Spasitelju svieta sagradjeno je već mnogo prekrasnih crkava izkićenih bogatimi dragocienostmi. Ali najkrasniju mu je sagradio sam Bog Otac. On je, kako sveta Crkva moli, „po Duhu svetom tielo i dušu preslavne Djevice Marije u napried pripravio za dostojan stan Sina svoga". Zato nas i uči Crkva, da u pozdravu angjeoskom rieči „sveta Marijo" stavimo prije, nego li izrečemo „Majko Božja". Njezina svetost bijaše upravo jedini i najdostojniji ures za hram, u kom je imao prebivati Sin Božji.

Pobožni pisci knjiga mnogo su napisali o vanjskoj, tjelesnoj ljepoti i veličanstvu Majke Božje, a pokušali su o tom i nagadjati, pak je ona u istinu bila takova, te je poticala na pouzdanje i strahopočitanje. Sveto Pismo pak veli: Sva krasota kraljevske kćeri jest u njoj (Ps. 44.). Bog izpituje srce i bubrege a stoga je on takodjer naročito Srce presvete Djevice svakom svetošću napunio i nakitio; ono je iza Srca Isusova najčišće i najsvetije Srce. Znadeš li bar donjekle što to znači?

Eto, ti se silno zgražaš, kad bi tko i izdaleka samo od tebe tražio, da popiješ krvi

čovječje ili da ubiješ otca svoga. Ali gle! Srce Marijino još se je stotine puta više zgražalo i nad najmanjom uvredom Boga. Mržnja i proti najmanjemu griehu bijaše za nju upravo neukloniva.

Uz tu mržnju na grieh dobilo je njezino Srce takovu nadzemaljsku i nadnaravnu jakost, da grieh od sebe odbije, kakove osim Krista nitko nije imao. Bilo je svetaca, koji su tako jaku volju imali proti griehu, te su radje neizrecive muke i najgrozniju smrt podnieli, nego li da Boga uvriede. Kakovu je istom odlučnost moralo imati presveto Srce Marijino?

Stoga se ne treba čuditi, da je ovo Srce za cieloga svoga života ostalo čisto i prosto od svakoga grieha, te isto Božje oštro oko nije moglo u njemu nikakove ljage naći. Pače, Bog ju je od onoga grieha sačuvao, koji svaki čovjek bez svoje krivnje na ovaj sviet donaša: od grieha iztočnoga.

Nu ništa zla ne činiti, to je samo polovična svetost; k podpunoj spada, da se i dobro čini, što je komu naloženo. I s toga gledišta uresio je Bog Srce Marijino.

Čovjeku nije nikakva muka, da se razveseli i obraduje kakvoj udobnoj sjajnoj okolici, ili čemu drugomu, što je liepo; to nam je lahko i ugodno, pak i sasvim naravski, te bi se morao osobito siliti, da tko ne uzljubi, što je liepo. A kriepost, ljubav Boga, poniznost, sućut, vjernost i t. d. takodjer je dakako liepa, pa se ne može drugo

očekivati, već da se njoj veselimo i da nam omili, kad ju na drugom vidimo. Ali nju vršiti, to je — zar ne — nješto sasvim drugo. Tu te prodje svaka radost za kriepošću. Biti poslušnim, darežljivim, jakim u bolih, uztrpljivim, to nam je težko. Ali presveto Srce Marijino našlo je radost i dopadnost i u vršenju svih krieposti, i ta je radost bila tako velika, da je srčano nadvladala potežkoće, koje je imala u vršenju krieposti. Zato je i cieli njezin život neprekidni niz velikih i malih kriеposti; svaki dan je srce njezino bilo bogatije dobrimi djeli a po tom i svetije, kao kakvo more, u koje sa svih strana potoci i rieke neprestano teku. Tako je Marija uz pomoć Božju Srce svoje krasno uredila i divno nakitila za dostojan hram, za najsvetiju kuću Sina Božjega. I upravo ova ljubav i ova revnost i ova pobožnost, kojom je svoje srce pripravila za stan Božji, i kao takovo sačuvala, bila je najljepša njezina kriepost. I ta kriepost sili ju i sada, da srca drugih ljudi učini dostojnim stanom Božjim.

To kažem tebi na utjehu! Čuj samo, zašto i raduj se.

Oko godine 1630. življaše u Burgundiji pobožna djevojčica, imenom Margarita. Nju je Bog opredielio za veliku svetost, i stoga je dobila osobitu milost od njega. Kad joj bijaše jedanast godina, izgubi majku. Tada podje u crkvu pred oltar Majke Božje i ondje moljaše: „Presveta Djevice! budi od sada moja majka!“ Tad joj

se ukaza Marija i obeća joj, da će joj zastupati majku. Naskoro zatim imala je Margarita prvi put primiti sv. pričest. Tada je opet molila se ljubeznoj svojoj majci Mariji, a ova joj se češće ukazivala, podučavala ju kako se ima pripraviti, da dostojno primi njezina Sina, i pomagala ju je pri tom, kako to majka pripremа za svatbu kćeri svoje.

Tomu se ne treba čuditi. Ta to je Isus Krist, Sin Marijin, koji u svetoj pričesti dolazi u kršćansko srce. Sasvim je dakle naravno, da mora njegovoj majci Mariji mnogo biti do toga, da njezin Sin nadje i u srcu kršćanskom dostojan stan, kakav je imao i u njezinom presvetom Srcu; nije moguće, da njoj bude svejedno, kamo da dodje njezin Sin. Ako baš i ne stoji u svetom Pismu, to se ipak usudjujem bez straha reći, da je Marija svim Srcem pripravna, da Sinu svomu i kod tebe dostojan stan pripravi, i tvoje srce priredi za liepu svetu kuću Božju.

U toj nadi jači me list, koji je prije njekoliko godina njeka pokornička osoba pisala predstojničtvu bratovštine Srca Marijina u Parizu. On glasi: „Ona, koja Vam se danas usudjuje pisati jest siromašna zabludjela griešnica, koja je više godina daleko od Boga živjela. Sprovedavši mladost svoju u svakom dobru zavedoše me preveliko utvaranje i previše ćutljivo srce na stranputice, te se nisam više plašila da prepustim svaku pobožnu misao, i ne marim za

svoje najsvetije dužnosti, kao i za sve savjete i nagovore mojih dobrih roditelja.

„Njekoga dana pripoviedale pobožne osobe pred menom čudovita obraćenja, koja se polučuju u Parizu po zagovoru presvetoga Srca Marijina. Bez dvojbe bijaše taj razgovor udešen po božanskom milosrdju: to bijaše prvi temelj moga obraćenja ka kriepostí. Kako bih ja i mogla samo, da iskreno rečem, slušati gdje se govori o presvetoj Djevici i njezinom milosrdju prama griešnikom, a da ne osjetim u savjesti zasluženo i oštro karanje? Ta nisam li ovu uzvišenu zaštitnicu, ovu najbolju majku ostavila? nisam li ju prestala štovati i zazivati? Nisam li se drzovito hvastala tim, što sam svaki znak štovanja prama njoj od sebe odbacila, koji sam prije toli radostno i zadovoljno uza se nosila?

„Da umirim svoju savjest, odlučim, da ću opet svaki dan izmoliti kakovu molitvicu njoj na čast; ali, kako rekoh, bijaše to više, da utišam svoje unutarnje karanje, nego li iz prave pobožnosti. U ostalom zamolim u večer kad bijaše taj razgovor njeku dobru prijateljicu, neka mi iz Siene, kamo je ona pošla, donese priručnu knjigu ove bratovštine i njezina godišnja izvješća, a tako i medaljicu Majke Božje. Ja sam na ovu naručbu opet malne sasvim zaboravila.

Njeko vrieme iza toga pripusti Bog te se sbude novi slučaj, koji me je silno dirnuo. Unidjem, upravo slučajno, u jednu crkvu; i za čas zapazim kako jedna moja mlada prijateljica po-

znata još iz odgojilišta ide k svetoj izpovjedi a onda k stolu Gospodnjemu tako skrušeno i pobožno, da se je na njoj opažao mir pobožne duše njezine. I ja bih (rekoh sama sebi) mogla biti, kao ova moja negdašnja prijateljica; i ja bih mogla uživati onaj mir savjesti, koji ona uživa. Za to mi ne treba ništa više nego samo dobro se izpovjediti. „Vrati se ka kriepostí, podji i ti, te se baci na koljena pred ovim svećenikom“, govoraše u meni njeki nutarnji i tajinstveni glas.

Bila sam sasvim neodlučna. Možda bi tomu bio kraj, te bi se u taj čas odazvala opomeni Marijinoj, ... ali me je zli neprijatelj — jer je to mogao samo on biti i nitko drugi — znao zastrašiti samo jednostavnom pomišlju na moj prošli život, na moje zablude, i zlo obavljene izpoviedi tako, te me je strah preuzeo; i na žalost nastavim nadalje, tebe Bože moj, vriedjati!

Napokon stignu mi gore spomenute nabožne stvari iz Siene, a ja nisam bila kadra izreći, što se je u meni sbivalo; koprena, koja mi je oči prikrivala, odmah mi spadne; zapazih ponor bez dna, što ga je moj griešni život kopao podamnom; uvidjeh kako je nuždno, da se odmah ostavim svoga dosadašnjega života i da se stalno odvažim na bolji! Ravno podjem k izpovjedniku i izmirim se iskrenom izpoviedju opet s Bogom.

Oj vi svi, koji ste poput mene sašli s puta kriepostí, obratite se na Mariju, pa kao što sam ja i vi ćete okusiti blaženo djelovanje njezine pomoći.

Jest doista, najblaženije od ovih djelovanja biti će to, da ćeš smjeti u srce svoje primiti njezina Sina — u svetoj pričesti. Kao što se dobra majka raduje, kad vidi, da drugi ljudi njezino diete prijazno primaju i s njim tako postupaju; tako se i Srce Marijino veoma veseli svaki put, kad vidi, da je njezin Sin u srcu dobra kršćanina našao dostojan i prijatan stan: a to biva u svetoj pričesti. A ta joj radost tim više raste, jer znade, da kršćanin, ovom božanskom hranom nahranjen, u dobru postaje bolji i jači, i da može bogoljubnije živjeti.

Zar joj nećeš tu radost čim prije učiniti? To bi bila prava ljubav i pobožnost k njezinomu Srcu, pravi svibanjski dan za Mariju! — Ne ćutiš li, kako ona sada ovom poukom i tvoje srce blago potiče, nebi li i ti došao te njezino djetešce primio iz ruku njezinih, stavio ga u srce svoje te ga ogrievao ljubavlju, zahvalnošću i pouzdanjem?

I kad si odlučio da podješ k svetoj pričesti, pogledaj svaki put prije Mariji, Majci Božjoj u Srce, promatraj njezinu čistoću i ures njezinih krieposti, čim je ona postala toli dostojnim stanom Sina Božjega. A onda prispodobi srce svoje sa Srcem Marijinim. Ti ćeš odmah uvidjeti, da je napram njemu kao nagrdjeno, siromašno i bez nakita. Ali uzdaj se i moli presvetu Majku, neka ti ona pomogne te njezinomu ljubeznomu Sinu dostojan stan pripraviš u srcu svomu.

Molitva,

Najviše odlikovanje i najveća radost za srce tvoje bijaše onaj čas, kada ti je, o Marijo, vječni Otac Sina svoga dao da bude Sinom Tvojim. I ti si sama, o predobra Majko, njeke tvojih bogoljubnih sluga, kao sv. Stanislava, i Antuna Paduanskoga, počastila kad si svoje božansko diete stavila na ruke njihove i u srce njihovo. I ja mogu biti dielnikom ovoga odlikovanja, ove velike sreće, samo ako hoću. Meni treba samo k svećeniku Božjemu poći i zamoliti ga za svetu pričest. Tu iz njegovih ruku primam tvoje božansko diete, koje si ti nosila na rukuh svojih i na Srcu svom. Ali oni svetci bijahu čiste, pobožne, bogoljubne duše, a i ti si sama medju svimi stvorovi bila najdostojniji stan Isusa Krista. Ali tko sam ja, da me zapadne tolika čast? Tvoje Srce bijaše vazda čisto i prosto od svakoga grieha, a u mom je na žalost već često grieh prebivao. Tvoje je srce gorilo od ljubavi k Bogu; a moje je tako hladno i nehajno prama njemu. Tvoje Srce bijaše urešeno svimi kriepostmi; a moje je tako siromašno i pusto te stoga nije ni malo slično Srcu tvoga Sina.

Zato bi se ja morao daleko odstraniti od primanja tvoga Sina, moga Boga! Ali ja ga silno trebam. On je sam rekao, tko njegova presvetoga tiela ne jede i njegove presvete krvi ne pije, ne može u sebi imati života djeteta Božjega. Zato ja trebam svete pričesti. S toga

dolazim k tebi, Majko Isusova, da te zamolim, te mi pomogneš, neka dostojno primim tvoga božanskoga Sina. Kad bi mi ti mogla pozajmiti Srce svoje, ja bi te za to usrdno i silno molio. Ali kad to nije moguće, to ti umoli Boga, vječnoga Otca, da po Duhu svetom pripravi srce moje za dostojan stan Sina svoga i tvoga; da mi dade od one poniznosti, od one vjere, od one čistoće i ljubavi i od onoga zahvalnoga ćućenja, čim je tvoje Srce učinio svetim, živim, bogato nakićenim hramom Sina tvoga. Ovako pripravljen, i ja ću dostojno primiti Sina tvoga. Učini tako, sveta Marijo Majko Božja, učini tu radost meni i sebi i trojedinomu Bogu Otcu i Sinu i Duhu svetomu. Amen.

Deveti dan.

Srce puno materinske ljubavi.

U tumačenju molitve „Zdravo Marijo" dolazimo sada na rieči: Majko Božja. U njih se duboko krije presveto Srce Marijino, i to dvostrukim načinom. Kao Majka Božja imala je ona materinsko srce za svoga božanskoga Sina, te ga je ljubila, kako nijedna majka nije ljubila diete svoje. Nu ona je davno prije već nosila Krista u Srcu svom, prije nego li ga u prečistoj i presvetoj utrobi svojoj začela. Kratko i liepo i istinito je sveti Papa Leo Veliki o njoj rekao: Prius mente quam corpore concepit. Ona je Sina Božjega prije u duši svojoj nego li u tielu svom začela. Kako to?

Stavimo, njeki slikar želi načiniti sliku na platnu. On tako dugo ne može nikakova lika, niti boje sastaviti, doklegod si slike ne predstavi u duši svojoj. On mora sliku najprije u duši svojoj izraditi, kanoti u duši svojoj naslikati, prije nego li ju uzmogne izvesti na platnu.

A gle, sveti Pavao veli, da je tako upravo i kod kršćanina. Kršćanin mora u svoju dušu utisnuti lik Kristov, sliku Kristovu; i on je kao Apostol nastojao kod vjernika oko toga da Krist

u njih nadje lik i sliku. „Dječice!“ tako piše on, „dječice moja! koju uviek opet radjam, dok se u vas stvori Krist“ (Gal. 4, 19.).

Sada ćeš razumjeti i jednu znamenitu rieč Kristovu. Dok je jednom u njekoj kući propoviedao, dojave mu, da je vani Marija, mati njegova. Na to reče Gospodin: „Tko je moja mati? — — Tko vazda vrši volju moga Otca, taj je moja mati — —“. Duša naime, koja volju Božju u svem vjerno vrši, u svem se slaže s Kristom, ona ima duh njegov i tim ga je u se uzela i u sebi ga stvorila; ona je duhovnim načinom postala Kristovom.

To misli i sveti papa Leo, kad veli: da je Marija Krista prije začela u duši svojoj nego li u tielu svomu. Kad je Sin Božji u njezinom tielu uzeo čovječju narav, već je našao u Srcu Marijinu svoju poniznost, svoju poslušnost, svoju čistoću, svoju jakost, svoja ćućenja i nazore, u kratko načinjen duh svoj. Tako mu je Marija bila već mati, prije nego li je u njoj čovjekom postao; i tako je ona dvostruka „Mati Božja“, dušom i tielom, a potom je i njezino Srce imalo dvostruku ljubav prama svomu Sinu.

Moramo još više reći. Marija nebi bila postala Majkom Kristovom po tielu, kad nebi bila već prije po duhu. Jer nebi dolikovalo, da Sin Božji uzme čovječju narav od čovjeka, koji sliku grieha, sliku djavolovu na sebi nosi. Zato je Duh sveti Srce Marijino odmah iz početka već

sačuvao od grieha iztočnoga i načinio u njem čudotvornu sliku Kristovu.

To kazuje i na to sjeća znamenita rieč u Zdravo Marijo, „Majko Božja“. Ona ti prikazuje materinsko srce Marijino s dvie strane.

A odatle sliede sada i dvie utješne istine. Ponajprije Marija ne može inače, ona mora svaku dušu materinski ljubiti, koja je kao i ona, Krista u srcu svom stvorila; a to si ti, ako nemaš na srcu svom težkoga grieha, ako si u milosti Božjoj, te Krista ozbiljno ljubiš. Tada može Spasitelj o tebi pravom reći: „I ti si moja mati,“ jer činiš volju Otca njegova; a sad vidiš, kako te tjelesna majka Kristova mora ljubiti.

Sada se nećeš čuditi, kad u životu svetih uzčitaš, kako je Marija tako povjerljivo, ponizno i milo s pobožnimi Kršćani, obćila, n. pr. sa svetom Veronikom Giuliani. Ona bijaše nevino diete i štovaše pobožno slike Majke Božje i Spasitelja, te je bila počašćena da su joj se te dvie presvete osobe često ukazale. Radi njih imala je osobitu sućut prema siromahom. Često je sama sebi štogod otrgla, samo da ubogim uzmogne podieliti. Jednom ju zamoli njeka siromašna osoba milostinju. Ali jer nije ništa drugoga imala dade joj svoje nove cipele. Na to joj se ukaza Majka Božja, s onimi cipelami u ruci, koje su bile posute samimi dragulji, i reče joj, da je u osobi onoga siromaha ona cipele primila, a njezin božanski Sin ih je tako liepo

nakitio. Ovako je obćila Majka Božja s Veronikom, kao ljubezna majka s milim djetetom.

Druga utješna istina je ova. Svaki meštar kojega zanata ima rado, kad nadje naučnika, koji se trsi, da radi kao i on; on mu spremno pomaže, da se u njegovu zanatu izvježba. Tako se i Majka Božja vanredno veseli, kada po njezinu primjeru nastojiš, da stvoriš u srcu svom Krista, Sina njezina, i da mu budeš „majkom“ kako je to on rekao. Tebi treba samo ozbiljno nastojati, da volju Božju vjerno vršiš, pak možeš biti siguran, prvo da materinskomu Srcu Marijinu veliku radost činiš, i drugo da će ti ona u tom plemenitom poslu radostno pomagati.

Godine 1867. dodje u Paris njeki mlad čovjek, švicar, 24 godine star, ali odgojen u krivovjerstvu kalvinskom, prem inače dobra srca. Radi dobrote njegova srca dao mu je Bog milost, da se je obratio; kao posrednica služila mu je jedna sestra milosrdnosti na zemlji, i majka milosrdnosti, Marija na nebu. Taj naime mladi čovjek oboli. Jer nije imao novca niti rodjaka u tom velikom gradu, morao je otići u bolnicu. Imao je u bolnici vrućicu (typhus), koja je na skoro postala veoma opasna. Već prvih dana posjeti ga njeki krivovjerski propovjednik; bolestnik se je preporučivao Bogu, molio je — ali srce njegovo nije bilo umireno. Nu s druge strane jako se ga je dojmila srdačna neutrudiva skrb i nastojanje, kojom su ga sestre u bolnici njegovale, te reče sam sebi: „Vjera koja potiče

na tolike žrtve a pri tom čini još veselim, mora biti prava.“ Jednoga dana navela ga je jedna sestra u kratkom razgovoru s njim, da je izustio ime Marijino; ona mu je pripoviedala u kratko, kako je čudotvorno mjesto crkva naše mile Gospe od Pobjede, i nagovarala ga, neka se uteče k toj miloj Majci. Ove rieči bile su mu sasvim nove, te mu se je činilo kao da sluša glasove s drugoga svieta, pa još istoga dana obeća blaženoj Gospi, ako ga ona ozdravi, prvi će mu korak iz bolnice biti, da pohodi Našu Milu Gospu od Pobjede. Skoro zatim obeća joj, — potican milošću Božjom, koja je u njem neprestano radila — da će se i obratiti, ako mu izmoli zdravlje; i da će se prije nego li si kakovu novu službu potraži, pobrinuti, da se javno odreče svoga krivovjerstva. Predobra Djevica pomogne tomu siromašnomu mladomu čovjeku tako očevidno, da dočim je drugih svih šest, koji su u istoj sobi bili, od iste bolesti brzo jedan za drugim poumrlo, on je jedini ozdravio. Sada on održa svoju rieč, te podje iz bolnice ravno k našoj miloj Gospi od Pobjede, gdje je, prem kalvinovac, dugo klečao i molio pred njezinom čudotvornom slikom, ponovio svoje obećanje, da će katolikom postati, i blaženu Djevicu djetinjim zaufanjem prosio pomoć, da uzmogne izvesti ovu dobru odluku. Odmah se za njega zauzme njeki dobri kršćanin iz družtva svetoga Vinka, te ga dovede u njeki samostan, gdje je taj mladi čovjek do konca kolovoza neopisivim

čuvstvom blaženosti i revnošću pazio na pouku u katoličkoj vjeri, kao pripravu za svoj prelaz, te je svoje vjeroučitelje zadivio.

Ne prestani dakle, ljubljeni kršćanine, nikada obraćati se prošnjom neprestano na Srce Majke Božje, da ti pomogne, da u sebi stvoriš njezinoga Sina. Sigurno nije nikakvo pretjerivanje, ako li uzmemo, da Majka Isusova barem toliko revnuje za ovaj duhovni porod Isusov u srcu tvom, kako je to činio sv. Pavao. A on o sebi piše u listu na Galaćane: „Dječice moja! ja trpim za vas opetovane boli poroda, dok se Krist stvori u vas« (Gal. 4, 19).

Ali da se obrati srce tvoje u sliku Srca Isusova, moraš i ti sa svoje strane ozbiljno pripomoći. Svakako ovo obraćenje nije djelo jednoga dana, niti najveći umjetnik ne može u jedan dan iz neizgladjena mramora liepi kip Kristov načiniti. Ti ćeš za cieloga svoga života uviek naći što štetna, neuredna, što ćeš morati odstranjivati i izpravljati. Ali počmi samo jednom ozbiljno. Hajde, počmi odmah danas taj sveti čin! Odmah sada povuci se u sebe i upitaj sam sebe: »U čemu sam ja najnesličniji tomu svetomu uzoru, mojemu Spasitelju? Čega mi najviše manjka? Što hoće dakle Bog od mene, da najprije popravim?

Kad si saznao za tu pogrešku, onda se obrati na Majku Isusovu i reci joj poput djeteta, kako se ti hoćeš popraviti, i kako joj svoju odluku na Srce stavljaš, da ti ona od Boga izprosi milost, te ju izvedeš.

M o l i t v a.

O Marijo, sveta Majko Božja! nije moguće, da budem tvoje diete, ne budem li tvomu Sinu, Isusu Kristu sličan, ne bude li u meni duh njegov, kako si ga ti u Srcu svom imala! Ja to dobro znadem, i priznajem, da bi bilo pravo i dobro, i spasonosno za mene, te mu budem sličan. Ja to želim od srca, da budem njegova vjerna slika, da sve tako prosudjujem, kako i on; samo ono ljubim, što on ljubi; i u svem samo volju Božju činim, kako je on činio. Ali ja sam od toga još daleko, i moje misli, želje i ljubav često su protivne njegovim. Sveti Apostol veli: „Oni, koji nemaju duha Kristova, nisu njegovi.« A nisam li ja njegov, ne nalazi li on na meni svoje slike, to nemam ni nade da će i njegovo nebo jednom moje biti. Zato moram jednom ozbiljno početi, da na njega gledam i na njegov život i na Srce njegovo, te se njemu upriličim. Zato ozbiljno odlučujem, da ću se danas čuvati ove pogreške (N. N.), za koju sam saznao, da mu je najviše mrzka, te ću se vježbati u protivnoj krieposti, kako je on radio, te mu tako barem u niečem budem sličan. O dobra Majko! primi ovu želju i donesi ju k Sinu svomu, i moli ga materinski, neka ovu odluku blagoslovi, da bude stalna i da se izvrši. Kao što si ti sama u svom Srcu načinila Sina svoga, tako pomozi da njegova slika bude i u meni, te i ja budem vriedan, biti diete Tvoje i dostojan tvoje materinske ljubavi.

Deseti dan.

Srce sućutno.

Katolička Crkva siže svojom starinom do vremena, kad je živjela ljubezna Majka Božja. Jer glava naše Crkve jest Sin Marijin, Isus Krist. I najstariji i najotmjeniji članovi tiela naše Crkve bijahu Petar, Jakov, Ivan i drugi Apostoli i učenici Gospodinovi. Stoga je sasvim istinito, kad velim: Katolička Crkva pozna dobro Majku Kristovu, a pozna i njezino Srce i kakovo je ono prama nam. Ona znade dobro, kako je Marija iz smilovanja i ljubavi svoga Srca prama nam biednim grieśnikom pristala, da bude Majkom Božjom; ona dobro znade, kako je Mariji kod Srca bilo, što su siromašni zaručnici u Kani premalo vina imali, i kako im je ona dobro vino pribavila; ona dobro znade, kako je Majka Kristova puna težkih bolih i sažaljenja u Srcu pod Križem stajala, da svoga Sina u gorkom smrtnom času bar nješto utješi; sveta Crkva znade i to, kako je Marija za prvih njezinih dana bila s njom te joj u dvorani u Jerusalemu vruće i materinski pomogla, izmoliti Duha svetoga (Act. 1, 14.)

Zato velim, naša Crkva pozna Mariju dobro, i točno znade od vajkada, da ona ima predobro,

preblago, sućutno Srce prama nam nevoljnim griešnikom. Za to joj ona daje prekrasno svjedočanstvo, kad svaki dan mnogo tisuć puta u svih jezicih svieta k njoj vapi, neka bi se ona kod svoga Sina zauzela »za nas griešnike sada i u čas smrti naše.“ Ova dakle molitva očito pokazuje, da Crkva naša znade kod ljubezne Majke Božje naći sućutno Srce.

Odatle možeš i ti mnogo koristi crpsti; samo do toga stoji, da predobiješ sućutno Srce Majke Božje; mislim, da umiješ ganuti, te svoje smilovanje i ljubav k Tebi svrati. Ovu umjetnost uči te opet Crkva svojom prošnjom, kojom zaključuje pozdrav i hvalu Marijinu. U njoj imademo tri poučna diela; pazi i nasljeduj.

Ponajprije treba da kažeš: Moli za nas, a ne: moli za me. Gle, kao što dan na dan milijuni ljudi upiru oči svoje k suncu, tako preko trista milijuna ljudi upravljaju k Srcu Marijinu prošnje srca svoga. A Marija ih sve prima u svoje veliko i prostrano materinsko srce i Bogu ih prikazuje, te sa svojom prošnjom sjedinjuje, da budu uslišane; tako je ona ljubezna. Ti ćeš stoga njezino Srce predobiti, ako ju u tom nasljeduješ, ako i ti tugu i biedu svih ljudi uzmeš u srce svoje, te ju svom ljubavi za sve nevoljne griešnike k Mariji prineseš, te za sve moliš moćni i izdašni zagovor Marijin. To biva uviek, kada god kod rieči za nas ne misliš samo na sebe, već se smatraš poslanikom svih nevoljnih griešnika, te za njih moliš i veliš: moli za

nas! — Ništa neće tako lahko Srce Marijino za tebe predobiti i sklonim ti ga učiniti, kao ovakova obćenita kršćansko katolička ljubav bližnjega.

Drugo treba da kažeš: griešnike. Mučila te ma kakova bieda i nevolja i k Mariji te gonila; najveća je ipak bol, najskranja nevolja, najstrahovitije zlo, što si griešnik, koji je kod Boga neizmjerno zadužen, a tako ubog kriepošću i zaslugami, te ne može niti najmanjega duga izplatiti, i stoga valja da je svaki čas u strahu, da će biti pozvan na račun, osudjen i proklet. Hoćeš li dakle, da tvoja molitva u vremenitoj i tjelesnoj nuždi dopre do Srca Marijina, to joj ponajprije pokaži svoju najveću nuždu, tvoju dušu u dugovih i bezkonačnom siromaštvu; ovo joj představi. Marija sa svoje strane gleda kao i sam Bog vazda najprije na ono, što je najvažnije, vječni spas, na dobro tvoje duše; za to moli ona rado. Tu vriedi o molitvi rieč Kristova: „Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, ostalo će vam se dodati.“ Zato te i uči sveta Crkva, da veliš: „moli za nas griešnike,“ i za ništa drugo. Je li nam sasvim pomoženo od grieha i siromaštva duše naše, to će se na skoro i drugim biedam na put stati. Predstavi se dakle sam svaki put tužna, skrušena i ponizna srca kao biedni griešnik; to će sigurno Srce Marijino ganuti na sućut, te ju sklonuti, da se za tebe moli.

Treće napokon pazi na riečcu sada. — Dobro je to dakako, da moliš Mariju, te ti bude u pomoć u zadnji čas života tvoga, u čas smrti. Strahovit je to čas razstanka za svu vječnost, čas zadnje borbe za tvoju dušu. Ta je dakle borba vanredno važna; ona je neukloniva (neizbježiva), a u toj borbi najbolja je pomoć Marija. Ali jest i ostaje uviek istina: kako živiš, tako ćeš i umrieti. Ti si sam, koji si načinom života svoga pripravljaš način smrti svoje. Zato i sva tvoja skrb treba da ide za tim, da sada tako živiš, kako je potrebno, da blaženo umreš. Ti se dakle prije svega moraš skrbiti za kršćanski život; to ti mora najviše na srcu biti, da danas budeš prost od grieha, da danas Bogu zadovoljiš, da se danas s neprijatelji svojimi izmiriš, da danas milostinju dieliš, da danas iz ljubavi prama Bogu radiš, u kratko, da danas zlo bježiš a dobro činiš. Ako ti je ozbiljno do toga, te k „svetoj Mariji“ ovakovim srcem, ovakovom prošnjom za svet život za danas i za sada dodješ, njezino će Srce na skoro radostno za tebe kucati i za tebe moliti. Ako do toga nije tebi samomu ozbiljno, onda se ne čudi, ako ti molitva tako malo pomaže.

To bi bila ta tri poučna diela iz zaključne molitve Zdravo Marijo. Što je rečeno želim ti još pokazati sa dva primjera; oni nam jasno pokazuju, koli je sućutna srca „sveta Marija i Majka Božja“ za nas »griešnike“ kako

s a d a tako i u č a s s m r t i, ako joj se p r a v o molimo.

U šestom vieku kršćanstva življaše njeki mlad čovjek, imenom Dositej. Odgoj mu bijaše zao dosta, pa je jedva štogod o Bogu mogao čuti. Prema tomu bijaše mu i život; samo si je jošte sačuvao srce, koje se nije uklanjalo istini. Jednom dodje u Jeruzalem i zapazi ondje sliku, koja predstavljaše kazne prokletnika u paklu. Za cieloga svoga života nije jošte čuo ništa o paklu, te nije znao, što slika predstavlja, ali ipak bi bio rado znao. Na jednom zapazi kraj sebe gospoju veličanstvenu i blagu; bijaše to utočište griešnika, Marija. Ona je došla da tomu griešniku protumači tu sliku. Sasvim prestrašen istinami, koje je od nje čuo, zamoli Mariju, neka mu kaže, što mu valja činiti, da se ukloni ovim strahovitim mukam. Ovu prošnju sasluša rado Majka Božja i ona ga pouči o kršćanskom životu. Dositej posluša vjerno, ostavi ovaj sviet, otide u njeki samostan, gdje je za kratko vrieme blaženo u Gospodinu umro.

Ovomu je mladiću predobra Djevica izmolila blaženi „s a d a;“ drugomu jednomu je pomogla n a s m r t i. A ovaj drugi bijaše njeki Bassi iz Kremone u Talijanskoj, zanatom tkalac, ali inače tako opak čovjek, da ga je napokon sud morao osuditi na kazan smrti.

Prije nego li je imao biti pogubljen, dodje k njemu čitav niz svećenika s najvećom ljubavi, da ga duhovno okriepe; ali on ih odbijaše

priezirno, najprostijimi porugami i strahovitimi kletvami; sam biskup ne mogaše ništa s njim opraviti; taj biednik postajao je sve okorjeliji te se je već i hvastao, da više ništa ne vjeruje a vjeru drži prevarom. Na to ga ostaviše njeko vrieme samu sebi i njegovomu bezbožnomu mišljenju.

Medjutim zamoli njetko jednoga svećenika (istoga, koji ovu viest napisa a tada je upravo propoviedao u onom gradu) neka se sve molitve i zasluge članova bratovštine Srca Marijina u njegovoj domovini namiene za obraćenje ovoga nesretnika. On na to rado pristane; „ipak“ doda on, „treba da učinimo nješto vanjskoga, vidljiva“. Zato ustanoviše, da će tomu osudjeniku donieti poznatu blagoslovljenu „medaljicu“ bezgriešnoga začeća, koju dobivaju i nose članovi bratovštine Srca Marijina, kao svoj družtveni znamen; i kad će mu ju davati i o vrat mu ju staviti, imadu svi uapšenici glasno moliti sv. krunicu. Ali što se sbi? Kad je kapelan toga zatvora ovu čudnovatu medalju tomu nesretniku pokazao, i upravo ga molio, da ju prime i barem jedan Zdravo Marijo moli, izlanu taj poživinjčeni čovjek silne kletve ne samo na ovoga svoga duhovnoga poglavara, već planu, sasvim obuzet djavolskim biesom, u tako strašne i bezbožne poruge proti istoj prečistoj i presvetoj Djevici, da je taj dobri svećenik drhtao; nu na skoro se iznova osokoli, i ojačen od Gospodina i preblažene Djevice, reče tomu bezbožniku čvrstim glasom;

„Pa ipak će ta presveta Djevica, koju ti tako nedostojno ružiš, srce tvoje obratiti — branio se ti kako ti drago“; i rekav to stavi na nj' silom tu medaljicu i silno preporuči toga nesretnika „utočištu griešnika“, dočim su svi uapšenici u taj čas glasno, kako je bilo rečeno, molili sv. Krunicu.

I — o čuda milosti! — čim je tomu osudjeniku medaljica bila oko vrata i ona se javna molitva započela, postao je sasvim krotak, da, smeten i uhvaćen; prestrašen pitao je: „što je to? što se to sbiva?“ — „To su tvoji sudrugovi“, odvrati svećenik, „koji za tebe mole; moli, moli i ti preblaženu Djevicu, da ti pomogne i dušu tvoju spasi; ajde molimo zajedno Zdravo Marijo pred njezinom slikom, koja je na medaljici“. Ove rieči duboko ganu toga nevoljnika; on uzdahne duboko i molio je sa svećenikom Zdravo Marijo; i u taj čas obrati se u posve drugoga čovjeka; iz otvrdnula griešnika posta revni pokornik, iz biesnoga vuka posta najblaže janje. Molio je upravo željno svete Sakramente, i prime drugi dan u istinu pravom pobožnošću sveto odriešenje i presvetu Pričest.

Iza toga čuli su ga gdje opetovano govori: „O kako sam sretan, kad sam se s Bogom opet pomirio! sad mi nije ni malo i ništa težko, da moram umrieti; ja bih želio samo, da mogu za svaki pojedini svoj zločin napose umrieti“. I u istinu sasluša smrtnu osudu sasvim mirno, da, zadovoljno; izprosio si kao milost samo to, da smije na stratište bosonog ići (za znak svoje skrušenosti); kad mu to nije bilo dopušteno, nastojao je, da taj čin poniženja nadomjesti tim što je sve radi svojih zločina molio za oproštenje, osobito svećenike, s kojimi je malo prije tako zlo postupao; i dok su ga vodili na smrt, molio je glasno i srdačno: kod jedne slike Majke Božje, koju na putu spazi, popostane i klekne; i opetovano je vikao glasno: „O kršćani, štujte uviek pobožno Mariju, koja je Majka, koja je Zagovornica, koja je Utočište griešnika: tako ćete spasiti svoju dušu, kako se i ja ufam, da ću biti po njoj uviek blažen“. I tako stupi čvrstim korakom na stratište, poljubi još srdačno čudotvornu medaljicu, koja mu je o vratu bila; i presladko ime „Marija“ bijaše u istinu zadnji glas, kojim je on, na sveobće ganuće i sažaljenje, iz ruku ljudske pravednosti prešao — u koliko mogu ljudi prosuditi — u naručaj božanskoga milosrdja.

* * *

Sada si za ovo deset dana barem ponješto upoznao presveto Srce Marijino iz Zdravo Mariju. Iz usta Božjih, iz usta svete Elizabete i katoličke Crkve, koje su obje od Duha svetoga razsvietljene, znadeš dobro, kakovo je Srce Majke Božje, i ti možeš lahko kod svakoga Zdravo Marijo u njezinu Srcu nješto dobra naučiti i razveseliti se, te sam si od nje načiniti liepu molitvu k Srcu Marijinu.

M o l i t v a.

Z d r a v o M a r i j o, i zdravo nam svim tvoje presveto Srce, rad čije duboke poniznosti nadje te Bog dostojnom, da te odabere za Majku Sina svoga. Pomozi nam svojim možnim zagovorom, da i mi nevoljni griešnici budemo od srca ponizni i po tom vriedni pribrojiti se izabranikom Božjim.

M i l o s t i p u n a; i ova punina milosti stavljena je u Srce tvoje, koje je b o g a t a b l a g a j n a (r i z n i c a) d a r o v a B o ž j i h. Spomeni se, da si ih ti primila ne samo za sebe, već i za sve nas. O daj nam od toga; ti znadeš što nam danas osobito treba.

G o s p o d i n s t o b o m, jer je i tvoje presveto Srce i tvoja volja vazda bila s Bogom i s njegovom voljom. Zato i uslišava Bog tako rado želje i prošnje Srca tvoga, da te vjernici zovu „svemogućnošću na koljenih". Upotriebi o v u m o ć S r c a s v o g a, te nam svim izprosi podpuno obraćenje od grieha k Bogu, da Gospodin bude i s nami, kao što bijaše s tobom.

B l a g o s l o v l j e n a t i m e d j u ž e n a m i. Ova hvala još više pripada tebi, nego li Juditi; ti si daleko j a č i m, o d v a ž n i j i m S r c e m dopriniela k spasu naroda svoga. Neprijatelji naši, koji nas hoće upropastiti, i tvoji su neprijatelji. Izmoli dakle i nam srce, koje će se jako i odvažno proti njim boriti.

I b l a g o s l o v l j e n p l o d u t r o b e t v o j e, I s u s; i ovaj plod si ti d a r e ž l j i v i m S r c e m

za nas hranila i stojeć pod križem žrtvovala, i pripravna si, i sad jošte nam ga pribaviti. O da, ljubezna Majko Isusova! budi naša posrednica, i ne prestani za nas moliti, dok nam iza ovoga tužnoga života uzmogneš pokazati blagoslovljeni plod utrobe tvoje.

S v e t a M a r i j o! Tvoje je S r c e č i s t o ostalo od svakoga grieha, i mrzi na nj' i sada jošte u ljudih, i nastoji, da ga iz njihovih srdaca odstrani. O oslobodi Srca naša od njega tim, da nam pomogneš iskreno i skrušeno se izpovjediti i ozbiljno se popraviti.

M a j k o B o ž j a! Po rieči Sina tvoga možemo i mi biti dielnici toga častnoga naslova te mu postati majkom ako mi, kao i ti, vjerno i revno vršimo volju Božju. Daj da s tobom i s njim budemo jedan duh, jedno srce. Učini molitvom svojom, da mi ljubimo i činimo, što je tvoje i njegovo Srce ljubilo i činilo, i da mi bježimo i na ono mrzimo, na što je tvoje i njegovo Srce mrzilo.

M o l i z a n a s! Tvoje nas Srce sve ljubi materinski, i mi smo svi tvoja djeca; koju je na žalost grieh učinio siromašnu kriepostmi i praznu zaslugami. Zato se mi svi sakupljamo oko tebe, i stavljamo se mi nevoljni griešnici, srdačno te moleći, na tvoje s u ć u t n o S r c e. Spomeni se boli, koje je Srce tvoje pod Križem Sina tvoga radi njega pretrpjelo. Ne daj, da se za nas izgube, već da nam budu na spas sada i u čas smrti naše. Amen.

Jedanaesti dan.

Bogu posvećeno Srce.

Mnogo imade toga što se o ljudih pripovieda, o životu njihovu i njihovih djelih, ali to je sve samo spoljašnje, štogod se pripovieda. Pa ipak je najvažnije i najzanimivije upravo ono, što je nutrašnje, mislim cielo stanje duše: volja, ljubav, želja, značaj ili jednom riečju, srce, iz kojega vanjski život proizlazi. Život kojega čovjeka samo onda možemo sasvim i pravo razumjeti, kad razumijemo njegovo srce; jer ondje, u srcu, stoji uzrok njegovih čina. Ali same rieči ne pokazuju, čega je srce puno, već to pokazuje i sav izvanjski život. Nije dakle tako težko iz vanjskoga života zaviriti i u srce; stoga možemo govoriti i o poviesti ljudskoga srca, o žalosti i radosti, o ljubavi i težnji, o njegovoj hrabrosti i jakosti, o njegovoj dobroti i plemenitosti njegovih mislih i drugo slično. Majka znade djeci mnogo toga kazivati i pripoviedati, kako joj je u raznih sgodah pri srcu bilo.

Tako bi mogla i Majka Kristova, kad bi htjela snami govoriti. Ali nam baš ni ne treba njezina pripoviedanja, da upoznamo njezino Srce; nama je dovoljno to, što nam sveto pismo o

životu Marijinu kazuje: ono nas vodi ravno k Srcu Marijnu. Zavirimo malo u taj život, pak ga ovdje ondje pozornije promatrajmo, moći ćemo mnogo toga liepa kazivati o poviesti njezina Srca, ili o tom, kako joj je bilo u raznih sgodah njezina života pri srcu.

Kada tko pripovieda o nječem, što mu je osobito milo, to pripovieda on odmah iz početka a pripovieda to i češće. Čini mi se, da tako i Bog radi. Što mu se je na Mariji osobito svidjelo, o tom nam on govori u svetom Pismu ponajprije i višeputa jedno za drugim. Prvi redci, kojimi je Bog očitovao život Marijin glasi ovako:

„Angjeo Gabriel bje od Boga poslan — k djevici — a ime djevici bijaše Marija. — (Luc. 1.)

Prvo dakle, što mi iz svetoga Pisma znademo o Mariji, jest to, da je ona bila — djevica. I tim nam se prvi put otvara Srce Marijino. Ajde, da ga razmotrimo.

Znadem mladu njeku osobu, koja je vanredno težila za udajom. Ona bi se bila mogla udati i bez zaprijeka i po svojoj volji, pa je novac bio pripravljen s obje strane za sretno i udobno kućanstvo; nu ipak se nije udala. U srcu svom imala ona još i drugu ljubav, i ta bijaše moćnija od one za budućim mužem. Imala je najme kod kuće otca; majka joj je bila već umrla; a otac je želio, da bude kod njega, jer je bila jedinica. Iz ljubavi dakle k otcu od-

rekla se je sasvim ljubavi i želje za udajom, te je ostala djevicom, i to dragovoljno i od srca, iz djetinje ljubavi k otcu.

To bijaše doista plemenita duša, nu još je plemenitije i još svetije učinila Marija. Njezini su ju roditelji zaručili s Josipom, pa ipak se je ona odrekla ljubavi za obiteljskim životom, ona neće, po vlastitih njezinih riečih, kako ih je rekla angjelu, ona neće nikakvoga muža poznati. Razlog tomu bijaše duboko u Srcu njezinom. To je bila ljubav k Bogu svomu, koja je bila jača od svake druge ljubavi pak i sasvim dobre i dopuštene. Ona hoće Srce svoje sasvim i nerazdjelivo samo Bogu predati. Njezina velika i plemenita i čista ljubav k Bogu jest jedina i sama, radi česa ona ostaje djevicom. Kao što zaručnica od tisuće drugih samo jednomu Srce svoje poklanja, da ga cielom i podpunom snagom njegovom ljubi, tako si je i Marija izmedju svih samo Boga odabrala, komu se sasvim predati hoće. A kakova je upravo ova njezina djetinja ljubav k Bogu, koja je skroz i skroz d j e v i č a n s k a bila, vidi se odatle, što Marija bijaše djevica po s r c u.

Iz ovoga djevičanstva njezinoga S r c a niklo je kao cviet iz biljke stalno djevičanstvo njezinoga t i e l a i sve što je s tim združeno u Marijinu životu. Jer se je ona Bogu sasvim posvetila za cieli svoj život, zato neće ona nikakvoga muža da pozna, da ne bude obiteljskom brigom razdieljena; zato ona i izbjegava sve u riečih,

pogledu, odielu, u cielom ponašanju, što bi moglo na nju svrnuti ljubav kojega čovjeka; zato i ona ne trpi u svojih mislih i željah ništa, što bi se moglo uzprotiviti njezinoj ljubavi k Bogu. I tako bijaše Marija d j e v i c a cielim bićem svojim, djevica s r c e m, l j u b a v l j u, djevica d u h o m, djevica t i e l o m, i djevica svojim p o g l e d o m, i g o v o r o m i svojim o d i e l o m i svojim ponašanjem.

Razumiješ li sada, zašto nam Gospodin Bog o životu Marijinu u svetom Pismu ponajprije upravo to kazuje, da je Marija bila d j e v i c a? To je bilo upravo najljepše, što je Bog na Mariji našao. Njezino bezgriešno začeće bijaše dar, koji je Bog Mariji dao; ali njezino djevičanstvo srca i tiela bijaše dar, koji je Marija Bogu prikazala. Za vrieme Marijino nije se našlo takove djevice; nije dakle nikakovo čudo, da je upravo nju Bog odabrao za majku Sinu svomu.

Tako je dakle sa Srcem presvete Djevice. A znadeš li ti, da je Gospodin Bog i tvoje srce u čudnovato duhovno rodbinstvo doveo sa Srcem Marijinim i još uviek dovoditi hoće? Ja ću ti kazati kako? gdje? i kada? To je bilo na svetom Krstu. Tu je Bog tvoju dušu vodom zemaljskom i vatrom Duha svetoga pretvorio u neokaljanu ljepotu. Onda je Duh sveti u Srce tvoje ulio ljubav k Bogu; do tebe stoji, da ova ljubav ponaraste. Krist naime kao kakav zaručnik snubi svačiju dušu, i t v o j u, štioče! Ti ga moraš ljubiti kao vjerenica cielom, nerazdieljenom ljubavi,

tako da se srce tvoje uz ništa ne priliepi, što se nebi slagalo s ljubavi prama Njemu. Tim ne kažem ništa nova; ta to je prva i najveća zapovjed, koju mi svi imamo: Boga ljubiti svim srcem, a ne samo polovičnim. A takova ljubav Božja, koja iz srca izlučuje sve, što se Bogu ne svidja, takova ljubav ka Kristu jest u najplemenitijem smislu djevojačka; ona odlučno odbija od sebe svakoga drugoga krivoga snubioca bilo to pohota očiju ili pohota tiela ili oholost života.

A takova ljubav ka Kristu zahtieva se i od oženjenih, koji nisu zvani, da po tielu živu u vječnom djevičanstvu. Zato sv. Pavao veli svim kršćanom obćine Efežke: „Ja sam vas zaručio jednomu čovjeku, da vas kao čiste djevice predstavim Kristu“ (II, 2) Prema tomu mora svaki kršćanim imati djevičansku ljubav, djevičansko srce za Krista, i u tom je on srodan Srcu Djevice svih djevica. A kad se je kršćanin od Krista odvratio težkim griehom, tada krši on vjernost i vez, kako je to Bog postavio na svetom Krstu izmedju duše njegove i Krista, te duša njegova sada pada u tužno srodstvo sotone, neprijatelja Boga i Marije, ove „najvjernije djevice.“

Je li ti zbilja do toga, da Mariju pravo štuješ, to joj ne možeš ništa milijega učiniti, nego da i ti, kako i ona, svoju ljubav od svega odvratiš, što je griešno i što se Bogu ne svidja. Jesi li mu vjeru prekršio i srce svoje k njegovom neprijatelju obratio, to najprije odlučno odbij toga neprijatelja od srca svoga pravim pokajanjem i izpovjedju te opet svrati ljubav svoju k njemu pravom i ozbiljnom odlukom. Za ovaj posao Marija rado pruža svoju snažnu ruku, i ti ćeš joj moći koji dan zahvalnicu napisati, kako je to prije njekoliko godina radostno učinila njeka griešna duša. Ona je duboko pala i ćutila je stoga u srcu silni nemir grieha. Obrati se molbom na Srce „naše mile Gospe od pobjede“ u Parizu za bolji život. I već u travnju 1864. mogla je vesela srca Mariji priznati, kako sliedi:

„O dobra moja Majko! kako bih se mogla nadvladati a da ti nezahvalim za dobrotu, koju si mi ovoga ćedna izkazala! Ti si mi bila tako milostiva, premda nisam drugo zaslužila van strogost i priekor. Ne znam kako bih ti svoje priznanje izrazila! Jer za Bogom tebi imadem da zahvalim sreću, kakovu sada ćutim. Pomozi mi, Marijo, te zahvalim Bogu, koji je tako dobar bio, pa me je izbavio iz propasti, u koju sam bila pala. Ne mogu ni pomisliti, a da ne zaplačem, na onaj radostni dan, kada sam, prvi put tako sretna bila, da dobrom izpovjedju odbacim težki trh mojih grieha. Ah! ja sam tužna izkusila: da čovjek ne može biti sretan, ako živi daleko od Boga u griesih od navade! Kako žalim sada, da sam tako postupala proti Gospodinu! Da, ja čvrsto odlučujem, i ponavljam ovaj čas pred tobom, o dobra moja Majko, obećanje

koje sam jutros učinila: od sada želim koliko je moguće, da se sve ono vrieme vrati, koje sam na žalost tako zlo sprovela; poduprta tvojim zagovorom, i vodjena tobom, ufam se, da ću svoje odluke tako držati, da ih Bog blagosloviti može i blagosloviti hoće. Više no ikada imadem sada djetinje ufanje k tebi, o dobra Majko; jer, ja ću još jednom ponoviti: Tebi, imadem da zahvalim sreću, što sam opet polučila milost Božju!"

Kako je istinita rieč ove nevoljne duše: „Ne može čovjek biti sretan, ako daleko u griehu od Boga živi." — Imadeš li možda danas po milosti Božjoj savjest prostu od grieha, te ovakvu nesreću baš ne ćutiš, ipak odpomisli, kako ti je bilo, kad si bio u griehu, kako ti je gorko i zlo bilo, jer si Boga ostavio, i pomisli, kako će ti opet biti i mora biti, ako se u buduće obratiš ka griehu. Ta te nesreća može za čas, možda i danas već snaći. Zar nema ništa, čim bi mogao što takova od sebe odvratiti?

Dolazi li ovakovo pitanje iz srca, koje se ozbiljno boji grieha, uvrede Boga, onda je dobro; jer ćeš ti sada rado prihvatiti sredstvo, koje ti se pruža. A to je sredstvo: Moli srdačno, potaknut strahom pred griehom, Majku Božju, da te uzme u svoju zaštitu, i od svoga ti Sina izmoli jakosti, te se možeš u čas, kada ti dodje napast, odvažno braniti. Učini to sada, učini to svaki dan bar jednom u jutro kod jutarnje molitve. Vidjeti ćeš i izkusiti, da to pomaže. Ako li se iz početka i neće sve odstraniti, nećeš ipak tako često, i tako duboko pasti, a to je sigurno već nješto jako dobra. Nu malo po malo bit će s tobom bolje. — Podji dakle sada i bogobojaznim srcem zazovi presveto Srce Majke tvoje, da te ona brani, i izhodi ti jakost proti neprijateljem tvojim.

Molitva s oprostom.

O uzvišena, preslavna i presveta, vazda neokaljana Djevice Marijo, Majko Gospodina našega Isusa Krista, Kraljice svieta i Gospodarice svega stvorenja, koja nisi nikoga ostavila, nikoga odbacila, nikoga, koji se je k tebi čistim i poniznim srcem utekao, neutješena od sebe odpustila: ne odbaci mene sbog mojih prevelikih i premnogih opačina, a niti radi opornosti i nečistoće srca moga; ne odbaci me, slugu tvoga od milosti i ljubavi tvoje. Usliši me nevoljna griešnika N. N., koji se čvrsto uzdajem u milosrdje i dobrotu tvoju; pohiti mi u pomoć, preblaga Djevice Marijo, u svih mojih teškoćah, biedah i nevoljah, i izmoli mi od svoga ljubeznoga Sina, svemogućega Boga i Gospodina našega Isusa Krista, oproštenje i odpust svih mojih grieha, i milost njegova straha i ljubavi i svetu neoskvrnutost i čistoću tiela i oslobodjenje od svakoga zla i pogibelji tiela i duše. U zadnjoj mojoj potrebi budi mi blaga pomoćnica i spasi dušu moju i duše mojih roditelja i

sve braće i sestara, prijatelja i rodjaka i dobročinitelja i svih živih i mrtvih kršćana od vječne tame i od svakoga zla, pomoću onoga, koga si u svojoj presvetoj utrobi devet mjeseci nosila, i svojimi svetimi rukami u jasle položila, Gospodina našega Isusa Krista, Sina tvoga, koji je blagoslovljen u vieke. Amen.

(Svaki dan jednom oprost od 100 dana, a zadnji dan u mjesecu i za prvih osam dana sljedećega mjeseca podpuni oprost. — Leo XII., „Urb. et Orb." 30 Januar. 1828.)

Dvanaesti dan.

Srce savjestno.

Božje Srce poznaje se iz „Božjih rieči." Ovako veli sveti crkveni učitelj Gregorije Nazijanski. Isto možemo reći i o Majci Božjoj: Srce Marijino poznajemo iz rieči Marijinih. Sveto Pismo nam je sačuvalo sedam rieči presvete Djevice. Prvu od njih danas ćemo razmotriti, da vidimo, kako je Srce Marijino bilo udešeno. Ne velim uzalud „udešeno". Taj izraz uzet je iz glasbe. Kako se naime iz glasa kakova glasbala može razabrati, kako je ugodjeno ili udešeno, tako se i iz rieči čovjeka može razabrati, kako je njegovo srce udešeno.

Prvu rieč, koju mi o Mariji znademo, izrekla je, kad joj je Angjeo Gabriel viest od Boga donio. Angjeo ju pozdravlja i veli joj posve čudnovatu, jošte nikad nečuvenu hvalu; da je ona milosti puna, da je Gospodin s njom, i da je ona medju svimi ženami najslavnija. Sve ovo bilo je poniznosti Marijinoj tako novo i tudje, da je stala ozbiljno promišljati, što ova hvala ima značiti. Ali ona se ne usudjuje o tom ništa govoriti. Ponizna Djevica (veli sv. Bernardo) radje neće odgovoriti ništa, nego li da nepro-

mišljeno govori o onom, što ne shvaća". — Već nam ova šutnja pokazuje, kako je ona imala nježno, savjestno Srce.

Sada to Angjeo razjašnjuje. Sin Božji hoće čovjekom postati, on će na priestolu Davidovu vladati, njegovu kraljevstvu neće biti kraja, a ona, Marija, ima biti Majka ovoga kraljevskoga Boga čovjeka. Ovo su velike, nedohitne i nedokučive stvari; Marija ni malo ne dvoji, da Bog može što takova učiniti. Ali ovu ponudu materinstva neće ona još za sada da primi i to sbog savjestnosti.

Ona naime znade, da je Gospodinu Bogu zavjetovala vječno djevičanstvo; ona znade, da joj je stroga dužnost, da drži ovaj sveti zavjet; i ona znade da je običnim, naravskim načinom stvari djevičanstvo sa materinstvom spojiti tako nemoguće, kako je nemoguće gledati zatvorenih očiju. A ona hoće na svaki način ostati vjerna dužnosti svojoj i djevicom ostati, kako se je zavjetovala. S druge strane čula je, da Bog hoće te ju načini majkom Sina svoga; a toj bi se volji ona rado odazvala. Tako se u Srcu Marijinu sukobiše dvie dužnosti; a ovu borbu hoće, Marija, da rieši načinom Bogu milim. Tako je u njezinoj želji, njezinom Srcu. A kako joj je pri Srcu, tako ona govori sada Angjelu. Ona mu jednostavno kazuje svoje stanje i dužnosti svoga stanja kao djevice, a zatim ga oprezno i razborito upita, kako se s ovom nepropustivom dužnošću slaže materinstvo. „Kako će se to dogoditi, kad ja ne poznajem muža?"

Angjeo ju i ovaj put poučava; da ona može djevicom ostati pa ipak biti Majkom Božjom, jer Bog sam hoće, da nad njom veliko čudo učini. Istom što je Marija čula, izjavljuje umah i svoju podpunu podložnost volji Božjoj: „neka mi bude po rieči tvojoj!"

Tako je Marija u važnoj i znamenitoj sgodi skroz i skroz sliedila samo vjeru i savjest svoju, i pokazala se je u cielom svojem životu, u vremenitosti i vječnosti, da je vanredno razborito radila.

Tako bi morali raditi i svi kršćani. I oni bi se morali u svemu, što poduzimlju, posavjetovati sa svojom svetom vjerom i sa savješću svojom, i prema tomu, što mu ove nalažu, vjerno raditi. To bi bilo kršćanski i razborito, i Božji blagoslov bi bio sigurno s njima. Ali mnogi se kršćani ponašaju, kao da im je vjera samo kakova nuzgredna stvar, za koju jednom možda u ćednu, nedjeljom, nješto mare.

Pruži se na primjer prilika za kakovu svjetsku zabavu. Na svaki način se pita, ima li za to dovoljno novca; nu da li će i duša moći svim napastim odoljeti, koje će u zabavi na nju navaliti, za to se ne brine, a ni ne pita: „Kako će se to dogoditi?" Ili je nadošlo vrieme, da se odabire stalan stališ. Tu se često pita za naravsku svoju sklonost, ili gdje će se moći najudobnije ili najveselije živjeti; ili

je ono, što se traži taština, ili slavičnost, ili novac; ali „kako će se to dogoditi“, da si ja osiguram dušu svoju i vječnost, da Bogu pri tom omilim? — na to se pitanje ni najmanje ne obziru. Slično se dogadja i u odgoju djece. Roditelji se skrbe mnogo, da, i premnogo, da njihovoj djeci bude na tielu dobro, da im nasliede novac i imetak, da ih za njihov život osiguraju te ih u čem koristnom poučiti dadu; ali često propuštaju pitati se: „Kako će se to dogoditi“, da se moje diete Boga boji, grieha klone, čisto i ponizno i uztrpljivo bude, duh Kristov na sebe uzme, te se dovine do toga, da postane pravo diete Božje? A je li trgovac, to se dobro skrbi i brine, kako će što moći sretno i na dobit kupiti i prodati, a za to se malo brine, da li će taj posao i savjestno obaviti. U današnje doba nadošlo je k mnogim drugim dužnostim za ljude još i ta dužnost savjesti, da kod izbora na to paze, da budu samo dobri, kršćanski i nepodmitljivi ljudi birani za obćinu, za pokrajinu, za zemlju. Ali se je čuditi, kako na mnogih mjestih, gdje kod izbora imade većina katolika, nema kršćanski mislećega obćinskoga, zemaljskoga i državnoga zastupstva. Čini se, kao da su ovi katolički izbornici svoje katoličko mnienje ostavili vani pred izbornicom, kao kad se pred kućnimi vrati snieg s nogu stepe. Pitanje: kako imam ja to učiniti „kako će se to dogoditi“, da ja svoj glas, a to je toliko kao svoju osobu i osvjedočenje, da bacim

na ništetna (nevaljana) načela? — ovo si pitanje veoma malo njih stavlja, a još manje se izpituje u savjesti kod sv. izpovjedi o zlu izboru, koji se je obavio.

Ovim i sličnim kršćanom nije kršćanstvo ono, što bi im moralo biti — pravilo života, po kojem oni upravljaju sve svoje misli, rieči, težnje i čine, mar i nehaj; oni usuprot u najboljem slučaju postupaju s njim kao sa svetačnim odielom, u koje se obuku, kad na svetačne dane idu u crkvu k službi Božjoj, a onda ga opet zamiene svakdanjim ruhom. Gospodin Bog je takovim ljudem kao kakav stari znanac, koga u nuždi pitaju za savjet i kakvu pomoć traže; čini se kao da oni ne znaju, da je Bog njihov sudac, komu će morati jednom položiti točan i strog račun o svakoj rieči, misli i činu i propuštanju svojih dužnosti, o svakom času današnjega dana.

Godine 1884. umro je gospodin, koji je s vjerom radio, kako čine ljudi, o kojih sam govorio. Kršten je bio, i vjerovao je u jednoga Boga; ali to bijaše sve. Da mu vjera bude pravilom života, toga u djetinstvu nije naučio; njegov je naime odgoj morao biti jako zao, jer već kao dječaka nisu vodili k sv. sakramentom. Prvi put se je pričestio istom, kad mu je bilo 24 godine, a i onda, kako se čini, nije to učinio iz ljubavi prama Bogu i svojoj siromašnoj duši, već više iz ljubavi k svojoj mladoj gospodji. On je naime prvi put išao k svetoj pričesti, kad se

je vjenčao; a od onda opet ne kroz svojih trideset godina. Njegova gospoja, koja se je ozbiljno držala svete vjere, imala je stoga s njim veliki i težki križ; nu ona je bila dosta razborita, da upotriebi kršćanstvo kao pomoć i snagu. Znala je, da ju ženitbeni vez ne veže samo s tielom, već još više s dušom njezina muža, i stoga da ima strogu dužnost prije svega skrbiti se za spas duše njegove. A ona je to i učinila, i to sasvim odlučno. Samo ću jedno navesti.

Bog im je obojici udielio troje djece. Jer je ta gospodja izkusila na svom mužu, kamo mora čovjek dospjeti, kad nema valjane odgoje, nastojala je ona svimi silami, da svoju djecu odgoji po načelih naše svete vjere, i da upotriebi sredstva, koja joj kršćanstvo u tu svrhu obilno pruža. Jedno takovo sredstvo jest upravo prava pobožnost k majci Božjoj. Zato je njeki svećenik savjetovao majku, neka svoju djecu stavi pod osobitu zaštitu presvete Djevice i da ih na kojem proštenju ujedno posveti i žrtvuje nebeskoj Kraljici. Ona posluša savjet i ustanovi dan za hodočašćenje. Na to oboli jedno diete upravo dan prije odlazka, i upravo ono, koje joj je najmilije bilo, od male groznice. Nu jer joj nije bilo hodočašćenje tako lahko odgoditi, podje ona s ono dvoje zdrave djece na put; u čudotvornoj crkvi slušala je sv. misu, primila sv. pričest, posvetila svoje troje djece Majci Božjoj i vruće se molila za obraćenje svoga muža.

Za ove molitve pričini joj se, kao da joj Majka Božja veli: „Ja ću tvoju ovu molbu uslišati, ali ti mi moraš svoje bolestno diete žrtvovati!“ Ta misao bila je gospodji težka. U srcu njezinu nasta silna borba; borila se je ljubav k djetetu sa ljubavlju k mužu. Ali i tu prepusti gospoja, da vjera odluči. I vjera joj je rekla, da je spas duše otčeve tisuć puta više vriedan, a stoga joj mora i miliji biti, nego li tjelesni život djeteta. I tako napokon milost nadjača narav, vrhunaravska kršćanska ljubav k mužu naravsku materinsku ljubav k djetetu. Velikodušno žrtvova ona njoj život dječaka.

I ta žrtva bijaše primljena. Šest dana iza toga umre diete. Ali i molitva majčina bje uslišena i urodi, dakako iza 37 godina, liepim plodom, obraćenjem muža.

Godine 1848. umre diete; dvie godine iza toga poče taj čovjek pobolievati; bolest ga je malo po malo približavala k Bogu, a gospoja je tu djelujuću milost podupirala riečju, molitvom, savjetom i činom.

Godine 1884. oboli muž opasnije. Gospoja ga je nagovarala, da primi svete sakramente, ali i ovaj put uzalud. Ona si uzme sv. Josipa u pomoć i najsrdačnije mu izruči biednu dušu svoga muža.

I gle! 30. srpnja dodje taj čovjek iz nenada u sobu gospojinu i reče, da je netom bio kod jednoga svećenika, svoga prijatelja od mladosti, kod sv. izpovjedi, i da će na dan Porciunkule

s njom ići k svetoj pričesti! -- Čim je dobra gospoja tu viest manje očekivala, tim joj je svanula veća radost. Ona je često molila, da bi se mogla sa svojim mužem još prije njegove smrti pričestiti. I eto sad je bila uslišena. Nakon zajedničke pobožnosti upozori ju suprug, da se je sada prvi i drugi put s njom pričestio; prvi put kod vjenčanja, a sada nakon mn go godina drugi put, a naskoro se je morao s njom i zadnji put pričestiti. Polovicom rujna umre on, providjen sv. Sakramenti umirućih, mirno i Bogu odano. I gle! dan njegove smrti bijaše upravo isti dan i po prilici ista ura, kad je gospoja prije 37 godina u čudotvornoj crkvi pred oltarom Majke Božje žrtvovala život djeteta svoga za obraćenje svoga muža. S te strane imala je i ona gospoja u istinu vrlo savjestno, vjerno srce, a tako se i za diete svoje i za muža svoga i za sebe najbolje poskrbila; plaća na nebu neće ju sigurno mimoići, jer je radila po propisu svete vjere.

Tako i ti, kršćanine dragi, daj da bude sve, što danas uradiš, prema vjeri, prema njezinim načelom i propisom. Kao što kvas i sol mora cielo brašno proniknuti i prokisnuti, da učini kruh dobar i tečan, tako i tvoja vjera mora cieli tvoj život proniknuti, on mora biti skroz kršćanski. A to jest u cieloj pobožnosti i štovanju presvete Majke Božje najvažnije, da imaš kao i ona vjerno srce, koje vazda savjest i Boga za savjet pita i samo njihov glas sliedi.

Po tom bit ćeš mio Bogu, liep na duši svojoj, blagoslovljen u svih svojih djelih; jer sve, što po nalogu i po volji i za ljubav Božju činiš, Bog će ti uviek blagosloviti. Čini li ti se, da ti je štogod do sada zlo za rukom pošlo, to ti znade Bog obratiti drugim, boljim načinom na tvoje dobro. Zato pitaj i govori i ti u duhu i istini u svem one Marijine rieči: „Kako će se to dogoditi?“

Molitva.

Marijo! kada te promatram, kako je tvoje presveto Srce sve dane i časove tvoga života ozbiljno i vjerno tražilo i vršilo volju Božju, i kad onda zavirim u svoje srce, nalazim u njem prečesto baš protivno. Ja pitam samo za onim, što se svidja mojoj volji, mojoj udobnosti, mojoj vlastitoj koristi (sebičnosti), mojim sklonostim i strastim, i prema tomu radim. Stoga imade toliko neurednosti i uvreda Boga u mom životu. Pa ipak nisam ništa manje dužan nego li ti, da volju Božju u svem žiću i biću sliedim kao jedino pravilo. I ja nemam nade, da ću svoju dušu za vječnost spasiti i u nebo doći, ako li se jednom u tom ozbiljno ne popravim. A usuprot bilo bi mi veoma koristno, te bih imao pravi mir i trajnu radost, kad bih ja poput tebe u svem htio živjeti po načelih i propisih moje svete vjere. To sve dobro uvidjam, i želim, da podjem za tvojim primjerom. Ali moja se volja jošte nije ili ništa ili ne dosta ozbiljno i

srdačno za to odlučila. Treba milosti Božje, da potakne moju volju na toli svetu i potrebnu odluku. — Tí, sveta majko Božja, možeš mi izmoliti tu milost. Tebi samoj mora biti stalo do toga, da i Bog imade u meni vjerna slugu i ti bogumilo diete. — Zato te molim za ljubav Srca tvoga k Bogu i k meni, izprosi mi, da sveti Duh Božji ulije u srce moje volju i odvažnost, silu i jakost, da od sada, baš od danas i kroz cieli svoj život u svem svojem djelovanju prije pitam, što Bog hoće i onda upoznam volju Božju i vjerno vršim. To mi izhodi svojim možnim zagovorom, prečisto, presveto i silno Srce Marijino.

Trinaesti dan.

Srce ljubeće Boga.

Vedra, jasna zimska noć sa svojim zvjezdo nebom ima svakako takodjer svoju ljepotu, pa ipak je uz to sve u polju i u šumi ukočeno. A tako je i to nješta liepa i dobra, da je čovjek samo naravskim načinom iskren u svojih obećanjih, blag i darežljiv napram siromahom, marljiv u svom djelovanju, i prema svomu stališu čist i trezmen. Ali sve ovo dobro ipak je samo hladno svjetlucanje zviezda, te je u srcu takova čovjeka zimska noć, ako se ove krieposti ne osnivaju na ljubavi Božjoj. Sv. Pavao je jasno rekao: kad bi on bio čvrst u vjeri i darežljiv i odvažan, a nebi imao ljubavi, sve to nebi bilo ništa pred Bogom.

Nu Srce Marijino je pred Bogom kao liepi cvietnjak, bogat mirisom i cviećem, a nad njim stoji ljetno sunce, koje pobudjuje ovu ljepotu izvlači ju, razvija i svojim svjetlom blago razsvjetljuje, pa ga tako pokazuje liepim i krasnim. A ovo sunce je sveta ljubav k Bogu u Srcu Marijinu.

Gdje je ta ljubav prava i istinita, tu niču svakako u srcu i mila, blažena čuvstva, i ona

pušta iz sebe rieči i pjesme ljubavi. Nu ova čuvstva i ove rieči nisu jezgra ljubavi Božje. Jezgra i bit stoji u tom, da čovjek ima dopadnost u Bogu i u svemu, što se Bogu mili, i da stoga u svemu, što je i što čini, hoće omiljeti Bogu. To čini, da su on i Bog „dva srca a jedan kucaj".

Ovakova bijaše ljubav Marijina k Bogu. Ona hoće, što Bog hoće, da mu omili; tako se njezino Srce povadja uviek za kucanjem Srca Božjega. Zaviri u onu tihu sobicu, gdje se ona bavi pobožnom molitvom. Iz njezina Srca izlaze nebeska čustva i sveta, mila nadahnuća. Na to dodje k njoj Poslanik Božji s visokim nalogom; taj nalog je dakako veoma častan za nju i zamaman, nu ako ga ona prihvati, doniet će joj za cieli njezin život bridki mač u Srce. Ali ona znade, da je Bogu milo, ako ona prihvati taj nalog; ona znade, Bog to hoće, pak zato i ona to hoće. „Evo službenice Gospodnje, budi meni po rieči tvojoj!" — Srce njezino i volja njezina sasvim se slažu sa srcem i voljom Božjom. Dva srca, jedan kucaj, dvie žice jedan zvuk. Slaže se.

Ova ljubav Božja jest zato i Bogu i Srcu Marijinu nješto najmilijega, a ona je takodjer Srce Marijino uresila onom neizrecivom krasotom, o kojoj se u Psalmih veli: „Sva krasota kraljevske kćeri jest u nutrašnjosti" (Ps. 44, 14.)

Pogledaj za koji časak ovu krasotu srca, koje Boga ljubi, kakovo je Marija imala.

Boga ljubeće srce plemenito je srce. Čovjek je visoka roda, poriekla Božjega i opredieljen za visoke i velike stvari, da kraljuje s Bogom u vieke. Prema ovomu zvanju i stanju mora on težiti za ovom visinom; u tom je plemenitost misli, srca; pa tko Boga ljubi, taj posjeduje ovu plemenitost. On traži i ljubi samo to, što ljubav zaslužuje. Usuprot, kad čovjek padne u ono, što je duboko izpod njega, gdje on traži i ljubi pohotu očiju i pohotu tiela i oholi život, tu obezčašćuje i ruži sam sebe; on ima u pravom smislu rieči podlo Srce, srce, koje teži za onim, što je podlo, neplemenito.

Bogoljubno srce je liepo srce. Na pravu ljepotu spada, da sve stoji u pravom odnošaju medju sobom. A ljubav k Bogu pravi i čini, da srce stoji u pravom odnošaju prama Bogu i prama svim ljudem; u njem je sve u najboljem redu i najboljoj mjeri. A gdje ne ima ljubavi prama Bogu, tu je nered; srce ljubi, na što bi imalo mrziti, a mrzi što bi imalo ljubiti; ono je nakaženo i ružno.

Bogoljubno srce je bogato srce; ono umije najmanju stvar u zlato pretvoriti, najmanjim si djelom velike zasluge steći. Što god misli, i govori, ili čini, ili trpi, biva to po volji Božjoj i s nakanom, da njemu ugodi; pa stoga imade i vriednost pred Bogom. A ne imaš li nikakove ljubavi k Bogu, razdielio ti silan imetak medju

siromahe, obavljao cieli svoj život dvorbu bolestnika u bolnici ili naviještao Evangjelje u poganskih zemljah, neće ti Gospodin Bog zato niti za jedan časak dati neba; jer od svega toga nisi ništa za njega učinio; što će ti dakle naplatiti?

Bogoljubno srce je mirno srce; ono počiva u Bogu, vječnom miru, dočim srce, koje nema ove ljubavi, ne zna za nikakav mir; strasti ga gone i huškaju, kao psi zvjerad, neprestano amo tamo od jednoga užitka k drugomu, a nigdje se ne može smiriti i nasititi.

Bogoljubno srce je i veselo srce. Ono ne poznaje previjanja i pretvaranja. Boli ga neće izbjeći; ali ljubav k Bogu daje mu jakosti i strpljivosti i utjehe, da boli pouzdano podnaša: ono je kao more, čiju površinu istina bura vitla, ali dno mu ostaje mirno. Srce pako, koje je od Boga odvraćeno, mora sve više izkusiti, kako je zlo i gorko ostaviti Gospodina Boga svoga.

Bogoljubno srce je napokon srce vriedno ljubavi Božje; kao što Bog srce bez ljubavi, od njega odvraćeno i ka griehu obraćeno ne može inače već mrziti.

Sada ćeš lahko izmjeriti, kako mora biti velika i divna krasota Srca Majke Božje, kad je u njoj vladala ljubav Božja kao svemožna kraljica.

Punim pravom možemo reći, koliko čovjek ima ljubavi Božje u srcu, toliko je vriedan, i

ništa više. „Kad nebih imao ljubavi k Bogu, ne bih bio ništa“. Ti ćeš dakle uvidjeti, da ti je ova ljubav više potrebita nego li sve drugo, nego li novac i imetak, nego li ugled i visoke časti, nego li zdravlje i dug život. Svemu tomu smrt čini konac; a što onda s tobom, gdje je onda duša tvoja? Ali kad bi se radilo i samo o zemaljskom životu, trebalo bi ti ljubavi Božje, da imaš plemenito, liepo, bogato, tiho i veselo (zadovoljno) srce. Nu kako se dolazi do takvoga bogoljubnoga srca?

Odgovor: bezposlicom svakako ne. Ljubav k Bogu je sakriveno blago; treba ga brižno i svimi sredstvi tražiti i izvaditi. Jedno takovo sredstvo kazat ću ti sada; ono je izdašno, i ako ga stalno upotrebljavaš, doći ćeš sigurno jednom do toga dragocjenoga blaga, a možda i na skoro. Ja ću ti u kratko reći: Moli stalno Srce Marijino, neka se ono za tebe moli Bogu Duhu svetomu, da ulije tu ljubav Božju u srce tvoje.

Sveta Elizabeta, kneginja, molila je jednom ovu milost s jednim mladim čovjekom, koji se je bio sasvim podao ovomu svietu a molila ju je upravo za njega. Obojica nisu dugo u crkvi molili, najednom oćuti taj mladić toliki žar u srcu svom, da je sveticu molio, neka prestane moliti; on nemože više uzdržati; srce mu mora puknuti. Ovaj žar bijaše slika i djelovanje božanske ljubavi, koja se je na silovitu molbu sv. Elizabete uzpalila u duši mladićevoj. I ta je ljubav i na dalje gorjela, i

ne dade mu više mira, dok nije ostavio službu svjetsku i stupio u službu Božju.

Da je molitva Majke Božje još silnija, te ljubav Božju donese u srce ljudsko, lahko je vjerovati; ali i o tom ću navesti primjer sasvim nov.

Nedavno bijaše u Parizu u državnoj tamnici njeki mladić, koji je sbog svojih zločina imao biti pogubljen. Srce mu je bilo puno mržnje na ljudsko družtvo, koje ga je od sebe odbacilo, i na Boga, čija ga je pravednost stigla.

Jednoga dana dodje njeki vriedni svećenik, pozvan k jednomu uapšeniku, i dozna od stražara, kako se onaj mladić neobuzdano ponaša. „Ne biste li ga vi htjeli pohoditi?« upita ga nadstojnik. Svećenik odvrati: „Hoću; odvedite me samo k njemu".

Za njekoliko časaka otvore se pred njim vrata tamnice. Silna ga bol obuze zagledav čovjeka okovana željezom i privezana na slamnjači. Nesretnik jedva zagleda svećenika gdje unilazi, zaviknu:

„Odtale, odtale! Ja neću nikakova svećenika! Što tražite vi tu? Ja sam rekao, da se neću nikada izpovjediti."

„Ali prijatelju moj! ja nisam došao, da vas izpovjedim proti vašoj volji", reče svećenik. „Dolazim samo, da vas ponješto utješim. Doista mora biti jako žalostno po vas, da morate tako sami biti, bez prijatelja i u položaju u kom se nalazite:"

„Prijatelja?" odvrati uapšenik. „Nesretnici nemaju nikakovih prijatelja!"

„Tko zna? Pokušajte samo jednom! Dopustite, da samo njekoliko časaka kod vas ostanem!"

„Dobro!" reče taj nesretnik. „Ostanite; čini mi se, morate biti dobar čovjek. Sjednite ondje!" Pri tom pokaza na kamenu klupu, koja je bila uzidana u kutu tamnice.

Svećenik sjedne i stavi uapšeniku njekoliko sažaljujućih pitanja, na što ovaj počme pripoviedati svoje tužne dogodjaje. Bilo mu je istom dvadeset i devet godina, a bio je diete štovane inače obitelji, ali u kojoj se je na žalost za vjeru slabo marilo. U dvanaestoj godini bio je poslan na nauke; tu je on raztrgao sve uze ćudorednosti, od pogreške padao u pogreške sve više, dok je napokon sbog množine zločina osudjen na smrt.

Kad je ovaj svoje pripoviedanje svršio, zamoli ga svećenik, da ovo isto opetuje u formi sv. izpoviedi. Uhvaćeni se uzruja i uzbiesni, te bi bio svećenik zlo prošao, da nesretnik ovaj nije bio lanci čvrsto svezan.

Na to svećenik zazove u pomoć u srcu svom Majku Božju za milost za ovoga biednika. Prvo djelovanje ove molitve bijaše mir, u koji je ovaj uzrujani malo po malo opet dospio; zatim je dopustio uz uvjet, da mu se o izpovjedi ništa ne govori, da se moli molitvica: „Spomeni se, preblaga Djevice, da se od vieka

čulo nije" itd. Ovaj mu se je zaziv dopao; on obeća, da će ga svaki dan moliti.

On moli opet i moli k Mariji — to je bilo svećeniku za prvi čas dosta i nadao se je svemu. Svaki dan pohodio je toga uapšenika, opomenuo ga na obećanje i nastojao, da ga sve više uvede u duh molitvice. A više nije mogao postići.

Kad bi govorio ovomu na smrt osudjenomu o pokori, to bi ovaj poviknuo: „Nema Boga, koji bi mogao tako dobar biti, da takove griehe oprosti, kakove sam ja počinio. Ako hoćete da ostanemo dobri prijatelji, ne govorite mi više o tom."

Jednoga dana počme osudjeni opet sasvim ravnodušno govoriti o svom prošastom životu. Svećenik je htio upotriebiti ovu sgodu, da ovomu pripoviedanju dade oblik tužbe samoga sebe, koja bi bila dostatna za izpovied. Uhvaćenik je to naskoro opazio, ali gle, taj put je htio na svako pitanje odgovoriti. Kad se je ovako dosta svega napripoviedao, reče svećenik: »Eto prijatelju moj! Vidite, da to nije tako strašno; vaša je izpovied svršena, preostaje samo, da se ozbiljno kajete sbog svoga života." Na to pomogne nesretniku da poklekne na svom mjestu, moljaše se Bogu glasno za njega i počme ga pripravljati za pravo pokajanje.

Duboki uzdah — to bijaše prvi odgovor toga krivca svjestna si krivnje svoje; na to se vinu iz grudih njegovih silno jecanje; za tim

reče: „O kako ste ipak vi dobar! O da! ja se kajem! ja se kajem!"

Zatim brišući drhćućom rukom suze s očiju, reče: „Kako to, zar ja mogu plakati? ja, koji još nikada plakao nisam? Ja sam gledao, gdje mi siromašna majka umire; znao sam, da sam ja donjekle kriv njezinoj smrti; ali nisam ni zaplakao. Svakog jutra, kod izhoda sunčanoga govorah sam sebi: „to ti je zadnji put da ju vidiš" — ali nisam plakao. Odakle to, otče moj, da ja sada tako plakati moram?"

I prije nego li mu je svećenik mogao odgovoriti, povika: „O kako je ipak Bog toli dobar! I kako je sveta vjera liepa i utješna! Ah! da sam za to prije znao; onda sigurno nebi bio ovdje!"

Zatim sidje sa svoga mjesta i klekne na pod tamnice i ponizno reče: „Dodjite otče duhovni, k meni ovamo, i molimo se zajedno; ako se ja sam bez vas molim, Bog neće saslušati tako biednoga čovjeka, kakov sam ja"

Svećenik klekne do njega, i tako zajedno moljahu Boga i plakahu.

Njekoliko dana iza toga stupi taj nesretni mladić skrušen i Bogu odan na stratište. Zadnja molitva bila mu je upravljena na onu, ka kojoj je u zatvoru često uzdisao: „Spomeni se, preblaga Djevice, da se još nije čulo, da si ti ikoga zapustila, koji je tvoju pomoć molio!" „Majka liepe ljubavi" nije ni ovoga nesretnika zapustila, i njemu je od Boga izprosila onu ljubav i po-

kajanje, što mu je zadnje dane njegova života tako osladilo.

Ovdje vidiš jasno, kako je bogoljubno Srce Marijino pripravno, da usliša molbu ljudi za ljubav k Bogu, te da s njima i za njih moli za ovu veliku milost. A jer je i tebi ova milost skroz potrebna, da bez nje nemaš nikakove nade na nebo, to si ju izmoli po Mariji dubokom ozbiljnošću i velikim pouzdanjem.

Molitva.

O Marijo! Dobro uvidjam, kako je važno po mene, da imam pravu ljubav k Sinu tvomu. Uvidjam i to, kakove dužnosti imam prama njemu, i da on kao moj Bog, moj Stvoritelj i Odkupitelj zaslužuje svu moju ljubav. A jer tvoje Srce ništa više ne želi, nego da vidi, te mi Isusa ljubimo, očekujem najviše od tvoga zagovora, da ćeš mi ti izhoditi veliku ljubav k mojemu Gospodinu i Spasitelju. Ti možeš dobiti od Boga sve što hoćeš, i što se Bogu mili. A Bog hoće, da, zapovieda, da ga svim srcem i nada sve ljubim. Izmoli mi dakle milost, da budem uviek stalno uz njegovu volju tako, te se nikad više od nje ne odielim. Ne tražim od tebe zemaljskih dobara ni časti ni bogatstva Ne molim si od tebe ništa drugo, nego što mi Srce tvoje najviše želi, naime da ljubim moga i tvoga Boga. Zar je dakle moguće, da bi ti mogla tu tebi toli ugodnu želju odbiti? Moli dakle, moli uviek za mene i ne prestani, dok

ne vidiš, da je srce moje napokon napunjeno i onom stalnom ljubavi, kojom je srce tvoje toliko gorjelo za Bogom. Ja ću ti za to uviek na nebesih zahvaljivati i uviek ću moći ljubiti tebe sa sinom tvojim.

Četrnaesti dan.

Srce puno vjerske radosti.

Bog je mnogim svetcem dao tu milost, da mogu drugim ljudem vidjeti u srce, i ondje čitati njihove misli i želje, njihove radosti i žalosti. Ovaj dar je dobila i Elizabeta, majka sv. Ivana Krstitelja; a Srce, u koje joj je bilo dano da gleda, bilo je presveto Srce Marijino. Čim je Marija, začevši Sina Božjega, k njoj u pohode došla, te ju pozdravila, poskoči u Elizabeti diete, dolazkom i prisutnošću Spasiteljevom opravdano, i duhom proročanskim napunjeno, te posvećeno. Ovo saobćenje Duha sv. priedje i u dušu majke njegove Elizabete, tako da je odmah blaženu tajnu u Srcu svoje rodjakinje saznala i slaveći ju izrekla. A kakova bijaše to tajna? To bijaše velika blaženost i radost i velika sreća. Zato i veli Mariji: Beata es! Ti si blažena! Elizabeta znade i to, odakle ta radost dolazi u Srce Marijino, naime iz vjere Marijine u ono, što joj je Bog po Angjelu Gabrielu poručio. Marija je vjerovala, da Sin Božji hoće čovjekom postati; vjerovala je, da ona ima biti majka a da će ipak djevicom ostati; i jer je to vjerovala, predala se je skroz na skroz Bogu

za sve, što njegova sveta volja hoće s njom, a posvetu svoju Bogu u kratko je izrekla riečmi: „Evo službenice Gospodnje, budi meni po rieči tvojoj!“ Sve je to Elizabeta vidjela u Srcu Marijinu, pa za to veli: „Blago tebi, jer si vjerovala“. I još nješto znade Elizabeta, znade, da će se i sve na Mariji točno izpuniti, što joj je Bog rekao a Marija razborito i ponizno vjerovala; znade da će Marija dobiti najobilniji blagoslov, najviše odlikovanje, najkrasniju nagradu svega svieta, kao plod svoje vjere. „Blago tebi, jer si vjerovala; jer će se sve na tebi izpuniti, što je Gospodin o tebi rekao!“

Tako dakle pripovieda ova kratka rieč svete Elizabete tri stvari o Srcu Marijinu: prvo, da je Marija u Srcu svom pravo vjerovala; zatim, da je radi te vjere Srce njezino obilno blagoslovljeno; i napokon, da je Srce Marijino sbog svega toga bilo puno blaženosti i radosti, u kratko, da je Marija bila u dnu Srca svoga radostna sbog vjere svoje. To nam namah dokazuje sama Marija; jer njezino Srce ne može više blaženost svoje vjere u sebi držati, te počima puna svete radosti pjevati i klicati: Slavi, veliča duša moja Gospodina i obradova se duh moj u Bogu, Spasitelju mojemu!“

Ovu plemenitu silu, da srca razsveseljuje, ima sveta vjera za sve ljude, kao i za Mariju; pa ipak je malo kršćana, koji se raduju

sbog vjere svoje. Jer je velika razlika medju vjerom i vjerom, tako upravo u naravskom redu kao i u vrhunaravskom. Dvoje djece na primjer vjeruju otcu i majci na njihovu rieč, da su im oni roditelji. Jedno diete poslušno im je i zahvalno te ih ljubi, a oni mu daju rado, što mu treba, i još više, ako imaju. Ovo će se diete dakle veseliti sbog vjere u svoje roditelje. Drugo je prkosno prama otcu i majci, ne sluša ih niti ljubi; zato se boji njih i njihove kazne i nema nikakove radosti u misli, da su ovo dvoje ljudi njegovi roditelji. Isto je i kod vjere u Boga. Marija je pravo vjerovala i njezina ju je vjera učinila sretnom, odvažnom, kriepostnom i za uvieke blaženom; djavle na suprot čini njihova vjera u Boga, kako Apostol veli, nesretnimi, da od straha i bojazni kod pomisli na Boga moraju drhtati.

Hoćeš li dakle, ljubezni kršćanine, da po vjeri svojoj dobiješ veselo, sretno, zadovoljno srce, to radi kao i Marija; čini što ti vjera kaže, a na tebi će se sve izpuniti, što je Bog obećao onomu, koji živi po pravoj vjeri.

Ovakova te vjera čini bogatim. Ti na primjer ćutiš, da si sasvim siromašan na kršćanskoj poniznosti, ljubavi k bližnjemu, strpljivosti i drugih kriepostih. Sveta vjera ti govori o jakosti molitve po Kristu Gospodinu našem. Prihvati se dakle u vjeri molitve, i moli Boga često i stalno, i pouzdano za blago kršćanskih kriepostí, te će malo po malo biti bolje s tobom i

kriepostniji život činit će te veselim. Uči te vjera i to, da se naročito po dostojnoj Pričesti obilje kršćanskih kriepostí dobiva, i iz Srca Isusova izlazi bogat život u dušu tvoju. Ajde dakle i sliedi vjeru; primaj Spasitelja svoga često i svaki put dostojnije, pak će i u tvojoj duši niknuti žetva kršćanskih kriepostí na tvoju nutarnju radost srca.

Ili što drugoga. Nijednomu zdravomu čovjeku nije po volji, da u tami sjedi; a svjetlo razveseljuje oko i srce. Nu i tvoja duša može češće pasti u tamu; u njoj je tama i žalostan si, plašljiva pitanja se dižu kao tamna magla i nema izgleda boljoj nadi. Ali sveta vjera je sama puna svjetla u svojoj istini; ti znadeš to dobro. Sada, zadubi se u takovih tamnih časovih u ove istine, kako je to učinio Spasitelj na gori maslinskoj, gdje se je tri sata zadubio u sladke istine: da je Bog njegov Otac, i da je njegova volja najbolje, što se na njem može dogoditi. Tako će ti tvoja vjera donieti svjetlo, a svjetlo radost, i ti ćeš biti veseo sbog svoje vjere.

Ili ono nije tama, što te iz nutra muči, već je to iz vana ti nanešena težka uvreda od ljudi, ili nesreća, bolest, vatra, voda, koja kao mlinski kamen (žrvanj) srce tvoje težko tišti i gnječi. Ali sveta vjera ti veli: Bog je jedino vrelo prave utjehe i svete jakosti; on hoće da ti toga dosta dade; on je toga dao i svetcem Božjim, mučenikom ili mukotrpnim priznavaocem. Sliedi

dakle vjeru i idi k Bogu; on je uz tebe i vidi te; govori s njim često i srdačno, moli ga uztrajno za pomoć, za jakost i za obranu. Sveta Elizabeta, kneginja Thüringška, ovako je činila. Ona je od zlih ljudi iz kneževske kuće bila bačena u mlaku (baru) i od svih svojih podložnika prezrena. Tada se je ona istom pravo k Bogu obratila i za njega se prihvatila, pa joj je tu dobro bilo, te je i ona kako i Marija u svojoj vjeri uzkliknula i u franjevačkoj crkvi zapjevala Te Deum. Čini i ti ovako, pak će i tebi vjera tvoja donieti pomoći, jakosti i radosti; ti ćeš se i u bolih svojih veseliti sbog vjere svoje.

Da, stavimo, da si najnesretniji čovjek na svietu; da si pao duboko u težki grieh, te dan i noć ćutiš, kako grieh divlje i grozno i upravo djavolski s čovjekom mlati. Ali ti još imaš vjere, a vjera ti kaže ne samo razsrdjenoga sudca na nebu i vječnu vatru kao mjesto kazne u paklu; ona te upućuje i k dobromu pastiru, koji milosrdnim srcem traži izgubljenu ovčicu, i kad ju nadje, radostno ju nosi opet k stadu; ona ti govori, kako ti ozbiljno pokajanje i odvraćanje volje od grieha i iskrena izpovied sav teret krivnje uzima sa srca. Slušaj tu vjeru, i vidjet ćeš kako će te učiniti blaženim i zadovoljnim. Naći ćeš, mir svomu mučenomu srcu, kako su ga već mnoge tisuće našli i plačući od svete radosti Bogu zahvaljivali. Malne svaka izpovjedaonica mogla bi o tom pripoviedati.

Još jedno. Ti možeš svojom vjerom i druge

razveseliti, ako uzradiš kao ljubezna Majka Božja. U svojoj vjeri u Božju moć i ljubav uložila je ona za druge ljude svoj zagovor te im tim doniela pomoć i radost i blagoslov. Sada kad se je njezina vjera u nebu pretvorila u neposredno gledanje moći i dobrote Božje, čini ona to još kud i kamo više, i čini, da se i mi biedni ljudi razveselimo s njezina gledanja. Kad dakle vjerni kršćanin nju nasljeduje, te moli Božju moć i ljubav, da drugim pomogne, čini to Bog rado, a tako će ta moleća vjera pojedinca i njemu i drugim biti na radost i blagoslov.

Pred dvadeset godina življaše u Parizu njeki ugledan čovjek. Bijaše dobro odgojen, nikakvim se ljudskim obzirom nije dao odvrnuti, da ovrši svoju molitvu u jutro, u večer i kod stola, i tako bijaše darežljiv, te je njeki svećenik rekao, da nije ni jednoga drugoga gospodina poznavao tako darežljiva (velikodušna). Uza sve to nije se mogao veseliti s vjere svoje; baš glavno je zanemarivao; nije za ništa htio da traži u srcu svom izvor radosti i mira. Ovaj izvor bijaše mnogo već godina zasipan raznimi griesi, naročito velikim griehom, da se od dana svoje sv. Potvrde, koju je kao dječak primio, nije izpovjedio ni pričestio, pa ni o uskrsu.

Trebalo je dakle da se temeljito obrati. Ali kad bi mu tko o tom koju rieč rekao, odgovorio bi: „Ali, ja nisam nikakav griešnik? rad šta bi se dakle morao obratiti?“ Tako se

je taj siromak dao jako zasliepiti ostalimi dobri, koja je činio.

Imao je kćerku, koja se je u svojoj vjeri sretnom ćutila, jer je po njoj živjela, i zato nesretno stanje svoga otca dobro uvidjela. Nije bila poput djece, koja sama nemarna u vjeri i hladna u kršćanskom životu, isto tako slabo mare za dušu svojih roditelja. Nesreća njezinoga otca duboko ju dirne u srce i nastojaše svom ljubavlju i nježnim počitanjem, da ga malo po malo dovede na dobre misli.

Veselilo ga je, kad mu je kćerka štogod čitala. Ovu sgodu upotriebi kćerka i čitala mu od vremena do vremena viesti o obraćenju, koje donašahu godišnja izvješća bratovštine Srca Marijina u Parizu. Ali tomu se je taj gospodin samo smijao: „Idi“, znao je reći kadkad, „pusti me u miru s ovimi novostmi iz sakristije! Nu ipak mu to nije išlo baš od srca; jer su ga se ove novosti tako dojmile, te je kćerci, koja ga je opomenula neka se i on jednom vrati da vrši svetu vjeru, odgovorio: „Svakako, diete moje, ali — malo kašnje!“

Tu dodje tomu djetetu ta dobra misao, da mu mjesto onih viesti o obraćenju čita sveto Evangjelje. Svaki dan, prije nego bi iz kuće otišao, došla bi ona k njemu i čitala mu, iz štovanja pram Evangjelju stojeć, po jedno poglavje. Slušao je pozorno i isto tako stojeć, a to mu se je dopalo tako, da je gdjekad, kad bi

mu bilo težko stajati, čedno zamolio kćerku za dozvolu, da smije za čitanja sjesti.

Nakon čitanja osta duboko zamišljen. Očito djelovala je u njemu milost. Ali još ne dodje do toga, da skroz prodre. Medjutim dade se od kćerke nagovoriti, da pohadja crkvu.

Bilo je na božić godine 1864. Na taj veliki blagdan pratio je svoju kćerku k službi Božjoj; ona ga je dovela na mjesto u crkvi, gdje je uz druge vjernike i mnogo gospode bilo, koji su malne svi išli k svetoj pričesti. I pobožna kćerka primi ju; a kad je od pričestne klupe došla opet na svoje mjesto k otcu, zapazila je, kako se je njegovo čelo orosilo znojem a lice mu prekrila njeka tuga. To mu je prouzročio pogled na gospodu, koja su se pričestila.

Dodje korizma. Kćerka mu je nabavila sjedalo u crkvi Naše Mile Gospe, gdje su se držale izvrstne konferencije kao propovjedi. Otac podje onamo, slušao je i sav je bio uznesen. I tišućglasni mužki piev: „Gospodine, u pomoć mi priteci!“ itd. silno ga potrese. Kćerka je crpala novu nadu; njom siljena zače ona još više i pobožnije moliti Majku Božju u crkvi bratovštine presvetoga Srca za obraćenje svoga otca, i obeća, da će, bude li uslišena, staviti u crkvi za zahvalu mramornu ploču. Pred svetkovinom sv. Josipa dade devet dana zaporedo u istoj crkvi čitati po jednu svetu misu.

Šesti dan ove devetnice dodje najednom otac u sobu svoje kćerke, koja je baš htjela,

da izadje. „Kamo ideš?“ zapita ju on. — „Idem k svetoj izpovjedi“, odvrati ona. — No, idem i ja s tobom; i ja ću se izpovjediti.“ Možemo si pomisliti, koli su ugodne bile ove rieči kćerci; nu još se je više obradovala, kad je otac u istinu rieč održao, s njom k svetoj izpovjedi došao, i kad ga je vidjela, da vesela lica iz izpovjedionice izlazi i kad ju je kod kuće primio na svoje radostno srce.

Sliedeće dane upotriebi sretni obraćenik sasvim na to, da se što bolje pripravi za svetu uskrsnu Pričest. Počme moliti i katekizam čitati. Ali još prije Uskrsa stigne iznenada pogibeljna bolest; morao je u krevet. I tu nastavi on svoju pripravu; uzme svoj molitvenik i počme učiti molitve za pripravu. Zatim prime dva put svetu Pričest, drugi put — zadnji put 15. travnja, na svetkovinu svetoga Josipa 1865., umre s križem Gospodinovim u ruci u miru Božjem.

Ovu sgodu pripovieda u malo rieči mramorna ploča 2719. u crkvi Srca Marijina u Parizu.

Sveta vjera je velika, bogata, liepa glavnica, koju Bog čovjeku dragovoljno daje. Ovaj gospodin više je godina imao taj zajam; nu on ga je pustio, da mrtav leži; i tako nije imao od toga nikakove koristi, a niti nikakove radosti s posjedom svojim. Istom kad je uložio glavnicu u svojem životu, te mu ona odmah doniela obilne kamate milosti, mir i utjehu, radovao se je s vjere svoje.

Kršćanine dragi! budi ti u tom pogledu razboritiji. Sveta vjera zove se „Evangjelje“, a to je toliko kao vesela viest. Ovu viest si i ti svu čuo; ali da ti bude na radost, to zavisi o tebi. Bolestniku ne koristi ništa, da čuje: „spasonosna ljekarija je tu“; on ju mora prema propisu i uzimati, onda ga ona može ozdraviti i opet mu radostan život povratiti. Ali ti ćeš samo onda pravo uzeti ljekariju sv. vjere, ako vjera pronikne sav tvoj život i njim ravna Tako je činila i Majka Božja i zato se je obistinila rieč o njezinom Srcu: „Blago tebi, što si vjerovala; jer će se sve na tebi izpuniti, što ti je Gospodin kazao“.

Nemoj odgadjati na drugi put, da uzslediš ovaj dragocjeni savjet, već se okoristi njim odmah sada. Svakako ne živiš baš u kakvom raju, u samoj radosti; sigurno ti je štogod težkoga na srcu, što ti zadaje brige i skrbi; možda je to bol, koja ti je u duši ili izvana na tielu, ili koja muči i pali drugoga, koga rado imaš. Kao kršćanin katolik vjeruješ riečim Spasitelja svoga „Dodjite k meni svi, koji ste umorni i obterećeni, i ja ću vas okriepiti!“ Vjeruješ dosljedno, da on hoće i da će pomoći, tim što će ti križ tvoj odstraniti ili dati snage, da ga bogoljubno podnašaš, ako inače k njemu dolaziš. Oživi sada tu vjeru, da se s nje veseliš; odluči se u duši svojoj i podji k njemu s tvojom mukom i s tvojim teretom i stavi ga na njegovo Srce, te mu dadeš liepu priliku, da te okriepi.

Molitva.

Sav snižen u duši svojoj bacam se pred tebe, presveto, božansko Srce Isusovo! da ti prikažem svoju hvalu, da ti se poklonim, da te ljubim i slavim, koliko god mogu. Tebi kao najmilijemu prijatelju moje duše izručam, čvrsto se uzdajući u tebe, sve svoje potrebe i nužde, sve nevolje, moje siromaštvo, zapuštenost, slaboću, lienost, mlakost jednom riečju sve rane duše moje, i molim te usrdno, neka te to gane na sućut, te mi po množini milosrdja svoga u pomoć priteci. O Srce ljubavi, spasi me! Zaklinjem te svim, što te može ganuti, da meni i svim, koji smo u jednakoj pogibelji za spas, udieliš milost da uztrajemo u milosti tvojoj. Ah, Božansko Srce! ne dopusti da propadnem u poplavi mojih zločina. Ako samo u tvojoj ljubavi uviek ostanem to učini sa mnom što hoćeš. Samo me ne odbaci od sebe; jer se moje ufanje u tebe sasvim upire.

Molim te, zazivam te kao jedini spas proti svakomu zlu, od kojih je najveće grieh. Razori ga u meni i oprosti mi ovo zlo, koje sam proti tebi počinio. Kajem se za sve, čim sam tebe uvriedio, i od svega te srca molim, da mi oprostiš. O svake ljubavi vriedno Srce! daj, da ja i svi, koji se preporučiše mojoj molitvi, ili za koje sam dužan moliti, osjetimo tvoju presvetu zaštitu. Budi uz nas svakoga prema svačijoj potrebi. O Srce puno smilovanja! omekšaj okorjela

srca grješnika i okriepi duše pokojnika u očistilištu. Budi utočište umirućih, utjeha potištenih i nemoćnih, i napokon budi meni, o Srce ljubavi! sve u svem. Osobito budi utočište duši mojoj u čas moje smrti i primi me onda u naručaj milosrdja svoga.

I ti, o svake ljubavi puno Srce Marijino! podupri ovu moju molbu svojim svemožnim zagovorom, da moja vjera i ufanje moje u tebe i u Srce tvoga Sina danas donese duši mojoj obilan plod i blagoslov.

Petnaesti dan.

Srce zahvalno.

Kao što zviezde rese noćno nebo, i cvieće zelen livada, tako i krieposti rese srce čovječje; bez njih je duša tamna i pusta kao osušeni strnokos. Osobitu ljepotu podaje srcu ljudskomu kriepost zahvalnosti; ona čini, da Bog i ljudi osobito ljube onoga, koji ju posjeduje. Ja ću ti odmah pokazati, kako je mila ta kriepost, kad ti samo izpripovjedim dogadjaj, prije nego li o samoj stvari progovorim.

Godine 1838. priredio je car Ferdinand tirolskim strielcem veliku streljačku zabavu. Prva nagrada bila je krasna zastava urešena mnogimi dukati, a vriedila je 1000 forinta. To je potaklo strielce iz ciele zemlje u Insbruck, gdje se je ta zabava imala držati. Medju inimi dodje onamo i njeki mladić iz Pusterthala. Bijaše sin jedinac njeke udovice, te je obojici vrlo zlo išlo; uz sav rad i napor dobri sin nije mogao učiniti, da kućica ne dodje na prodaju. To ga je radi majke jako žalostilo. Da njoj pod stare dane može štogod pomoći, trebalo mu nješto novca, i to se je nadao da će kod strieljanja dobiti. I tako dodje u Innsbruk. Prije nego li dodje na stre-

ljačko mjesto, podje u župnu crkvu i moljaše se pred slikom Majke Božje Pomoćnice velikom pobožnošću za najbolji hitac; ujedno se je zavjetovao, ako dobije prvu nagradu, da će biti zahvalan Majci Božjoj te će njoj na čast onu liepu zastavu pokloniti crkvi k „svetoj vodi“ kod Innsbrucka.

Medju tolikimi izvrstnimi strielci nije bilo lahko biti pobjednikom. Ali opetovana molitva k Mariji Pomoćnici i pomisao na siromašnu majku kod kuće ohrabri ga i obodri, te on u istinu dobije prvu nagradu. Njemu su sa svih strana čestitali, i ljudi su mislili, da će dječak sada u Innsbruku dobro živjeti. Ali on reče: „Kako sam ovamo došao, tako hoću i da se kući vratim, ni čaše piva neću popiti“. I odmah ustane, zastavu odnese k „svetoj vodi“ i ondje ju ostavi veselo zahvaljujuć Majci Božjoj, novac pako sav odnese majci, izplati dugove i mnogi joj čas zasladi u njezinih starih danih. Tako se je taj mladić pokazao prama svojoj zemaljskoj i prama svojoj nebeskoj majci osobito zahvalnim, pa ni ti ne možeš inače, već da se raduješ njegovu postupku.

Ali još više nego li nam ljudem svidja se to Gospodinu Bogu, kad se čovjek prama njemu, svomu Otcu i najvećemu dobročinitelju, zahvalnim pokaže. Da smo takovu hvalu dužni Bogu, uči nas vjera veleći: da nas je on stvorio, odkupio posvetio i mnogimi dobročinstvi nadario. I ta vjera dopada se Bogu. Tko je zahvalan prama

Bogu, taj se pokazuje poniznim, jer on spoznaje, da je sam po sebi siromašan, griešan i ništa i da je sve primio od Boga, a da nije zaslužio. Ova se poniznost dopada Bogu. Tko je zahvalan prama Bogu, taj ljubi i hvali Boga radi dobrote, koju mu je izkazao, te hoće upravo zahvalnošću izkazati Bogu ljubav svoju. I ovakova zamjenična ljubav mora se Bogu dopasti. Tko je zahvalan prama Bogu, taj pokazuje, da u svom srcu ima duh Kristov. Mi znademo, kako je Srce Isusa Krista bilo puno zahvalnosti prama svomu nebeskomu Otcu. U onoj dakle mjeri, u kojoj Kristov duh u kršćaninu prebiva, u toj mjeri je i Bogu zahvalan a za to i kao naslijednik jedinorodjenoga Sina Božjega Bogu mio.

Ali ni jedan čovjek, niti svetac, nije bio tako pun duha Kristova, kao ona, koja je „milosti puna“, kao Marija, Majka njegova. I zato se u njezinom Srcu najljepše pokazuje kriepost zahvalnosti. Od nje imademo jošte molitvu, koju je ona sama sastavila i žarkom pobožnošću molila; u njoj se čudovitim načinom pokazuje njezino zahvalno Srce.

Marija je poslie naviještenja angjelova i upućenja Sina Božjega u njezinoj prečistoj utrobi pošla u pohode k svojoj tetki. Bogom prosvietljena hvalila je i slavila Elizabeta svoju rodjakinju sbog tolikoga odlikovanja, koje ju je stiglo, i sbog vjere njezine, koju je Marija zasvjedočila, vjerujuć riečim Božjim. Marija znade dobro, što se je velikoga na njoj dogodilo; ali

se ona zato ne ponosi, niti uzvisuje sebe, već samo Gospodina. Ona moli i veli: „Duša moja neka veliča Gospodina, i srce moje neka se raduje u Bogu Spasitelju mojemu!“ — Ovo je izpoviest njezine zahvalnosti. K tomu dodaje najdublju poniznost, kad svjedoči, da su joj one velike milosti ne zasluženo dane: „On je pogledao na poniznost službenice svoje“. — I sada nabraja zahvalno milosti, koje je Bog po utjelovljenju izkazao njoj samoj i budućoj crkvi: Eto! od sada će me blaženom zvati svi naraštaji. Jer je Bog na meni učinio velike stvari, koji je moćan i čije je ime sveto; i njegovo milosrdje ide od koljena do koljena na sve, koji ga se boje“. I napokon slavi Gospodina za pobjedu, koju će utjelovljenje izvojštiti nad griehom i njegovim početnikom, kao za uzpostavu novoga kraljevstva Božjega na zemlji: „Učinio je silu mišicom svojom, uništio je ohole u misli srca njihova; sbacio je mogućnike s priestolja i uzvisio je potištene; gladne je nahranio dobri a bogate je odpustio prazne. Zauzeo se je za slugu svoga Izraela, opomenuv se milosrdja svoga, kako je govorio otcem našim Abrahamu i sjemenu njegovu do vieka“.

To je ganutljiva zahvalnica, koju je Marija, majka velike obitelji Božje, u onaj čas za sebe i za sve svoje Bogu prikazala za sva neizreciva dobročinstva, kojih je ona i sva djeca Božja po utjelovljenju dielnicom postala. Tako

se u ovoj molitvi zrcali zahvalno Srce naše Majke i Kraljice.

I ti kršćanski čitatelju! živiš, plivaš jednako u obilju milosti i dobročinstva Božjih. Ti ne primaš možda samo po koje dobročinstvo svaki čas, već bezbroj; ti si sastavljen od samih darova i milosti Božjih. Što si ti i što imaš na tielu i na duši, u naravnom i vrhunaravnom životu, a da nisi od Boga primio? Zato se ne smiješ nikada umoriti, da neprestano Bogu zahvaljuješ i njega slaviš. Pa kada ti to i nebi bila stroga dužnost, ipak bi ti morao to učiniti poradi samoga sebe. Jer zahvalnost resi dušu tvoju, i čini, da ti Bog rado još više dade, dočim nezahvalnost izsuši ljubav Božju k tebi i tvoje srce čini mrzko Bogu.

Tko je nezahvalan, taj ima nerazumno srce; jer je upravo zato nezahvalan, što sbog nerazumnosti premalo spoznaje, koli su velika i mnoga dobročinstva, koja mu je Bog poklonio i još mu ih svaki dan poklanja. Nezahvalnik ima oholo srce; jer to je upravo oholost, da dobro što jest i što ima, ne pripisuje onomu od koga je primio, već radje sebi. Nezahvalnik ima ledeno srce; jer premda neprestance prima ljubav i dobrotu, ipak ga sve to nije kadro potaknuti na ljubav, kao što se hrpa sniega ne može ugrijati makar i sunce po njemu sjalo. Nezahvalnik ima surovo srce, on je gori od iste životinje. Jer životinja poznaje ipak onoga, koji joj podaje hranu, i pokazuje njeku sklonost napram

njemu. A nezahvalnik neće da pozna svoga najvećega dobročinitelja te ne pokazuje prema njemu nikakove sklonosti, premda bi i on to svojim razumom i po svojem za ljubav stvorenom srcu najbolje mogao. „Vol pozna svoga gospodara, i osao jasle svoga gospodara. A Izrael ga ne pozna; moj narod ne mari za to“. (Is. 1, 3.).

Čuvaj se ozbiljno takova srca, tim da privikneš, često i u svem Bogu zahvaljivati, pa makar samo i jednom jedincatom pobožnom mišlju, n. pr.: Hvala Bogu! Deo gratias! Pokaži odmah sada, da si danas nješto naučio u školi Marijinoj, i da imaš zahvalno srce prama Bogu i reci Bogu:

Molitva.

Predobri Bože i Otče! Ti si me kroz cieli život bezbrojnimi dobročinstvi nadario; nijedan časak od moga poroda nije prošao, kad mi ti nisi dobra izkazao. A ja sam ti tako slabo zahvaljivao za to, te sam upravo zaslužio, da mi uzkratiš svoju pomoćnicu ruku. O daj mi k mnogim darovom i ovaj, da uviek imam prama tebi pravo zahvalno srce. I sada ti zahvaljujem sjedinjen s oba najzahvalnija Srca Isusa i Marije, što si me iz ništa razumnim čovjekom stvorio, — što si mi do danas tielo i dušu uzdržao i razvijao — što si za spas moj ljubeznoga svoga Sina na sviet poslao, — što si me u svetom krstu primio za diete svoje i vječno mi blaženstvo obećao. Zahvaljujem ti za razum, pamet,

poduku, zdravlje, snagu i zdrava uda — za zrak, svjetlo, odielo, hranu, stan, — za svaku dobru misao i svako dobro djelo. — Zahvaljujem ti za sva poznata i nepoznata dobročinstva, za prošla, sadanja, buduća. Hvala ti i slava za to, i ja ću te razveseliti pobožnim, vjernim životom. Daj mi na tvoju vlastitu radost ovu milost, za to te molim po presvetom Srcu tvoga Sina i po prečistom, vazda zahvalnom Srcu njegove Majke Marije. Amen.

Šestnaesti dan.

Srce puno materinske blaženosti.

Imajući na umu milosti sreću, što samoga Sina Božjega ima za sina, rekla je presveta Djevica, da će ju sav sviet nazivati „blaženom, sretnom". „Velike je stvari Gospodin na meni učinio; svi narodi zemaljski zvati će me blaženom". U istinu mi ju sada zovemo i preblaženom „Djevicom", a ona je to i bila, a i sada je. Njezina blaženost, njezina sreća jest njezin božanski Sin, koji je njezino materinsko Srce jako razveselio. Koliko god puta bi pogledala samo svoje božansko Diete, mogla mu je reći: „O Isuse! ti si radost moja."

Druge majke moraju kod poroda svoje djece trpjeti strah i boli, pa ipak, veli Spasitelj, zaboravljaju one na te boli od same radosti, da se je čovjek na sviet rodio, da im je Bog djetešce poklonio. Marija majka Isusova, ne samo da nije kod poroda svoga božanskoga Djeteta nikakovih boli trpjela, već radosti, i ta je bila daleko veća nego li radost svetaca, koji su imali sreću, da Isusa drže na rukah svojih, kano sv. Antun Paduanski, ili sveti mladić Stanislav.

Druga je radost za majku, da znade i da

vidi, te joj je diete darovito, duševno zdravo i dobro. Nu diete Marijino bijaše Božji Sin, bijaše vječna mudrost i svetost i svemožnost i sila, ne samo bez svake i najmanje ljage, već tako savršen, da već ne može biti ništa ljepšega, plemenitijega, ljubežljivijega. Kako je sam pogled ovoga Djeteta morao nebeskom radošću napunuti Srce Marijino!

Svakako nema za srce ljudsko veće, srdačnije, žarkije radosti, nego li ljubiti i znati da je ljubljeno; ljubav je život srca, veli sv. Toma Akvinac. Ova sreća je tim sladja, čim je ljubav plemenitija i svetija; ovakove svete, uredne ljubavi ne treba se bojati, da će predaleko segnuti; nje ne treba stezati, već se može sasvim izliti. Majka Božja znala je dobro, da ju njezino diete, koje je sam Bog, najsrdačnije ljubi, a ona je smjela pa i morala njega takodjer ljubiti svom snagom Srca svoga, svom dušom svojom, jer on bijaše njezin Bog, i Gospodin, i Stvoritelj i Odkupitelj i Posvetitelj. U njekih svetaca bijaše ljubav k Bogu tako velika, da su od radosti i srdačnosti izvan sebe bili; to bijaše čudo milosti i ljubavi. Kod majke Božje, mislim, da je to čudo, te ona u sreći svoje ljubavi nije neprestano bila uzhićena.

Kakovu nadalje radost zadaje d o b r o diete svaki dan svojoj majci, znade sav sviet. Ono je poslušno, čedno, tiho, marljivo, uztrpljivo, stidljivo, sućutljivo u žalosti i radosti. Ovakovo vladanje i ponašanje napram majci, razveseljuje

njezino srce tako, da nebi htjela ove sreće s ničim na svietu zamieniti. Nu boljega djeteta nije nikad bilo, nego li je bio Isus svojoj Majci: on je bio tako dobar prama svim ljudem, kako je istom bio dobar prama Mariji! „Isus bijaše im poslušan, i rastijaše i napredovaše u dobi, kao i u mudrosti i milosti pred Bogom i ljudmi.“ U toj rieči Evangjelja sva je poviest radosti i sreće preblaženoga materinskoga Srca Marijina.

Napokon još nješta. Dobri ljudi su kao i dobar Bog; kako on, tako i oni nalaze najveću radost u tom, da drugim dobro čine i sretnimi učine. Ova je radost tako velika, da je Spasitelj jednom rekao: „Blaženije je d a t i nego li p r i m i t i“. Makar se prosjak kako mu drago veselio nad velikom milostinjom, ipak je radost dobroga čovjeka, koji mu ju je dao, daleko plemenitija i sladja. Pomisli sad, blažena Majka Božja znala je, da je njezin Sin cielomu svietu dan za sreću i spas; znala je, da je on liek bolestnomu čovječanstvu, da je on kruh života za odabrane, spasitelj svih ljudi, koji su u griehu i biedi ugrezli. Kako je Bogu Otcu bila božanska radost, da svoga Sina dade svietu kao najdragocjeniju milostinju, i po njem sretnimi učini sve ljude, koji samo ozbiljno hoće, tako je i za Mariju bila jedna najplemenitijih radosti, da svoje božansko Diete njeguje, hrani, brani i ujedno ga pripravlja za kruh života siromašnomu svietu. Ima li kršćanska majka sina, koji je dobar svećenik te je mnogim stotinam ljudi svojom dobrotom i

ljubavi i svojom revnošću i svojim pobožnim životom na vremenitu i vječnu sreću, koli blaženo i koli radostno je njezino materinsko srce, kadgod ga vidi ili o njem čuje! Kolika li je istom morala radost prolaziti materinskim Srcem Marijinim, kad je vidjela, kako je njezin Sin bezbrojnim siromašnim i biednim ljudem svojimi čudesi, i još više svojom naukom, a još više svojom mukom i smrću iz ljubavi dobro činio i učinio ih sretnimi i radostnimi! I ona si je mogla reći: „Jasam uzrok ovoj radosti“. Tako je ona bila u istinu, što Apostol o svih kršćanih veli, vesela s veselimi, puna radosti sbog radosti drugih.

I ova radost traje već osamnaest stotina godina u njezinom Srcu i ponavlja se svaki dan; jer je ona po svom Sinu postala milijunom uzrok nebeske radosti. Nedavno joj je jedan, koga je po Mariji stigla sreća, te se obratio, sliedeće svjedočanstvo dao:

„Marija daje svim radosti, koji se k njoj pouzdano približuju. Kad je Marija unišla u kuću Elizabetinu, poskoči od radosti još nerodjeni Ivan. Na svatbi u Kani, kad se je novo, dobro vino u vrčevih kriesilo i gostove razveselilo, koga su mogli pokazati kao uzrok svoje radosti? Mariju, kojoj je za volju njezin Sin učinio čudo. Koli često se opetuje na čudotvornih mjestih ugodan prizor, koji nam je dao onaj od Isusa čudom izliečeni uzeti, koji je hvalio Boga jakim glasom i radostnim srcem! Koliki su bolestnici

na tielu, pusti u srcu na čudotvorna mjesta Marijina došli i radostni se kući vraćali, jer su ozdravili ili se bar utješili! Bezbroj potištenih srdaca uzkliknulo je; a upitajte ih za uzrok njihove radosti, pa će vam vesela lica pokazati na Mariju.

„Mnogo ime u litanijah Lauretanskih i mnoga svetkovina sjeća na zanosne dane cieloga Kršćanstva, a kao uzrok toj radosti zove se Marija. Pio VII., sužanj Napoleona I., vraća se na radost svekolikoga katoličkoga svieta opet u svoju državu u svoj Rim. Ovaj udes Božje providnosti pripisuje on zagovoru Marijinu, svetčano vjenča njezinu sliku i naredjuje svetkovinu „Marija Pomoćnica kršćana“, dočim je već jedan od njegovih predšastnika, Pio V., sbog prekrasne pomorske pobjede kod Lepanta nad silom kršćanstvu neprijateljskom, koja je prietila svemu zapadu i kršćanskoj naobrazbi, dao, da se ona u lauretanskih litanijah zazivlje kao „Pomoćnica kršćana“, te je ustanovio svetkovinu „Marija od Pobjede“ 7. oktobra. Svetkovinu Svetoga Imena Marijina zahvaljujemo opet pobjedi nad turskom silom. Hrabri Poljski kralj zapjeva sam Te Deum nakon svršenoga poraza turaka ulazeći u oslobodjeni Beč. To bijaše veliko slavlje u gradu do sada toli potištenomu. Pobjeditelj i narod označuje Mariju kao uzrok svoje radosti, jer bez njezine pomoći Bog nebi bio dao pobjede.

„Tako je Marija uplivala na udes kršćanstva,

kako pojedinih naroda tako i osoba. Ona je tim načinom pribavila radost, i danas ju pribavlja kako i prije. Njezinom su pomoćju mnogi svladali svoju vlastitu narav, svladali neprijatelja spasa.

„I svaka ovakova pobjeda pribavlja radost, kao što pad pribavlja bol“.

„A Marija pomaže svuda; kod uzgoja djece, kad priete nepogode i pogibelji kod izbora, da, ne ima nužde ni neprilike, nikakove žalosti, nikakove brige, gdje nebi ona mogla pomoći, i biti uzrok radosti.

„Kako blaženi Alanus de la Roche pripovieda, bijaše njeki učitelj radi nizke nećudorednosti osudjen na doživotnu tamnicu. Jednu je već godinu svoje kazne pretrpio. Bijaše to strašna godina za njega. — Uze i lanci, tvrd ležaj, sumoran zrak, zla hrana učiniše, da je tomu uzniku bio udes nesnosan. Pri tom ga je još mučila strašna misao, da će ovako uviek ostati. Uviek ovaj nesretni život; uviek ista tužna okoliš, to je toga čovjeka podpuno uništilo. Biesnio je, psovao, kleo; a za čas je plakao kao malo diete, uzdisao i naricao, da je diralo u srce. Uz tako razjadjeno i tužno stanje bijaše mu ponašanje jednoga od njegovih suuznika nerazrješivom zagonetkom. Tomu čovjeku bilo je kao i njemu. Ni u čem nije mu bilo bolje. Pa ipak nema od njega ni glasa tužbe, ni suze, ni znaka zlovolje; bilo je, kao da mu nije nikad bolje bilo te ne teži za snosljivijim životom. Pa ipak je, i njegova prošlost bila skroz

druga, niti je bio bez sviesti i osjećaja. Toga učitelj nije mogao pojmiti.

„Jednoga dana reći će mu: Čuj der, druže moje nesreće, reci mi de, kako dolaziš do toga, te tako biedan život, kakov mi sada živimo i živiti moramo do svršetka svoga, tako strpljivo podnašati možeš? Ja sam već na sve moguće pomislio,što bi me moglo umiriti i sabrati, ali ništa mi ne koristi. Koliko puta sam pomislio, kako mi je uzaludno tugovati i biesniti, ali uzalud. Ne mogu si pomoći; čim dulje taj neutješljivi život traje, tim će mi gore biti. Reci mi dakle jasno. Ako i ne nadjem mira kao ti, ipak bi rado saznati, kako si ti došao do toga mira duševnoga“.

„Ele toga ti ne trebam tajiti“, odvrati ovaj; „ja zahvaljujem tu snagu, da svoju sudbinu podnašam, Majci Božjoj. Ja sam ju za to molio, i ona mi je tu milost udielila“.

„To je doista liepo, mišljaše porugljivo taj učitelj, ali ja bi na tvom mjestu Majku Božju ujedno molio, da iz ove luknje izadjem!“

„Nu, i to već od dulje vremena ovisi samo o meni, hoću li uživati slobodu. Majka Božja mi je i tu milost izprosila. Nego ja se toga odričem, jer želim za svoje zločine pokoru činiti i jer se bojim, budem li slobodan, da ću opet pasti u svoje stare opačine; Majka Božja bi mi onda uzkratila svoju pomoć, a ja bi išao u vječno prokletstvo, koje je daleko groznije od našega sadanjega stanja. Ove misli čine, mogu reći, da mi je ova uza ugodno prebivalište; post

o vodi i kruhu mi je drag, i sve neugodnosti, koje bi mi inače bile tako nesnosne kako i svakomu drugomu, predpostavljam ugodnostim toga svieta. I kako rekoh, ovo mišljenje, kao i postojanost kojom mogu sve podnieti, zahvaljujem Majci Božjoj. Ako ti je s voljom, ja ću i za tebe moliti isto milost".

„Meni bi to bilo drago", mnijaše učitelj, „ali bilo bi mi još milije, kad bi iz ove nesretne luknje izišao!

„E, pa pokušaj, moli za to Mariju".

„I kako mnogi, koji je već sva sredstva uzalud upotriebio, napokon grabi za onim, u što se nije ni malo uzdao, klekne i učitelj na pod, u koliko su mu to verige dopuštale, i reče: Presveta Djevice! Smiluj se slugi svomu! Zavjetujem se, da ću ti sav svoj život služiti, i obećajem, da ću svaki dan krunicu moliti, ako me izbaviš iz ove tamnice!" I u istinu dobije on slobodu. Poče opet svoju učiteljsku službu vršiti u mjestu gdje njegovi zločini nisu bili poznati, gdje se za njegovu prošlost nije znalo, s dobrim uspjehom. Svoje učenike zadahnjivao je pobožnošću k Majci Božjoj i poticao ih, da svaki dan krunicu mole. On sam kasnije stupi u red sv. Dominika, gdje je pobožno živio i blaženo umro".

„Pribavlja li dakle materinska ljubav Marijina na takav način ljudem veselo srce, to je radost, koju njezino vlastito Srce pri tom nalazi, još mnogo veća.

Eto, takovu radost možeš i ti učiniti svetoj Majci Božjoj; ti možeš i njoj biti uzrok „radosti". Daj naime da ti ona pomogne; daj, da se po njoj razveseliš. Ona rado gleda „vesele" ljude! Dá, svaka se milosrdna sestra u bolnici veseli, kad može bolestniku štogod pomoći, bol mu ublažiti, rane izcieliti, bolest olakšati. I ti doista pobolievaš, a možda si i opasno bolestan na duši svojoj; ona je dobila smrtnih rana zle pohote, srditosti, neumjerenosti, neprijateljstva. Ti si mogao bodac ovih opačina možda već češće osjetiti, i on ti je u srcu svaku radost uništio i bol prouzročio. Ustani dakle i podji k miloj Majci Božjoj. Reci joj i izjadaj tvoju bol pa ju moli liepo, neka bi ti pomogla, da se izliečiš. Učini to samo svaki dan i češće! Ona kadšto pomaže s mjesta i za uviek; a kadkada treba i više vremena, dok se zlo sasvim odstrani; u svakom slučaju Marija pomaže, ako se u nju uzdaš: ti ćeš ozdraviti na duši tvojoj, na radost materinskoga Srca tvoje nebeske Majke.

Ne odgadjaj dakle na sutra, već idi odmah i donesi svoju bolestnu, ranjenu, umiruću ili već obumrlu dušu k njoj, k tomu zdravlju bolestnih, utočištu griešnika, utjehi žalostnih, „uzroku naše radosti".

Molitva.

Gledaj, o Majko Božja! kod tvojih nogu biednoga griešnika, koji se k tebi utiče i u tebe sve svoje pouzdanje stavlja. Ja ne zaslu-

žujem ni da me samo pogledaš; ali ja znam, da ti gledom na Sina svoga, koji je umro, da spasi griešnike, najviše želiš, da njim pomogneš. O majko milosrdja, pogledaj na svu moju biedu i smiluj mi se! Čujem, da te svi zovu utočištem griešnika, ufanjem zdvojnih, pomoćnicom zapuštenih: dakle si i moje ufanje, moja pomoć. Na tebi je, da me svojim zagovorom spasiš. Dodji mi za ljubav Isusa Krista u pomoć, pruži ruku biedniku, koji je pao, a tebi se preporuča. Znadem, da ti je utjeha i radost, kad možeš pomoći kojemu griešniku; pomozi mi dakle sada, kad mi možeš pomoći. Svojimi griesi izgubio sam milost božju i dušu svoju. A sad se predajem u tvoje ruke; reci mi, što mi je činiti, da se vratim natrag u milost Gospodina moga, i ja ću to odmah učiniti. On me šalje k tebi, da mi ti pomogneš; on hoće, da se k tvomu milosrdju utečem, da mi ne samo zasluge Sina tvoga, već i tvoji zagovori pomognu, da dušu spasim. K tebi se dakle utičem: moli Isusa za mene! Pokaži, kako mnoga i kako velika dobra znadeš i hoćeš učiniti svakomu, koji se u tebe uzda. Tako se nadam; tako budi. (Sv. Alfonso Liguori.)

Sedamnaesti dan.

Srce čuvaće.

Nije nikakova pobožna šala ili želja, da nješto neobična rečem, ako presveto Srce Marijino nazovem čuvaćim (conservativnim). To je prastara rieč i polazi iz svetoga pera. Dvaput je naime u svetom Pismu izrično govor o Srcu Marijinu, i oba puta se veli, da je Marija u Srcu svom bila čuvaća (conservativna). Sv. Luka kazuje u 3. poglavlju, da su pastiri betlehemski drugim kazivali, što im je angjeo objavio o novorodjenom božanskom djetetu; i ljudi, koji su to slušali, divili su se. I Marija je to čula, ali nije ona ostala samo pri začudjenju; ona je baš usuprot ono što je čula u velike cienila, u pameti sačuvala, prigrlila i prema tomu se vladala. „A Marija čuvaše sve rieči ove slažuć u Srcu svojem“. To je Marija, kako sveti Luka dalje veli, i kasnije učinila, kad je Isusa u hramu našla, i božansko diete se s njom u Nazaret povratilo i njoj pokorno bilo; tu se veli: I njegova Majka čuvaše sve ove rieči u Srcu svom“.

U samom dakle svetom pismu stoji, da je Marija bila čuvaća (conservativna) u Srcu svom, jer je mnogo držala do rieči Božje, nju

prigrlila i nje se stalno držala. I to je upravo prava bit pravoga kršćanskoga čuvaćega (conservativnoga) mišljenja, da prije svega nepokolebivo drži rieč Božju.

Marijino je Srce čvrsto držalo uz rieč Božju svojom vjerom u sve od Boga objavljene istine. Njoj je Bog mnogo i velikih i divnih, da, nedohitnih stvari o njezinom Djetetu saobćio. Ali ona znade, da je Bog onaj, koji je rekao, i njegova rieč ne može varati, znade, da je Božja rieč važnija i dragocjenija za čovjeka, nego li sva mudrost svieta. Zato i vrši Marija svoju dužnost, prima Božju istinu sa strahopočitanjem i zahvalno, i radi vjerno prema njoj i po tom nalazi svoju sreću. „Blago tebi, što si vjerovala!"

To je dakle prvo, što spada na kršćansko čuvaće (conservativno) mišljenje. Treba, da strogo držiš sve, što ti katolička vjera veli. Ne smiješ samo nješto, što ti se baš svidja, prihvatiti, a drugo zabaciti ili dvojiti ili samo manje cieniti, nego li drugo. Što je Bog rekao, sve je jednako istinito i jednako se mora vjerovati. Zato je odviše slobodno, kada starokatolici ne prihvaćaju nepogrešivost Papinsku, ma da i sve drugo vjeruju Ti pako, kršćanine dragi! nasljeduj Srce Marijino i budi strogo čuvaći (conservativan) u vjeri. Velika je blagajna, koju ti je Bog dao u vjeri. Tko njegovih istina ne prima ili ih izsmjehiva, taj trati veliko dobro, kako je to Krist rekao: „Tko ne sabire sa mnom, taj prosipa, razbacuje i prosiplje!" A dvie su naročite stvari,

koje lahko dovedu do toga, da se s vjerom liberalno, lahkoumno, razsipno postupa: s jedne strane, kad se čitaju zli spisi, slobodoumne novine ili se mnogo i bez potrebe obći sa slobodoumnimi; s druge strane, kad se nemarno vrši naša sveta vjera, molitva, slušanje svete propoviedi, službe Božje, primanje svetih sakramenata. Izpitaj se dobro kod svete izpoviedi, kako je s tobom u tom pogledu.

Marijino Srce je nadalje čvrsto držalo zapoviedi Božje. Istom je čula od Angjela, što od nje hoće, odmah je izjavila, da će Bogu tu službu izkazati: „Evo, službenice Gospodnje!" Put, koji joj je Bog kroz cieli život doznačio, bijaše sa svih strana ogradjen raznimi dužnostmi kao kakovom ogradom; bijaše to kako je Krist o svih vjernicih kazao, uzak put, kojim je ona imala ići. A Marija je po njem išla, to joj je ograničenje ugodno bilo, ona je zapovjedi Božje dobro i visoko pazila i vjerno ih i marljivo vršila i tako je unišla u vječni život.

Tko se ne drži vjerno zapoviedi Božjih, tko preko te ograde preskakuje, taj istina ima vani više slobode, da živi i pusto amo tamo leti; to je širi put, i mnogo ih je koji po njem idu, ali to su sami slobodoumni duhovi i svršetak im je prorokovan: put takovih slobodnjaka vodi u propast; ne velim to ja, već je to rekao Krist, vodja konservativaca. Mi smo svi ljudi i često zalutamo s puteva Božjih; ali to je nješto drugoga, vratiti se natrag, kad zapaziš da si krivo

pošao, nego li znatice i hotice ići dalje putem grieha i ne htjeti se obratiti. Tako čine djavli, koji se ne obraćaju.

Ali ti slušaj rieč svetoga proroka: „Upravite si k srcu puteve svoje!“ (Aggej.). Da li je tvoj put, kojim svaki dan stupaš u ogradi Božjoj ili nije? Pamti: „Tko nije sa mnom, taj je proti meni!“ veli Krist, tvoj Gospodin i Bog. Uzmi si samo nješto vremena i pogledaj na život svoj; ti poznaš putokaze Božje, njegovih deset zapoviedi i zapoviedi njegove Crkve. Da li ih se vjerno držiš? Da li ti je ozbiljno stalo do toga, te ih točno vršiš??

Marija je svoje strogo čuvaće (conservativno) Srce pokazala osobito onda, kad je uz svoga Sina držala, kad ga je sve ostavilo, kad je bio ružen, krivo tužen i sramotno kao zločinac razpet. Ona je s t a j a l a k o d n j e g a pod Križem.

I danas moramo imati jako srce, hoćemo li konservativno živjeti. Katoličku se Crkvu i njezino svećenstvo i njezin nauk silno opada, crni, psuje, a ovdje ondje i težko progoni i tišti. I u istih selih imade već i medju seljaci ljudi, koji se pobožnosti rugaju. Nu uza sve to moramo držati stalno uz Krista. Često se dogadja kod izbora, da bi njetko po svojoj savjesti glas svoj mogao dobromu dati; ali se boji, da bi ga stigle kakove neprilike ili bi bio izsmijan, ipak bira zlo. To je dakako udobno; ali nije više konsevartivno, već slobodoumno, ma i ne činio toga

rado. Tu vriedi ona: „Tko se mene pred ljudmi stidi, toga ću se i ja stiditi pred Otcem“. Svaka stranka hoće čitave ljude; polovičnih ljudi nitko ne voli manje nego li Gospodin Bog, koji ima prvo pravo na srce c i e l o.

Čudnovato je, da u tom pogledu ne grieši toliko ženski spol, koliko muževi a osobito mladi ljudi, koji se inače rado u velike ponose svojom neodvisnošću. Ja ću ovdje navesti jednoga, koji je slika tisuće drugih.

Prije više godina bijaše njeki mladić u vojsci; imao je pravu vjeru i bio je dobro kršćanski odgojen i držao se je vjere, ali samo — u s r c u. Bijaše to odvažan mladić, koji se nije plašio puščanoga praha i bljeska bodovâ, kad je bio u borbi. Ali u vojarni — o, tu bijaše sasvim drugčije.

Iz početka, kad je k pukovniji došao, htio je svoju jutarnju i večernju molitvu još u postelji obaviti. Ali se je našla njeka ptica rugalica koja je to opazila i zacvrkutala svoju porugljivu pjesmicu pred sudrugovi; i ta pjesma tomu mladiću snagu oduzela. On se već nije križao. Drugi put bijaše nedjelja, i naš vojnik podje k sv. misi. Kad je izlazio zapazi ga njekoliko drugih vojnika, stanu kazivati prstom na njega i izsmjehivali ga, kao da je što nečedna učinio. To pokazivanje prstom djelovalo je više na toga vojnika nego li gromot topova; crkva ga od sada ne vidje više, a on podje kao niemo biće sa svojimi sudrugovi u krčmu. Tu mu nije

više trebalo srčanosti, sve se smije, pa i on se smije; sve pije, i on pije; sve se opija, a i on; kazne ih, a naravski i njega. Tako ga obljube njegovi premci i sad je bio miran od podrugivanja svoje momčadi; ali zato mu se je stala sada vlastita savjest rugati; i tko zna, što bi se s njim bilo dogodilo, da Majka Božja i njeki dobar prijatelj nisu posredovali. Odmah ću nastaviti, samo ću se prije na nješto drugo obazrieti.

Marijino je Srce tako skroz i skroz konservativno, da ona i na nas ljude konservativno djeluje. Znadeš dobro, da ju Crkva naziva: zdravlje bolestnih, utjeha žalostnih, pomoćnica kršćana, utočište griešnih. Tko dakle hoće srce urediti prema Srcu Marijinu, taj ne smije na ovaj liepi glavni potez zaboraviti. Pravi štovatelj Marijin djelovat će kao i ona konservativno na druge na spas duše i tiela. Kako se to po prilici može obaviti, pokazat će nam dalnja sgoda ovoga vojnika.

On je naime imao dobra prijatelja ali ne takvoga, kojih tisuću možeš vagnuti jednim lotom; njegov prijatelj bijaše onakav, o kakvom sveto Pismo veli: vjerni prijatelj liek života. Taj je već dulje vremena tražio sgodnu priliku, da toga izgubljenoga vojnika na pravi put dovede.

Jedne večeri podje on u skupštinu prabratovštine presvetoga Srca Marijina u Parizu, gdje su obojica onda bila. Idući ovamo zapazi toga druga gdje stoji pred jednim dućanom, te mu reče:

„Što radiš tu?“

„Dugočasim se“, bijaše odgovor. „Dobio sam dozvolu, da idem s jednim drugom na predstavu, a njega nema“.

„E, pa ajde sa mnom“, reče prijatelj smijući se: „I ja idem k predstavi, a bit će liepo“.

„Tako? A kamo ideš?“

„K našoj miloj Gospi od Pobjede!“

„Što je to: Gospa od Pobjede!“

„Dodji pa ćeš vidjeti.“

„Ah zar ne? to je crkva“.

„Dakako. Ti si kod kuće takodjer išao u crkvu. Zašto nebi dakle i u Parizu išao?“

„Već me odavna nije bilo u crkvi; a jedva da već znam Otče naš. Ne idem“.

Dobri ga prijatelj stane prijazno nagovarati; a činilo se je, da mu to nije baš nepoćudno; ali se nije mogao odlučiti. Na to ga ovaj drug prihvati za ruku i povuče za sobom, veleć: „Samo napred k „Mariji od Pobjede“. Već ti samo ime kazuje, da je to crkva vojnikâ.

Došav u crkvu, začudi se silno taj vojnik, kad zapazi toliku množinu mužkaraca, bradatih muževa i siedih staracah. „Što?“ reče si prijatelju, „zar ima u Parizu još toliko muževa, koji polaze crkvu?“

Prijatelj mu na to odgovori: „Zar ti misliš, da Bog nije i Parižane stvorio, kako i druge ljude?“

Započme propovied, koju je držao njeki stari, častni svećenik. Vojnik pozorno sluša. Na

svršetku reče dobri prijatelj: „Gle taj svećenik je stari vojnik. On je vojničku odoru zamienio svećeničkom, i pošto je zemlji služio kao valjan častnik, služi sada u vojsci Božjoj. Pa neka još tko kaže, da vjera nije za vojnike!“

Čini se, da su rieči propoviedi sada dvostruko nanj djelovale; to bijaše prvi udarac Božji na njegovo poremećeno srce.

Počmu litanije. Svi kleknu. I naš vojnik. Ali kako se začudi njegov prijatelj, kad na rieči: „Marijo, utočište griešnika, moli za nas!“ nehotice toga mladoga čovjeka pogleda, a u očih mu suze opazi.

Pobožnost je svršila; crkva je izpražnjena; ali taj vojnik još nepomično kleči. Kad napokon nikoga više nije bilo u crkvi, osim ove dvojice, kucne prijatelj ovoga druga po ramenu veleć: ‚Sad moramo ići.“

Vojnik digne glavu i reče začudjen samo rieč: „već ići?“

„Već?“ odgovori prijatelj, ta već smo mal ne dva sata u crkvi.“

Izišav iz crkve, zagrli vojnik svoga dobroga prijatelja i privine ga k srcu svomu i reče: „Ti si moj spasitelj! moj pravi prijatelj!“

„Eto, da li sam te prevario, kad sam ti rekao, da će tu biti liepa predstava?“

„U istinu, to bijaše krasno. Ne možeš si ni pomisliti, kako su rieči toga staroga svećenika na mene djelovale“.

„Naravno“, reče prijatelj, ta on je stari

častnik, i to je sasvim u redu, da ti kao vojnik slušaš njegovu rieč“.

Drugi dan odvedu toga mladića k jednomu svećeniku, koji ga je razumio, s njim družio, davao mu dobrih savjeta i naputaka. I od sada bio je taj vojnik opet valjan kršćanin, koji je imao odvažnosti i srdačnosti, da Bogu svomu služi. On je od kukavnoga, slobodoumnoga čovjeka opet postao konservativnim i odlučnim — čovjekom katolikom kod naše mile Gospe od Pobjede!

Kad je počeo obćiti sa slobodoumnimi i lahkoumnimi ljudmi, i on je postao sve nestalniji u svojih dobrih načelih i odlukah; ali kad je duh njegov počeo obćiti s najodlučnijom od svih žena, s Marijom, Majkom Božjom, dobio je opet stalnost i jakost, da živi po svojoj svetoj vjeri. To bijaše liepi plod njegove na novo poprimljene pobožnosti k Mariji.

Jesi li kršćanska dušo, postigao ovaj plod iz tvoje ljubavi i štovanja Majke Božje? Imadeš li dobru, ozbiljnu volju, kao Marija, da čvrsto držiš rieč Božju i zapovjedi Božje uviek i svagdje, i onda kad bi ti takova odlučnost, takovo otvoreno izpoviedanje tvoje vjere, nanielo ruglo ili štetu? Promisli to dobro! to je veoma stroga dužnost kršćanina, jer će tvoj Bog i Gospodin jednom upravo po tom odlučiti o tvojoj vječnosti, kako si se za svoga života prama njemu ponašao: „Tko mene pred ljudmi prizna

toga ću i ja pred svojim Otcem na nebu priznati; a tko se mene pred ljudmi stidi, toga će se i Sin čovječji stiditi, kad dodje u slavu svoga Otca sa svetimi Angjeli". U današnje doba doći ćeš češće u priliku, da se u mislih, željah, riečih i činih odlučiš ili za rieč Božju i zapovjedi Božje ili proti njim. Što ćeš dakle činiti?

Molitva.

Divim ti se, o Srce Majke Božje, sbog stalnosti i odlučnosti za sve dobro, ali se moram potužiti na slaboću i nevjernost moga srca. Koliko puta sam se sbog male kakove stvari podigao i odlučio proti Bogu! Ali jednom mora i sa mnom drugačije biti. Pomozi dakle svojim zagovorom kod Boga moju molitvu, koju sada upravljam k tvojemu i mojemu Bogu; stavi rieči moje u Srce svoje i daj, da odanle dopru u Srce Sina tvoga.

Da, Spasitelju moj i Bože moj! kod mene mora drugčije biti. Pošalji mi Duha, Duha jakosti i snage, da ti vjeran ostanem te riečju i činom u svih okolnostih izpoviedam svoju kršćansku vjeru, ma se sav sviet proti meni podigao i psovao me, prietio mi i proganjao me. To te molim, i nadam se, da ćeš mi to dati, svemogući Bože, i u toj nadi na tvoju milost obećajem, da ću u buduće rado moliti, svete sakramente primati, zlim govorom protusloviti ili im se ukloniti, lahkoumna družtva ili

običaje izbjegavati, ako vidim da bi sbog toga dopao priezira, ukora, rugla ili štete. Tako ću tvomu Srcu, i Srcu tvoje presvete Majke u niečem sličniji biti na tvoju i njezinu radost i čast. Amen.

Osamnaesti dan.

Srce ljubezno napram ljudem.

Istina je prava, da milost Božja ima na nas ljudih i na našoj naravi svašta odrezivati, a to boli. Mi smo već od poroda na duši jako bolestni i izkvareni i mnogo je trula na nami. To hoće milost ponajprije odstraniti i izliečiti. A što je u našoj naravi dobra, tomu milost prija; ona radi s tim tako kao vrtlar s divljakom; ona to oplemenjuje, poljepšava, obogaćuje, oplodjuje i stoga čini, da je za čovjeka spasonosnije. Zato je sasvim istinita, utješna i duboka rieč: Milost ne uništuje narav, već ju oplemenjuje i uzvisuje".

Sada si možeš lahko pomisliti, što li je ta milost Božja na Mariji divna proizvela. Kod Marije nije trebalo ništa odrezivati, jer je u njoj, milosti punoj, sve od početka već zdravo bilo. Ona je dakle sa svim onim, što je u Mariji po naravi dobro bilo, samo ljubezni posao imala, da to oplemeni i usavrši. I ona je to učinila te divno izvela. To ćemo samo na jednoj jedincatoj stvari promatrati: na njezinoj ljubavi prama ljudem.

U naravi istina ima težnja i nagon, druge

ljude ljubiti. Ali ova samo naravna ljubav još je kao kakova divljaka. Ona je često malena i tjesnogrudna, i ljubi možda samo rodjake i znance, često je i sebična te traži više svoje vlastito ugadjanje nego li da drugim dobro čini; često je i jako slaba ostaje kod pukoga čuvstva, a neće mnogo da znade za žrtvu i djela ljubavi. Ali gledaj sada kako je milost u Srcu Marijinu učinila, da je njezina naravna ljubav tako liepo uzrasla.

Marija je imala rodjakinju, ženu udatu, koja bijaše već u godinah, ali na njezinu žalost bez djece. To je bila sv. Elizabeta. A Angjeo Gabriel je preblaženoj Djevici objavio, da je Bog prije šest mjeseci njezinoj rodjakinji poklonio diete. To je bilo dosta Srcu Marijinu, da svojoj rodjakinji na liep način svoju ljubav izkaže. Ona se srdačno raduje toj radosti svoje rodjakinje, jer radost, koju s drugim osjećamo dvostruka je radost, veli poslovica. Hoće dakle, da putuje k Elizabeti. U tu svrhu mora mnogo žrtve podnieti, mora svoju obljubljenu samotnost u Nazaretu ostaviti, mora dalek i ne povoljan put poduzeti, mora medju razne ljude, što za tako čistu Djevicu nije bilo ugodno. Ali milost daje njezinoj naravnoj ljubavi k rodjakom dosta snage, da, ona joj podaje ujedno krila mjesto nogu; jer sveto Pismo veli „ona idjaše žurno preko brdina". I došav k Elizabeti, ona u ljubeznoj poniznosti svoju rodjakinju pozdravom predusreće, i onda ostaje kod nje još tri mjeseca radostno joj služeći.

Na sve to nebi bila Marija baš obvezana; ali ljubav, a po gotovo ako je to ljubav milošću oplemenjena, ne pita dugo za dužnost i zapovjed; i tako je Marija na pet i na šest načina izkazala ljubav Srca svoga napram svojoj rodjakinji.

Još se je plemenitijim njezino Srce pokazalo, kad je bila pozvana na svadbu siromašnih ljudi. Tu je prije reda uzmanjkalo onoga, što je najbolje na svatbenoj gostbi, vina. Ljubav, veli se, oštro gleda; nu milost gleda još oštrije. I tako Marija zapazi odmah neugodan položaj, u kom su bili siromašni ljudi radi pomanjkanja vina. Jedan časak bijaše dosta da to vidi i da si brigu vjerenikâ prisvoji. Tako je njezina plemenita ljubav doniela njezinomu Srcu sućut. Ali ova sućut nije ostala samo slabo čuvstvo s njekoliko možda uzdisaja: „O sirote!“ — „To je žalostno“. — Ljubav i bol, milošću zadojene, silile su Mariju, da brzo pomogne. Novca nema sama, ali je bogata molitvom i tu sada sipa svom silom svoga pouzdanja i podpunim pravom, koje ima majka na Srce svoga najboljega djeteta, pred svoga božanskoga Sina; ona moli upravo čudo; Isus neka pribavi vina. Ni tim još nije bila zadovoljna. Boji se da sluge ne bi možda razumjeli nalog njezina Sina te bi krzmali, da ga izvrše, i tako bi donjekle zapriečili čudnovatu, brzu pomoć; zato ide sama k slugam te im veli i zapovieda, neka sve učine, što im reče njezin Sin. Istom sada, kad je ona sigurna, da je sve pripravno za čudo, zadovoljeno je njezinoj ljubavi.

Ako je milost ljubav i prijaznost prama ljudem u Srcu Marijinu već onda tako oplemenila, dok je još na zemlji živjela, kakova mora biti istom sada, kad je ona u svojoj savršenosti? Njezino je Srce sada otvoreno svoj zemlji, te poput kakove milosrdne sestre u velikoj svjetskoj bolnici obilazi ona, da vidi treba li komu pomoći, a zazove li ju tko, odmah je ondje i pomaže, ako je to inače volja Božja. Tako n. pr. pripovieda njeka majka, kako sliedi:

„U mjesecu studenom godine 1870. dodje mi brzojavna viest iz O..... da mi je osamgodišnja kći Ana bolestna; pohitim u O..... i nadjem diete gdje leži u pošalini te mu nema više pomoći. Predstojnica zavoda, u kom se je moje diete nalazilo, kazivala mi da su se četiri liečnika posavjetovala, i sva četiri su izjavili: „da je pošalina u tolikom stupnju, te jačega ne može ni odrasliji čovjek imati; sve je badava, njoj nema spasa“. Kad mi je to predstojnica rekla i diete me više ni malo nije poznalo, mišljah u sebi: u Boga je sve moguće. Pohitim u crkvu Dominikanaca, padnem ničice pred Mariju, zaklinjah ju kao svoju ljubeznu i dobru majku, neka me ne ostavi, neka mi bude zagovornica, neka svoju veliku moć i milosrdje pokaže na mojem djetetu. Ali svaki dan bijaše gore. Kćeri božanskoga Spasitelja, koje su sa mnom bolestnicu dvorile, govorahu mi pune ljubavi,

neka se predam u volju Božju; ali čim je gore bilo momu djetetu, tim sam se više uzdala u čudnovatu pomoć Marijinu. Jednom mi reče liečnik: „Sad je posve gotovo, pluća djeteta sasvim su krvlju oblivena, tu nema više spasa!" — Četiri put su joj sestre držale svieću; a ona dodje opet k sebi. Jednoga dana počme nješto praskati u tielu; zapitam liečnika, što bi to bilo? On odvrati: „To je srce; drugi liečnik nebi ništa više propisao, ali ja ću to kušati sve do zadnjega njegova daha: mogu vas samo uvjeriti, da je to bolest, koja je za liečnika vrlo zanimiva; i da mi se uzprkos mnogogodišnjega moga liečničkoga djelovanja što takova nije desilo. Od glave do pete nema na njoj ništa, što nebi bolestno bilo!" — Po ciele satove moglo se goruću svieću držati pred njezinim očima, ali se ni malo ne maknu. Medjutim nisam prestala uticati se u zaštitu k Mariji; uviek sam iz dna srca govorila: „Marijo, ti si moja majka: ti ćeš mi pomoći!

„Jednoga dana dodje liečnik i sav u čudu reče: „Kako je to moguće?! Krv se je bila od pluća razstavila: i tekla na usta; ali prekasno je opazio, da je bolestna tvar na žalost izbila na licu i po njegovu mnienju nastao rak; — pa je tako bilo. Rak je lice sve više izjedao, i to tako dugo, da je od lica ostala jedva koža i lične mišice. Ali sada ne nadano dodje pomoć. Marija milosti puna majka, spasila je moje diete; u vieke bilo hvaljeno njezino ma-

terinsko Srce. Ovaj liečnik. Dr. H., reče pred svimi prisutnimi: „Ja sam protestant, i ne vjerujem u nikakova čudesa, ali ovdje je živi Bog čudo učinio; ja sam uvjeren, da još petdeset godina radim, da mi više neće doći takav slučaj." — „Da, rečem ja, „to je zagovor i moć Marijina; ona nam je pomagala! A tako je i bilo. Meso je na licu opet naraslo i izraslo na laloci (čeljusti), nos i usta bijahu opet izpravna, lice bijaše opet pravilno, samo je ostala mala jedna vidiva brazgotina". Tako pripovieda ova gospoja puna vjere.

Odkrili smo dakle u Srcu Majke Božje nješto, što je za nas biednu, nevoljnu čovječansku djecu veoma utješno. U njezinoj l j u b a v i p r a m a l j u d e m imadeš blago za svaku potrebu zemaljskoga života.

Nu pri tom možeš naučiti i to, kako ćeš štovati Srce Marijino. Za to ti ne treba nikakove knjige, ni slike, ni crkve, ni hodočašćenja, samo dobre volje. Učini joj naime danas i svaki dan tu radost, da budeš, kakova je ona bila; pokaži svojim domaćim i susjedom svojim iz ljubavi k Mariji s r c e p u n o l j u b a v i. Tvoji u obitelji svakako imaju i svoj svakdanji križ: dieli ga s njimi; uzmi si njihovu bol k srcu i podnašaj s njimi: bol koju s drugim osjećamo polovična je bol. Nu ne moj se zadovoljiti samo pustim jaukom i sažalnimi riečmi; već pomozi, gdje možeš. Je li tko od susjeda ili rodjaka bolestan pohodi ga, razveseli ga, podaj mu liek, naredi

mu postelju i sobu, a možda i djecu uredi. Čuješ li da drugi o njima zlo govori, zauzmi se za njih i brani ih. Ide li im dobro, pokaži, da im ovu malu radost nećeš zavišću u srcu svom oteti: još im tu radost povećaj tim, da ih u kakovoj dopuštenoj stvari razveseliš. Promisli sada malo, što sve u toj stvari možeš danas učiniti; načini si liepu kitu od takova cvieća ljubavi k bližnjemu iz ljubavi k Mariji; tako možeš Mariju štovati u kuhinji, žitnici, na polju, u sobi, kod rada i kod jela; i tomu se Srce Marijino više raduje, nego li dugačkoj krunici.

I ne budi tako tjesnogrudan, da se pokazuješ samo prama rodjakom prijazan. Gdjegod sastaneš još danas ma kojega čovjeka, komu možeš štogod ljubezna učiniti, učini mu. Pomisli, da na njegovu mjestu stoji Marija sama pred tobom; kako li bi ju prijazno pozdravio, rado saznao iz pogleda njezina, čim bi ju poslužiti mogao.

Postupaš li ovako s bližnjim Mariji za ljubav, sigurno ni Marija ne ostaje ravnodušna prama tebi, kada se ti k njoj u radosti i žalosti moliš.

Molitva.

I ja sam, majko Marijo, postavljen posred ljudi, kojima treba pomoći i kojim bih ja utjehu i radost u njihovoj tugi, pomoć u njihovoj nuždi i milosrdno srce pokazati mogao, i tako budem sličan tvomu predobromu Srcu: Da, kad bih ja samo htio početi

i ozbiljno pomoći, dosta bih imao sgode da vršim kršćansku ljubav k bližnjemu. Ali srce je moje kukavno i mekušno i sebično, riedko kad je ljubav k bližnjemu dosta jaka, da me prinuka k čistomu djelu ljubavi, da preuzmem tudje boli. Sa strahom motrim, kako mi manjka duh Srca tvoga. Izprosi mi od tvoga božanskoga Sina, da samo jedan sunčani pogled baci u moju tužnu, hladnu dušu i da me ugrije žarom svoga ljubećega Srca, da me potakne i ojači, da bližnjemu dragovoljno pomognem u njegovoj nevolji i nuždi vlastitimi dari, trudom, brigom molitvom, nagovorom, utjehom i drugimi žrtvami kršćanske ljubavi. Izprosi, predobra Majko, ovu milost svim, koji trpe; jer po tom pomažeš ti sama po meni biednomu bližnjemu, koje ti u svom materinskom Srcu nosiš.

Devetnaesti dan.

Srce postojano.

Čista zlata ne može ni najžešća vatra raztopiti; zato se i zlato vatrom kuša. A vatra je za čovječje srce sve, što ga peče, sve što ga boli; i u takovoj vatri mukâ pokazuje se, kakovo je i čemu je srce čovječje.

Da te sada zapitam: vjeruješ li sve, što je Bog objavio, i što katolička Crkva kao članak vjere uči? ti ćeš mi doista odgovoriti: Da, ja to čvrsto vjerujem. Sigurno ćeš to i ozbiljno kazati; ja ne dvojim. Ali kako je s onim „čvrsto", to će se istom pokazati, kada tvoja vjera u vatru dodje, hoću reći, kada ju tko ma s koje strane napadne, iznutra dvojbe i napasti, iz vana ljudi bez vjere prigovaranjem, ruganjem, prietnjami, ili možda i napadaji i nepravednimi progonstvi. Ne popustiš li u takvih prilikah ni za dlaku od svoje vjere, ni u srcu ni u pameti, onda će se vidjeti, da imaš Srce čvrsto u vjeri.

Takovo je Srce imala Djevica i Majka Isusova. Angjeo joj je u ime Božje objavio, da ona ima biti čudnovatim načinom Majka Božja, i njezino diete da će biti zajedno Bog. Marija

je to vjerovala, a trebalo je za to velike vjere; ali to je bilo nješto radostna i častna, a takova šta se rado vjeruje. Zatim je vidjela Marija mnogo čudnovatoga kod poroda svoga Djeteta, a vidjela je istoga svoga Sina gdje mnoga čudesa čini. To je naravski njezinu vjeru moralo još povećati; pa je dotle vjerovao i Petar, apostol. Ali sad je moralo nješto drugoga doći. Isus Krist, Sin Marijin u rukah je svojih neprijatelja! svezali su ga, bičevali, trnjem okrunili, razpeli; i na križu sam se tuži, da ga je Bog ostavio. Kad Petar vidi Isusa u takvom stanju, veli i zaklinje se: da ga on ne pozna; da on nije bio učenik njegov. On istina nije izgubio vjeru u Božanstvo Kristovo; ali čvrstoća vjere bila mu je na vrlo slabih noguh, on je silno kolebao u buri muka, koje su se svalile na Isusa Krista.

Ali gledaj nasuprot tomu mužu sada Djevicu i Majku Mariju. Ona mora kako i Petar Isusa gledati na križu. Nu amo ne dolazi nikakov angjeo, da kao prije vodi pastire, neka se poklone njezinomu Sinu, nikakva zviezda ne svieti na istoku, koja bi vodila kralje s darovi k smrtnoj postelji Isusa, kao prije k jaslicam. Angjeo joj je govorio o priestolju Davidovu, koji da će Gospodin Bog dati njezinomu Djetetu. Zar je to dakle priestol — sramotni križ? Angjeo je govorio o vječnom gospodstvu Isusovom; zar je to dakle kraljevstvo, carstvo bez konca — kad visi na križu

kao kakav zločinac, ostavljen od vlastitih si učenika, te napokon mora u neizrecivih mukah život dovršiti? Angjeo joj je rekao, da će njezino diete biti Sin Božji; može li dakle ovaj biti Sin Božji, koji umiruć uzdiše i vapi: „Bože moj! zašto si me ostavio?“ Pak ako je Bog s njim: zašto onda ne sidje s križa? Zašto dakle sam sebi ne pomogne, kad je ipak tolikim drugim pomogao?

Ovakove i slične misli morale bi naravski doći svakoj drugoj materi, koja bi morala stajati pod križem svoga sina, ali, mislim, da nebi dugo stajala, već bi oslabila u vjeri svojoj, kao Petar, pak bi samo iz daleka još trpjela sa svojim djetetom. Ali Marija nije kolebala; ona je stajala i ostala je stojeć tielom pod križem, srcem u vjeri svojoj, da je Sin njezin uza svu tu biedu i zapuštenost, uza sve ruglo neprijatelja, uza svu bol i muku, da i uz samu smrt ipak Sin Božji i pravi Bog. Javno stoji ona uz Sina svoga i tim javno zasvjedočava svoju vjeru u njega: bez straha stoji kod njega, i sve poruge, koje mora slušati, nisu kadre, da ju skrše i slome, ona se ne da ni najmanje zastrašiti mnienjem i držanjem množine i osoba poglavarstvenih; pred cielim svietom izpovieda, da je uz svoga Sina i uz Boga u svojem Sinu. Žar boli žarko žeže njezino Srce; ali ne može njezine vjere uništiti, ona je p e ć i n a u m o r u. Čavli, kladivo i sulica prodiru oštro u sveto tielo Isusovo; ali

vjere Marijine u njezina Sina ne mogu ozlediti; o n a j e t v r d a k a o d i a m a n t.

Stajanje Marijino pod križem najljepši je znak njezine vjere, koja je uztrajala, kad je sav nevjerni sviet na nju navaljivao. Nevjera ova lišiti će svojom zlobom njezina Sina ž i v o t a; ali nju, Majku, nije kadra lišiti njezine v j e r e; ona ostaje pobjediteljicom nad njom. To je Srce Marijino jako u vjeri.

Imade li medju nami koji čovjek svoja dobra načela i čvrsto ih se drži te se usudjuje i prema tomu govoriti, raditi i živjeti, tada se veli: taj je čovjek značajan. Prema tomu smijemo pravo kazati: Majka Kristova je podpuni uzor značajnoga čovjeka, uzorak muževom i ženam, da ga nasljeduju. A usuprot čovjek bez značaja ruglo je svega poštenoga svieta; nitko neće ni čuti, da ga se nazove „bez značaja“. Pa ipak imade u današnje doba ciela vreva ljudi, koji zaslužuju taj naziv, jer su u istinu bez značaja. Bez značaja, znači, ne imati nikakovih stalnih načela o vjeri; a još je više bez značaja, imati takova načela, ali ih pred ljudmi zatajiti. Takvi ljudi mogu pred svietom vriediti kao junaci i gorostasi na sili i snagi; pred Bogom, koji gleda na srce, ipak su samo kukavne duše, zečja srca, koji na šušanj jednoga suhoga listka, na jednu porugljivu rieč, plaho sakrivaju svoju vjeru. Prema tomu će s njima jednom i Bog postupati. „Tko se mene pred ljudmi stidi, toga ću se i ja stiditi pred Otcem svojim“.

Nu ti, štovani moj čitaoče, budi podpun čovjek u svačem, dakle prije svega gledom na vjeru. Uzmi si Mariju, kraljicu svih izpoviedalacâ, za liep uzor. Stoj, kao i ona, uz Krista i njegovu istinu, ma ju i sav grad od carskog Pilata do židovskoga derana (dječarca), izsmjehiva, ruži i zametava. Stoj i ti bez straha, otvoreno, slobodno i s njim i uz njega, tada će i tvoj Bog odlučno stati uz tebe, a to je napokon više vriedno, nego da ti sav sviet burno pljeska. Ovomu pljeskanju doći će jednom kraj, ali ljubav Kristova ne svršava nikada. „Tko pobiedi, tomu ću ja biti Bog, i on će biti moj Sin!" Tako stoji u knjizi Odkrivenja.

Prije njekoliko vremena sklopilo je na njekoj visokoj školi više učenika savez (družtvo). Medju njima bio jedan, koji je pripadao i vjerskomu družtvu, savezu Marijanskomu. Kad su ostali za to saznali, nije im to bilo po volji, i sada se pokazalo, da u vjeri nisu daleko napredovali bili. Oni su dakle htjeli, da njihov drug ostavi savez Marijanski; bili su dakle tako bez značaja, da su i druge htjeli učiniti tako bezznačajnimi. Ali se oni nisu namjerili na pravoga ili da bolje rečem namjerili su se na pravoga. Naše Marijino diete odbi otvoreno i odlučno njihove namjere. Na to mu oni zaviknu pereat (odatle s njim, van s njim, poginuo!). Ali naš drug odvrati muževno i pravo u duhu Marijinom: „Vašega se pereat ja ne bojim, jer se nadam, da će mi Bog reći vivat (živio!)".

Tako misli, tako radi i ti kroz cieli svoj život. Da, tako se uviek ponašaj, da će ti se opaki sviet rugati; onda će te sigurno Bog uzvisiti.

Ali pri toj odluci ne oslanjaj se sada na svoju volju: ti znadeš iz izkustva, kako te strah pred ljudmi lahko može odvratiti od tvojih dobrih odluka. Da uzmogneš stajati u svetoj vjeri i životu i onda, kada te to stajanje stoji rugla, zlih ogovora, žrtve i zatajenja — to je milost Božja. Da nju dobiješ, moli presveto Srce Marijino, neka bi se ona za tebe kod Boga zauzela i moli u toj nakani ovu crkvenu molitvu.

Stala Majka.

(100 dana oprosta, za svaki put, kad se moli).

Stala Majka pod razpelom
Pod razpetim Sinka tielom
Zaplakala gorki plač.

Kan' da dušu tugujuću
Razcviljenu stradajuću
Probode joj britki mač.

Turobna li i pob'jena
Bjaše Ona preblažena
Majka Sina jedinog.

Kad jaučuć i cvileći
Vidje dragu krvcu teći
I pogubu čeda svog.

Tko će videć ne plakati
Isusova kako Mati
Gine s biede tolike?

Tko da s njom se ne razžali
Motreći ju u pečali
S muke Sina velike?

Vidla ga je, gdje se poda
Za griešnike svog' naroda
Pod bič ljutom krvniku.

Sin joj mili, Sin joj slavljen
Na umoru sam ostavljen,
Dušu pusti veliku.

Mila majko, njege vrelo,
Daj, stradanje tvoje cielo
Da me uz te razcvili.

Plam užeži srca moga,
Svoga ljubit Krista Boga
Da se meni omili!

Sveta Majko to izvoli,
Razpetoga težke boli
U srcu mi pomieštaj;

Sinka tvoga ranjenoga,,
Koj pretrpi za me mnoga,
Polu muka meni daj!

Daj, da s Tobom suze lijem.
Da Razpetog žalit smijem,
Dok mi traje život taj;

Da pod križem s Tobom tužim
Da se s Tobom Majko sdružim
Jadikujuć do na kraj.

Dievo slavna nad dievami
Budi sada milostna mi
Pust' me s Tobom plakati!

Daj da njegvu smrt polučim
Da njegove muke mučim,
Daj mi rane imati.

Da sam ranam' tim urešen,
I s razpela sav zanešen,
Kralju Sina ponosan.

I od pakla tako ista
Ti me čuvaj Dievo čista
Kada dodje sudnji dan!

Isukrste bude l' poći
Po Majčice tvoje moći
Pobjede mi vienac daj!

Kada moje umre tielo
Da mi duša preveselo
U nebeski dodje raj!

Dvadeseti dan.

Srce materinsko.

Predivne li rieči jasne:
Ljubav vjernost majčina!
Duboko mi srce dahne:
„Što bih bez teb' bio ja!"

Mnogo se toga čita u knjigah, što se sve u srcu majčinu krije, kakovu ona ima ljubav i bol, brige i nade za svoje diete; o vjernoj budnosti po danu i po noći, o srdačnih molitvah i blagoslovu, o težkom radu za diete, i kako si hljeba od svojih usta odkida, da ga s njim dieli, i kako je upravo ne moguće, da bi koja majka mogla zaboraviti na svoje diete. Ovakove su pohvale u cielosti istinite a ponajviše i pravo zaslužene, i svaki, koji je tako sretan, da ima dobru majku, mora svaki dan Bogu za to zahvaljivati; jer je Bog sam stvorio materinsko srce, onimi ga mnogimi darovi nadario te mu tako lahkim i sladkim učinio to, da ljubi diete; ona u mnogom pogledu zastupa Boga kod djeteta.

Ali ja ću ti sada pokazati nješto još ljepšega.

U zemljah, gdje kršćanska vjera nije jošte materinsko srce oplemenila, imade i danas još

na tisuće majkâ, koje svoju djecu, ako im dodijaju, jednostavno bace ili ubiju ili ih dadu zvierim za hranu. Ali na takovih poganskih mjestih ima danas redovnica, koje takovu biednu sirotčad traže, nose ih u samostan, hrane ih i goje i odievaju, uče ih radu, podučavaju u koristnih stvarih, podučavaju ih u pobožnosti i bogoljubnosti, a za sav svoj trud i muku ne imaju nikakove plaće, pa je niti ne traže; i dočim inače majke imadu nadu, da će se njihova djeca u starosti za njih skrbiti, redovnice na to ni ne misle. I sve to čine one djeci, koja ipak nisu n j i h o v a, već su to djeca sasvim stranih ljudi, i čine to s većimi žrtvami i vjernijom ljubavi i srdačnijom molitvom, nego li vlastita majka. Tko je takovu ljubav zapalio u srcu tih redovnica? i tko je njim, koje su se dragovoljno odrekle svake materinske radosti nad vlastitom s v o j o m djecom, toliku radost dao nad djecom tudjom? a tko je odbačenoj, biednoj poganskoj dječici podao tako ljubezna i milosrdna srca? — Eto! to je učinilo i svaki dan tisućputa čini moć i smilovanje i ljubav p r e s v e t o g a S r c a našega Spasitelja. On je kao plemeniti trs ljubav svoju k djeci razgranio u srcu tih redovnica, svojim ih plemenitim duhom proniknuo i po njih siromašnoj i zapuštenoj djeci toli silno dobro izkazao te im poklonio opet materinsko srce.

Ima još obilnijih darova i milosti to presveto Srce, i ob ovih ću danas govoriti.

Na ovom svietu živu djeca, kojim su roditelji još mnogo više zla prouzročili, nego li onoj poganskoj dječici u Aziji i Africi. To su svi ljudi; njihovi roditelji Adam i Eva, svojom velikom i težkom krivnjom doveli su nas sve u neizrecivu biedu na duši i na tielu. Kao što je u Ruskoj državni zločinac iz mile mu domovine prognan u strahovite ledene krajeve Sibirije, tako smo i mi po griehu praroditelja svojih dospjeli u progonstvo, i uzdišemo i plačemo u ovoj tužnoj, hladnoj dolini suza, djeca s majkami, koje su ih rodile s mukom. Dani su i ure radosti riedki i kratki, a kad prodju, dvostruko moraš ćutiti, da nisi ondje, gdje bi mogao biti. Što tielo mora trpjeti to je još najmanje; najgore tišti dušu. Brige ju taru kao olovo; strasti ju izjedaju kao divlja zvier; strah pred smrću i sudom muči ju daleko još prije umiranja. Oj mi biedna ljudska djeca! oj da imamo kakovo materinsko srce, na kom bi se mogli izplakati, i komu bismo se smjeli u biedi našoj potužiti, neka nam se biednim sirotam smiluje, neka nam pribavi utjehu i polakšicu, neka bude uz nas u čas smrti naše te da nas iz ovoga progonstva dovede natrag k pravoj radosti, koja nikad više ne prolazi!

Dakako, takova majka svih ljudi morala bi imati srce d u b l j e od mora, da se njezina ljubav i smilovanje ne uzmogne izcrpiti; j a k o kao ocjel i željezo, da se ne skrši na pogled biede svoje djece; d a l e k o i š i r o k o kao zvjezdano nebo, da svaku zemaljsku biedu djece

svoje na se uzme: a prije svega moralo bi to srce ove majke svih ljudi imati m o ć k o d B o g a, da srce njegovo gane, da majčin blagoslov, koji ona hoće djeci svojoj dati, i izvede.

Kršćanski čitatelju! zar Bog Gospodin svojom svemogućnošću nije mogao takovu majku stvoriti? Kad bi mi svi po širokom svietu pred njega kleknuli i sa svom našom biedom i nevoljom k njemu glasno plakali i molili, nebi li ga možda ganuli, da nam biednoj sirotnoj djeci Evinoj dade takovo m a t e r i n s k o s r c e? Što misliš?

Sada su mal ne dvie tisuće godine što je sam Bog bio na zemlji u obličju čovječjem. On je došao, da prognanoj djeci Evinoj naviesti i pribavi oslobodjenje. Svuda je oko sebe vidio na svoje oči biedu i nevolju ljudi, i mnogo je s njimi pretrpio, a to ga je tako u srce diralo, da je više puta morao glasno plakati. Tako je ljubio siromašne ljude, i tako ga je bolio njihov tužni udes.

On je dakle, kao Sin čovječji sam izkusio, koliko bi moglo jedno majčino srce ublažiti ove boli njegove mile braće i sestara. Koliko li je ljubavi, sućuti, vjernosti, budnosti našao u svoje vlastite Majke Marije! Kad bi njegovi imali tako dobru majku koliko li bi se manje suza prolievalo, prolivenih osušilo, koliko li srdaca utješilo, kolikim se biedam pomoglo, koliko li straha odstranilo, koliko progonjenih zaštitilo, i kako bi im bilo blaže,

da umiru u naručaju milosrdne majke. To je namienio Spasitelj tomu svietu, pa kako je bio dobra srca te u ničem nije štedio, što bi moglo biednoga čovjeka u istinu utješiti, i donieti mu blagoslov i spas, tako je on i odlučio, da će svojoj braći i sestrama dati Majku.

Prije 740 godina dodje iz Francezke u Njemačku njeki svet čovjek. Car Konrad, mnogi knezovi i biskupi i mnogobrojni narod dodju mu u susret i dovedu ga u veliku stolnu crkvu. Bijaše to u Speieru, a taj svetac bijaše Bernardo. Na ulazu u crkvu zapjevaju istu pjesmu, koju sam u Einsiedelnu čuo. Kad je taj svetac iz Francezke iz usta Niemaca čuo, kako se Marija i njemačkomu narodu pokazuje majkom i postala mu „Majkom milosrdnosti", „život, slast i ufanje" — njegovo srce uzigra djetinjom radošću zbog Marijina materinskoga Srca, i on poviče pred carem, i knezovi, pred biskupi i i svećenici i cielim narodom, glasno, da su svi mogli čuti, kako on posvjedočava Marijinu vjernu ljubav. On reče i zapjeva na koncu pjesme: O clemens, o pia, o dulcis Virgo Marija! — Što je timi riečmi onda htio da reče, napisao je u svoje vrieme, da sviet može čitati, ganutljivo priznanje djece o svojoj Majci: Clemens indigentibus, pia exorantibus, dulcis diligentibus. Clemens poenitentibus, pia proficientibus, dulcis contemplantibus. — Clemens liberando, pia largiendo, dulcis se donando. — Blaga si nevoljnim, mila prosećim, sladka ljubećim. — Blaga

si pokornikom, mila napredujućim, sladka savršenim. — Blaga si kad oslobadjaš, mila kad dieliš, sladka kad samu sebe daješ.

Ovo svjedočanstvo od vremena sv. Bernarda nije nikad više zaniemilo; i sada se svaki dan u svih jezicih po svietu i u svih katoličkih crkvah poslije svete mise opet na novo glasno i javno pred svećenici i narodom dokazuje, da Marija u istinu ima blago, milo, sladko Srce, u kratko, materinsko Srce za braću i sestre Kristove. Sasvim je istinito, što o njoj jedna liepa pjesma veli:

Majčino Srce primismo,
Vječni Gospodin poda ga
Veleći: „Njih ti izručam,
Ljubi ih vazda srca sva!"

Majčino srce razumje
Mrijućeg Sina rieči sve,
U Srce svoje stavlja ih
Ljubeći ljude dane sve.

Nijedno srce svieta tog
Nježno tak' nije ni milo,
Nijedno tako srdačno
Nijedno tako milostno!

Druga su često studena
Krzmaju kad' je pomoći
Marija nikad ne časi
Nama za pomoć viek gledi.

Bieda mu svaka na oku
Boli mu rane zadaju
Utjehe vazda nalazi,
Za biedne ljude nemoćne.

K Srcu se Božjem približi
K Njegovoj vječnoj svemoći
Prošnja mu zato u vieke
Zadobi za što zaprosi!

Srce ti ljudsko daje rieč
Ali joj vjerno riedko je;
Ljudska ti vjera kratka je,
Jedan ju lahor prevrne.

Vjerno je sad i uvieke
Marije Srce presveto
Nikad te ono ne pušta
Snašla te radost — nesreća.

Ovako i slično si i ti, kršćanine ljubezni! već češće mislio, i morao si se uvjeriti, da si kod Marije našao vjerno materinsko Srce. A sad reci: komu imaš zahvaliti za ovo blago, milo, sladko materinsko Srce Marijino?, komu drugomu, već Srcu, ljubavi i smilovanju i darežljivosti Gospodina tvoga i Spasitelja? Nu, jesi li mu ti za to već i od srca zahvalio, kako to dobra djeca svaki dan Bogu zahvaljuju za svoju dobru majku, koju im je dao? I jesi li ti njoj samoj, majci tvojoj Mariji, već kada zahvalno ruku poljubio za sve ono dobro, koje ti je za života tvoga izkazala? Marija je oporuku svoga Sina vjerno na tebi ovršila, kako sam priznaješ; a kako ti vršiš napram njoj svoju oporuku? Da li si i ti, kaošto sveti Ivan, Majku Isusovu k s e b i uzeo, u svoju ljubav, u svoje nade, u svoje pouzdanje, u svoju obranu i zaštitu? Jesi li ti njoj d o b r o diete, kao što je ona tebi dobra majka? — Odgovori jednom

na sva ova pitanja, ne meni već sebi, ti sretno Marijino diete!

Ti si istina već i na to mislio, što bi mogao majci svojoj Mariji liepa i mila dati. Eto! uredi jednom ova pitanja. To će tvojoj Majci milije biti nego li kita najljepših ruža, nego li piev najsladjih pjesama. Budi joj dobro diete — to je najsvetija, najblagoslovnija svibanjska pobožnost.

M o l i t v a.

O presveta moja Majko! vidim i priznajem, kako mi je mnogo milosti izhodila ljubav i smilovanje tvoga dobroga Srca; ali vidim i to, kako sam ti do sada slabo bio zahvalan. Barem danas ću donekle popraviti krivnju svoju, i zato ti svim srcem svojim zahvaljujem za tvoju dobrotu i za sve dobro, što si do sada meni i za mene učinila. Da ti priznanje svoje još bolje zasvjedočim, u tebe stavljam sve svoje ufanje, i s djetinjim pouzdanjem predajem sve svoje biede, i nevolje tvomu materinskomu Srcu. Ti si djeliteljica svih milosti, koje Bog nam nevoljnim griešnikom daje; i kad ti je Bog dao toliku moć, toliko bogatstvo i toliku dobrostivost, to on hoće, da nam ti pomogneš u svih naših biedah. Ja tebi izručam svoj vječni spas, i svoju siromašnu dušu predajem sasvim u tvoje ruke. Ja želim, da budem u broju tvojih najvjernijih sluga; ne odbij me. Uzmi me u osobitu svoju zaštitu i meni je pomoženo i netrebam se ni-

česa više bojati, do jednoga: da bih mogao jednom opet postati nemaran i prestati, da tebe zazivam i tebi služim. Moli dakle za mene Isusa, neka me on sam učini tvojim viernim slugom, tvojim vriednim djetetom, koje nikad ne prestaje tebe ljubiti, u tebe se pouzdavati, tebe veseliti i častiti kršćanskim životom.

Dvadeset i prvi dan.

Srce katoličko

Zadnje, što nam sveto Pismo navodi o životu naše mile Gospe na zemlji, jest vrlo poučna činjenica.

Učenici su naime Gospodinovi, na njegovu zapovied, poslije uzašašća njegova na nebo s gore maslinske otišli u Jeruzalem i ondje se u jednoj kući sastali. Kako sv. Hieronim veli, bila je u kući Evangjeliste Marka soba, gdje su si oni načinili njeku vrst crkve, zajedničko svetište. Ovdje dakle bijahu jedanaestorica Apostola zajedno s drugimi vjernimi učenici. A djela apostolska nam kazuju, da je ondje s četom onom od kojih 120 osoba bila i Marija, Mati Isusova s još njekimi ženami.

Svi ovi sačinjavali su onda prvu kršćansku obćinu. „Učeća“ crkva bio je Petar i ostali apostoli; „učeća se“ i „slušajuća“ crkva bijahu ostali učenici; izmedju njih bijaše Matija izabran za svećeničku i apostolsku službu; a u Mariji i u onih svetih ženah vidimo prasliku Bogu posvećenoga, samostanskoga života. Tako se točno razpoznaje u mladoj svojoj družbi temelj katoličke Crkve.

Prema tomu je Marija od početka bila s Crkvom Kristovom, i Crkva Kristova s njom. Tu je izvedena oporuka Kristova na Križu; Marija je učenikom Kristovim „majka“ a članovi kršćanske zadruge njezini su „sinovi“; Marija je medju njima kao „majka u krugu obitelji“. Ona duboko osjeća žalost i radost svih članova mladjahne Crkve, i pospješuje njezin nutarnji život i njezino vanjsko proširenje te djeluje medju njima za spas duša njihovih upravo apostolski. Ovu apostolsku službu vrši ona trostruko.

Ponajprije molitvom za Crkvu svoga Sina. „Svi bijahu postojani, složni u molitvi“ veli sveto Pismo. Možemo si svakako misliti, da je i Marija, kako i njezin Sin u svom velikosvećeničkom oprostnom govoru, molila, neka Bog ovu kršćansku obćinu od zla brani, u istini posvećuje, u jedinstvu sačuva, k vječnom blaženstvu vodi a po njihovu propoviedanju sve više njih privede, da vjeruju u Sina Božjega. To bijaše apostolstvo molitve, što je Marija za Crkvu prikazala.

S tim je spojila ona i apostolstvo najuzvišenijega primjera. Od svih vjernika Marija je prva postojana i uztrajna u molitvi jednoga srca i jedne misli, „složna“ sa svimi; a krieposti Najsvetije od svih svetih Božjih donose pred oči prvoj družbi sliku Utemeljitelja Crkve i pobudjuju ih na pobožnost, potiču i bodre na sve, što je dobro.

Marija je napokon vršila i apostolstvo „rieči“. Ona je znala bolje tajne upućenja i odkupljenja nego li svi Apostoli. Ona je bila postojana svjedokinja života svoga Sina; Ona je vjerno čuvala njegove rieči u Srcu svom. Ona je dakle imala blago uspomena i nauka, iz kojega je mogla podučavati Apostole, a po njih cielu Crkvu. Sveti Ildephonso naziva zato Majku Božju „Evangjelistom Božjim“, jer je bila prava svjedokinja života Isusova. I Rupert, bogoljubni tumačitelj svetoga Pisma, veli Mariji: „Tvoja riеč bijaše glas samoga Duha svetoga, koji je Apostolom govorio, tako da su im na tvoja sveta usta saobćene sve tajne, koje je trebalo popuniti ili zasvjedočiti, a tim potvrdjena sva ona razsvietljenja, koja su primili od istoga Duha svetoga“. I tako se vjera Crkve osniva svakako i na svjedočanstvu „Kraljice Apostola“.

Odatle jasno vidiš, kako Srce Marijino veoma ljubi Crkvu svoga Sina. Ona moli za sve, podučava sve, ona svim svietli svojim primjerom, ona je u istinu majka vjernika, „braće Kristove“; ona ih sve obuhvaća svojom ljubavi; ona u istinu ima katoličko Srce za Crkvu svoga Sina. Ako Apostol Isusa zove glavom Crkve, to možemo pravom nazvati Mariju Srcem Crkve.

Sveta Crkva je velika obitelj Božja, a ti si, ljubezni kršćanine! član ove obitelji. Njoj imaš sve zahvaliti, što kao kršćanin imaš i što

jesi; u njoj i po njoj si preporodjen na vrhunaravni život; u njoj si dobio svoj kršćanski odgoj; u njoj nalaziš prekrasnih primjera za bogoljuban život; u njoj nalaziš obranu i utjehu i snagu, rieč Božju i milost Božju; u njoj, i nigdje drugdje, nalaziš svoga Spasitelja i spas svoj i blaženost. „Izvan crkve nema spasa!“ Dakle je vriedno i pravo, da i ti imaš prama tvojoj obitelji zahvalno, sućutno, ljubezno srce, koje s njom ćuti svaku radost i žalost, koje obuhvaća sve njezine članove i spremno svim pomoći, jednom rieči, da imaš pravo katoličko srce za svetu Crkvu. Za to ti ne manjka sgode, povedi se samo za primjerom Srca Marijina i radi s njim na spas duša riečju, primjerom i molitvom. Ne budi tako tjesnogrudan, da se uviek samo za sebe skrbiš i za svoje rodjake; otvori srce svoje, razširi ga, protegni ljubav svoju na sve, a ne možeš li svuda riečju svojom i primjerom apostolski djelovati, možeš se ipak moliti za svu Crkvu, kako je to Marija činila a i sada jošte čini. I kao što Marija nije sama molila za dobro mlade Crkve Kristove već u zajednici s Apostoli, braćom Isusovom i onimi ženami, tako se i ti možeš lahko s drugimi vjernici složiti, pa si možete pribaviti tu sreću, da Srce Marijino s vami moli, kao što je i s onimi prvenci Crkve molilo. Ti znadeš, ima takovo družtvo, u kojemu to čine milijuni katolika; to je bratovština presvetoga Srca Marijina za obraćenje griešnika. Ne pripadaš li jošte k njoj, pridruži joj se čim prije i budi revan član njezin. Tako ćeš srce svoje protegnuti na svu Crkvu i djelovat ćeš kao i Marija na njezino posvećenje. Kako ovo družtvo djeluje, može nas uvjeriti ova sgoda, na koju se je namjerio jedan redovnik, koji ju je sam kazao, kako sliedi:

„Bilo je to godine 1864., kad sam u predvečerje svetkovine Marijine išao u jedan velikaški dvor, da ovdje drugi dan propoviedam. Gospodja toga dvora kaza mi odmah, čim sam došao, svoju bol sbog jednoga staroga čovjeka u kući, koji bi mogao svaki čas umrieti, a neće ništa da čuje ni o sv. Izpoviedi ni o sv. Pričesti. Svaki put, kada bi ga ona ili njezina dobra sobarica, koja ga je svom pomnjom već šest mjeseci dvorila, na to nagovarale, odgovorio bi: Ja sam izobćen iz Crkve, jer se već od prve svoje Pričesti nisam ni jednom više pričestio; zaklinjem vas, ne govorite mi više o tom! Posljednje nedelje, nastavi ta dobra gospodja, preporučih ovoga biednoga starca napose prabratovštini presvetoga Srca Marijina, ne bi li se obratio; mnogo se je za njega molilo, a ništa ne koristi!“

„Milostiva gospodjo, odvratim odmah, vi ste za njega dali moliti k Srcu Marijinu? Dobro! Uzdajte se; presveta Djevica je udesila spas ove duše, da sam ja ovamo došao; podjimo odmah k bolestniku!“

„Dodjosmo k njemu i on nas vrlo liepo primi; bio je kod peći, da se grije; nu ja opa-

zim, da od zime drhće; vatra je utrnula, a on si nije mogao druge naložiti. Donesem njekoliko ogaraka i naskoro plamtaše jasni plamen pred njim, koji mu je godio. Bog mi je dao, da sam ovu malu uslugu učinio ovomu staromu čovjeku, koga je to do suza ganulo. Siguran za svoju pobjedu rekoh gospodji, neka nas ostavi same.

„Otče moj, vi ostajete kod mene? reče on. — Da, prijatelju dragi! — Upravo navlaš; biste li mi znali reći, koliko vam je bilo godina, kad ste prvi put išli k sv. Pričesti? — Trinaest godina, bijaše odgovor.

„Na to načinim, ni ne pitajuć ga za dozvolu, veliki križ na njegovu čelu i nastavim, da štogod o ovom ili onom saznam o njegovu nutarnjem i vanjskom životu, dok nisam saznao toliko, koliko se je gledom na njegovo sadašnje stanje moglo saznati, a da se on pri tom nije trebao osobito mučiti, i koliko je bilo upravo nuždno za bitnost sakramenta.

„Kad je njegova izpovied dovršena, plakaše taj starac od radosti i oduševljenja, da se je s Bogom opet pomirio. Na to zagrnu rukav jedan i pokaže mi veliki križ, koji si je u trinaestoj godini dao urezati u svoje rame! „Ah, reče, pokazajuć mi to, koliko je onda krvi proteklo iz ovoga ramena za Isusa moga! Ali onda, u trinaestoj godini, ja sam ga tako ljubio! Tako mi je bilo milo, proliti njekoliko kapi za njega, koji je svu svoju krv za mene na križu

prolio! Kako je to, da ga nisam vazda tako ljubio?“

„Ali — rekoh — hoćete li ga sada ljubiti, i vjerni mu ostati do zadnjega daha svoga“.

„O da, otče moj! odvrati on, radje umrieti, stoput radje umrieti, nego li njega, svoga Spasitelja i Boga, ostaviti!“

„Ja sam se čudom začudio“, nastavlja redovnik, nad ovom sretnom i tako brzom promjenom; oči mi se napuniše suza, koje mi iztisnu nebeska radost i silno začudjenje. Drugi dan rano jutrom prime on sv. Pričest; na njegovu želju imala se ondje sakupiti ciela ona velikaška obitelj, da bude svjedokom, te se je iskreno obratio k Bogu.

„Kad zapazi sv. Hostiju, oči mu se od radosti kriesile, i držeći ruke na prsih u nakrst, na naše čudo zapjeva malu pjesmicu, koju je sam prošle noći izpjevao, kao pozdrav pun ljubavi i poniznosti svomu Spasitelju. Kod svete Pričesti nisu bili od njega manje ganuti i razdragani oni što su okolo stajali. Od sada živio je taj dobri starac kao angjeo, te je težio samo za nebeskom domovinom. Kad je došao njegov zadnji čas primi još svetu Poputbinu i umre govoreći: „Živio Isus! živila Marija! koje ljubim, i sada ću ih ljubiti u vieke!“

Ovaj starac bio je toliko godina mrtav u težkih griesih; da se njegova duša opet domogne vječnoga života, pripomogoše četiri srca. Ponajprije blago srce one gospodje u dvoru, koja

je iskrenom sućuti za njega molila, te je po srcih članova one bratovštine dala moliti k presvetomu srcu Marijinomu; zatim srce onoga redovnika, koji mu je vatru naložio te ga mudro sklonuo, da se izpovjedi; treće veliko Srce Marijino, to utočište griešnika, koje se je za njega kod Boga zauzelo te mu izprosilo milost obraćenja, i napokon Srce Spasiteljevo, koje je obilje milosti izlilo u mrtvo srce ovoga starca, na novo ga oživilo te učinilo sposobnim za nebo. Gle! ovdje je katolički duh djelovao u izdašnoj pomoći.

Kad bratovština presvetoga Srca Marijina u Parizu na nedelje i blagdane drži svoje zajedničke pobožnosti, pokazuje ona svoje katoličko srce naročito i u tom, što jednodušno za svu svetu Crkvu moli stalnu jednu molitvu. (Pridruži joj se sada i ti duhom, te žarkim srcem izmoli ovu molitvicu. Ona glasi:).

Molitva za svetu Crkvu.

Gospodine Isuse, Sine Boga živoga, ravan svomu Otcu i Bog, kao i On, od svih vjekova! koji si, postavši u vremenu čovjekom radi našega spasa, utemeljio Crkvu svoju na pećini, koje neće sile paklene nikad nadvladati: mi te slavimo i zahvaljujemo ti, da si nam ovu jednu, svetu, katoličku, apostolsku, rimsku Crkvu za majku dao. Mi smo njezina djeca, i molimo te za nju. Mi znademo istina, da je ti nećeš nikada ostaviti, da će ona obstojati

do konca svieta, i da će ona čuvati sveto njoj povjereno blago tvojih istinitih nauka, tvojih Sakramenata i tvojih obećanja. Ali za to te prosimo: da ju u kušnjah njezinih tješiš, ove prikratiš i njezinu radost umnožiš po množini njezinih tuga. Uzdrži, ojači, i okruni svojimi blagoslovi vrhovnoga Poglavara, koga si joj dao, nasljednika svetoga Petra, tvoga namjestnika na zemlji, zajedničkoga Otca tvojih vjernika. Izlij svoje milosti na sve pastire, koji pod njegovim vrhovnim vodstvom imadu skrb za našu dušu; izlij ih i na nas, te nas utvrdi u vjeri, u ufanju, i ljubavi. Neka nas nikada niti zabluda niti progonstvo, niti sila ljudska, niti spletke paklene ne odiele od tvoje Crkve i od Stolice svetoga Petra! Daj, da se svaki čas svojom vjerom i svojimi djeli pokažemo vriedni svoga slavnoga imena, „Katolici“! Za ovu te milost prosimo po zagovoru naše Majke, neokaljane Djevice Marije, svetih apostola Petra i Pavla i svih Apostola i ostalih tvojih Svetih. Amen.

Dvadeset i drugi dan.

Srce Marijino daje svjetlo sliepcem.

Do sada smo upoznali Srce presvete Majke Božje dielom iz „Zdravo Marijo", dielom iz onoga, što nam je Marija sama očitovala za svoga života zemaljskoga. Ali Majka Gospodinova nije prestala živjeti. Njezin život na zemlji bijaše tek samo jutarnja zora; s njezinim blaženim odlazkom iz ovoga svieta započeo je istom podpuni dan života gore na nebu, gdje sada živi i kraljuje sa svojim božanskim Sinom kroz svu vječnost. Njezino Srce nije ništa izgubilo od svoje ljubavi i dobrote, od nutarnje sućuti za svu djecu Božju i odkupljenike Sina svoga; da, ono je upravo sada istom bogato i puno svake ljepote, da mu se Bog i svi Svetci veoma raduju.

Ali i zemlja se raduje tomu Srcu Marijinu na nebu, jer Ona nije zaboravila na nas prognanu djecu Evinu; Ona svraća svoje milosrdne oči još uviek na nas i pokazuje nam u tisuć sgoda, da imade i sada ono prostrano, veliko katoličko Srce za svetu Crkvu, kako i prije, dok je još na zemlji bila. Mnogo bismo mogli toga nabrojiti, kako „njezino materinsko Srce

neprestano živi i kuca i ljubi i prosi i brine se za ljude na zemlji". Stoga ćemo ovih zadnjih dana toga mjeseca razmatrati, kako nam Marija pokazuje i s neba blago, milo i sladko materinsko Srce.

Poznato je svemu kršćanstvu, da si Bog i njegova Majka odabiru stalna nje!:a mjesta, gdje hoće pokazati svoju ljubav izvanrednim načinom; tako n. p. proštenjišta. Ne ćemo pogriešiti ako reknemo: da su Bog i Marija na takovih mjestih svojim Srcem, svojom ljubavi ljudem bliže, nego li gdje drugdje, i zato da su i ljudi, koji na takova mjesta hodočaste, Mariji bliže. Isto tako je i ondje, gdje su kršćani zajedno sakupljeni iz pobožnosti prama Bogu i njegovoj Majci. Tu se obistinjuje i o ovoj svetoj Majci, što Sin o sebi veli: „Gdje su dva ili tri sakupljena u ime moje, tamo sam ja medju njima" (Matt, 18, 20.).

Dodje li dakle čovjek, u kojemu inače nema ni iskre ljubavi, pobožnosti, i štovanja prama Bogu i Mariji, na takova mjesta ili u družtvo tako molećih kršćana, odmah je bliže Srcu Božjemu i Marijinu, nego li inače, i tu se može laglje osvjedočiti o milosrdju Božjemu i Marijinu.

To se je prije njekoliko godina dogodilo njekomu mladomu protestantu iz Švajcarske. U svojem djetinstvu bijaše bogoljubno odgojen i njeki dobri čovjek naučio ga Spasitelja poznavati i ljubiti i moliti mu se. Kasnije, kad je

morao u školu, zaveo ga bio nevaljani drug na zle stvari, te sada na nesreću napusti i molitvu. Zle knjige rinuše dušu njegovu u još veću biedu. Posveti se graditeljstvu i učio je u Zürichu. Ovdje povedavši se za primjerom svojih sudrugova padne u bezvjerstvo. Tako je dakle s njim stajalo jako zlo; jaka bijaše u njemu samo mržnja proti katoličkoj Crkvi i njezinim svećenikom.

Da se u svojoj umjetnosti usavrši, podje najprije u München, zatim u Rim. Bilo je to 1872. godine. Mladomu tomu umjetniku bijaše 23 godine. Za svoga boravka u tom vječnom gradu dodje jedne večeri šetajući se do crkve Isusovačke al Gesù i unidje u nju. Što mu se je ondje dogodilo, neka nam on sam pripovieda.

„Kao rodjeni protestant, i povrh toga kao čovjek, koji se je otudjio svakoj vjeri, koji je naročito mrzio na sve što je katoličko, stajah u crkvi Isusovačkoj poput običnih putnika uz pobožne vjernike i stadoh promatrati sve, u što mi se činilo da je vriedno zuriti“.

„Orgulje zasviraju, a narod klečeći zapjeva pjesmu, „Stabat Mater“ (Stala Majka pod Razpelom).

„O Stabat Mater znao sam samo toliko, da je to pjesma Majke Božje. Rieči i napjevne bijahu mi poznati. Tek što su dva prva redka odjeknula, kleknem prvi put u mom životu i pokušam kako tako zajedno pjevati. Ja sam se tomu činu sam čudio“.

„Čista radost, i njeka viša, nepoznata težnja ugrijala je k tomu moje srce, ali samo tako dugo, dok je pjesma trajala“.

To bijaše prva karika spone milosti, koju je Bog tomu biednomu čovjeku s neba spustio u glib biede njegove i kojom ga je htio k sebi privući. Mladić taj bijaše u krugu štovatelja Marijinih i stoga je došao bliže Materinskom Srcu Marijinu; i tu je Majci milosrdja dao prvi znak, da ju ne prezire. — Ona će to nagraditi.

Iz Rima podje taj mladi umjetnik dalje u Napulj. Na tom putu dodje u glasoviti benediktinski samostan Monte Cassino. Tu bijaše medju monasi i jedan niemac. S njim se je taj mladić dulje vremena razgovarao. Za razgovora i nehotice zapita toga brata, da li mogu i protestanti biti ovdje primljeni — naime u redovnike. — A ovaj brat mišljaše, da on pita, mogu li protestanti biti primljeni na konak te kao gostovi, pa naprosto odvrati: „o, dakako!“ Neznatni ovaj nesporazum imao je biti u ruci Marijinoj naskoro druga karika u spasonosnoj sponi.

Taj se umjetnik skoro iza toga vrati opet u svoju domovinu, Švajcarsku, i nastavi (kako sam kazuje) svoj griešni život. Samo na Stabat Mater nije zaboravio; često je pjevao onaj krasni napjev za odmora, kad ga nije nitko mogao čuti.

Malo iza svoga povratka u domovinu dozna, da se je ona ženska osoba, koja ga je prije

bila začarala, prisiljena od svojih roditelja za drugoga udala. I tako je bilo.

„Mal da ne obolih od tugaljive mamurnosti“ pripovieda on sam dalje; „prvi put osjetih duboku neutjehu, biti bez Boga. Sve mi se pričini mrtvo, ja sam nevoljno živio, osamljen, zapušten. Strahovite me misli zaokupiše, da svomu životu čim prije kraj učinim: nu od toga me uzdržavala ljubav k mojim i sramota. Jedne strahovite noći pričini mí se, i to strašnom sigurnošću, da moram taj čas poluditi. Osjetih da me razum ostavlja i mjesto ustupa crnoj sdvojnosti. Znoj me oblije po cielom tielu. Borih se svimi silami proti toj strahoti i napokon se smirim“.

„Zadnji časovi umirućega griešnika ne mogu strahovitiji biti“.

„Stanje duše moje moralo se je na svaki način promieniti i to čim prije, jer se ovako nije moglo više podnašati. Ali me je najviše mučila misao kako i gdje.

„Na to mi iznenada dodju na pamet rieči onoga njemačkoga brata u Monte Cassino: „Ovdje primaju i protestante!“. Moja odluka bijaše brzo gotova, a da se ne uzmognem vratiti, te se ne izvrgnem izsmjehivanju, saobćim sve to sljedećega dana svomu jednomu prijatelju, na koga sam mogao računati, da će za sada znati šutjeti“.

„Htjedoh ići u samostan u Monte Cassino“.

„ Pričini mi se, da je to korak najludji, najnerazboritiji, što sam mogao učiniti; sigurno će me u Monte Cassinu držati za kakvoga ludjaka, koji je iz ludnice pobjegao itd. Na to me obuze samovolja, štó sam jednom odlučio, bilo dobro ili zlo, mora se izvršiti, a pri tom mi je laskalo, da je to znak čvrstoga značaja. U kratko, odputovah isti dan, kojega sam prije godinu dana ostavio domovinu i za njekoliko dana stigoh u Monte Cassino.

„I gle, dobri Bog me je doveo pred dobra vrata. Istina, nisam mogao u samostanu ostati, ali mi opat dade naslov njekoga njemačkoga svećenika u Rimu, i kod ovoga pokucah. Već ono prijazno, ozbiljno ponašanje toga Gospodina veoma me se ugodno dirnu. Na njegovo pitanje: što me je potaklo, da potražim katoličku crkvu, odgovorim — misleći na Stabat Mater:

„Katolička crkvena glasba“.

„No, glasba ipak još nije sve, — odvrati smješeći se taj ljubezni gospodin. — Niste li čitali katoličkih knjiga?“

„Nisam“.

„Niste li već s katoličkimi svećenici govorili o bogoljubnih stvarih?“

„Nisam“. —

„Dobro; za sada ostanite kod mene, ja ću Vas zabaviti, i izhoditi, da Vas primu u kuću za obraćenike“.

(U Italiji imade u više gradova kuća, u kojih takovi, koji se iz druge vjere obrate na kato-

ličku dobivaju badava stan, obskrbu i poduku; to su te kuće za obraćenike).

Doskora se upoznam i s drugimi njemačkimi svećenici; u kući za obraćenike pako, sa 88. godišnjim Otcem Isusovcem Dahmenom iz Kölna, koji me je podučavao, ali poslie se je preselio u bolji drugi sviet.

„Za čudo!" — mišljah; svi su ovi ljudi pravi ultramontanci, pa ipak sam ih sve zavolio; nisu li njihovi neprijatelji lagali?"

„Puna dva mjeseca sprovedoh u toj kući za obraćenike, i za to vrieme ostavio sam ju samo nedjeljom, da mogu biti poslie podne kod službe božje u njemačkom Campo santo. Otac Dahmen podučavao me je svaki dan po jedan sat; a išao sam svako jutro k misi u kućnoj kapelici.

„Preko dana čitao sam život svetih i to sam sve do svoga obraćenja držao bajkami, koje samo ludi katolici mogu vjerovati".

„Nadalje imao sam pri ruci još spise o obraćenju Ljudevita Hallera iz Berna i Lavala iz Geneve. Osobito mi je omilio kanonik Geiger iz Luzerna, koji je divnom domišljatošću svoje protivnike suzbijao.

„Na skoro sam se o temeljitosti katoličke nauke osvjedočio, ali još nisam nikako vjerovao; za to sam bio okorjeo. Činilo mi se, da je čovjeku ne moguće po takovoj nauci živjeti, jer jošte nisam poznavao moć svetih Sakramenata".

„Da je moje duševno stanje pri tom bilo užasno, ne treba ni spominjati. Podpuna bezbožnost morala bi me navesti, da si oduzmem život u nepovoljnom stanju života. Jer, mišljah, ako nema nikakove naplate, to je najbolje da gledaš, te se odmah uvjeriš, ima li život poslie smrti. Ali ako ima ipak kakova naplata?

„I tako sam opet tražio okolo po kršćanskom tlu, nebi li se što sigurna moglo naći".

„Protestantizam mi se stoga bolje svidjao od katoličtva, jer je stavljao laglje zahtjeve; ali u protestantizmu bijaše sve uzdrmano i živilo se kao bez glave.

„U mom zavičaju naučao je jedan pastor božanstvo Isusovo, drugi ga je nijekao; isti seljaci većinom nisu više vjerovali, da ima pakao i djavao te u obće nisu znali, što i koliko moraju vjerovati. Čuo sam jednom, kako njeko kukavno služinče govori, da je slobodoumnjak i da ništa ne vjeruje. To mi omrazi toga dječaka, jer je sa mnom stao na isti stupanj, gdje je po mom mienju bilo mjesta samo „naobraženim", a k ovim pribrajao sam i sebe. Katoličtvo sam još sveudilj držao za nješto nemogućega, i tako sam bio u tužnom duševnom stanju. Posljedica toga bijaše duboka snuždenost, bezkrajna duševna bol.

„U meni je kipilo, tištilo kao u kakovu parnom kotlu, pa da nisam naišao na otvor za sigurnost, bio bi morao taj kotao prasnuti. Nu otvor se nadje; bijaše to m o l i t v a.

„Oj biedna li mene uboga čovjeka, ne mogu više da vjerujem! tako sam se tužio sam u sebi, a iz očiju mi se prosule gorke suze.

„Sad bijaše moj prosvietljeni, bezbožni ponos skršen. — Bacim se na svoje ležište i povičem: „Bože, Bože moj! ja hoću da vjerujem! Smiluj mi se i pokaži mi put, kojim mi valja ići!“ I prema slici Majke Božje, koja je nad mojim krevetom visila, obratim se „Sveta Djevice Marijo, moli za me“.

„I za čudo! kratak, ali srdačan uzklik k Bogu i bl. D. Mariji učini nevjernika vjernim katolikom!“

„Kao da mi ljuske spadoše s očiju, neizreciva mi sreća napuni Srce, koje još njekoliko časaka prije bijaše na rubu sdvojnosti. I tako se je i kod mene Majka Božja pokazala kao spasiteljica griešnika.

„Sada sam prvi put u mom životu išao na to, da sebe sam zovnem pred sud. Ova sjednica dugo je trajala, i stajala me je ne male zataje, jer je bilo dosta strahovitih stvari“.

„Najviše me je plašilo, hoću li moći i šestu zapovjed držati. I tu mi napastnik prišaptivao, da se ovdje ondje ne traži to baš tako strogo, a u najgorem slučaju, da se može svaki put izpovjediti. Ali mi moj angjeo čuvar brzo odgovarao, da me samo savršeno pokajanje i čvrsta odluka, ne griešiti više, mogu spasiti; sve sveze s prošlošću valja prekinuti. Tu zamolim presvetu Djevicu, neka mi ona pomogne, te zamrzim posve na taj grieh, i odlučim, da ću od sada strogo paziti na svoje oči! To sam i učinio i posljedice nisu izostale. Od svih grieha taj mi najviše omrzne. Dakako morao sam ipak uvieke dobro paziti, da me djavo ne prevari.

„Napokon dodje do izpovjedi. I upravo godinu dana iza kako sam čuo onaj „Stabat Mater“ kleknem opet u istoj crkvi al Gesù u Rimu, da na usta jednoga isusovca primem odriešenje.

„Kad sam napokon u istinu u krilo svete Crkve bio primljen, onda mojoj radosti nije bilo kraja. Htio sam svakomu o vrat pasti i veselu mu viest javiti, neka se sa mnom raduje.

„Tako me je milosrdje Božje vodilo. Iz mojih grieha svario mi je gorku ljekariju i izliečio me. Slava mu bila na sve vieke. Uvjeren sam, da sam ovu veliku milost obraćenja samo po zagovoru Majke Božje dobio, tim više, što sam se uzprkos svojim predsudam proti katoličkoj Crkvi ipak odlučio, da u njoj potražim svoj mir i pokoj, upravo tako, kako sam onda klečeć s drugima pjevao Stabat Mater, a da si o tom nisam mogao dati računa“.

U tom se je obraćenje obistinilo, što neka pobožna pjesma o Mariji pjeva:

Majčino oko, kolika li srca
Dirnu tva mila luč, i skrši odpor!
Majčino srce, tebi tko se je predo
Milost da milja okusio nije?
Majčina ljubav, možeš li pustit
Diete u propast, kad k tebi viče

Iz tamne noći biede, nevolje, grieha?
Majčina ljubavi, ti ga porodi!
Majčino srdašce, ti ga otopi!
Majčino okašće, k spasu ga vodi!

Tomu biednomu protestantu bijaše blago svjetlo materinjega oka Marijina na spas; on je po njoj spoznao, da je na krivom putu i što mu je činiti, da dodje do istine i mira srca.

Kršćanska dušo, već ti je dosta rečeno, da prava i jedina ljubav i štovanje k Mariji u tom sastoji, te radiš i živiš kako i ona; ili drugimi riečmi, da ju nasljeduješ. Sad si vidio, kako se je njezino srce tomu biednomu zalutalomu smilovalo i pomoglo mu do prave vjere. Tako čini i ti. Gle, oko tebe živu milijuni ljudi, koji su se rodili i odgojili u krivoj vjeri, i mnogo tisuća, koji su u skrajnjoj pogibelji, da od prave vjere padnu u bludnju. Oko nas ima protestanta i katolika, koji medju protestanti živu bez katoličke obuke i službe Božje i Sakramenata, a njihova su djeca prisiljena, da idu u protestantske .škole. Samo u sjevernoj Njemačkoj ima više od dvadeset tisuća takove katoličke djece, i mnogo od njih izlaze iz takovih školah kao protestanti i izgube najveće dobro za svoj život i smrt, pravu vjeru; a gdje katolička vjera gine, tu prestaje i štovanje Majke Božje.

Može li i smije li ti biti svejedno, kad znadeš, da toliko duša u bludnji živi, ili su u bludnju zavedene? I može li ti srce podnieti, da gledaš, kako tvoj bližnji u tolikoj duševnoj

oskudici živi i umire, gdje bi ti ipak mogao pomoći? A ti možeš pomoći. Prije desetak godina utemeljeno je veliko družtvo, da se moli za obraćenje protestantske Englezke. A danas gle, kako su ondje mnogobrojna obraćenja k Crkvi katoličkoj svake godine! I u Njemačkoj ima družtvo sv. Bonifacija, koje molitvom i dobrovoljnimi novčanimi prinosi nastoji, da se za katolike u protestantskih krajevih uzmognu postavljati katolički svećenici i podizati katoličke škole. Tko hoće biti član toga družtva, taj moli svaki dan jedan „Otče naš“, i „Zdravo Marijo“ s dodatkom: „Sveti Bonifaciju, moli za nas!“ i daje svakoga mjeseca kakav dobrovoljni novčani prinos. A jer svaki i najmanji darak vriedi, to može svaki radnik i svaka služavka učestvovati na tom dobrom djelu.

Svi članovi mogu dobiti razna oproštenja. Novac se može dati mjestnomu dušobrižniku ili kojemu inomu svećeniku, da pošalje na družtvo sv. Bonifacija. Vidiš dakle, da i ti možeš pomoći, da se zabludjeli k istini dovedu a drugi od bludnje sačuvaju. Sdruži svoju molitvu i svoju milostinju s kojim od ovih družtava. To čini, da postaješ sličniji Srcu Marijinu. Prihvati već sada kakovu stalnu odluku, izvedi ju već danas i ostani joj u buduće vjeran. Tako možeš štovati Srce Majke Božje nasljedujući ju u revnosti za spas duša. Milostinju svoje molitve možeš odmah položiti, tako da sliedeću molitvicu izmoliš srcem obilnim i punim ljubavi.

M o l i t v a.

O Marijo, Majko milosrdja i utočište griešnika, molimo te, pogledaj milosrdnim svojim okom na narode, koji su pali u krivovjerstvo i razkolničtvo. Ti si priestol mudrosti; prosvietli dakle njihov razum, koji je tužno zapleten u tamu neznanja i grieha, te jasno uvide, da je sveta, katolička, apostolska i rimska Crkva jedino prava Crkva Isusa Krista, izvan koje nema svetosti ni spasa. Učini napokon, te se obrate, izprosiv im milost, da sve istine naše vjere prihvate i rimskomu se Papi, namjestniku Kristovu na zemlji, podlože, tako da, kad s nami budu iskreno sladkimi vezi božanske ljubavi sjedinjeni, bude samo j e d n o stado pod j e d n i m pastirom, pa da mi svi medju sobom, o preslavna Djevice, radostnim srcem uviek uzmognemo pjevati: Veseli se, Djevice Marijo, jer si ti sama uništila sva krivovjerstva po svem svietu. Amen, Tri Z d r a v o M a r i j o itd.

(Odpisom sv. Sbora za razširenje vjere od 30. prosinca 1868. podielio je Papa Pio IX. oprost od 300. dana jednom na dan svim vjernikom, koji ovu molitvicu s tri Zdravo Marijo za obraćenje krivovjernika i razkolnika bar skrušenim srcem i pobožno obave).

Dvadeset i treći dan.

Srce Marijino topi hladna srca.

Zima čini, da čovjeku samomu bude hladno; prsti mu se ukoče i težko radi, pa ako je baš jaka, cielo tielo se ukoči i smrzne. Isto tako je i grieh po sebi hladnoća prama Bogu i čovjeku, te za to čini, da je i čovjek na duši svojoj i u dobru ukočen i otvrdnuo, pa kad bi i htio, sam po sebi nije u stanju, opet se pravo ugrijati za Boga, i k pravomu životu doći. Duša dobije, da tako rečem, ognjicu od studeni.

Njeko diete zlo je obavilo svoju sv. Pričest, i s ovoga jednoga grieha nastade u njem podpuna okorjelost; postade posve studeno prama Bogu i obteretilo dušu svoju mnogimi velikimi griesi u svojoj mladenačkoj dobi. Kao mladić prestane izvršivati uskrsnu svoju dužnost, i življaše nadalje, kao da ne ima Boga, ni suda ni osude. Kad su u muževnoj dobi strasti nješto popustile. uze savjest ponješto se micati te mu stane predbacivati i plašiti ga. Sililo ga je, da red učini u duši svojoj, i opet potraži mir u pokori i izpovjedi. On si je to preduzeo; ali dobre odluke ozeble sve opet od hladnoće grieha,

kao proljetni cvietak na ožujskom mrazu. Trebalo je osobite pomoći Božje. Ali tko će mu je izprositi od Boga, koga je svojimi bezbrojnimi griesi od sebe odbacio i uvriedio?

Taj jadnik pomišljao je na carinika u hramu podje takodjer u crkvu pa se je molio. To bijaše pravo. Smije i mora i najveći griešnik moliti se Bogu; jer Bog misli još i na najvećega griešnika, istina ne miljem, ali velikodušnošću i milosrdjem, i hoće, da se obrati. Nu Bog je i neizmerno svet i vidi dušu u molitvi, a molitva ima miris i boju duše. Zato je samo molitvi pravednika obećano, da mnogo može; ali i griešnik može se uzdati u svoju molitvu, ako ima pravu volju zamrziti na grieh i poboljšati se. Stoga i jest nauka katoličke Crkve toli utješna, da griešnik može svoju molitvu izpraviti molitvom pravednika, pozlatiti ju i učiniti ju Bogu ugodnom, kad zazove Svetce u pomoć, da njegovu molitvu ojače svojom i učine izdašnjom. To je ujedno i Bogu mila poniznost, kad griešnik moli svetce ili druge dobre kršćane, da se za njega mole. Bog ga onda usliša radi drugih, kako je i spomenuti griešnik na spas svoj izkusio.

On je čuo, kako u Parizu svake nedjelje u crkvi „Marije od Pobjede“ mnogi vjernici mole k Srcu Majke Božje, da im izprosi od Boga jakost obraćenja. Za molitvu ovih vjernika i presvetoga, bezgriešnoga Srca Marijina htio se je i on zakloniti, kako i onaj carinik

u kutu hrama, da odanle Boga za pomoć prosi.

Napisa dakle mjeseca travnja 1865. duhovniku one crkve ovaj list:

G o s p o d i n e ž u p n i č e!

„Danas Vam piše čovjek, komu je već 50 godina; ali je tomu već 30 godina, što nisam izvršivao svoje uskrsne dužnosti. Mučen od predbacivanja svoje savjesti i dobro znajuć, koliko dobra Vaše družtvo djeluje, dolazim, da se Vašoj ljubavi osobito preporučim. Dajte se molite, da se obratim i preporučite me molitvam Vaših članova! Ja bih htio, kad bih mogao staviti se na ulaz Vaše crkve i svakomu pojedinomu Vaših članova noge zagrliti, da ih usrdno molim, neka mi udiele kakovu podporu svojih zagovora i dobrih djela — bar milostinju kakove m a l e m o l i t v i c e — te Mariju utočište griešnika, u koju se najviše uzdam, mole za moj spas. Ja sam bio tako nesretan, te sam svoju prvu sv. Pričest kao diete zlo obavio i od onda savjest svoju s veoma težkimi griesi obterećivao; i gle, sad je opet uskrs pred vrati, i još nema u meni nikakove privole, nikakove odluke! Sva i jedina moja nada jest u utješnom uvjerenju, koje je u meni probudila bezkonačna dobrota, koju Vaše družtvo griešnikom izkazuje. Nadam se, da ću iz ovoga vrela milosti dobiti tako jakih i moćnih milosti od milosrdja Božjega i zaštite Marijine, te ću se na skoro iz-

baviti iz svoga nesretnoga stanja. Od više godina istina dolazim često u Vašu crkvu, u nadi, da polučim svoje obraćenje; ali moje su molitve ostale bez uspjeha! O kad bi ljubav Vašega družtva učinila, da uzmognem o Uskrsu povratiti se u milost Božju: oj kako bih bio sretan i zahvalan".

Ovaj list bi u prvoj družtvenoj pobožnosti k neokaljanom Srcu, na nedjelju cvietnicu, pročitan i silno se dojmi ondje sakupljenih. Moljaše se za njega, preporučilo se toga biednoga griešnika premilostnomu Srcu Marijinu, i gle, ovo Srce izhodilo mu je, da je hladnoća popustila, a milost Božja kao proljetno sunce blago zasjalo u srcu njegovu te ga stala raztapati u suze iskrene pokore i izpoviedi. Upravo njekoliko ćedana iza toga, 1. svibnja, napisa on drugi list istomu duhovniku kako sliedi:

Gospodine predstojniče!

Ne mogu se oprieti sili srca svoga, da Vam ne zahvalim, što ste me preporučili u molitve bratovštine. Znajte, što ste tim učinili? Vi ste učinili, da sam opet kršćanin. Ja sam se u istinu o uskrsu s Bogom izmirio; i gle kako sam od onda sretan i blažen! Već je dugo tomu, da sam si želio to obraćenje, ali sam ga mogao postići tek po revnih zagovorih i po mogućoj pomoći preblažene Djevice! Hvala i svim članovom Vašega družtva, koji su se zauzeli za

moje biedno stanje. Recite ovim dobrim dušam, koje su za mene molile, recite im, od kakove su me propasti izbavile, koliko su mi dobročinstvo izkazale. Ako me Bog, kako se nadam, u svoju milost prime, neću sigurno na njih zaboraviti. Ali sjećajte me se i nadalje, naročito u sv. misi, jer ja ni u buduće neću moći živjeti, a da se nebi morao boriti proti svojim starim strastim.

Može se lahko dogoditi, dà i ti čovječe! u takovo slično stanje s dušom svojom dodješ. Ne treba tu griešna života od 50 godina, da se dobije ukočenost i okorjelost srca. Taj biedni čovjek samo je jedan grieh u djetinstvu počinio, a do onoga nije na jednom, već malo po malo došao. Ako li se jedan jedini grieh valjano iz duše ne odstrani, kadar je, malo po malo dovesti te u mrzlo stanje savjesti prama Bogu, gdje ti ponestane svake ozbiljne, uztrajne, izdašne, i snažne volje za popravak.

Nu takovo stanje ne dolazi iz nenada i na jednom. I tu ide kao kod zime; ponajprije malo po malo popušta toplina i nastaje studen, dok se smrzne. Tako biva i u srcu kršćanskom. Iz prva počima čovjek mlak biti u obćenju s Bogom i Marijom i njegovimi Svetci hoću reći, postaje lien u molitvi i čitanju dobrih, valjanih knjiga. Tomu je posljedica, da popušta i slabi takodjer ljubav k Bogu i dobra volja za dobro i za odbijanje grieha. Na to zanemari na njeko

vrieme češće primanje sv. Sakramenata, jer u tom ne nalazi više radosti, i tako lišava dušu svoju duhovne životne topline, koja se podržava božanskom hranom toga presvetoga Sakramenta. Napokon niti nedjelju više ne upotrebljava na spas duše. Možda ide još k službi Božjoj, ali tu nije nikakove ozbiljne molitve niti volje, da ono vrši, što je u propoviedi čuo. Pače i ono malo dobra što je možda pri tom prihvatio, opet se iz srca trga, kad ostali dan sprovadja u zabavi, dvužtvu, izletih, gostionah i igrah. Nije dakle ni čudo, ako ljubav k Bogu sasvim ohladi, srce u griehu oledi i volja za boljim sasvim oslabi i omlitavi.

Hoćeš li se takove nesreće sačuvati ili ako si u nju pao, hoćeš li se osloboditi, prvo ti savjetujem: počmi opet približivati se k Majci Božjoj, njezinomu gorućemu, milosrdnomu Srcu. Podji k njoj s tvojimi misli i s tvojimi molitvami, kako najbolje možeš. Ne trne li Bog sam stienj što se puši, neće ni Marija tvoje slabašne i bolestne molitve prezrjeti, ako samo i malo polovične dobre volje ili želje ima u njoj za popravak života. Govori joj i izbrajaj i tuži joj se, kako si mlak i hladan, kako malo ili ni malo ne ćutiš ozbiljne volje za dobro; moli ju, da ti ona od Boga izprosi topline i revnosti i jake volje za popravak.

Ali ti moraš onda i više činiti, nego li ju samo za njezinu molitvu prositi. Ustani i prinesi Mariji za ljubav žrtvu, tim da opet polaziš propovjedi i da čitaš kakovu dobru knjigu. To će ti donieti u dušu malo po malo svjetla, a sa svjetlom topline i revnosti na dobro. Hoćeš li Mariji osobitu radost učiniti, ujedno ju siliti, da se za te svojski zauzme, i hoćeš li poduprieti nastojanje njezinoga milosrdnoga Srca oko tebe, to opet njoj za ljubav podji k sv. izpovjedi i Pričesti. Tek onda, kada to učiniš, može i bit će s tobom opet dobro, i tvoje ohladnjelo srce opet će postati toplo u ljubavi k Bogu i u ozbiljnoj volji za kršćanski život. U znak da ti je ozbiljno do toga, posavjetuj se o tom odmah sada s Majkom Gospodinovom.

Molitva.

Presveta Majko Božja Marijo! Najstrahovitije, što mi se na tom svietu može dogoditi, jest obumrlost kršćanskoga života u mojoj duši po mlakosti, hladnoći i težkom griehu. O ne daj da padnem u toliku dubljinu! Smiluj mi se i vini srce moje gori. Izprosi mi od Sina svoga, moga Spasitelja, da on iz svoga od ljubavi gorućega i revnosti punoga Božanskoga Srca stavi topline i jakosti u volju moju, da se iz svoje mlakosti dignem i odlučnom voljom prionem uz kršćanski život. Ti si u milosrdju Srca svoga tolikim već opet i opet pomogla, da su se iz smrti podigli na nov život u Kristu. Pokaži i meni tu dobrotu. Pomozi mi, da stalno odlučim, te od sada opet vjerno, revno i postojano Bogu

služim. Obećajem ti od svoje strane, kolikogod mogu, da ću s većom revnošću obavljati molitvu i ići k službi Božjoj. Uzmi tu slabu odluku u svoje od ljubavi vruće Srce, i učini, da uzmognem ojačiti, uzspievati i uztrajati na tvoju čast i spas moj.

Dvadeset i četvrti dan.

Srce Marijino trga okove Sotonske.

Zla duha iztjerati iz srdca ljudi veoma veseli Srdce nebeske kraljice. Jer je njezino Srdce puno goruće ljubavi k Bogu i stoga puno mržnje proti Božjemu neprijatelju, sotoni; njezino je Srce takodjer preobilno u smilovanju za čovjeka, i stoga puna priezira proti ubojici ljudi od početka. Stoga kad je ona pozvana i pripuštena, da sotoni otme kojega biednoga čovjeka, koje diete Božje, to ona od srdca rado čini, naravno sve u suglasju s voljom Božjom i u njegovoj sili. Dan danas ima ona k tomu vanredno mnogo sgode i pokazuje se iz osobitih uzroka veoma poslena u iztjerivanju djavla. Reći ću, kako ja to mislim.

Ne vidja se istina, kao da bi u sadašnje doba osobito mnogo obsjednutih bilo; barem se o tom vrlo riedko šta čuje. Djavao je naime dosta lukav, da svoje djelo ne obavlja očevidno te se više drži duše nego li tiela. K tomu čini se, za kaznu za naše griehe dobio je od Boga i veću moć i slobodu. Jer se ne smije zaboraviti na to, da, kad sada vatra strasti i opačina svuda toli žestoko suklja, pri tom djavao

gazi mješinu i revno uzpiruje po zločestih knjigah, zločestih novinah, zločestih slikah i kazalištih, zločestih školah i zločestih, Crkvi neprijateljskih zakonih i po svojoj četi opakih ljudi, kakovi se u tajnih družtvih za to vježbaju. Radi toga i one, koji hoće s Bogom držati, silno sa svih strana napadaju; ali ako oni sami neće, sotona i njegovi pristaše nemaju nikakve vlasti nad njima. Čim jače zli duh navaljuje, tim izdašniju pomoć šalje Duh sveti svojim.

I tako je Duh sveti svoju Crkvu nadahnuo, te ustanovi kao članak vjere prastaru nauku, da je Marija u svom začetku pobjedonosno nad onom starom zmijom na ovaj sviet došla. Isti Duh sveti je i djeci Crkve u srdce stavio, da ovu istinu čvrsto i vjerno prihvate i da osobitu ljubav i štovanje k Mariji u njezinom bezgriešnom začetku oćute i pokažu. I napokon je taj isti Duh sveti stavio u bezgriešno Srce Majke Božje, da svim onim, koji ovo jedno čudo milosti njezinoga bezgriešnoga začeća štuju, obilatiju ljubav nakloni. Tako biva, da ta bezgriešno začeta sveudilj djavla tare i pobjedjuje. Mislim tu na Lourdes. „Ja sam bezgriešno Začeće", tako se je Marija sama na špilji pećine kod Lourdesa kao pomoćnica kršćana predstavila; pa tako se ona pokazuje svuda do ovoga časa spremna pomoći vjernikom na duši i na tielu. Mislim na čudnovatu medalju Bezgriešne, s kojom su tolika obraćenja griešnika skopčana. Mislim na bratovštinu bezgriešnoga Srca Marijina i na bezbrojne pobjede, koje je ovo družtvo molitve proti paklu izvojštilo.

O takovoj pobjedi, koju je Marija, bezgriešno začeta, nad djavlom u jednom čovječjem srcu izvojštila, izvješćuje jedan svećenik i redovnik iz sjeverne Amerike:

„Njeki čovjek naše obćine, rodom Francez, nije već kojih 30 godina primio svetih Sakramenata, i još je ove godine pokazao svoju nesklonost prama Crkvi tim, da je svoje najmladje diete uzprkos svim prošnjam i opomenam izvadio iz župne škole i poslao ga u bezvjersku gradjansku školu. Pošto je već dulje vremena pobolievao, od listopada bje s njim još gore. Sušica ga je naglo k smrti vodila.

Pošto su usrdne opomene njegovih dušobrižnika ostale bez uspjeha, to bijaše jasno, da sada može samo pouzdana ujedinjena i postojana molitva pomoći. Mi se utekosmo naročito u zagovor bezgriešne Majke Božje. Kad ga prvi i drugi put posjetih u njegovoj zadnjoj bolesti, opomenuh ga, da bar svoje diete opet u katoličku školu šalje. Ali odgovor bi: „To nije vaša stvar, u koju školu da šaljem diete svoje". Nu kad ga dalje opominjah na njegove ozbiljne dužnosti, da se s Bogom izmiri, odvrati mi dosta hladno: „Ja ću se izpovjediti, kad budem ja hotio. Ta još nije nužde." Napokon mu reknem: „Barem to mi morate obećati: da ćete ovu medaljicu bezgriešnoga začeća nositi i svaki dan tri „Zdravo

Marijo“ izmoliti na čast bezgriešnomu začeću za milost dobre smrti. Na to reče: „Da, to ću učiniti!“ Sad bijah zadovoljan i pun nade, te prepustih svu skrb moćnim zagovorom Majke milosrdnosti.

Kad ga opet iza toga posjetih, ne obavih ništa više. Nu videći ga tako slaba i nemoćna opomenem ga na strpljivost. A on odgovori: „Strpljivosti neću se nikada učiti.“ Zatim sam mu govorio o nebu i o razapetom Spasitelju. Ali on sasvim ravnodušno odgovori: „To su sve uzaludne rieči koje mi govorite“. A zatim zlovoljno nastavi: „S tim mi više ne mojte dolaziti Ja hoću, da budem miran. Ako ne znate ništa više drugoga, to mi ne trebate više ni dolaziti“. O izpoviedi ne htijaše upravo ništa čuti, a obično je odgovorio: „Ta ja nisan nikakav ubojica ni razbojnik ni tat. Ja sam Francez pak sam svojeglav i prkosan. Vi me ne ćete sklonuti na sv. izpovied. Ja se izpoviedam, kad se ja hoću. Obećati neću takodjer ništa, jer bi se inače morao po svojem obećanju izpovjediti“. Ipak je molio, kako mi reče, svaki dan tri „Zdravo Marijo“ i nosio medaljicu.

Drugi otac, koji ga je za izmjenu posjetio, dobi odgovor: „Ja ne vjerujem u izpovied“. Jedan od njegovih rodjaka dodje takodjer k njemu i reče mu: „Otac tvoj mi je naložio, budeš li bolestan, da te moram opomenuti, te primeš svete sakramente. Učini dakle to sada“. Nu odgovor bi: „Ako se ja hoću izpovjediti,

to ću poslati po svećenika. To na tebe ne spada. Isto tako su bez uspjeha bile prošnje njegove dobre gospoje, koja ga je velikom požrtvovnošću njegovala. Po prilici pet dana prije njegove smrti zapita ga gospoja: „Hoću li svećenika pozvati?“ „Ne!“ bijaše kratak, grub, odgovor.

Njegove kćeri su pobožne djevojčice, hvala odgoju njihove majke. Najstarija mi reče jednom sasvim tužno: „Ja molim od svoje prve svete pričesti svaki dan za obraćenje svoga otca. Nu sada postajem već nješto malodušnom. Majka me radi toga često kori i veli, da moram ufati do zadnjega časa! Ja opomenuh obitelj na postojanu, ujedinjenu molitvu i sjetih ju na primjer sv. Monike.

„Bijaše 27. studenoga 1882., kad sam tu obitelj opet posjetio. K bolestniku nisam mogao doći. Opomenem majku i djecu, da drže devetdnevnu pobožnost na čast bez grieha začete i 8. prosinca kao na njezinu svetkovinu zajedno sv. sakramente za svoga otca primu. Ja obećah to obielodaniti u „Glasniku“.

„I što se sbi? 30. studenoga, drugi dan devetnice, dodje k nam njeki dobri prijatelj i reče mi, da bolestnik nije više pri sviesti. S mjesta podjem onamo i moljah putem srdačno, pun pouzdanja krunicu.

Došav, upitam odmah: „Je li bolestnik pri sviesti?“ — „Jest“. — Je li što o izpovjedi govorio? — Nije, ali je njekoliko puta poviknuo: „Spasitelju moj! Smiluj mi se!“ — upravo kad

vi dodjoste. To bijaše čas milosti. Molite sada, rekoh, obitelji, i pustite me sama k bolestniku! Unidjem u sobu. Bolestnik ležaše tu blied i propao kao kakova lješina. Vi ste veoma slabi rekoh. — „O, da!“ bijaše jecajući odgovor. — „Da li me još poznavate?“ — „O sasvim dobro Vas poznajem“, reče mi muklim glasom. — „Sada ćemo sasvim mirno vašu izpovied obaviti. Odgovarajte mi. Ja ću pomoći!“

„Djelo milosti bijaše se dogodilo i ovčica iztrgnuta raljam paklenoga vuka.

Zatim primi sv. Pomast i sv. Poputbinu veoma pobožno i u podpunoj sviesti, a drugi dan škapular; i na večer istoga dana — bijaše petak, 1. prosinca, — usnu blago u Gospodinu, dočim je jedan otac uz njega bio do zadnjega časa.

„Hvala i Slava neokaljanoj Majci i preljubeznomu Srcu dobroga Pastira! — I vi gospoje i djeco, koja imadete tu veliku, da, najveću nesreću, da vam se je muž ili otac Bogu i Crkvi otudjio: budite pravi apoštoli molitve, ako treba, i kroz mnogo godina. Na vieke će vam muž, otac hvaliti, da ste dušu njegovu spasili.

Tako je taj svećenik pisao.

Ne moj sada propitkivati, zašto upravo ta pobožnost k Mariji b e z g r i e h a Z a č e t o j toliko blagoslova imade. Bog hoće, da svoju Majku u tom njezinom odlikovanju proslavi; to neka ti je dosta za sva liepa razjašnjenja, koja bi se o tom dala učiniti. Usuprot na nami

je sada, da blago, koje je Bog u pobožnost k bezgriešnom Začeću stavio, dignemo. Moli prema tomu danas ili i inače češće ove tri kratke molitvice uz malu krunicu o bezgriešnom Začeću.

S t r j e l i č n e m o l i t v e k b e z g r i e š n o z a č e t o j M a j c i B o ž j o j.

Neokaljano Srce Marijino, moli za nas!

(Oprost od 100 dana. Pio IX.).

Hvaljen budi Sveti i bezgriešni začetak blažene Djevice Marije, Majke Božje.

(Oprost svaki put od 300 dana, koji se može namieniti dušam u čistilištu. Leo XIII., 5. septembra 1878.).

O Marijo, koja si bez ljage na ovaj sviet došla, ah, izmoli mi od Boga, da se čist od grieha prestavim iz njega.

(Oprost od 100. dana jedan put na dan. Pio IX. 27. Marta 1863.).

Krunica o bezgriešnom začeću.

U ime † Otca i † Sina i Duha † svetoga. Amen.

Hvaljeno budi sveto i bezgriešno začeće presvete Djevice Marije!

Otče naš. (jednom).

Zdravo Marijo! (četiri puta).

Slava Otcu itd. (jedan put).

Isto (naime: Hvaljeno budi itd., jedan Otče naš, četiri Zdravo Marijo i jedan Slava Otcu itd.) se još dva put moli.

(Osim drugih oprosta podieljen je i nepodpun oprost od 300 dana, kolikogod puta se ta krunica moli. Pio IX., 22. Juna 1855. Da se ovi oprosti dobiju, mora krunica, na koju se ta molitva obavlja, biti blagoslovljena od svećenika kapucinskoga reda ili od kojega drugoga svećenika za to ovlaštena. Ta krunica sastoji od petnaest zrnaca; ona tri razstavljena zrnca označuju tri Otče naša; dvanaest ostalih označuju Zdravo Marijo!

Dvadeset i peti dan.

Srce Marijino pomaže, te nadjemo izgubljeno blago.

Spasitelj je jednom govorio o tom, da je srce čovječje kao blagajna iz koje zao iznosi zlo, a dobar dobro. Takvo dobro, veoma dragocjeno blago, stavio, je sam Bog u srce svakoga kršćanina. Promisli samo, kakove si Božje darove na sv. Krstu primio; a sv. Potvrda i sv. Izpovied, osobito pako prva sv. Pričest koliko su blaga milosti dovele u dušu tvoju! Ali ti moraš znati, da se to blago može lahko izgubiti, ako na njega ne paziš i ne upotrebljuješ po volji Božjoj; ono se gubi odmah, ili malo po malo izčezava u srcu tvom. To biva osobito, kada se kršćanin tako životu svieta poda, da pri tom zaboravlja na svoju dušu. Tu propada malo po malo vjera, ufanje, ljubav i druge kršćanske kriepost, i čovjek je kao prosjak siromašan pred Bogom te se približuje sigurnoj propasti. Ako ti se to još nije dogodilo, zahvali Bogu. Nu može ti se dogoditi, i sigurno će ti se dogoditi, ne budeš li pazio, da darove i milosti Božje revno upotrebljuješ. Za taj tužni slučaj, ako ti se je možda dogodio,

uputit ću te na jedno, kamo ćeš se obratiti i čega ćeš se držati, kada ti u kratko rečem: Drži se bar još kakogod Marije, da te sačuva od skrajnosti ter dodješ ma kako do izgubljene milosti.

Pred deset godina življaše u Parizu njeki redovnik, koji je sbog svoje revnosti za spas duša obće poznat bio. Jednoga dana dodje k njemu njeka gospoja i reče mu: „Otče, dalo bi se nješto dobra učiniti! Poznam mladu osobu, koja po svom committee stališu mora živjeti u bučnom svietu. Kako je š njom iz nutra, ne znam sigurno; nu čini mi se, da bi kod nje dobra, snažna rieč mogla dobro djelovati, a možda ju upravo potaknuti, da se sasvim k Bogu obrati. Često mi je došlo na pamet, da tu osobu k Vama upravim, ali sam uviek to propustila".

„Odmah sada idite k njoj, odvrati otac, što krzmate? što čekate još? Ta misao došla vam je od ozgor, i ja ju stavljam na vašu savjest, da ju izvršite. Govorite bez straha, tomu siromašnomu stvoru, i gledajte da ju k meni dovedete".

Njekoliko dana iza toga dodje u istinu ta sirota k redovničkoj kući. Bijaše to predstavljačica u njekom velikom parižkom kazalištu. Na vratih pitala je za onoga svećenika, na koga je bila upućena. Kad on dodje, reče mu, da želi s njim razgovarati.

„Drage volje", reče on, „samo ovdje u ča-

kaonici nije ugodno mjesto za naš razgovor. Ako vas nije strah, podjite sa mnom".

„O nisam plašljiva", reče predstavljačica, idem za Vama bez straha".

Za njekoliko časova opazi gdje kleči — u izpovjedaonici! — Dakako ne bijaše to mjesto, koje je ona mislila; ove „daske", koje ne samo „sviet znače" već ga doista u sebi uključuju, nije već mnogo godina dodirnula; ipak — joj se svidješe. Otac govoraše sada kratko i ozbiljno k savjesti njezinoj, osokoli ju da se izpoviedi, pobudjivao je pouzdanje na bezkrajno milosrdje njezina Spasitelja, i kad ga je dragovoljno poslušala, pozove ju, da sliedećih dana opet dodje.

Sbilja dodje opet, potaknuta glasom dobra pastira iz srca pobožnoga svećenika. Njekoliko dana iza toga veselilo se je nebo nad jednim griešnikom, koji je pokoru učinio, i radost ta bijaše veća nego li nad devetdeset i devet pravednika, kojim pokore ne treba. Kod stola Gospodnjega slavila je ta predstavljačica s mirom i radosti u srcu svom dan svoga obraćenja.

Sva sretna, ode k majci svojoj, koja je na žalost, već mal ne 40 godina živjela a da nije vršila dužnosti svete vjere. Kćerka joj je kazala što joj se dogodilo, i kako se sada presretnom ćuti, odkad se je s Bogom izmirila. Njezine rieči tako dirnu majku u srce, da je i ona pošla te se izmirila sa svojim vječnim sudcem. Tako su obje izgubljeno blago sv. vjere našle.

Taj redovnik čudio se je sam nad ovim dvostrukim obraćenjem. Medjutim dobro je on znao, da je te sirote griešnice k spasu dovela Marija, koja se ne zove uzalud vrata nebeska. Mišljaše dakle da je i u tom slučaju blaga Majka imala svoju ruku, ili još više njezino Srce potaklo ih na tu odluku. To ga je zanimalo, da sazna čim je ta predštavljačica čudotvorni pogled Marijin na se svratila. Zapita ju dakle, nosi li škapular. — „Ne“ — Da li je običavala što moliti k presvetoj Djevici? — „Ne! — „Ali, možda ste imali dobru pobožnu majku, koja se je za Vas molila?“ — „Moja majka bijaše se kao i ja, od dulje se vremena odaljila od Boga i molila toliko, koliko i ja“. — „Ali“, zapita napokon otac „zar upravo niste ništa učinili, da preblaženu Djevicu častite?“ Na to odgovori ta mlada osoba nješto hitrijim glasom:

„Oprostite Otče! sad sam se sjetila. Znadete, da je običaj, te u kazalištu glumcem, kad svoju ulogu osobito dobro odigraju, daju vienac i kitu cvieća kao znak priznanja. Kad je mene ta sreća zadesila, dala sam, neka se cvieće pokupi i predala sam ga svojoj služkinji, kojoj sam već zapovjedila, neka ga stavi do nogu čudotvorne slike naše mile Gospe od pobjede. To je sve, što sam za Majku Božju učinila“.

Sad je tomu otcu bilo dosta. Bijaše dakle u tom srcu, koje je postalo svjetovno, još nješto ljubavi, štovanja i počitanja k Majci Gospodinovoj, i za znak te ljubavi položila je vience

k nogam Marijinim. Ovu malu uslugu, kako god bijaše malena, nije materinsko Srce Marijino pregledalo; u svojoj darežljivosti i u svom smilovanju za biedne griešnike zauzela se je svojom svemogućom molitvom kod Srca svoga Sina te izmolila milost i obraćanje i mir kćeri i majci.

Mnogo vriedi, da ljubiš i štuješ Majku Gospodinovu. I najmanji znak takove ljubavi neće ta predobra Majka ostaviti nenagradjen.

Kazuje se u životu svete pastirice Germane Cousin, da je na paši često malu djecu iz svoga sela sakupljala oko sebe i učila ih štovati Majku milosti. Djeca bi sabirala cvieće, plela vience, i onda bi ih Germana vodila k slici Marijinoj da prikažu ondje to cvieće. Dobro je ona znala, da to cvieće poljsko malo vriedi; ali je znala, da je materinskom Srcu Marijinu dragocjeno srce dječije u svojoj nedužnosti i ljubavi, koja mu je mali dar od cvieća doniela. Nemaš li dakle ništa drugo van poljskoga cvieća, donesi ga ljubezna, zahvalna, pouzdana srca k Majci Gospodinovoj; ona ga rado gleda.

Nu ti imaš još nješto mnogo boljega, ma bio i najsiromašniji. Gle, Germana podučavala je djecu, da nasljeduju svoju nebesku Majku u njezinoj poniznosti, strpljivosti, ljubavi Božjoj. U takovih kriepostih možeš se i ti vježbati, a i moraš. Sabiraj si dakle kitu cvieća takovih kriepostí, danas kakovom milostinjom, sutra obavljajuć apostolstvo molitve, zatim opet uztrpljivo podnašajuć suprotivštine, uzkraćujuć

si kakovu malu stvar, odstranjujuć kakovu taštinu u odielu, u govoru. To je cvieće iz vrta tvoga srca, više vriedno nego li vienci od srebrna cvieća i krune od zlata i dragoga kamenja, to je najmilija potočnica Mariji. A ne možeš li i ti kao sveta Germana, bar koje diete podučavati, kako da štuje i ljubi tvoju i svoju Majku, veliku Majku Božju? I to bi bio liepi mirisavi cviet pred očima Marijinim.

Dakako, cvieća ne manjka. A imadeš li pravu ljubav, duboko štovanje, visoko počitanje k Mariji, to je samo tvoje srce cviet, da, vrt pun cvieća, iz kojega se razprostire ugodan miomiris, srdačni pozdrav, djetinski zdravo, iskrena molitva k materinskomu Srcu Marijinu.

Takova molitva jesu:

Litanije o presvetom Srcu Marijinu.

Gospodine smiluj se.
Kriste smiluj se.
Gospodine smiluj se.
Kriste čuj nas.
Kriste usliši nas.
Otče nebeski Bože,
Sine Odkupitelju svieta Bože
Duše sveti Bože
Sveto Trojstvo jedan Bože.
} Smiluj nam se!

Presveto Srce Marijino,
Srce Marijino bez grieha začeto,
Predrago Srce kćeri nebeskoga Otca,
Preblaženo Srce Majke božanskoga Sina,
} Moli za nas!

Izabrano Srce zaručnice Duha svetoga,
Divno Srce Majke Stvoriteljeve,
Premilo Srce Majke Spasiteljeve,
Srce Marijino, sielo mudrosti,
Srce Marijino, ogledalo pravde,
Srce Marijino, priestolje milosrdja,
Srce Marijino, uzore svih kriepostì,
Srce Marijino, škrinjo zavjetna,
Srce Marijino, vrata nebeska,
O preslavno Srce Marijino,
O moguće Srce Marijino,
O dobrostivo Srce Marijino,
O vjerno Srce Marijino,
O hvale dostojno Srce Marijino,
O preljubezno Srce Marijino,
O preblago Srce Marijino,
O ponizno Srce Marijino,
O uztrpljivo Srce Marijino,
O djevičansko Srce Marijino,
O prečisto Srce Marijino,
Srce Marijino, mačem boli za nas probodeno,
Srce Marijino, svjetlo zalutalih,
Srce Marijino, utočište griešnika (triput),
Srce Marijino, jakosti pravednika,
Srce Marijino, utjeho žalostnih,
Srce Marijino, snago u napasti,
Srce Marijino, ufanje umirućih,
Srce Marijino, pomoći u svih nevoljah,
Srce Marijino, založe obećanja Isusovih,
Srce Marijino, savršena žrtvo božanske ljubavi,
} Moli za nas!

Srce Marijino, naslado Angjelâ, Moli za nas!
Srce Marijino radosti svih srdaca, Moli za nas!
Srce Marijino, veličanstvom i slavom na nebu okrunjeno, Moli za nas!
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta — oprosti nam, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta — usliši nas, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnímaš griehe svieta — smiluj nam se, Gospodine.
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!

Otče naš . . . Zdravo Marijo! . . .

℣. Moli za nas presveto Srce Marijino!

℟. Da postanemo vriedni, da te svim srcem ljubimo.

Pomolimo se.

Bože dobrostivi! koji si presveto i neokaljano Srce Marijino s istimi ćustvi smilovanja i nježnosti za nas napunio, kojimi je Srce Isusa Krista, tvoga i njezina Sina, uviek proniknuto bilo; podaj svim, koji to djevičansko Srce štuju, da po njegovih zaslugah podpuno suglasje čustava i sklonosti s presvetim Srcem Isusa Krista postignu, i do smrti sačuvaju; po istom Isusu Kristu, Sinu tvom, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga, Bog od vieka do vieka. Amen.

Dvadeset i šesti dan.

Srce Marijino izpraša zdravlje bolestnim.

Ljubavlju ka Kristu i smilovanjem, te sažaljenjem k nevoljnomu rodu ljudskomu potaknute, mnoge stotine mladih djevojaka svake godine ostavljaju otca i majku te budu milosrdne sestre. I biednim bolestnikom je dobro u njihovih ruku. Šteta samo, da te dobre sestre nemaju čudesa; kada bi koji biedni, boležljivi čovjek pred njima jadikovao, a sestre bi znale da bi bolestniku bilo za zdravlje i da su one u osobitoj milosti kod Boga, da će ih rado uslišati, mislim, da one ne bi mogle odoljeti srcu, da uzkrate bolestniku čudotvornu molitvu.

Ali gle, Marija ima oboje: srce puno sućuti i smilovanja za bolestnike i silu molitve, koja čudesa tvori. Ona bo je kod svih trih božanskih osoba u najvećoj milosti. To nam kazuje svake godine svetkovina Marijina navieštenja; tu kazuje evangjelje rieči Angjelove k Mariji: „Ti si našla milost kod Boga“. U tom vjerni kršćanin mnogo tisuć puta opona angjela, kad Mariju pozdravlja: „Milosti si puna“. Odatle se može očekivati, da Ma-

rija, ta milosrdna sestra i majka, vesela srca svoj upliv na Boga upotrebljava, da bolestnoj braći i sestram i djeci pomogne, kada god ovi hoće, da im ona pomogne i ako im je to na spas. Ona ne bi mogla podnieti, da tko težko trpi, kada mu može i smije pomoći. Dakako da ona hoće, neka ju se za to moli; ona bo sigurno neće da razsipa milost, u kojoj stoji kod Boga. To nam dokazuju i na mnogih proštenjištih stotine zavjetnih pločica: to su narisane zahvalnice, na kojih se može čitati: Marija je pomogla! Eto ovdje donašam jednu takovu pisanu zahvalnicu, kako je izišla iz ruke i srca samoga onoga, koji je to izkusio

Porieklom od jedne strogo luteranske obitelji iz Njemačke, došao sam pred kojih dvadesetak godina u Austriju, u Beču se stalno nastanio i ovdje se godine 1869. s jednom katolikinjom po katoličkom obredu vjenčao.

„U proljeću godine 1872. zavladaju u Beču silne boginje, i moje tada još jedino diete, djevojčica od dvie godine, koju sam vanredno volio, zadnjega ćedna u travnju pade u tu strahovitu bolest. Ne mogu opisati svoje boli i straha, i kad mi je prvih dana u svibnju liečnik rekao, da djeteta više ne može spasiti, još danas da moram biti pripravan na najgore, imao sam, obuzeti neutješnom sdvojnošću, još samo jedinu želju, da s djetetom mogu umrieti. Sve utjehe moje tada takodjer bolestne gospodje odbacujuć, hodao sam, boreći se sam u sebi, amo tamo po

sobi. — Tu osjetim na jednom (ne mogu reći da sam čuo) njeki nutarnji glas, gdje mi posve jasno i polagano govori: „Zavjetuj se presvetoj Djevici Mariji, da ćeš postati katolikom, pak će ti diete živjeti! Ne čudeći se tomu baš osobito, ali čvrstom vjerom, da će se izpuniti ove rieči i blaženim ćustvom da će u tom biti spas, pristupim, ne počasiv ni časa, k slici Marijinoj i zavjetujem se. Kad u večer opet dodje liečnik, reče mi: Što se je danas dogodilo, ne znam, ali pogibelj je prošla; sad se možete nadati!“ Ja sam šutio i ufao se, i za četrnaest dana igrala se moja mala Antonija opet zdrava po sobi; samo njekoliko lahkih brazgotina pokazalo je pogibelj, u kojoj je bila. Danas je ona učenica sedmoga razreda u samostanu častnih uršulinka. Od njekoliko godina ja sam katolik. Od onda sam u kratko vrieme troje djece pokopao; ali sdvojnost me više nije nikada obuzela. Tko vjeruje i ufa, taj ne zdvaja; i ja vjerujem i pouzdano se ufam, da ću jednom utješen naći djecu svoju do nogu naše vjerne, blagoslovljene, predivne Majke.

Ova sgoda daje nam vrlo važnu pouku, koju ćeš i za sebe i za druge moći jako dobro upotriebiti.

Dan danas se mudro brine sviet, da sebe i svoj imetak osigura od raznih pogibelji; novcem osigurava usjeve proti ledu, kuću proti vatri, stado proti pošasti, život vlastiti proti

gladu. Naravno je da i kršćanin to čini; ali se daleko bolje osigurava kod materinskoga Srca Marijina, ne samo proti nesgodam vremenitim, nego još više proti vječnoj propasti i što k tomu vodi. Zato, premila dušo, stavi djetinjim pouzdanjem sve što imaš često i opet Majci Isusovoj na srce; ali osiguraj si njezinu dobrotu i ljubav u napred čim god, što joj se osobito mili. N. pr. čuvaj se njekoliko dana koje svoje navadne pogreške, ili udieli kojemu siromaku milostinju, ili budi prama onomu osobito prijazan, koji ti zlo želi, ili ti je inače nemio, ili se opet valjano izpovjedi mrzeći u srcu na griehe i kajući se sbog njih. To ti osvaja Srce Marijino, te onda možeš mnogo sigurniji biti, da će ona i tvoju volju izpuniti, ako ti prije njezinu izpuniš. Kako vidiš iz navedene sgode, Majka Božja je i od otca najprije nješto tražila, dakako samo ono, što je njemu samomu bilo na spas; onda istom je i njegovo diete svojom molitvom izliečila.

A možeš se još i na drugi način osigurati kod materinskoga Srca Marijina, što je osobito onda važno, kad se čini, da ona neće molitve uslišati. Dogodi se naime ne riedko, da mnogi u raznih nemoćih često puta po čitave godine mole Majci Božjoj za zdravlje, pa ipak, kako se čini, ništa ne izprose; bolest biva jača mjesto da popusti, a mnogi i umru uza sve kolike devetnice i zavjete k Mariji. Zašto dakle ta premudra Djevica i preblaga Majka tako nejednako postupa sa svojom djecom? Ne treba biti tajni savjetnik Majke Božje, da uzmogneš sam na to odgovoriti; ona naime nasljeduje sasvim Boga, a on, kako je poznato, često ne uslišava za vremenito dobro. Neću, da sad nabrajam sve razloge tomu, ali toliko ću reći: više nego jedanput dogodi se to, jer prošnja nije dosta snažno prodrla do Srca Božjega i njegove mile Majke. Za takav slučaj evo ti dobra savjeta.

Blaženi Herman Josip bijaše od svoje majke podučen, da si on ima u Mariji tražiti drugu, bolju majku. Dobromu djetetu bilo je dosta to samo jednom reći, jer je ono doista trebalo bolje majke; njegova naime bijaše veoma siromašna; ona svomu Hermanu nije mogla pribaviti ni nuždnoga odiela a kamo li se pobrinuti za školske knjige i pisaću spravu. Herman je išao u svakoj nevolji k Mariji, pak jer bijaše nevino, pobožno diete, obćila je Presveta i snjim sasvim povjerljivo. Nu Herman je i znao, kako da predobije Srce Majke Božje. Kakogod je bio siromašan uviek bi nješto našao, što bi mogao pokloniti nebeskoj Kraljici; i čim mu je kakav dar miliji bio, tim ga je radje i veselije prikazao Mariji. Tako je često puta ostavio igru i drugove, da može u crkvi pozdraviti Majku Božju, i kad je jednom osobito liepu i dobru jabuku dobio, pohiti s njom k slici Marijinoj i prikaza ju Majci i njezinu djetetu. I gle čuda! ova samozataja ova žrtva toga siromašnoga djeteta obim se je svidjela, te su ju uzeli; a

zato mu je Marija priskrbila obuću, odielo i novac za školske knjige.

Odatle se vidi, kako se može učiniti, da slaba molitva postane moćna i uspješna. Primakni žrtvu samozataje, odmah će biti mnogo bolje. Uzkrati si kakovu zabavu, kakovo milo jelo, kakav posjet, koji ti je mio, kakovo zabavno štivo, koje jelo kod stola, pilo u gostioni i slično. Kad učenici Gospodinovi jednom nisu mogli izliečiti jednoga obsjednutoga, reče im Krist, to dolazi odatle, jer se takov djavao ne izganja samo molitvom; treba da takodjer poste. Tako može biti i gdjekoja bolest, koja se ne može odstraniti samo molitvom; valja tu i postiti, priložiti žrtvu svojevoljne samozataje, da zadobije podpunu vriednost kod Boga i njegove presvete Majke.

To osobito onda vriedi, ako si bolestan na duši, ako li uz mnoge izpoviedi i Pričesti uviek u iste pogrješke padaš. Tu je molitva svakako dobra, ali treba učiniti i žrtvu samozataje, napustiti zle prigode i druge stvari, uz koje ti je srce prilieplјeno. Zato moli sada za odvažnost i jakost, da takovu žrtvu prineseš. Zar nije i Marija cielo svoje Srce i život Bogu prikazala već kao diete, i nije li se za tu žrtvu morala odreći svega, što se zove sviet, tielo i sotona? I za nju je vriedilo, što Spasitelj od tebe traži: „Tko hoće biti moj učenik, neka zataji sam sebe, i uzme križ svoj na se“.

Molitva.

O Marijo, koja si već kao malo, nevino diete sviet ostavila i sasvim se Bogu posvetila, molim te, smiluj se nam biednim griešnikom, koji živimo usred opaka, pogibeljna, zavodljiva svieta. Ti znadeš, da naš spas zavisi ponajviše o snagi i ozbiljnoj volji izbjegavati prilike griešne. Ali to zahtieva od nas mnogo žrtve. Tako se moramo odreći mnoge radosti i ugodnosti, u kojih većina ljudi živi; mi treba, da prezremo strah ljudski, koji je tako silno svietom zavladao; treba da svladamo zle sklonosti, koje naše srce obuzimaju; treba da se čuvamo i izbjegavamo pogibeljne osobe i stvari, kuće i družtva, poslove i sveze. Toga svega mi ne možemo svojom bolnom, slabom, mlohavom voljom, to može biti samo snagom milosti tvoga božanskoga Sina. Zauzmi se dakle, o dobra Majko, kod njega za nas, da nas on kriepi i jači, da prinesemo sve žrtve, koje iziskuje naš spas, da srce naše učini po Srcu tvojem, te da se i mi, kao ti sasvim predamo u njegovu volju i službu. Njemu za ljubav i njemu na radost i čast smiluj nam se, o premilostivo Srce Marijino!

Dvadeset i sedmi dan.

Srce Marijino donaša mir u nepokojno srce.

Prije njekoliko godina učinjen je u Rimu veoma liep i dobar snimak slike Marije sniežne, za koju se veli, da je od sv. Luke. Jedna takova slika dodje godine 1881. i u njeki samostan u Austriji, gdje je bila postavljena na oltar kućne kapelice. U tom samostanu življaše i njeka svjetovna gospodja od 75. godina. Od jednoga svećenika dobila je ona na dar malu sliku Marije sniežne; od ono malo novca, što je imala, dade ju staviti u pristojan okvir, te je imala osobito pouzdanje k Mariji u tom liku. To bijaše ujedno prva nagrada, koju je predarežljivo materinje Srce Marijino uzvratilo za onaj mali nakit njezine slike. Još obilatije nagradi ona pouzdanje ove starice. Ona je puštala obilato zrake milosti u njezino srce i doniela joj je nješto dragocjena, što je odavna već izgubila i nikako nije mogla naći, naime mir srca.

Ta dobra osoba primala je često svete sakramente, pak uza sve to nije našla mira; jer se od njezine mladosti, do osamnaeste godine života njezina nije izliečila njeka stara bolest,

jedan grieh, u njezinu srcu. Jednoga dana podje ona, a bijaše nedjelja presvete Krunice 1881. s drugim svietom u bogomolju i gledala je sliku Marije sniežne, koja bijaše ondje postavljena. Već sama slika po sebi, gledaš li ju iz daljega, ima veličanstven izgled i pronicav pogled. Ali ovoj starici bijaše taj pogled danas nesnosan; bijaše joj kao da joj se Marija tim pogledom prieti i opominje ju, neka jednom uredi stari dug i srce svoje podpuno očisti iskrenom i skrušenom obćenitom sv. izpoviedju. Tu misao probudio je u njoj ozbiljni pogled ove slike, ili bolje, Duh sveti po ovom pogledu; i ta ju je misao tako uznemirivala, da je skoro onesvestila se te su ju morali odnieti u krevet. Nikomu nije kazala ništa, što li je razlog njezinoj nemoći, a liečnik je izjavio, da je to samo staračka slabost.

Na 4. listopada podje opet k sv. misi i odluči, da taj put neće gledati te slike. Ali joj se pogled i nehotice vine prema njoj, i opet joj pogled Marijin dirnu srce. Sjetiv se prvoga slučaja, htjela je da odmah ustane i otidje; ali nutarnji nemir i uzrujanost bijaše i sada tako silna, da je oslabila, te su ju morali odvesti. Iz dna duše, svjestne si krivnje, podiže se misao: „Dvaput te je Marija izagnala; treći put nećeš više unići; dok ne očistiš srce svoje.

Ta joj je misao i kašnje često danju i noću dolazila i tjerala ju neprestano k dobroj izpoviedi. Ali s druge strane ćutila je tolik strah

pred tom izpovjedju cieloga života, da je posve obolila. I kad je već odlučila, da zadovolji tomu nutarnjemu glasu, kao da ju njeka nevidljiva sila prieči, da svoje stare griehe ne izpovjedi. Napokon nemir srca i milost, koju joj je Majka Božja izmolila, pobiede strah i bojazan pred obćenitom sv. izpoviedju. Sama zamoli svećenika da ju izpovjedi. I tako se iza mnogo godina opet vrati blaženi mir u to biedno srce. Sada prizna pred tim svećenikom i pred redovnici one kuće, što joj se je dogodilo, i moljaše ih, neka svuda razglase, da je po zagovoru „predivne Majke“ dobila milost obraćenja.

Za kuću, u kojoj vlada svadja i kavga i nemir, veli se, da je pakao. Ali još je mučnije i tegotnije, kad nemir u samom srcu zavlada. A to biva kad se u nj uvuče grieh. Svjestnost, da je nepravdu učinio i da je pao u krivnju, diže vazda najgora predbacivanja proti griešnom čovjeku i ne dopušta mu, da bude sam sobom zadovoljan: Taj nemir je za pravo žalac, kojim grieh neprestano bode srce kao trn u peti. Taj ubod često puta tako boli, da biedni ljudi, ako se ne oslobode od grieha, jednostavno padaju u zdvojnost te se usmrćuju, kao Kain i Juda. Dakako tim nije ništa pomoženo, duša živi još i dalje prieko u vječnosti i tamo istom crv, koji nikad ne umire, strahovito grize u dnu duše, pa tamo — uvieke!

Nu nije baš samo s težkimi griesi spojen nemir, već i s malimi, pa i najmanjimi; i čim

kršćanin Boga i čistoću savjesti više ljubi i za njom više teži, tim će ga grieh više boljeti, tim će mu veći nemir prouzročiti. U svetaca bijaše taj nemir, nezadovoljstvo sa samim sobom kod najmanjih pogrešaka kadšto veće, jače, užasnije, nego li u zločinaca kada počine kakovu veliku krivnju. Tu se podpuno obistinjuju rieči: sv. Pisma „Tko se proti Bogu podigao pak mir imao?“ Tko hoće da se toga nemira oslobodi, preostaje mu samo jedno, što mu može pomoći, i što sigurno pomaže, da se iz srca odstrani grieh i krivnja, taj čavao ili trn koji bode — skrušena izpovied. Na to tjera upravo nemirno stanje, koje je grieh u duši prouzročio, upravo tako kao što i bol, koju trn zadaje, sili da ga izvadiš. Ali ako dodje do toga, da čovjek rek bi privikne. te nemir grieha podnaša, tada treba, da se savjest njegova podbode, da si bude svjestan grieha, da mu tako oduzet bude lažni mir, a nezadovoljstvo samo po sebi da mu dodje u srce. To se može učiniti kojom propoviedju, kakovom dobrom knjigom, kakovom ljubeznom riečju, kakovim ganutljivim primjerom iz vana ili čim drugim, što je kadro, da griešnoj duši predoči njezino tužno stanje.

Za to je upravo i pobožnost k Majci Božjoj veoma sgodno i uspješno sredstvo. Ako u obće ta pobožnost zaslužuje ime pobožnosti te nije golo, bezsmisleno izgovaranje od navade njekih molitava, bit će uviek sdružena s njekim osobitim štovanjem i počitanjem k Mariji. Ovakova

pomisao na Mariju naravno da će više ili manje donieti sa sobom spomen na njezinu svetost. Njezina čistoća i nevinost, njezino djevičanstvo, njezina blagost i uztrpljivost, njezina odanost u Božju volju, njezina revnost u službi Božjoj, njezina molitva i njezina postojana budnost nad samom sobom, u kratko, njezin kriepostan život poput sjajnoga svjetla razsvietlit će griešnu dušu, te će nam sve više pokazivati koli je srce naše različno od Srca njezina. Čim nam više njezina svetost omili, tim više na svoje griehe zamrznemo: čim nas više njezine krieposti privlače, tim smo nezadovoljniji našimi pogreškami, i tako će se napokon dogoditi, da ćemo ili misli na Mariju iz pameti izbiti ili grieh iz srca iztjerati. Tako se je dogodilo osobi, o kojoj sam netom pripoviedao; tako se je dogodilo bezbrojnim drugim ljudem, koje je štovanje Majke Božje ponajprije iz sna grieha probudilo, savjest uznemirilo, i napokon dovelo k obraćenju a tako k miru srca.

Ne znam istina, kako je s tobom, kršćanine dragi, kako je s tvojom dušom. Ali ipak ne moliš valjda bez razloga i istine svaki dan: „Odpusti nam duge naše?“ Budeš li pozorniji, mnogo ćeš grieha i pogrešaka u sebi naći, pa ipak ne misliš dosta ozbiljno, da ti ih valja od sebe odbaciti i daleko odstraniti; ne ćutiš dosta žalac ovih grieha, da te bol i muka nezadovoljstva, pokore i mržnje na samoga sebe uzmogne sklonuti, te odstraniš iz duše svoje uz-

rok svemu tomu. I tako ostaješ bolan i ranjen te se je bojati, da će tvoje stanje okrenuti na smrtonosnu duševnu bolest.

Poprimi, kršćanska dušo, dobar savjet i lieči se!

Potraži si još danas koji mirni čas i kakovo mirno mjesto, gdje ćeš posve sam i nebunjen biti. Onda povedi svoje misli gore pred priestolje Marijino i predstavi si ju u njezinoj slavi kao kraljicu nebesku. Sad ju pozdravi pobožno i pun strahopočitanja moleći „Zdravo Marijo! itd. do rieči: „Sveta Marijo“ itd. Tu stani i promatraj svetost Marijinu, kako je ona bila čista, ponizna, poslušna itd. kroz cieli svoj život. Onda se odmah zapitaj: Dušo moja! kad bi ti se onda Marija ukazala, što bi na tebi ponajprije kudila i što bi joj se na tebi najmanje svidjalo? — Odgovori! — ne uzmiči već sam sebi odgovori jasno, otvoreno, istinito!

Što misliš, što se tomu prečistomu Srcu Marijinu na tebi najviše ne svidja?

Kad ti je duša odgovorila, onda moli dalje „Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas“ itd. I onda stalno i srčano odluči, da ćeš iz srca svoga sve odbaciti, što se tomu presvetomu Srcu Marijinu ne svidja. Ponajprije probudi skrušeno pokajanje, onda učini kakovu stalnu i muževnu odluku, zatim se valjano izpovjedi i napokon brani se odlučno proti otrovnomu gadu, ako li se opet uzhtije u dušu tvoju uvući.

Ne ide li to na jedanput, a ti opetuj taj savjet tako dugo, dok se jednoga liepoga dana ne nadješ pred Marijom Majkom Božjom te joj uzmogneš reći: „Gle, majko moja, sada je taj trn izvadjen iz moga i tvoga Srca!"

Oj Kršćanine! kako ćeš onda blažen biti, kada tvoje srce najednom opet nadje mili mir! Oj podaj mu ga sad u ovo vrieme, da ga uzmogneš bez kraja uživati u vječnosti u blizini i susjedstvu Marije.

Molitva.

O Marijo, uzvišena Majko Isusova, koji nam je postao mirom, poslušaj danas blago moju molitvu i primi uzdisaj moga biednoga srca. U nj' je došao grieh a sa sobom je donio nemir i uzburkanost i nezadovoljstvo. Ti si majka nesretnika; smiluj se dakle meni i izprosi mi kod tvoga božanskoga Sina onaj mir srca, koga nam je sam obećao veleći: „Mir svoj dajem vam; ne dajem vam ga, kao što ga sviet daje".

Oprostna molitva. Zdravo da si, uzvišena Kraljice mira, presveta majko Božja! Za ljubav presvetoga Srca Isusa, Sina tvoga, kneza mira, učini, da se njegova srdžba ublaži te on s nami u miru vlada. Spomeni se, o predobra Djevice Marijo, da se nije nikada čulo, da je itko tvoj zagovor zamolio pak da si ga zapustila. Ovim pouzdanjem oduševljen, dolazim k tebi, ne prezri rieči mojih, o Majko vječne

Rieči, već me milostivo čuj i usliši, o blaga, o mila Djevice Marijo!

(Oprost 300 dana, svaki put kad tu molitvicu pobožno izmoliš. Pio IX. 23. sept. g. 1846.)

Dvadeset i osmi dan.

Srce Marijino štiti u borbi.

Nije težko predobiti srce kojega dobroga, plemenitoga čovjeka; treba samo, te mu ozbiljno pokažeš, da si osvjedočen o njegovoj dobroti i volji, da pomogne, gdje pomoći može; takova čovjeka i njegovo srce veoma bi boljelo, kad nebi htio da ti pomogne, a mogao bi.

Ali to nije o nikom istinitije, kako o Srcu Božjem. To je izkusio već kralj David. Jer je njegovo ufanje bilo čvrsto u Božju dobrotu, veli on, siguran za svoju stvar: „U te se, Gospodine, uzdah; neću se zastiditi". — I nije se zastidio, jer mu je Bog uzvratio: „On se je u mene uzdao, i zato ću ga ja spasiti".

Iza Boga vriedi to, što je rečeno o materinjem Srcu Marijinu, jer je ono s Božjim Srcem toli uzko sdruženo. Čim je tvoje pouzdanje jače u njezino blago Srce, tim ćeš si ga moći prije osvojiti. Njezina plemenita ćut nebi mogla podnieti, da odbije čovjeka, koji se je pouzdano k njoj utekao. Dakako, da treba isto tako pouzdano prepustiti njoj vrst i način, kako će ona našu stvar kod Boga zastupati.

Godine 1870. njeko mlado valjano se-

ljačko momče iz Bavarske dobi zapovjed da ide u rat proti Francezkoj. Osim vojničkoga oružja uze sa sobom i veliko pouzdanje k Majci Božjoj, i u znak toga stavi u svoj telećak krunicu, da ju u čas osobite pogibelji moli, i tim sklone Srce svoje nebeske Majke, da ga štiti i brani. I ta ga je dobra, blaga, mila Djevica zato na osobit način štitila. Taj mladi vojnik možda ni sam ne zna, kako se je to dogodilo. Ovu naime sgodu ne kazuje on sam, već onaj, proti komu je Majka Božja toga bavarskoga vojnika štitila; to bijaše njeki francezki vojnik, koji je po zakonih rata toga bavarskoga vojnika imao ubiti.

Taj Francez doslovce pripovjeda kako sliedi:

„Iza više bitaka bijaše moj odjel poslan u Vitry. Tuj pripremasmo obkope i njeke stvari za obranu, ali budnost njemačkih vojnika, naših neprijatelja, uznemirivala je naše radnike.

Neprijatelj si je odabrao najbolje pruske i bavarske strielce; oni su kradom puzali, jedan po jedan, po grabah amo tamo, sakrivali se u grmlju, izkapali si jame u zemlji i odanle promatrahu naše radnike i naše gibanje. Oni bi strieljali veoma sigurno, a tada bi najednom izčeznuli.

Naš zapovjednik htjede jednakim se načinom poslužiti. Pozva sve, koji su bili dobri strielci i pripravni, da život svoj žrtvuju. Uzeše i mene i zauzmem mjesto medju timi žrtvami.

Morali smo do njeke stalne daljine potajno se verati, da neprijatelja zapazimo, a da nas on ne spazi, pa da opalimo, samo neka ubijemo, a ne da barut potrošimo. Ovaj zadnji nalog zapovjednikov išao je za tim, da neprijatelju pucnjavu zasoli.

Malo pred zoru sakrih se u koritu jedne rieke, koja je mal ne presušila; verah se puzajuć na rukuh i noguh po njezinih zavojih, puška mi o ramenu, a komad hljeba u telećaku. Za pojasom nosio samokres i dalekozor svoga poručnika. Još posuda puna kave, to bijaše sva moja ratna zaira.

Kod jednoga velikoga drveta, čije deblo bijaše okruženo grmljem, stanem i odaberem si to mjesto za stanicu, odkle ću promatrati. Svojim bodom nakopam si zemlie, od toga načinim mali nasip, pokrijem ga suhim dračem i načinim si male otvore, da kroz njih uzmognem neopažen neprijatelja motriti.

Prodje čas za časom; već počmem dvojiti, hoće li mi uspjeti moja zadaća; kad mi se na jednom pričini, da sam u njekom klanjcu iza jednoga drveta zapazio, da je njetko ruku pružio i opet natrag potegnuo.

I sbilja; nisam se prevario. Neprijatelj bijaše tamo sasvim blizu mene. Uzmem dalekozor i zapazim sav uzrujan glavu i ruke čovjeka tako blizu, da sam se i nehotice sagnuo. Taj me čovjek nije vidio, jer je bezbrižno komadom drva kopao zemlju. Ležao je na zemlji, glavu

naslonio o lievu ruku, noge izpružio i činilo se, da je u tom položaju sasvim zaboravio na ulogu uhode. Za njekoliko časaka izčeznu tielo i glava, a onda se opet pokaza. Bijaše to njeki bavarski vojnik, momče još golobrado, plave, kratke kose; pod njegovom odorom mogao si lahko prepoznati mlada, čestita seljaka, koji je bez dvojbe baš mislio na svoju domovinu. U istinu nije mi bilo drago, gdje se nadjoh prisiljen, da ga ustrielim kao zeca u njegovom logu.

Medjutim odlučim se ipak na to. Uzmem pušku u ruke, osovim se na desno koljeno, stavim kundak već na rame i pričekam, dok mi se čovjek sasvim ne pokaže. Htio sam, da ga u srce pogodim, te ga oslobodim od svake dalnje boli.

Posve nepomično ovako sam čekao. Bavarac pruži glavu, baci okom širom oko sebe, a ne sustavi se na mjestu, gdje sam ja bio sakriven. Kad nije ništa opazio, izvadi malu kožnatu kesicu na svoja koljena i otvori ju. Iz nje izvadi nješto desnom rukom, što nisam mogao razpoznati. Odložim pušku i dohvatim dalekozor.

Taj Bavarac držaše u ruci K r u n i c u. Podigne se i klekne na oba koljena, prekrsti se i okrenu se prsima posve prama meni.

Kao vojnik prihvatim opet za pušku i naperim na toga čovjeka; gledah ga kao cilj moje cievi; klečao je nepomično, glavu malo na stranu nagnuo, a oči k nebu podigнuo. S njegovih ustna

dizala se molitva, dočim se zrnca Krunice kroz njegove prste omicala.

Što se sbivalo u taj čas u meni? — Ja neznam. Moje kršćansko čustvo silno se razbudilo; mišljah da vidim, kako sjajne trake s neba padaju na čelo toga čovjeka; pričini mi se, kao da je bio obavit zlatolikim oblakom nebeskim. Na jednom me svega obuhvati njeka uzrujanost, puška mi padne iz ruku. — — —

Ovaj Bavarac sigurno se je kući vratio, a da ni ne zna, da mu je molitva Krunice život spasila.

Povučem se natrag, kad se je i on udaljio. Ali u taj čas prozuje mi dvie kugle uz uši. Brzo se okrenem natrag, nu nisam mogao spaziti odkle su došle Molitva toga čovjeka čuvala je i moj život u pogibelji."

Taj Francez nije si sam mogao kazati, što se je u njemu sbivalo, kad je zapazio onoga Bavarca gdje moli. Pa ipak nije bilo težko na to doći. Bijaše to očevidni znak one, u čiju se je zaštitu molitelj stavio. Tako je nagradila Marija srdačno pouzdanje.

Nema baš uviek rata, gdje se krv prolieva i olovom ubija, i ne mora baš svaki čovjek da miriši barut. Ali veli jedan, koji je to izkusio: život čovječji na zemlji je neprestani rat. Tu se naime za dušu čovječju bore razni dusi, zemaljski, zračni i pakleni; uza to je još koji opasni duh u tvom vlastitom tielu i krvi, duh srdžbe, duh oholosti, duh nečistoće. Hoćeš li im

se oprieti, tada ne smiješ spavati, već se moraš odvažno boriti proti njim vjerom i riečju Božjom, samozatajom i zaufanom molitvom. Upravo molitva k Bogu i njegovim svetim jest ono, što ti pribavlja sudrugove u borbi i pomoćne čete. To znade svaki pravi kršćanin; pak stoga i ide svaki dan stostruki uzdah gore k nebu a osobito k velikomu, možnomu Srcu Majke Gospodinove. Mnogi svetac sklopio je s njom pravi savez na obranu, i doista nije se morao kajati, tako n. pr. sveti Edmundo.

U svojih najopasnijih godinah, u vrieme mladenačko, silno se je bojao djavla i njegova djela, grieha, više nego li istoga pakla. A kakogod je bio čvrst u mržnji na grieh, tako se nije pouzdavao sam u sebe, već se je tim više uzdao u materinje Srce Marijino. Da si ga predobije, odluči po savjetu svoga izpovjednika, da svoju djevičansku čistoću Gospodinu zavjetom prikaže i ljubav srca svoga k „Djevici djevica" upravi. Zato položi svoj zavjet pred slikom Majke Božje. A da se na savez s Kristom i njegovom majkom češće sjeti, dao si je načiniti dva prstena, na kojih je bilo urezano Zdravo Marijo. Jedan prsten stavi na svoj prst a drugi dade presvetoj Djevici, nataknuvši ga na prst kipa Marijina. Ovaj vez ljubavi medju njegovim i Marijinim djevičanskim Srcem bijaše mu veoma koristan. Malo prije svoje smrti prizna: „Marija mi je svako vrieme pribavila pobjedu; u mojih tugah me je tješila;

u progonstvu me je kriepila, sve mi je boli zasladjivala i u svakoj nuždi uslišala".

Što bijaše Edmundu prsten, to bijaše krunica onomu bavarskomu vojniku. Na prstenu svetčevu bijaše pozdrav angjeoski napisan samo jednom: a na prstenu onoga vojnika, na Krunici, petdeset puta. I što je za Edmunda bio njegov Marijin-prsten, to će biti za tebe tvoja Krunica. Moli ju pobožno; to će čvrsto spojiti srce tvoje sa Srcem Marijinim. Kada vika gavrana za hranu prodire do srca Bogu Gospodinu, to neće ni Majka ljubavi petdeset puta izrečeno „Moli za nas griešnike" itd. moći hladno slušati, da ti za vrieme borbe proti tvojim neprijateljem u sgodan čas ne pruži pomoć i obranu. Zato si odaberi Krunicu za svoje oružje, i Srce „moguće Djevice" za jaku tvrdjavu, u koju ćeš se zakloniti, kad neprijatelj na tebe navali.

Molitva.

O silna i slavna kraljice! Ti znadeš moju veliku nemoć i slaboću. U meni je toliko zlih sklonosti, koje me neprestano na grieh navadjaju. Sad dodje želja za užitkom, sad za čašću, sad za imetkom, bud oholost ili malodušnost ili nestrpljivost ili kakova druga strast. Ako se u tih napastih ne utečem k molitvi, sigurno ću privoliti uz grieh. Ali baš tu ja griešim, jer u čas borbe malne uviek propustim moliti i onda istom na to mislim, kada napast prodje. Zato i jesam

od svoje mladosti toli često padao u griehe. Molim te sada, o preslavna Vladarice, moja predobra Majko! izprosi mi potrebitu milost, da u svih pogibeljih duše uzmognem zazvati pomoć Božju i tvoju možnu zaštitu i tako podpuno pobiedim svoje zle sklonosti. Budi uz mene proti neprijateljem duše moje; podupri moju slabost, ojači moju volju i izhodi mi milost, da svoje silne strasti posve svladam. A kada mi dodje čas zadnje odlučne borbe, tada, o možna Djevice! priteci mi u pomoć i obrani me od bjesnoće zla neprijatelja, koji bi me mogao za uviek razstaviti od Boga i od tebe. Daj mi, da se onda dobro borim, vjeru sačuvam, svoj tok sretno svršim, da krunu vječnoga života zadobijem, a zato ću te hvaliti i ljubiti po sve vieke. Amen.

Dvadeset i deveti dan.

Srce Marijino tješi žalostne.

Komu Bog daje kakovu službu daje mu za to i potrebite sposobnosti. Službu, koju je Bog dodielio Mariji, bijaše nješto najuzvišenijega, što joj se je moglo dati; ona je imala biti Majka Božja i po tom vršiti na Sinu Božjem sve dužnosti majke. Za to joj je trebalo posve izvanrednoga vrhunaravnoga nakita, svetosti, materinske ljubavi, kako je dolikovalo takovomu djetetu. Zato joj je Bog dao materinsko Srce, koje je bilo kadro sačuvati povjereno nebesko blago; dao joj je srce puno vjere, ljubavi, vjernosti, jakosti, sućuti, brižljivosti, požrtvovnosti. A Marija je sa svoje strane sve ove ulivene krieposti sve više usavršivala vršeći djela krieposti. Božansko diete bijaše stoga kod nje dobro paženo i osigurano.

Nu Marija je od Boga primila još i drugu službu. Jer je postala majkom Odkupiteljevom, trebalo je takodjer da bude i majkom odkupljenih i za njih da imade materinsko srce. I za to ju je Duh sveti pripravio. Kao što je Srce njezino bilo puno ljubavi Božje, tako je ono puno i ljubavi k bližnjemu. I koliko vlasti

ima njezino materinsko Srce nad Srcem Sina si, toliko može nevoljnikom i pomoći pružiti. Ozbiljna je rieč, što ju je Duh sveti po Ivanu, Apoštolu, za sve kršćane dao zapisati: „Tko ima blaga ovoga svieta, a srce svoje zatvori pred bratom svojim, koga vidi u nuždi, kako ostaje ljubav Božja u njem?“ Kao što je prema tomu sigurno žarka ljubav Božja u presvetom Srcu Marijinu, tako je sigurno u njem i prava, djelotvorna, na pomoć spremna, ljubav prama nam; a isto tako sigurno Marija, imajući sve blago nebesko, ne može Srca svoga zatvoriti nikada pred trpećom braćom Sina svoga.

To znade i vjeruje i izpovieda katolička Crkva po svem svietu. Jer svaki dan pouzdano moli k Mariji: „K tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle one svoje milostive oči na nas! — To znade i sav vjerni puk. I zato prikazuju pouzdano Mariji sve svoje jade i boli, toplimi riečmi stavljaju ih na vjerno materinsko Srce i odilaze odanle utješeni misleći:

Koj' se k teb' uteče,
Nikad' zdvojit neće;
Ti sve tužne veseliš
S dari tvimi nadieliš.

Koj god tebe ljubi,
Nikad se ne zgubi;
Isus Krist bo prime ga,
Koj' se teb' u ruke da.

Kad nastaje sila,
To ti vidiš mila,

U srcu ti ganeš se
Za svakog' zauzmeš se.

Ti bolestne vračiš
Ti sve slabe jačiš
Svim si ti pomoćnica
O presladka Djevica!

Nitko ne može tudje jade bolje razumjeti i k srcu si uzeti, nego li onaj, koji je sam bio u sličnoj ili većoj nevolji. Nu Marija je imala neizrecivo mnogo trpjeti, tako da ju kršćani jednostavno „žalostnom Majkom“ zovu. Ali ona je i pod Križem izkusila, kako je dobro u biedi i nevolji imati bar jedno srce, koje nastoji, da čovjeka utješi. Zato se njezino materinsko Srce odmah umekša, čim joj tko svoj jad iztuži; ona se rado pokazuje onakovom, kakovo i ime nosi: „Utjeha žalostnih“, Evo ti za to dva dogodjaja.

Njeku vrlo štovanu i radinu udovicu iz seljačkoga striša boljelo je, što je morala vidjeti, kako njezin sin veoma opako živi: danguba i bez vjere, kako već bijaše, sjedjaše mal ne uviek u gostioni. A nesretna majka plakala je dan i noć.

U to ju uzme njeka gospoja toga mjesta na dulje vremena kao pestinju djece sa sobom u Pariz. Čula je ona, kako se govori o Našoj miloj Gospi od Pobjede, i njezino potišteno srce za malo se onamo uputi. Čim bi uhvatila njekoliko časaka prosta vremena, odletila bi k onomu mjestu milosti preblažene Djevice i plakala bi i molila za svoga sina. Posljednji put osobito, kad je onamo došla, zadrža se podulje i posve se izplače kod nogu preblažene djevice.

Njekoliko dana iza toga vrati se u svoje selo. Kad je na kolodvoru izišla, sva se iznenadi, gdje nadje svoga sina, koji ju pričeka; čemu takovu, što se zove počitanje prama materi, nije se od njega nadala.

Novo iznenadjenje! Sin joj se ovije o vrat i reče: „Draga majko! pisala si mi, da si se mnogo molila za mene kod Naše mile Gospe od Pobjede; srećom ona me je i obratila. Neke večeri nakon zlo sprovedena dana podjem sasvim nujan spavati. Noć mi je bila nemirna; i gle, od rana jutra vijale se moje misli k našoj miloj Gospi od Pobjede u Pariz, tako, da nisam mogao više ostati u krevetu; morao sam i proti svojoj volji ustati i u našu crkvu poći. Onamo je išlo moje srce puno tuge; plakao sam kao diete. Nakon podulje borbe sa samim sobom učinim svemu tomu konac tim, da sam otišao k župniku i s njim svoju savjest uredio. Draga majko! od toga časa ostavio sam se svoga opakoga života; sada marljivo radim, i najviše me veseli, kad mogu ići u crkvu i ondje pred slikom Majke Božje moliti“.

Uboga, ali sada presretna majka zagrli diete svoje, i hvaleći preblaženu Djevicu, zapita mladića, kad se je to sretno čudo na njemu dogodilo? I — ustali se, da to bijaše istoga

dana, kad je ona zadnji put kod Naše mile Gospe od Pobjede tako silno plakala!

Njekoliko mjeseci, koji su prošli od onoga dana do vremena kad se o tom izviestilo, nastavio je taj mladić postojano uzorno živjeti. Nije mu bilo mučno, na nedjelje daleko ići, da uzmogne biti kod službe Božje i poslie podne. O toj sretnoj promjeni sve je govorilo, i cielo mjesto nalazilo je u tom njeko čudo.

Tu je Marija, kako vidiš, najednom dva žalostna, majku i sina u isto vrieme utješila, i težko je reći, koji je od njih veću utjehu imao. Slično se je dogodilo jednomu ženitbenom paru, te je dotična gospoja sama pisala u Pariz bratovštini Srca Marijina:

„Od kojih devet godina plakala sam i molila za svoga muža, koji nije već nikakova kršćanskoga znaka davao! Koliko sam briga i muka pretrpjela kroz ovih devet godina! A nisam smjela ni rieči kazati, bojeći se, da ne bude kakova nasilja ili kakove druge kobne posljedice.

„U zadnje vrieme podjem na selo da posjetim njeku poznanku. Tamo doznam da u bližnoj kapelici ima liepa slika Naše mile Gospe od Pobjede. Zaželim da ju posjetim. Odvraćali su me od toga radi nepogodna vremena; ali ja ostadoh pri tom; njeka tajna sila, kao da je od ozgora došla, vukla me je k ovoj kapelici.

Kad sam bila tamo kod nogu slike Naše mile Gospe, nisam se mogla uzdržati od suza,

prem sam vidjela, da nisam sama, i reknem preblaženoj Djevici: „Dobra Majko! daj me ipak utješi! obrati ga! dovedi ga natrag! Ja ti zavjetujem jednu svetu misu na čast tvoga neokaljanoga Srca i srebrno zavjetno srce! Nakon te molitve i zavjeta vratim se kući, puna sladke nade“.

„Nadjem svoga čovjeka mrka i nemirna; jedva sam mogla iz njega njekoliko rieči izvabiti. Pričini mi se kao da plače; oči su mu bile nabrekle i suzne. Svu noć bijaše silno uzrujan; čula sam, da ne prestano uzdiše. Sad nisam dvojila, da milost u njem djeluje, te podvostručim svoju molitvu.“

„Drugi dan rano dodje k meni blied i upao; uvede me odmah u svoju sobu, baci se na stolac i reče jecajućim glasom: „O moja biedna, mila ženo, ja strahovito trpim!“ A kad ga zapitam, šta mu je, stane plakati i reče, da ga je jučer, kod crkve karmelitske silna kiša zahvatila, i on iz znatiželjnosti u nju unišao; i na jednom mu došla pomisao na vječnost te ga toli silno potresla, te je mislio, da mora propasti. I ta se je strava istom onda nješto ublažila, kad se sjeti preblažene Djevice; ta misao na nju došla mu je iznenada, i on si je nije mogao izbiti“.

„Kad je on to svršio, nisam se mogla više uzdržati, već u sred sobe padnem na koljena i poviknem: „Dobra Djevice, dovrši djelo, spasi ga!“ Ne treba, da što kažem o zadnjih borbah, kroz koje je morao proći. Napokon pobiedi on.

Dva dana iza toga izmiri se s Bogom i pripravljaše se za sv. Pričest. Slava i čast Mariji! Ma da i jest on sada na smrt obolio i ja imam tu bol, da sam ga izgubila, to je ipak duša njegova spašena, i mi se možemo nadati, da ćemo se opet radostno sastati na nebu, da preblaženu Djevicu zajedno hvalimo i slavimo".

Toliko kazuje ta gospodja o utjehi, koju su ona i njezin čovjek našli kod utješiteljice žalostnih. U toj zgodi valja osobito na jednu okolnost paziti. Sreća oboje ovih ljudi započe tim, da je ta gospodja čula, o njekoj kapelici i slici Majke Božje, koja je bila na selu, te ju je pohodila. Slika je raztuženu gospodju pobudila na pouzdanje i molitvu; a zato je onda od materinskoga Srca Marijina u nju unišlo pouzdanje, a u srce čovjeka pokajanje, pokora i obraćenje".

Zato je veoma hvale vriedno, na javnih mjestih ili na osamljenih putevih i kod šuma postavljati slike Marijine ili ih staviti po kućah. Jer to ponajprije pokazuje, kako je duboka i živa ljubav k presvetoj Majci Božjoj u srcu katoličkoga naroda. Ni jedna majka na čitavom svietu ne može se nahvaliti kao Majka Božja da su djeca toli nebrojeno puta i na toli različite načine, i na toli mnogo mjesta postavili njezinu sliku; tim htjedoše, neka ne bude ni jednoga časka bez blagoga pogleda svoje ljubezne Majke, te da ni jedna soba, ni jedna kuća, ni jedna crkva, ni jedno polje, ni jedna

okolica nije dosta dobra i ugodna, ako li nemaju uza se svoje Majke bar u slici.

Drugo, takva mrtva slika jest kao kakva propoviedd, kao opomena za onoga što prolazi, neka i on toj zajedničkoj velikoj Majci izkaže svoju ljubav i počitanje. To djeluje, kao što i primjer, bez rieči, ali silno. To je kao pozdrav, što ga jedno diete, koje je sliku postavilo, drugomu djetetu, koje onuda prolazi, donosi od Majke na nebu. To je kao pobožna pjesma koja ti k srcu pjeva:

„Sa sobom uzmi, jer toga ti treba:
Marijin jedan posmjeh ti blag!
Ostavi ovdje, što viek te smeta:
Skrb svu pred slikom milosti sad!"

To je kao glas zvona, koji te zove na pozdrav Gospin.

Zato se, treće, takvom slikom srce vjernoga kršćanina veoma lahko podigne svojimi misli, željami i čuvstvi k nebeskoj Majci a zato od Materinskoga Srca dolazi blagoslov, milost, odzdrav i utjeha u mnogo biedno srce, kako se je to sbilo upravo kod ove gospodje, o kojoj smo govorili.

Zato velim sada: ako ti kada, dragi štioče dodje misao, da štogod učiniš na dobro biednih ljudi i na čast i radost tvoje nebeske Majke, postavi gdjegod na putu, na polju, kraj šume kakovu pobožnu Marijinu sliku i tako neka tiho propovieda svim koji onuda prolaze. Ti ne možeš znati, neće li upravo tvoja slika biti kada na

spas kojoj duši, na utjehu kojemu bolnomu čovječjemu srcu, ili će bar u kojem prolazećem, kad pobožno pogleda k Mariji, uzpiriti plamen k njoj.

Ali i t e b i samomu može slika Marijina donieti mnogo nauka, mnogo utjehe u žalosti, mnogo duhovne pomoći u svakoj potrebi, ako li samo na nju pravo gledaš, ako li naime svoje oko od te slike podigneš k praslici, Mariji, te ju promatraš u Srce. Onda će ti svaka slika Marijina nješto dobra donieti. Slikari mogu dakako samo vanjštinu Majke Božje prikazati. Ali na toj vanjštini vidi se više ili manje i nutarnjost Marijina. Ne mora slika biti baš umjetna; koji Mariju ljubi te u slici ne traži samo naslade za o k o, već za s r c e, tomu će i jednostavna slika pokazivati put gore i u materinsko Srce Marijino. Jednom će mu se reći nješto o poniznosti, o nevinosti, o miru, o skromnosti ili bogoljubnosti Marijinoj; drugi put o ljubavi, vjernosti, skrbi njezina materinskoga Srca prama božanskomu Sinu; treći put će mu pokazati Marija, kako ona tielo svoga Sina sve u krvi i u ranah na svom krilu drži, te će mu, kad ga zapazi, doći na pamet:

Ja znam da su i moji griesi bili,
Što tvojih muka umnožiše broj,
I oni su T' iz trnja krunu svíli,
A s čela krvav potisnuli znoj.

I tako će na pogled svake Marijine slike bez velikoga napora moći zaviriti u Srce Majke

Božje, te će svaki put sa sobom ponieti kakovu dobru spasonosnu misao, ako ju inače u duhu pogleda, te u slici ne traži samo nešto, što se vidjeti može već i spasonosnu pouku ka kršćanskomu mišljenju i životu. Ako imaš u svojoj sobi svetih slika, ili ako ih nemaš, a ti si ih nabavi odstranivši sve nevaljane slike, a onda hodočasti od jedne slike k drugoj i samo neka duša tvoja više obilazi nego li tielo i oko. Srči, kao pčela iz cvietka, iz svake slike kakovu kršćansku misao da ojačaš u dobru, da se odvratiš od zla i da te često i blago utješi u tvojoj tugi. Svu svoju biedu, žalost, skrb nosi k Mariji, kao diete k svojoj majci; povjeri se sasvim Srcu njezinom. Tako radi i sv. Crkva, kad dan na dan sa svih mjesta svieta svoj vapaj uzdiže k Majci Božjoj u krasnoj molitvi Salve Regina — zdravo Kraljice — koja je doista molitva svih razcviljenih, k Srcu mile Majke Gospodinove. Pridruži se k njoj, te s njom i ti svoju tugu pošalji zaufano k Mariji.

M o l i t v a.

Zdravo, Kraljice, Majko milosrdja! Živote slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo prognani sinovi Evini, k tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. De dakle, zagovornice naša, svrni one milostive svoje oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa blagoslovljeni plod utrobe tvoje. O blaga o mila, o sladka Dievo Marijo!

Trideseti dan.

Srce Marijino pomaže k sretnoj smrti.

Ti moraš umrieti! Lahko je to kazati, ali je to ipak težka, vrlo težka stvar. Najveća nevolja, koja čovjeka na tom svietu može tištiti, jest ipak nužda smrti. Bio ti orijaš ili patuljak, proti smrti nestaje ti snage. Ljudi, koji su čitave čete hrabrih vojnika u bieg natjerali, nisu se mogli smrti oprieti. Pila s oštrimi zubi bolî, kojom silovita smrt ljudem jednu nit života za drugom trga, strašnih zadaje muka, stoga i mnogi, koji je u životu inače bio na glasu s ljepote svoje, na umoru biedno izgleda, da iste one, koji ga gledaju, u srcu zazebe. Kako je težko pri srcu, kad diete mora prvi put od kuće u tudjinu; pa ipak ima nade, da će opet svoje vidjeti. Ali na smrti glasi ajde za uviek od kuće i kućišta i od cieloga svieta u posve tamne nepoznate krajeve. A kako će ti tamo biti?

Mi znademo toliko, da nam je najprije doći na sud. Kad bi ti angjeo na samrti kazao, da ćeš dobro proći, da će te on odvesti u raj, dakako, onda bi sve bilo lahko; onda nebi sigurno htio dugo čekati, dok smrt zadnju nit

života tvoga prekine. Ali tako ti je sve tamno kao noć; a može se i to lahko dogoditi da te poslije suda crni angjeo sgrabi, i baci u vatru, koju je srdžba Božja pripravila djavlu i njegovim pristašam. To se je već mnogomu, koji se je za života Bogu, smrti, djavlu, i paklu smijao i podrugivao, na smrtnom času tako strašno osvetilo, da je od straha biesnio i urlikao, kao da mu odanle plamen već lice pali.

Zato je nužda smrti najveća nužda, i najteža kazna na svietu sa strane najvišega suda, carskoga kao i Božjega, jest — kazna smrti. Zato i jest posve naravno, da svatko želi mirnu smrt, i ako može, gleda, da si ju što više olahkoti. Pitaj koga hoćeš, gdje bi on najvolio umrieti, mal ne svi će ti odgovoriti: kod kuće kod majke. Svatko očekuje, da će majka, kao nitko drugi, gorčinu smrti zasladiti, kolikogod može. Zato već i naravna ljubav sili majčino srce, da u pomoć priskoči umirućemu djetetu. Ona uz njega bdije, sprema mu krevet, nosi mu ljekariju, tješi ga ljubeznom riečju i milim pogledom. Ali na žalost mnoge majke u brigi za tielo zaboravljaju na siromašnu dušu umirućega. One se ne usudjuju u svojoj slaboći, govoriti djetetu o svećeniku, o Izpoviedi i Pričesti te zadnjoj Pomasti; i tako upravo puste, da je umirući baš s one strane bez pomoći, na kojoj najviše trpi, na duši svojoj.

Nebeska pako majka, Marija, sasvim

čije radi. Ona ponajprije skrbi za dobru smrt svoje djece. To joj je najviše na srcu, i njezina ljubav znade umno i domišljato naći sredstva, da smrt ublaži. Kad je sveti starješina karmelitskoga reda, Simon Stock, jednom u velikoj nuždi molio Mariju za njezinu materinsku pomoć i za kakav vanjski znak njezine zaštite, donese mu s neba sveti Skapular. Osim drugih milosti, koje je obećala onim, koji budu to odielo Marijino dostojno i kršćanski nosili, kazala je i to: da će taj Skapular svakoga sačuvati od paklenoga ognja, koji će ga pobožno i iz ljubavi k njoj nositi. Dakako taj komadić sukna nije ono, što pomaže; ali Marija može onu iskru ljubavi i pouzdanja, kojim tko taj komadić njezina odiela nosi, nagraditi materinskom ljubavi i zato za njega napose moliti, da mu Bog dade te bogoljubno umre. Znade se za posve očite činjenice, gdje je griešnik, koji je nosio Skapular, na vanredan način bio sačuvan od zle, neskrušene smrti.

U naše doba je ljubezna Majka kršćanstva istu ljubav sdružila s pobožnom nošnjom „čudotvorne medalje“ bezgriešnoga začeća. Ona radi upravo kao dobra majka; kad vidi, da joj je diete u skrajnoj nuždi, prihvati svaku i najmanju sgodu, da ga spasi, i nema li ništa više do li slabi pram kose na kom može zahvatiti diete, to ga ona radostno hvata. Ma da i je koji kršćanin jako slab u svojoj vjeri, ipak ima još koju dobru nit, koji dobar pram kose na

sebi, da Mariju bar malo časti i u srcu štuje. Ova slaba pobožnost k Mariji probudjuje se kadikad sama kod inače izkvarenih ljudi, kad su na umoru i takovu medalju dobiju. I na tom pramu kose hvata ga ljubav materinskoga Srca i diže ga silom svoje molitve iz grieha i pakla.

Pa zar je to čudo? To bi sigurno učinila svaka kršćanska majka, kad bi samo mogla.

Bilo je godine 1850. U njekoj bolnici za siromake u Parizu ležaše bolestni mladić. Zvao se je Gabriel Andrija Aedmann, rodom iz Švedske, a zanimanjem umjetnik. Želja, da se usavrši u svojoj umjetnosti, dovela ga je u Pariz, siromaštvo i nevolja u bolnicu. Daleko od kuće, bez obitelji, zaboravljen od svojih veselih drugova ležaše na svojem krevetu. Samo milosrdna sestra i njeka osobito blaga, dobra, milosrdna gospodja iz grada bijahu njegova pomoć, naročito se je ova posljednja za njega materinskim srcem zauzela.

Mladi umjetnik nije mogao pojmiti, što je tako kadro tu odličnu gospodju potaknuti, da se za biednoga bolestnoga tudjinca skrbi. Zapovied: „Ljubi bližnjega svoga kao sam sebe“ čuo je istina njekoč kao diete, ali kano djelo kršćanstva čini se da je sada prvi put izkusio. Taj umjetnik bijaše protestant.

Kad ga jednoga dana ta gospodja opomenu na molitvu i htjela pouzdanje k Mariji i njezinu božanskom Sinu u njem probuditi, reče joj nje-

kom žestinom: „Ja nisam katolik; moliti — ka Kristu, to još ide; ali k Mariji — nikada!“

Nu ta pobožna i za spas duše revna gospodja nije se dala zastrašiti; ona je računala, da će joj taj umjetnik biti bar zahvalan u srcu, a tako i bi. Umoli bolestnika, neka bi samo jedno njoj za volju učinio, da si ovjesi o vrat medalju bezgriešnoga Srca Marijina te njekoliko puta pročita molitvicu „Memorare“: „Spomeni se o preblaga Djevice“. Bolestnik pristane na to i dozvoli, da ga i koji svećenik smije pohoditi, ali pod pogodbom, da mu ništa o vjeri ne govori.

Gospodja bijaše zadovoljna i ode odmah po velečastnoga gospodina Segura. Ovaj revni svećenik nije dao, da se na njega dugo čeka.

Posjetiv ga prvi put zadovolji se Segur tim, da bolestnika zagrli, srdačnu mu sućut izrazi i njemu svoju pažnju pokaže. O vjeri, ni rieči. Ali drugi dan izčeznu svako okolišanje; toga biednoga bolestnika sasvim predobi Segur svojimi riečmi punimi vjere i srdačne ljubavi. Kad je čuo govoriti o Kristu, o Mariji, o svetih Sakramentih, o nebu, stane od radosti plakati kao malo diete. „Tako nisam još nikoga čuo govoriti, kao Vas,“ reče Aedmann svećeniku. Vi ste moj angjeo, moj brat, moj otac!“

Segur je sad podučavao, u koliko je to sve zamašnija bolest dopuštala, toga umjetnika, koji ga veoma rado slušao. A kad ga milosrdna sestra upozori, da će bolestnik jedva preko noći

proživjeti, požuri Segur, da bolestnik položi vjeroizpoviest.

„Diete moje“, reče on, „vi ste eto u srcu katolik; zašto da ne budete sasvim? Treba da bezodvlačno stupite u katoličku Crkvu; vi ste veoma bolestan.“

Gabriel Aedmann pogleda oštro svećenika — i ne progovori ništa.

„Hoćete li biti katolikom?“ zapita Segur.

Žestoka borba nasta u duši bolestnikovoj. „Da, ja bi htio, ali što će reći moja majka, kad za to dozna?“

„Što može ona reći? Kad se bludnja upozna, nije li onda dužnost, upravo nužda, ostaviti ju i vratiti se k istini? Vjerujete li, da je samo jedan Bog u tri osobe, Otac, Sin i Duh sveti?“

„Da — vjerujem“.

„Vjerujete li, da je Sin Božji čovjekom postao, da nas odkupi, da je na križu za nas umro, i da vam je vječno blaženstvo pripravio?“

„Da, vjerujem svom dušom“.

„Vjerujete li, da je samo jedna prava Crkva, koja ima nauk Kristov sveta katolička Crkva — i hoćete li, da budete njezino diete?“

„Hoću“.

Sada ga svećenik izpovjedi, pod uvjetom ga krsti i podieli mu odriešenje, i kada se taj sveti čin svrši, vesela lica i duboko ganut ogrli ga bolestnik o vrat i reče mu veoma ganutljivo: »Otče moj, otče moj, otče moj! — O da, ja vjerujem sve, a ma baš sve. — Kako je dobar

Bog! — Od njega mi je sve. — On ljubi mene i ja njega. Tako blažen nisam bio još nikada u svom životu! — Zahvaljivao je još Bogu, što je dopustio, da je obolio i u bolnicu dospio.

Sljedećega dana, 1. prosinca 1850. umrie Gabriel Aedmann veoma veseo sbog sreće, što može kao katolik umrieti.

Ta radost počela je tim, da si je taj protestant iz njekoga počitanja pred Majkom Isusovom dao o vrat ovjesiti medalju i da je Mariju pozdravljao. Za to malo štovanje uslišala mu je Majka Božja molitvu te mu milost izmolila, tako da je radostna srca slušao rieč svećenikovu, prihvatio ju i do istine došao. Ali i sama medalja ima posebnim načinom diel na tom milostivom obraćenju. Ne smije se naime zaboraviti, da medalja po blagoslovu Crkve ima u sebi osobitu moć. Osim toga ta medalja imala je na sebi sliku one, koja je satrla glavu zmiji. Pred blagoslovljenimi i svetimi stvarmi i pred slikom preblažene Gospe daleko bježi djavao. Gdje što takova zapazi, ne usudjuje se više tako drzko i slobodno približiti se čovjeku; on gubi nad njim njeku vlast i zato se onda može laglje takova čovjeka za dobro predobiti.

Zato čujte sada, što ću Vam dobra svjetovati! — Imate li koga uza se, bio on star ili mlad, diete, sluga ili otac i majka, koji su okorjeli u zlu te neće više ni da čuju kakovu dobru rieč, gledajte da ih sklonete, da od vas Skapular ili „medaljicu“ primu i nose. Učine li to, onda

to recite srdačnije Majci Božjoj, i nakon toga govorite opet i češće toj biednoj duši o vjeri. Ako je drugim pomoglo, može i vam koristiti, a da se jedna dragocjena duša iztrgne iz ralja sotone, ne smije se ni jedno sredstvo propustiti.

Ali najprije daj, da to sredstvo na tebi samom djeluje. Nosi pobožno i pouzdano Skapular ili medalju Majke Božje. Tim ćeš zasvjedočiti nebeskoj Kraljici, da ju ljubiš, da se na nju sjećaš, i nju pobožno štuješ, ako njezine znakove nosiš na svom tielu; a ona neće ove malenkosti ostaviti ne nagradjene. Naročito bit ćeš veseo u čas smrti, da će te ova slika kao Marijin štit obraniti proti navalam sotone. Ti se ne možeš dosta obskrbiti za onaj čas, koji sve odlučuje i bit će ti drago sve, što ti donese kakovu utjehu i kakovu nadu. Zato se već sada, dok si još na životu, stavi pod možnu zaštitu svoje nebeske Majke i zazivaj ju, da bude uz tebe na čas smrti.

Molitva.

O Marijo presveta! Majko dobrote i milosrdja! Kad promatram griehe svoje i na čas smrti moje pomišljam, onda drhćem poražen, smeten. O preblaga moja Majko, ja sve svoje ufanje stavljam u krv Isusa Krista i u tvoj zagovor. O utješiteljice žalostnih, ne zapusti me u onaj čas; nemoj prestati, u onoj me velikoj tugi tješiti. Ako me već sada grižnja savjesti sbog počinjenih grieha, nesigurnost oproštenja,

pogibelj da opet padnem i strogost božanske pravednosti toliko plaše: kako će mi onda istom biti? O Gospodjo moja, prije nego li mi smrt dodje, izprosi mi veliku skrušenost sbog grieha mojih, pravo poboljšanje života i vjernost prama Bogu, za sve vrieme, koje mi još preostaje. A kad mi u istinu dodje čas smrti, o Marijo, moja nado, pomozi mi u onih tjeskobah, koje će me snaći; kriepi me, da ne sdvojim gledajući na griehe svoje, koje će mi zli neprijatelj predstaviti. Izhodi mi, da onda često i često zazovem tebe, da duh svoj izpustim izgovarajući tvoje presladko ime i ime tvoga božanskoga Sina. Ovu milost si ti toli mnogim tvojim štovateljem izkazala, pak si ju i ja želim i nadam joj se. Amen.

Trideset i prvi dan.

Srce Marijino vodi k Srcu Isusovu.

Svibanj se eto svršava; danas mu je zadnji dan. Taj dan vodi u mjecec, koji je crkva posvetila štovanju presvetoga Srca Isusova. Stoga, kad mi danas zadnji pogled upravimo na Srce Marijino, treba da razmotrimo, kako ono stoji naprama Srcu njezina Sina.

Pred njekoliko godina propoviedaše njeki svećenik u B. .u., jednom austrijskom gradu, prvi put o presvetom Srcu Isusovu i o razlozih, da ga revno štujemo. Kad propovjednik s propoviedaonice dodje u sakristiju, čekala je ondje na njega jedna pobožna starica. Puna zadovoljstva poljubi mu ruku i veoma znatiželjno zapita: „Da, velečastni, ako je tako sa Srcem Isusovim, što je onda sa Srcem Marijinim?“

U prvi čas nije propovjednik znao, što bi najboljeg mogao odgovoriti. Reče naime: „Majko, Srce Marijino su vrata, otvor k Srcu Isusovu! Podjite dakle samo k ljubeznoj Majci Božjoj i neka Vas ona vodi k Srcu svoga Sina!“

To je pravo! Srce Marijino — vrata su k Srcu Isusovu, dakle kroz Srce Majke dolazi se k Srcu Sina.

S četiri razloga je ta rieč puna istine. Jer prvo, Srce Marijino je najvjernija slika Srca njezina Sina. Najvažnija, najsvetija zabava Majke Božje, za vrieme zemaljskoga života Sina njezina, bijaše njezina duhovna zabava s Isusom. Sveti Evangjelista kazuje nam razne tajne djetinstva Isusova i to kazivanje završuje viešću, da se je Isus kao dvanajstgodišnji dječak iz Jerusolima vratio u Nazaret i tamo bio svojim roditeljem poslušan. Marija bijaše svjedokom ovih tajna, i o njoj kazuje taj Evangjelista: „I sve ove rieči čuvaše Marija u svom Srcu“. To će reći: Marija si ih je brižno zapamtila, razmišljala sve, gojila tim svoju vjeru, ufanje, ljubav, štovanje; i jer si je ona sve to duboko k Srcu uzela, živjela je prema tomu, što je u toj visokoj školi naučila. Ona ne smetnu ni jedan časak sina svoga s očiju svojih; njezin duh i njezino Srce bijaše tim uviek zabavljeno, ne samo kao predmetom svoje ljubavi već i svoga nasljedovanja Ona ga je bez prestanka proučavala; ona je pozorno pazila, kako se on u svakoj priliki ponaša; zadržavala je njegove rieči u Srcu svom i razmišljavala ih je ljubavlju, ozbiljnom voljom, da ih izvrši; ona je nastojala, da njegovu nutarnjost, njegov duh, koji ga je vodio, dakle njegovo Srce pravo spozna, te prema njemu svoje uredi. I tako je Srce njezino postalo najvjernija slika, ogledalo Srca Isusova. Tko dakle hoće to božansko Srce upoznati, neka ide u školu k Srcu Marijinu, neka ga promatra pozorno, i po tom po njegovoj svetosti, poniznosti, u kratko po svih njegovih kriepostih i ljepoti zaključi, kakovo je Srce Isusovo. U tom njezinom nastojanju, da Srce svoga Sina upozna i nasljeduje, Marija je ujedno postala sjajni uzor za sve, koji štuju presveto Srce Isusovo. Treba samo kao i ona ovo Srce upoznati razmišljajuć njegove rieči, njegovu nauku, njegov primjer i onda što se je upoznalo treba i nasljedovati. Tako se po Srcu majčinu dolazi k Srcu Sina.

Drugo, Srce Marijino ima veliku moć na Srce svoga Sina, kao nijedan angjeo ni svetac. Ona je majka Isusova, ujedno najpravednija od svih duša. O molitvi pravednika pisano je, da može mnogo kod Boga. Koliko istom može molitva najsvetijega Srca, koje je za Boga čovjeka ujedno i Srce Majke? Hoćeš li dakle pristupiti k Srcu Isusovu, k njegovu obilju milosti i smilovanja, podji k Srcu Marijinu, gledaj, da si ga skloneš, da se ona svojom možnom molitvom za tebe zauzme; i Srce Isusovo bit će ti otvoreno. Tako po drugi put dolaziš po Srcu majčinu k Srcu Sina.

Promatramo li biedno srce ljudsko s raznih njegovih strana, opazit ćemo, da mu prije svega dvoje treba: oproštenje i ljubav. Oproštenje, jer smo mi preslabi i prečesto u griehe padamo, koji nas težko tište i tako dugo, dok nam nisu oprošteni; ljubav, jer nam svim treba, da budemo ljubljeni, i jer mi svi imademo stotinu nevolja, kojih bi nas koje dobro, ljubezno

srce osloboditi moglo ili nam ih bar ublažilo. Ovo oboje nalazimo u Srcu našega Spasitelja; ali kako je već sv. Bernardo rekao, on jest i ostaje ujedno i naš Bog, koga smo uvriedili, i naš sudac, koji neće dopustiti, da uvreda ostane neokajana ili nekažnjena. Zato u srcu griešnika uviek ostaje njeki strah i bojazan pred Isusom sudcem živih i mrtvih. Nu inače je s Marijom Majkom Isusovom. Ona nije uvriedjena, dapače ona je Majka i griešnika i sudca zajedno; i ništa joj ne može toliko na srcu biti, kao to, da jedno od svoje djece, biednoga griešnika, s drugim, sudcem, izmiri i dosljedno mu u materinskoj ljubavi oproštenje izmoli. K njoj dakle smije i može biedni jadni čovjek bez straha i bojazni, dapače sasvim pouzdano doći; u njoj nema ništa tvrda, ni stroga, ni strašljiva. Usuprot, njezina dobrota i milota vabi čovjeka k sebi, da dodje k njoj i po njezinoj si možnosti izprosi pomoć, oproštenje i milost. Tako se je već u istinu mnogo puta dogodilo, da su ljudi, koji inače nisu htjeli ništa znati o Bogu, o vjeri i obraćenju, ipak k Majci Božjoj došli, da kod njezina Srca nadju utjehe ili pomoći. Pred njom se nisu trebali bojati i tako su k njoj došli. A Marija ih je odmah dalje povela k Sinu svomu, izmoliv im svjetlo, snagu, strah, pokajanje, nadu i srčanost, da si poprave život. Tako ih je na milione po Srcu majčinu dovedeno k Srcu Sina. Evo ti samo jedan primjer.

Godine 1811. dade Bog njekoj pobožnoj

katoličkoj majci u Budjejovicah (Budweisu) u Českoj diete, komu ona na svetom krstu dade ime Franjo. Ona ga je veoma dobro uzgajala, i kano dječak i kano mladić veoma ju je veselio svojim čednim ponašanjem i pobožnošću. Na nesreću, kad je u Beču učio pravne nauke, dodje mu u ruke protuvjerska knjiga. Taj mladić stane ponajprije dvojiti o vjeri, a malo po malo padne sasvim u bezvjerstvo. Izprva posta rongeanac, zatim protestant, onda slobodni zidar i godine 1848. biesni revolucionarac. Ali kad je ostario, iza tri sta gorkih nevolja, stanu se u njem pobudjivati ozbiljne misli; spominjao se je vesela, sretno sprovedena djetinstva i onih radosti i onoga blagoslova, koji mu njekoč u u djetinstvu i kasnije u mladačkoj dobi donielo štovanje Majke Božje. Sam kazuje, kako sliedi:

„Štovanje Majke Božje bijaše nebesko svjetlo moga djetinstva i rane mladosti, i u njoj sam imao pravi mir Božji, radost u duši, da, blaženost neizrecivu. Stoga sam joj se posvećivao sve većom usrdnošću i gojio nadu, da ću kroz cieli svoj život tu milost imati.

„Istom onda, kad sam u obće stao dvojiti o katoličkoj vjeri, popustim u štovanju Marije. Ja sam od preblažene Djevice Marije prije odpao, nego li od katoličke Crkve u obće; bez onoga posebnoga odpadnuća nebi bio dospio u u ono obćenito; već bi me bila ta premudra voditeljica izbavila iz toga meteža dvojbe i po

njezinu zagovoru imao bi milost svete vjere. Ali tim što sam napustio štovanje Marije utrnu mi svjetlo života moje duše i moga srca; i od toga časa obuzimala me je njeka plašljivost kao kod djeteta, koje obiklo na vodeću ruku majčinu, na jednom ju izgubi; mira, radosti nutarnje nesta, i ja ga ne nadjoh više u družtvu protestantskom, koje na žalost nije držalo štovanja obćenite Crkve i ništa nema, što bi moglo nadomjestiti razsvjetljenje, utjehu i zadovoljstvo, koje daje pobožnost k Mariji".

„Silno sam težio natrag u ona vremena, kad sam se moleći obraćao na nebesku Majku; kao krivovjerac hodočastio sam opet revno na proštenjišta Marijina i k Mariji Celjskoj, i moljah zagovor preblažene Djevice, da se obratim. Ali ta mi milost istom kasnije bude podieljena, kad sam vanredno sretno djelovanje zagovora Marijina više puta izkusio".

„Jedinoga svoga sina, koji je veoma opasnu ranu zadobio, zavjetovao sam Mariji Enzerdorfskoj kod Beča, tomu zdravlju bolestnih, a ujedno učinio sam zavjet, da ću u ovu čudotvornu crkvu ići svake nedjelje i blagdana, dok mi ne ozdravi sin; to sam vršio mal ne dvie godine uviek ma bilo kakvo mu drago vrieme, i tek što je minula druga godina bolesti, ozdravi moj sin. Liečnik mi reče, da tako velika i tako težka rana još nikada nije bila izliečena".

„Kad sam sada vozeći se željeznicom izmedju Hetzendorfa i Atzgersdorfa svrnuo okom

lievo po širokoj ravni, zapazim dosta podaleko crkvu sa dva tornja, gdje se podiže nad onom ravni; još bolje mi dodje na vidik, kad sam se vraćao iz Gainfarna, izmedju Gumboldskirchena i Mödlinga; tu zapazim večernjimi sunčanimi traci razsvietljenu crkvu, gdje se visoko k nebu diže, kano da stoji na kakovom po većem brežuljku, akoprem nije tomu tako. Zapitav jednoga od mojih suputnika za tu crkvu kaza mi, da je to crkva Marije Lanzendorfske, u kojoj svećenici tamošnjega franjevačkoga samostana obavljaju službu Božju. Istom što sam čuo o tom mnogo posjećivanom proštenjištu, odmah čvrsto odlučim, da tu žalostnoj Majci Kristovoj posvećenu crkvu pohodim".

Stignem tamo istom oko tri sata i dosta umoran, jer me je na putu veoma smetao sve to jači jugozapadnjak. Kad sam se u gostioni napram samostanu, koja je najviše posjećivana, kruhom i vinom okriepio, htio sam unići u crkvu ali bijaše zatvorena. Kad sam htio, da vrata otvorim, doviknu mi s prozora bližnje škole njeki prijazni glas, da crkva na djelatne dane poslije podne nije otvorena, ali da su vrata samostanska otvorena te u dolnjem hodniku samostana mogu naći vratara, koji će me odvesti u crkvu. Posluhnem taj savjet, nadjem vratara, koji je odmah bio spreman, da mi posluži i odmah dodje još s jednim otcem isto tako prijaznim, koji blagohotno sasluša moju želju, te me u sakristiju povede, otvori vrata u crkvu,

pozove me da unidjem i udalji se veleći: „Sad možete mirno svoju pobožnost obaviti i onda dodjite opet k vratam sakristije, gdje ću na Vas čekati te vam otvoriti vrata samostana, koja su upravo sada zatvorena". To me se ugodno dojmi, da me je otac sama u crkvu pustio, jer sam mislio, da to neće biti tudjincu dozvoljeno, i tako sam bio u toj liepoj, traci zapadajućega sunca razsvietljenoj kući Božjoj sam. Oko mene dubka tišina, samo je vjetar drmao prozori.

„Kad sam sada pred čudotvornim oltarom klečao i svoju želju ponizno gore slao, oćutim u sebi, da mi je duh i srce uzneseno, kako još nikad nisam osjetio. Svršiv molitvu prihvatim za bravu na vratih sakristije, ona se odmah otvori i taj dobri otac izvede me van. Kad dakle izadjem iz toga tamnoga samostanskoga hodnika na suncem razsvietljenu ulicu, pričini mi se sve svjetlo, kao preobraženo; a i mojoj je duši osvanulo svjetlo, i ja osjetih njeku radost kao nikad prije; ali ju na jednom potisne misao, da kano odpadnik nisam bio dostojan, da stupim u crkvu Majci Božjoj posvećenu i da molim pred oltarom njezinim. U taj čas spoznam nuždu svoju i dužnost, te čvrsto odlučim, da ću se čim prije vratiti u krilo svete majke rimokatoličke Crkve."

„Ali se je dosta dugo zateglo da izvedem što sam naumio; jer sam držao, da mi se valja javno u sv. majku Crkvu povratiti, kao što sam od nje javno odpao, i jer sam si ludo utvarao, da će to biti s velikimi potežkoćami skopčano.

Tako je bilo s duševnim stanjem toga učenjaka, dok na jednom kap ne zaprieti životu njegovu. Sada mu dodje do zbilje. On si pozove jednoga poznatoga katoličkoga svećenika, obavi obćenitu izpovied, dobije oproštenje bude primljen natrag u katoličku Crkvu i prime sv. Pričest. Iza toga živio je još njekoliko godina pun zahvalnosti prama Bogu, da ga je ovom boleśću prisilio, te ne odbija od sebe mir i blagoslov obraćenja. Komu jošte iza milosrdja Božjega ima zahvaliti za tu sreću, sam je izjavio opisujući život svoj, veleći:

„Da sam se vratio u Crkvu zahvaljujem uplivu preblažene Djevice, uplivu, koji sam spoznao i osjećao, da je u istinu čudnovat i uviek ću ga kao takav spoznavati i osjećati".

Taj sretni obraćenik, koji je po Srcu Marijinu opet došao k Srcu Spasiteljevu, zove se: Doktor Franjo Schuselka.

A sada, kršćanine dragi! kako god je sada s tobom, ili može kada biti, pa da i jesi kako mu drago zalutao i odielio se od Srca Boga svoga — ne kloni duhom ni ne zdvajaj. U Srcu Marijinu ima za tebe uviek smilovanja i materinske ljubavi. Obrati se na to Srce, zaduži si ga ma kakvim činom pobožnosti ili ma kakvim dobrim djelom; jer će jednom doći čas, kad će te na radost tvoju i mir tvoj povesti i dovesti opet k Srcu onoga, koji te jedini može spasiti i za

uviek blaženim učiniti, k Srcu tvoga Boga i Spasitelja.

Molitva.

Spomeni se, draga naša Gospo od presvetoga Srca, svoje čudovite moći, koju imaš nad klanjanja vriednim Srcem Sina svoga. Uzdajući se skroz u tvoje neizmerne zasluge dolazimo k Tebi s molbom, da nas uzmeš u svoju zaštitu. O Marijo, koja sve možeš kod Srca Isusova, kod Srca, koje nam Ti možeš po volji otvoriti, da ljudem blago ljubavi i milosrdja, svjetla i spasa udieli, daj nam molimo Te, milost, za koju Te goruće prosimo! (Sada stani i kaži Mariji što si od nje najviše želiš, da ti izprosi, onda nastavi pun uzdanja u Mariju). Ne, Ti nas ne možeš odbiti, a jer si naša majka, o draga naša Gospo od presvetoga Srca, primi milostivo našu molbu i dostoj se uslišat ju. Amen.

(Oprost 100 dana jedanput na dan za članove bratovštine Naše mile Gospe od presvetoga Srca. Pio IX. 13. Juna 1870.).

Bratovština
presvetoga i prečistoga Srca Marijina.

§ 1.

Postanak bratovštine.

Posred velikoga svjetskoga grada Pariza, koji je ujedno stjecište bezvjerstva i nećudoredja, imade župna crkva, nazvana „Naša mila Gospa od Pobjede“, koju je sagradio kralj Ljudevit XIII. u zahvalnu spomen za mnoge pobjede, koje je nad krivovjerci i neprijatelji države održao. Godine 1832. bude tuj župnikom de Genett. Župa njegova brojila je preko 15.000 duša. Župna crkva, okružena kazališti i gostionami, i u nedjelje bijaše prazna: 30—40 osoba kod sv. mise bijaše sve; ali su zato bila mjesta, gdje se mnogo grieha radja, puna. Narod ne samo da je izgubio svu vjeru i vjersko čuvstvo, već je upravo prezirao i mrzio na Boga i na kriepost. Čitave godine 1835. nije se više od 720 osoba pričestilo. I kod najvećih svečanosti osta crkva prazna, propovjednik bez slušateljâ, Bog bez štovateljâ. Pače ni na rubu groba ne primahu više sv. Sakramenata.

To tužno stanje njegove velike župe diraše duboko u srce župnika, toga pobožnoga i

za spas revnoga svećenika. On istina nije štedio nikakova truda, i upotrebljavaše sva sredstva, da župu popravi, ali uzalud. Kad je već mislio, da je sve uzalud, dodje iznenada pomoć s neba.

Bilo je 3. prosinca 1836., na svetkovinu revnoga apoštola Franje Ksavera. Toga dana govorio župnik u svojoj župnoj crkvi sv. misu, Srce mu bijaše veoma tužno, a nije ni čudo! promišljavaše on strašno stanje svoje župe, kako tisuće njegovih župljana živu sasvim bezbrižno i u težkih griesih, te srću u vječnu propast. U toj žalosti uzdisaše on gore k nebu i srdačno moljaše Gospodina, da se smiluje njegovim ovcam. I dok je ovako molio i prosio, začu pred svetom pretvorbom u svom srcu posve jasno i razgovietno rieči:

„Posveti župu svetomu i bezgriešnomu Srcu Marijinu!"

Odmah se umiri srce njegovo, i kad je za vrieme zahvale poslije sv. mise taj glas opetovno čuo, smatrao je tu misao kao dar neba i odluči, da ju izvede. Cielu tu stvar saobći parižkomu nadbiskupu, koji mu dozvoli, da to izvede. 11. prosinca, treće nedjelje Došašća, u večer u 7 sati, bijaše prva pobožnost k presvetomu Srcu Marijinu, da se po zagovoru toga prečistoga, presladkoga Srca od Božjega milosrdja izprosi milost, da se grješnici obrate; i gle — sakupi se onamo 400—500 ljudi, a medju njima velik broj muževa. Kad su se pred izloženim Svetotajstvom i slikom Marije

od Pobjede pjevale litanije lauretanske i došlo se do rieči: „Utočište griešnika, moli za nas!" padoše svi vjernici, kao njekom neodoljivom silom pritisnuti, na koljena i pjevahu ovaj zaziv sami od sebe tri puta. Liepa posvetna molitva župnikova izricala je prikazanje svih prisutnih presvetomu Srcu Marijinu.

Prvi plod te molitve k presvetomu Srcu Marijinu bijaše obraćenje jednoga osamdesetgodišnjega griešnika*, koji je do sada pun mržnje proti vjeri sve sakramente zabacivao i župnika na smrtnoj postelji češće psujuć odpravio; ali se eto blagim milosrdjem Marijinim obrati i spasi. Doista bijaše za čudo, kojimi plodovi na skoro urodilo štovanje prečistoga Srca Marijina. Najednom sva župa posta revnom, crkva bje vazda puna ljudi, stol Gospodnji mnogobrojno posjećivan i mnogi okorjeli grješnici obraćahu se i činjahu pokoru.

Možemo si pomisliti, koli je to veoma veselilo i tješilo toga župnika. On sastavi posebna pravila za bratovštinu presv. Srca Marijina i obrati se na Rim, da to odobri. Papa Grgur XVI. učini to veoma rado te breveom od 24. travnja 1838. podigne bratovštinu k presvetomu Srcu Marijinu na prabratovštinu, s pravom, da si može svagdje bratovštine istoga imena i iste svrhe pripojiti i dieliti im svoje oproste. Od

* To bijaše zadnji još živući ministar iz onoga strahovitoga doba francezkoga prevrata.

sada se je ta bratovština sve dalje širila: čudesa postajala su sve očevidnija, obraćenja bilo sve više, i u kratko vrieme bijaše po svoj Francezkoj štovatelja presvetoga i prečistoga Srca Marijina. Bratovština se ta stade širiti i po drugih stranah svieta, tako je i sada mal ne po svem svietu razširena. 30 milijuna duša, ljudi svakoga jezika, boje i narodnosti pripada toj bratovštini i štuje presladko, premilo Srce Majke Božje. Broji se, da imade preko 18.900 bratovština presvetoga Srca Marijina, koje se s ovom sjediniše.

§. 2.

Svrha, vriednost i korist bratovštine.

1. Ta je bratovština sveta sveza ljubavi, kako to već njezina svrha pokazuje. Ona je utemeljena:

a). Da osobititimi znaci djetinjega štovanja i odane ljubavi, hvalom i slavom štuje presveto i prečisto Srce Marijino, Srce Majke Božje i naše mile Majke.

b). Da mi sva naša dobra djela, trapnje i molitve, priznajući, da su manjkava a mi nesavršeni, sjedinimo sa savršenimi čuvstvi i toli dragocjenimi zaslugami prečistoga Srca Marijina, da po njezinom Srcu i s njezinim Srcem dostojnije častimo presveto Trojstvo i božansko Srce njezina Sina, te mu se dostojnije klanjamo.

c). Da presveto Trojstvo slavimo i da mu

zahvalimo za sve one bezkonačne milosti, kojimi je obasuto presveto i prečisto Srce Marijino.

d). Napokon, da u ime svih članova cieloga družtva i po sjedinjenoj molitvi njihovoj, pod zaštitom Srca Marijina, samim sebi i svim grješnikom izprosimo u milosrdja Božjega milost obraćenja, i to po neizmjernih zaslugah Isusa Krista i po zaslugah i po svemožnom posredovanju presvetoga, prečistoga i prežalostnoga materinjskoga Srca Marijina

Nije li to sveta sveza? Do kako visokoga stupnja savršenosti, ljubavi Božje i svetosti mogle su nas odvesti već prve tri točke ciele svrhe ove prabratovštine po ovom srdačnom ujedinjenju s presvetim Srcem i zaslugami Isusa i Marije! O kako se ovim duhom molitve posvećuju sva naša djela i čini, cio naš život! A što se tiče obraćenja grješnika, veli sveti Dionizij, medju svimi božanskimi djeli jest najbožanstvenije, s Bogom raditi za spas duša.

Ova prabratovština ima dakle uzvišenu, svetu, doista nebesku svrhu, naime Boga po Isusu i Mariji savršeno štovati i grješnike obraćati. Konačna svrha nije joj ništa manja, nego li ona, na koju su se obvezali nebeski Otac, božanski Sin i Duh sveti, da zabludjele ljude potraže, natrag dovedu na put spasa, te spase, što je bilo izgubljeno. Tako dakle ova prabratovština čini, da postajemo dielnici u djelu odkupljenja. Zato i je veoma dobro stupiti u tu prabratovštinu. Sveti Ivan Zlatousti veli: „Ništa nije kadro tako

nas učiniti nasljednici Krista, kao skrb za spas, za dobitak duša. Učini, što hoćeš, nijedno djelo ne će ti biti veće, nego li kad obratiš koju dušu!"

2. Ta bratovština je veoma koristna sveza! Zar nam smije biti svejedno, kad gledamo toliku izkvarenost života, koja se u naše doba tako strahovito širi te mnogim dušam prieti, da ih u pakao strovali? Kad se dade znak, da je negdje „vatra", ne jure li svi susjedi odmah u pomoć i ne gleda li svaki, da svoj imetak i svoje blago spasi? Kad bi se pred našim očima stao brod lomiti, te trideset do četrdeset ljudi bilo u valovih u opasnosti života, ne bismo li sve upotriebili, da ih smrti otmemo? A gle, tu, gdje propada više nego li sve blago i imetak, više nego li život i zdravlje, gdje neumrle duše padaju u pakao, zar da se ne ganemo, zar da ništa ne učinimo? Nije li baš u ovo naše doba pakao napregnuo sve svoje sile, da duše ljudske upropasti? Nema grada, pače malne ni sela, gdje ne bi bilo ljudi, koji strahovito pred Bogom živu. Pomozi dakle svaki, koji možeš pomoći; sada je pomoć od prieke nužde!

U presvetom Srcu Marijinu stavio nam je Bog izvrstno sredstvo, da se grješnici obrate i koji su zalutali na put spasa povrate. Stoga treba, da svi nastojimo, da prabratovštinu prečistoga Srca Marijina svuda širimo, jer je ona takodjer:

3. Vanredno blagoslovna sveza. Kako bi moglo biti, da ta bratovština ne bi imala

blagoslova s neba, kad ju je sama Marija uzela u svoju zaštitu? O kako gori to prečisto Srce od želje, da sve grješnike na zemlji otme propasti i sve griehe na svietu izbriše! Pravom kaže sv. Bernardo: „Bog je u svojoj mudrosti odlučio, da nam sve po Mariji dade, kad nam je po njoj dao Isusa Krista". Čudesnim je načinom ta blagoslovna bratovština u Parizu uvedena, čudesnim se je načinom po svem svietu razširila. Okorjeli grješnici obraćahu se smjesta, ljudi, koji su odavna vjeru izgubili, osviestiše se, skrušeno se izpovjediše, te bijahu pravi uzor pobožnosti.

Ova bratovština je vanredno blagoslovna, i njezini članovi štujući prečisto Srce Marijino bezbrojne duše otimlju propasti, mnoge nehajne potiču na revnost, mnoge neodlučne utvrdjuju, mnoge zalutale obraćaju, a Marija nad njima širi svoj plašt, angjeli se na nebu raduju, a Bog sam medju njima stanuje.

4. Napokon je ta bratovština i veoma plodonosna; jer članovi mogu dobiti ove mnogobrojne oproste:

I. Podpuni oprosti.

1. Na dan upisa, ako isti dan primu svete Sakramente.

2. Na nedjelju prije sedamdesetnice, kao na prvu glavnu svetkovinu bratovštine (sv. Izpovied i sv. Pričest).

NB. Papinskim odpisom od 11. veljače 1875 ova se svetkovina prenaša na nedjelju šestdeset-

nicu, kadgod se ne može obaviti na nedjelju pred sedamdesetnicom. (To biva kad je izmedju Bogojavljenja i sedamdesetnice samo jedna nedjelja).

3. Na blagdane: Obrezovanja Gospodnjega (Nova godina). Sviećnicu, Navještenje Blažene Djevice Marije. Narodjenje Blažene Djevice Marije (mala Gospa). Uznesenje na nebo Blažene Djevice Marije (velika Gospa). Bezgriešno začeće Blažene Djevice Marije, Sedam žalosti Blažene Djevice Marije (druga glavna svetkovina družtva). Obraćenje sv. Pavla. Sv, Josipa (19. ožujka) i sv. Magdalene (pod uvjeti kao gore).

4. Za sve članove, koji kroz čitavu godinu svaki dan pobožno mole „Zdravo, Marijo" za obraćenje griešnika, jednom na godinu, naime na dan njihova krštenja. (Uvjeti kao pod 2. i 3.).

5. Na smrtnom času za sve članove, ako su primili sv. Pričest, ili ako im to nije bilo moguće, da pobožno ustima ili bar srcem zazovu presveto Ime Isusovo. (Grgur XVI., breve od 24. travnja 1838.).

6. Podpuni oprost, koji se može namieniti i dušam u čistilištu, dvaput na mjesec na dane, koje si sam član odabere. – Osim sv. Izpoviedi i sv. Pričesti moraju članovi na ta dva dana posjetiti koju crkvu ili javnu kapelu te ondje moliti njeko vrieme na nakanu sv. Otca Pape. Bolestni i nemoćni mogu ove oproste dobiti, ako primu sv. Sakramente te izvrše ono bogoljubno djelo,

koje im izpovjednik naloži na mjesto pohoda crkve. (Grgur XVI. 4. veljače 1841.).

7. Na svetkovine sv. Josipa, sv. Ivana Krstitelja i sv. Ivana evangjeliste. (Pio IX. 19. prosinca 1847.). Uvjeti kao pod br. 4.

8. Posebnim breve-om danim istoga dana, podielio je Papa Pio IX. svim strancem, koji se u crkvi naše mile Gospe od Pobjede u Parizu pričeste, podpun oprost.

2. Nepodpuni oprosti.

1. Oprost od 500 dana svake subote u godini za članove i druge vjernike, koji su na taj dan u crkvi bratovskoj kod sv. mise, koja se čita na čast presvetoga i prečistoga Srca Marijina te ondje mole za obraćenje griešnika.

2. Oprost od 500 dana za sve vjernike, koji u crkvi prabratovštine ili koje njoj pripojene bratovštine prisustvuju kojoj bratovskoj pobožnosti, t. j. javnim molitvam za obraćenje griešnika. (Grgur XVI. 24. travnja 1838. i 21. studenoga 1845.).

3. Oprost od 200 dana za članove jednom na dan, ako skrušeno i pobožno izmole molitvu: „Gospodine Isuse, Sina Boga živoga" *, koja se običaje moliti kod družtvenih pobožnostih. (Pio IX. 24. oktobra 1865.).

4. Oprost od 100 dana za svako dobro djelo, koje članovi bar skrušena srca obave u svrhu, da se griešnici obrate. (Pio IX. 26. stud. 1861.).

* Vidi kod 21. dana.

Pazi! Svaki član bratovštine Srca Marijina ima za života i poslije smrti jošte osobiti dio svih dobara, koja su po ovom velikom savezu molitve po svem svietu za slavu Božju i spas duša do sada učinjena i još se sveudilj čine, svih dobrih djela i zasluga njezinih mnogobrojnih članova po svih stranah svieta, a medju njima i misionara i izpovjedalaca svete vjere u zemljah, gdje se kršćanstvo progoni, a od g. 1864. i svih bogoljubnih i dobrih djela družtva „Apoštolstva molitve" i inih veoma blagoslovnih, pobožnih zavoda, koji polaze od crkve matice družtva Srca Marijina, te napokon i svih obilatih zasluga svih dobrih djela i svih pokorničkih čina njekih redova mužkih i ženskih, kao dominikanaca, bosonogih karmelićana itd. U redu kartuzijanskom svaki dan se završuje večernja molitva s „Miserere" (Smiluj mi se) na nakanu bratovštine Srca Marijina.

Opazke.

1. Da se gorespomenuti podpuni oprosti dobe, ne mora se propisana sv. Pričest primiti u crkvi bratovštine, osim one pod brojem 8.

2. Svake prve subote u mjesecu čita se u crkvi Naše mile Gospe od Pobjede po jedna sv. misa za pokojne članove.

3. Na temelju jedne izrične izjave svetoga Otca mogu se svi oprosti bratovštine namieniti i dušam u čistilištu. (Breve od 15. siečnja i rescript od 30. stud. 1864.)

§. 3.

Pravila i uvedenje bratovštine.

1. Hoće li koji dušobrižnik uvesti u svojoj crkvi bratovštinu presvetoga Srca Marijina, mora najprije zamoliti od svoga biskupa kanoničko uvedenje bratovštine u dotičnoj crkvi i dozvolu, da uvedenu bratovštinu smije sjediniti s prabratovštinom u Parizu u svrhu, da se dobiju sveti oprosti. Ujedno treba da pošalje „pravila bratovštine" biskupu na odobrenje. Svakí naime upravitelj bratovštine može si sam sastaviti pravila za dotičnu bratovštinu presv. Srca Marijina. Da se dobe oprosti, nije baš nuždno obazirati se na ta mjestna pravila od biskupa odobrena, samo ako je bratovština kanonički postavljena i članovi vrše ona djela, koja propisuje sveta Stolica u izkazu oprosta, da se isti zadobiju.

2. Da se koja kanonički uvedena bratovština presvetoga Srca Marijina ujedini s pra bratovštinom u Parizu, piše se župniku Naše mile Gospe od Pobjede (Adressa: Mr. le curé de Notre-Dame des Victoires à Paris) priloživši ovjerovljeni prepis biskupskoga odobrenja.

3. Kad se iz Pariza dobije diploma ujedinjenja, onda se pošalje ordinarijatu na odobrenje te se stavi u okvir i na javno mjesto, u crkvi ili sakristiji, izvjesi.

4. Sada se počima svečano uvedenje

bratovštine tim, da se vjernici pouče i pozovu, neka pristupe kao članovi k toj bratovštini. Za upis članova treba pripraviti knjigu upisnicu, te im se moraju prijamnice bezplatno dati.

5. Osnova pravila, koju treba biskupu predložiti, opredjeljuje: 1. svrhu, 2. vodstvo, 3. dužnosti članova, 4. uvjete primanja u bratovštinu, 5. način sakupljanja i troška možebitnih prinosa za svrhe bratovštine, 6. vrieme i način kada i kako će bratovština obavljati svoje pobožnosti. Ovdje dodajemo obrazac pravila, koja se mogu preudesiti prema okolnostim i podlogom biti za upisnice.

Svrha je toj bratovštini: Presveto Srce Marijino osobitim načinom štovati, te po njezinu zagovoru izprositi obraćenje griešnika. Poglaviti cilj toga družtva jest molitva za obraćenje Englezke (ili koje druge pokrajine).

2. Predstojik te bratovštine jest na svakom mjestu redovito dušobrižnik; on upisuje i dieli upisnice. On se brine, da se drže pobožnosti na čast presv. Srca Marijina, kao i za to, da naručuje potrebite stvari.

3. U bratovštinu može stupiti svaki katolik.

4. U družtvenu maticu imade se upisati krstno ime i prezime.

Svaki član kad se upiše u bratovštinu dobiva bezplatno upisnicu i blagoslovljenu medaljicu bezgriešnoga začeća.

6. Da se podpuno dobiju sve koristi

crkvene dane toj bratovštini, imade svaki član svaki dan izmoliti jedanput „Zdravo Marijo“ na sve nakane družtva. To se zahtieva, da se dobije podpuni oprost na godišnjicu krštenja. Na tu nakanu možeš jedanput za uviek opredieliti jedan „Zdravo Marijo“ koji inače svaki dan moliš n. p. kod jutarnje ili večernje molitve. A poziva se svaki član, da k tomu svakdanjemu Zdravo Marijo, doda: „utočište griešnikâ, moli za nas“.

Isto tako se preporuča članovom, da svaki dan sva svoja dobra djela sjedine s presv. Srcem Marijinim te ih tako prikažu Bogu za obraćenje griešnikâ. Povrh toga preporuča se članovom jošte, da češće mole tako zvane strjelične molitve:

„Sveta Marijo, utočišće griešnikâ, moli za nas!“

„Sladko Srce Marijino, budi moj spas!“

„Prečisto Srce Marijino moli za nas!“

„Isuse moj, milosrdje!“

„Gospodine, prikazujem ti sve svete mise po svem svietu na čast tvoju i za spas nevoljnih griešnika!“

8. Članovi treba osobito da nastoje, da se sami posvete, da svoju savjest urede, te budu vriedni zaštite i zagovora Marijina; stoga treba osobito, da na svetkovine Marijine pobožno primu svete sakramente.

9. Bratovština ima dvie glavne svetkovine: svetkovina presvetoga Srca Marijina

(nedjelja pred sedamdesetnicom) i žalostni petak (petak pred cvietnicom). Ostale svetkovine bratovštinske su sedam svetkovina prečiste Djevice, Sviećnica, Blagoviest, Uznesenje na nebo, Narodjenje, bezgriešno začeće, prikazanje i pohod.

Zaštitnici bratovštine su: sv. Josip, sv. Ivan Krst., sv. Ivan Evangjelista, sv. Pavao, sv. Augustin i sv. Magdalena.

10. Sve subote kroz čitavu godinu opredieljene su za osobitu pobožnost k presv. Srcu Marijinu.

11. Članovi se opominju, da marljivo polaze družtvene pobožnosti, koje dušobrižnik ustanovi.

12. Za dušu pokojnih članova čitat će se sv. mise.

13. Tko hoće, da bude član bratovštine, treba, da ga prime za to ovlašten mjestni upravitelj i dade svoje ime upisati u družtvenu maticu. Da tko bude primljen treba, da sam dodje, ako je ikako moguće; inače se može upisati pismom ili po kojoj drugoj osobi. Nikoga nije slobodno upisati bez njegova znanja i privole. Za upis ne plaća se ništa; ali je slobodno svakomu, da dade kakav dobrovoljni prinos za svrhe bratovštinske.

Dodatak.

I. Izpoviest prave i jedino istinite vjere od Boga nam dane.

Ja N. N. tvrdom vjerom vjerujem i izpoviedam sve i pojedino što se sadržava u vjerovanju, kojim se služi sveta rimska crkva; najme:

Vjerujem u jednoga Boga, Otca svemogućega stvoritelja neba i zemlje, svega vidiva i nevidiva.

I u jednoga Gospodina Isusa Krista, Sina Božjega jedinorodjenoga. I od Otca rodjenoga od vieka. Boga od Boga. Svjetlost od svjetlosti, Boga pravoga od Boga pravoga. Rodjenoga ne stvorenoga, jednoga bistva s Otcem, po kom je sve učinjeno. Koji je radi nas ljudi i radi našega spasa sišao s nebesa. I utjelovljen je po Duhu svetom od Marije Djevice i čovjek je postao. Propet je takodjer za nas pod Poncijem Pilatom, mučen i pokopan. I uskrsnuo je treći dan polag pisma. I uzašao je na nebo, sjedi ob desnu Otca. I opet će doći sa slavom, suditi žive i mrtve, i njegovu kraljevstvu neće biti konca.

I u Duha svetoga, Gospodina i oživljujućega, koji od Otca i Sina proizlazi. Komu se

s Otcem i Sinom zajedno čini jednaki poklon i slava, koji je govorio po prorocih.

I jednu, svetu, katoličku i apostolsku crkvu. Izpoviedam jedan krst na odpušćenje grieha. I čekam uzkrsnuće mrtvih i život vječni. Amen.

Apostolska i crkvena predavanja i ostale običaje i naredbe iste crkve sasvim tvrdo primam i prigrljujem.

Isto tako primam sveto pismo polag smisla onoga, koga se je držala i drži sveta mati crkva, kojoj je suditi o pravom smislu i tumačenju svetoga pisma, niti ću ga igda drugče, nego po jednodušnom suglasju otaca primiti i tumačiti.

Izpoviedam takodjer, da ima istinito i pravo sedam sakramenata novoga zakona, od Isusa Krista Gospodina našega naredjenih, i za spas ljudskoga roda, premda ne svih svakomu nužnih: najme krst, potvrda, presveti oltarski sakramenat, pokora, zadnja pomast, sveti red i ženitba; i da oni milost podjeljuju i da se od njih krst, potvrda i sveti red bez svetogrdja opetovati ne mogu.

Poprimljene takodjer i odobrene obrede crkve katoličke u svečanom podieljenju svih gore rečenih sakramenata i primam i priznajem.

Sve i pojedino, što je o griehu iztočnom i ob opravdanju u svetom Tridentskom saboru dokončano i izrečeno prigrljujem i primam.

Izpoviedam isto tako, da se u misi prikazuje Bogu istinita, prava i pomirujuća žrtva

za žive i mrtve, i da su u presvetom oltarskom sakramentu istinito, stvarno i bivstveno tielo i krv, ujedno s dušom i božanstvom Gospodina našega Isusa Krista, i da preobraćenje biva cieloga bivstva kruha u tielo i cieloga bivstva vina u krv, koje preobraćenje crkva katolička pretvorba bivstva zove. Izpoviedam, da se i pod jednom samo prilikom cio i podpun Krist i pravi sakramenat prima.

Stalno držim, da ima čistilišće i da se dušam ondje boravećim odvjeti vjernika pomaže. Isto tako, da se svetci, zajedno s Kristom kraljujući, imaju štovati i zazivati, i da oni molitve Bogu za nas prikazuju, i da se njihove moći imadu štovati.

Sasvim stalno tvrdim, da se slike Kristove i Bogorodice vazda Djevice i drugih svetaca smiju imati i zadržati i da im se ima dostojna čast i štovanje dati.

Tvrdim da je Krist moć proštenje dieliti, u crkvi ostavio, i da je poraba proštenja kršćanskomu puku jako spasonosna.

Svetu katoličku i apostolsku rimsku crkvu svih crkava mater i naučiteljicu priznajem, i rimskomu biskupu, nasljedniku Blaženoga Petra, apostolskoga poglavice, i namjestniku Isusa Krista, pravu pokornost obečajem i prisižem.

Isto tako sve ostalo, štogod je po svetih crkvenih zakonih, obćenitih saborih, i osobito po presvetom Tridentskom saboru i obćenitom Vatikanskom koncilu predano, dokončano i iz-

rečeno, naročito o primatu Rimskoga Pape i nepogrešivu učiteljstvu njegovu primam nedvojbeno i izpoviedam; i ujedno sve tomu protivno, i sve krive nauke od crkve odsudjene i zabačene i proklete, ja takodjer odsudjujem, zabacujem i proklinjem.

Nastojat ću, koliko budem mogao, da ovu pravu katoličku vjeru, izvan koje se nitko spasiti ne može, koju sada svojevoljno izpoviedam i istinski držim, cielu i nepovriedjenu sve do zadnjega časa života sasvim stalno, Božjom pomoćju, zadržim i izpoviedam, i da ju moji podložnici, ili oni, za koje ću se ja po svojoj službi morati skrbiti, drže, naučaju i propoviedaju.

Daj mi presv. Trojstvo, da po ovoj vjeri živim i umrem.

II. Molitve i sve što treba kršćanin da znade.

1. Molitva prije propoviedi.

Dodji k nam, Duše Sveti, treća božanska osobo, duše naše svetitelju i svega dobra dielitelju; nadahni pamet našu, i ognjem ljubavi svoje užgi srce naše, da sv. evangjelje i nauk kršćanski uzmognemo dobro razumjeti. zapamtiti, obdržavati i obdržavajući dušu svoju spasiti. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

2. Otče naš.

Otče naš, koji si na nebesih. Sveti se ime tvoje. Dodji kraljestvo tvoje. Budi volja tvoja

kako na nebu, tako i na zemlji. Kruh naš svakdanji daj nam danas. I odpusti nam duge naše, kako i mi odpušćamo dužnikom našim. I ne uvedi nas u napast. Nego oslobodi nas od zla. Amen.

3. Zdravo Marijo.

Zdravo Marijo, milosti puna. Gospodin s tobom, blagoslovljena ti medju ženami i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marijo, majko Božja, moli za nas griešnike sada i u čas smrti naše. Amen.

4. Vjerujem u Boga.

Vjerujem u Boga, Otca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rodjen od Marije Djevice. Mučen pod Poncijem Pilatom, razpet, umro i pokopan. Sašao nad pakao, treći dan uzkrsnuo od mrtvih. Uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Boga Otca svemogućega. Od onud će doći sudit žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu crkvu katoličku, obćinstvo svetih, oprošćenje grieha, uzkrsnuće tiela i život vječni. Amen.

5. Deset zapoviedi Božjih.

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj, neimaj drugih bogova uz mene.
2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud.

3. Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji.
4. Poštuj otca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
5. Ne ubij.
6. Ne sagrieši preljubom ni bludom.
7. Ne ukradi.
8. Ne reci krivoga svjedočanstva proti bližnjemu svomu.
9. Ne poželi žene bližnjega svoga.
10. Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga.

6. Pet zapoviedi crkvenih.

1. Svetkuj zapovjedne blagdane.
2. Slušaj pobožno svetu misu u nedelje i u ostale zapovjedne blagdane.
3. Posti na zapovjedne postne dane i jedi dopuštena jela.
4. Svake se godine najmanje jedan put odredjenomu za to svećeniku izpovjedi i ob Uzkrsu se pričesti.
5. Ne svatbuj svetčano u zabranjeno vrieme.

7. Sedam svetih sakramenata.

1. Krst.
2. Potvrda.
3. Presveti oltarski sakramenat.
4. Pokora.
5. Zadnja pomast.
6. Sveti red.
7. Ženitba.

8. Sedam glavnih grieha.

1. Oholost.
2. Skupost.
3. Bludnost.
4. Zavist.
5. Neumjerenost u jelu i pilu.
6. Srditost.
7. Lienost.

9. Krieposti koje nas čuvaju od glavnih grieha:

1. Poniznost, 2. darežljivost, 3. čistoća, 4. dobrostivost, 5. umjerenost u jelu i pilu, 6. krotkost, 7. revnost u dobru.

10. Šest grieha proti Duhu svetomu.

1. Ufati preuzetno u milosrdje Božje.
2. Sdvajati o milosti Božjoj.
3. Protiviti se priznanoj istini kršćanske vjere.
4. Zaviditi bližnjemu darove Božje.
5. Odbijati tvrdokorno spasonosne opomene.
6. Uztrajati hotomice u nepokori.

11. Krieposti, koje nas čuvaju od grieha proti Duhu svetomu.

1. Bojati se Boga i najmanjim griehom uvriediti. 2. Ufati se u Boga čvrsto, da će nam oprostiti griehe, ako se skrušeno za njih kajemo, iskreno ih izpovjedimo te imamo pravu volju popraviti se i ne griešiti više. 3. Rado i

veselo primiti i priznati istine svete kršćanske vjere, koju nas nauča samo sveta rimokatolička Crkva, te ih se čvrsto držati, jer su od Boga dane. 4. Žalostiti se sbog grieha i svojih i tudjih, a veseliti se sbog krieposti i svetosti drugih te ih u tom i nasljedovati i pomagati. 5. Rado primiti svaku spasonosnu opomenu kano od samoga Boga. 6. Odmah se pokajati s odlukom čim prije se izpovjediti, čim opaziš, da si u čem sagriešio.

12. Četiri u nebo vapijuća grieha.

1. Hotomično ubojstvo.
2. Sodomski grieh.
3. Tlačenje ubogih, udovica i sirota.
4. Zaustavljanje ili uzkraćivanje zaslužene plaće.

13. Osam blaženstva.

1. Blago siromašnim duhom; jer je njihovo kraljevstvo nebesko. 2. Blago krotkim; jer će oni posjedovati zemlju. 3. Blago onim, koji plaču; jer će se oni utješiti, 4. Blago onim, koji gladuju i žedjaju pravde; jer će se oni nasititi. 5. Blago milosrdnim; jer će oni milosrdje postići. 6. Blago onim, koji su čista srca; jer će oni Boga vidjeti. 7. Blago mirotvorcem; jer će se sinovi Božji zvati. 8. Blago onim, koji progonstvo trpe radi pravde; jer je njihovo kraljevstvo nebesko.

14. Devet tudjih grieha.

1. Svjetovati na grieh.
2. Zapoviedati grieh.
3. Privoljivati na tudji grieh.
4. Nagovarati na grieh.
5. Hvaliti tudji grieh.
6. Šutjeti na grieh.
7. Ne pokarati grieh.
8. Pomagati na grieh.
9. Braniti tudji grieh.

15. Tjelovna djela milosrdja.

1. Gladnoga nahraniti.
2. Žednoga napojiti.
3. Gologa obući.
4. Putnika na stan primiti.
5. Sužnja odkupiti.
6. Bolestnika pohoditi.
7. Mrtvaca pokopati.

16. Duhovna djela milosrdja.

1. Griešnika pokarati.
2. Neukoga podučiti.
3. Dvoumnoga dobro svjetovati.
4. Tužnoga utješiti.
5. Krivicu trpljivo podnositi.
6. Uvreditelju oprostiti.
7. Za žive i mrtve Boga moliti.

17. Dužnosti kršćanske.

Prva: Bježi zlo duhovno ili: grieh.

Druga: Čini dobro ili: obdržavaj zapoviedi Božje i živi kriepostno.

18. Čin vjere.

Vjerujem u te, Bože moj, da si jedan jedini božanstvom, a troj osobami: Otac, Sin i Duh Sveti. Vjerujem, da je druga osoba Sin Božji, kriepošću Duha Svetoga čovjekom postao, rodio se i sve nas odkupio; da će doći sudit žive i mrtve; da će dobre naplatiti slavom nebeskom, a griešnike kazniti mukami paklenimi. Vjerujem nadalje sve, što vjeruje i vjerovati uči sveta mati crkva rimokatolička. A sve to vjerujem zato, jer si to naviestio ti Bože, koji si i neizmjerna mudrost i vjekovita istina, koji ne možeš prevariti, niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš. O Bože, umnoži vjeru moju.

19. Čin ufanja.

Ufam u te, premilosrdni Bože moj, da ćeš mi po zaslugah muke i smrti Isusove i po mojih dobrih djelih, pomoćju tvojom učinjenih, oprostiti sve griehe i dati slavu nebesku. A to se ufam zato, jer ti, svemogući Bože, dati možeš što si obećao, i u obećanju svojem stalan si i vjeran. O Bože, objači ufanje moje.

20. Čin ljubavi.

Ljubim te, Bože moj, svim srcem i dušom svojom nada sve, i više nego sam sebe; jer si ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, i sbog tebe ljubim bližnjega svoga, kako sam sebe. O Bože, užgi ognjem ljubavi svoje srce moje; ter iz ove goruće prama tebi ljubavi jako se kajem, što sam ikada uvriedio tebe, neizmjerno dobro. Mrzim na sve griehe života svoga, i to više, nego na ikoje drugo zlo. O da te nisam nikada uvriedio! Tvrdo obećajem, da ću se čuvati svakoga grieha, ter volim umrieti, nego ikojim griehom, a osobito smrtnim, uvriediti tebe, najveće dobro. A sve ću počinjene griehe po milosti tvojoj iskreno izpovjediti i dostojnu za nje pokoru učiniti. Smiluj mi se dakle, svemogući Isuse, i budite mi na pomoć milostiva Marijo i sveti Josipe. Amen.

21. Četiri zadnje stvari.

Smrt, sud, pakao i nebesko kraljevstvo. Čovječe, spomeni se gustokrat svojih zadnjih stvari, pa nećeš nikad sagriešiti. (Crkv. 7, 46.)

22. Osobita svojstva Božja, koja treba pamtiti.

Bog je: 1. vječan 2. nepromienljiv, 3. neizmjeran i posvudan, 4. sveznajući, 5. premudar, 6. svemogući, 7. neizmierno svet, 8. pravičan, 9. dobrostiv, 10. milosrdan, 11. istinit 12. vjeran.

23. Sedam dara Duha svetoga.

Dar 1. mudrosti, 2. razuma, 3. savjeta, 4. jakosti, 5. znanja, 6. pobožnosti, 7. straha Božjega.

24, Dvanaest osobitih plodova Duha svetoga:

1. ljubav, 2. veselje, 3. mir, 4. ustrpljivost, 5. blagost, 6. dobrota, 7. velikodušnost, 8. krotkost, 9. vjera, 10. čednost, 11. uzdržljivost, 12. čistoća. (Galat. 5, 22, s.).

25. Kakovu je Crkvu Isus utemeljio?

Crkva Isusova mora biti 1. jedna, 2. sveta, 3. katolička (obćenita), 4. apoštolska.

26. Zašto je Isus utemeljio Crkvu?

Isus je Crkvu svoju utemeljio, da po njoj sve ljude vodi u nebo. Zato je ta Crkva 1. vidljiva; 2. ima poglavarstvo, komu je na čelu sveti Otac Papa, rimski biskup, koji je jedini zakoniti nasljednik sv. Petra; 3. nepogrešiva, a po tom 4. jedino spasonosna, tako da se po nijednoj drugoj vjeri, osim po svetoj rimo-katoličkoj, nitko ne može spasiti.

27. Što imademo osobito pamtiti o Bl. Dj Mariji?

O Blaženoj Djevici Mariji imademo osobito pamtiti: 1. da je bez grieha iztočnoga začeta; 2. da je uviek u milosti Božjoj bila te nije nikada, osobitom pomoćju Božjom, ni najmanjega grieha počinila; 3. da je Bogom odabrana Majkom Božjom; rad šta se i zove Bogorodica; 4. da je Ona osobitom milošću Božjom uviek djevica, kako prije poroda tako za poroda i poslie poroda; 5. da je dušom i tielom na nebo uznesena te uzvišena nad sve angjele i svetce; 6. da je Ona naša majka i najveća zagovornica i pomoćnica na nebu; 7. da je nitko ne može shvatiti osim jedinoga Boga.

28. Što je tielo kršćanina katolika?

1. posuda milosti Božje; 2. živi hram Božji; 3. stan Duha svetoga.

29. Četiri dara blaženoga tiela.

1. neće nikada ništa trpjeti; 2. bit će hitro; 3. bit će tanahno; 4. bit će svjetlo.

30. Što je duša kršćanina katolika u milosti?

Jest prava slika i prilika samoga gospodina Boga, dielnica njegove naravi, zaručnica Duha sv. baštinica kraljestva nebeskoga..

31. Tri dara duše blažene:

1. Boga će gledati; 2. Boga koliko više može obuhvatiti; 3. Boga uživati. Zato si dobro zapamti rieči sv. Leonharda a Portu Mauritio: „Radje da je tielo u grobu, nego li grieh u duši“.

33. Kako se valja braniti proti napastim vražjim? [1]

1. Živom vjerom u Isusa Krista; 2. pobožnom, poniznom i uztrajnom molitvom, kojom otvaramo srce djelovanju milosti Božje, a zatvaramo ga uplivu duha paklenoga. 3. čestim pobožnim sluša-

[1]) Djavol gleda na svaki način, da čovjeka unesreći za uvieke. A zato se uviek služi lažju; tako obećaje bogatstvo, blagostanje, sreću na tom svietu i koješta drugoga, što čovjeka može lahko prevariti i zavesti. A da to postigne služi se raznimi ljudmi, koji tako narod zavadjaju, u kući, osobito u zadrugah nemir prave, vjeru gaze i tako ih u vječnu propast bacaju. Osim toga može Bog s osobitih razloga dopustiti, da djavol ovu ili onu osobu obsjedne, te ju na razne načine muči. Dogodi se to kadšto uslied kletava i zaklinjanja. S toga se čuvaj, da nikad na usta tvoja ne izadje kletva i da nisi nikada nikoga zakleo ili prokleo.

njem sv. mise i dostojnim primanjem sv. Sakramenata (sv. izpoviedi i pričesti); 4.znakom sv. Križa i škropljenjem blagoslovljenom vodom; 5. budnošću nad sobom i vjernim sudjelovanjem s milošću Božjom; 6. pobožnim zazivom imena Isusa, Marije i Josipa; 7. pomišlju na prisutnost Božju i angjela čuvara; 8. pomišlju na vječnost; 9. pobožnim vršenjem kršćanskih dužnosti. — Blago čovjeku koji podnaša napasti, jer kad bude prokušan, primit će krunu života, koju je Bog obećao onim, koji ga ljube (Jak. 1). Braćo, budite triezni, i bdijte jer neprijatelj vaš djavol kao ričući lav, obilazi, tražeći, da kogâ prождre. Njemu se oprite postojani u vjeri. (I. Petr. 5, 8. s.).

32. Kako ćeš sačuvati svetu čistoću?

1. Bježi zla družtva; 2. odbaci odmah svaku zlu i opaku misao; 3. moli Boga srdačno za milost sv. čistoće, osobito kad si u napasti; 4. vježbaj se marljivo u pobožnosti k presvetom Srcu Isusovu, k Blaženoj Djevici Mariji, i drugim svetcem, koji su se u krieposti sv. čistoće osobito odlikovali kao na pr. sv. Josip, sv. Alojzije, sveti Stanislav Kostka, sveti Ivan Berchmans, sv. Toma Aquinski; sv. Agneta, sv. Agata, sv. Barbara, sv. Terezija, sv. Magdalena de Pazzis i drugi mnogi; 5. misli uviek i svagdje, da je kod tebe i u tebi Gospodin Bog, koj znade za sve misli tvoje; 6. živo si predstavi gorku muku i smrt Gospodina Našega Isusa Krista, Sina Božjega; 7. misli često na posljednje stvari

koje čekaju svakoga čovjeka: smrt, sud a iza toga ili pakao ili nebo; 8. dolazi često k svetoj izpoviedi i k sv. pričesti; 9. budi marljiv te radi što više možeš a čuvaj se lienosti i nepotrebnih razgovora, zlih knjiga i ljubavnih pjesama; 10. u jelu, pilu i odielu budi umjeren; 11. izbjegavaj svaku priliku, gdje bi mogao sv. čistoću povriediti, kao: kazališta, gostione, plesove i slične igre i zabave; 12. probudi često u srcu čin vjere, ufanja i ljubavi. — Pamti: „O koli je krasan čist naraštaj sa slavom! jer je neumrla uspomena njegova: pošto je kod Boga poznata i kod ljudi (Sap. 4.).

34. Sedam stvari na koje Bog osobito mrzi:

1. bahate oči; 2. jezik lažni; 3. ruke koje prolievaju nedužnu krv; 4. srce, koje snuje opake misli; 5. noge, koje lete da zlo učine; 6. lažna svjedoka; 7. onoga, koji nemir i neslogu medju braćom njeti. (Prov. 6, 16—19).

35. Koja je glavna zapovied Božja?

Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameću i jakošću svojom. Ovo je prva i glavna zapovied, a druga je ovoj slična: ljubi bližnjega svoga kao sam sebe.

36. Kakova je prava kršćanska ljubav?

1. uztrpljiva; 2. dobrohotna; 3. krotka; 4. miroljubiva; 5. ponizna; 6. skrovna; 7. Bogu odana;

8. ne razdraživa; 9. ne misli zla; 10. ne veseli se opačini; 11. raduje se istini; 12. sve snaša; 13. sve vjeruje; 14. svemu se nada; 15. sve trpi; 16. nikad se Bogu ne iznevjeri.

37. Kakova je prava kršćanska mudrost?

1. stidna; 2. miroljubiva; 3. čedna; 4. koja se dade osvjedočiti; 5. koja samo uz dobro privoljuje; 6. puna milosrdnosti i dobrih djela; 7. ne osudjuje druge; 8. ne hini. (Jak. 3, 17.).

38. Koja su osobito dobra djela koja treba kršćanin da vrši?

Ova su: molitva, post i milostinja, a po ovih se u obće razumievaju djela pobožnosti, trapnje i ljubavi bližnjega.

39. Dobra nakana.

Kad što činiš, čini jedino iz ljubavi prama Bogu i na veću slavu Božju. — Kod svakoga posla bar u srcu pomisli: Ovo što radim sada, bilo na slavu Božju i na spas duše moje. Snadje li te nesreća ili tuga reci: Bože! u ruke se tvoje predajem, učini samnom što hoćeš, samo daj, da tebe ljubim.

40. O raznih dužnostih.

I. Trinaest dužnosti svakoga čovjeka prama Bogu.

1. Svaki čovjek dužan je pomno nastojati, da spozna Boga koliko bolje može.

2. Jedini je Bog stvoritelj, uzdržavatelj i upravitelj svih vidivih i nevidivih stvari.

3. Bog je svemoguć; nalazi se osobno u svakom mjestu; od vieka sve zna i vidi što je bilo, što je sada i što će biti; vidi očite i tajne stvari, sve što god tko misli, govori i djeluje.

4. Bog se za sve ljude i stvari otčinski brine te im daje sve što trebaju.

5. Bog, gospodar neba i zemlje, daje čovjeku zakon i svete svoje zapoviedi, a čovjek je dužan vjerno i pomno izpuniti sve, što god Bog zapovieda.

6. Čovjek je dužan trsit se, da spozna sve što mu Bog zapovieda; pa ne može li sam toga spoznati, dužan je druge naučnije i pametnije od sebe zapitati, neka mu kažu i iztumače zakon Božji.

7. Bog one, koji vjerno izpunjuju njegov zakon, na ovom i na drugom svietu svojimi obilatimi milostmi nadaruje: a one strogo kazni i istim paklom, koji se ne drže njegova zakona.

8. Dužni smo bojat se Boga, našega premilostivoga Otca i svemogućega Gospodara, te ga kao najvećega svojega dobročinitelja ljubiti iz svega srca i iz sve duše i iz sve pameti svoje.

9. Dužni smo u svako vrieme Boga štovati, hvalit ga i slavit onim bogoslužjem, koje je on u svetoj katoličkoj rimskoj crkvi ustanovito i obdržavat zapovjedio po preljubeznom Sinu svojem Isusu, Isus po apostolih, apostoli po bis-

kupih, biskupi po misnicih i pastirih pravovjernoga puka kršćanskoga.

10. Dužni smo iskreno željeti i pomno nastojati, da i ostali narodi pravoga Boga spoznaju, hvale i slave s nami zajedno te zakon Isusa Krista priznaju kao jedino pravu vjeru, u kojoj se jedinoj mogu svi ljudi spasiti.

11. Dužni smo ponizno prihvatiti i čvrsto vjerovati sve što je god Bog svojoj crkvi objavio, jer on niti može prevariti niti prevaren biti.

12. Dužni smo zahvaljivat se Bogu bez prestanka za primljene milosti i druga dobročinstva; u svakoj tjelovnoj i duhovnoj potrebi k njemu se utic.ti i potrebite milosti od njega ponizno prositi te se u svem njegovoj svetoj volji pokoravati.

13. Dužni smo znati, da smo od Boga primili dušu neumrlu, stvorenu na sliku i priliku Božju, umom i voljom nadarenu, koja će i poslie smrti uviek živiti i uživati onu plaću, koju na ovom svietu zasluži

II. Deset dužnosti svakoga čovjeka prama sebi

1. Svaki čovjek dužan je sebe zdrava i čitava uzdržavati, da može Bogu vjerno služiti, a sebi i drugim od koristi biti.

2. Da sebe tko uzdrži, služit mu se je jedino načinom pravednim i poštenim.

3. Svatko mora moći svoje duše naukom prosvietliti i na dobro upraviti.

4. Zločesta nagnuća i požude tjelovne treba uviek obuzdavati te razumu i zakonu Božjemu podvrgavati.

5. Svatko je dužan one nauke i zanate naučiti, koji su za koga najprikladniji, da može pošteno i pravedno živiti.

6. U svakom svojem djelu treba imati svrhu pred očima te dobro promisliti, kamo što smjera.

7. Ne smije se ništa raditi bez razloga i poštene svrhe.

8. Treba tudji savjet, sud, nauku i običaj razborito prosuditi te gledati, da se čovjek ni sam ne prevari, niti da prevari drugoga.

9. Treba vlastitim trudom pošteno svoje stanje uzdržavati.

10. Valja imati na pameti, da su samo krieposti pravi ures, prava slava i dika za svakoga čovjeka, a osobito za kršćanina.

III. Sedam dužnosti roditelja prama djeci.

Dužni su roditelji:

1. Ljubiti svoje sinove i kćeri kršćanskom, pravednom i razložnom ljubavlju;

2. za njih se neprestano Bogu moliti;

3. kazivat im pomno i razborito dužnosti kršćanske, to jest sve ono, što su dužni vjerovati i obdržavati, da Bogu i poštenim ljudem omile; podučavat ih u kakovu zanatu i ručnom djelu, da uzmognu danas sutra vlastitim trudom živiti, svoje kuće i pleme pošteno uzdržavati;

4. često ih opominjati i na dobra ih djela pobudjivati;

5. svako njihovo zlo djelo razložno i liepim načinom pokarati i pedepsati;

6. svagda se tako oprezno, pametno, pošteno i kriepostno ponašati u svojem govoru i svojih djelih, da se njihovi sinovi i kćeri mogu na njih ugledati te čuvat se zla, a naučit se svakomu dobru;

7. odhranjivat ih pošteno te ih svim providiti, što im je od potrebe, da mo u sada u njihovoj kući, a poslie sami za se pošteno živiti.

IV. Osam dužnosti djece prama roditeljem.

Dužni su sinovi i kćeri:

1. svoje roditelje ljubiti i štovati od srca, želit im svako dobro tjelovno i duhovno, o njih uviek dobro govoriti te im koliko mogu više dobro činiti;

2. Bogu se neprestano moliti za spas svojih roditelja, za dugo zdravlje, za poštenje, življenje i dobro vladanje;

3. roditeljem biti podložni i poslušni u svakoj stvari, koja nije grieh;

4. nasljedovat svete nauke i kriepostna djela svojih roditelja;

5. roditelje pitat za savjet, te se po njem vladati, ako se ne protivi razumu i svetoj vjeri;

6. svoje roditelje u potrebah tjelovnih i duduhovnih koliko više mogu uviek do smrti podpomagati;

7. zovnuti za vremena misnika, kad su roditelji bolestni i u smrtnoj pogibelji, i nastojati da primu zadnje svete sakramente, dok su još pri pameti;

8. roditelje pristojno pokopati, kad umru zadužbine i sve ostale dobre njihove naredbe izpuniti; za njihove duše Bogu se moliti, dobra djela činiti, osobito, ako mogu, za njih svete mise dati čitati.

V. Dužnosti ženitbenih drugoga.

U obće:

1. Jedno drugomu čuvati poštenje;

2. medjusobno se ljubiti i slagati;

3. jedno drugomu u tjelovnih potrebah razložno zadovoljit;

5. do smrti zajedno prebivati:

6. medjusobno se u ljelovnih i duhovnih stvarih podpomagati.

Napose:

Muž ženi valja da bude:

1. pravi prijatelj,
2. vjeran drug,
3. razuman poglavar,
4. ljubezan brat,
5. milosrdan otac

Žena mužu valja da bude:

1. prava prijateljica,
2. vjerna drugarica,
3. dragovoljna podložnica,

4. ljubezna sestra,
5. milosrdna majka.

VI. Dužnosti gospodara prama slugam, službkinjam i najamnikom.

Gospodari su dužni sluge, službkinje i najamnike:

1. ljubiti kao djecu,
2. podučavat ih u potrebitih stvarih sv. vjere,
3. zapoviedat im s ljubavju,
4. njihove griehe razložno karati,
5. odvraćat ih od svakoga zla,
6. napućivat ih na dobro osobito na to, da se uviek u svem drže, sv. vjere Isusove,
7. u nedjelju i na svetkovine slati ih u crkvu osobito k sv. misi.
8. davat im dobar izgled,
9. plaćat im pravedno i podpuno što se im god po pogodbi ima platiti.

VII. Dužnosti slugâ, službkinjâ i najamnikâ prama gospodaru.

Sluge, službkinje i najamnici dužni su:

1. gospodare ljubiti i štovati kao otca i mater,
2. slušat ih kao starješine u svakoj stvari, koja nije griešna,
3. služit im vjerno, pomno i drage volje,
4. čuvati njihove stvari kao svoje, te paziti, da se ne pokvare i ne izgube.

VIII. Dužnosti zanatlijâ prama naučnikom.

Zanatlije dužni su svoje naučnike:

1. ljubiti kao sinove,
2. pokazivat im, kako treba raditi pri zanatu,
3. razložno karati njihove griehe,
4. davat im svete nauke i dobre prilike, da idu k misi i k propoviedi, te postanu bogabojeći ljudi.

IX. Dužnosti naučnikâ prama zanatlijam.

Naučnici dužni su svoje zanatlije:

1. ljubiti kao otce,
2. štovati kao starješine,
3. slušati kao gospodare u stvarih nauka, zanata, poštena življenja.

X. Dužnosti svakoga čovjeka prama svojemu bližnjemu.

Svi ljudi na svietu imaju jednoga Boga za stvoritelja, istoga Isusa Krista za odkupitelja, istoga Adama i Evu za roditelje. Po stvorenju dakle odkupljenju i rodjenju svi su ljudi medju sobom braća, pa su zato dužni:

1. ljubit se medju sobom kao braća i sestre;
2. jedni za druge Bogu se moliti;
3. jedni drugim željeti svako dobro duhovno i tjelovno,
4. medjusobno štovat se i pozdravljat te se pomno čuvati svake uvrede i neuljudnosti.
5. jedni druge koliko više mogu pomagati u svakoj duhovnoj i tjelovnoj potrebi.

6. jedni druge odvraćati od svakoga zla, a svjetovati na svako dobro.
7. jedni poštenje i imanje drugih čuvati i braniti,
8. svakomu dobro činiti, a zlo nikomu ni istomu neprijatelju, jer nam je Isus zapovjedio ljubiti iste neprijatelje, koji nam zlo čine, za njih se Bogu moliti i dobro im činiti.

III. Učinci Sv. Sakramenata.

Što čovjek dobiva po sakramentu sv. Krsta?

Po sakramentu sv. Krsta dobiva čovjek: 1. milost posvećujuću t. j. a) oprašta mu se grieh iztočni (a ako je odrasli i svi griesi, koje je prije sv. Krsta počinio, ako se za njih pokaje) b) oprašta mu se vječna (t. j. paklena) i vremenita, (koja se bud na ovom svietu bud u čistilištu ima pretrpjeti) kazna, c) postaje diete Božje i baštinik kraljestva nebeskoga; 2. daje mu se milost posebna (sakramentalna), kojom mu Bog pomaže, da može vršiti kršćanske dužnosti i onu milost posvećujuću sačuvati; 3. biljecontinued mu se duša neizbrisivim biljegom (znakom) tako, da se ovaj sakramenat ne može nikad više izgubiti (stoga se ne može ni opetovati ili ponoviti); 4. posvećuje se za uviek Bogu, te postaje hram Duha svetoga i član otajstvenoga tiela Isusova t. j. svete Crkve Isusove.

Krstiti ima pravo redovito samo biskup i

svećenik. A kad je nužda, te se je bojati, da bi diete moglo umrieti prije nego li se donese do svećenika, onda može krstiti svaki čovjek (kršćanin ili nekršćanin), samo neka a) reče: ja te hoću krstiti onako, kako to čini kod krštenja sv. Crkva Isusova. b) neka naravskom vodom polieva kršćenika po glavi tako, da mu voda po čelu curi i za to vrieme dok polieva izgovara rieči; N. (tu se kaže ime kojega svetca, po kom će se od sada kršćenik zvati) J a t e k r s t i m u i m e O t c a (polije vodom po glavi u znak sv. križa) i S i n a (polije isto tako po drugi put) i D u h a s v e t o g a (polije po treći put). Ako nije nužda velika drugi ne smije krstiti osim svećenika (biskupa).

Tim je čovjek kršten. Ali budući, da se po svetih obredih crkvenih mnoge milosti diele, treba diete, ako ostane na životu čim prije donieti u crkvu, da svećenik obavi ostale još sv. obrede nad njim.

Kumovi (jedan ili najviše kum i kuma) imaju paziti, da roditelji diete svoje odgoje po nauku Božjem. S toga kumovi mogu biti samo katolici, koji sami po nauku svete vjere živu. Na to dakako ima strogo paziti župnik. — Kum ili kuma imadu diete kod krštenja oko vrata razvezati tako, da svećenik može lahko svetim uljem pomazati prsa i ledja; a imadu diete držati tako, da glava njegova bude na desnoj ruci njihovoj.

Kad se diete rodi, prva i glavna skrb mora

biti roditeljem, da dadu diete čim prije po svećeniku krstiti. Jer treba znati, da bez sv. krsta nitko ne može unići u kraljestvo nebesko. Tako kaže sam Sin Božji. Stoga veće okrutnosti ne mogu roditelji pokazati napram djeci svojoj, nego kad zavlače s krštenjem, jer ih tim hotomice drže na rubu vječne propasti. Stoga takovi nemarni roditelji grieše, pa makar im diete i ostalo na životu.

Što dobivamo u sakramentu svete Potvrde (firme, krizme)?

Po sakramentu sv. Potvrde dolazi osobitim načinom sam Duh sveti, treća božanska osoba u dušu kršćanina, a po tom a) povećava u njemu milost posvećujuću, b) jači ga i kriepi, da može napasti sve (kao n. pr. progonstva, žalosti, prezir, požude tjelesne, napasti vražje, i pomamu za uživanjem toga svieta) svladavati te vjeru svetu od Boga dobivenu odvažno i stalno riečju i činom izpoviedati, braniti i po njoj vjerno živjeti. U tu svrhu daje mu svojih sedam svetih darova: 1. m u d r o s t i, da se znade u svietu tako iznaći, te ga sviet ne zamami, već da uviek vrši samo Božju volju, te Boga ljubi i za njim jedinim teži; 2. dar r a z u m a, koji ga vodi do toga, da istine božanske sve bolje razumije, te ga sve više proniču; 3. dar s a v j e t a, koji ga upućuje, kako će Boga što većma proslaviti i laglje polučiti spas duše svoje; 4. dar j a k o s t i, koji mu daje srčanosti i odvažnosti, da

sve zapreke i težkoće postojano svladava, koje ga prieče, da postigne vječno blaženstvo; 5. dar z n a n j a, koji mu svagda i svagdje pokazuje pravi put koji vodi u nebo i pogibelji, koje nam priete na putu u vječno blaženstvo; 6. dar p o b o ž n o s t i, koji mu dušu napunjuje žarkom ljubavi k službi Božjoj; 7. dar s t r a h a B o ž j e g a, koji ga potiče, da od srca štuje Boga, te se boji i u najmanjoj stvari učiniti štogod, što se Bogu ne bi svidjalo; c) utisne mu u dušu neizbrisivi biljeg (znak), kojim je primljen za vojnika borioca Kristova (Stoga se ne može izgubiti, a po tom ni opetovati).

Ovaj sakramenat redovito može dieliti samo biskup.

Kod dieljenja sv. Potvrde svaki potvrdjenik ima kuma, komu je zadaća, da svoje kumče pouči u istinah svete vjere i da ga upućuje na pobožan i svet život. Stoga treba paziti, koga si tko izabere za kuma, jer ako je kum opaka i nevaljala života, kako će ga napućivati, da mu valja sveto živjeti? Kum a) treba da je sam već potvrdjen, b) da je istoga spola sa kumčetom, c) da mu nije već kum na sv. krstu, d) da je bogoljubna života ili bar da točno i bogoljubno vrši dužnosti kršćanske.

Kad biskup dieli ovaj sakramemat: potvrdjenik kleči na oba koljena te svim žarom srca moli Duha svetoga, da k njemu dodje i podieli mu milosti ovoga sv. sakramenta. U rukuh medju prsti drži cedulju dobivenu od svoga župnika

ili od svoga duhovnoga poglavara, na kojoj je napisano medju ostalim potvrdjenikovo ime i ime, koje želi sada još imati. Kum pako ima desnu ruku držati na desnom ramenu potvrdjenika, dok biskup ne obavi sv. čin kod njega, i dok svećenik, koji ide za biskupom, ne otare sveto ulje na čelu potvrdjenikovu.

Budući da poslije sv. Potvrde dieli biskup blagoslov onim, koji su potvrdjeni, neka nitko ne izlazi iz crkve, dok biskup taj blagoslov ne podieli.

Samo je po sebi jasno, kad želi tko, da primi Duha svetoga i s njim tolike milosti, da se ima za to dostojno pripraviti, te prije dušu svoju sasvim očistiti od grieha u svetoj Izpoviedi i sjediniti ju s Isusom Kristom u sv. Pričesti. Jer tko bi se usudio taj sv. sakramenat sv. Potvrde primiti svjestan si težkoga grieha taj bi počinio novi težki grieh.

Presveti Oltarski Sakramenat.

Presveti oltarski Sakramenat jest pravo tielo i prava krv Gospodina našega Isusa Krista, koji je pod prilikom kruha i vina u istinu sbilja i bitno nazočan.

Kad dakle vidiš sv. hostiju, koju je svećenik posvetio, znaj, da je ono sam Sin Božji Isus Krist. Stoga pred njim ponizno pokleknì i pokloni mu se. Za to imaš prilike uviek, kad god svećenik nosi sv. poputbinu k bolestniku

ili je presv. oltarski Sakramenat izložen na oltaru, ili se nosi u procesiji; kad dodješ u crkvu gdje se čuva presv. olt. sakramenat u svetohraništu.

Ovaj sakramenat naredio je Isus samo iz neizmierne ljubavi prama Otcu svomu i prama nam. S toga se on uviek za nas žrtvuje na oltaru u svetoj misi, i daje sebe samoga nam za hranu u sv. pričesti.

Zašto je Isus naredio sv. misu?

1. Da se svomu Otcu nebeskomu prikazuje za griehe svega svieta.
2. Da nam predoči nekrvnim načinom svoju krvnu žrtvu na križu.
3. Da nas učini dionici svih milosti, koje nam je na križu pribavio, a po tom da se možemo po ovoj žrtvi sv. mise a) Bogu dostojno klanjati; b) Bogu dostojno zahvaliti za primljene milosti; c) dostojno ga i uspješno prositi za potrebe tiela i duše; d) od njega si izprositi pravo pokajanje i oproštenje grieha,

Kakovu korist imademo od sv. mise?

1. Pravednikom, koji joj dostojno prisustvuju: a) umnožava se milost posvećujuća; b) opraštaju se mali griesi i vremenite kazne sbog grieha; c) daje se jakost i snaga, da mogu u dobru napredovati, a zla se čuvati.
2. Griešnikom, koji joj dostojno prisustvuju pribavlja milost, da se mogu za svoje

griehe kajati, iskreno ih izpovjediti, za njih zadovoljiti i tako se s Bogom pomiriti,

3. Svim pako dobavlja od Boga zaštitu proti vremenitim nepogodam i pomoć u vremenitih nevoljah, ako je to na spas duše naše.

4. Dušam pokojnikah u čistilištu, za koje se sveta misa prikazuje, ili se prašta sva muka ili skraćuje se vrieme muka, te tako mogu prije unići u kraljestvo nebesko.

Kakovu korist imamo od sv. Pričesti?

1. Primamo u sebe samoga Isusa Krista Sina Božjega, te se s njim najuže sjedinjujemo, postajemo njemu slični i reć bi u njega se pretvaramo.

2. Umnožava nam se milost posvećujuća te ćutimo sve veću ljubav prama Bogu i bližnjemu.

3. Duša se čisti sve više od malih grieha i nesavršenosti, te postaje sve više plemenitom i svetom.

4. Jači nas proti svim neprijateljem duše i tiela, te nam podaje jakosti i snage proti težkim griehom i utjehu u svakoj boli i nezgodi.

5. Daje nam njeku osobitu slast i ugodnost u vršenju Božje volje.

6. Daje nam zalog ili sigurnost, da ćemo doći u vječno blaženstvo.

Zato nastoj, da što češće ideš k sv. Pričesti.

Ovu korist od sv. Pričesti imaju samo oni, koji ju dostojno primaju, t. j. bez težkoga grieha.

Ali da što veću korist imaš od svete Pričesti, gledaj da se očistiš i od malih grieha skrušenim pokajanjem, živom vjerom u Isusa i gorućom željom s njim se sjediniti.

Tko bi se usudio pristupiti k sv. Pričesti u smrtnom griehu, taj nebi dobio nikakve milosti, dapače još bi učinio težki grieh, što sili Isusa, da mora unići i zatvoren biti u njegovoj ružnoj i zamazanoj duši i tielu.

Sakramenat sv. Pokore.

(Izpovied.)

Što dobivamo u sakramentu sv. Pokore?

Tko se skrušeno kaje (t j. komu je od srca žao), što je svojimi griesi Boga uvriedio, te čvrsto i stalno odluči, da više neće griešiti, zatim iskreno svoje griehe izpovjedi svećeniku, kano namjestniku Božjemu, i ako je komu štetu nanio, bilo na imetku, bilo na dobrom glasu ili inače, to popravi koliko je moguće, ili ako mu nije odmah moguće, da nastoji, da to popravi čim prije, dobiva

1. oproštenje svih svojih grieha, koje je poslije sv. Krsta učinio, ma bili kako mu drago veliki i težki.

2. Oproštenje vječne kazne (t. j. pakla).

3. Dobiva natrag milost posvećujuću.

4. Oživljuju dobra djela učinjena u milosti Božjoj, ali kašnje težkim griehom usmrćena.

5. Koji je već u milosti Božjoj t. j. bez

težkoga grieha, umnaža mu se milost posvećujuća.

6. Dobiva posebne milosti, da se može čuvati grieha i uztrajati u dobru.

Sakramenat sv. zadnje Pomasti.

Što dobiva bolestnik po sakramentu svete zadnje Pomasti?

1. Umnaža mu se milost posvećujuća (s toga se mora, bolestnik, ako je ikako moguće, prije izpovjediti).

2. Opraštaju mu se svi griesi na koje je bolestnik već zaboravio ili ih ne može više izpovjediti, ako se bar srcem pokaje.

3. Zatire mu ostatke grieha t. j. kazne griesi zaslužene i to prema tomu, kakovom pobožnošću koji bolestnik ovaj sv. sakramenat prima.

4. Jači mu dušu proti nutarnjoj slaboći, krhkoći, strahu pred smrću, bojazni radi počinjenih grieha, napastim nečistoga duha, nestrpljivosti, nagnuću na zlo itd.

6. Daje bolestniku i tjelesno zdravlje, ako mu je to na spas duši.

Pazi! Pošto eto bolestnik velike milosti dobiva po ovom sakramentu, tako da se može dogoditi da baš o njem zavisi spas duše njegove, treba da se ukućani za vremena pobrinu, da svećenik dodje k bolestniku, dok je jošte pri sviesti. Stoga se težko ogriešuju proti Bogu

i proti ljubavi bližnjega ukućani, koji ne mare dozvati svećenika k bolestniku. Doista takova nemarnost pokazuje uprava djavolsko srce, gdje čovjeku na rubu vječne propasti neće da pomogne već ga pusti da pada u vječnu nesreću.

K svakomu čovjeku, koji je došao k razumu, a težko obolio, treba zvati svećenika, da mu podieli zadnju pomast. Treba ga dakle zvati i k djeci, koja su navršila s e d m u godinu, a i onda, ako su prije sedme godine došla k razumu, jer čim su došla k razumu mogla su, makar su djeca, sagriešiti.

Što treba pripraviti kod bolestnika, kad se pozove k njemu svećenik?

Treba: 1. sobu prozračiti, očistiti; 2. bolestniku treba oprati ruke i noge (ako su mu zamazane). 3. pripraviti stol pokrit čistim bielim stolnjakom. Na njem a) propelo, b) dvie ili bar jedna voštanica, c) tanjur a na njem sedam kugljicâ od pamuka ili lana (ili povesma, kudelje), d) tanjur a na njem komadić kruha i malo soli, e) čaša s malo čiste vode, f) posudica, nkojoj će si svećenik oprati ruke i ručnik (otirač), g) posudica s blagoslovljenom vodom i kitica (mala grančica s drveta ili trave) kojom će poškropiti sobu. h) treba s bolestnikom probuditi čin vjere, ufanja, ljubavi i pokajanja.

Dok svećenik dieli bolestniku zadnju pomast, ostali u kući neka mole litanije svih svetih ili Krunicu.

S bolestnikom neka se češće moli njekoliko molitvica navedenih niže str. 408.

Sakramenat sv. Reda.

Što dobivaju svećenici po sakramentu sv. Reda?

Dobivaju 1. duhovnu oblast sv. misu prikazivati, griehe opraššati, dieliti sv. sakramente, blagosljivljati i druge duhovne službe izvršivati. Ova se oblast zove takodjer duhovni značaj (karakter) uslied kojega se ovaj sakramenat ne može više izgubiti. A budući da su dužnosti svećeničke, veoma težko kao n. pr. da mora u vječnoj čistoći živjeti, svaki dan časoslov moliti, izvrgavati se za vrieme bolesti opasnosti, života itd. mora se svatko prije dobro izpitati da li je za taj stališ zvan od Boga, te se za to osobito moliti g. Bogu i bl. dj. Mariji da dobije jakosti, te se uzmogne za to dostojno pripraviti. Odatle se vidi kako grieše, koji u stališ svećenički stupaju a nemaju prave volje vršiti dužnosti toga sališa, a i roditelji koji sile svoju djecu, koja neimaju volje za taj stališ, da unj stupe. Ali budući da nema uzvišenijega stališa na svietu, niti častnije službe osim službe Božje, odatle se opet vidi kako grieše oni, koje Bog zove u taj stališ, a oni neće da ga primu i da se za nj' dostojno priprave, a i roditelji koji brane djeci svojoj, da stupe u svećenički stališ. Isto vriedi i za one koji žele stupiti u samostan.

2. umnožava im se milost posvećujuća;
3. primaju posebnu mitost, da mogu svoje duhovne službe dostojno vršiti, kako sebi tako i drugim na spasenje.

Sakramenat sv. Ženitbe.

Što dobivaju oni koji se prema propisom sv. katoličke crkve vjenčaju?

1. umnožava im se milost posvećujuća. (Stoga se moraju prije izpovjediti i pričestiti) 2. podjeljuje im se posebna milost, koja ih kriepi i jači, a) da čuvaju svetost ženitbe u strahu Božjem b) da zakonske dužnosti vjerno i u ljubavi Božjoj izvršuju c) da sve tegobe strpljivo podnose d) da djecu svoju, ako im je Bog dadne, kršćanski odgoje.

Ovaj sakramenat ne može se na nikakov način razriešiti osim jedinom smrću jedne ili druge stranke.

Pazi!! Nitko neka se ne ženi (udaje) dok se nije molitvom Bogu preporučio. Nitko neka ne sklapa ženitbe, gdje se moraju crkvene naredbe kršiti. Nitko neka ne sklapa ženitbe u rodbinstvu ili svačtvu ili s osobom inovjernom ako se neće obratiti. Ako sv. mati Crkva u njekih slučajevih mora podieliti oprost od koje ženitbene zapreke, treba znati, da g. Bog takovim mnoge milosti uzkraćuje te se doista riedko nalazi, da je takova ženitba sretna.

N a p o k o n p a m t i d o b r o. Ženitba je od

samoga Boga u raju ustanovljena i po Isusu Kristu na veliko dostojanstvo sakramenta podignuta. Stoga je samo ona ženitba valjana, koja je obavljena po odredbi sv. Crkve pred vlastitim župnikom i pred dva svjedoka. Tko inače radi taj grieši i ženitba mu ne valja pred Bogom, pred kojim će se jednom strogi račun davati za svaku misao, želju, rieč i djelo; te su sva djeca u takovu stanju rodjena ne zakonita, pa makar ih država možda smatra zakonitom.

Tko se ne može ili neće oženiti ili udati, taj treba da čisto i sveto živi g. Bogu.

IV. Razne molitve.

1. Jutarnja molitva.

Blagoslovljeno budi sveto Trojstvo i nerazdjelivo Jedinstvo. Slavimo ga, jer učini s nami milosrdje svoje. Gospodine, Gospodine naš, koli je divno ime tvoje po svoj zemlji. Slava Otcu i Sinu i Duhu svetomu, kako bijaše na početku, tako i sada i svagda i u vieke vjekova. Amen.

Pomolimo se. Djela naša, molimo te, Gospodine, milošću svojom preteci i pomoću svojom prati: da svaka naša molitva i djelo od tebe uviek započme, i po tebi započeta dovrši. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

℣ Udostoj se, Gospodine, ovoga dana.
℟ Bez grieha nas čuvati.
℣ Smiluj nam se, Gospodine.
℟ Smiluj nam se.

℣ Milosrdje tvoje, Gospodine, bilo vrhu nas,
℟ Kako god smo se ufali u te.
℣ Gospodine, usliši molitvu moju.
℟ I vapaj moj k tebi dodji.

Pomolimo se. Gospodine, Bože svemogući, koji si učinio, da smo dočekali početak ovoga dana, svojom nas jakošću danas čuvaj, da ovoga dana ne prionemo uz nijedan grieh, već da uviek naše misli i rieči i djela čine pravdu tvoju. Koji živiš i kraljuješ po sve vieke vjekova. Amen.

Pod obrambu se tvoju utičemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebah naših, nego nas u svih težkoćah i nevoljah pomozi i od svih pogibelji uviek oslobodi; djevice slavna i blagoslovljena, gospodjo naša, posrednice naša, zagovornice naša. Sa svojim nas Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči.

℣ Licu tvomu klanjat će se.
℟ Svi bogataši naroda.

Pomolimo se. Podaj, milosrdni Bože, slabosti našoj zaštitu, da mi, koji se spominjemo svete Bogorodice, po njezinom zagovoru iz naših zloća uskrsnemo.

℣ Angjelom svojim zapovjedio je Bog za tebe.
℟ Da te čuvaju na svih putevih tvojih.

Pomolimo se. Bože, koji si neizrecivom providnošću udostojao se poslati svete Angjele svoje, da nas čuvaju, udieli vjernim svojim, da budu njihovom zaštitom vazda zaštićeni, i u njihovom se družtvu uviek veselili.

℣ Kliktat će Svetci u slavi.
℟ Veselit će se na mjestih svojih.
Pomolimo se. Zaštita svetoga Josipa, Alojzija, Stanislava i svih Svetih, molimo te Gospodine, neka nas kriepi, da se uzpalimo primjerom onih, čijim se zaslugam radujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.
Vjerujem u te, Gospodine, Istino i Mudrosti neizmierna. Ufam u te, Otče milosrdja i Bože svake utjehe. Ljubim te Dobro najveće i Biće najsavršenije. I sbog tebe ljubim bližnjega svoga, kao sama sebe. Iz ove ljubavi želim roditeljem svojim, poglavarom, dobročiniteljem, prijateljem i neprijateljem, dobara vremenitih, koliko im treba, a milosti i krieposti u obilju, bolestnikom polakšicu, zalutalim izlaz, plovećim luku, razcviljenim utjehu, umirućim sretnu smrt, pokojnikom vječni pokoj, svim sveti mir, blagoslov i život vječni. Amen.
Angjeo Gospodnji naviestio Mariji i ona je začela po Duhu svetom. Zdravo Marijo! i t. d.
Evo službenice Gospodnje, budi meni po rieči tvojoj. Zdravo Marijo i t. d.
I Rieč je tielom postala i medju nami prebivala. Zdravo Marijo! i t. d.
℣ Moli za nas sveta Bogorodice.
℟ Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.
Pomolimo se. Molimo te, Gospodine, milost svoju ulij u duše naše; da mi, koji smo po angjelu glasniku doznali za utjelovljenje Krista, Sina tvoga; po njegovoj muki i križu zavriedimo slavno uzkrsnuti. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Spomeni se o najmilostivija i najslavnija Djevice Marijo, majko milosrdja i svake utjehe, da se od vieka čulo nije, da si ti, Djevice Marijo, zapustila onoga, koji se je k tebi u zaštitu utekao, tvoju pomoć prosio, tvomu se zagovoru preporučivao. Zato tim pouzdanjem ohrabren, k tebi se utičem Djevice Djevica, kraljice nebeska, Gospodjo angjela, o Marijo, Majko Gospodina našega Isusa Krista; k tebi bježim, zviezdo mora; pred tobom stojim biedan, uzdišući i drhćući: nemoj, o Gospodjo svieta, nemoj, Majko vječne Rieči, mojih rieči prezrieti, nego slušaj milostivo i uslišaj me biedna, k tebi u ovoj suznoj dolini vapećega, sada i vazda osobito pako u čas smrti moje; o blaga, o milostiva, o sladka Djevice Marijo. Amen.
Pozdravljam te zorom ovoga dana, o Marijo, milosti puna; Gospodin s tobom, blagoslovljena ti medju ženami i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. Presveta Majko, prikazujem ti sve svoje misli, molitve i milostinje, i vježbanje u pobožnosti, milosrdju i samozataji, koje ću ovoga dana ovršiti. Izprosi mi milost, da ih uzmognem ovršiti čistom nakanom i željom, da svomu Bogu omilim, jer mi samo to može donieti njegov blagoslov. Ja ih posvećujem tvomu svetomu, neokaljanomu Srcu, moleći te, da ih ti svojimi zaslugami obogatiš te mi izhodiš, da se s njim i po njem dostojno poklonim presvetomu Trojstvu

i božanskomu Srcu Isusovu te izprosim milost obraćenja i sebi i svim griešnikom.

O Marijo, Majko Božja i moja dobra majko! moli za nas griešnike sada i u čas smrti naše. Amen.

Sveta Marijo, Djevice i Majko Božja! ja N. N. izabirem te sada i svagda za svoju gospodaricu, braniteljicu i zagovornicu, te čvrsto odlučujem, da ću tvoje presveto i neokaljano Srce štovati, i da neću nikada ništa reći ili učiniti, što bi moglo raztužiti tvoje prečisto, preljubezno Srce. Obećajem ti, da ću vjerno nastojati, da uviek tako ponizno i čisto živim, kako si ti živjela, i nastojati, da te svi moji bližnji obljube i tvoje prečisto Srce štuju. Molim te, primi me u tvoje premilo Srce, budi uz mene u svih mojih djelih i ne zapusti me u čas smrti moje. Amen.

K tomu možeš dodati: na nakanu svete matere Crkve i sv. Otca Pape:

Otče naš. Zdravo Marijo! Vjerujem u Boga.

Pomolimo se. Vječni Otče! daj, da ti prikažem Srce Isusa Krista, tvoga ljubljenoga Sina tako, kao što ti se on sam prikazuje kod svih svetih misa na žrtveniku. S njegovimi željami, čuvstvi i odlukami sdružujem i prikazujem ti sve zasluge, darove i milosti Marije, moje nebeske Majke i Kraljice, svih angjela, svetaca i odabranika; i sve rieči, djela, nevolje i molitve, koje ću danas ovršiti. U sveudiljnoj zadruzi sa presv. Srcem Isusovim radit ću danas, moliti se Bogu i trpiti.

Primi sve ovo kao žrtvu štovanja tvoga božanskoga Veličanstva, zahvalnosti, pomirenja i prošnje; osobito prošnje, da se širi tvoja božanska slava, da se uzvisi sveta Crkva, da se obrate neznabožci, nevjernici, krivovjerci, razkolnici i griešnici, da se sačuvaju i okriepe nevini, pravednici i umirući, da se oslobode duše u čistilištu. Podieli mi milost, da budem danas u poniznosti, krotkosti, trpljivosti, pokornosti i svih kriepostih što sličniji presvetomu Srcu tvoga vječnoga, božanskoga Sina, te da ga sve više i više ljubim. Amen.

Priznavalo se, štovalo, ljubilo, slavilo i veličalo sveudilj i posvuda božansko Srce Isusovo i prečisto Srce Marijino. Amen.

O presladko Srce Isusovo, daj, da te sve više i više ljubim. Amen.

Blagoslov svemogućega Boga Otca i Sina i Duha svetoga neka sidje vrhu nas i neka ostane nad nami. Amen.

2. Molitva prije jela.

Blagoslovi, Gospodine Bože, nas i ove tvoje darove, koje ćemo po darežljivosti tvojoj primiti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Otče naš. Slava Otcu i t. d.

3. Molitva poslije jela.

Zahvaljujemo ti, svemogući Bože, za sva dobročinstva tvoja, koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Otče naš.

Blagoslovljeno budi ime Gospodnje, sada i uvieke.
Dostoj se, Gospodine, naplatiti svim, koji nam dobro čine porad imena tvoga, životom vječnim. Amen.
Slava Otcu.

4. Molitva večernja.

Dodji, Duše sveti, napuni srca tvojih vjernika i užezi u njih žar tvoje ljubavi.
℣ Pošalji Duha svetoga i stvorit će se.
℟ I obnovit ćeš lice zemlje.
Pomolimo se. Bože, koji si srca vjernika razsvietljenjem Duha sv. podučio: daj nam ter u istom Duhu spoznamo, što je pravo i njegovoj se utjehi uviek veselimo. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Sada se stavi u prisutnost Božju i zahvali mu za primljena dobročinstva, naročito i za ona, kojimi te je danas nadario — —

Moli od Boga razsvietljenje, koje ti je potrebito, da spoznaš svoje griehe — —

Dozovi si u pamet sve griehe, koje si danas učinio mišlju, riečju i činom — —

Probudi u srcu svom skrušenje i žalost sbog grieha svojih i obečaj Bogu, da ga uz pomoć milosti njegove nećeš više vriedjati — —

Nastoj, da budeš sada u takovu stanju, kako si želiš, da ti bude, kada ti dodje smrtni čas — —

Izpoviedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda Djevici, blaženomu Mihaelu Arhangjelu, blaženomu Ivanu Krstitelju, svetim Apoštolom Petru i Pavlu i svim Svetim, da sam

mnogo sagriešio mišlju, riečju i činom: moj grieh, moj grieh, moj preveliki grieh. Zato prosim blaženu Mariju vazda Djevicu, blaženoga Mihaela Arhangjela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete Apoštole Petra i Pavla i sve Svete, da se molite za me kod Gospodina Boga našega.
Smilovao nam se svemogući Bog; oprostio nam griehe naše i uveo nas u život vječni. Amen.
Milost, odriešenje i oproštenje grieha naših podielio nam svemogući i milosrdni Gospodin. Amen.
℣ Udostoj se, Gospodine, noći ove
℟ Bez grieha nas čuvati.
℣ Smiluj nam se, Gospodine,
℟ Smiluj nam se.
℣ Milosrdje tvoje, Gospodine, neka bude vrhu nas.
℟ Kako god smo se ufali u tebe.
℣ Gospodine usliši molitvu moju.
℟ I vapaj moj k tebi dodji.
Pomolimo se. Pohodi, molimo te Gospodine obitavalište ovo, ter sve zasjede neprijatelja od njega daleko odtjeraj; sveti angjeli tvoji neka prebivaju u njem i neka nas čuvaju u miru i blagoslov tvoj neka bude vazda vrhu nas. Po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu tvom, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog po sve vieke viekova. Amen.
Svemogući vječni Bože, smiluj se slugi svomu, vrhovnomu pastiru našemu Papi N., i ravnaj ga milostivo stazom vječnoga spasa: da

pomoćju tvojom, što je tebi povoljno želi i svom jakošću vrši. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bože, koga dobrota i ljubav nad pukom tvojim bdije i vlada; nadari duhom mudrosti slugu svoga (nad-)biskupa Našega N., čijoj si nas duhovnoj brigi izručio; da se duhovnim napredkom ovaca umnoži vječita radost pastira. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Molimo te, svemogući Bože, da sluga tvoj N. car i kralj naš apoštolski, koji je tvojom dobrotom primio upravu kraljestva, zadobije i povećanje svih krieposti: da njimi dostojno urešen, uzmogne grdobe opačina izbjegavati, neprijatelje svladavati ter drag doći k tebi, koji si put istina i život. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Zdravo Kraljice, majko milosrdja, živote slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo prognani sinovi Evini, k tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. De dakle zagovornice naša, svrni one milostive svoje oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa blagoslovljeni plod utrobe tvoje. O blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo!

℣ Moli za nas sveta Bogorodice.

℟ Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si sudjelovanjem Duha svetoga pripravio tielo i dušu prečiste majke Djevice Marije, da bude dostojno prebivalište Sinu tvomu; daj, da nas ona, koje se ovdje s radošću spominjemo, milostivim zagovorom izbavi od današnjih zala i

vječne smrti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

O Marijo, ti veoma želiš vidjeti, gdje Isusa ljube; ako me ljubiš, to je milost koju od tebe molim: izprosi mi veliku ljubav k Isusu Kristu. Ti od svoga Sina sve dobivaš, što god hoćeš; moli dakle za me i utješi me. Izprosi mi takodjer veliku ljubav k tebi, jer ti si stvor, koji Boga najviše ljubi. A po onoj boli, koju si na Kalvariji ćutila, kad si gledala, gdje Isus na križu izdiše, izprosi mi sretnu smrt, da ja ljubeći Isusa i tebe, majku moju, dodjem uvieke ljubiti te u nebu.

O moja Gospo, moja Majko, svega ti se skroz prikazujem, a da ti pokažem, koli te ljubim, prikazujem ti ove noći svoje oči, svoje uši, svoja usta, svoje srce, svu osobu svoju. Jer sam dakle sav tvoj, dobra moja Majko, čuvaj me i brani kao svoga.

O moja Gospo, o moja Majko! Spomeni se, da sam ja sav tvoj; čuvaj me i brani kao svoga. Zdravo Marijo! itd.

Psalam 129. Iz dubinah vapih k tebi, Gospodine: Gospodine, usliši glas moj.

Neka budu uši tvoje pozorne na glas molitve moje.

Ako na opačine budeš gledao, Gospodine: Gospodine, tko će podnieti?

Jer je u tebi milost: i radi zakona tvoga podnosio sam tebe, Gospodine.

Podnosila je duša moja u rieči njegovoj, ufala se je duša moja u Gospodina.

Od straže jutarnje sve do noći: nek se ufa Izrael u Gospodina.

Jer je u Gospodina milosrdje: i obilno u njega odkupljenje.

I sam će odkupiti Izraela: od svih opačina njegovih.

Pokoj vječni daruj im, Gospodine.

I svietlila im svjetlost vječna.

Pomolimo se. Bože, djelitelju oproštenja i ljubitelju spasa ljudskoga, molimo milosrdje tvoje, da dopustiš, te braća naše obitelji, rodjaci i dobročinitelji, koji su se s ovoga svieta preselili, po zagovoru blažene Marije vazda djevice i svih svetih tvojih, dodju u družtvo vječnoga blaženstva.

Bože stvoritelju i odkupitelju svih vjernih, oprosti sve griehe dušam sluga i službenicâ tvojih, da našom smjernom molitvom zadobiju oproštenje, koje su vazda željeli. Koji živiš i kraljuješ Bog u vieke vjekova. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Vjerujem u Boga.

Pazi nas, Gospodine, budne, čuvaj nas spavajuće, da bdijemo s Kristom i počivamo u miru. Amen.

Pobožnost sv. mise.

1. Imaj uviek na umu, da si dužan svake nedjele i blagdana biti kod sv. mise. Stoga pazi,

da ne zakasniš k sv. misi, jer si dužan biti pod cielom sv. misom.

2. Imaj na umu, da se u sv. misi prikazuje sam Isus, Sin Božji, svomu nebeskomu Otcu. Stoga treba, da budeš pod sv. misom što pobožniji i pazljiviji, te znadeš, što svećenik na oltaru čini. Zato, kad već od kuće polaziš u crkvu probudi nakanu: da ideš u crkvu, da se g. Bogu pokloniš, da mu za primljena dobročinstva zahvališ, moliš ga za oproštenje grieha i za druge potrebe duhovne i tjelovne. Prema tomu čuvaj se da putem u crkvu ne praviš kojekakovih šala, ne ogovaraš druge itd.; već misli kako ćeš se Spasitelju dostojno pokloniti i što ljepše ga moliti za potrebite milosti; i probudi pokajanje sbog grieha svojih.

3. Kad dodješ u crkvu poškropi se blagoslovljenom vodom i pobožno reci: po ovoj blagoslovljenoj vodi neka me očisti od grieha mojih trojedini Bog Otac † i Sin i Duh † sveti. Amen. Zatim pred oltarom, gdje se čuva presv. oltarski Sakramenat poklekni na desno koljeno do zemlje (a ne samo da koljeno malo tek prigneš). Pred oltarom gdje se čuva presv. olt. Sakramenat gori lampica (t. zv. vječna luč) koja nas opominje na vječnu ljubav Isusovu prama nam Pobožni kršćani donašaju sami ulja što finijega da Spasitelju izkažu ljubav te paze, da njemu na čast dan i noć svjetiljka ta gori. U ostalom nije to veliki trošak: 1 litra finoga maslinova ulja stoji 80 nvč. do 1 for. a gori 8 dana. Kroz

godinu dana treba 52 litre takova ulja. Imade li u župi samo 52 obitelji to će svaka lahko na godinu smoći 1 for. za vječnu luč. A božanski Spasitelj sigurno će takove obitelji, koje njemu ljubav izkazuju obilno blagosloviti.

Opomena. 1. Mnogi rado darivaju crkvi svieće; ali neka paze da daruju svieće od voska, jer samo takove smiju na oltaru pod sv. misom goriti. 2. Mnogi rado darivaju crkvi oltarnike, rokete, albe i druge stvari platnene. Ti neka paze, da sve to bude od lanenoga platna ili konopljenoga jer od pamučnoga platna takove stvari ne smiju biti načinjene.

4. Kad si se ovako poklonio presv. olt. Sakramentu otidji na mjesto na kom kaniš pod sv. misom ostati klekni na oba koljena i moli koje vrieme dok sv. misa započme.

5. Misa na čast bl. dj. Mariji.

Posveta mise.

Klekni na oba koljena i moli:

Svemogući, vječni Bože, Bože jedan božanstvom, a troj osobami, Otče Sine i Duše sveti! Klanjamo ti se mi, nevoljni griešnici, i ponizujemo se pred tobom Bogom, Gospodinom i Otcem našim. Hvalimo ti za sve dare i milosti kojimi nas milostivo nadjeljuješ, navlastito pako, što smo odhranjeni u vjeri kršćansko-katoličkoj, i što nas griešnike milostivo čekaš na pokoru. Prikazujemo ti sve trude i tegobe, bolesti i nevolje, što smo ih pretrpili do sada: bile ti na hvalu i slavu.

Ponizno te molimo, oprosti nam griehe, podieli nam milost prave pokore, poboljšanje života i stalnost u tvojoj svetoj službi. Razširi katoličku vjeru, izkorieni neznabožce, obrati krivovjerce, složi kralje i vladare kršćanske. Zatri, o Bože, krivovjerstvo, pogibeljne bune, nepokornost prama poglavarom; zatri jal, nazlob, srditost i svadje, kletve, psovke, razdor i neslogu; zatri pohlepu za tudjim, krivice i sva griešna djela.

Blagoslovi nas, družinu, kuće, blago, gospodarstvo i sav imetak naš. Oslobodi nas kolere, kuge, glada, vojske i rata, težkih bolesti, nagle i nepripravne smrti. Smiluj se svim živim, za koje imamo moliti, svim vjernim mrtvim podieli pokoj vječni.

Ovo te, dobri Bože, danas ponizno molimo, i na ovu nakanu prikazujemo ti današnju svetu službu; prikazujemo ti dojdućega tjedna, mjeseca, sve godine i svega života sve svoje misli, rieči i čine. Preljubljeni Otče, usliši molitvu i uzdahe naše. Pokriepi nas svojom milošću, da te nikad više hotomice ne uvriedimo, nego da uviek tvoju svetu volju vršimo, tebe istinski ljubimo, te po smrti u nebo dodjemo. Po Isusu Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Početak mise.

Klečeć moli i ne moj ustajati do evangjelja.

Izpoviedam se Bogu svemogućemu, blaženoj djevici Mariji, blaženomu Mihaelu arkangjelu,

blaženomu Ivanu Krstitelju, svetim apostolom Petru i Pavlu, svim svetim, da sam mnogo sagriešio mišlju, riečju i činom po svojoj krivnji, po svojoj krivnji, po svojoj prevelikoj krivnji. Zato prosim blaženu djevicu Mariju, blaženoga Mihaela arkangjela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete, da se molite za me Gospodinu Bogu našemu.

Smilovao nam se svemogući Bog, oprostio nam griehe naše i uveo nas u život vječni. Amen.

Milost, odriešenje i oprošćenje grieha naših podielio nam svemogući i milosrdni Bog. Amen.

O Bože, okreni se k nam i daj da oživimo. I narod će se tebi veseliti. Pokaži nam, Gospodine, milosrdje svoje. I daj nam svoje spasenje. Usliši, Gospodine, molitvu moju. I vapaj moj k tebi dodji.

Uzmi od nas, molimo te, Gospodine, griehe naše, da vriedni budemo u presveto unići s čistim srcem. Po Kristu Gospodinu našem.

Molimo te, Gospodine, da se po zaslugah tvojih svetih, čiji su ostanci ovdje, i svih svetih, dostojiš oprostiti sve moje griehe. Amen.

Slava.

Slava Bogu na visini, a mir ljudem dobre volje na zemlji. Hvalimo te, slavimo te, klanjamo ti se, veličamo te, hvalu ti uzdajemo sbog velike tvoje slave, Gospodine Bože, kralju nebeski, Bože svemogući Otče, Gospodine jedinorodjeni Sine, Isuse Kriste. Gospodine Bože, jaganjče

Božji, Sine Božji. Koji odnimaš griehe svieta, smiluj nam se. Koji odnimaš griehe svieta, primi našu molbu. Koji sjediš ob desnu Otca, smiluj nam se. Jer ti si sam svet, ti sam Gospodin, ti sam Previšnji, Isuse Kriste s Duhom svetim, u slavi Boga Otca. Amen.

Čitanje poslanice.

Čuvaj nas i brani, Gospodine, na molbu blažene vazda Djevice od svake protivštine, pa kao što skrušenim srcem pred tobom na lice padamo, tako nas milostivo od svih zasjeda naših neprijatelja oslobodi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bože! Ti izvore sve istine, sve svetosti i pravde: kao što si u starom zavjetu govorio po prorocih, tako nam sada govoriš po svojoj svetoj crkvi, koju si sam učio svu istinu. Vječna ti hvala za sve te spasonosne nauke, koje nam na usta glavara naše svete crkve kazuješ, da vazda čvrsti ostanemo u vjeri! Mi te molimo za tu milost po zagovoru bl. dj. Marije, koja je, jer čvrsta u vjeri, jer nepomična od tvojih obećanja, milost našla kod tebe i milost za sav sviet zaslužila. Daj nam, Bože, da se za njezinim primjerom povedemo i po njezinu zagovoru zadobijemo spas, kojega se dobavismo po Isusu Kristu, tvojem i njezinu Sinu, Gospodinu našem koji s tobom živi i kraljuje na vieke. Amen.

Sada ministrant misnu knjigu prenese a ti ustani.

E v a n g j e l j e.

Isuse Kriste! Bože moj i Spasitelju moj! ti si svjetlo, što je došlo da tmine razsvietli. Za tobom od početka svieta svi sveti pravednici staroga zavjeta uzdisaše, u te se uzdaše, i jedino u toj nadi milost i spas nadjoše. Po Mariji, prečistoj djevici, došao si u ovaj sviet. Ona, od tebe podučena, od angjela upućena, Duhom tvojim razsvietljena, prva te spozna i nada sve ljubi; ona sve tvoje nauke u svojem srcu sačuva i vjerno ih sve izpuni. O da te mogu onako dobro spoznati, onako čvrsto u te vjerovati, onako te srdačno ljubiti, onako vjerno prema tvojemu nauku živiti, kao što je Marija činila. Daj nam tu milost, milosrdni Spasitelju, po zaslugah i zagovoru bl. dj. Marije, i po djetinskoj ljubavi, koju si vazda gojio napram svojoj svetoj majki. Amen.

Uništi, Gospodine, griehe naše po riečih svetoga evangjelja, i daj da se vladamo kao djeca svjetla. Amen.

V j e r o v a n j e.

Vjerujem u Boga, Otca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega. Koji je začet po Duhu svetom, rodjen od Marije djevice. Mučen pod Poncijem Pilatom, razpet, umro i pokopan. Sašao nad pakao, treći dan uzkrsnuo od mrtvih. Uzašao na nebesa, sjedi ob desnu

Boga Otca svemogućega. Odonud će doći sudit žive i mrtve. Vjerujem u Duha svetoga, svetu crkvu katoličku, obćinstvo svetih, oprošćenje grieha, uzkrsnuće tiela i život vječni Amen.

P r i k a z b a.

O presveto Trojstvo! Primi milostivo ovu žrtvu, koju ti prikazujemo na uspomenu muke i smrti, uzkrsnuća i uzašašća Isusa Krista, Gospodina našega, na slavu blažene vazda djevičanske majke Božje Marije, blaženoga Ivana Krstitelja, svetih apoštola Petra i Pavla i svih svetih, da bude svim tim svetim na slavu, a nam na spas, i da se oni u nebu dostoje za nas se moliti, čiju uspomenu mi na zemlji štujemo. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

O Marijo, vjerna ti djevice i majko! Ti si jedinorodjenoga svojega Sina Isusa Krista u hramu prikazala kao pomirnu žrtvu, da se uništi grieh u svietu i čovjek opet Bogu u milost dodje. Koli veliku hvalu dužni smo ti davati za tu velikodušnu ljubav, predobra majko. Pa jer si za nas već toliko učinila, pouzdavamo se još većma u te, da ćeš se ti i odsele za nas zauzimati: sa svojim nas dakle Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči. Prikaži mu naše srce, da jedino ljubimo njega, predragoga Sina Božjega i tebe predragu njegovu majku. Prikaži mu naš um, da ga sve bolje i bolje spoznamo, koji je mudrost Otčeva

i sadržina svega znanja i umienja. Prikaži mu našu pamet, da ni za čas ne zaboravimo na ljubav, koja se u njem objavila. Prikaži mu našu volju; jer ništa većma ne želimo, nego da sebe zatajimo, Isusa proslavimo i sve vjerno i točno izpunimo, što je god njemu milo i drago. Moli za nas, dobra majko, da mu ova prikazba bude mila i draga, i da po zaslugah krvne žrtve na križu zadobijemo sve milosti, koje su nam od potrebe za dušu i tielo. Udieli nam osobito milost, da prema tvojemu primjeru vjerno Bogu služimo, u svem što god činimo ili pustimo, njegovu veću slavu tražimo i na putu njegovih zapoviedi do smrti uztrajemo. Amen.

Predslavlje.

U istinu je vriedno i pravo, a naša dužnost i za nas spasonosno, da te vazda i svuda hvalimo i slavimo, sveti Gospodine, svemogući Otče vječni Bože. I da kod ove svečane uspomene blažene vazda djevice Marije tebe veličamo, blagosivamo i slavimo. Jer ona je djelovanjem Duha svetoga tvojega jedinorodjenoga Sina začela, ter bez povrede djevičanstva svietu rodila vječno svjetlo, Isusa Krista, Gospodina našega: po kojem angjeli tvoje veličanstvo hvale, arkangjeli mu se klanjaju, moći pred njim strepe, nebesa ga i sile nebeske i blaženi serafini neprestano slave. Daj molimo te, da i naš glas s njihovim k tebi dopre, koji smjerno izpoviedajući vapimo:* Svet! Svet! Svet je Gospodin Bog Sabaot! Nebo i zemlja puna je tvoje slave! Hosana na visini! Blagoslovljen budi, koji dolazi u ime Gospodnje! Hosana na visini!

Skrovna misa.

Bože, Otče nebeski! koji si jedinorodjenoga Sina svojega svietu na spas žrtvovao; daj da uspomenu njegove muke i smrti dostojno obavimo i njegovih neizmjernih zasluga u velikoj mjeri vriedni postanemo. Blagoslovi dare kruha i vina, što ti na oltaru kroz ruke svećeničke prikazujemo; primi ih milostivo, da se tvojom svemožnošću i ljubavlju pretvore u tielo i krv Isusa Krista na veću tvoju slavu, na diku blažene djevice Marije i svih nebeskih četa i na naš vječni spas.

Spomeni se, Gospodine, svoje svete crkve, za koju je tvoj Sin Isus Krist dragocjenu svoju krv prolio, čuvaj ju, uzvisi i posveti svojom sveudiljnom pomoćju. Spomeni se i njezinih glavara i službenika, te im puninu Duha podieli prema njihovu zvanju, da tvoje ime riečju i činom pred ljudi proslave. Spomeni se osobito svojega namjestnika na zemlji, svetoga otca N., našega biskupa N. i našega kralja N., i svih svietovnih poglavara. Spomeni se mojih roditelja, moje braće i sestara, moje rodbine, svih dobro-

* Sada ministrant pozvoni a ti klekni na oba koljena i kleči dok svećenik svrši sv. pričest, te moli što pobožnije:

činitelja, znanaca i prijatelja, svih, za koje sam odlučio moliti i koji su se mojim molitvam izručili, i onih za koje sam dužan moliti; osobito te molim za ovu stvar N. De, Gospodine, svim se smiluj, koji si za sve nas svojega dragoga Sina dao. Neka tolika ljubav ne bude za nas uzaludna; zato postupaj s nami prema svojemu bezkrajnomu milosrdju, da se svojih grieha oslobodimo, tebi u miru služimo, i konačno u život vječni dodjemo. Po Kristu Gospodinu našem Amen.

O Marijo, majko milosti, budi nam u pomoći u ovaj svetčani trenutak, kada će Isus, Sin tvoj, na naš oltar doći. Moli za nas, sveta Bogorodice, da budemo dostojni, smjerno mu se pokloniti, sebe mu prikazati, hvaliti ga i slaviti sa svimi sborovi angjeoskimi, ljubiti ga svim srcem, goriti od ljubavi k njemu, i u toj ljubavi do konca života uztrajati. Amen.

Podizanje tiela.

Zdravo, pravo tielo mojega Spasitelja, rodjeno od Marije djevice. O Isuse, ljubavi moja! Ti si Gospodin moj i Bog moj, smiluj mi se! Ja ti se klanjam pod prilikom kruha; ja u te vjerujem, vječna istino; učvrsti vjeru moju, da vjerujuć u te sve te više i više ljubim. Daj, da te jednoč licem u lice gledam u tvojoj slavi; jer si ti moja jedina želja, moja jedina radost, moje jedino blaženstvo, moj Isus i sve moje.

Podizanje krvi.

Sveta krvi, koja si iz srca mojega Spasitelja tekla, očisti me od svih grieha mojih; ojači dušu moju, da uztraje u dobru; posveti me u istini i ljubavi i sačuvaj dušu moju za život vječni. — Stvori u meni, o Isuse, novo srce, i obnovi u meni pravi duh. — Ne odbij me od lica svojega i Duha svetoga ne uzmi od mene. — Daj mi spas svoj i učvrsti me Duhom svojim.

Ne moj ustati već kleči dok svećenik svrši sv. pričest.

Poslije podizanja.

Vječni Otče! Pogledaj milostivo na Isusa Krista, Sina tvojega, koji se na oltaru kao ponizna žrtva za oprošćenje naših grieha prikazuje. Primi milostivo ovu žrtvu njegova tiela i krvi i smiluj se nam i svim vjernikom sbog zasluga njegove gorke muke, njegova uzkrsnuća od mrtvih i njegova uzašašća na nebo. Uslišaj vapaj njegov; njegova krv k tebi vapi jače nego li krv pravednoga Abela, a vapi k tebi ne za osvetu, nego za milost i pomirbu. Dostoj se dakle uslišati molbu Sina tvojega, i nam se smilovati radi njega. Primi milostivo ovu svetu, neokaljanu žrtvu, da obilato zadobijemo blagoslov i milost mi svi, koji smo god dionici ovoga žrtvenika i primamo presveto tielo i presvetu krv Sina tvojega. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spomeni se, Gospodine, svojih sluga i službenica, koji su pred nami sa znakom vjere otišli i sada počivaju u miru. (Tu se spomeni pokojnika, za koje osobito hoćeš moliti). Daj, o Bože, da ovi i svi drugi, koji su u Kristu usnuli, dodju u mjesto mira i svjetla i počmu uživati vječno blaženstvo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

I nam griešnikom, svojim slugam, koji se u tvoje veliko milosrdje uzdamo, daj Gospodine, da budemo skupa u družtvu s tvojimi svetimi, osobito s blaženom djevicom Marijom čiju uspomenu slavimo. u čiji se zagovor jako uzdamo, a čije su ti molbe vazda mile i drage. Pomozi nam na njezinu molbu, da se pod njezinom zaštitom od svakoga zla oslobodimo, u milosti i svetosti sve dane sprovedemo te u družtvu s njom i sa svimi svetimi nebesko blaženstvo uživamo od vieka do vieka. Amen.

Otče naš.

Otče naš, koji si na nebesih. Sveti se ime tvoje. Dodji kraljestvo tvoje. Budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svakdanji daj nam danas i odpusti nam duge naše, kako i mi odpušćamo dužnikom našim. I ne uvedi nas u napast, nego oslobodi nas od zla. Amen.

Molimo te, Gospodine, oslobodi nas od prošastih, sadašnjih i budućih zala, te po zagovoru blažene, slavne vazda djevice i bogorodice Marije, kao i po zagovoru blaženih apostola Petra i Pavla, Andrije i svih svetih, daj nam mir u naše vrieme, da se pomoćju tvojega milosrdja sačuvamo od grieha i svakoga nemira. Po istom Isusu Kristu, Gospodinu našem, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Mir Gospodnji neka bude uviek s nami. Amen.

Jaganjče Božji.

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, smiluj nam se. — Jaganjče Božji, odnimaš griehe svieta, smiluj nam se. — Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, mir nam udieli.

Gospodine Isuse Kriste, koji si apostolom svojim rekao: Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem, ne gledaj na moje griehe, nego na vjeru tvoje crkve, i uzdrži ju po tvojoj volji u miru u jedinstvu, ti koji živeš i kraljuješ Bog na sve vieke. Amen.

Gospodine Isuse Kriste! Sine Boga živoga, koji si po volji Otca uz sudjelovanje Duha svetoga svojom smrću svietu život dao: oslobodi me ovim tvojim presvetim tielom i tvojom presvetom krvlju od svih mojih grieha i zala. Daj, da po tvojih zapoviedih uviek živim, i nikada se od tebe ne odielim, koji s istim Bogom Otcem i Duhom svetim živiš i kraljuješ Bog na sve vieke. Amen.

Gospodine Isuse Kriste! o da imam onako

čvrsto i sveto srce, kao što je srce tvoje djevičanske majke, da te u se primim i nastanim. Znam, da sam nevriedan, ali ja poznajem neizmjernu tvoju dobrotu i ljubav: na to se oslanjajuć dolazim k tebi smjerno te moleći, da me od svoje svete gostbe ne izključiš, nego da mi dopustiš blagovati tvoje tielo i krv tvoju, te da tom nebeskom hranom ojačen s tobom se sjedinim i s tobom ostanem sdružen do vieka. Amen

Prije pričesti svećenikove.

Gospodine nisam vriedan, da unidješ pod krov moj, nego reci samo rieč i ozdravit će duša moja — Gospodine nisam vriedan, da unidješ pod krov moj, nego samo reci rieč i ozdravit će duša moja. — Gospodine nisam vriedan, da unidješ pod krov moj, nego samo reci rieč i ozdravit će duša moja.

Tielo našega Gospodina Isusu Krista neka čuva dušu moju za život vječni. Amen.

Dušo Kristova posveti me;
Tielo Kristovo spasi me;
Krvi Kristova napoj me;
Vodo iz Kristova boka operi me;
Muko Kristova okriepi me;
O dobri Isuse! usliši me;
U rane svoje sakrij me;
U svoje sladko Srce sakrij me;
Odielit se od tebe ne pusti me;
Od zla neprijatelja obrani me;
U čas smrti pozovi me;

I zapovjedi mi pridružit ti se;
Da te sa svetimi hvalim;
Na sve vieke vjekovah. Amen.

O Isuse! koli si dobar i ljubezan napram onim, koji te svim srcem traže; koli si sladak i mio onim, koji te imaju i uživaju! Znam ja dobro, da mi moji griesi ne dopuštaju, da te u istinu u se primim; ali ti znaš Isuse, da se za svoje griehe kajem; da te ljubim ili barem želim ljubiti, i da za tobom hlepim, kao jelen za vrelom vode. Ne uzkrati mi bar mrvicâ, što od tvojega svetoga stola padaju. I ako nije vriedna duša moja, da u nju unidješ, a ti samo reci milostivu rieč, i ozdravit ću na duši i tielu. — Očisti me od svih grieha; izcieli mi moje rane; ojači mi slabost, obnovi i oživi mi duh svojom nebeskom milošću; daj mi jakost, da zlo nadvladam, da dobro činim, u savršenosti granted stališa svoga dan na dan napredujem, da mogu u istinu kazati: Ja istina živem, no ne ja, nego Krist živi u meni.

O uzvišena djevice i majko Marijo, koja si vriedna bila, spasitelja svieta nositi u svojoj djevičanskoj utrobi i svietu ga roditi, koji se pod prilikom kruha i vina duši daje za hranu. O da možemo kako odgovoriti toj milosti, koju smo zadobili! O ljubezna majko, zahvali ti svojemu Sinu za nas, i množinom svojih zasluga nadoknadi našu nemoć i hladnoću. Moli za nas da vriedni postanemo milostî, koje su u tom presvetom sakramentu sakrivene. Izprosi nam

osobito čvrstu vjeru, djetinsko pouzdanje, goruću ljubav, pravu poniznost srca, poslušnost voljom i umom, neokaljanu čistoću duše i tiela, veliku mržnju na grieh, a odlučnu revnost za sve dobro: da u svojem životu Isusa proslavimo, u svih djelih Isusa tražimo, a napokon Isusa nadjemo i njega uživamo na sve vieke. Amen.

Sada svećenik uzme sv. Tielo i sv. Krv, opere i otare kalež, a ministrant prenese knjigu. Sada istom ustani i moli:

Poslije pričesti svećenikove.

Premilostivi Bože! Podigni našu slaboću, da po zagovoru svete Bogorodice, čiju uspomenu slavimo, od grieha naših i opačina uzkrsnemo, te ti novim životom služimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molimo te, Gospodine, milost svoju ulij u duše naše: da mi koji smo po angjelu glasniku doznali za utjelovljenje Krista, Sina tvoga; po njegovoj muki i križu zavriedimo slavno uzkrsnuti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Zadnja misna molitva.

Primi, o presveto Trojstvo, svršenu službu svećeničku i uzmi milostivu žrtvu, što smo ti prikazali, da nam i svim, za koje bi prikazana, bude na pomirbu i spas. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kad svećenik daje blagoslov klekni na oba koljena.

Blagoslovio nas svemožni Bog Otac † i Sin † i Duh sveti †. Amen.

Opomena. Ne izadji iz crkve prije nego li svećenik svrši zadnje evangjelje.

Zadnje evangjelje.

Isuse, vječna Rieči Otčeva! Iz ljubavi k nam postao si čovjekom od prečiste djevice Marije, da nas odkupiš i spasiš. Ti si u sviet došao kao pravo svjetlo, da nam pokažeš put spasa i vječnoga života. Vodi nas putem svojih zapoviedi, da sveto živimo i blaženo umremo. Amen.

Poslije svete mise.

Predobri Bože! Hvala ti, što si mi dao milost, da sam mogao biti kod svete žrtve. Oprosti mi sve moje pogreške, koje sam u to sveto vrieme počinio, svu moju hladnoću, raztresenost moju svu. Čvrsto odlučujem, ne griešiti više, na sve misli, rieči i čine oprezno paziti, da ne izgubim plod svete mise. Blagoslovi me, vječni Bože, da mogu dobro raditi i svoj posao dobro obavljati. Daj mi Isuse, Spasitelju moj, da pri tom ne odvratim srca svojega od tebe. Duše sveti, ulij milost svoju u srce naše, da sav naš rad blagosloviš, posvetiš i sretno kraju privedeš.

O Marijo, moje utočišće i moja utješiteljice! zahvali ti Gospodinu mjesto mene za milost, koju sam eto dobio, i moli za me, da nikada ne izgubim plod odkupljenja. Pokaži, da si ti moja prava majka, i preporuči me Isusu, božanskomu svojemu Sinu, da mi se smiluje, svagdje i uviek da me čuva i brani, te da ja nikada ne tražim drugo, nego jedino njegovu i tvoju veću slavu. Amen.

Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu. Hvala i slava i kraljici neba i zemlje, a i svim angjelom i svetim Božjim. Amen.

Molitve,

koje po nalogu Pape Leona XIII. valja klečeć moliti po svih crkvah svieta poslije tihe sv. mise.

Svećenik moli s pukom triput:

Zdravo Marijo;

za tim:

Zdravo, Kraljice, majko milosrdja živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo prognani sinovi Evini, k tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. De dakle zagovornice naša, svrni one milostive svoje oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe tvoje. O blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo.

℣. Moli za nas, sveta Bogorodice.

℟. Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se.

Bože, utočišće naše i krieposti, pogledaj milostivo na puk, koji k tebi vapi; te po zagovoru slavne i bezgriešne Djevice Bogorodice Marije, blaženoga Josipa Njezina zaručnika i blaženih tvojih apostola Petra i Pavla i svih svetih, milosrdno i blagohotno posluhni molitve, koje prinosimo za obraćenje griešnika, za slobodu i uzvišenje svete matere crkve. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Neka se doda zazivanje:

Sveti Mihalju Arhandjele, brani nas u borbi, budi nam na pomoć proti pakosti i zasjedam djavla. — Bog neka ga pokara; sniženo molimo: a ti, vodjo nebeske vojske, sotonu i druge zle duhove, koji hodaju po svietu na propast naših duša, božanskom jakošću protjeraj u pakao. Amen.

Molitve za sv. izpovied.

1. Molitve prije izpoviedi.

Predobri Bože! ti vidiš nevolju svojih stvorova, u koju se svojom slaboćom, nesmotrenošću, a na žalost i svojom zlobom i opakošću rinuše; a tvoja neizmjerna ljubav dala im je način, kako da svoje okaljane duše opet očiste, i pokazala im je put, kako da se opet k tebi povrate, a taj put je skrušeno pokajanje i iskrena izpovied. Gle, predobri Otče, gdje ti se pred noge bacam: slab sam, da spoznam svoju opakost i svoja zla djela; previše sebe ljubim i izpričavam, ter mi je težko, priznat ih; previše sam puten, ter mi se ne da, da na njih zamrzim i da ih oduravam; bojazljiv sam i ohol sam, i to me prieči, da ih izpovjedim; osjetljiv sam i pokvarena i neukroćena i razuzdana narav protivi se pravoj pokori.

Kamo da se sad obratim ter primim svjetlo i jakost i poniznost, da na se zamrzim, a tebe obljubim ter priznam pred tobom griehe, koje sam pred tobom počinio? Na tebe, predobri Otče svjetla, ljubavi i jakosti!

Daj mi svoga svetoga Duha, koji će mojoj slaboći pomoći, koji će mi dati, da svoje griehe spoznam, da ih skrušeno okajem, da ih oduravam ter tvrdo odlučim, ne griešiti više. Daj mi, da po sakramentu svete pokore zadobijem oprošćenje svih svojih grieha, tvoju milost i tvoju ljubav, da svim srcem odsele tebe jedinoga, Bože moj, ljubim kroz sav život svoj i u toj ljubavi uztrajem do smrti pak k tebi u nebo dodjem, da tebe u njem hvalim i slavim na sve vieke vjekova. Amen.

Pokajanje.

Gospodine moj i Bože moj! ti si najveće i ljubavi najdostojnije dobro! ti si moj stvoritelj, moj uzdržavatelj i moj najveći dobročinitelj, koji si me toli jako ljubio, da si mi svoga vlastitoga Sina za odkupitelja dao, i puno mi drugih dobročinstva u mojem životu učinio. O koli sam ti jako dužan zahvalnost i ljubav. I kroz cielu vječnost da te ljubim i slavim, nebih ti se odužio sbog tvoje neizmjerne dobrote i ljubavi napram meni. A ja na žalost u mjesto da tebe svoga Boga i Gospodina, svoga najboljega prijatelja i najvećega dobročinitelja ljubim i hvalim i slavim svom dušom svojom, ja sam te zlobno ostavio i prezirao i vriedjao; tvoje sam zapoviedi nogama pogazio i radje sam slušao nagovore djavolske i svoga tiela i pokvarenoga svieta, nego li nadahnuća Duha svetoga. Gorkoj muki i groznoj smrti Sina tvoga

ja sam uzrok; tebe najveće, najsavršenije i ljubavi najdostojnije dobro ja sam uvriedio! I to sam ja učinio u tvojoj prisutnosti i pred tvojima svetima očima, premda sam znao, da ti na svaki grieh neizmjerno mrziš, svaki grieh neizmjerno oduravaš. A koliko puta sam te već u svojem životu uvriedio? Nije li upravo neizmjerno velika opakost moja, da sam ja svake ljubavi toli dostojnoga Boga prezreo i uvriedio? Tko će tu opakost razumjeti?

Bože moj i Gospodine moj! ja pred tobom priznajem opakost svoju: ja ju ponizna i razkajana srca oplakujem i žalim; ja ju oduravam i prezirem i na nju mrzim, što sam njome tebe svojega Otca i Boga, svoje najveće i ljubavi najdostojnije dobro uvriedio. Ali priznajem i to, o Bože, da ja ni za najmanje od svojih grieha ne mogu tvojoj pravdi zadovoljiti; samo dragocjena krv moga Spasitelja može ti dužnu zadovoljštinu dati, moje griehe oprati i mene s tobom izmiriti. U tu dragocjenu krv stavljam svu svoju nadu; nju ti smjerno prikazujem za pokoru grieha svojih; po njoj molim te za milost i milosrdje i oprošćenje svih svojih grieha. Ja svoje griehe hoću da okajem, kako ti hoćeš, da se za njih pokajem. Pokajanje svih svetih pokornika, kojim su svoje prestupke oduravali i oplakivali, neka bude i moje pokajanje. Napokon oplakujem i oduravam svoje griehe i nanesene ti uvrede, kano što ih je Isus u maslinovu vrtu i na drvu križa oplakao.

Odluka.

Moja odluka, predobri i preljubezni Otče. neka je kano odluka sv. Pavla apoštola. Neka ni mene ništa više od tebe ne razstavi: ni tuga i žalost, ni obziri ljudski i samoljublje, ni strasti i podražice svieta, ni strah pred smrću. Umrieti to bi za mene bio dobitak; ali tebe vriedjati i opet griešiti to bi bila za me najveća propast. Nu ti znaš, Gospodine, koli su slabe odluke ljudske: svaki dah strasti ih odpuhne. I sveti Petar je obećao, da one strašne noći neće zatajiti spasitelja i učitelja svoga i da će prije umrieti nego li ga zatajiti; i tu krasnu odluku uništi rieč služavke. Naša jakost je slaboća, sva moć ljudska je nemoć bez tvoje milosti, koja jedina daje pravu jakost. Zato mi, o Bože, udieli tu milost, koja neka mi odluku utvrdi, da napokon kraj učinim griehom, da staroga čovjeka sa sebe svučem, na djela tmina zamrzim, a oružje svjetla obučem. Za to te molim po zaslugah Isusa Krista; tu milost si mi obećao ter mi je ne možeš uzkratiti. Ti ćeš mi pomoći, da se klonem svake griešne pogibelji i da svaku napast prevladam. U tvoje ruke predajem dušu i tielo svoje. S tvojom pomoćju nadam se, da ću svoj život skroz poboljšati, da ću za svoje griehe po zaslugah Isusovih tvojoj pravdi zadovoljiti, da ću samo tvoju volju u svem činiti i jedino tebe svim srcem uviek ljubiti. Amen.

Sada izpituj svoju savjest; izpitaj što si sagriešio mišlju, riečju i činom. Ako se često izpovIedaš, onda prodji mišlju svoj dnevni red, i brzo ćeš se izpitati, jer je jedan dan takav kano i drugi. A ako je koji dan bilo nešto izvanredna, izpitaj, kako si ga sproveo. A ako se ne izpoviedaš često, a ti prodji deset zapoviedi Božjih i sedam glavnih grieha, pet zapoviedi crkvenih i dužnosti svoga zvanja, i brzo ćeš saznati što si sagriešio. Kad si se tako mirno i dobro izpitao, idi u ime Božje k svetoj izpoviedi i reci svoje griehe svećeniku tomu namjestniku Božjemu onako, kako si ih učinio. Ako si se poslie izpoviedi sjetio, da si koji grieh zaboravio, ne trebaš opet ići natrag k izpovjedniku, nego idi mirno k svetoj pričesti, a onda sliedeći put kada dodješ k izpoviedi, reci najprije: ovo i ovo sam zadnji put zaboravio kazati, pa zato sada kazujem. Nu ako si nesrećom koji grieh zatajio, onda ne smiješ ići k pričesti, nego prije vrati se k izpovjedniku pa reci: Otče, ovo sam zatajio i eto sada izpoviedam, i oprostit će ti Bog, ako se i za taj grieh istinski pokaješ.

Molitva poslie izpitivanja savjesti.

(Od sv. Franje Saleskoga.)

O moj Bože, razmotrivši tvoju neizmjernu dobrotu, koja me je stvorila, uzdržala, štitila i branila, iz mnogih pogibelji izbavila i mnogimi dobročinstvi obasula; uzevši si k srcu neizmjerno milosrdje, koje me je u mojem griešnom životu s velikom blagošću podnosilo, često svojimi ljubeznimi nadahnući natrag zvalo, na moje obraćenje veoma uztrpljivo čekalo, prem sam ja bio nezahvalan, nevjeran, prem sam pokoru odgadjao i milosti prezirao, koje mi je ono nudilo; promislivši, kako sam često obezčastio dušu svoju te izgubio svetost, koju sam primio na svetom krstu, a koju sam onda po svojem zastupniku svojemu Bogu obećao, da ću ju čuvati; došavši

sad k sebi: bacam se evo u duhu pred priestolom tvojim s razkajanim srcem; izpoviedam i priznajem, da sam uvriedio tvoje veličanstvo i Gospodina našega Isusa Krista, koji je za me na sramotnu drvu križa umro, te da sam s punim pravom zaslužio biti osudjen na vieke.

Ali svim srcem oduravajući svoje griehe utičem se tvomu priestolu milosrdja te iz dna srca vapim: Smiluj mi se, Bože moj, smiluj mi se! Daj mi, molim te, milost i oprošćenje grieha mojih, a molim te za to u ime tvoga jedinorodjenoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, koji je za me na križu umro. U njega stavljam sve svoje ufanje. Danas, Bože moj, obnavljam zakletvu svoje viernosti, koju sam ti na svojem krstu položio; kao onda tako i sada, neizmjerno dobri i milostivi Bože, odričem se djavla, svieta, puti i svih njihovih djela, razkoši i pohota za sav ostali život svoj. I za to u toj namjeri prikazujem ti, o Bože moj, svoju dušu sa svimi silami, svoje srce sa svimi čuvstvi, svoje tielo sa svimi sjetili pa obećajem, da ništa od svega svoga bića neću upotrebiti proti volji tvojega božanskoga veličanstva; svega se predajem tvojoj svetoj volji i obećajem ti svu poslušnost, koju ti vjerna duša duguje. A ako lukavošću svojega neprijatelja prevaren ili čovječjom slaboćom zaveden, ne budem vjerno sudjelovao s tvojom milošću i ne budem radio prema svojoj odluki, obećajem ti, da ću se s milošću Duha svetoga odmah podići.

To je moja nepokretna odluka, moja neopozoviva volja, koju bez izuzetka izričem. Očitujem to pred tobom, o Bože, i pred vojujućom crkvom, našom majkom, koja će to očitovanje po svojem zastupniku svećeniku saslušati i primiti. Dostoj se, vječni, svemogući, i neizmjerno dobri Bože, Otče, Sine i Duše sveti primiti kao ugodni miomiris ovu žrtvu svega bića moga. Pa buduć da si mi ti dao tu milost, da ti te odluke prikažem, udieli mi po neizmjernoj svojoj dobroti još i tu milost, da ih sve izvedem. O Bože, ti si Bog moj, Bog duše moje. Klanjam ti se, ljubim te i hoću da ti se klanjam i da te ljubim na vieke. Amen.

Molitva kad stupiš u izpovjedaonicu.

Klekni, prekriži se i kaži:

Molim vas, otče duhovni, za sveti blagoslov, da mogu pravo i podpuno očitovati svoje griehe. Kad dobiješ blagoslov, nastavi: Ja nevoljni griešnik tužim se Bogu svemogućemu, bl. djevici Mariji, svim svetcem i vam, otče duhovni, na mjesto Boga, da sam od svoje zadnje izpoviedi, koju sam (kaži kad si se zadnji put izpovjedio) ovršio, sagriešio.

Sada kaži griehe, koje si od zadnje izpovjedi učinio.

Kada završiš izpovied, reci:

Za ove i sve ostale griehe svega života svoga kajem se od svega srca, što sam uvriedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve

svoje griehe, i tvrdo odlučujem, da ću se poboljšati i da neću više griešiti! Molim vas, otče duhovni, naložite mi spasonosnu pokoru i odriešite me od grieha.

7. Molitva poslie sv. izpoviedi.

Koli si ti dobar, moj Bože, koli je veliko tvoje milosrdje i koli je bezkrajna tvoja ljubav! Ti si mi sada sve moje griehe i opačine oprostio i opet me za svoga sina uzeo, premda sam zaslužio, da na me na uviek zamrziš pa da me u pakao baciš. Koli neizmjerno dobar i milostiv si ti napram meni nevoljnu griešniku! Kako da ti zahvalim za to bezkrajno milosrdje? Kako da ti zahvalim za neizmjerno veliku tvoju ljubav? S pokornikom Davidom govorim: „Hvali dušo moja, Gospodina i ne zaboravi njegovih dobročinstva, koji je svu tvoju slaboću izcjelio, koji je od propasti oslobodio tvoj život i ovjenčao te milošću i milosrdjem, koji ti nije učinio po griesih tvojih nit ti je naplatio po tvojoj krivici. Hvalite Gospodina vi svi angjeli njegovi, hvalite Gospodina sve njegove čete! Hvalite Gospodina vi sva njegova djela; hvali dušo moja, Gospodina na svih mjestih njegova gospodstva“. Ne, Gospodine, neću ja nikada prestati hvalit te i slavit za to, što si mi milostivo oprostio griehe moje. O Marijo, predraga moja majko, zahvali ti Gospodinu Bogu mjesto mene za preveliko njegovo milosrdje, što me je opet

uzeo za svoga sina. O angjele čuvaru, i ti sv. Josipe, i ti moj zaštitniče, kojega ime nosim, i vi svi sveti hvalite i slavite Gospodina i njegovu bezkrajnu ljubav kroz sve vieke vjekova Amen.

Obnovi dobre odluke.

Moja zahvalnost bit će ti samo onda mila i draga, pravedni Bože, ako sačuvam milost, koju sam od tvoga milosrdja primio. Da to ne učinim, bio bih ti veoma nezahvalan pa bih na se izazvao tvoju božansku srčbu. Za to opetovno obećajem: Odsele će mi najmilija i najdraža stvar na svietu biti tvoja milost; ništa neka mi je ne ugrabi, ništa neka me od tebe ne razstavi. Bio grieh ma kako dražestan, neće me obmamiti; bilo kriepostno življenje ma kako težko, ja ću ga ipak voditi; bila borba ma kako žestoka, ja neću od nje odustati. Ja ću korov iz srca svoga izčupati, griešne pohote uništiti, staroga čovjeka svući i novoga obući kriepostno i kršćanski živući te dužnosti svogaststališa vjerno izpunjujući. Sve ću, Bože moj, rado podnositi, samo da tvoju milost i prijateljstvo uviek sačuvam. Amen.

Moli za milost uztrajati.

Je li ću ja izvršiti svoje odluke? Vajme, ja sam slab, a volja moja je promjenljiva. Već sam često izkusio, da se ni u najbolje svoje odluke ne smijem pouzdati. Za to iz dna srca

svoga vapim k tebi, Bože moj! ti jedini daješ, da i nešto hoćemo i da izvršimo što hoćemo. Utvrdi me tvojom milošću, da se svojim učinjenim odlukam ne iznevjerim. Budi mi vjeran pastir, i ne daj, da zadjem u stranputice. Brzo mi priteci u pomoć, kad sam u pogibelji, da opet ne sagriešim. Daj mi, da u pokori i u tvojoj službi uztrajem do konca.

Sveta Marijo, majko milosti! ti si već mnogim pokornikom od Boga izprosila milost uztrajnosti, izprosi ju i meni. Sv. Josipe, prijatelju pokornika, moli i ti za me Mariju, da mi tu milost izprosi. I vi svi sveti molite s Marijom i s Josipom, da mi Bog udieli milost uztrajnosti. Amen.

Prikaži Bogu pokoru.

Sada izmoli od izpovjednika naloženu ti pokoru, a onda ju ovako Bogu prikaži:

Premilostivi Bože, svoju pokoru, koju mi je izpovjednik naložio, a koju sam ja sad izvršio, sjedinjujem sa svimi pokorničkimi djeli, koja su ma gdje u kršćanskom svietu učinjena, pa ti ju smjerno prikazujem moleći te, da ju po bezkrajnih zaslugah Isusa Krista, Sina tvoga Gospodina našega, i po zaslugah i zagovoru bl. dj. Marije, sv. Josipa i svih svetih milostivo primiš tako te mi bude na spas duše moje.

Pa budući da je za moje griehe premalena, pokora, koju sam sad obavio, prikazujem ti, Isuse moj za zadovoljštinu sve nevolje, žalosti i protivštine, koje podnosim i koje ću još biti dužan trpiti; ja ću ih podnositi za pokoru uztrpljivo i predat ću se u sv. volju tvoju. A da ti za nanesene ti uvrede zadovoljim, sdružujem svoje pokajanje sa onimi mukami, koje je tvoje Srce ćutilo, kad si na maslinovu brdu molio i s križa nezahvalne ljude gledao; prikazujem ti te muke, pa te molim, da ih za pokoru i za zadovoljštinu grieha mojih milostivo primiš. Amen.

8. Molitve prije sv. pričesti.

Pobudi vjeru.

Moj Isuse, vjerujem, da si ti u presv. oltarskom sakramentu pod prilikom kruha i vina u istinu stvarno nazočan. Moja sjetila toga ne vide, moj razum toga ne dosiže; moja duša u ovom razpadljivom tielu zatvorena preslaba je i pregriešna, ter ne može tebe kano blaženi na nebu gledati od lica u lice. Treba da ti se sada okom vjere smjerno poklonim, prije nego te nesakriveno u podpunom svjetlu tvoje slave smijem viditi, i ja vjerujem, da si ti nevidivo prisutan pod vidivimi prilikami, i klanjam ti se s dubokim počitanjem; ti si Bože moj sam kazao: ovo je tielo moje, i: ovo je krv moja; ja vjerujem tvojim riečim, o božanka istino!

Pobudi ufanje.

Bože moj ti si svim, koji u te tvrdo ufaju, svako dobro obećao, i ti ćeš sigurno svoju rieč držati, jer si ti svemoguć, i dati možeš što si

obećao i u obećanju svojem stalan si i vjeran. Ja se nadam dakle od tebe svim potrebitim milostim i napokon blaženstvu u nebu; a te milosti ufam, da ću osobito sada kod sv. pričesti bez dvojbe primiti; jer što će mi još moći Otac nebeski uzkratiti, kad mi sada istoga svoga Sina dariva? i koju molbu će mi dobri Isus odbiti, kada eto sada jedino iz bezkrajne ljubavi sa svim blagom božanstva i čovječanstva svoga u moje srce dolazi? A ti si, moj Isuse sam obećao, da će oni, koji te u presv. sakramentu primaju, pobožno živiti, sretno umrieti ter na sudnji dan na život vječni uzkrsnuti. O moj božanski odkupitelju! koli sam ja danas sretan, što te pod prilikom kruha u svoje nevoljno i kukavno srce primiti smijem; o koli jako ćeš me obdariti: ti ćeš me u mojih nevoljah i protivštinah utješiti i mene tako razsvietliti i ojačati, da ću ja moći sve grieśne prigode izbjegavati, sve napasti svladati, pobožno živiti i blaženo umrieti. Ja nisam istina te milosti vriedan; ali joj se ja ipak pouzdano nadam od tebe, preljubezni Isuse, jer si mi ju ti obećao i jer me neizmjerno ljubiš. Ja tvrdo u te ufam kano što su svi svetci u te ufali i kako sam dužan uzdat se u te.

Pobudi ljubav.

O koli je velika tvoja ljubav napram meni! Što nisi ti sve za mene učinio? Čovjek si za me postao; na križu si za me umro; pod prilikom kruha na me čekaš, samo da se s menom sjediniš, čim k tebi dodjem. Je li toliko i sve to bilo od potrebe učiniti, da se već jednom odlučim, jedino tebe ljubiti? Nisi li ti već sam u sebi i sam po sebi svake ljubavi dostojan? Ali zar da tvoje neprispodobive ljepote, da tvoje božanske prisutnosti i neizmjernosti, da tvoje vječne svetosti, da tvoje veličanstvene svemožnosti i ljubežljivosti ne ljubim? da ne ljubim tebe Boga i Gospodina i dobročinitelja i prijatelja svoga, koji je toli ljubezan u sebi i toli ljubezan napram meni? Jest, Gospodine, ja te u istinu ljubim; ti znaš sve, ti znaš, da te ja ljubim; primi srce moje i zadrži, ga za se za uviek i ne daj mi ga natrag nikada samo da nikoga drugoga osim tebe ne ljubim.

Čezni za Isusom.

Dodji dakle, o Isuse, hrano moja, o Isuse, piće moje. Dodji, zasiti glad moj, utaži žedju moju. O blažena časa, gdje smijem tebe, o Isuse, primiti, zagrliti, cjelivati, ljubiti i sav u te uroniti. O preljubezni zaručniče duše moje, o radosti srca moga! dodji pa me ojači i u meni užeži oganj ljubavi svoje; bez tebe ne mogu živiti. Ti si život duše i kruh čiste ljubavi i bezsmrtnosti. Život bez tebe nije život.

Snizi se pred Isusom.

Ali, Bože moj, tko sam ja, da ti tako smiono govorim! Griešnik sam ja, koji sam

često pakao zaslužio; griešnik sam ja, koji se uviek opako i nevjerno ponašam; griešnik sam ja, koji vazda tvoju bezkrajnu ljubav obezčašćujem. Što, moj Isuse, zar da se usudim primiti tebe ja, koji sam u svojih odlukah uviek nepostojan i svoj život u griesih provodim? Kako da se ja kukavno stvorenje usudim tebe, o vječna ljubavi, primiti? Ali bez tebe valja mi umrieti, zato mi je ipak ići k tebi tim više, što si ti toli bogat a ja toli siromah, i što čujem gdje mi govoriš: Dodji, dušo, dodji, jer te ja tvoj odkupitelj čekam! dodji brzo, jer ja za tobom čeznem. Hoću da budem kod tebe i tvoje srce da imam. Dodji moja golubice, moja prijateljice, moje diete, moja kćeri! Daj, da u tvoje srce udjem i tu da se s tobom sjedinim. O moj spasitelju, što je, što ti se na duši mojoj mili, pa da za njom toli goruće čezneš, ti bezkrajno blaženstvo? Ta ti mene ne trebaš, nego samo ja tebe trebam; pa ipak čezneš ti za menom, kano da sam ti od potrebe. O čudovite ljubavi, kako da ti za tu ljubav vratim ljubav?

Dodji dakle, presladki Isuse moj, i tvoje srce neka miruje na mojem; uništi moje srce ili ga promieni u srce svoje tako, da se ono nikada od tvoga Srca ne razstavi. O Isuse, moj živote, moja utjeho, moja radosti, moje sve, dodji k meni.

Kod tih čuvstva zadrži se, kako ti Duh sveti nadahnuje, a ne veži se pri tom na rieči, a ni na red. Ondje

se dulje zadrži, gdje te što više gane. Kada dakle svećenik otvara već mjesto, gdje se čuvaju sv. hostije saberi se, podigni oči svoje gore i vapi k nebu:

Predragi prijatelji Isusovi u kraljevstvu slave: evo vrieme je došlo, da vaš kralj u moje srce udje: de uzajmite mi svoja čuvstva i svoje zasluge, jer vi znate dobro, što se njemu mili, a čega u mene nema. Sv. angjele čuvaru de podjimo u ime Gospodnje zajedno k njegovu stolu. Prati mene i ne daj, da se što dogodi, što mu nebi bilo drago. Marijo božanska majko! gle tvoj Sin upravo sada k meni dolazi: ne daj, da se obezčasti. Isuse, Sine Božji, gle tvoja majka vodi me k tebi.

9. Molitve poslie sv. pričesti.

Pokloni se Isusu.

Eto sam te primio, moj preljubezni spasitelju, ti živote duše moje. Ti si sad u meni, upravo onako istinito si ti sad u meni, kako si u svetom tielu svoje djevičanske majke bio. A dok tebe imam, sve imam, sve je moje.

Ogromne li milosti, o čuda ljubavi! Bogčovjek je kod mene, Bog moj sada se je s menom sjedinio; moj spasitelj je mir i pokoj duše moje. Što sve ne sadržava to u sebi! Toli velik, toli svet Bog, toli moguć Gospodin u toli nevoljnom, kukavnom, odurnom čovjeku! U svom ništavilu klanjam se tebi o Isuse, ti

Bože srca moga, ti živote duše moje! ti si spas moj i blaženstvo moje kroz svu vječnost.

Hvali Gospodina.

Sada se veseli, dušo moja! Isus, radost angjela, blaženstvo svetih, slava neba, početnik svih milosti sad je u tebi. O milosti! nad milosti o Gospodine, Bože moj! sada ću te hvaliti i slaviti iz dna srca svoga. Ti si Bog moj; blagoslivat ću te, hvalit ću te i slaviti. Ti si spasitelj moj; štovat ću te svimi silami svojimi, služit ću ti svom dušom svojom. Ti si Isus moj; tvoje preslavno ime poštivat ću i slavit ću u viek. O vi kerubi i serafi, pomozite mi, Boga hvaliti. Pjevajte s menom vi svi svetci Božji! Nebo i zemlja i svi ljudi neka udare u hvalopjev i neka zavape: Blagoslovljen budi koji dolazi u ime Gospodnje.

Snizi se pred Isusom.

Ali, o čudoviti Isuse, ti u ljubavi prekoračuješ svaku mjeru; odakle dolazi to, da si se k meni nevoljnomu griešniku svratio? Tko si ti, a tko sam ja? Ti si moj stvoritelj, moj Gospodin i Otac, a ja sam tvoj prevratni sin; ti si moj predarežljivi dobročinitelj, a ja sam tvoj nezahvalni podanik; ti si moj spasitelj, moj Bog, moje najveće dobro; a ja sam nevoljan i opak griešnik, oduran crv zemaljski; koji sam te toliko puta iz svoga srca odtjerao. O Isuse, što je to? o ti moj predobri Bože, moj preljubezni Isuse, koli je nepojmljiva tvoja ljubav. Koli je nečuvena ta dobrota, što si se ti dostojao mene nevriednoga usrećiti svojom prisutnošću i moje siromašno srce odabrati za svoj stan.

Pobudi nadu.

Znam ja, o predobri Isuse, zašto si ti meni toli veliku milost udielio; znam ja, zašto si ti k meni došao. Ti hoćeš da budeš Bog srca moga i kralj moj, ti hoćeš da u mojoj duši kano na priestolu kraljuješ, ti hoćeš da u meni stanuješ i miruješ u viek. Ufaj sada, dušo moja, i uzdaj se u Gospodina: Isus, početnik milosti sada je u tebi. Isus, prečista milina, siguran pokoj, neprestana radost, nestvoreno i neizmjerno dobro, Isus vječno blaženstvo je sada u tebi. Odlazite sad od mene vi žučju i gorčinom pomiešane putene slasti! Odlazi od mene ti varavi sviete sa svojimi krivimi dobri i častmi. Isus, početnik svega dobra, sve časti, radosti i slasti jest u meni i kod mene, sada ne čeznem za ničim ni na ne nebu ni na zemlji osim za tobom, Isuse moj! ti si Bog srca moga i diel moj u viek.

Moli za novo srce.

Hoćeš li, Gospodine Isuse, da budeš i ostaneš kralj i gospodar moga srca, učini sam, da bude prema Srcu tvojemu. Gle, nečisto je srce moje; de očisti ga krvlju i vodom, što potekoše iz otvorenoga Srca tvoga na spasenje svih

ljudi. Operi dušu moju od svih njezinih grieha. Moje srce je, o Isuse, u tmine zastrto srce; de ti svjetlo svieta razsvietli ga traci svojih milosti, da ja tebe, o moj Bože, već jednoć spoznam i jedino ljubim. Moje srce je oporno, puno zlih nagnuća i požuda. O Isuse! izagnaj iz njega svaku sklonost napram griehu, izagnaj îz njega pohlepu očiju, oholost života, taštinu i razkošje svieta, svaku zavist, svaku srčbu, mržnju nestrpljivost i sve što ti se ne mili.

Buduć da se je bojati, da će se srce moje opet k zlu skloniti, molim te smjerno, o Isuse, za novo srce; daj mi srce prema Srcu svojemu, u kojem da stanuje i ostane revan duh, čista i prava ljubav napram tebi i bližnjemu, jakost u protivštinah, poniznost u sreći i čeznuće za nebom. Daj mi takodjer, dragi Isuse, da mi budu namjere čiste, rieči promišljene, djela pravedna, ponašanje pošteno, obćenje u družtvu oprezno! daj da idem za kriepošću, da uztrajem u milosti i u svakom dobru, onda ću moći u istinu kazati: Sada živim, nu ne ja više, nego živi u meni Krist.

Darujem ti svoje srce, o Isuse! tebi Bogu srca moga. I kao što si se ti meni u presv. sakramentu dao svega s dušom i s tielom, sa čovječanstvom i božanstvom; tako ti se i ja svega dajem: svoje tielo i svoju dušu, svoja sjetila i svoje sile, svoj razum, svoju pamet i volju, i sve što imam. Ti, o Isuse, i jesi i treba da budeš Bog i kralj srca moga. Gospoduj i

kraljuj nad menom po svojoj božanskoj volji; sve što god mi ti pošalješ, bit će mi milo i drago. Neću ja odsele ništa raditi, osim što se tebi mili, ništa neću propustiti, osim što se tebi ne mili. Ne želim ništa drugo tražiti osim tebe, ništa drugo htjeti osim tebe, ništa drugo ljubiti osim tebe; jer ja ne nalazim ništa na zemlji, ja ništa ne imam na nebu osim tebe, o Isuse, tebe Bože srca moga; ti si moj spas i moj diel baštine u viek.

Pobudi ljubav.

Sada te molim, o preljubezni Isuse, po ljubavi svoga božanskoga Srca udieli mi tu milost: da te odsele svim svojim srcem ljubim; da ništa više osim tebe, i ništa bez tebe ne ljubim; da ja jedino tebe radi tebe, i radi tvoje nepojmljive i bezkrajne dobrote, koja si ti sam, ljubim. Daj mi milost o Isuse, ti ljubavi moje duše, da te svom dušom ljubim, te se moja pamet, moj razum i moja volja, sva sjetila i gibanja vazda na te moga Isusa uprave, koji si ti jedini cilj i svrha mojih požuda i života. Daj mi, o Bože srca moga, da te svimi čustvi ljubim, da u svojem djelovanju, u križu i mukah vapim: Jedino tebi, o Isuse, za ljubav! Daj mi Bože ljubavi, da te svimi svojimi silami ljubim. Daj da se ja napastim i neprijateljem svoje duše, koji te iz srca moga izčupati hoće, svom snagom oprem i uz proliće svoje krvi.

O božanska ljubavi, koja uviek goriš, i

nikada se ne utrneš, užeži mene, da ja od ognja ljubavi gorim ter se od plamena božanske ljubavi, predragi Isuse, skroz uništim. Neka me ni radost ni žalost, ni čast ni progonstvo, ni bogatstvo ni siromaštvo, ni život ni smrt od tebe ne razstave; jer si ti, o Isuse, jedini Bog srca moga ti si čast moja i radost, moje najveće dobro, i moje vječno blaženstvo. Amen.

Opazka. Možeš ako hoćeš i ovaj vienčić molitava o ljubavi k Bogu izmoliti

Vienčić[1]) molitava ljubavi k Bogu.

I.

1. Bože moj! Ti najveće dobro: rad bih, da sam te uviek ljubio!
2. Bože moj! oduravam ono vrieme, kada te nisam ljubio!
3. Kako sa mogao toliko vremena živiti bez tvoje sv. ljubavi!
4. A ti, moj Bože! kako si me mogao tako dugo snositi?

[1]) Pijo VII. dao je 11. kolovoza 1818 svim vjernikom, koji taj vienčić molitava izmole skrušena srca i pobožno oprost od tri sto dana jedanput na dan; a onim, koji te molitve bar deset puta u svakom mjesecu prieko godine izmole, obilati oprost u onaj dan, koji si tko izabere, samo ako se na taj dan izpovjedi, pričesti i nešto u nakani sv. otca pape izmoli. Taj oprost dan je za sva vremena. Te molitve izmoli ako ikako možeš svaki dan, a ako ne, a ono bar svake nedjelje i svetkovine. Možeš ih moliti svaki put prije i poslie sv. pričesti i u svakoj griešnoj pogibelji i u bolesti.

5. Bože moj! hvala ti za toli veliku uztrpljivost!
6. A sada hoću da te uviek ljubim.
7. Volim umrieti, nego li te ne ljubiti.
8. Uzmi mi, Bože moj, život, ako te više ne uzljubim.
9. Milost, za koju te prosim, jest, da te uviek ljubim.
10. Uz tvoju ljubav biti ću blažen.

Slava Otcu i Sinu i Duhu svetomu. Kako je bilo na početku, tako budi i sada i svagda i na vieke vjekova. Amen.

II.

1. Bože moj! želim vidjeti, gdje te svi ljube.
2. Koli bi sretan bio, kad bih mogao svoju krv dati u svrhu, da te svi obljube.
3. Tko tebe ne ljubi, zaista je sliep.
4. Ti ga, Bože moj, razsvietli.
5. To je prava nesreća, ne ljubiti tebe, najveće dobro.
6. Ja, o Bože moj, neću da pripadam k onim nesretnim zasliepljenikom, koji tebe ne ljube.
7. Ti si, Bože moj, radost moja i sve dobro moje.
8. Ja hoću da uviek budem sav tvoj.
9. A tko će me moći razstaviti od tvoje sv. ljubavi?
10. O dodjite, vi svi stvorovi, pa ljubite Boga moga.

Slava Otcu.

III.

1. O Bože moj! da mi je hiljadu srdaca, da te ljubim.

2. O da su mi srca svih ljudi, da tebe ljubim.

3. Rad bih, da ima više svietova, da te svi ljube.

4. Blago onomu, koji bi te mogao ljubiti srcem svih misaonih stvorova.

5. Ti si toga vriedan, Bože moj.

6. Srce moje presiromašno je i prehladno je, da te ljubi.

7. O nesretne mlakosti ljudi u ljubavi k Bogu.

8. O sažaljenja vriedne sliepoće svjetskih ljudi, koji prave ljubavi ne poznaju.

9. Blago vam, stanovnikom nebeskim, koji ga poznavate i ljubite.

10. O blažene nužde, Boga ljubiti.

Slava Otcu.

IV.

1. Kada će se dogoditi, o Bože moj, da ja od ljubavi tvoje gorim?

2. Koli će to za me biti sretno i dragocjeno!

3. Ali buduć da te ja ne znam ljubiti, veseli me ipak, što toliko drugih ima, koji te bez sumnje svim srcem ljube.

4. Osobito se radujem, da te svi angjeli i blaženi na nebu ljube.

5. Ja svoje siromašno srce sdružujem sa srci svega nebeskoga dvora.

6. Osobito hoću da te ljubim onako, kako su te oni svetci ljubili, koji su najvećma bili užgani od ljubavi k tebi.

7. I zato bih te rad ljubio ljubavlju sv. Magdalene, sv. Katarine i sv. Terezije.

8. Jest, Bože moj, rad bih te ljubio onom ljubavlju, kojom su te ljubili sv. Augustin, sv. Dominik, sv. Franjo Žaverij, sv. Filip Nerij i sv. Alojsij Gonzaga;

9. onom ljubavlju, kojom su te ljubili sv. apostoli, osobito sv. Petar i Pavao i ljubljeni učenik Ivan;

10. onom istom ljubavlju, od koje je srce sv. patrijarke Josipa gorilo.

Slava Otcu.

V.

1. I još bih te rad ljubio onako, kako te je preblažena Djevica na zemlji ljubila;

2. osobito onako, kako te je ljubila, kada je tvoga božanskoga Sina u svojem djevičanskom krilu začela, kad ga je rodila, svojim mliekom dojila i napokon ga vidjela, gdje umire na križu.

3. Hoću da te onako ljubim, kako te ona ljubi i kako će te uviek u nebu ljubiti.

4. Ali mi sve to još nije dosta, o bezkrajno dobri Bože, da tebe ljubim, kako ti zaslužuješ.

5. Zato bih te ja rad ljubio, kano što te je ljubila Rieč Božja, jedinorodjeni Sin tvoj, koji je za nas čovjekom postao.

6. onako kako te je ljubio, kad se je rodio;

7. onako kako te je ljubio, kad je umro na križu;

8. onako kako te neprestano sakriven u presv. sakramentu ljubi;

9. onako kako te ljubi i kako će te uviek u nebu ljubiti.

10. Napokon bih te rad ljubio onom ljubavlju, kojom ti sam sebe ljubiš; a budući da to moje sile nadmašuje, udieli mi milost, o Bože, da tebe koliko više mogu ljubim i koliko se tebi više mili, da te ljubim.

Slava Otcu.

Pomolimo se.

Bože, koji si onim, koji te ljube, pripravio nevidljiva dobra, ulij u srca naša čuvstvo ljubavi svoje, da tebe nada sve i u svem ljubimo i tako da postanemo dielnici obećanja tvojih, koja svaku želju nadmašuju. Po Gospodinu našem Isusu Kristu, koji s tobom živi i kraljuje u viek. Amen.

Obnova krstnoga zavjeta.

Sveć.: Što kod sv. krsta zaprosiste od crkve Božje.

Puk.: Vjeru.

Sveć.: Vjera što vam daje?

Puk.: Život vječni.

Sveć.: Ako hoćete imati život vječni držite zapovjedi: Ljubite gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. a bližnjega svojega kako samoga sebe. O ovih dvijuh zapoviedih visi sav zakon i proroci. A vjera je da jednoga Boga štujete u Trojstvu i Trojstvo u jedinstvu, a da ne pomiešate osoba, ni ne razstavite bistva. Jer druga je osoba Otčeva, druga Sinova, druga Duha svetoga; a u njih Trojice. jedno je bistvo, i jedno je samo božanstvo

Sveć.: Odričete li se vraga?

Puk.: Odričemo.

Sveć.: I svih njegovih djela?

Puk.: Odričemo.

Sveć: I svih njegovih razkoši?

Puk.: Odričemo.

Sveć.: Vjerujete li u Boga Otca svemogućega stvoritelja neba i zemlje?

Puk.: Vjerujemo.

Sveć.: Vjerujete li u Isusa Krista Sina njegovoga jedinoga Gospodina našega, za nas rodjenoga i mučenoga?

Puk.: Vjerujemo.

Sveć.: Vjerujete li i u Duha svetoga, svetu katoličku crkvu, obćinstvo svetih, oproššćenje grieha, uskrsnuće tiela i život vječni?

Puk.: Vjerujemo.

Sveć.: Vjerujete li da je Isus Krist u presvetom oltarskom sakramentu s dušom i tielom, s tielom i krvlju, s Božjom i naravju čovječjom?

Puk.: Vjerujemo i izpoviedamo.

Sveć.: Vjerujete li sve drugo, što nam sveta mati crkva katolička vjerovat predlaže?

Puk.: Vjerujemo.

Sveć.: Obećajete li toj svetoj i nepogrešivoj crkvi vjernost i poslušnost?

Puk.: Obećajemo.

Sveć.: Hoćete li kao prava djeca svete matere crkve njezine zapoviedi uviek obdržavati? Hoćete li kao pravi katolici do zadnjega vašega časa živiti i umrieti?

Puk.: Hoćemo kao dobra i poslušna djeca obdržavati sve zapoviedi naše svete majke crkve; hoćemo živiti i umrieti kao pravi katolici,

Sveć.: Kleknite i pobožno molite.

Puk.: (Klečeć neka moli): Hvalimo ti iz dna srca — Bože, Otče nebeski! — Što si nam milostivo dao — da vjerujemo u te — i u tvojega Sina. Isusa Krista, Gospodina našega — i u Duha svetoga — i što si nam dobrostivo udielio — da smo se u tvojoj svetoj — i nepogrešivoj crkvi rodili! — Klečeći pred tobom — obećajemo ti pred svimi angjeli i svetci — vjernost na vieke, — koju su ti u ime naše — drugi kod našeg krštenja zavjetovali. — Ojači nas, Gospodine, svojom milošću! — Čuvaj nas u svih naših napastih! — Daj da prije umremo, nego li ti nevjerni budemo! — Udieli nam milost — da riečju i činom — svoju vjeru uviek zasvjedočimo — te nas k sebi uzmi u život vječni — kada bude sveta volja tvoja.

Iza toga svećenik moli sliedeću molitvu:

Milostivi, vječni Bože! pogledaj dobrostivo na ovu tvoju djecu i uslišaj milostivu njihovu smjernu molitvu. Daj da izvrše što žele. Ne dopusti nikada, da se ove nejake sirote, koje su tvoja djeca, ikada s tobom razstave. Nedaj, da duše njihove, odkupljene dragocjenom krvlju jedinorodjenoga Sina tvojega, zaplieni neprijatelj, koji na njih vreba. Svjetlo prave vjere viekom im svietlilo, i u tom svjetlu spoznali uviek tvoju volju i vjerno ju vršili. Neka rastu u mudrosti i dobi; vodi ih od krieposti do krieposti, dok nezagledaju svjetlost vječnu, gdje će tebe, svoga nebeskoga Otca, i tvoga jedinorodjenoga Sina i Duha svetoga licem u lice gledati i hvalit te i slavit sa svimi angjeli i svetci od vieka do vieka Amen.

Psalam 2.

Zašto se bune narodi i plemena pomišljaju uzaludne stvari?

Ustaju kraljevi zemaljski i knezovi se skupljaju na Gospodina i pomazanika njegova.

„Razkinimo sveze njihove, i bacimo sa sebe jaram njihov."

Onaj, koji stanuje na nebesih, izsmjehiva ih; Gospod im se ruga.

Tada će im govorit u gnjevu svojem, i jarošću svojom sbunit će ih.

Ja sam pako postavljen od njega kraljem

nad Sionom, svetom gorom njegovom, navještajući zapovied njegovu.

A Gospod reče meni: ti si Sin moj, ja te danas rodih. Išti u mene, i dat ću ti narode u našljedstvo tvoje, i krajeve zemaljske u posjed tvoj.

Ravnat ćeš ih šibkom željeznom i razbit ćeš ih kao lončarski sud!

A sada kraljevi, razumijte; naučite se sudije zemaljske.

Služite Gospodaru sa strahom, i kličite mu strepetom.

Poprimite nauku, da se ne razgnjevi Gospod, i vi s puta pravde ne otidete u propast.

Kad se razgori brzo gnjev njegov, blago svim, koji se unj uzdaju.

Slava Otcu i Sinu Duhu svetomu itd.

℣. Satri, Gospodine, oholost neprijatelja imena tvoga.

℟. I snagom desnice svoje slomi opornost njihovu.

℟. Bili kao prah pred vjetrom.

℟. I progonio ih angjeo Gospodnji.

℣. Blagoslovено budi Ime Gospodnje od sada i do vieka.

℟. Od iztoka sunčanoga do zapada slavilo se Ime Gospodnje.

℣. Pošalji nam, Gospodine, pomoć sa svetišta.

℟. I brani nas sa Siona.

℣. Gospodine, usliši molitvu moju.

℟. I vapaj moj k tebi dodji.

℣. Gospodin s vami.

℟. I s duhom tvojim.

Pomolimo se.

Gospodine Isuse, Sine Boga živoga, ti si moj sveti otac, moj vječni Bog, moj veliki kralj, moj dobri pastir, moj jedini učitelj, moj najbolji pomoćnik, srcu momu predragi, moj živi kruh, moj svećenik do vieka, moj vodja u domovinu, moje pravo svjetlo, moja sveta slast, moj ravni put, moja izvrstna mudrost, moja čista prostota, moj miroljubivi sklad, moja sva obrana, moj dobri diel, moj vječni spas.[1]

Isuse Kriste, Sine Boga živoga, presladki Gospodine, zašto sam ja ikada u svem svojem životu šta drugo ljubio i želio osim tebe Isuse moj Bože? Gdje sam bio, ako u duhu nisam kod tebe bio? Od sada vi sve želje moje da ste upravljene na Gospodina Isusa; žurite se, dosele bjeste pretrome, žurite se i tražite ga, te ga nadjete. O Isuse, proklet bio, tko tebe ne ljubi; tko tebe ne ljubi, gorčine se napunio!

O presladki Isuse, svako dobro čuvstvo, koje ti može biti na hvalu, tebe hvalilo, tebi se radovalo, tebi se divilo Bože srca moga i moj diele. Isuse Kriste, moje srce ne imalo svoga duha, nego ti u meni bio život moj! Goruća žeravka tvoje ljubavi užgala duh moj i buknula u podpun plamen; neprestano gorila ona na oltaru srca moga te me svega obuzela,

da na dan svoga svršetka kao savršen pronadjen budem. Amen.

Sada se pjeva Tantum ergo i t. d. sa dotičnom molitvom Deus qui nobis sub Sacramento, onda se dade blagoslov, a poslie blagoslova moli svećenik naprvo, a za njim puk opetuje:

Blagoslovljen budi Bog.
Blagoslovljeno njegovo sveto Ime.
Blagoslovljen Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek.
Blagoslovljeno Ime Isusovo.
Blagoslovljen Isus u presvetom oltarskom Sakramentu.
Blagoslovljena velika Bogorodica, presveta Marija.
Blagoslovljeno sveto i bezgriešno njezino začeće.
Blagoslovljeno Ime Marije, Djevice i Majke.
Blagoslovljen Bog u svojh angjelih i u svojih svetcih. Amen.

Pojedinac, koji tu pobožnost sam za se obavlja, izmoli poslie blagoslova sam te prediduće molitve.

9. Molitve za bolestnike.

I. O pričesti bolestnika.

Molitva prije pričesti.

1. Tvrdo vjerujem, Isuse moj, sve što si objavio; osobito vjerujem, da si ti u istinu, stvarno i bitno u presvetom oltarskom sakramentu s tielom i dušom, s božanstvom i čovječanstvom; a to zato vjerujem, jer si ti tako kazao, koji si mudrost neizmjerna i istina vjekovita.

2. Ufam u te, Isuse moj; uzdam se, da ću po ovom presvetom sakramentu zadobiti vječno blaženstvo i sve što mi je za to od potrebe ili od koristi; a to zato ufam. jer ti, svemogući Bože, dati možeš što si obećao, i u obećanju svojem stalan si i vjeran.

3. Ljubim te, Bože moj, svim srcem i dušom svojom nada sve, jer si ti najveće i ljubavi najdostojnije dobro.

Kajem se, Isuse moj, za sve griehe cieloga moga života, što sam tebe najdobrostivijega Boga, koga sada ljubim nada sve, razsrdio i uvriedio.

Klanjam ti se, Isuse moj, u ovom presvetom sakramentu, kao svojemu spasitelju i usrećitelju.

4. Evo Jaganjac Božji, evo koji odnima griehe sveta. Nisam dostojan, Isuse moj, da unidješ pod krov moj; nego reci samo rieč, i ozdravit će duša moja.

Srce moje, Isuse moj, za tobom gine i vene; dodji dakle k meni, posjeti me, ojači me i uzdrži u milosti svojoj.

Tielo Gospodina našega Isusa Krista neka čuva dušu moju za život vječni. Amen.

Molitva poslie pričesti.

1. Našao sam, koga ljubi duša moja; ja ću ga zaustaviti, i neću pustiti od sebe.

Vjerujem u te, Isuse moj, vječna istino.

Ufam u te, Isuse moj, neizmjerna dobroto i milosrdje.

Ljubim te, Isuse moj, kao najveće, najljepše i najljubeznivije dobro. Zar bi bilo u mene još srca, kada te nebih ljubio nada sve?

Odakle mi, Isuse moj, ta milost, da si se ti, Bože moj i Gospodine, dostojao doći k meni, siromašnu grješniku?

2. Prikazujem ti, Isuse moj, tielo svoje i dušu svoju; sve što jesam i što imam neka bude na tvoju službu, na slavu tvoju; učini s menom što ti je drago. Sve muke svoje bolesti prikazujem ti sa zahvalnošću; sdruži ih sa svojimi gorkimi mukami, i tako sdružene bile ti na slavu, a meni na spas! U tvoje svete ruke, Isuse, predajem život svoj, i ja ti iz zahvalnosti i ljubavi izjavljujem, da sam pripravan skrušeno i odano primiti gorki kalež smrti, kada te bude volja, da mi ga dadeš. Samo mi budi u pomoći svojom milošću, daj mi jakosti i utjehe u mukah, daj da održim pobjedu u zadnjoj borbi, te jednoć uzmognem gledat te licem u lice i dostojno ti za to zahvaliti na sve vieke.

3. Isuse tebi živem! Isuse tebi ću umrieti! Isuse tvoj sam, bio živ ili mrtav! Amen.

Dušo Kristova posveti me;
Tielo Kristova napoj me;
Krvi Kristova spasi me;
Vodo iz Kristova boka operi me;
Muko Kristova okriepi me;

O dobri Isuse usliši me;
U rane svoje sakrij me;
U svoje sladko srce sakrij me;
Odielit se od tebe ne pusti me.
Od zla neprijatelja obrani me;
U čas smrti pozovi me;
I zapoviedi mi, da k tebi dodjem;
Da te sa svetimi hvalim;
Na sve vieke vjekova. Amen.

II. Molitve prije i poslie sv. pomasti.

Molitve prije zadnje pomasti.

Božanski spasitelju, daj, da me još ojači sada sveti sakramenat pomasti, koji je tako ljubeznivo ustanovilo tvoje bezkrajno milosrdje za bolestne vjernike tvoje. Ja vjerujem čvrsto, da će mi ovaj sakramenat povratiti zdravlje tiela, ako mi je koristno za moj spas; i to vjerujem, da mi oprašta griehe, za koje sam možda još krivac pred tobom a bez moga znanja; tako bo uči tvoj sveti Apostol: Ako tko oboli medju vami, neka pozove svećenike crkve, pa neka mole nad njim, i pomažu ga uljem u ime Gospodnje; i molitva vjere spasit će bolestnika; i pridignut će ga Gospodin, i ako je u griesih, oprostit će mu se (Jak. 5, 14.). Zahvaljujem ti, moj Bože, da si ovo sredstvo milosti takodjer za mene biedna bolestnika ustanovio, te goruće želim, da ga primim, te se podpuno očistim od svih grieha, koje sam ikada počinio

svojimi nutarnjimi ili vanjskimi sjetili. Napuni mi srce milošću, te mi sve više bude mrzak i oduran svaki priestup zakona tvojega, pa te žarko ljubim i tvojoj se svetoj volji skroz podam, da uzmognem dostojno i na spas tiela i duše primiti svetu pomast. Amen.

Daj mi, Bože moj tu milost, da primim svetu pomast i sve milosti toga svetoga sakramenta, da izciele rane duše moje. O, kako sam se često, o Bože, poslužio svojimi sjetili, da tebe uvriedim! Mjesto da sve ude tiela tvojega tebi posvetim, ja sam ih zlorabio i učinio ih orudjem nepravde i grieha. Tielo moje postalo je po svetom krstu hram tvoj, a ja sam ga često obezčastio. Molim te Gospodine, smiluj mi se, oprosti mi, pomiluj me. Žao mi je na griehe moje i boli me, i to zato, jer sam time tebe uvriedio, tebe, najveće dobro moje, koje zaslužuje, da se neizmjerno i nada sve ljubi. Neću te zaisto nikada više vriedjati; oprosti mi, Gospodine, po neizmjernih zaslugah dragocjene krvi i smrti na križu tvojega Sina, mojega božanskoga odkupitelja, pa me utješi i blaženim učini.

Moj ljubezni, moj propeti Isuse! ganuta srca cjelivam svete rane, koje si ti iz ljubavi prama meni i momu spasenju zadobio. Predragi moj Isuse, po bezkrajnoj ljubavi, koja te je sklonula, da na križu umreš, izkaži mi svoje milosrdje, oprosti mi moje griehe, podieli mi sve milosti ovoga sakramenta i ako me pozoveš s ovoga svieta, daj da unidjem u kraljevstvo nebesko, da te sa svimi angjeli hvalim i slavim po sve vieke. Amen.

Molitve poslie sv. pomasti.

Hvalim ti od srca, moj božanski odkupitelju da si moju dušu takodjer sakramentom svete pomasti ojačio i posvetio. Ufam, da su sada izbrisani svi griesi moji i da je nedostatak u mojoj pokori i izpoviedi po milosti ovoga svetoga sakramenta nadomješten. Ostavit ću zato sve brige, te se mirne duše prepustiti tvojemu milosrdju; ufam takodjer, da ćeš mi dati, da opet ozdravim, ako mi je dulje življenje koristno, a ako ne, to se radujem, sladki spasitelju, da ću smjeti na skoro čista srca unići u vječni mir; jer jedan dan kod tebe u nebesih bolji je od tisuć godina ovdje na zemlji. Ne daj, da ikad više izgubim milost tvojih svetih sakramenata. Amen.

III. Molitve razne za bolestnike.

Litanije za bolestne.

Gospodine smiluj se.
Kriste smiluj se.
Gospodine smiluj se.
Kriste čuj nas.
Kriste usliši nas.
Otče nebeski Bože, smiluj nam se!
Sine odkupitelju svieta Bože, smiluj nam se!
Duše sveti Bože, smiluj nam se!

Sveto Trojstvo jedan Bože,
Koji izcieljuješ razkajane srcem,
Koji ranjaš i oživljuješ,
Koji dovodiš do pakla i izvodiš,
Koji običaješ izcieliti one, koji se u svojoj bolesti tebi mole,
Koji radi milosrdja svoga spasavaš sve, koji ufaju u tebe,
Koji si Joba, strašnimi čirovi posuta, izcielio.
Koji si Ezekiju od bolesti oslobodio, kad je k tebi vapio,
Koji si Tobiji povratio vid,
Koji si kananejku moleću za svoju kćer uslišao,
Koji si punicu Petrovu od groznice oslobodio,
Koji si sgrčenu ženu skroz izpravio,
Koji si kneževa sina već umirućega od groznice oslobodio,
Koji si slugu kapetanova izcielio,
Koji si uzete i gubave izliečio,
Koji si obsjednute oslobodio od nečistih duhova,
Koji si dohvatom skuta od haljine tvoje ženu oslobodio od tečenja krvi,
Koji si gluhim sluh povratio,
Koji si hromim hod dao,
Koji si mrtvim život povratio,
Koji si sliepim vid udielio,
Koji si sve bolestne dodirom izliečio,

Smiluj nam se!

Koji sve oterećene i trpeće okrepljuješ,
Koji si sve nemoći naše i bolesti ponesao,
Koji si sina u Naimu umrla materi udovi živa povratio,
Koji si umrlu kćer Jairovu uzeo za ruku, tako te je oživljela,
Koji si Lazara, četiri dana ležećega u grobu, uzkrisio,
Koji si bolestnike pohadjao i onim vječnu nagradu obećao, koji bolestne pohadjaju,
Koji si po sjeni Petrovoj mnoge od njihovih bolesti oslobodio
Koji si po rubcih i pojasih Pavlovih mnoge bolestnike izliečio,
Koji si po kostih Elizejevih mrtvu dao da oživi,
Bože, pomoćniče i zaštitniče naš,
Branitelju i osloboditelju naš,
Utočišće naše i obrano spasa našega,
Jakosti i moći naša,
Spasitelju i odkupitelju naš,

Smiluj nam se!

Milostiv budi, oprosti nam Gospodine,
Milostiv budi, usliši nas Gospodine.
Milostiv budi, oslobodi nas Gospodine
Od svakoga zla,
Od svakoga grieha,
Od svake bolesti i nemoći,
Od kolere, kuge i svake kužne bolesti,
Od svake neuztrpljivosti i malodušnosti.
Od zasjeda vražjih,
Od pogibelji smrtnih,

Oslobodi nas, Gospodine!

Od boli paklenih,
Od nagle i nepripravne smrti,
Od osude vječne.
Po napastovanju svojem,
Po suzah i tjeskobah svojih,
Po trudovih i umoru svojem,
Po žalosti i grustnji svojoj,
Po strahu i tugi svojoj,
Po žedji i gladu svojem,
Po smrtnoj borbi i krvavom znoju svojem.
Po presvetih ranah svojih,
Po dragocjenoj krvi svojoj,
Po križu i muki svojoj,
Po smrti i pokopu svojem,
Po slavnom uzkrsnuću svojem,
Po čudovitom uzašašću svojem,
Na dan sudnji,

} Oslobodi nas Gospodine!

Mi griešnici,
Da nam oprostiš,
Da nam se smiluješ,
Da se dostojiš vrieme nam za pravu pokoru dati,
Da se dostojiš skrušeno srce i vrutak suza nam darovati,
Da se dostojiš nas pohoditi i utješiti,
Da se dostojiš, zdrav zrak i zdravlje na duši i tielu nam udieliti,
Da se dostojiš, oproštenje svih grieha nam darovati,
Da se dostojiš, milost i utjehu Duha svetoga u naša srca uliti,

Da se dostojiš, na čas smrti proti svim vražjim zasjedam nas utvrditi,
Da se dostojiš, udielit nam, da u milosti tvojoj do konca uztrajemo i u njoj umremo.
Da se dostojiš, zadnje čase života našega blagosloviti i posvetiti,
Da se dostojiš duh naš u ruke svoje primiti,
Da se dostojiš, udieliti nam, da poslie smrti svoje veselo unidjemo na rajska vrata u nebo,
Da se dostojiš uslišati nas,
Sine Božji,

} molimo te, usliši nas!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, oprosti nam, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, usliši nas, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, smiluj nam se, Gospodine.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine smiluj se.

Otče naš.

Spasi sluge svoje
Koji ufaju u tebe, Bože moj.
Budi nam, Gospodine, čvrsta obrana,
Proti neprijatelju.
Ništa ne opravio neprijatelj proti nam.
Ni sin zlobe ne nahudio nam.
Gospodine, ne postupaj s nami po griesih naših.

Niti nam ne plaćaj po krivicah naših.
Pomozi nam, Bože, spasitelju naš.
I radi imena svoga, Gospodine, oslobodi nas.
Gospodine usliši molitvu moju.
I vapaj moj k tebi dodji

Pomolimo se.

Bože, roda ljudskoga premilostivi stvoritelju i odkupitelju, koji si čovjeka zavišću djavlovom od vječne sreće izključena dragocjenom krvlju Sina svoga odkupio: daj da oživimo mi sluge tvoje po tvojoj milosti, i pruži nam palim ruku spasonosnu; napuni nas svakom radošću srca i duhovnim veseljem, izagnaj od nas neprijateljske zasjede i pošalji nam angjela mira, da nas u naših tjeskobah utjehom tvojom uzdigne ter da utješeni postignemo ovdje na zemlji tvoje milosti a na drugom svietu nagradu vječnu.

Ponizno prosimo, svemogući Bože, milosrdje tvoje, da nam izgubljenu milost ter uztrpljivost u bolesti udieliš.

Bože, pod čijim migom vrieme našega života prolazi, primi ponizne molbe naše, koji k tebi vapimo: da oslobodjeni od svake nevolje i bolesti vječnim te hvalospjevom slavimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Čin vjere.

Vjerujem, Gospodine, pomozi mojemu nevjerju.

Umnoži nam, Gospodine, vjeru.

Tako je Bog sviet ljubio, da je Sina svojega dao, da koji god u njega vjeruju, ne poginu, nego da imaju život vječni.

Tko vjeruje u Sina, ima život vječni.

Vjerujem gospodine da si Ti Krist, Sin Boga živoga, koji je došao u ovaj sviet.

Vjerujem Bogu, da će se onako dogoditi, kako mi je rečeno.

Čin ufanja.

U te se uzdam, Gospodine, ne daj nikada da se posramim.

Tko je moje ufanje? Nije li Gospodin? jer u tebe je pomoć moja.

Što si klonula, dušo moja, i zašto me žalostiš? Uzdaj se u Boga; jer ću ga još slaviti, — moga lica spase i Bože moj.

K tebi vapijem, Gospodine i govorim: Ti si ufanje moje, diel moj u zemlji živućih.

Blago onomu, koji se uzda u Gospodina.

Nitko se nije posramio, koji god se je uzdao u Gospodina.

Bog je moj spasitelj. Mirne sam duše i ne bojim se; jer je Gospodin moja jakost i moja hvala, on mi bi na spasenje.

Ovo je obećanje, koje nam je Bog dao, život vječni.

Čin ljubavi.

Tebe ću ljubiti gospodine! jer ti si moja jakost, moja tvrdjava, moje utočišće i moj spasitelj.

O kako je Bog dobar Israelu, onim, koji su čista srca.

Što imam na nebu, i što ljubim na zemlji osim tebe? Bog srca moga, i diel moj je Bog u vieke.

Ti si se, Gospodine, mene spomenuo i nisi nikada onih ostavio, koji tebe ljube.

Gospodine, ti sve znaš, ti znaš da te ja ljubim.

Znamo, da onim, koji ljube Boga, sve ide na dobro.

Tko će nas dakle razstaviti od ljubavi Božje?

Prije svega ljubite se uviek medju sobom; jer ljubav pokriva množtvo grieha.

Mi znamo, da smo preneseni iz smrti u život, jer ljubimo braću. Tko ne ljubi ostaje u smrti.

Čin pokajanja

Gospodine ne kazni me u svojem gnjevu i ne udavi me u svojoj srčbi.

Ne spomeni se grieha moje mladosti i moje neopreznosti. Po svojem milosrdju spomeni se mene radi dobrote svoje, Gospodine!

Radi imena svojega. Gospodine, oprosti grieh moj, jer je velik.

Griesi moji mnogobrojniji su od vlasi glave moje.

Ja znam priestupe svoje, i grieh je moj jednako preda mnom.

Čisto srce stvori u meni Bože! i duh prav ponovi u mojoj nutrinji.

Nemoj me odvrgnuti od lica svojega i svetoga duha svojega nemoj uzeti od mene.

Srca skrušena i poništena nećeš prezreti Bože!

Bože ti znaš moju ludost, i moji priestupi nisu ti sakriveni.

Pošalji mi, Gospodine, svoje pomilovanje i pomoć, kako si obećao.

Otče! sagriešio sam nebu i tebi; i već nisam dostojan zvati se sin tvoj. Ali ti nisi prestao nikada biti mi otac, i za to ćeš se dobri Otče i sada smilovati razkajanu djetetu svojemu, koje te skrušeno moli, da mu oprostiš.

Podvrgni volju svoju Božjoj.

Bog je Gospodin; neka čini što mu je drago pred njegovim očima.

Čini, Gospodine, s menom što ti je volja i uzmi duh moj u miru; jer mi je bolje umrieti nego li živiti.

Pripravno je, Bože, srce moje, pripravno je na sve.

Postupaj sa slugom svojim kako se mili tvojemu milosrdju.

Nauči me, Gospodine, tvoriti volju tvoju; jer si ti Bog moj.

Kako se hoće u nebu, onako neka bude.

Gospodine! budi volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji.

Otče, ako me ne može ovaj kalež mimoići da ga ne pijem, neka bude volja tvoja.

Živili mi ili umrli, Gospodnji smo.
Krist je moj život, a umrieti je moj dobitak.

Pobudi u sebi želju.

Ako sam dakle našao milost pred tvojim očima, pokaži mi lice svoje, da te poznam.
Nasitit ću se, kada mi se ukaže tvoje sjajno lice.
Moje srce kazalo ti je: Išće te moje lice: Ja ću iskati lice tvoje Gospodine!
Kao što jelen žudi k vrelu voda, tako gine duša moja za tobom, o Bože.
Moja duša žedja Boga, jakoga, živoga Boga, kada ću k njemu doći, kada ću se pokazati licu Božjemu?
Gine duša moja za tobom Gospodine, isto tielo žedja tebe.
Duša moja čezne, gine za dvorovi Gospodnjimi.
Oči moje čeznu za tvojim spasom i za riečju tvoje pravde.
Izvedi iz tamnice dušu moju, da slavim tvoje ime.
Mirne smo duše i želimo izaći iz tiela i biti kod Gospodina.
Želim, da se razpadnem, i budem s Kristom što bi puno bolje bilo.

Zahvalnica.

Slavit ću Gospodina u svako vrieme: njegova hvala neka je uviek na mojih ustah.

Srce moje i tielo moje raduju se živomu Bogu.
Milosrdja Gospodnja pjevat ću u vieke.
Pjevat ću Gospodinu za života svojega; hvalit ću Boga svojega, dok sam god.
Milosrdje je Gospodnje, što ne izgibosmo.
Po milosti Božjoj jesam što jesam.
Blagoslovljen Bog i Otac našega Gospodina Isusa Krista, Otac milosrdja i Bog svake utjehe koji nas utješava u svakoj nevolji našoj.
Blagoslovljen Bog i Otac našega Gospodina Isusa Krista, koji nas je po svojem velikom milosrdju preporodio za živu nadu uskrsnućem Isusa Krista iz mrtvih, za našljedstvo nepropadljivo i neokaljano, koje neće uvenuti sačuvano na nebesih za vas.

Molitve za umiruće.

Obične molitve za umiruće.

Smiluj mi se, Bože, po svojem velikom milosrdju.
U tebe se, Gospodine, uzdam i neću se posramiti do vieka.
U ruke tvoje, Gospodine, predajem duh svoj, odkupio si me, Gospodine Bože istine.
Bože u pomoć mi priteci : Gospodine pohiti mi pomoći.
Budi mi Gospodine Bog pomoćnik.
Bože smiluj se meni griešniku.
Isuse Sine Davidov smiluj mi se.

Presladki Gospodine Isuse Kriste, po krieposti presvete tvoje muke primi me u broj svojih odabranika.

Gospodine Isuse Kriste primi duh moj.

Marijo, majko milosti, majko milosrdja, brani me od neprijatelja i primi me u čas smrti.

Sveti angjele Božji, budi kraj mene i čuvaj me.

Svi sveti angjeli, i svi sveti molite za me i pritecite mi u pomoć.

Vjerujem u tebe. Bože moj. Vjerujem sve, što si ti objavio i što nam po svojoj svetoj crkvi vjerovati predlažeš; jer si ti nepogrješiva istina. U toj svetoj vjeri želim živjeti i umrieti.

Ufam u te; jer si neizmjerno dobar, milosrdan i vjeran. Ufam i pouzdajem se u te, presladki moj Isuse; jer si ti za oproštenje grieha mojih na križu trpio i umro. — Ljubim te; jer si ti najveće dobro; — o, da sam te samo ljubio sve dane života svojega! — Žalim od srca, što sam ti bio tako nezahvalan; — oduravam sve griehe svoje; — ponizna i skrušena srca vapim milost i milosrdje!

Otče, ako je moguće, neka me mine kalež ovaj; nu ne moja, nego tvoja budi volja. Kako se Gospodinu mili, budi tako; — ime Gospodje budi blagoslovljeno!

Isuse, božanski moj odkupitelju! na skoro ću stojati pred tobom kao sudcem svojim; budi mi spasitelj, Isuse, budi mi milostiv! Isuse, budi

mi milosrdan! Isuse, oprosti mi moje griehe! Isuse, tebi živim! Isuse tebi umirem! Isuse, tvoj sam živ i mrtav! Isuse! ja ću rado umrieti; jer si ti iz ljubavi prema meni u tako strašnih mukah umro; — ja ću rado umrieti, da zadovoljim za griehe svoje. Moj Isuse milosrdje! Moj Bože, imaj smilovanje sa mnom radi Isusa, tvojega ljubljenoga Sina! — Moj Isuse, ja umirem, uzdajući se u tvoje neizmjerne zasluge. — Isuse budi mi siroti griešniku blag i milosrdan! — Isuse, u tvoje ruke preporučam duh svoj!

Sveta Marijo, majko Božja! pokaži sada, da si mi majka — moli Isusa Sina svojega, da mi milostiv bude. — O blaga, o mila, o sladka Djevice! budi mi na pomoć i moli za me sada i u čas smrti moje. Sveti Josipe, moli za me!

Sveti angjele čuvaru, sveti imenjače, svi angjeli i sveti, budite mi na pomoć, da blaženo umrem. Isuse, moj Spasitelju, u tvoje ruke preporučam duh svoj.

Isuse, Marijo, Josipe! Vam darivam srce svoje i dušu svoju! Isuse, Marijo, Josipe! budite mi na pomoć u zadnjoj borbi! Isuse, Marijo, Josipe, dajte da u miru s vami odavle otidjem!

Sedam molitava za umiruće.

1. Spomeni se, predobri Isuse, velike žalosti, tjeskobe i nevolje, koju je podniela tvoja

presveta duša, kad si bio pao u vrtu maslinovu na lice svoje i vapio k Otcu svojemu nebeskomu, da oduzme od tebe, ako je moguće, kalež gorke muke. Spomeni se one smrtne borbe i krvava pota, koji je prošiknuo bio iz svih svetih uda tvojih, pa dodji u pomoć bolestnomu bratu našemu (bolestnoj sestri našoj), koji (koja) je sada s tobom u maslinovu vrtu i u težkoj smrtnoj tjeskobi. Premilosrdni Isuse, nakloni mu (joj) jakost svoje svete tjeskobe smrtne, oduzmi od njega (nje) korki kalež, i pošalji svojega svetoga angjela s neba, da ga (ju) u njegovoj velikoj tjeskobi u duši tješi i jači, kako si i ti, o Isuse, dopustio da te angjeo jači i tješi. Ne zapusti ga (je) u ovoj zadnoj nevolji, te ga (ju) pokriepi milosrdno kaležem vječnoga spasa. Amen. Otče naš Zdravo, Marijo.

2. Spomeni se, preljubeznivi odkupitelju ljudi, svoje velike ljubavi prema nam, koja te je predala bezbožnikom, da te vežu, da te vode od jednoga krivičnoga sudca do drugoga, da te lažljivo obtužuju, sramotno zlostavljaju, pljuju na te i tuku te i kao bogohulca na smrt odsude. Po toj velikoj tvojoj milosrdnosti, o Isuse, smiluj se našemu siroti bratu, razrieši vezove grieha njegovih, daj da ga tvoji angjeli sveti brane na putu k božanskomu priestolu tvojemu, te mu neprijatelji ništa ne naškode; pa izreci nad njim po nepravednoj osudi smrtnoj, koju si ti njemu za ljubav nad sobom izreći dao,

milostivu osudu. U tebe jedinoga bje upravljena sva nada njegova za života; o, primi ga sada kao milosrdni odkupitelj i ne daj, da bude za nj gorka tvoja muka i smrt izgubljena. Amen. Otče naš. Zdravo, Marijo.

3. Spomeni se, premilosrdni Isuse, neizkazane pogrde i boli, koje si ti podnio, kad no bezbožnici svukoše tvoje sveto djevičansko tielo, te ga toli nemilosrdno izbičevaše, da je bilo od glave do pete jedna samo rana, i kako nezasitljiv bies njihov ni time se ne smiri, nego ti još svetu glavu ovjenčaše strašnom trnovom krunom i obukoše te u grimiznu kabanicu. Odkupitelju ljudstva, sveti krvavi zaručniče duša naših, po ovih neizrecivih mukah ublaži muke našega umirućega brata (umiruće sestre), te ga (ju) objači, da uzmogne trpljivo podnositi boli svoje po tvojem svetom primjeru! Očisti dušu njegovu (njezinu) krvlju, koju si pod bičevi i trnovom krunom prolio; obuci ga (ju) grimiznom haljinom slave vječne, te mu (joj) milostivo podieli krunu bezsmrtnosti. Amen. Otče naš. Zdravo, Marijo.

4. Spomeni se, presladki Isuse, onoga zadnjega i gorkoga puta, kojim si od sudnice namjestnika Pilata do gore Kalvarije noseći težki križ stupao, te izranjen po čitavom tielu, umoran i smalaksao uzdisao tako često k svomu Otcu nebeskomu! Milosrdni Isuse, gle, i naš umirući brat (naša umiruća sestra) na gorkom je putu, te se ima popeti na visoku goru. Ti

si mu (joj), Isuse, da mu (joj) se umnoži vječna slava, naredio, da križ taj nosi. Težko mu (joj) je to breme, te pogiba s velike tjeskobe, dok ne dodje k meti i preda dušu svoju u tvoje blagoslovljene ruke. Presladki Isuse, obazri se milostivo na nj i olakšaj mu (joj) breme križa njegova (njezina), da mu ne podlegne. Objači ga (ju) silom Duha svetoga, da uzmogne ići tvojim krvavim tragom sve do vrha gore, sve boli trpljivo podnieti, svim napastim postojano se oprieti i dospjeti slavodobitno k tebi i tvojim odabranikom. Amen. Otče naš. Zdravo, Marijo.

5. Spomeni se, blagi Isuse neizrecivih boli, koje ti kostima prodirahu, kad no bezbožci raztezahu tvoja sveta uda i na drvo križa pribijahu tvoje blagoslovljene ruke i noge. Predragi Isuse, koji si u bezkrajnoj tjeskobi tri sata visio izmedju neba i zemlje, izmedju razsrdjena Boga i osudjena roda ljudskoga. žrtvujući se Otcu svomu nebeskomu za griehe svieta i trpeći takove neizrecive boli, da se je zgražalo nebo i zemlja i sućut izkazivalo; obazri se milosrdno na brata našega (sestru našu), koji (koja) drhće medju životom i smrti; prikaži za nj (nju) svoju svetu muku, gdje ti se on (ona) više sada moliti ne može, gdje mu (joj) oči skoro zasjenjuju tmine smrti! Isuse, svjetlo svieta, sunce pravednosti, razsvietli i razveseli dušu njegovu (njezinu) zrakami tvoje milosti, vodi ju k vječnom svjetlu, da tebe, Boga svoga i

odkupitelja, sa Otcem i Duhom svetim po sve vieke gleda i hvali. Amen. Otče naš. Zdravo, Marijo.

6. Spomeni se, sveti i ljubezni Spasitelju naš, onih sedam rieči, koje si ti na utjehu živućih i umirućih sa svetoga križa govorio, te oprosti ovomu našemu bratu umirućemu (našoj sestri umirućoj), kao što si milostivo oprostio bio mučiteljem svojim. Reci mu one utješljive rieči: Danas biti ćeš kod mene u raju! Daj, da mu bude na korist zagovor djevičanske majke tvoje, koju je on vjerno štovao; jači ga u velikoj zapuštenosti njegovoj jer je sve ufanje njegovo u tebi jedino; okriepi ga vodom vječnoga života, jer je žedan mora milosrdja tvojega. Daj, pošto si za njega toli mnogo i neizrecivo trpio, da prevali put svoj u milosti tvojoj te uslišaj poniznu molitvu našu, koji preporučamo duh njegov u ruke tvoje. Smiluj mu se, Isuse, i primi ga milostivo, da uzmogne u vieke hvaliti veliko milosrdje tvoje. Amen. Otče naš. Zdravo, Marijo.

7. Spomeni se, jaki dovršitelju spasa našega svoje svete smrti, kojom si smrt našu slomio i na vječni život preporodio! Po bolih, koje je ćutila tvoja presveta duša, razstajući se sa blagoslovljenim tielom tvojim; po klonuću tvoje božanske glave, čim si nas zvao na poljubac mira; po otvorenju tvojega svetoga srca, odkle nam poteče ciena odkupa našega, te se stvori kupaonica, da peremo griehe svoje: mo-

limo te, budi na pomoć umirućemu bratu našemu, bude li se duši njegovoj dieliti od tiela; daj mu poljubac mira, te ga podpuno očišćena i izmirena uvedi u život vječni, koji si mu smrću svojom priskrbio, da ondje u družtvu svih nebeskih duhova i svih odabranih gradjana nebeskoga Jerusolima tvoju bezkrajnu ljubav hvali, slavi i uzveličaje po sve vieke. Amen. Otče naš, Zdravo, Marijo.

Tri druge molitve za umiruće.

1. Svemogući, vječni Bože, koji si svojom božanskom pomoći blizu svim onim, koji su u pogibelji i nevoljah; molimo Veličanstvo tvoje u najdubljoj sniženosti, pošalji tvojega svetoga angjela s neba, da slugi tvojemu (služkinji tvojoj) u ovoj skranjoj nevolji dodje u pomoć, te ga (ju) u smrtnoj borbi njegovoj (njezinoj) jači i privede dušu njegovu (njezinu) pred tvoje božansko lice u vječnu radost Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

2. Obazri se, premilostivi stvoritelju, očima svojega milosrdja na našega umirućega brata (našu umiruću sestru), koji (koja) plaća sada božanskoj pravici tvojoj dug, koji polazi od Adama, i okriepi dušu njegovu, koju si ti stvorio, da očišćena vremenitom ovom kaznom od svih grieha bude primljena u vječnu slavu. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

3. Milosrdni Bože, koji ljubiš duše ljudi, te ih zbog njihova poboljšanja kazniš vremenitimi kaznami; molimo te budi nâ pomoć

očinskom svojom pomoći i božanskom utjehom svojom duši sluge svojega (služkinje svoje), koji se bori sa tjeskobom smrtnom, da ju na razstanku sa svietom odnesu na rukama sveti angjeli k tebi, stvoritelju njezinomu. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Molitve za preporučavanje umiruće duše.

Preporuči dušu umirućega ovako:

Dragi brate u Kristu! Pogledaj sliku razpetoga Spasitelja tvoga, koji je iz bezkrajne ljubavi prema nam podnio najsramotniju i najbolniju smrt na križu. Gle glava njegova trnjem je okrunjena; jer nas želi za vieke ovjenčati slavom. On nagiblje svoju svetu glavu umirući, kao da nam ju želi dati na poljubac mira. Čelo njegovo orošeno je krvavimi kapljami, da griehe naše operu. Ruke njegove razširene su, da nas ljubeznivo ogrle. Rebro sveto njegovo je otvoreno, kako bi u božanskom Srcu njegovom našli sigurno utočišće. Stavi dakle sve svoje pouzdanje u ovoga tvojega ljubeznivoga i dobrostivoga Odkupitelja i reci: Isuse, budi mi milostiv! Isuse, budi mi milosrdan! Isuse, oprosti mi griehe moje! Isuse, u ruke tvoje preporučam duh svoj! Isuse, u tebe sam ufao, ne daj, da se posramim.

Kada umirućemu daješ svieću u ruke, moli:

Dragi brate! Svjetlo svieta, Isus Krist, kojega ovo svjetlo znamenuje, razsvietlio oči

duše tvoje, da ne usneš u vječnoj smrti! Izadji kršćanska dušo, iz ovoga života, idi u susret svojemu ljubeznomu zaručniku Isusu Kristu i ponesi goruću svieću u rukama svojima. Onaj, koji te je pozvao iz tmine u svoje čudovito svjetlo, ne dopustio, da duša tvoja dodje u skrajne tmine, nego ju priveo iz sjenâ smrti k vječnomu svjetlu! Svjetlo svete vjere, vatra vječne ljubavi na ovom tvojem zadnjem putu ne utrnula nikad u srcu tvojem. Vi sveti angjeli svjetla, odgonite sve duhove paklenih tmina, da se njihovom prevarom i silom ne utrne u srcu ovoga našega brata svjetlo vjere, ufanja i ljubavi.

Svi ukućani neka mole.

Litanije za umiruće.

Gospodine smiluj se. Kriste smiluj se Gospodine smiluj se.
Sveta Marijo, moli za njega.
Svi sveti Angjeli i Archangjeli, molite za njega
Sveti Abele, moli.
Svi sborovi pravednikâ, molite.
Sveti Abrahame, moli.
Sveti Ivane krstitelju, moli.
Sveti Josipe, moli.
Svi sveti patriarke i proroci, molite.
Sveti Petre, moli.
Sveti Pavle, moli.
Sveti Andrija, moli.
Sveti Ivane, moli.

Svi sveti apostoli i evangjeliste, molite.
Svi sveti učenici Gospodinovi, molite.
Svi sveti mladenci, molite.
Sveti Stjepane, moli.
Sveti Lovro, moli.
Svi sveti mučenici, molite.
Sveti Silvestre, moli.
Sveti Grgure, moli.
Sveti Augustine, moli.
Svi sveti biskupi i izpoviedaoci, molite.
Sveti Benedikte, moli.
Sveti Franjo, moli.
Sveti Kamilo, moli.
Sveti Ivane, moli.
Svi sveti redovnici i pustinjaci, molite.
Sveta Marijo Magdaleno, moli.
Sveta Lucijo, moli,
Sve svete djevice i udovice, molite.
Svi sveti i svetice Božje, molite za njega.
Milostiv budi, oprosti mu Gospodine.
Milostiv budi, oslobodi ga, Gospodine.
Milostiv budi, oslobodi.
Od srditosti svoje, oslobodi.
Od pogibelji smrti, oslobodi.
Od zle smrti, oslobodi.
Od muka paklenih, oslobodi.
Od svakoga zla, oslobodi.
Od vlasti vražje, oslobodi.
Po porodu svojem, oslobodi.
Po križu i muki svojoj, oslobodi.
Po smrti i pokopu svojem, oslobodi.

Po slavnom uzkrsnuću svojem, oslobodi.
Po divnom uzašašću svojem, oslobodi.
Po milosti tješitelja Duha svetoga, oslobodi.
Na dan sudnji, oslobodi.
Mi griešnici molimo te, usliši nas.
Da mu se smiluješ, molimo te, usliši nas.
Gospodine smiluj se. Kriste smiluj se. Gospodine smiluj se.

Pomolimo se. Podji, dušo kršćanska, s ovoga svieta, u ime Boga Otca svemogućega, koji te je stvorio: u ime Isusa Krista Sina Boga živoga koji je za te trpio: u ime Duha svetoga, koji je u te uliven: u ime angjelâ i arkangjelâ: u ime priestolâ i gospodstvâ: u ime poglavarstvâ i vlastî: u ime keruba i serafâ: u ime patriarkâ i prorokâ: u ime svetih apostola i evangjelista: u ime svetih mučenika i izpoviedalaca: u ime svetih redovnika i pustinjaka: u ime svetih djevica, i svih svetaca i svetica Božjih. Danas bio u miru stan tvoj i naselje tvoje na svetom Sionu. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Pomolimo se. Bože milosrdni, Bože blagi, Bože, koji po množtvu milosrdnosti svoje brišeš griehe pokornikâ i po milosti oproštenja zatireš krivnje prošlih prestupaka: pogledaj milostivo i usliši, molimo te, ovoga službenika svoga N„ koji te svesrdno prosi za oproštenje svih grieha svojih. Ponovi u njem, premili Otče, što je god po slaboći ljudskoj pokvareno, ili što je po lukavštini vražjoj oskvrnjeno: i spoji ovo odkupljeno udo s jedinstvom crkvenoga tiela. Smiluj

se, Gospodine, njegovim uzdisajem, smiluj se njegovim suzam: i pošto se uzda samo u tvoju milosrdnost, daj da mu pripane milost tvoga pomirenja. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bogu svemogućemu preporučam te, premili brate, i predajem njemu, čiji si stvor, da izplativ smrću dug svoj čovječji, vratiš se k svomu početniku, koji te je stvorio od praha zemaljskoga. Razstajući se dakle duša tvoja s tielom, pohitila joj na susret sjajna četa angjelâ: dočekao te sbor apostolâ sudaca: došla preda te slavodobitna vojska sjajnih mučenika: pratila te biela četa svietlih izpoviedalaca: primio te sbor kličućih djevica: upokojio se blaženo u krilu patriarkâ: pokazalo ti se blago i sjajno lice Isusa Krista, on ti dao u vieke biti medju onimi što su oko njega. Ne znao za ništa, što straši u tminah, što škripa u ognju, što mori u mukah. Uzmakla od tebe gadna sotona sa svojom družbom; uzdrhtala kad ti dodješ s angjeli i pobjegla u groznu tminu vječne noći. Ustao Bog i razpršali se neprijatelji njegovi: i pobjegli od lica njegova, koji mrze na nj. Ne stalo ih kao što dima ne staje: kâo što se vosak topi od ognja tako griešnici izginuli od lica Božjega. A pravednici se veselili i radovali pred Bogom. Smele se dakle i zasramile sve paklene vojske, i sluge sotonske neka se ne usude put ti zapriečiti. Oslobodio te od mukâ Krist, koji je za te bio razpet. Oslobodio te od vječne smrti Krist, koji se je dostojao za te umrieti. Namjestio te Krist

Sin Boga živoga u vazda ugodnu zeleninu u svojem raju, i on pastir pravi priznao te svojom ovcom. On te odriešio od svih grieha tvojih, i posadio medju odabranici svojimi sebi s desne strane. Vidio odkupitelja svoga licem k licu, i buduć uviek s njim, blaženima očima gledao jasnu istinu. Primljen dakle u čete odabranikâ uživao slast gledanja Božjega na sve vieke Amen.

Molitva

Preporučamo ti, Gospodine, dušu službenika tvoga N. i molimo te, Gospodine, Isuse Kriste, spasitelju svieta, koji si radi nje milostivo sašao na zemlju, ne ustručavaj se primit ju u krilo svojih patriarka. Priznaj, Gospodine, stvor svoj, koji nije od tudjih bogova stvoren, nego od tebe jedinoga Boga, živoga i pravoga: jer neima drugoga Boga osim tebe i neima djela takovih, kakva su tvoja. Obveseli, Gospodine, dušu njegovu pred licem svojim i ne pominji starih njegovih grieha i neumjerenosti, što ih je pobudila pohlepa ili žestina zle požude. Jer ako i jest griešio, nije pak zatajio Otca, i Sina, i Duha svetoga, nego je vjerovao i imao u sebi revnost za Boga i vjerno štovao Boga, koji je sve stvorio.

Molitva.

Ne pominji, molimo te, Gospodine, griehâ njegove mladosti; nego po velikoj milosrdnosti svojoj spomeni se njega u slavi svjetlosti svoje. Otvorila mu se nebesa, radovali se s njim angjeli. Primi, Gospodine, službenika svoga u svoje kraljevstvo. Primio ga sveti Mihalj arkangjeo, koji je zavriedio biti vojvoda nebeski. Došli mu u susret angjeli Božji, i doveli ga u nebeski grad Jerusalem. Primio ga sveti Petar, kojemu je Bog predao ključe kraljevstva nebeskoga. Bio mu na pomoć sveti Pavao apostol, koji je zavriedio biti posuda izabrana. Molio za njega sveti Ivan izabrani apostol Božji, kojemu su odkrivene tajne nebeske. Molili za njega svi sveti, apostoli, kojim je Gospodin dao oblast zavezati i razriešiti Molili za njega svi svetci i odabranici Božji, koji su za ime Kristovo muke podnosili na ovom svietu: da odriešen od veriga tjelesnih zavriedi doći u slavu kraljevstva nebeskoga po milosti Gospodina našega Isusa Krista, koji s Otcem i Duhom svetim živiš i kraljuješ Bog na vieke vjekova. Amen.

Gospodine, smiluj se. Kriste smiluj se. Gospodine, smiluj se.

Otče naš. Zdravo, Marijo.

Molitva.

Gospodine Isuse Kriste, koji si se dostojao umrieti za nas na križu, molim te, da se dostojiš sve muke i tjeskobe svoje, što si ih za nas nevoljne griešnike podnio na križu, osobito u onaj čas kad se presveta duša tvoja razstavila s presvetim tielom tvojim, Bogu otcu svemogućemu prikazati i predstaviti za dušu ovoga (ove) službenika (ice) svoga (svoje) N, i izbavi ga (ju) u ovaj čas smrti od svih kazna i muka,

što ih je, kako se boji, za griehe svoje zaslužio (la): Koji s Otcem i Duhom svetim živiš i kraljuješ Bog na vieke vjekova Amen.

Gospodine smiluj se. Kriste smiluj se. Gospodine, smiluj se.

Otče naš Zdravo, Marijo.

Molitva.

Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao ustima proroka: Ljubim te ljubavlju vječnom, zato te milostivo privlačim; molim te, dostoj se tu istu ljubav svoju, koja te je s neba na zemlju povukla, da podneseš sve gorke muke svoje: Bogu Otcu svemogućemu prikazati i predstaviti za dušu ovoga službenika svojega N, i izbavi ga od svih muka i kazna, što ih je, kako se boji, za griehe svoje zaslužio. I spasi dušu njegovu u ovaj čas razstave. Otvori mu vrata života i daj, da se raduje s tvojimi svetimi u slavi vječnoj. I ti, preblagi Gospodine Isuse Kriste, koji si nas dragocjenom krvlju svojom odkupio smiluj se duši ovoga službenika svoga, i dostoj se dovesti ju na vazda zelena i ugodna mjesta u raju, da tebi žive u nerazlučivoj ljubavi, koja se s tobom i s odabranici tvojimi nikad razstaviti ne može. Koji s Otcem i Duhom svetim živiš i kraljuješ Bog na vieke vjekova. Amen.

Gospodine, u ruke tvoje predajem duh svoj. Gospodine Isuse Kriste, primi duh moj. Sveta Marijo, moli za me. Marijo, majko milosti, majko milosrdja, ti me od neprijatelja obrani i u čas smrti primi.

Molitve, koje se mole čim duša izadje iz tiela.

Pritecite u pomoć, svetci Božji, pohitite na susret angjeli Gospodnji; * primite dušu njegovu, * i privedite ju pred Svevišnjega.

Primio te Krist, koji te je pozvao, i angjeli te doveli u krilo Abrahamovo.

Primili dušu njegovu, * i priveli ju pred Svevišnjega.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine, i svietila mu svjetlost vječna. * Priveli ju pred Svevišnjega.

Gospodine, smiluj se. Kriste smiluj se. Gospodine smiluj se. Otče naš.

I ne uvedi nas u napast.
Nego oslobodi nas od zla.
Pokoj vječni daruj mu, Gospodine.
I svietlila mu svjetlost vječna.
Od vrata paklenih.
Izbavi Gospodine, dušu njegovu.
Počivala u miru.
Amen.
Gospodine, usliši molitvu moju.
I vapaj moj k tebi dodji.

Pomolimo se. Tebi, gospodine, preporučamo dušu službenika tvoga N., da žive tebi, pošto je svietu umro: i od svega, što je po ljudskoj slabođi u životu sagriešio, ti ga po neizmjernoj dobroti svojoj milostivo očisti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Katekizam o pobožnosti k prečistomu i bezgriešnomu Srcu Marijinu.

I. Što je pobožnost k preč. Srcu Marijinu, koja joj je svrha, koji li joj je početak.

1. Pit. *Što štujemo u pobožnosti k prečistomu i bezgriešnomu Srcu Marijinu?*

Odg. U pobožnosti k prečistomu i bezgriešnomu Srcu Marijinu štujemo Srce Marije, majke Božje, koju je njezin božanski Sin na nebu proslavio kao kraljicu svih angjela i svetaca.

2. Pit. *Kako se promatra to prečisto Srce?*

Odg. Promatra se a) ne razstavljeno od sv. tiela Marijina; b) ne kao mrtvo Srce, nego c) onako, kakvo je upravo sada, to jest kao živo Srce slavne Bogorodice, koja je uzeta u nebo ne samo s dušom, nego i s tielom.

3. Pit. *Što će reći štovati prečisto Srce Marijino?*

Odg. Prečisto Srce Marijino štovati to će reći: a) štovati tjelesno Srce Marijino; b) štovati sve ono, što tjelesno Srce predstavlja; c) štovati osobu Marijinu, kojoj Srce pripada.

4. Pit. *Treba li dakle pobožnost k prečistomu i bezgriešnomu Srcu Marijinu onako tumačiti, kako se tumači pobožnost k božanskomu Srcu Isusovu?*

Odg. Pobožnost k prečistomu i bezgriešnomu Srcu Marijinu treba stranom onako a stranom drugče tumačiti, nego se tumači pobožnost k božanskomu Srcu Isusovu.

5. Pit. *Što je jednako kod jedne i druge pobožnosti?*

Odg. Kod jedne i druge pobožnosti: a) štuje se tjelesno Srce kao znamenje, koje predstavlja ljubav i sav njezin nutarnji život; b) isti razlozi dokazuju, da tjelesno Srce najnaravnije i najzgodnije predstavlja ljubav i sav njezin nutarnji život, to jest da predstavlja sve predstave, sve misli, sva čuvstva, sve odluke, muke, krieposti i milosti, u koliko je sve to u savezu sa ljubavju. Da srce najnaravnije predstavlja ljubav i sve ono, što je s njom u savezu, vidi se odatle, što je udaranje srca i obticanje krvi, koje o srcu kao o središtu ovisi, u savezu sa ljubavju i sa ostalimi čuvstvi; a da srce sve to predstavlja i najzgodnije, vidi se odatle, što je srce svega toga upravo zbog te sveze i najpoznatije znamenje, jer je srce onaj diel tiela, u kojem se nutarnji život ljubavi najjasnije pokazuje; c) štuju se one osobe, kojim Srce pripada, a ne zaustavlja se kod cigloga Srca; d) poglavito ne misli se na tjelesno srce, nego na nutarnji život ljubavi, koji se može n e v i d l j i v o S r c e zvati. Ovo je odličniji diel crkvene pobožnosti, a vidivo Srce je drugi takodjer nuždni diel crkvene pobožnosti; jedan diel ne štuje se razstavljen od drugoga, nego se obadva diela štuju kao cjelina, to jest štuje se: nevidljivo Srce predstavljeno po vidivu Srcu kao po znamenju.

6. Pit. *Što je različito kod jedne i druge pobožnosti?*

Odg. Različito je ovo: a) Osoba, kojoj Srce Isusovo pripada, druga je osoba presvetoga Trojstva; a Srce Marijino je srce puke čovječje osobe, koja je podignuta do najviše časti Bogorodice; b) nevidljivo Srce našega spasitelja dvovrstno je, čovječje i božansko. Buduć da su najme u Krista čovječja i božanska narav sjedinjene u jednoj osobi, to su u njega čovječja i božanska ljubav, dočim je u bl. Djevice samo čovječja narav, a po tom samo i čovječja ljubav, koja je ipak puninom njezinih milosti neizkazano podignuta i preobražena; c) odatle sliedi, da je tjelesno Srce Isusovo znamenje dvostrukoga života ljubavi, najme života čovječje i božanske ljubavi, dočim je Srce majke Marije znamenje samo života čovječje ljubavi; d) buduć da je Srce Isusovo božansko Srce, iziskuje božansko štovanje i klanjanje, a Srce Marijino toga ne iziskuje, ako Mariju kao majku Božju i ide puno veće štovanje, nego ostale svetce i angjele.

7. Pit. *Koja je svrha pobožnosti k prečistomu Srcu Marijinu?*

Odg. Dvostruka joj je svrha: obćenita i posebna. Obćenita svrha jest: štovati Mariju, kojoj Srce pripada; tu svrhu imaju i druge pobožnosti k majki Božjoj. A posebna joj je svrha ova: da nam po znamenju tjelesnoga Srca svu nutarnju ljubežljivost, krasotu i slavu majke Božje živo predoči; da nas krepko i uspješno i ujedno nježno potakne i užge na to, da Mariju kao svoju majku ljubimo te po njezinu primjeru svoj život upravimo.

8. Pit. *Je li pobožnost k prečistomu Srcu Marijinu nova?*

Odg. Pobožnost k prečistomu Srcu Marijinu je stara kao i kršćanska vjera, te su ju svi pravi kršćani i sveti ljudi svih vremena obavljali, ako se u obzir uzme njezina duhovna strana, to jest štovanje ljubavi i nutarnjega života Marijina; već isti sv. Luka u evangjelju (2, 19) spominje, da je Marija čuvala rieči čuvene od pastira te ih prispodabljala u Srcu svojem; nu samo znamenje tjelesnoga Srca upotrebljavalo se riedko u starije vrieme; taj običaj nastao je u najnovije vrieme.

9. Pit. *Kad se je posvuda počela štovati ljubav Marijina pod znamenjem tjelesnoga Srca?*

Odg. Tjelesno Srce Marijino kao znamenje njezina nutarnjega života počelo se posvuda štovati polovicom 17. vieka, osobito trudom nabožna svećenika Ivana Eudesa († 1680.), utemeljitelja družbe zvane Eudisti. Kašnje sv. stolica tu pobožnost izpita i odobri. U našem stoljeću ustroji se u Parizu naddružtvo preč. Srca Marijina u svrhu, da se po toj pobožnosti od Boga izprosi obraćenje grieśnika. Ljetopisi toga naddružtva pripoviedaju o obilnu blagoslovu i o vanrednih milostih, koje se pobožnošću k prečistoma Srcu za grieśnike postigoše.

10. Pit. *Je li crkveno odobrenje pobožnosti k prečistomu Srcu Marijinu u savezu sa odobrenjem pobožnosti k presv. Srcu Isusovu?*

Odg. Jest bez dvojbe sbog tjesne sveze medju jednim i drugim Srcem; jer crkva u

obće nas uči, da Marija ima po milosti sve one vlastitosti i naslove, koje Gospodin Isus ima po naravi. Isus je bezgriešan usljed sjedinjenja njegove čovječje naravi s božanskom osobom; Marija usljed vanredne povlastice bez grieha je začeta, a prosta je i od grieha osobnoga. Isus je svemoguć i njegova moć je bezkrajna, Marija je svemoguća na koljenih ili po zagovoru, i njezina je moć bezkrajna, jer ju je Isus učinio gospodaricom i dieliteljicom svih milosti. Isus je naš kralj, naš gospodar, naš posrednik, naš zagovornik, naš otac; a Marija je naša kraljica, gospodarica, posrednica, zagovornica i majka. Isus je naša nada, pomoć, utjeha, naš život, naše utočišće, put u nebo, početnik milosti i otac milosrdja; a Marija je takodjer naša nada, pomoć, utjeha, naš život, naše utočišće, vrata nebeska i ljestve nebeske, majka milosti i milosrdja. Isus je na nebu s dušom i tielom, i njemu se klanja svako koljeno na nebu i na zemlji i pod zemljom; a i Marija je u nebu s dušom i s tielom, i njoj su podvrženi svi angjeli, ljudi i djavli, i sve joj se klanja na nebu i na zemlji. Zato i crkva sličnimi svetkovinami slavi Mariju, kojimi veliča Isusa, jer zna, da u svem tom radi prema želji Isusovoj, koji, jer kao Sin najtjesnije sjedinjen sa svojom majkom, hoće, da ga u njegovoj crkvi i njegovi vjernici samo sjedinjeni s Marijom štuju i ljube. I tako je skroz naravno, da je sv. crkva, odobrivši pobožnost

k presv. Srcu Isusovu, ujedno odobrila i promakla pobožnost k preč. Srcu Marijinu.

2. Vrline prečistoga i bezgriešnoga Srca Marijina.

11. Pit. *Odakle proizviru sve vrline preč. Srca Marijina?*

Odg. Sve vrline preč. Srca Marijina proizviru odatle, što je Srce njezino Srce majke Božje; zato je Srce majke i djevice, zato je najčišće izmedju svih srdaca ljudskih, zato je Srce puno milosti i darova Duha svetoga, zato je i milostiva majka svih nas.

12. Pit. *Zašto sve vrline Srca Marijina odatle proizviru, što je njezino Srce Srce majke Božje?*

Odg. Zato, jer je majka Božja u najtjesnijem savezu sa bezkrajnim veličanstvom Božjim, te kao takova nadkriljuje sve ostale stvorove, pa zato se je pristojalo, da njezino Srce rese takove vrline, po kojih ona kao remekdjelo svemožnosti Božje nadvisuje svu ljepotu i slavu svih angjela i svetaca. Mariju je Otac nebeski od vieka odabrao za majku svojemu Sinu, zato je njezino Srce i napunio preobilnim blagom nebeskim, koje je angjeo Gabriel u ime Božje spomenuo riečmi: Milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti medju ženami. A buduć da je Marija imala biti majka spasiteljeva, trebalo je, da ona bude najviše dielnica

plodova odkupljenja; pa da Srce Marijino bude dostojno prebivalište božanskoga djeteta, bilo je od potrebe, da se ono sačuva od grieha i posveti kao hram Božji. A i to je bilo od potrebe, da se materinstvo Marijino po Bogu dostojno preobrazi, pa zato je Marija imala biti zaručnica Duha svetoga, te je njezino djevičansko Srce imalo biti puno blagoslova, o kom joj reče angjeo: Duh sveti doći će na tebe i sila najvišega osjenit će te.

13. Pit. *Zašto je Srce Marijino Srce majke, koja je ujedno djevica?*

Odg. Zato, jer je a) presveto tielo pa zato i tjelesno Srce Isusa Krista, toga uzora i ljubitelja djevičanske čistoće, načinjeno od krvi preč. Srca Marijina; jer je b) Marija kao mati Isusova imala u čistoći nadkriliti iste angjele; a to nebi bilo, da Marija nije ostala djevica prije rodjenja Isusova, u istom porodjenju i poslie toga, i da njezino Srce nije zadržalo onu djevičansku ćud, koja ju je nebeski preobrazila, kao što to slika bl. Djevice ovjenčane zviezdami prekrasno predstavlja.

14. Pit. *Zašto se Srce Marijino zove prečisto i bezgriešno Srce?*

Odg. Zato, jer duša Marijina, čiji se nutarnji život ljubavi zove nevidivo njezino Srce, u čistoći nadvisuje sva ljudska srca. Njezina bo duša a) bje po vanrednoj milosti Božjoj sačuvana od grieha iztočnoga; Srce Marijino je dakle Srce Djevice, začete bez grieha iztočnoga. b) Duša Marijina bješe prosta od osobnoga grieha smrtnoga, a po osobitoj milosti Božjoj i od svakoga maloga grieha; nevidivo dakle Srce njezino bijaše uviek skroz čisto i bez svakoga grieha. c) Marijina duša bješe po vanrednoj povlastici Božjoj prosta takodjer od svake neuredne sklonosti; zato ne mogaše se njezino tjelesno Srce nikada neuredno razdražiti, jer bi to pokazalo razdraženu ćud, koja bi ma i proti volji sklad njezina nutarnjega života bila poremetila, a to se o Mariji ne smije tvrditi.

15. Pit. *Po čem je Srce Marijino bilo puno milosti?*

Odg. Srce Marijino bilo je po tom puno milosti, što je a) Mariju kao majku Božju u tolikom stepenu resila milost posvećujuća, taj najkrasniji ures duše, te ju je nadvisila jedino posvećujuća milost duše Kristove; b) što su u dušu njezinu u izvanredno velikom stepenu ulivene krieposti rasle osobito vjera, ufanje i ljubav; c) što su po čudovitom kriepostnom životu njezinu, njezina posvećujuća milost i njezine ulivene krieposti sve do njezine smrti; d) što je ona dobivala preobilne djelujuće milosti, koje su joj vanredno razsvjetljivale um i gibale volju na kriepostno življenje, a koje joj omogućiše onu vanrednu puninu milosti, koja ju kao kraljicu podiže nad sve svetce; e) što je u vanrednoj mjeri imala sedam darova Duha svetoga: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, bogoljubnost, strah Božji.

16. Pit. *Zašto je Marija tih sedam darova u vanrednoj mjeri primila?*

Odg. Zato, da a) i u tom Srce majke Božje bude čim sličnije Srcu božanskoga Sina njezina, na kom su po rieči Izaije proroka počivali ti darovi Duha svetoga; b) da Marija kao zaručnica Duha svetoga i u tom sve ostale svetce nadkrili. Te darove najme ulieva Duh sveti sa posvećujućom milošću u dušu (u sakramentu krsta i pokore) te duša po njih biva sklonija i pripravnija, odazvat se nadahnućem Duha sv. i upotriebiti njegove milosti djelujuće, slično kao što krieposti razboritosti, umjerenosti, pravde i jakosti čine da je naša volja sklonija i pripravnija, djelovati prema propisom razuma. A bez dvojbe pristojalo se je da Srce bl Dj. Marije, te zaručnice Duha svetoga, bude od svih srdaca ljudskih najsklonije odazvat se svakomu migu Duha svetoga i to najsavršenijim načinom.

17. Pit. *Što je dar mudrosti u Srcu Marijinu učinio?*

Odg. Dar mudrosti razsvjetlio je Srce Marijino puninom božanskoga svjetla, i u tom svjetlu je Marija, kad ju je Duh sveti potaknuo, s najvećom lahkoćom i najuzvišenije istine božanske promatrala te ih je po njezinih zadnjih razlozih razsudjivala. I to je ujedno njezino Srce neizkazanom slašću duhovnom napunjalo, od zemaljskih stvari odvraćalo te je u njem uzpirivalo ljubav k nebeskim stvarim.

18. Pit. *Što je dar razuma u Srcu Marijinu učinio?*

Odg. Dar razuma razsvjetlio je Srce Marijino puninom božanskoga svjetla, i u tom svjetlu je Marija, kad ju je Duh sveti potaknuo, s velikom lahkoćom mogla proniknuti nauke Duha svetoga, oštroumno si ih u slikah i prispodobah predstaviti, sv. pismo razumjeti i sve si težkoće riešiti.

19. Pit. *Što je dar savjeta u Srcu Marijinu učinio?*

Odg. Dar savjeta napunio je Srce Marijino božanskim svjetlom, i u tom je svjetlu Marija, kad ju je Duh sveti potaknuo, u težkih zgodah i nezgodah svoga života uvidila, što joj je činiti, slično kao što razboritost po zdravu razumu savjet daje za život svagdanji.

20. Pit. *Što je dar jakosti u Srcu Marijinu učinio?*

Odg. Dar jakosti napunio je Srce Marijino nepokretnim pouzdanjem, da će zadnji cilj postići i da će, kad ju Duh sveti potakne, kao junačka djevica i majka, puna žalosti, uztrajati u mukah, te da neće nikada srčanosti izgubiti.

21. Pit. *Što je dar znanja u Srcu Marijinu učinio?*

Odg. Dar znanja razsvjetlio je Srce Marijino puninom božanskoga svjetla, i u tom je svjetlu Marija, kad ju je Duh sveti potaknuo, promatrajući božanske i zemaljske stvari (u koliko se odnose na božanske) s najvećom lahkoćom poznala njihove bližnje i podredjene razloge i uzroke, kao što je po daru mudrosti njihove najviše razloge i uzroke poznavala.

22. Pit. *Što je dar bogoljubnosti u Srcu Marijinu učinio?*

Odg. Dar bogoljubnosti je Srce Marijino napunio božanskim ognjem, i tim ognjem razpaljena je ona, kad ju je Duh sveti potaknuo, s velikom lahkoćom i savršenošću obavljala svoje pobožnosti i Boga štovala i čast mu izkazivala.

23. Pit. *Što je dar straha Božjega u Srcu Marijinu učinio?*

Odg. Dar straha Božjega je Srce Marijino napunio svetim strahom i počitanjem bezkrajnoga veličanstva Božjega, tako da se je Marija, kad ju je Duh sveti potaknuo, premda je bila majka Božja, pred Bogom s djetinskim strahom veoma lahko snizila kao puki stvor i kao službenica Gospodnja.

24. Pit. *Što glede nas ljubežljivost vrlina Srca Marijina neizkazano podiže?*

Odg. Podiže to, što je njezino Srce najsličnije i najbliže Srcu Isusovu, što je ono Srce naše majke, Srce utočišća griešnika, Srce kraljice i braniteljice i čuvarice crkve, Srce vrata nebeskih.

3. Izvršivanje i razširenje te pobožnosti.

25. Pit. *Kako treba da obavljamo pobožnost k preč. Srcu Marijinu?*

Odg. Treba da pobožnost k preč. Srcu Marijinu obavljamo s djetinskim, tvrdim i bezkrajnim pouzdanjem; jer a) Srce Marijino je Srce najmoćnije i najmilostivije zagovornice svih ljudi. Srce majke Isusove najbliže je Srcu Isusa Krista, koji je sve ljude odkupio; njezino dakle Srce može najviše od Srca Spasitelja izprositi, a i nalići najviše Srcu Isusovu njezino Srce po ljubavi i smilovanju napram nam; b) Srce Marijino je Srce naše majke, jer Isus htjede biti i zvati se naš brat; njoj je s križa nas kao djecu u osobi sv. Ivana povjerio onimi riečmi, kako to sveti naučitelji tumače: Eto ti sína, eto ti matere. Njezinu Srcu je dopustio, da najviše utjeca kod dieljenja njegovih milosti, tih plodova njegova odkupljenja, jer je ona kao majka kod njegova utjelovljenja pa došljedno i kod djela odkupljenja sudjelovala; c) Srce Marijino je Srce braniteljice i čuvarice crkve, kraljice u tom kraljevstvu Kristovu, jer je ona majka kralja i glave te sv. crkve; d) Srce Marijino je utočišće griešnika, jer je ona majka izbavitelja iz grieha, koji je došao tražiti, što je bilo izgubljeno; ono je Srce majke dobroga pastira, koji opet nadjenu izgubljenu ovcu na svoja ramena uzima, pa zato ni Marija ne može nijedne izgubljene ovce odbiti, ako u nje traži utočišća i pomoći; e) Srce Marijino, kao kraljice neba, je vrata nebeska za sve one, koji ju postojano i vjerno štuju i ljube. Štovanje majke Božje siguran nam je zalog blažene smrti.

26. Pit. *Koje se pobožnosti napram preč. Srcu Marijinu osobito preporučuju?*

Odg. Preporučuju se: Ustmene molitve na čast preč. Srca Marijina, osobito krunica, u kojoj se promatraju misli i čuvstva preč. Srca majke

Božje; pobožnosti bratovštine preč. Srca Marijina; čitanje knjiga, koje govore o preč. Srcu Marijinu; razmišljavanje o Srcu Marijinu nastojeći shvatiti njezine predstave, misli, njezina čuvstva, njezine odluke, krieposti i milosti, što sve, u koliko se odnosi na ljubav i skupa s tom ljubavju sačinjava nevidljivo Srce Marijino, čije znamenje je njezino tjelesno Srce. Za to razmišljanje daju nam dosta gradiva sedam rieči Marijinih, a još više dogodjaji njezina života.

27. Pit. *Po kojih Marijinih riečih možemo vidjeti njezino Srce, njezine misli i krieposti?*

Odg. Po ovih sedam rieči, sačuvanih u sv. evangjelju, jer su rieči vanjska znamenja nutarnjih misli i čuvstva. Sv. Bernardin Sienški nazrieva u tih sedam rieči sedam gorućih plamenova preč. Srca Marijina. Evo ih:

Prvi plamen gorućega Srca Marijina je plamen ljubavi razstavljujuće od svega, što se Bogu ne mili. Kako će to biti, kad ja ne znam za muža? U Boga je puno načina, kako to može biti, ali od jednoga načina sam udaljena, razstavljena, jer sam po zavjetu djevičanstva Bogu posvećena, te ne znam za muža.

Drugi plamen gorućega Srca Marijina je plamen ljubavi pretvarujuće volju stvorovu u volju stvoriteljevu; zato je Marija u svoj smjernosti podložila se Bogu, koji joj je po angjelu naviestio, da će začeti njegova Sina, te je rekla: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po rieči tvojoj.

Treći plamen gorućega Srca Marijina je plamen ljubavi saobćujuće i drugim ljubav napram onomu, što se ljubi. Zato kad je Marija Elizabetu pozdravila, i Ivan bje posvjećen i zaigra od veselja u utrobi svoje matere, i Elizabeta napuni se Duha svetoga te zavapi: Blagoslovljen plod utrobe tvoje.

Četvrti plamen gorućega Srca Marijina je plamen ljubavi kliktajuće od veselja, a ide za tim da uviek govori i pjeva o onom, što ljubi. Zato je Marija svu hvalu, koju joj je Elizabeta izrekla, na Boga svela te je zavapila Veliča duša moja Gospodina.

Peti plamen gorućega Srca Marijina je plamen ljubavi slastne, koja uživa ono, što ljubi. Zato je Marija našavši Isusa dvanaest godišnjega nježnom ljubavju nazvala Sinom veleći: Sine, šta nam učini tako?

Šesti plamen gorućega Srca Marijina je plamen ljubavi sažaljujuće naše nevolje, jer ona je naša majka i zagovornica pa zato se za nas kod njega i zauzima govoreći: Vina ne imaju.

Sedmi plamen gorućega Srca Marijina je plamen ljubavi usavršujuće, koja ide za tim, da ne samo držimo zapoviedi Božje, nego i njegove savjete. A za to je od potrebe, da sudjelujemo s Marijom, koja nam to od Boga izpraša. To je razlog, zašto je Marija kod svadbe u Kani Galilejskoj podvornikom rekla: Što god vam rekne, najme Sin moj Isus, učinite; jer je za stalno znala, da će Isus ono dati, što je ona prosila.

28. Pit. *Kako ćemo Srce Marijino promatrati u njezinu životu.*

Odg. Tako, da ćemo, promatrajući dogodjaje njezina života, gledati razmišljati ob onom što je ona u tih zgodah i nezgodah mislila i ćutila, pa tvrdo odlučiti našljedovati vjeru, ufanje ljubav, bogoljubnost, poniznost, uztrpljivost, krotkost, čistoću, jakost, siromaštvo, ljubav k bližnjemu i ostale krieposti njezina preč. Srca. A te glavne zgode i nezgode njezina života, kod kojih valja razmišljavati o onom, što je Srce Marijino ćutilo, navode se u litanijah o Srcu njezinu. Evo ih na kratko, pa razmišljaj, što je Srce Marijino ćutilo: kod njezina bezgriešnoga začetka, kod njezina poroda, kad ju Bogu u hramu prikazaše, kad se s Josipom zaruči; kad joj angjeo Gabriel naviesti, da će postati majka Sina Božjega; kad u Betlehemu Sina svoga rodi, kad pastiri Isusa pohodiše, kad tri kralja nadodjoše, kad Isusa obrezaše, kad Isusa u hramu prikaza i rieči starca Simeona i starice Ane začu, kod biega u Egipat, u kući u Nazaretu, kad izgubi dvanaestgodišnjega Isusa, kad Isus nastupi javni život, kod svadbe u Kani Galilejskoj, za vrieme javnoga života Isusova za Isusove muke, kraj križa Isusova; kod pokopa, uzkrsnuća, ukazanja i uzašašća Isusova, kod došašća Duha svetoga; za vrieme njezina svega života, u čas njezine smrti i uznesenja i okrunjenja u nebu; za vrieme njezina kraljevanja i zapovjedanja u nebu i na zemlji i pod zemljom.

29. Pit. *Kako se može pobožnost k preč. Srcu Marijinu razširiti.*

Odg. Tako, da druge, osobito griešnike nagovaramo, neka utočišća i pomoći traže kod preč. Srca Marijina; da propoviedamo ili propoviedi o preč. Srcu Marijinu slušamo; da knjige koje o preč. Srcu Marijinu razpravljaju, čitamo te ih čim više možemo razširimo pa druge na to sklonemo, neka ih i oni čitaju; u tu svrhu možeš i ovu knjižicu čim više možeš razprostraniti; da nastojimo uvesti bratovštinu preč. i bezgriešnoga Srca Marijina za obraćenje griešnika.

Litanije o Srcu Marijinu

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Kriste čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Otče nebeski Bože, Smiluj nam se!
Sine odkupitelju svieta Bože, Smiluj nam se!
Duše sveti Bože, Smiluj nam se!
Sveto trojstvo jedan Bože, Smiluj nam se!
Srce Marijino, bez iztočne ljage začeto, moli za nas!
Srce Marijino, od svakoga osobnoga grieha čisto, moli za nas!
Srce Marijino, svake krieposti i milosti puno, moli za nas!
Srce Marijino, pravilo svetosti, moli za nas!
Srce Marijino, što je po tajinstvenom navješćenju postalo stanom božjim, moli za nas!

Srce Marijino, što je po tajinstvenom pohodu obasuto novimi milostmi,
Srce Marijino, što ga je najuža kod tebe prisutnost utjelovljene Rieči kroz devet mjeseci veselila,
Srce Marijino, što je u porodu Isusa sina tvoga, neizrecivim veseljem natopljeno,
Srce Marijino, što je u prikazanju Sina tvoga u hramu, po Simeonovu proročanstvu, mačem tuge probodeno,
Srce Marijino, što je sbog izgubljenoga tri dana Isusa jako razcviljeno,
Srce Marijino, što je rad nadjenoga Isusa neopisivo razveseljeno,
Srce Marijino, što je sbog rastanka Isusova jako razžalošćeno,
Srce Marijio, što je sbog tuge Sina tvoga u Maslinovu vrtu jako raztuženo,
Srce Marijino, što je u šibanju nevinoga Isusa isto tolikimi udarci ranjeno,
Srce Marijino, šilji trnove krune izbodeno,
Srce Marijino, trhom križa obterećeno,
Srce Marijino, 's razpetim Sinom takodjer na križ pribito,
Srce Marijino, što je svih Isusovih muka posebice dielnikom bilo,
Srce Marijino. što je u smrti Sina tvoga blizu križa morem muka obliveno,
Srce Marijino, s mrtvim Isusom skupa pokopano,
Srce Marijino, sbog tolikih grieha ljudskih **prežalostno,**

moli za nas!

Srce Marijino, što je u uzkrsnuću Isusovu od radosti opet oživilo,
Srce Marijino, što je u uzašašću Isusovu neizrecivom slašću napunjeno,
Srce Marijino, što je o silazku Duha svetoga novim obiljem milosti obasuto,
Srce Marijino, što je u slavnom uznesenju tvojem nad sve blažene duhove uzvišeno,
Srce Marijino, uzroče naše radosti,
Srce Marijino, zdravlje bolestnika,
Srce Marijino, utjeho svih nevoljnika,
Srce Marijino, utočišće griešnika,
Srce Marijino, ufanje i sladka obrano tvojih vjernika,
Srce Marijino, jakosti umirućih,
Srce Marijino, razhlado duša u čistilištu,
Srce Marijino, štite vojujuće crkve.
Srce Marijino, radosti angjela i svih svetih
Srce Marijino, stane Duha Svetoga,
Srce Marijino, milino Isusa, Sina tvoga,
Srce Marijino, Srce po Srcu vječnoga Otca,

moli za nas!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta — oprosti nam, Gospodine!
Jaganjče Božji, itd. — usliši nas, Gospodine!
Jaganjče Božji, itd. — smiluj nam se, Gospodine!

Sveć. Udostoj me, da hvalim Srce tvoje, Djevice Marijo!

Puk. Daj mi jakosti proti neprijateljem tvojim!

Pomolimo se.

Svemogući, vječni Bože, koji si u Srcu blažene djevice Marije pripravio dostojan stan Duhu Svetomu; dopusti milostivo: da svetak prečistoga joj Srca pobožnom pameću spominjući, po tvojem Srcu živiti možemo; po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Odprošnja.

Sveta Marijo, majko Isusova, koja si njekad iz ljubavi prama nam ljudem ćutila svu onu sramotu i muku, koju je božanski tvoj Sin na križu trpio, s kolikom se boli spominjem da i tebe, kako i njega, još i sada nezahvalni ljudi ljuto vriedjaju! Istina, Bog te je od vieka izabrao, da pogaziš glavu paklenoj zmiji; istina on ti je podielio najveće milosti, da budeš vriedna roditi spasitelja svieta i žrtvovati ga s njim skupa za spas ljudi: istina, on te je uzvisio nad sve stvorove i okrunio za kraljicu neba i zemlje: ali te ipak mrzi i izsmjehava ne samo pakao, nego i mnogi nezahvalni ljudi. Ti se moliš za nje pred priestoljem Božjim, a oni grde tvoje sveto ime; ti nastojiš, da jim pribaviš milost i spasenje, a oni se rugaju tvojim vrlinam i slavi; ti jih sve nosiš na materinskom Srcu, a oni se trude, da tvoju uspomenu izkoriene iz srca, oni grde tvoje dostojanstvo, izsmjehivaju tvoje sluge, ruše tvoje kipe i slike, oskvrnjuju mjesta, koja su tebi posvećena.

Uzvišena majko Boga moga, evo me na koljenih pred tobom, da dokažem kako ljuto trpim porad one iste boli, koju tvoje Srce sbog tolikih opačina ćuti. O da mogu najsavršenijim štovanjem, najvećom revnošću u tvojoj službi, najstalnijom vjernošću u našljedovanju tvojih krieposti naknaditi Tvoje materinsko Srce za tolike i tako gorke uvriede . Ali vaj, kako me je sram, kad se spominjem, da sam i sam svojom mlitavošću i hladnoćom, možebit tja i mnogo većimi griesi proti tebi ogorčio tvoje Srce, i prama tebi, svojoj premilostivoj dobročiniteljici tako nezahvalan bio. O kajem se od svega srca, majko milosrdja, usliši moju skrušenu molitvu! Ne odbij me od tebe, ne zatvori mi svoga Srca! Zaboravi, molim te, sve, čim sam te raztužio; čvrsto sam odlučio, da ću odsada tebi i tvomu ljubljenomu Sinu vjerno i revno odan biti. O ti, materinsko Srce, puno neopisive blagosti, dopusti mi, da i za one nesretnike molim, koji težko proti tebe grieše: samo im ti možeš kod svoga Sina izmoliti milost i pomilovanje, da se osvieste i pokorom uklone kazni njegove srditosti.

Sjedinit ću se dakle, za sada i za uviek sa svimi tvojimi vjernimi slugami na zemlji, s četami izabranikâ i s kori angjelâ na nebu, da tebe našu nebesku majku i kraljicu neprestano slavimo; nastojat ću, da ćutim sve to više pobožnosti i ljubavi prama tebi, i da sve ljude privedem k spoznanju tvojih vrlinâ. Tvoju djevičansku čistoću, tvoje neprispodobno materinsko

dostojanstvo, tvoju slavu i moć na nebu tim ću revnije izpoviedati, čim ju više bezbožni ljudi napadaju i grde. Daj dakle, da ti se dopadne ovo moje štovanje i odprošnja, i pomozi mi vjerno izvršivati, što sam odlučio, da u pobožnosti prama tebi do smrti uztrajem, i njekoć kroz sve vieke u tebi našega Gospodina i spasitelja, Sina tvoga, Isusa Krista, štujem i hvalim. Amen.

14. Sedam žalosti presv. Srca Marijina.

(Svaki put 300 dana oprosta.)

℣. Bože, u pomoć mi priteci!

℟. Gospodine, pohiti mi u pomoć!

℣. Slava Otcu i Sinu i Duhu sv. ℟ kako bijaše na početku, tako i sada i svagda i u vieke vjekova. Amen.

1. Nježno te sažaljujem, Majko Marijo, sbog one žalosti, koju je nježno Srce tvoje oćutilo na proročanstvo svetoga starca Simeona. O ljubezna Majko, po ovom tvom raztuženom Srcu izprosi mi od Boga kriepost poniznosti i dar svetoga straha Božjega. Zdravo Marijo! itd.

2. Nježno te sažaljujem, žalostna Majko Božja, sbog onoga straha, koje je tvoje nježno Srce ćutilo na biegu u Egipat i za vrieme boravka tvoga ondje. O ljubezna Majko, po ovom tvom bojazni napunjenom Srcu izprosi mi kriepost darežljivosti, osobito prama siromahom, i dar pobožnosti. Zdravo Marijo! itd.

3. Nježno te sažaljujem, žalostna Majko

Božja, sbog one strave, koja je obuzela tvoje brižno Srce, kad se je tvoj mili Isus izgubio. O ljubezna Majko, po ovom tvom zabrinutom Srcu izprosi mi kriepost čistoće i dar znanja. Zdravo Marijo! itd.

4. Nježno te sažaljujem, žalostna Majko Marijo, sbog one groze, koja je obuhvatila tvoje materinsko Srce, kad si Isusa susrela, gdje nosi težki križ. O ljubezna Majko, po tvom ljubećem, i punim boli Srcu izprosi mi kriepost uztrpljivosti i dar jakosti. Zdravo Marijo! itd.

5. Nježno te sažaljujem, žalostna Majko Marijo, sbog muka, koje je tvoje jako Srce podnielo, kad si gledala Isusa na križu u smrtnoj borbi. O ljubezna Majko, po tvom toli bolnom Srcu izprosi mi kriepost umjerenosti i dar savjeta. Zdravo Marijo! itd.

6. Nježno te sažaljujem, žalostna Majko Marijo, sbog one rane, koja je tvomu sućutnomu Srcu zadana, kad je sulicom otvoreno bedro Isusovo, i probodeno njegovo premilo Srce. O ljubezna Majko, po tvom toli raztrganom Srcu izprosi mi kriepost bratske ljubavi i dar razuma. Zdravo Marijo! itd.

7. Nježno te sažaljujem, žalostna Majko Marijo, sbog one tajne boli, koju je tvoje premilo Srce trpjelo, kad je Isus bio u grob položen. O ljubezna Majko, po tvom silno raztuženom Srcu izprosi mi kriepost revnosti i dar mudrosti. Zdravo Marijo! itd.

℣. Moli za nas, žalostna Djevice!

℟. Da postanemo vriedni obećanja Kristovih. Pomolimo se. Molimo te, Gospodine Isuse Kriste, udieli nam milostivo, da se preblažena Djevica Marija, Majka tvoja, čiju je presvetu dušu u čas tvoje muke mač boli probo, sada i u čas smrti naše, kod tvoga božanskoga milosrdja za nas zauzme. Po tebi, Isuse Kriste, Spasitelju svieta, koji s Otcem i Duhom svetim živiš i kraljuješ, Bog od vieka do vieka. Amen.

15. Sedam radosti presvetoga Srca Marijina.

1. O Marijo, koja si se razveselila u Srcu svom, kad si od Arkangjela Gabriela čula, da te Bog osobito ljubi, i da te je odabrao za majku svomu jedinorodjenomu Sinu! Po ovoj radosti molim te, izprosi mi milost, da Božja ljubav bude i moja najveća radost; da ju više cienim nego li sve drugo, te u svem, što mislim, govorim ili činim, nastojim, da si ju zaslužim. Zdravo Marijo! itd.

2. O Marijo, kako si se razveselila u Gospodinu, kad si, nepovriediv djevičanstva, rodila Stvoritelja, to željno očekivanje svieta! Izprosi mi milost, da vazda brižno čuvam čistoću srca, da u njem ne trpim nikakove neuredne naslade, te se njom nedam nikada voditi u mom djelovanju, da po tom pripadnem k onim, o kojih Isus, tvoj božanski Sin, veli: „Blago onim, koji su čista srca, jer će Boga vidjeti“. Zdravo Marijo! itd.

3. O Marijo, kako si bila radostna, kad su mudraci s iztoka došli, da se tvomu Sinu kao pravomu Bogu poklone te ga zlatom, tamjanom i mirhom nadare! Izprosi mi milost, da svako doba spoznam g. Boga kao najvećega gospodara, te se od srca veselim što sam o njemu ovisan, i da mu vazda prikazujem živu vjeru. čvrsto ufanje i srce puno djetinje ljubavi, Zdravo Marijo! itd,

4. O Marijo, kolika li je slast uznesla duh tvoj, kad si svoga premiloga Sina, koga si gledala kako u velikih mukah umire na križu, treći dan slavno uskrsnula zapazila! Izprosi mi milost, da iz groba grieha uskrsnem na nov život, i kao što smrt nema više nad njim vlasti, tako da ni grieh nikada više ne zavlada u mom umrlom tielu, da u istinu uzmognem sa sv. Pavlom reći: „Ja živim; ali ne ja, već Krist živi u meni“. Zdravo Marijo! itd.

5. O Marijo, tko će izreći tvoju radost, kad je tvoj jedinorodjeni Sin u sjajnom oblaku slavno na nebo uzlazio! Po ovoj radosti molim te, probudi svojim zagovorom u meni čvrstu i živu želju za nebom, koja će učiniti, da radosti toga svieta umjereno uživam, u bolih uztrpljiv budem a u dobru neumoran, da tako prodjem kroz ova vremenita dobra, da ne izgubim vječnih. „Zdravo Marijo!“ itd.

6. O Marijo! kolikom li te je slašću, kolikim li uzhićenjem, napunio Duh sveti kad je na duhove sve bogatstvo milosti svojih u tvoje

prečisto Srce izlio! Izprosi mi milost, da se, čisteći srce svoje, odbacujući taštinu svjetsku, stalnom srdačnom molitvom te dostojno primajući sv. Sakramente pripravim za njegov dolazak te postanem i ostanem hram njegov. „Zdravo Marijo!" itd.

7. O Marijo, ne može se pojmiti blaženstvo, koje te je obuzelo, kad si slavno u nebo uznesena bila, da primeš plaću za tvoje krieposti. O da mogu onako sveto živjeti, i u svemu, kako si i ti, volju nebeskoga Otca vršiti, da i ja jednom dodjem u nebo, te se moje srce s tvojim uvieke u Bogu raduje. „Zdravo Marijo!" itd.

16. Krieposti presvetoga Srca Marijina.

(Hvala i prošnja po sv. Mechtildi).

1. Pozdravljam te, Marijo, koja si čistoćom Srca svoga Svevišnjemu toli ugodna bila.

O premila Majko! izprosi mi od njega milost, čistoće. Zdravo Marijo! itd.

2. Pozdravljam te, Marijo! koja si poniznošću Srca svoga zaslužila, da ti je nebo najveće milosti izkazalo.

O premila Majko! izprosi mi od njega liepu kriepost poniznosti „Zdravo Marijo!"

3. Pozdravljam te, Marijo! koja si velikom pobožnošću Srca svoga na njeki način postala gospodaricom Srca Božjega.

O premila Majko! izprosi mi pravu pobožnost. „Zdravo Marijo!" itd.

4. Pozdravljam te, Marijo! koja si velikim žarom ljubavi Srca svoga savršenija i ljepša bivala.

O premila Majko! izprosi mi kriepost neugasive ljubavi. „Zdravo Marijo!" itd.

5. Pozdravljam te, Marijo! jer si velikom pozornošću Srca svoga na sve, što je spadalo na službu Božju, božansku dopadnost na se svratila.

O premila Majko! izprosi mi po Srcu svojem najveću pomnju i brigu u izvršivanju dužnosti svoga granice stališa. „Zdravo Marijo!" itd.

6. Pozdravljam te Marijo! jer si velikom uztrpljivošću Srca svoga za vrieme muke Sina svoga zaslužila si milost, da postaneš kraljicom mučenikâ.

O premila Majko! izprosi mi po tvom Srcu milost uztrpljivosti u suprotivštinah ovoga života. „Zdravo Marijo!" itd.

7. Pozdravljam te, Marijo! jer si vjernim sudjelovanjem Srca svoga s božanskimi razsvjetljenji i milostmi zaslužila si visoko dostojanstvo kraljice svih svetih.

Po ovom Srcu, o premila Majko! izprosi mi milost iskrene vjernosti u službi Božjoj. „Zdravo Marijo!" itd.

8 Pozdravljam te, Marijo! jer si postojanom brižljivošću Srca svoga, da se za naš vječni spas moliš, zaslužila si milost, da postaneš utočište svih griešnika.

O premila Majko! po Srcu svom izprosi mi veliku brižljivost, da se za svoju bezkonačnu uztrajnost molim i nju zadobijem. „Zdravo Marijo!" itd.

9. Pozdravljam te, Marijo! jer si sveudiljnim mišljenjem Srca svoga na Boga ovdje na zemlji nebeskim životom živjela.

O premila Majko! po Srcu svom izprosi mi milost pravoga sjedinjenja s Bogom za života moga i na čas smrti moje, da po tom s njim sjedinjen ostanem po sve vieke. „Zdravo Marijo!“ itd.

17. Devetnica k prečistomu Srcu Marijinu osobito kao priprava k njegovoj svetkovini.

(Svaki dan čitaj koje razmatranje iz ove knjižice, koje najvećma odgovara svrsi, u koju tu devetnicu obavljaš. Hoćeš li n. pr. probuditi i potaknuti u sebi pobožnost k presvetomu Srcu Marijinu, to će ti poslužiti razmatranja od prvoga do desetoga dana, jer se u njih iz „Zdravo Marijo“ razpravlja o ljepoti i darežljivosti presv. Srca Marijina. Hoćeš li se uvježbati osobito u tom, da nasljeduješ krieposti presv. Srca Marijina, naći ćeš ih jedanaest iz života Marijina, o kojih se razpravlja od 11. dana do 21. Razmatranja od 22. dana do 31. poslužti će ti, da te utvrde u pouzdanju u moć i dobrotu materinskoga Srca Marijina.

Dobro ćeš učiniti, da se prije samoga čitanja staviš u prisutnost Božju, pokaješ se za griehe svoje i preporučiš se milosrdju Božjemu po presv. Srcu Isusovu i preč. Srcu Marijinu po prilici ovako:

Otče nebeski! Svemogući vječni Bože, tvrdo vjerujem, da si ti ovdje istinito nazočan i da mene, i sve, što je u meni, vidiš. S tom tvrdom vjerom bacam se pred tvojim Veličanstvom na svoja koljena, pa ti se u svoj svojoj smjernosti i u svojem ništavilu klanjam. Izpoviedam, da sbog svojih prevelikih grieha nisam vriedan stupiti preda te, pa bih morao sa sv. Petrom zavapiti: Otidi od mene, jer sam ja čovjek griešnik. Ali ako su moji griesi i bezbrojni, još je veće tvoje milosrdje, jer ono nadmašuje svaki pojam, ono je neizmierno. Zato s velikim pouzdanjem dolazim k tebi, pa te smjerno molim, da svoje milosrdne oči na mene i na moje kukavne ove molitve i ovo razmišljanje milostivo obratiš. De, molim te, razsvietli pamet moju, da ove istine tvoje sve bolje razumijem, potakni volju moju i užezi srce moje, da po tih istinah upravim korake života svoga. A da to bude na veću slavu tvoju i na spas moj i na veću korist moju, sdružujem ja ovo razmišljanje i svoje molitve sa molitvami i promatranji presv. Srca Sina tvoga a Gospodina moga Isusa i s prečistim Srcem Majke Njegove i Majke naše B. D. Marije, pa te molim, da sbog njihovih neizmiernih zasluga i na ove moje molitve milostivo pogledaš te ih primiš.

O presladki Isuse, po kom i u kom se svi vjernici mole, primi milostivo po prečistom Srcu Marije majke tvoje i majke naše ovo moje razrazmišljanje i ove moje molitve u svetištu presv. Srca svoga, pa ih u savezu sa svojimi neizmiernimi zaslugami kao dobar posrednik Otcu nebeskomu prikaži. Amen.

(Pošto si pročitao koje razmatranje moli slijedeće molitvice, kojim možeš po volji dodati još i litanije o presv. Srcu Marijinu.)

℣. Bože u pomoć mi priteci.

℟. Gospodine pohiti mi pomoći.
℣. Slava Otcu itd.
℟. Kako bijaše na početku itd.

1. O Majko milosrdja i mila zagovornice griešnikâ, Marijo! u tvoju se moguću zaštitu utičem; i za onu revnost, koju je tvoje premilo Srce vazda imalo za obraćanje griešnikâ, molim te, izprosi mi od svoga božanskoga Sina podpuno obraćenje srca, oproštenje mojih tako velikih i mnogih grieha te sveudiljnu bol srca, što sam ih učinio. — Zdravo Marijo! itd.

2. O sladosti srca našega i uzroče naše radosti, Marijo! izručam se u tvoju možnu zaštitu; i za onu brižljivost, koju je tvoje premilo Srce vazda nosilo za spas i dobro duša naših, izprosi mi milost, da uviek prigode griešne izbjegavam te se ugnem tako velikim i toli mnogim smutnjam, što ih po svietu ima. — Zdravo Marijo! itd.

3. O utočišće nevoljnika i sigurna nado onih, koji silno i ponizno mole, Marijo! silno te molim za tvoju snažnu obranu; i za onu sjajnu skrb, koju je tvoje premilostivo Srce onim, koji su se k tebi utekli, svako doba pokazalo, molim te, izprosi mi jakost, da svoje strasti svladam i uništim, te požude svoga prpošnoga tiela na uzdi držim. — Zdravo Marijo! itd.

4. O pomoćnice kršćana i premila zaštitnice svakoga, koji se k tebi utiče, Marijo, plačući zazivam tvoju moguću zaštitu; i za onu skrb, koju je tvoje presladko Srce vazda svraćalo na one, koji su se vodom sv. krsta očistili

te izpoviedaju vjeru Isusa Krista, tvoga Sina, molim te, štiti me proti svim zasjedam i zamkam zla neprijatelja, ne samo za cieloga moga života, već osobito u čas smrti moje — Zdravo Marijo! itd.

5. O živote duša naših i moguća pomoćnice nevoljnikâ, Marijo, ja se stavljam i u tvoju svemožnu zaštitu i za onu ljubav, kojom se ti za svakoga zauzimaš, koju je tvoje Srce, željno pomoći i obraniti one, koji tebe štuju, svagda pokazivalo, molim te, izprosi mi, da podpuno ukrotim sile duše moje i osjete tiela moga. Zdravo Marijo! itd.

6. O utjeho žalostnih i utočišće svih nevoljnika, Marijo, utičem se u tvoju premožnu zaštitu, i za obilje onih milosti, koje je Bog stavio u presladko Srce tvoje za naše dobro, čuvaj, molim te, duh moj, srce moje, i tielo moje te mi izprosi pravu poniznost srca, podpunu čistoću duše i tiela te postojanu uztrajnost u ovih toli nuždnih i toli milih kriepostih. Zdravo Marijo! itd.

7. O ufanje duša naših i neizcrpivo vrelo svih milosti, Marijo, ja se sav stavljam sa svim što je u meni u tvoju premožnu zaštitu; i za onu moć, koju je Bog tvomu premilomu Srcu podielio, da nam možeš toliko dobra učiniti, kolikogod nam hoćeš učiniti: skrbi se za moj život i za moju smrt te mi izprosi čistu i savršenu ljubav k tvomu božanskomu Sinu, da podpuno izvršujem njegovu svetu volju, što više i što vjernije nasljedujem njegove božanske krie-

posti, i da u tom uztrajem do svršetka i vječne slave u nebu. Zdravo Marijo! itd.

Pod obrambu se tvoju utičemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebah naših, nego nas u svih težkoćah i nevoljah pomozi i od svih pogibelji uviek oslobodi; Djevice slavna i blagoslovljena, Gospodjo naša, posrednice naša, zagovornice naša. Sa svojim nas Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči.

℣. Moli za nas sveta Bogorodice.

℟. Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se. Daj, molimo te, svemogući Bože, da se vjernici, koji se pod zazivom i zaštitom presvete Djevice Marije raduju, po njezinom blagom zagovoru na zemlji od svakoga zla oslobode te zavriede postići vječnu radost na nebu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

(Tko ovu pobožnost obavi neprekidno kroz devet danâ, bilo ma u koje doba godine, dobiva svaki dan oprost od 300 danâ, a ako se za ovih devet danâ, ili na koji od sliedećih osam danâ izpovjedi i pričesti te moli za sv. Crkvu i za sv. Otca Papu, dobiva podpuno oproštenje. (Pio IX. 3. sieč. 1849. u Gaeti).

18. Čislo ili krunica.*

Kad moliš čislo, spominjaj se različitih tajna života, muke i slave Isusove.

* Tko svaki dan moli krunicu, neka ponedjelkom i četvrtkom moli krunicu radostnu, utorkom i petkom krunicu žalostnu, a sriedom, subotom i nedjeljom krunicu slavnu.

Pet otajstva radostnih.

(Od prve nedjelje Došašća do Korizme).

U prva tri angjelska pozdrava poslie rieči Isus dodaj:

1. Koji neka nam pomnoži pravu vjeru
2. Koji neka nam potvrdi ufanje.
3. Koji neka nam uzpiri goruću ljubav.

Za ostalih pet desetica:

1. Koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela.
2. Koga si, Djevice, idući Elizabeti u pohode nosila.
3. Koga si, Djevice, rodila.
4. Koga si, Djevice, u crkvi prikazala.
5. Koga si, Djevice, u crkvi našla.

Pet otajstva žalostnih.

(Od početka Korizme do Uzkrsa).

U prva tri angjelska pozdrava poslie rieči Isus dodaj:

1. Koji neka nam razsvieti um.
2. Koji neka nam utvrdi volju.
3. Koji neka nam ojači pamet.

Za ostalih pet desetica:

1. Koji se je za nas znojio krvavim potom.
2. Koji je za nas bio bičevan.
3. Koji je za nas bio trnjem krunjen
4. Koji je za nas težki križ nosio.
5. Koji je za nas bio razpet.

Pet otajstva slavnih.
(Od Uzkrsa do Došašća.)

U prva tri angjelska pozdrava poslie rieči Isus dodaj:
1. Koji neka nam upravlja misli.
2. Koji neka nam ravna govor.
3. Koji neka nam vodi djela.

Za ostalih pet desetica:
1. Koji je uzkrsnuo od mrtvih.
2. Koji je uzašao na nebo.
3. Koji nam je poslao Duha Svetoga.
4. Koji je tebe, Djevice, uznesao na nebo.
5. Koji je tebe, Djevice, okrunio na nebu.

19. Litanije lauretske.

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Otče nebeski Bože, smiluj nam se!
Sine odkupitelju svieta Bože, smiluj nam se!
Duše Sveti Bože, smiluj nam se!
Sveto Trojstvo jedan Bože, smiluj nam se!
Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo djevica,
Majko Kristova,
Majko Božje milosti,
Majko prebistra,
Majko prečista,
} moli za nas!

Majko neoskvrnuta,
Majko netaknuta,
Majko ljubezna,
Majko divna,
Majko Stvoriteljeva,
Majko Spasiteljeva,
Djevice premudra,
Djevice častna,
Djevice hvale dostojna,
Djevice moguća,
Djevice milostiva,
Djevice vjerna,
Ogledalo pravde,
Prestolje mudrosti,
Uzroče naše radosti,
Posudo duhovna,
Posudo poštovana,
Posudo uzorna pobožnosti,
Ružice tajinstvena,
Tornju Davidov,
Tornju bjelokostni,
Kućo zlatna,
Škrinjo zavjetna,
Vrata nebeska,
Zviezdo jutarnja,
Zdravlje bolestnih,
Utočišće griešnih,
Utjeho žalostnih,
Pomoćnice kršćana,
Kraljice angjela,
Kraljice patriarka,
} moli za nas!

Kraljice proroka,
Kraljice apostola,
Kraljice mučenika,
Kraljice izpoviedalaca,
Kraljice djevica,
Kraljice svih svetih,
Kraljice bez grieha začeta,
Kraljice sv. krunice,
} moli za nas!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, — oprosti nam, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, — usliši nas, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, — smiluj nam se, Gospodine!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Otče naš. Zdravo, Marijo.

Pod obrambu se tvoju utičemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebah naših, nego nas u svih težkoćah i nevoljah pomozi i od svih pogibelji uviek oslobodi; Djevice slavna i blagoslovljena, gospodjo naša, posrednice naša zagovornice naša. Sa svojim nas Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči.

Moli za nas sveta Bogorodice.
Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.
Pomolimo se. Molimo te, Gospodine, milost svoju ulij u duše naše; da mi koji smo po angjelu glasniku doznali za utjelovljenje Krista, Sina tvoga; po njegovoj muki i križu zavriedimo slavno uzkrsnuti. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Moli za nas sveti Josipe.
Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.
Pomolimo se. Molimo te, Gospodine da nam budu nam pomoć zasluge zaručnika presvete majke tvoje, da zadobijemo njegovim zagovorom, što svojom slaboćom postići ne možemo; koji živiš i kraljuješ na sve vieke vjekova. Amen.

Zdravo kraljice, majko milosrdja, živote slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo prognani sinovi Evini, k tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. De dakle zagovornice naša svrni one milostive svoje oči na nas, te nam poslie ovoga progona pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe tvoje. O blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo.

Moli za nas, sveta Bogorodice.
Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.
Pomolimo se. Svemogući vječni Bože, koji si sudjelovanjem Duha Svetoga pripravio tielo i dušu prečiste majke Djevice Marije, da bude dostojno prebivalište Sinu tvomu; daj, da nas ona, koje se ovdje s radošću spominjemo, milostivim zagovorom izbavi od sadašnjih zala i vječne smrti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Svemogući vječni Bože, smiluj se slugi

svomu vrhovnomu pastiru našemu I..., i ravnaj ga milostivo stazom vječnoga spasa: da pomoćju tvojom, što je tebi povoljno želi i svom jakošću vrši. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bože, koga dobrota i ljubav nad pukom tvojim bdije i vlada; nadari duhom mudrosti slugu svoga (nad) biskupa našega I..., čijoj si nas duhovnoj brigi izručio; da se duhovnim napredkom ovaca umnoži vječita radost pastira. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molimo Te, svemogući Bože, da sluga tvoj I..., car i kralj naš apoštolski, koji je tvojom dobrotom primio upravu kraljestva, zadobije i povećanje svih krieposti: da njimi dostojno urešen, uzmogne grdobe opačina izbjegavati, neprijatelje svladati, ter drag doći k tebi, koji si put istina i život. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Svemogući, vječni Bože, Gospodine Otče nebeski svrni okom neizmjernoga milosrdja svoga na nevolje i potrebe naše. Smiluj se svim pravovjernikom, za koje je tvoj jedini Sin, Gospodin i odkupitelj naš Isus Krist dragovoljno došao u ruke griešnikom i prolio svoju dragocjenu krv na križu, Po ovom Gospodinu našem Isusu Kristu, odvrati od nas, milostivi Otče, zaslužene kazne; sadašnje i buduće neprilike, pogibeljne bune, rat, dražinu, bolesti, tužna i nevoljna vremena. Prosvjetli takodjer i ojači u svakom dobru duhovne i svjetovne poglavare, da revno ovršuju sve, što može unapriediti božansku tvoju slavu, naše spasenje, obćeniti mir i blagostanje svih

kršćana. Bože mira, sjedini nas u vjeri, dokini svako krivovjerstvo i razkolničtvo. Obrati nam srca na pravu pokoru i poboljšanje života. Užgi u nas oganj ljubavi svoje. Daj nam postojano ići za pravednošću, da Ti budemo kano pokorna djeca u životu i na umoru mili i dragi. Molimo takodjer, kako hoćeš, o Bože, da molimo za prijatelje i neprijatelje svoje, za zdrave i bolestne za sve žalostne i nevoljne kršćane, za žive i mrtve. Tebi, Gospodine, preporučamo sav svoj posao i pokoj, sve svoje trude i pute, svoj život i smrt. Dopusti nam samo, da se ovdje uživamo Tvoje milosti, a ondje da sa svimi izabranimi u vječnom veselju i blaženstvu Tebe hvalimo i slavimo. To nam podieli. Otče nebeski, po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Kod pobožnosti bratovštine u litanijah opetuje se tri put: Utočište griešnika, moli za nas i dodaju se na koncu njeke nakane, koje može duhovni pastir po volji sam si sastaviti. Obično se uzima 10 takovih nakana, iza svake se moli 1 Zdravo Marijo. Za primjer navadjam ove:

1. Da se obrate oni, koji su u smrtnoj pogibelji. Zdravo Marijo.

2. Da se obrate oni, koji se nalaze u bludnji i neznabožtvu. Zdravo Marijo!

3. Da se obrate oni, koji su se od jedinstva Crkve Božje odciepili. Zdravo Marijo!

4. Da se obrate oni, koji opakim životom druge zavadjaju na grieh. Zdravo Marijo!

5. Da se obrate oni, koji ne mare za spas duše svoje. Zdravo Marijo!

6. Da se obrate roditelji, koji ne mare za kršćanski odgoj djece svoje. Zdravo Marijo!

7. Da se obrate oni, koje je milost Božja dovela u ovu crkvu. Zdravo Marijo!

8. Da se mi svi obratimo cielim srcem g. Bogu, te mu uviek vjerni budemo. Zdravo Marijo!

9. Za sve, koji se u naše molitve preporučiše. Zdravo Marijo!

10. Za sve vjerne mrtve, da im g. Bog podieli pokoj vječni. Zdravo Marijo!

20. Molitve bl. dj. Mariji za svaki dan u tjednu od sv. Alfonsa Liguorija.

I. U nedjelju moli za oproštenje grieha.

Gle, majko Božja, siromašna griešnika, gdje pred tvojima nogama klečeći k tebi se utiče i u te se uzda. O majko milosrdja, smiluj mi se. Čujem, gdje te svi zovu utočišćem, nadom griešnika; ti si dakle utočišće i nada moja. Ti me po svojem zagovoru imaš spasiti; pomozi mi u ime ljubavi k Isusu Kristu, pruži ruku palu griešniku, koji ti si preporuča. Znam ja, da se ti veseliš, kad možeš kojemu griešniku pomoći; pomozi mi dakle sada, jer mi možeš pomoći. Po svojih griesih izgubio sam milost Božju i dušu svoju; sada se predajem u ruke tvoje; reci mi, što mi je činiti, da opet kod Gospodina budem u milosti, i ja ću sve učiniti.

K tebi se dakle utičem. Ti se za toliko drugih ljudi zauzimaš, zauzmi se i za mene kod Isusa: reci mu, neka mi oprosti, i on će mi oprostiti; reci mu, da ti želiš, da se ja spasim, i on će me spasiti. De pokaži, što sve dobra znaš onomu izposlovati, koji se u te uzda. Tako se ja nadam, tako neka bude.

II. U ponedjeljak moli za svetu uztrajnost.

O kraljice nebeska, ja ti se posvećujem za tvoga vječnoga slugu i prikazujem ti se, da ti kroz sav život svoj služim; primi me i ne odbij me, kako zaslužujem. O majko moja, u te sam ja sve svoje nade stavio. Hvalim i slavim Boga, što mi je po svojem milosrdju dao, da se u te uzdam, jer mi je to uzdanje velik zalog za moj spas. Vajme: padao sam dosele ja siromah, jer se nisam k tebi uticao. Sada se nadam, da sam po zaslugah Isusa Krista i po tvojem zagovoru pomilovan; ali mogu ja na novo milost Božju izgubiti. Gospojo moja, štiti me i brani, pa ne daj, da na novo postanem rob pakla; uviek mi budi u pomoći. Znam ja, da ćeš mi pomoći i da ću nadvladati tvojom pomoćju, ako se tebi preporučim: toga se ja ne bojim; ali se bojim, da te u pogibeljih griešnih, kad mogu pasti, ne zazovem u pomoć, i tako se izgubim. Eto za to što te molim: daj mi da ja uviek, kad na me pakao navali, k tebi se utečem govoreći: Marijo, pomozi mi; pomozi mi Marijo; mamo moja, ne daj, da ja Boga izgubim.

III. U utorak moli za dobru smrt.

O Marijo, kakva će biti smrt moja? Ja promatrajući sada svoje griehe i misleći na onaj odlučni čas, kad ću morati izdahnuti i biti sudjen, strepim i stidim se. O majko moja, u krv Isusa Krista i u tvoj zagovor stavljam svoju nadu. O utješiteljice žalostnih nemoj me onda ostaviti; utješi me u onoj velikoj žalosti. Ako mi ti ne pomogneš, izgubit ću se. Ah Gospojo moja, prije nego umrem, izprosi mi tu milost, da se skrušeno pokajem za svoje griehe, da se ozbiljno popravim ter Bogu vjeran ostanem kroz sav život svoj. A kad dodje moj smrtni čas, onda me, Marijo, ufanje moje, pomozi u onih velikih tjeskobah, ter mi podaj jakost, da ne sdvojim, kad pogledam na svoje griehe, koje će mi djavao pred oči staviti. Izprosi mi, da te onda često zazivam, te izdahnem izgovarajući tvoje ime i ime presv. Sina tvoga. Da, Gospojo, oprosti mi, što se usudjujem to prositi, prije nego izdahnem, dodji ti sama k meni pa me utješi. Ja sam istina griešnik, pa toga ne zaslužujem, ali ja tebe štujem i ljubim te se u te veoma uzdam. O Marijo, ja te očekujem, ne daj, da ostanem razžalošćen. A ako ne budem tolike milosti dostojan, a ti mi bar s neba pomozi, da ja ljubeći Boga i tebe izadjem iz ovoga svieta te dodjem u nebo, gdje ću te ljubiti kroz sve vieke.

IV. U sriedu moli za oslobodjenje od pakla.

O predraga moja Gospojo, hvala ti, što si me toliko puta od pakla oslobodila, koliko puta sam ga po svojih griesih zaslužio. Nesretna mene, jedno vrieme bio sam već u pakao osudjen; a možda bi se ta osuda odmah iza prvoga moga smrtnoga grieha i izvršila, da mi se ti nisi smilovala te mi pomogla. Ti, od mene neumoljena, samo od svoje dobrote zaustavila si Božju pravdu, a onda slomivši moju opornost pritegla si me k sebi, da se u te uzdam. O u kolike bih bio griehe i kašnje pao, da me ti, ljubezna majko, nisi sačuvala po milostih, koje si mi izprosila. Ah, kraljice moja, de i odsele me oslobodi od pakla. Ako te jedno vrieme i nisam ljubio, sada iza Boga tebe nada sve ljubim. Ne daj, molim te, da ja okrenem ledja tebi i Bogu, koji mi je po tebi tolike milosti udielio. Predraga moja Gospojo, ne daj, da te ja u paklu na vieke proklinjem. Zar ćeš moći podnieti i gledati, gdje se osudjuje jedan tvoj sluga, koji te ljubi? Mamo moja, kad si već toliko učinila, da me spasiš, de dovrši djelo, de i nadalje mi pomaži. Pa ako si me toliko ljubila, dok ja nisam na te ni mislio, koliko se više moram sad nadati, kad te ljubim i kad ti se preporučujem. Ne, neće se izgubiti, koji se tebi preporučuje. Ne ostavi me, majko moja, u rukuh mojih, jer ću se izgubiti; daj mi, da tebe uviek

u pomoć zazivam. Spasi me, ufanje moje, spasi me od pakla: a prije svega oslobodi me od grieha, koji me jedini može osuditi u pakao.

V. U četvrtak moli za nebo.

O kraljice neba, koja nad svimi sborovi angjeoskimi sjediš najbliže kod Boga, iz ove suzne doline pozdravljam te ja nevoljni griešnik, moleći te, da svoje milosrdne oči na me svrneš koje posvuda milosti daju, kamo god se uprave. Gle Marijo, u koliko se pogibelji sad nalazim i u koliko ću ih se naláziti, dokle god na ovoj zemlji živim, da izgubim dušu, nebo i Boga. U te, gospojo, stavio sam svu svoju nadu Ljubım te i želim doći brzo u nebo, da te vidim i hvalim. Ah Marijo kad će osvanuti onaj dan, u koji ću viditi, gdje spasen stojim pred tvojima nogama, gdje motrim majku mojega gospodara i moju majku, koja je toliko nastojala, da se ja spasim? Kad ću poljubiti onu ruku, koja me je toliko puta iz pakla izbavila te mi tolike milosti udielila, premda sam ja sbog svojih grieha zaslužio, da svi na me mrze i zaborave? Gospojo, bio sam ti veoma nezahvalan u svojem životu; ali ako u nebo dodjem, neću ti biti više nezahvalan; ondje ću te ljubiti čim više mogu svaki čas kroz sve vieke, te ću svoju zaboravnost naknaditi time, da ću te uviek hvaliti i slaviti. Bogu veoma hvalim, što mi je dao toliko pouzdanje u krv Isusa Krista, i u te, koja me imaš osloboditi od grieha, svjetlo mi i jakost

izposlovati, da izpunim volju Božju, ter me konačno uvesti u luku neba. Toliko su se nadali tvoji sluge, i ni jedan se nije prevario; ne, ni ja neću se prevariti. O Marijo, ne treba drugo, nego da me spasiš. Moli svoga Sina Isusa (kao što ga i ja molim), da u meni to pouzdanje napram tebi uzdrži, ter ga sve većma poveća, pa ću se spasiti.

VI. U petak moli za ljubav k Mariji i k Isusu Kristu.

O Marijo znam ja već, da si ti najuglednija, najsvetija, najljubežljivija od svih stvorova. Gospojo moja, o da te svi poznaju i ljube onako, kako ti zaslužuješ! Radujem se, što tolike sretne duše na nebu i na zemlji živu zaljubljene u tvoju dobrotu i ljepotu. Nada sve me veseli, što sam Bog tebe više ljubi nego li sve ljude i angjele skupa uzete. Preljubezna moja kraljice i ja nevoljni griešnik ljubim te, ali te premalo ljubim, hoću da imam puno veću i nježniju ljubav napram tebi, i tu mi imaš ti izprositi, jer ljubiti tebe velik je znak preodabranja (za nebo) te milost, koju Bog jedino onim daje, koje hoće spasiti.

A vidim, majko moja, da me je tvoj Sin veoma zadužio, i vidim, da on zaslužuje bezkrajnu ljubav. Ti, koja jedino to želiš viditi, gdje ga svi ljube, tu mi milost nada sve imaš izprositi: da Isusa Krista veoma ljubim. Ti sve izprašaš od Boga što god hoćeš; de izprosi mi

tu milost, da se ja s Božjom voljom toli uzko sjedinim, te se od nje nikada više ne razstavim. Ja ne ištem dobara zemaljskih, ni časti, ni blaga; prosim od tebe ono, što najvećma i tvoje srce želi: hoću da ljubim Boga svoga. Je li moguće da me nećeš podupirati u ovoj mojoj želji, koja ti se toli jako mili? Ne, ti me već podupireš, i ti već moliš za me. Moli, moli, i ne prestani nikada moliti, dok me ne ugledaš nebu, dok ne budem izvan pogibelji, izgubiti moga Gospodina, dok ne budem siguran, da ću ga zajedno s tobom predraga moja majko, ljubiti na vieke.

VII. U subotu moli Mariju, da te uzme pod svoje okrilje.

O moja presveta majko, vidim milosti, koje si mi izprosila, i vidim nezahvalnost, koju sam ti pokazao; ali neću sbog toga prestati uzdat se u tvoje milosrdje, koje je puno veće od moje nezahvalnosti. O moja velika zaštitnice smiluj mi se. Ti si dieliteljica svih milosti, koje Bog nam biednim daje: i za to te je učinio toli moćnom, toli bogatom i milostivom, da nam u naših nevoljah pritečeš u pomoć. Ne ostavi me ne, majko milosrdja, u mojem siromaštvu. Ti si zaštitnica i najgorjih i zapuštenih krivaca, koji se k tebi utiču; i mene štiti i brani, koji se tebi preporučam. Ne reci mi, da je težko moju stvar obraniti, jer ti u svih stvarih prevladavaš kad ih ti braniš, ma bile ne znam kako težke. U tvoje ruke dakle predajem svoj vječni spas,

tebi povjeravam dušu svoju; ona se je već bila izgubila, ali ti ju po tvojem zagovoru imaš spasiti. Tako se nadam, tako neka bude.

21. Molitva u nuždi k dobroj majki Mariji vazda pomoćnici.

Bl. dj. Marijo, majko Božja, de da budem sav tvoj: tvoj u životu i u smrti; tvoj u nesreći, tjeskobi i nuždi; tvoj u križu i u gorkih mukah i bolih, tvoj za vrieme i vječnost. Bl. dj. Marijo, majko Božja, de da budem sav tvoj.

Majko, u tebe ufam, na te se oslanjam. Majko, k tebi vapim, k tebi uzdišem. Majko ti predobrostiva, pomozi mi. Majko, ti premožna, štiti me i brani. O Majko, dodji, pomozi mi moliti. O Majko, dodji, pomozi mi borit se. O Majko, dodji, pomozi mi trpit. O Majko, dodji i ostani kod mene; ti mi možeš pomoći, o svemožna na koljenih; ti mi hoćeš pomoći o predobra; ti si mi dužna pomoći, o prevjerna; ti mi i hoćeš pomoći, o premilostiva. O Majko milosti, obrano kršćana; utočišće griešnika; vrata spasa; nado sve zemlje; urese neba; utjeho žalostnih: zaštitna zastavo! Tko je ikada zahman za tvoju pomoć zaprosio? Kada si ti ikada prečula djetinju molitvu? Zato ja i vapim neprestano u križu, u mukah i u bolih; Marija pomaže uviek; zato i vapim pouzdano u muki kroz sav život i u čas smrti: Marija pomaže uviek u svakoj nuždi Tako ja vjerujem, u tom ja živim,

u tom ću i umrieti, a i poslie smrti, Marija je, koja će mi pomoći, da i u nebo dodjem.

Bl. dj. Marijo, majko Božja, de da budem sav tvoj: tvoj u životu i u smrti; tvoj u nesreći, tjeskobi i nuždi; tvoj u križu i u gorkih mukah i bolih; tvoj za vrieme i za vječnost. Bl. dj. Marijo, majko Božja, de da budem sav tvoj.

Dodjite pa se poklonimo Isusu, koji nas po Mariji tješi. Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, otče milosrdnosti i Bože sve utjehe: udieli nam milostivo; kako zapregnutih bedara prečistu roditeljku tvoju Mariju pod naslovom utjehe poštivamo na zemlji, da tako zavriedimo u njezinu družtvu uviek uživati na nebu: Koji živiš i kraljuješ na vieke vjekova. Amen.

22. Pobožni uzdasi k srcu Marijinu.

(P. Gallifet).

Srce Marijino od začetka neokaljano,
Srce Marijino milosti puno,
Srce Marijino blagoslovljeno medju svimi srci,
Srce Marijino svetište presvetoga Trojstva,
Srce Marijino Srcu Isusovu jako omiljelo
Srce Marijino bezdno poniznosti,
Srce Marijino prestolje milosrdja,
Srce Marijino žaru božanske ljubavi,
Srce Marijino more dobrote,
Srce Marijino čudo čistoće i nevinosti,

} ljubavljom Isusovom, kojom goriš, uzpali srce moje!

Srce Marijino ogledalo svih božanskih savršenstvâ,
Srce Marijino prvo od svih zavjetom djevičanstva posvećeno,
Srce Marijino, u kom se je sačinila krv Isusova, ta ciena spasa našega,
Srce Marijino, koje željami svojimi pospješuje spas svieta,
Srce Marijino, koje milost pribavljaš griešnikom,
Srce Marijino, koje rieči i čine Isusove najvjernije čuvaš,
Srce Marijino mačem boli probodeno,
Srce Marijino u muki Kristovoj veoma raztuženo,
Srce Marijino, s Kristom razpetim na križ pribijeno,
Srce Marijino od žalosti s Isusom mrtvim pokopano,
Srce Marijino s uskrsnulim Isusom od radosti oživjelo
Srce Marijino dolazkom Duha svet. novom puninom milosti nakrcano.
Srce Marijino utjeho žalostnih,
Srce Marijino utočište griešnikâ,
Srce Marijino ufanje i sladka obrano tvojih štovatelja,
Srce Marijino pomoći umirućih,
Srce Marijino slavo svih angjela i svetaca,

} ljubavlju Isusovom, kojom goriš, uzpali srce moje!

℣. Marijo neokaljana, preblaga i preponizna;
℟. Učini srce moje po Srcu Isusovu.

Pomolimo se. Blagi Bože, koji si za spas griešnikâ i za utočište nevoljnikâ htio, da presveto i prečisto Srce Marijino bude ljubavlju i milosrdjem najsličnije božanskomu Srcu Sina svoga Isusa Krista: daj, da mi, koji se ovoga presladkoga i premiloga Srca spominjemo, po njegovih zaslugah zavriedimo biti slični Srcu Isusovu. Po istom Gospodinu našem Isusu Kristu, koji s tobom u jedinstvu Duha svetoga živi i kraljuje Bog u vieke vjekova Amen.

23 Molitva k Srcu Marijinu za obraćenje griešnika.

O preblaga Marijo, utočište griešnika, za boli Srca tvoga sućuti puna, i za smrt ljubljenoga Sina tvoga Isusa, molim te, izprosi svim grieśnikom svieta, osobito onim, koji zlim primjerom i krivim naukom druge na grieh zavadjaju, milost, da se iskreno obrate. Amen.

Srce Marijino puno sućuti, pomozi grieśnikom.

Srce Isusovo, Srce vrhovnoga svećenika, daj mi srce svećeničko, da uzpaljeno ljubavlju cielo se žrtvuje i uništi za spas biednih grieśnika.

Srce Marijino, Srcu Isusovu najmilije, daj mi silovitu ljubav k njegovu Srcu. Sveti Josipe, daj mi tvoju ljubav k Isusu i Mariji

24. Pozdravi prečistoga Srca Marijina

(Sv. Mechtilda).

Zdravo, Srce najsvetije;
Zdravo, Srce najkrotkije;

Zdravo, Srce najponiznije;
Zdravo, Srce najčišće;
Zdravo, Srce najpobožnije;
Zdravo, Srce najmudrije;
Zdravo, Srce najuztrpljivije;
Zdravo, Srce najpokornije;
Zdravo, Srce najopreznije;
Zdravo, Srce najvjernije;
Zdravo, Srce najblaženije;
Zdravo, Srce najmilosrdnije;
Zdravo, Srce Isusu i Mariji najmilije.

Klanjamo ti se; hvalimo te, slavimo te, hvalu ti uzdajemo; ljubimo te svim srcem našim, svom dušom našom i svimi silami našimi. Tebi srce naše prikazujemo, darujemo, posvećujemo, žrtvujemo. Primi ga i posjeduj ga cielo, i očisti, i prosvietli i posveti, da u njem živiš i kraljuješ i sada i svagda i uvieke vjekova. Amen.

25. Molitva Bogorodici za sjedinjenje iztočne crkve sa katoličkom.

Imajući najviše pouzdanja u te, Bogorodice vazda Djevice, zajedno s braćom od nas razstavljenom štujemo u Tvom početku temelj spasa podlogu milosti, i uporište nade naše. O Marijo, usliši prošnje, koje izlievamo za ovu braću, koja Tebe svu svetom, Tebe gospodaricom darova Božjih, Tebe posrednicom svih dobara zajedno s nami nazivaju. Učini, da upoznaju jednom božanski ugled Petrov, za koga sami vele, da je temelj Crkve, najviši temelj Apoštola, ključar kraljestva

nebeskoga, nepokolebiva podloga vjere, da ne odbijaju više ugleda Rimskoga Pape, koga i sami u osobi Velikoga Leona nazivaju svojim Pastirom, nasljednikom prestolja i prvenstva Petrova i napokon glavom Crkve. Amen.

26. Molitva za obraćenje nevjernika.

(Od sv. Franje Xaverskoga).

Vječni Bože, stvoritelju svih stvari, spomeni se, da si ti stvorio i duše nevjernika, te ih načinio na sliku i priliku svoju. Eto, Gospodine, na tvoju sramotu njimi se pakao napunjuje. Spomeni se, da je Isus, Sin tvoj za spas njihov podnio pregorku smrt. Molim te, Gospodine, nemoj više dopustiti, da nevjernici preziru Sina tvoga; već prošnjami svetih ljudi, i Crkve zaručnice tvoga presvetoga Sina ublažen, spomeni se milosrdja svoga, te zaboravi na njihovo idolopoklonstvo i nevjernost, te učini, da i oni već jednom upoznadu, koga si poslao, Gospodina Isusa Krista, koji je spas, život i uskrsnuće naše, po kom smo spašeni i oslobodjeni, komu bila slava po sve vieke vjekova. Amen.

27. Molitva za obraćenje krivovjeraca.

Djevice moguća, koja si sva krivovjerja sama uništila po svem svietu, oslobodi sviet kršćanski od zamka vražjih i obazri se na duše djavolskom prevarom zavedene, da srca zabludjelih ostave svaku opakost krivovjersku te se

osvieste i k jedinstvu istine katoličke vrate, po tvojem zagovoru kod Gospodina našega Isusa Krista Sina tvoga, koji živi i kraljuje s Bogom Otcem u jedinstvu Duha svetoga Bog po sve vieke vjekova. Amen.

28. Litanije svih svetih,

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Otče nebeski Bože, smiluj nam se!
Sine odkupitelju svieta Bože, smiluj nam se!
Duše sveti Bože, smiluj nam se!
Sveto Trojstvo jedan Bože, smiluj nam se!
Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Dievo djevica,
Sveti Mihalju,
Sveti Gabriele,
Sveti Rafaele,
} moli za nas!
Svi sveti angjeli i arkangjeli, molite za nas!
Svi sveti sborovi blaženih duhova, molite za nas!
Sveti Ivane Krstitelju, moli za nas!
Sveti Josipe, moli za nas!
Svi sveti patriarke i proroci, molite za nas!
Sveti Petre,
Sveti Pavle,
Sveti Andrija,
Sveti Jakobe,
} moli za nas!

Sveti Ivane,
Sveti Toma,
Sveti Jakobe,
Sveti Filipe,
Sveti Bartole,
Sveti Mateju,
Sveti Šimune,
Sveti Tadija,
Sveti Matija,
Sveti Barnaba,
Sveti Luka,
Sveti Marko,
} moli za nas!
Svi sveti apostoli i evangjeliste, molite za nas!
Svi sveti učenici Gospodinovi, molite za nas!
Svi sveti mladenci, molite za nas!
Sveti Stjepane, moli za nas!
Sveti Lovro, moli za nas!
Sveti Vinko, moli za nas!
Sveti Fabijane i Sebastijane, molite za nas!
Sveti Ivane i Pavle, molite za nas!
Sveti Kuzma i Damijane, molite za nas!
Sveti Gervaziju i Protaziju, molite za nas!
Svi sveti mučenici, molite za nas!
Sveti Silvestre, moli za nas!
Sveti Grgure, moli za nas!
Sveti Ambroziju, moli za nas!
Sveti Augustine, moli za nas!
Sveti Jeronime, moli za nas!
Sveti Martine, moli za nas!
Sveti Nikola, moli za nas!
Svi sveti biskupi i izpovjedaoci, molite za nas!

Svi sveti učitelji, molite za nas!
Sveti Antune, moli za nas!
Sveti Benedikte, moli za nas!
Sveti Bernarde, moli za nas!
Sveti Dominiče, moli za nas!
Sveti Franjo, moli za nas!
Svi sveti misnici i levite, molite za nas!
Svi sveti redovnici i pustinjaci, molite za nas!
Sveta Marijo Magdaleno, moli za nas!
Sveta Agato, moli za nas!
Sveta Lucijo, moli za nas!
Sveta Agneto, moli za nas!
Sveta Cecilijo, moli za nas!
Sveta Katarino, moli za nas!
Sveta Anastazijo, moli za nas!
Sve svete djevice i udovice, molite za nas!
Svi svetci i svetice Božje, molite za nas!
Milostiv budi, — oprosti nam, Gospodine!
Milostiv budi, — usliši nas, Gospodine!
Od svakoga zla,
Od svakoga grieha,
Od srditosti svoje,
Od nagle i nepripravne smrti,
Od zasieda vražjih,
Od srditosti, mržnje i svake zle volje,
Od duha bludnoga,
Od groma i zla vremena,
Od potresa zemlje,
Od kuge, glada i rata,
Od smrti vječne,
Po otajstvu svetoga utjelovljenja svoga,
} oslobodi nas, Gospodine!

Po došašću svojem,
Po porodu svojem,
Po krstu i svetom postu svojem,
Po križu i muki svojoj,
Po smrti i pokopu svojem,
Po svetom uzkrsnuću svojem,
Po divnom uzašašću svojem,
Po došašću tješitelja Duha svetoga,
Na dan sudnji,
oslobodi nas, Gospodine!

Mi griešnici, molimo te, usliši nas!
Da nam oprostiš, molimo te, usliši nas!
Da nam se smiluješ, molimo te, usliši nas!
Da se dostojiš, na pravu nas pokoru ganuti, molimo te, usliši nas!

Da se dostojiš, crkvu svoju svetu ravnati i uzdržati,
Da se dostojiš, vrhovnoga apostolskoga pastira i sve crkvene redove u svetoj vjeri uzdržati,
Da se dostojiš, neprijatelje crkve poniziti,
Da se dostojiš, cara i kralja našega apostolskoga čuvati,
Da se dostojiš, kraljem i vladarom kršćanskim mir i pravu slogu darovati,
Da se dostojiš, svemu puku kršćanskomu mir i jedinstvo podieliti,
Da se dostojiš, u svetoj nas službi tvojoj pokriepiti i uzdržati,
Da nam srce na želje nebeskih dobara potakneš,
Da sve dobročinitelje naše vječnimi dobri nadariš,
molimo te, usliši nas!

Da duše naše braće, prijatelja i dobročinitelja od vječne propasti izbaviš,
Da se dostojiš, plodove zemlji dati i uzdržati,
Da se dostojiš, svim vjernim mrtvim pokoj vječni darovati,
Da se dostojiš, uslišati nas,
molimo te, usliši nas!

Sine Božji,
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, oprosti nam, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, usliši nas, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, smiluj nam se, Gospodine!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Otče naš. Zdravo, Marijo.

Psalam 69.

Bože, u pomoć mi priteci: Gospodine pohiti mi pomoći.

Smeli se i porumenili: koji išću dušu moju.

Uzmaknuli i zasramili se, koji mi zlo žele: uzmaknuli odmah zasramljeni, koji mi se rugaju.

Radovali se i veselili u tebi svi, koji tebe išću: i govorili uviek: Uzveličan budi Gospodin, oni, koji ljube spasenje tvoje.

Ja sam pako nevoljan i siromah: pomozi mi, Bože.

Ti si moj pomoćnik i izbavitelj: Gospodine, ne kasni.

S. Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu,

P. Kako je bilo na početku, tako budi i sada i svagda i na vieke vjekova. Amen.

S. Spasi sluge svoje,

P. Koji ufaju u tebe, Bože moj.

S. Budi nam Gospodine čvrsta obrana,

P. Proti neprijatelju.

S. Ništa ne opravio neprijatelj proti nam,

P. Ni sin zlobe ne nahudio nam.

S. Gospodine, ne postupaj s nami po griesih naših,

P. Niti nam neplaćaj po krivicah naših.

S. Molimo za papu našega I.,

P. Uzdrži ga, Gospodine, poživi i blaženim učini na zemlji, a ne metni ga na dušu neprijateljem njegovim.

S. Molimo za cara i kralja našega apostolskoga I.,

P. Spasi, Gospodine, kralja našega i usliši nas na onaj dan, kad te zazovemo.

S. Molimo za dobročinitelje svoje.

P. Dostoj se, Gospodine, naplatiti svim, koji nam dobro čine, porad imena svoga životom vječnim. Amen.

S. Molimo za vjerne mrtve,

P. Pokoj vječni daruj jim, Gospodine, i svietlila jim svjetlost vječna.

S. Počivali u miru.

P. Amen.

S. Molimo takodjer za braću svoju ne nazočnu,

P. Spasi sluge svoje, koji ufaju u tebe, Bože moj.

S. Pošalji jim, Gospodine, pomoć sa svetišta,

P. I brani ih sa Siona.

S. Gospodine, usliši molitvu moju,

P. I vapaj moj k tebi dodji.

S. Gospodin s vami,

P. I s duhom tvojim.

Pomolimo se.

Bože, komu je vlastito, smilovat se uviek i prostiti: primi prošnju našu; ter odrieši milostivo nas i sve sluge svoje od griešnih veriga, u koje smo sapeti.

Molimo te, Gospodine, usliši ponizne molitve naše, i oprosti nam, koji ti izpoviedamo svoje griehe: odpusti nam ih milostivo, i mir nam svoj podieli.

Dostoj se, Gospodine, nadariti nas milostivo neizrecivim milosrdjem svojim, ter nas odrieši od svih grieha i izbavi od kazna, koje njimi zaslužujemo.

Bože, koga grieh vriedje, a ublažuje pokora: svrni milostivo oči na prošnje svoga puka molećega; i odvrni bič srditosti svoje, koji za svoje griehe zaslužujemo.

Svemogući, vječni Bože, smiluj se slugi svomu, vrhovnomu pastiru našemu I.., i ravnaj ga milostivo stazom vječnoga spasa: da pomoćju tvojom, što je tebi povoljno, želi i svom jakošću vrši.

Molimo te, svemogući Bože, da sluga tvoj I., car i kralj naš apoštolski, koji je tvojom dobrotom primio upravu kraljestva, zadobije i povećanje svih kriepposti: da njimi dostojno urešen, uzmogne grdobe opačina izbjegavati, neprijatelje svladavati ter drag doći k tebi, koji si put, istina i život.

Bože, od koga proiztiču svete želje, dobre nakane i pravedna djela: daj slugam svojim onaj mir, koga sviet ne može dati; da budu i srca naša tvojim zapoviedim pokorna, i sadašnja vremena, ne bojeći se neprijatelja, po tvojoj zaštiti mirna.

Gospodine, užgi nam srce ognjem Duha svetoga: da ti čistim tielom služimo i neokaljanim srcem omilimo.

Bože, stvoritelju i odkupitelju svih vjernih odpusti sve griehe dušam službenika i službenica svojih: da oprošćenje, koje su uviek želili, pobožnimi prošnjami postignu.

Djela naša, molimo te, Gospodine, milošću svojom preteci i pomoćju svojom prati: da svaka naša molitva i djelo od tebe uviek započme, i po tebi započeta da se dovrši.

Svemogući, vječni Bože, gospodaru svih živih i mrtvih, koji se smilueš svakomu, koga upoznaš da će po vjeri i činih tvoj biti: molimo te ponizno, da svi, za koje smo nakanili moliti, i koji ili još sada živu na svietu, ili su se jur preselili u vječnost, po zagovoru svih svetih tvojih postignu milostivo oprošćenje svih svojih grieha; po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

℣. Gospodin s vami,

℟. I s duhom svojim.

℣. Uslišao nas svemogući i milosrdni Gospodin.

℟. Amen.

℣. I duše vjernika po milosrdju Božjem počivale u miru,

℟. Amen.

29. Molitve kad je jubilej, ili kad tko hoće zadobiti obilato oprošćenje

U ime Otca i Sina i Duha svetoga. Amen.

Svemogući, vječni Bože, iz svega srca i iz sve duše svoje u zajednici sa svimi vjernici sada k tebi vapim, ter te po nakani svete matere crkve klečeć molim, da nam ti, Otče milosrdni, podieliš sve ono, što od tebe svim pouzdanjem molimo, i što se zadobiti nadamo.

Bože, koji si bez kraja i konca milosrdan i neizmjerno dobar; koji si nas sve po svojem Sinu opomenuo: Molite, i dobit ćete, kucajte, i otvorit će vam se: pred tvoje neizmjerno veličanstvo ničice padam, moleć te ponizno iz svega srca, živom vjerom, tvrdim ufanjem i žarkom ljubavlju: ne ostavi predrage majke naše, vojujuće crkve svoje, već ju uviek čuvaj, brani, uzvisuj i povećavaj. Sve pako pravovjernike, a osobito kršćanske kralje i vladare sdruži i sjedini iskrenom i stalnom ljubavlju, ter svim nam griehe milostivo oprosti.

Zato, o premilosrdni Otče, primi na ovu namjenu ovaj moj pohod, primi molitvu, izpovied, pričest, pokoru i svu pobožnost moju, koju ti u ovo vrieme prikazujem, da tako izpunim sve, što si ti, neizmjerni Bože, po svetoj materi crkvi odredio, ter da mi oprostiš griehe i udieliš obećano obilato prošćenje.

Milostivi, vječni Bože, pogledaj milosrdnim okom svojim na puk svoj, koji si sebi izabrao od početka svieta. Brani i štiti svoju na zemlji vojujuću crkvu. Ne ostavi stada, koje je tvoj jedini Sin, Isus Krist, odkupio neprocjenjivom krvlju svojom. Ne ostavi nas u ovo tako težko a osobito za tvoju svetu vjeru tako pogibeljno vrieme. Daj, da svi ljudi poznaju, štuju, ljube i slave tebe, Otca nebeskoga, i Isusa Krista, Sina tvojega, koga si nam poslao, u jedinstvu s Duhom svetim, kano pravoga trojednoga Boga na sve vieke vjekovâ. Amen.

5 Otče našâ, 5 Zdravo Marijâ i vjerovanje apoštolsko.

30. Križni put.*

Priprava.

Premilostivi Bože Isuse Kriste, evo duša moja s razcviljenom majkom tvojom ide za tobom, prateć te trnovitim putem tvoje gorke muke. Okriepi me svojom milošću, da uzmognem

*) Križni put može se i pod svetom misom moliti osobito u petak.

strpljivo nositi svoj križ, koga sam griesi zaslužio; ojači me, da ne malakšem i ne onemognem na tom putu, ter da mi svaka postaja bude korak u nebo. Amen.

I. Postaja.

Pilat osudj je Isusa na smrt.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.
Jer si svetim svojim križem odkupio sviet.

* Gledaj nedužnoga Isusa, gdje stoji pred sudcem; čuj, kako ga krivo potvaraju i tuže, a on ni ne otvara usta svoja! Razdraženo ljudstvo, koje ga je prije nekoliko dana slavilo kano svoga kralja, viče mahnito: „Propni ga, propni!“ Odsudiše ga, a on primi osudu, samo da nas rieši osude na vječnu muku.

Pomolimo se. Gospodine Isuse, na krivičnu ovu osudu pristao sam i ja po griehu: i ja sam te svojim zlim življenjem odsudio. Ah oprosti mi i daj mi milost, da i ja krotko i strpljivo primim krivi sud i da se riešim odsude na vječne muke. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.
Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

II. Postaja.

Isus nosi križ.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.
Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Vidi težki križ, koji metnuše na Isusa njegovi neprijatelji. Ne nosi ga on za sebe, već

za tebe i za cieli sviet. Griesi tvoji i griesi svih ljudi pritišću sveta ramena njegova, a ti još nećeš poboljšati se?

Pomolimo se. Preblagi Spasitelju, Isuse Kriste, koji si tako dragovoljno primio na sebe križ, koji ti prirediše griesi moji i griesi svega svieta, daj mi milost, da oćutim težko breme svojih grieha i da ih skrušeno oplačem. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo.

Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

III. Postaja.

Isus pada prvi put na tla.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.

Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Kako su težki griesi naši! Pod njihovim teretom pada Onaj, koji sve drži svemožnom svojom riečju, a pada za to, da se mi podignemo od zloća svojih.

Pomolimo se. Nedužni Isuse Kriste, pod težinom grieha mojih padaš ti, da me nevoljna podigneš. Učvrsti me dragi Isuse, da nikada više ne padnem u grieh i daj mi milost, da me nikakvo zlo ne odieli od ljubavi tvoje. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.

Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

IV. Postaja.

Isus susretne svoju majku.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.

Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Pogledaj žalostnu majku Isusovu, kako zaplakana ide za sinom svojim. Oh, kolika joj bol pritisla srce, kad ga je vidjela onako nagrdjena i izmučena. A tko joj prouzroči toliku bol? Mi i griesi naši. Hoćemo li i nadalje svojimi griesi zadavati bol svetoj majci Spasiteljevoj?

Pomolimo se. Predragi Isuse, molimo te za onu tugu, koju si podnio, kad si susreo majku: podieli mi pravu pobožnost prama tvojoj svetoj majki. A ti, prežalostna majko, pomozi mi, da se uviek sjećam muka tvoga sina i da po njegovoj muci dodjem u nebo. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.

Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

V. Postaja.

Šimun pomaže Isusu križ nositi.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.

Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Spasitelj je tako iznemogao, da već nije mogao nositi križ, ali tvrda srca židovska ne imaju pomilovanja! Isus je mnogoga bolestnika ozdravio, mnogomu mrtvacu povratio život, sada sam treba pomoći, ali neima mu nikoga u pomoć. Neprijateljem njegovim ne preostade drugo nego prisiliti Šimuna, da mu pomogne križ nositi. Kako si ti spreman nositi Isusov križ?

Pomolimo se. Premili moj Isuse, prosvietli me svojom istinom, da spoznam tvoj križ;

daj mi milost, da križ od tebe poslani zagrlim i nosim drage volje na vieke. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.

Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

VI. Postaja.

Veronika daje Isusu rubac.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.

Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Medju silnom svjetinom, koja se je nasladjivala mukami Isusovimi, našla se pobožna žena, koja požali Spasitelja; ona mu poda rubac, da si otare krvavo lice. A za nagradu vraća joj Spasitelj sliku svetoga lica svoga, utisnutu u rubac. Kako liepo ogledalo dobila je sveta Veronika! Pogledaj se u nj često!

Pomolimo se. Dobri Isuse, koji si smrtnim znojem svoga lica spasio meni život, povrati duši mojoj ljepotu, koju je na krstu primila; daj mi onako ćutljivo srce, kakvim ti je sv. Veronika pružila rubac i utisni mi u srce biljege svoje muke. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.

Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

VII. Postaja.

Isus pada drugi put na tla.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.

Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Vidiš, i opet pada Spasitelj, da iz gliba grieha izbavi tebe i sve ljude. Kako ga moraju vriedjati rane na presvetom tielu. Ali više nego rane vriedjaju ga griesi tvoji, u koje opet i opet padaš.

Pomolimo se. Ljubljeni Isuse i opet padaš pod težkim bremenom križa. Molim te za boli, koje si oćutio kod ovoga pada, podigni me iz grieha mojih i ne dopusti, da ikada u nje padnem. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.

Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

VIII. Postaja.

Isus govori plačućim ženam.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.

Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Žene požališe Isusa, videći, kako je sav krvav i izranjen, te počeše nad njim plakati. A Isus im reče: „Kćeri Jerusolimske, ne oplakujte mene, nego sebe i djecu svoju.“ I tebi veli Isus isto, što je rekao ženam: „ne oplakuj, sinko mene, nego sebe i griehe svoje!“ A gdje su tvoje suze, da oplačeš griehe svoje?

Pomolimo se. Premili Isuse, koji voliš, da oplakujem griehe svoje, nego tvoje muke: daj mi milost, da pravim srcem plačem griehe i uvriede, koje sam tebi nanio, te da zavriedim veseliti se s tobom u kraljestvu nebeskom. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.

Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

IX. Postaja.

Isus pada treći put na tla.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.
Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Po treći put pada Isus pod križem, ali ga ne prestaje nositi, dok ne dovrši djelo spasenja. Zašto se ti uztežeš nositi križ, koji te vodi u nebo? U križu je spas, u križu zaštita i obrana, u križu život. Prigrli za to križ, da živiš u vieke.

Pomolimo se. Dobitniče Isuse, koji si od silne muke i po treći put pao pod križem, ali se opet podignuo i prigrlio težki križ, da dovršiš za me žrtvu: daj mi jakost i uztrajnost, da sa strahom i trepetom mislim na spas duše svoje i da me breme grieha ne obori u ponor vječni, iz kojega ne ime spasa. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.
Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

X. Postaja.

Isusa svlače.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.
Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Gledaj, kako krvni neprijatelji Isusovi i odielo mu svukoše. Oh, strahote! Gol stoji Bog, koji sve odieva; njegovo presveto i prečisto tielo ruglu se izvrgava. Sbog naše tašte gizde i puste kitnje mora on trpiti toliku sramotu; mora biti bez odiela, da nas zaodjene odjećom nedužnosti, koju smo sramotnimi misli, riečmi i čini izgubili.

Pomolimo se. Nedužni Isuse, koji si na Kalvariji sramotno bio svučen, daj mi milost, da i ja svučem sa sebe staru zlu ćud i sve požude, i da sve što je taštim ljudem sladko meni bude gorko, a ti jedini da mi budeš prava slast i utjeha. Amen.

Otče naš. Zdravo. Marijo
Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

XI. Postaja.

Isusa pribijaju na križ.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.
Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Promisli, kako oštrimi čavli pribijaju na križ svete ruke Isusove, koje su toliko dobra ljudem učinile, kako mu razdiru noge, koje su koracale jedino za spas ljudski. Što zaslužuješ ti, koji si svojimi rukami tolike nepravde počinio, koji si stupao često zabranjenimi i krivimi putevi.

Pomolimo se. Klanjam ti se Isuse moj i molim te za svetu muku tvoju: daj da mi protrnu sva uda od svetoga straha, da razapnem griešne požude tiela svoga i da vazda budem tvoj. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.
Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

XII. Postaja.

Isus podignut umre na križu.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.
Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* U groznih mukah visi Spasitelj na križu, a neprijatelji njegovi izsmiehivaju ga i grde! Ali on ih ne proklinje, on moli za nje: „Otče, oprosti im, jer ne znaju što rade!“ Opraštaš li ti svojim neprijateljem i moliš li i ti za one, koji te mrze i progone? Isus umre, da mi živimo, svojom smrću pobiedio je smrt.

Pomolimo se. Strpljivi Isuse, koji si podignut na križu za tri sata izdahnuo, molim te, pritegni me k sebi na sveti križ. Zaslužio sam nesretnu smrt, ali te molim za pretežku tvoju smrt, pomiluj me, da s križem u ruci umrem u milosti tvojoj Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.
Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

XIII. Postaja.

Isusa snimlju s križa.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te.
Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Promisli, koliku je bol morala ćutiti blažena djevica Marija, kad joj mrtvo tielo predragoga Sina položiše u krilo! Grieh pogubi joj dragoga Sina; grieh probode mačem prevelike žalosti materinje srce njeno! Oplači griehe svoje i žali majku, koja toliko za tebe trpi.

Pomolimo se. Raztužena majko Isusova i majko moja, molimo te za onu preljutu bol, što si ju pretrpila primivši u krilo mrtvo tielo božanskoga Sina: primi i moju dušu na rastanku s tiela u svoje materinsko krilo. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.
Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

XIV. Postaja.

Isusa polažu u grob.

Klanjamo ti se Isuse Kriste i slavimo te,
Jer si svetim križem svojim odkupio sviet.

* Pobožni ljudi Josip Arimatejac i Nikodem izkazaše Spasitelju posljednju počast, položivši mu sveto tielo u novu grobnicu, u kojoj nebijaše nitko pokopan. Ali tielo Isusovo nije ostalo u grobu, za kratko vrieme ustalo je ono slavno iz groba i sdružilo se opet s dušom. I tebe će jednoč položiti u grob; gledaj, da ti tielo bude izmučeno trudom i naporom dobrih djela, da tako ustane na vječni život.

Pomolimo se. Isuse, početniče života, daj da na tvom grobu oživem novim životom i da obumrv posvema griehu, s tobom jednom uzkrsnem na život vječni. Amen.

Otče naš. Zdravo, Marijo.
Smiluj se Gospodine, smiluj nam se.

Dočetna molitva.

Predobri Isuse, hvalim ti za milost, koju si mi pri ovoj pobožnosti udielio. Primi ju na slavu svoje muke, na zadovoljštinu za moje griehe, na utjehu duša u čistilišću. O Isuse ne dopusti, da bude neizmjerna vriednost tvoje krvi za me izgubljena, nego mi udieli tvoju milost i odvedi me poslie ovoga života u vječnu radost. Amen.

31. Litanije presv. Imena Isusova.

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Isuse, čuj nas!
Isuse, usliši nas!
Otče nebeski Bože,
Sine odkupitelju svieta Bože,
Duše sveti Bože,
Sveto Trojstvo jedan Bože,
Isuse, Sine Boga živoga,
Isuse, odsjeve Otčev,
Isuse, sjaju vječnoga svjetla,
Isuse, kralju slave,
Isuse, sunce pravde,
Isuse, Sine Marije Djevice,
Isuse ljubezni,
Isuse divni,
Isuse, jaki Bože,
Isuse, otče budućega vieka,
Isuse, angjele velikoga savjeta,
Isuse, premožni,
Isuse preuztrpljivi,
Isuse prepokorni,
Isuse, krotka i ponizna srca,
Isuse, ljubitelju čistoće,
Isuse, ljubitelju naš,
Isuse, Bože mira,
Isuse, početniče života,
Isusu, uzore krieposti,
} smiluj nam se!

Isuse, revnitelju duša,
Isuse, Bože naš,
Isuse, utočišće naše,
Isuse, otče sirota,
Isuse, blago vjernika,
Isuse, dobri pastiru,
Isuse, pravo svjetlo,
Isuse, vječna mudrosti,
Isuse, neizmjerna dobroto,
Isuse, pute i živote naš,
Isuse, radosti angjela,
Isuse, kralju patrijarka,
Isuse, učitelju apostola,
Isuse, naučitelju evangjelista,
Isuse, jakosti mučenika,
Isuse, svjetlo izpoviedalaca,
Isuse, čistoćo djevica,
Isuse, kruno svih svetih,
} smiluj nam se!
Milostiv budi, oprosti nam Isuse!
Milostiv budi, usliši nas Isuse!
Od svakoga zla,
Od svakoga grieha,
Od srditosti svoje,
Od zasjeda vražjih,
Od duha bludnoga,
Od smrti vječne,
Od zanemarivanja nadahnuća svojih
Po otajstvu sv. utjelovljena svoga,
Po porodu svojem,
Po djetinstvu svojem
Po božanskom životu svojem,
} oslobodi nas, Isuse!

Po trudovih svojih,
Po smrtnoj borbi i muki svojoj,
Po križu i zapuštenosti svojoj,
Po smrtnoj slabosti svojoj,
Po smrti i pokopu svojem,
Po uzkrsnuću svojem,
Po uzašašću svojem,
Po radosti svojoj,
Po slavi svojoj,
} oslobodi nas Isuse!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, oprosti nam, Isuse!
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta usliši nas Isuse!
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, smiluj nam se Isuse!
Isuse, čuj nas!
Isuse, usliši nas?

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, koji si kazao: ištite, i primit ćete; tražite, i naći ćete; kucajte, i otvorit će vam se; daj nam, molimo te, božansku tvoju ljubav, da te svim srcem, riečmi i djelom ljubimo, i nikada ne prestanemo, hvalit te.

Daj nam, Gospodine, da se tvojega svetoga imena bojimo i ujedno ga uviek ljubimo, jer nikada ne prestaješ one ravnati, koje utvrdjuješ u svojoj ljubavi.

Bože krieposti, čije je sve, što je najbolje, usadi u srce naše ljubav k svojemu imenu, te nam povećaj pobožnost; da što je dobro gojiš, te što si uzgojio revnom nabožnošću sačuvaš.

Svemogući vječni Bože, rukovodi djela naša po volji svojoj, da u ime dragoga Sina tvojega zaslužimo obilovati dobrimi djeli.

Bože, koji si preslavno ime Isusa Krista Sina svojega, Gospodina našega vjernikom svojim učinio presladkim i preljubeznim, a zlim duhovom prestrašnim; daj molimo te; da svi, koji to ime Isusovo na zemlji pobožno štuju, svetu i sladku utjehu ovdje sada ćute, a ondje u nebu zadobiju vječnu radost i bezkrajno blaženstvo, Po istom Isusu Kristu, Gospodinu našem. Amen.

32. Zahvalnica.

Tebe Boga hvalimo, tebe Gospodina izpoviedamo
Tebe vječnoga Otca sva zemlja štuje,
Tebe svi angjeli, tebe nebesa i sve vlasti,
Tebe Kerubi i Serafi slave neprestanim hvalopievom:
Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot.
Puna su nebesa i zemlja veličanstva slave tvoje
Tebe hvali slavni sbor apostola,
Tebe glasovita četa prorokâ,
Tebe biela vojska mučenika.
Tebe širom svieta izpovieda sveta crkva,
Otca neizmjernoga veličanstva,
Tvoga, poklonstva dostojnoga pravoga i jedinoga Sina,
I svetoga tješitelja Duha.
Ti, kralju slave, Kriste,
Ti si vječni sin Otca.

Ti, da oslobodiš čovječanstvo, nisi se bojao utrobe Djevice.
Ti, predobivši oštrinu smrti, otvorio si vjernikom kraljevstva nebeska.
Ti sjediš ob desnu Boga u slavi Otca.
Kano sudac vjerujemo da ćeš doći.

(Na sliedeći se redak klekne.)

Tebe dakle molimo, pomozi slugam svojim, koje si odkupio dragocjenom krvlju.
Daj da se u vječnoj slavi pribroje k svetim tvojim.
Spasi puk svoj, Gospodine, i blagoslovi baštinu svoju.
I vladaj njimi, i uzvisi jih do vieka.
Po sve dneve blagoslivljamo tebe.
I hvalimo ime tvoje uviek i od pokoljenja do pokoljenja.
Dostoj se, Gospodine, ovaj dan bez grieha nas čuvati.
Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se.
Budi milosrdje tvoje, Gospodine, vrhu nas, kako smo ufali u tebe.
U tebe sam ufao, Gospodine, daj, da se ne zasramim u vieke. Amen.

Sveć. Blagoslovimo Otca i Sina s Duhom svetim.
Puk. Hvalimo ga i izvisujmo na vieke.

Pomolimo se.

Bože, komu je milosrdje bez kraja, a u dobroti neizmjerno blago, premilostivomu se veličanstvo tvojemu zahvaljujemo za podieljene nam dare: moleći neizcrpivu dobrostivost tvoju; da ne ostaviš onih, kojim na prošnju izpunjaješ želje, nego da jih na vječne pripraviš plaće. Po Kristu gospodinu našem Amen.

(Na carev rodjen dan i imendan pridoda se molitva za cara:)

Molimo Te, svemogući Bože, da sluga tvoj I..., car i kralj naš apoštolski, koji je tvojom dobrotom primio upravu kraljevstva, zadobije i povećanje svih kriepostí: da njimi dostojno urešen uzmogne grdobe, opačina izbjegavati, neprijatelje svladavati, ter drag doći k tebi, koji si put, istina i život. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

℣. Božja pomoć ostani uviek s nami.
℟. Amen.

33. Molitve kad je oluja i zlo vrieme.

Izmolivši litanije svih svetih str. 491., na koncu se dvaput moli: „Od groma i zla vremena, oslobodi nas Gospodine.“

Mjesto psalma 69. i molitava, koje su iza litanija str. 495. izmoli se ps. 147. sa molitvami.

Psalam 147.

Slavi Jeruzaleme Gospodina; hvali Boga svojega Sione!

Jer on je utvrdio prievornice vrata tvojih, blagoslovio je sinove tvoje u tebi.

Koji je ogradio medje tvoje mirom, nasićava te jedre pšenice.

Koji šalje govor svoj na zemlju, brzo teče rieč njegova.
Koji daje snieg kao vunu, sipa inje kao pepeo.
Baca grad svoj kao zalogaje; pred mrazom njegovim tko će obstati?
Pošlje rieč svoju i razkravi ih; dune duhom svojim, i poteku vode.
Koji je javio rieč svoju Jakobu, pravice i sudove svoje Izraelu.
Ovako nije učinio ni jednomu narodu i sudova svojih nije im odkrio.
Slava Otcu.
Pomoć naša u ime Gospodnje, koji je stvorio nebo i zemlju.
Pokaži nam Gospodine milosrdje svoje. I daj nam spas svoj.
Pomozi nam Bože spasitelju naš. I porad slave imena svoga oslobodi nas Gospodine.
Ništa ne opravio neprijatelj proti nam. Ni sin zlobe ne nahudio nam.
Budi milosrdje tvoje, Gospodine, vrhu nas. Kako smo ufali u tebe.
Spasi narod svoj Gospodine. I blagoslovi baštinu svoju.
Nećeš one lišiti dobara, koji hode u nevinosti. Gospodine Bože jakosti: blago čovjeku, koji ufa u tebe.
Gospodine usliši molitvu moju. I vapaj moj k tebi dodji.

Pomolimo se.

Bože, koga grieh vriedja, a ublažuje pokora: svrni milostivo oči na prošnje svoga puka molećega; i odvrni bič srditosti svoje, koji za svoje griehe zaslužujemo.

Od kuće tvoje, prosimo Gospodine, neka se duhovna opakost otjera, i neka zla vremena u zraku ne stane.

Svemogući, vječni Bože, poštedi one, koji se boje, usliši one, koji se mole: da iza štetna ognja oblakâ i iza sile oluje prieteće zlo vrieme predje u hvalu.

Gospodine Isuse, koji si zapovjedio vjetrovom i moru, te je nastala tišina velika: usliši molitve obitelji svoje i daj: da po ovom znaku svetoga križa ne stane bjesnoće zla vremena.

Svemogući i milosrdni Bože, koji nas i kazneći izcjelueš i praštajući uzdržavaš: daj nam, koji ti se molimo; da se i mirnu vremenu te žudjene utjehe veselimo, i darom se tvoje milosti uviek služimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

34. Molitve za vrieme pomora i kuge.

Izmole se litanije svih svetih str. 491, a u njih se dvaput moli: *Od kuge, glada i rata oslobodi nas Gospodine*, a na konce litanija moli se dvaput:

Da se dostojiš, osloboditi nas od kužnoga biča: Molimo te usliši nas.

Mjesto ps. 69 i molitava, koje su iza litanija str. 495, moli se ps. 6 sa molitvami.

Psalam 6.

Gospodine, u ljutini me svojoj ne kori: niti u srditosti me svojoj ne kazni.

Smiluj mi se, Gospodine, jer sam nemoćan: pomozi mi, Gospodine jer drhću kosti moje.

I duša je moja uzrujana jako: a ti, Gospodine, dokad?

Povrati se, Gospodine i spasi dušu moju; pomozi mi porad milosrdja svoga.

Jer nitko nije u smrti, koji se spominje tebe: a u carstvu smrti tko će te slaviti?

Izmučen sam od uzdisanja svoga: svaku noć perem postelju svoju, suzami svojimi log svoj natapam.

Pomutilo se je od tuge oko moje: ostario sam od svih neprijatelja svojih.

Idite od mene svi, koji činite opačine: jer je čuo Gospodin glas plača moga.

Uslišao je Gospodin prošnju moju: Gospodin je primio molitvu moju

Osramoćeni će biti i jako uplašeni svi neprijatelji moji: uzmaknut će i biti posramljeni jako brzo.

Slava Otcu.

Gospodine, ne postupaj s nami po griesih naših. Niti nam ne plaćaj po krivicah naših.

Pomozi nam, Bože spasitelju naš. I oslobodi nas porad dike imena svoga.

Gospodine, ne gledaj na prošle griehe naše. Nego preteci nas milosrdjem svojim, jer smo u velikoj nevolji.

Moli za nas sveti Sebastijane. Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.

Gospodine, usliši molitvu moju. I vapaj moj k tebi dodji.

Pomolimo se.

Usliši nas, Bože izbavitelju naš i po prošnji blažene i slavne bogorodice svagda Djevice Marije i blaženoga Sebastijana, mučenika tvoga i svih svetih oslobodi puk svoj od straha srditosti svoje; ter ga po darežljivosti i milosrdju svojem sigurna učini.

Budi nam gospodine, milostiv na prošnje i molitve naše: ter milostivo izlieči nemoći dušâ i tjelesa naših: da i oprošćenje griehâ zadobijemo, i u tvojem se blagoslovu uviek veselimo.

Prosimo te, Gospodine, podieli nam plod pobožne prošnje, ter kugu i pomor od nas milostivo odvrni: da srca umrlih spoznadu, da ovakovi biči od tvoje srditosti dohadjaju, a po tvojem milosrdju prestaju; po Kristu Gospodinu našem. Amen.

35. Litanije o presvetom Srcu Isusovu.

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Otče nebeski Bože, smiluj nam se!

Sine odkupitelju svieta Bože,
Duše sveti Bože,
Sveto trojstvo jedan Bože
Srce Isusovo s Riečju Božjom bitno sjedinjeno.
Srce Isusovo, svetište božanstva.
Srce Isusovo, hrame svetoga Trojstva,
Srce Isusovo, dubljino mudrosti,
Srce Isusovo, more dobrote,
Srce Isusovo, prestolje milosrdja,
Srce Isusovo, neizcrpivo blago,
Srce Isusovo, od čijega smo obilja mi svi dobili,
Srce Isusovo, pokoju i pomirbo naša,
Srce Isusovo, uzore svih krieposti,
Srce Isusovo, neizmjerno ljubeće i neizmjerno ljubit se imajuće,
Srce Isusovo, izvore vode uzlazeće u život vječni,
Srce Isusovo, što je Otcu jako omiljelo.
Srce Isusovo, pomirbo za griehe naše,
Srce Isusovo, porad nas žuhkoćom napunjeno.
Srce Isusovo, što je do smrti u vrtu prežalostno bilo,
Srce Isusovo, uvredami nasićeno,
Srce Isusovo, od ljubavi ranjeno,
Srce Isusovo, sulicom probodeno,
Srce Isusovo, što je na križu krv iztočilo,
Srce Isusovo, sbog grieha naših slomljeno,

} smiluj nam se!

Srce Isusovo, što i sad nezahvalni ljudi u presvetom ljubavi sakramentu razdiru,
Srce Isusovo, utočišće griešnika,
Srce Isusovo, okrepo slabih,
Srce Isusovo, utjeho žalostnih,
Srce Isusovo, uztrajnosti pravednika,
Srce Isusovo, spase u tebe vjerujućih,
Srce Isusovo, ufanje u tebi umirućih,
Srce Isusovo, sladka obrano tvojih vjernika,
Srce Isusovo, milino svih svetaca,
Srce Isusovo, pomoćniče naš u nevoljah, koje su nas jako snašle,

} smiluj nam se!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta. — oprosti nam, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, — usliši nas, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, — smiluj nam se Gospodine.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Gospodine smiluj nam se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.

℣. Isuse blaga i ponizna srca.

℟. Učini srce naše po Srcu tvojem.

Pomolimo se.

Dopusti, molimo te, svemogući Bože, da se mi, koji se presvetim Srcem ljubljenoga Sina tvoga ponosimo i glavna ljubavi njegove prama

nam dobročinstva spominjemo: njihovim i djelom i plodom razblažimo, po istom Kristu. Gospodinu našem. Amen.

℣. Moli za nas sv. Bogorodice.

℟. Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.

Odprošnja.

Isuse Kriste, Gospodine moj i Bože moj, s dubokim stidom i ljutom boli klečim pred tobom; jer se spominjem nezahvalnosti, kojom mi ljudi proti tebi, našemu najvećemu dobročinitelju i najmilijemu spasitelju, griešimo. Nezadovoljan tim, što si nas njekad do smrti ljubio na zemlji, hoćeš da čudovitim načinom u svetom sakramentu do konca svieta medju nami stanuješ, da svoju uspomenu u nas živu zadržiš, i da nam sve plodove svoje muke i smrti obilno nakloniš. O bezkonačna ljubavi, kako je moguće, da se ipak tako malo spominjemo tebe, da nastavljamo biti hladni prama tebi, da ne prestajemo svojimi mnogimi griesi ranjati tvoje nježno Srce? Kako je moguće, da tom hladnoćom griešimo uprav proti ovomu ljubavi sakramentu, kano da si sam zato nazočan na toliko miestâ, da te svuda nezahvalni ljudi griesi preziru i vriedjaju? I ja, vaj, i ja sam jedan od tih nezahvalnikâ, i ja sam te u presvetom sakramentu tako gustokrat i težko uviedio. O, da mogu to popraviti, da mogu ovom svojom pritužbom i prošnjom, štovanjem i obožavanjem, kojim sebe i sve svoje žrtvujem tvojemu božanskomu Srcu, zadovoljiti

za svoje i svih ljudi griehe; o da mogu sve ove griehe izbrisati pred tvojim licem. Utičem se k tvojemu Srcu, toj pomirnoj žrtvi za griehe svieta, tomu izvoru svakoga milosrdja Božjega. Preveć je nesavršena bol, kojom se kajem za svoje griehe, preveć je maleno dobro, što ti mogu za naknadu ponuditi. Ali ja sdružujem svoje pokajanje s onimi mukami, koje je tvoje Srce ćutilo, kad si na maslinovu brdu molio, i s križa nezahvalne ljude gledao; ja sdružujem ono malo dobra, što uz tvoju milost činim, s neizmjernimi zaslugami uprav ovoga tvoga svetoga Srca. U njem ufam za stalno, da ću naći oprošćenje i obilnu milost, da si život popravim. Ovom milošću okriepljen, nastojat ću od sada ozbiljno, da tebi, Bogu i spasitelju svomu, s pravom revnošću i stalnom ljubavlju služim, osobito ću pako nastojati, da tvoj presveti sakramenat živom vjerom i dubokom poniznošću štujem. O, užgi moje hladno srce svojom ljubavlju, učini da osim tebe, svoga spasitelja, niti što poželim, niti htjednem. Evo, ja ti se posvećujem, ja dajem sebe za žrtvu tvomu svetomu Srcu; u njem ću odsada stanovati, u njem svoj mir, svoje ufanje, svoje blaženstvo iskati: o ti moj kralju, moj pastiru, moj učitelju, moj odkupitelju, moj Bože i sve moje Amen,

36. Litanije o sv. Josipu.

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!

Gospodine, smiluj se!
Kriste čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Otče nebeski Bože, smiluj nam se!
Sine odkupitelju svieta Bože, smiluj nam se!
Duše sveti Bože, smiluj nam se!
Sveto Trojstvo jedan Bože smiluj nam se!
Sv. Marijo, djevičanska zaručnice sv. Josipa,
Sv. Josipe, sine Davidov,
Sv. Josipe, djevičanski zaručniče i mužu bl. dj. Marije,
Sv. Josipe, poočime Isusov,
Sv. Josipe, s neba podučeni u tajnah Božjih,
Sv. Josipe, vjerni i razboriti slugo Božji,
Sv. Josipe, gorljivi vršitelju Božje volje
Sv. Josipe, revni proveditelju Božjih naumâ,
Sv. Josipe izbavitelju života Isusova,
Sv. Josipe, komu se je sam gospodar svieta pokoravao,
Sv. Josipe, hranitelju i skrbniče sv. obitelji,
Sv. Josipe, koga je kraljica svieta i gospoja angjela slušala,
Sv. Josipe, čuvaru Marijine časti,
Sv. Josipe, svjedoče djevičanstva Marijina.
Sv. Josipe, dielniče Marijinih povlastica,
Sv. Josipe, Isusu i Mariji preslični,
Sv. Josipe, uzore očinske budnosti i brige,
Sv. Josipe, rukovoditelju kršćanskih obitelji,

moli za nas!

Sv. Josipe, primjere ženitbene ljubavi, sloge i vjernosti,
Sv. Josipe, prijatelju djece,
Sv. Josipe, zaštitniče djevičanske čistoće,
Sv. Josipe, pomoćniče sirota,
Sv. Josipe, diko obrtnika i radnika,
Sv. Josipe, branitelju putnika,
Sv. Josipe, utočišće griešnika,
Sv. Josipe, utjeho žalostnih,
Sv. Josipe, zaštitniče i branitelju ciele crkve,
Sv. Josipe, podpornju svieta,
Sv. Josipe, sigurna nado našega spasa,
Sv. Josipe, ogledalo pravde,
Sv. Josipe, savjetniče u dvojbah,
Sv. Josipe, ljiljane netaknute čistoće,
Sv. Josipe, bisere poniznosti i krotkosti.
Sv. Josipe, obrano stradajućih,
Sv. Josipe, zaštitniče umirućih,
Sv. Josipe, jaki štite proti zasjedam vražjim,
Sv. Josipe, preuztrpljivi,
Sv. Josipe, prepokorni,
Sv. Josipe, ljubitelju skromna života,
Sv. Josipe, naučitelju prave pobožnosti,
Sv. Josipe, sliko svake krieposti,
Sv. Josipe, diko patrijarka i proroka, od kojih si ti jedini posjedovao, što im je Bog obećao,
Sv. Josipe, presretni uživatelju Gospodina svoga već na zemlji,
Sv. Josipe, koji si za sve odabranike čuvao kruh nebeski, koji daje život vječni,

moli za nas!

Sv. Josipe, preblaženom smrću usred Isusa i Marije preminuli,
Sv. Josipe, koji si se dostojanstvu Bogorodice približio više nego itko drugi,
Sv. Josipe, urese nebeskih stanovnika,
Sv. Josipe, koga nebeski sborovi hvale i slave.
Sv. Josipe, koga sva crkva veliča,
Sv. Josipe, krunom slave od presv. Trojstva ovjenčani,
Sv. Josipe, premožni naš zagovorniče u nebu,
Sv. Josipe, izbavitelju iz svake nevolje,

} moli za nas!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, oprosti, nam Gospodine!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, usliši nas Gospodine!

Jaganjče Božji, koji odnimaš griehe svieta, smiluj nam se gospodine.

Kriste, čuj nas!
Kriste usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Kriste smiluj se!
Gospodine smiluj se!

Spomeni se, prečisti zaručniče bl. djevice Marije, ti sladki moj zaštitniče. Josipe, da se nije čulo, da se je itko u tvoju zaštitu preporučio i od tebe pomoći tražio, a da je nije dobio. S tim pouzdanjem dolazim preda te, pa ti se goruće preporučam. Nemoj prezreti moje

molitve, poočime Isusov, nego ju milostivo primi i uslišaj.

Čuvaru djevica i otče, sv. Josipe, čijoj vjernoj skrbi bi povjerena sama nevinost Isus Krist i djevica djevicâ Marija, po dvostrukom tom predragom zalogu vruće te molim, da mi izprosiš, te od svake nečistoće čisto srce sačuvam i s čistim srcem Isusu i Mariji čist služim.

Veliki ti patrijarko Josipe, sine Davidov, zaštitniče ciele crkve, vjerni slugo, koga je Bog za čuvara dao blaženoj djevici Mariji i za odhranitelja Sinu svomu, budi i naš odhranitelj i i otac i vodi nas putem krieposti, da postignemo život vječni Amen.

℣. Moli za nas sv. Josipe.

℟. Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se.

Molimo te Gospodine, da nam budu na pomoć zasluge zaručnika presv. majke tvoje, da zadobijemo njegovim zagovorom, što svojom slaboćom postići ne možemo, koji živiš i kraljuješ na sve vieke vjekova. Amen.

Pomolimo se.

K tebi o sv. Josipe, utičemo se u svojoj nuždi. (Pošto smo tvoju presv. zaručnicu za pomoć zamolili, molimo pouzdano i za tvoju

pomoć.*) Za ljubav, koja te je sa neokaljanom Djevicom i Bogorodicom vezala, i za očinsku ljubav, kojom si diete Isusa grlio, smjerno te molimo, da baštinu, koju je Isus Krist svojom krvlju odkupio, milostivo pogledaš ter našoj nevolji svojom moćju u pomoć pritećeš. — O brižni čuvaru božanske obitelji, brani odabrano potomstvo Isusa Krista; ne daj, predragi otče, da nas okuže bludnja i pokvarenost. Budi nam s neba milostivo u pomoći, o naš jaki zaštitniče, u borbi sa moćmi tame, pa kao što si nekoč diete Isusa iz najveće pogibelji života izbavio, tako i sada brani sv. crkvu Božju proti svim zasjedam neprijateljâ te nas svakoga pojedinoga trajno uzmi pod svoje okrilje, da možemo po tvojem primjeru i tvojom pomoćju sveto živiti, blaženo umrieti ter u nebu vječno blaženstvo zadobiti. Amen.

Opazka: Sv. Otac papa Leon XIII. naredio je, da se mjeseca listopada, kada se svaki dan po crkvah svega svieta moli sv. krunica, iza krunice moli gornja molitva k sv. Josipu, i to je naredio za svaku godinu u buduće. Tko pobožno tu molitvu izmoli, daje mu sv. Otac oprost od sedam godina i sedam četrdesetnica.

Poslie Tantum ergo i Genitori Genitoque te molitve Deus qui nobis sub sacramento dade se blagoslov, a poslie blagoslova moli svećenik naprvo, a za njim puk opetuje:

*) Te se rieči u zaporcih izpuste, kad se ne moli krunica.

Blagoslovljen budi Bog.
Blagoslovljeno njegovo sveto Ime.
Blagoslovljen Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek.
Blagoslovljeno Ime Isusovo.
Blagoslovljeno presv. Srce Isusovo.
Blagoslovljen Isus u presv. oltarskom sakramentu.
Blagoslovljena velika Bogorodica, presveta Marija.
Blagoslovljeno sveto i bezgriešno njezino začeće.
Blagoslovljeno Ime Marije, Djevice i Majke.
Blagoslovljen Bog u svojih angjelih i u svojih svetcih. Amen.

37. Pohadjaj marljivo Spasitelja u presv. oltarskom Sakramentu.

To zahtieva od tebe zahvalnost i ljubav prama Bogu, a i tvoja vlastita korist. Jer pohadjajući često presv. olt. Sakramenat u crkvi dobivaš bezbrojne milosti, medju inimi ove: 1) utjehu u žalosti i savjet u dvojbi, 2) nebesku mudrost; 3) jakost u napastih; 4) pomoć u tjelovnih potrebah; 5) pravi duh kršćanske ljubavi; 6) mir i pokoj duše, 7) i najčudnovatiju milost obraćenja.

Stoga, ako ti je ikako moguće, svaki dan dodji u crkvu, gdje se čuva presv. oltarski Sakramenat, te se pokloni Isusu Sinu Božjemu i od njega traži pomoći i milosti. Jer ti samo Spasitelj može pomoći. Ako li ti se koji čovjek smi-

luje i pomoć ti pruži, budi uvjeren, da je to učinio, jer ga je milost Božja na to ganula, makar on na to i ne mislio.

Jesi li u istinu kada tako zapriečen, da ne možeš doći u crkvu, a ti bar od kuće misli na Božanskoga Spasitelja u presv. olt. Sakramentu, te ga pobožnim i poniznim srcem od kuće pozdravi.

Moli kad pohodiš Isusa u presv. sakramentu.*)

1. Gospodine moj Isuse Kriste, koji od ljubavi k ljudem dan i noć u ovom sakramentu boraviš, te pun milosrdja i ljubavi čekaš, zoveš i primaš sve one, koji dolaze, da te pohode: ja ti se klanjam u svoj svojoj smjernosti i zahvaljujem ti za sve milosti, što si mi udielio, osobito što si mi sebe samoga dao u ovom sakramentu, što si mi svoju majku Mariju za moju zaštitnicu darovao, što si me zvao, da te u ovoj crkvi pohodim. Sada pozdravljam predrago Srce tvoje, a s trostrukoga razloga kanim ga pozdraviti: 1. da se zahvalim za tako velik dar; 2. da zadovoljim za sve uvrede, što ti u ovom sakramentu tvoji protivnici nanesoše; 3. kanim

*) Prijatelje rad pohadjamo i s njimi se na dugo razgovaramo; pohodimo i svoga najvećega prijatelja i dobročinitelja Isusa u presv. sakramentu svaki dan pa se s njim bar četvrt sata porazgovorimo. Ne možemo li i zbilja svaki dan u crkvi ga pohoditi, a mi ga od svoje kuće pozdravimo timi molitvami.

ovim pohodom poklonit ti se u svih mjestih na zemlji, u kojih te u presv. sakramentu manje štuju i više na te zaboravljaju.

Isuse moj, ljubim te iz svega srca svojega. Kajem se, što sam do sada toliko puta uvriedio neizmjernu dobrotu tvoju. Odlučujem, da te odsele po milosti tvojoj neću više uvriediti, a sada evo se svega, kako već jesam nevoljan, tebi posvećujem i svu ti svoju volju, sva čuvstva i sve želje i stvari svoje darujem te ih se odričem. Od danas u buduće učini s menom i s mojimi stvarmi sve što te je volja. Samo te molim i želim, da mi dadeš, da te ljubim, da u dobru uztrajem do smrti, da tvoju volju podpuno izvršim. Preporučam ti duše u čistilišću, osobito one, koje ljube presv. oltarski sakramenat i blaženu djevicu Mariju. Napokon sjedinjujem, ljubezni moj spasitelju, sva svoja čustva sa čustvi tvojega predragoga Srca, i tako sjedinjena prikazujem vječnomu tvojemu Otcu moleći ga u tvoje ime, da ih tebi za ljubav primi i usliša.

2. Isuse moj, vjerujem, da si nazočan u presvetom sakramentu. Ljubim te nada sve i želim da se duša moja s tobom sjedini. A jer te nemogu sada primiti u sakramentu, dodji bar duhovno u srce moje. Kao da si već nazočan, ja te grlim i sav se s tobom sjedinjujem; ne daj, da se ja ikada od tebe rastanem.

3. Zdravo tielo Isusovo! na oltaru posvećeno,

Zdravo tielo Isusovo! svetim Duhom upućeno.
Zdravo tielo Isusovo! od Djevice porodjeno.
Zdravo tielo Isusovo! u jaslice postavljeno.
Zdravo tielo Isusovo! vele gorko izmučeno.
Zdravo tielo! Isusovo! za nas na križ pribijeno.
Zdravo tielo Isusovo! mrtvo u grob sahranjeno.
Zdravo tielo Isusovo! treći danak uzkrsnulo.
Zdravo tielo Isusovo! po svem svietu proslavljeno.
Zdravo tielo Isusovo! na nebesa uznešeno.
Zdravo tielo Isusovo! s desna Otcu posadjeno.
Zdravo tielo Isusovo! nam za hranu svima dano.
Zdrav od meda sladji kruše, kim se hrane vjerne duše
Zdravo Trojstvo u jedinstvu, zdrav Isuse u božanstvu.
Tebi hvala, tebi dika, tebi slava prevelika.
O Isuse! budi hvaljen — Po sve vieke viekom Amen.

4. Blažena djevice bez grieha začeta i majko moja Marijo, k tebi se sada evo utičem

ja od svih najnevoljniji griešnik, k tebi, koja si majka mojega Gospodina, kraljica svieta, zagovornica, ufanje, utočišće griešnika. Klanjam ti se o velika kraljice, zahvaljujem ti za sve milosti, koje si mi do sada udielila, osobito za tu milost, što si me oslobodila od pakla, koji sam ja toliko puta zaslužio. Ja te ljubim, predraga gospodjo, i od ljubavi, koju k tebi gojim, obećajem, da ću ti uviek služiti i da ću sve što mogu činiti, da te i drugi ljube. U te stavljam sve svoje ufanje, sav svoj spas: uzmi me za svoga slugu, uzmi me pod okrilje svoga milosrdja. A jer toliko možeš kod Boga, oslobodi me od svih napasti ili mi izprosi snagu, da ih uviek do smrti nadvladam. Od tebe se nadam, da ću dobiti pravu ljubav k Isusu Kristu; od tebe se nadam, da ću dobro umrieti. Majko moja, po ljubavi koju gojiš k Bogu, budi mi u pomoći uviek, a osobito na zadnji čas mojega života. Ne zapusti me sve dotle, dokle ne vidiš, da sam spasen u nebu, gdje ću te blagoslivati i pjevati tvoje milosrdje na sve vieke vjekova. Amen.

Sv. Marijo, majko, moja, blagoslovi me, i daj da budem uviek tvoj.

Kad si kod Spasitelja slušaj ponizno i pobožno što ti govori. Evo ti njegova govora, što ga je govorio svojim apoštolom na zadnjoj večeri u oči svoje muke, i molitve, kojom se je onda molio za sve ljude na svietu. Ako iz početka, prvi put, kada to pročitaš i ne razumiješ pravo, čitaj više puta i pobožno razmišljaj te rieči, tim više, što je te rieči i tu molitvu Spasitelj upravo i za tebe izrekao

i Otcu svomu nèbeskomu prikazao. Budeš li to činio poniznim i pobožnim srcem te će ti rieči biti sve milije i razumljivije, jer će te sam Spasitelj sve više prosvietljivati i potaknuti te, da zamoliš kojega bogoljubnoga katoličkoga svećenika ili redovnika, neka bi ti to protumačio, ali sam na svoju ruku i po svojoj pameti ne moj si tih rieči sam tumačiti, jer mi moramo te rieči onako uzeti, kako ih sam Spasitelj uzeo, a o tom nas uči sv. rimo-katolička Crkva.

Razgovor Gospodina našega Isusa Krista s Apostoli na zadnjoj večeri. (Ivan glava 13—16).

Pred praznik pashe, znajuć Isus, da mu dodje čas, da priedje iz ovoga svieta k Otcu; buduć da je ljubio svoje, koji bijahu na svietu, do konca ih ljubi. I po večeri, kad već djavol bješe metnuo u Srce Judi, Simonovu Iskariotskomu, da ga izda, znajuć, da mu sve Otac dade u ruke, i da od Boga izidje, i k Bogu ide, ustade od večere i skide svoje haljine i pošto uze ubrus zapreže se. Po tom uze vode u umivalo, i poče prati noge učenikom i otirati ubrusom, kojim bijaše zapregnut. Dodje dakle k Simonu Petru. I reče mu Petar: Gospodine, ti li mi noge da opereš? Odgovori Isus i reče mu: Što ja činim, ti sad ne znaš, ali ćeš poslije znati. Reče mu Petar: Nećeš mi oprati nogu do vieka. Odgovori mu Isus: Ako te neoperem, nećeš imati diela samnom.[1] Reče mu Simon Petar: Gospodine, ne samo noge moje, nego i ruke i glavu. Isus mu reče: Tko je opran, ne treba mu nego da noge opere, inače je sav čist.[1] I vi ste čisti, ali ne svi. Jer znadijaše tko je, koji će ga izdati; zato reče: niste svi čisti. A kad im opra noge i uze haljine svoje, kad opet sjede za stol, reče im: Znate li, što ja učinih vam? Vi zovete mene učiteljem i Gospodinom; i pravo velite: jer jesam. Ako dakle ja oprah vam noge, Gospodin i učitelj, i vi ste dužni jedan drugomu prati noge.[2] Jer ja vam dadoh primjer, da i vi tako činite, kao što ja vam učinih. Zaista, zaista vam kažem: Nije sluga veći od gospodara svojega, niti je poslanik veći od onoga koji ga je poslao. Ako ovo znate, blago vam, ako to izvršujete.[3] Ne govorim za sve vas[4]: ja znam, tko je izabran;[5] nego da se izpuni pismo[6]: koji

¹) t. j. ne budeš li pokoran nećeš biti dielnik moga kraljestva, moje slave i veličanstva.

¹) Tko je već opran po sv. Krstu (ili po sv. izpoviedi) od velikih, smrtnih grieha, taj treba da si samo noge opere, t. j. da se djelotvornom ljubavi k bližnjemu očisti i od malih grieha, od kojih se čovjek po svojoj slaboći ne može posve sačuvati. Kad su dakle apostoli imali primiti sv. Pričest, imali su se očistiti i od malih grieha.

²) t. j. jedan drugomu uviek biti pripravan ljubav izkazivati.

³) To čini čovjeka sretnim, kad izkazuje djela ljubavi bližnjemu svomu.

⁴) Vi svi nemate te ljubavi u sebi. Jer ju je jedan medju vami svojimi strastmi i griešnom nakanom u sebi ugasio, naime Juda.

⁵) t. j. tko vrši Božju volju i prema tomu Bogu drag.

⁶) Bog je od vieka znao da će Juda Isusa izdati pak je to u starom zavjetu unapried kazao.

samnom hljeb jede, podiže petu svoju na me.[1] Sad vam već kažem, prije nego se sbude, da, kad se sbude, vjerujete da sam ja.[2] Zaista, zaista vam kažem: Koji prima onoga, koga pošaljem, mene prima a tko prima mene, prima onoga, koji me je poslao.

Kad ovo reče Isus posta žalostan u duhu, i posvjedoči i reče: Zaista, zaista vam kažem: Jedan izmedju vas izdat će me. — Onda se učenici sgledahu medju sobom, bivši u zabuni, za koga govori. A jedan od učenika njegovih, koga Isus ljubljaše, sjedjaše za stolom na krilu Isusovu. Namignu dakle na njega Simon Petar, i reče mu: tko je, za kojega govori. Kad dakle onaj leže na prsi Isusove, reče mu: Gospodine, tko je? Isus odgovori: Onaj je, komu ja umočena kruha dam. I kad umoči kruh, dade Judi Simonovu Iskariotskomu. I po zalogaju udje u njega sotona.[3] I reče mu Isus: Šta činiš, čini

[1]) Ove rieči rekao je David o svom izdajniku Ahitofelu. A kako je David slika Spasitelja. tako se te rieči upravljaju na izdajnika Isusova.

[2]) t. j. da ne podvojite u vjeri u mene, kao da nisam Sin Božji, sveznajući Bog, te ne znam, da će me Juda izdati, te sam ga pače pozvao i za apoštola. Ja sam ga već prije poznao, i znao sam da će me izdati. Pozvao sam ga za apostola, da mu dadem priliku, da se bolje upozna naukom božanskim i tako spasi dušu svoju. A jer je tu milost odbio, eto ja vam kažem unapried, da će me on izdati, da se onda, kad me izda, sjetite, da sam ja spasitelj.

[3]) t. j. uze ga sasvim u svoju vlast. Prije ga je samo nagovarao, da Isusa izda, a jer se Juda napasti nije

brže. A ovo ne razumije nitko od onih, što sjedjahu za stolom, zašto mu reče. Jer njeki mišljahu, buduć da u Jude bješe novčarka. da mu Isus reče: kupi ono što treba za praznik ili da dade što siromašnim. Pošto dakle on uze zalogaj, odmah izidje. A bješe noć. — Kad dakle izidje, reče Isus: Sad se proslavi Sin čovječji, i Bog se proslavi u njemu.[1] Ako se Bog proslavi u njemu i Bog će njega proslaviti u sebi. I odmah će ga proslaviti.[2] Dječice, još sam malo s vami. Tražit ćete me, i kao što rekoh Judejcem: Kamo ja idem, vi ne možete doći, i vam govorim sad.[3] Novu vam zapovied dajem, da ljubite jedan drugoga, kao što ja vas ljubih, da se i vi ljubite medju sobom. Po tom će svi poznati, da ste moji učenici, ako uzimate ljubav medju sobom. Reče mu Simon Petar: Gospodine, kamo ideš? Odgovori Isus. Kamo ja idem, ne

htio ukloniti niti ju odbaciti, to je djavol sve više počeo gospodariti u srcu njegovu, dok ga eto ne predobi posve u svoju vlast. To Bog dopušta kada tko tvrdokorno njegov nauk i njegove milosti odbija.

[1]) po muki i smrti Isusovoj na križu, koju je Juda svojim izdajstvom prouzročio.

[2]) Kad bude Bog po smrti Isusovoj uzveličan i čašćen, to će i Bog Isusa uzveličati i počastiti, jer će ga uskrsnuti od mrtvih, uzeti na nebo i njegovu crkvu širiti i štititi. A to će se za malo vremena dogoditi.

[3]) Židovom rekoh, da će me tražiti, ali me neće naći, te će u griesih svojih umrieti; a vama velim, da ću vas k sebi uzeti, da i vi budete, gdje sam i ja, kod Otca moga na nebesih.

možeš sad ići zamnom.[1] Reče mu Petar: zašto ne mogu sad ići za tobom? Dušu ću svoju za te položiti. Odgovori mu Isus: Dušu li ćeš svoju za me položiti? Zaista, zaista ti kažem: Neće pietao zapjevati, dok me tri put ne zaniječeš.

Gl. 14.: Neka se ne plaši srce vaše. Vi vjerujete u Boga, vjerujte i u mene. U domu Otca moga mnogi su stanovi. Da nije tako, kazao bi vam: jer idem, da vam pripravim mjesto.[2]) I kad otidem, i pripravim vam mjesto, opet ću doći i uzet ću vas k sebi,[3]) da gdje sam ja, i vi budete. I kamo ja idem znate, i put znate. Reče mu Toma; Gospodine, ne znamo kamo ideš, i kako možemo put znati? Reče mu Isus: Ja sam put i istina i život:[4]) nitko ne dolazi k Otcu osim po meni. Da ste mene spoznali, i Otca biste moga spoznali: i od sada ćete ga poznati i vidjeti ga.[4]) Reče mu Filip:

[1]) k smrti na križu i potom na nebo.

[2]) Mjesto na nebu bilo je apoštolom od vieka pripravljeno, ali iztočnim griehom izgubljeno, a Isus sada ide, da im ga svojom mukom i smrću na križu opet pripravi.

[3]) Isus će doći na čas smrti svakoga čovjeka i na sudnji dan, pa koji su po njegovu nauku živjeli uzet će ih k sebi.

[4]) Isus je: put, jer svojim životom pokazuje, kako se može doći k Bogu Istina, jer nas je naučio nauk, po kom se jedino čovjek može spasiti. Život, jer svojimi milostmi, koje dieli po svetih sakramentih daje čovjeku život nebeski.

[5]) Tko upozna božanstvo u meni taj pozna božanstvo i u Otcu, i doći će k Otcu. Toga božanstva do sada niste

Gospodine, pokaži nam Otca i dosta nam je. Reče mu Isus: Toliko sam vrieme s vami, i nijeste me spoznali? Filipe! Tko vidi mene, vidi i Otca.[1]) Kako ti govoriš: Pokaži nam Otca? Ne vjerujete li, da sam ja u Otcu i Otac u meni? Rieči, koje vam ja govorim, ne govorim od sebe. Nego Otac, koji stoji u meni, on tvori djela. Ne vjerujete li, da sam ja u Otcu i Otac u meni? Inače vjerujte radi samih djela. Zaista, zaista vam kažem: Tko vjeruje u mene, djela, koja ja tvorim i on će tvoriti, i veća će od ovih tvoriti, jer ja idem k Otcu svojemu. I štogod zaištete u Otca u ime moje, to ću učiniti, da se proslavi Otac u Sinu. Ako što zaištete od mene u ime moje, ja ću to učiniti. Ako me ljubite, zapoviedi moje držite. I ja ću moliti Otca, i dat će vam drugoga utješitelja. da ostane s vami u vieke, Duha istine, kojega sviet[2]) ne može primiti, jer ga ne vidi, niti ga poznaje: Vi ćete ga poznati, jer će u vas ostati, i u vas će biti. Neću vas ostaviti sirotne: doći ću k vam. Još malo, i sviet me neće više vidjeti. A vi me vidite, jer ja živim, i vi ćete

posve spoznali, premda ste ga nada mnom vidjeli, a po tom i Otca vidjeste; ali za malo ćete to božanstvo u meni podpuno naučiti poznavati (po dolazku Duha sv.)

[1]) Isus kao Sin Božji ima istu narav božansku s Otcem.

[2]) t. j. ljudi, koji teže samo za blagom i ugodnošću ovoga svieta. Takovi dakako niti ne misle na duhovni život, a još manje hoće po njem živjeti, ili o njemu šta čuti, jer bi se inače griešnoga života morali ostaviti.

živjeti. U onaj ćete dan[1] spoznati, da sam ja u Otcu svojem, i vi u meni, i ja u vas. Tko ima zapoviedi moje i drži ih, on je onaj, koji me ljubi. A koji mene ljubi, ljubit će njega i Otac moj, i ja ću ga ljubiti, i očitovat ću mu se sam. Reče mu Juda,[2]) ne onaj Iskariot: Gospodine, što se je dogodilo, da se hoćeš nam da očituješ, a ne svietu? Odgovori Isus i reče mu: Ako tko mene ljubi, držat će riec moju, i Otac će moj njega ljubiti, i k njemu ćemo doći i u njega ćemo se nastaniti: tko ne ljubi mene, ne drži mojih rieči. A riec, koju čuste nije moja, nego onoga, koji me posla, Otca. Ovo vam kazah, jer boravim kod vas. A utješitelj, Duh sveti, kojega će Otac poslati u ime moje, On će vas naučiti svemu, i napomenuti će vam sve, štogod vam rekoh. Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam: ne kao što sviet daje, ja vam dajem. Neka se ne plaši srce vaše, niti ne boji. Čuste, da vam ja kazah: Idem i dolazim k vam. Kad biste me ljubili, radovali biste se što ja

[1]) Poslije uskrsnuća mojega sve više ćete spoznavati koli je uzka sveza medju menom i Otcem mojim, pak medju menom i vami. — Pomisli na troju svezu: svezu Sina s Otcem po vječnom rodjenju od njega; za tim svezu pravih kršćana s Kristom po sv. krstu, po kom postaju djeca Božja i uda njegova tiela; napokon svezu Isusa Krista s kršćani, po njegovoj upravi, i po tajinstvenom pohodu u sv. sakramentih, osobito u presv. olt. Sakramentu.

[2]) Juda Tadej (Tadija).

idem k Otcu, jer je Otac veći od mene.[1]) I sad vam kazah, prije nego se dogodi, da vjerujete kad se sbude. Već neću mnogo govoriti s vami: Jer ide knez ovoga svieta [2]) i u meni nema ništa. Nego da spozna sviet, da ljubim Otca i kao što mi zapovjedi Otac, onako činim. Ustanite, hajdmo odavde.

Gl. 15.: Ja sam pravi čokot,[3]) i Otac moj je vinogradar. Svaku lozu na meni, koja ne nosi ploda[4]) odsjeći će ju, i svaku, koja nosi plod, očistit[5]) će ju, da više ploda nosi. Vi ste već čisti, radi rieči,[6]) koju vam govorih. Ostanite u meni,[7]) i ja u vas. Kao što loza ne može ploda nositi sama od sebe, ako ne ostane

[1]) t. j. od mene kao čovjeka, jer je Isus kao Bog jednak s Otcem, te kao takav je uviek kod Otca, stoga i Isus kao čovjek ide k Otcu.

[2]) sotona, koji je ovim svietom zavladao, te će me po svojih sužnjih ubiti; on nema nikakova prava na me; niti ću pretrpjeti smrt, kao da bi ju ja zaslužio, već ju hoću pretrpjeti svojevoljno da izpunim volju Otca svoga te spasim sviet od grieha i vječnoga prokletstva.

[3]) Isus sebe naziva ćokotom (trsom) a svoje učenike (vjernike) mladicom, a Otca svoga vinogradarom.

[4]) dobrih djela po nauku Isusovom.

[5]) tko živi po nauku Isusovu, toga Bog sve više razsvjetljuje, tješi i jači, dapače kadkada i nevolja na njega pripusti da si što više zasluga pribavi, i od grieha što više očisti, te više teži za Bogom.

[6]) po živoj rieči Božjoj, po mojih naukah, a osobito po rieči Božjoj na sv. krstu; jer kad se polieva vodom izgovaraju se rieči: ja te krstim u ime Otca i Sina i Duha svetoga i tim je čovjek riešen od grieha.

[7]) po živoj vjeri, po dobrih djelih i po milosti.

na čokotu: tako ni vi, ako u meni ne ostanete. Ja sam čokot vi loze: koji ostane u meni i ja u njem: taj nosi mnogi plod, jer bez mene ne možete činiti ništa.[1] Ako tko u meni ne ostane, bacit će se na polje kao loza, i osušit će se, i skupit će ju, i u oganj baciti i gori.

Ako ostanete u meni, i rieči moje u vas ostanu, štogod hoćete, ištite i bit će vam.[2] Tim se je proslavio[3] Otac moj, da plod mnogi nosite, i postajete moji učenici. Kao što je Otac mene ljubio, tako sam vas i ja ljubio. Ostanite u ljubavi mojoj. Ako zapoviesti moje uzdržite, ostat ćete u ljubavi mojoj, kao što i ja[4] održah zapoviesti Otca svojega, i ostajem u ljubavi njegovoj. Ovo sam vam govorio, da radost moja u vas bude. Ovo je zapovied moja: da se ljubite medju sobom, kao što sam vas ja ljubio. Nitko neima veće ljubavi od ove, da tko dušu svoju položi za prijatelje svoje. Vi ste prijatelji moji, ako činite, što vam ja zapoviedam. Više vas ne nazivam slugami, jer sluga ne zna, šta radi gospodar njegov. Nego vas nazvah prijatelji, jer

[1]) ništa, čim bi si zaslužili vječni život, vječnu plaću na nebu.

[2]) Tko ostane u Kristu po vjeri i po vršenju njegovih zapoviedi, taj će sve zadobiti, što god u njega zaište. Jer takav tražit će samo to, da se Božja volja vrši i što se Bogu svidja. A onda će to sigurno dobiti.

[3]) Tim se slava i čast izvanjska moga Otca povećava, čim većma pazite na moje zapoviedi i po tom se sve više opravdavate i posvećujete.

[4]) Kao Bog-čovjek.

vam sve očitovah, što čuh od Otca svojega. Vi mene ne izabraste, nego ja vas izabrah, i postavih vas, da idete, i plod nosite, i da vaš plod ostane,[1]) da štogod zaištete u Otca u ime moje, da vam dade. Ovo vam zapoviedam: da se ljubite medju sobom. Ako sviet [2]) na vas mrzi, znajte, da na mene zamrzi prije vas. Kad biste bili od svieta, sviet bi svoje ljubio: a buduć da niste od svieta, nego vas ja od svieta izabrah, zato sviet mrzi na vas. Opominjite se rieči moje koju vam ja rekoh: Nije sluga veći od gospodara svojega. Ako mene progoniše i vas će progoniti: Ako rieč moju održaše, i vašu će održati. Ali sve će vam ovo činiti za ime moje, [3]) jer ne poznaju onoga, koji me posla. Da nisam bio došao, i govorio im, ne bi grieha imali: sada izgovora neće imati za grieh svoj. Tko mrzi na mene, i na Otca mojega mrzi. Da nisam bio djela tvorio medju njimi, kojih nitko drugi ne tvori, ne bi grieha imali; a sad i vidješe, i zamrziše na me i na Otca mojega. Ali da se iz-

[1] Bog svakoga čovjeka poziva svojom milošću da vrši njegovu volju i da se spasi. A do čovjeka stoji, da se glasu Božjemu odazove i da milošću Božjom u istinu vjerno vrši zapoviedi Božje kroz sav život svoj. O tom zavisi sreća svakoga; jer Bog nikoga ne sili, ali tko njegov glas sluša bit će nagradjen, a tko ne sluša bit će kažnjen.

[2] Bezbožni, nevaljani, opaki ljudi.

[3] Jer opaki bezbožni ljudi mrze na ime Isusovo i neće o njem ništa da čuju. Pa ipak tko nema ni ne pozna Isusa, taj nema, ni ne pozna ni samoga Boga. Stoga se ne stidi nikada pozdraviti sa „Hvalien Isus“.

puni riеč, koja je u njihovu zakonu pisana: zamrziše na me ni za što. A kad dodje utješitelj kojega ću vam ja poslati od Otca,[1] Duha istine, koji od Otca proizhodi, on će svjedočiti za mene, a i vi ćete svjedočiti, jer ste od početka sa mnom.

G. 16. Ovo vam kazah, da se ne sablaznite. Iz sinagoga će vas izgoniti: a doći će ura, kad će svaki, koji vas ubije, misliti da Bogu službu čini. I ovo će vam učiniti, jer ne poznaše Otca ni mene. Nego vam ovo kazah: da, kad dodje ura, toga se sjetite, da vam ja kazah. A izprva ne kazah vam toga, jer bijah s vami. A sad idem k onomu koji me posla: i nitko me od vas ne pita: kamo ideš? Nego što vam ovo kazah, žalosti napuni se srce vaše. Ali ja vam istinu govorim: dobro je za vas, da ja idem: jer ako ja ne otidem, [2]) Utješitelj neće doći k vam: ako li otidem, poslat ću ga k vam. I kad on dodje, pokarat će sviet za grieh, i za pravdu i za sud. Za grieh naime, što ne vjerovaše u mene: a za pravdu, što idem k Otcu, i više me ne ćete vidjeti:[3]) a za sud što je knez[4]) ovoga svieta već

---

[1] Duh sv. je treća osoba u Božanstvu koja izhodi od Otca i Sina od vieka, jednake naravi s Otcem i Sinom.

[2] Duh sv. nije prije mogao doći dok sviet nije bio odkupljen od grieha.

[3] Duh će sv. svjedočiti, da sam bio pravedan i da sam sve k pravednosti vodio. Po tom će svi spoznati, da sam Pravednik Boga Otca, ka komu idem i nećete me više u ovom smrtnom tielu vidjeti.

[4] Sotona je odsudjen i oduzeta mu je sva vlast na zemlji.

osudjen. Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. A kad dodje on, Duh istine, uputit će vas na svaku istinu, jer neće od sebe govoriti: nego će govoriti što čuje, i javit će vam, što će biti. On će me proslaviti: jer će od mojega uzeti,[1]) i javit će vam. Sve štogod[2]) ima Otac, moje je. Zato rekoh: da će od mojega uzeti i javiti vam. Još malo, i ne ćete me više vidjeti: i opet malo, pa ćete me vidjeti: [3]) jer idem k Otcu. A od učenika njegovih rekoše medju sobom: šta je to, što nam kaže: još malo i ne ćete me vidjeti: i opet malo pa ćete me vidjeti, i ja idem k Otcu? Govorahu dakle: Šta je to, što govori, malo? Ne znamo što govori. A Isus razumje, da ga hoćahu zapitati, pa im reče: Zato li se zapitujete medju sobom, što rekoh još malo i ne ćete me vidjeti: i opet malo, pa ćete me vidjeti. Zaista, zaista vam kažem, da ćete vi plakati i naricati[4]; a sviet će se radovati: a vi ćete žalostni biti, ali će se vaša žalost okrenuti na radost[5]. Žena kad

---

[1] Duh sv. kako izlazi iz Sina tako od njega uzima nauk.

[2] Sve što Otac ima: Božanstvo, znanje, vlastitost izdisati Duha sv. jest moje.

[3] Još malo pak me svojim tjelesnima očima ne će te vidjeti na ovom svietu jer ću poslije svoje smrti otići k Otcu svomu na nebo; ali ćete malo iza toga vidjeti duhovnim očima, jer ću vam poslati Duha sv. koj će vas o meni poučiti te ćete me duhovnim načinom vazda pred očima imati.

[4]) Kad ja otidjem.

[5]) Kad dodje Duh sv.

radja, žalostna je, jer dodje ura njezina; ali kad rodi diete, više se ne opominje tjeskobe od radosti, jer se rodi čovjek na sviet. Tako i vi dakle imate sad žalost, ali ću vas opet vidjeti i radovat će se srce vaše: i radosti vaše neće nitko uzeti od vas. I u onaj dan nećete me pitati ni za što. Zaista, zaista vam kažem: Ako šta uzištete u Otca u ime moje, dat će vam. Do sada ne iskaste ništa u ime moje: ištite i primit ćete, da radost vaša bude puna. Ovo vam govorih u pričah. Doći će ura, kad vam više neću govoriti u pričah, nego ću vam otvoreno o Otcu govoriti[1]. U onaj ćete dan u ime moje iskati: i ne velim vam, da ću ja moliti Otca za vas: Jer sam Otac ljubi vas. Jer vi mene ljubiste i vjerovaste, da ja od Boga izidjoh. Izidjoh od Otca i dodjoh na sviet: opet ostavljam sviet i idem k Otcu. Rekoše mu učenici njegovi: eto sad otvoreno govoriš, a priče ne govoriš. Sad znamo, da sve znaš i ne treba ti, da te tko pita: po tom vjerujemo, da si od Boga izišao. Odgovori im Isus: Zar sad vjerujete? Evo ide ura i već je došla, da se razpršite svaki na svoju i mene sama ostavite; ali nisam sam, jer je Otac samnom. Ovo vam kazah, da u meni mir imate[2]. U svietu ćete

[1]) To je učinio poslie svoga uzkrsnuća kroz 40 dana a kasnije po Duhu sv.

[2]) Govorio sam vam o mržnji kojom će opaki ljudi progoniti mene i vas, o mom odlazku k Otcu, o moći molitve u imenu mojem, da kada sve to dodje, dobijete iz vjere u mene pokoj i mir.

imati tjeskobu ali uzdajte se, jer ja nadvladah sviet.[1]

Molitva Isusova na zadnjoj večeri. Iv. gl. 17.

Podignuvši Isus oči svoje na nebo reče:

Otče, dodje ura[2]: proslavi[3] Sina svojega, da Sin tvoj proslavi tebe. Kaošto si mu dao vlast nad svakim tielom, da svemu što si mu dao, dade im život vječni.[4] A ovo je život vječni.[5] Da poznaju tebe jedinoga Boga istinoga, i koga si poslao, Isusa Krista. Ja tebe proslavih na zemlji; djelo svrših,[6] koje si mi dao da činim: i sad proslavi ti mene, Otče, u tebe samoga, slavom, koju imadoh u tebe prije nego sviet postade.[7] Očitovah ime tvoje ljudem, koje si mi dao od svieta:[8] tvoji bijahu, pa si ih meni dao, i tvoju rieč održaše. Sad razumješe, da je sve, što si mi dao, od tebe: jer rieči, koje si dao meni, dadoh im, i oni primiše, i poznadoše istinito, da od tebe izidjoh, i vjerovaše, da si me

[1]) A po tom ga i vi svladavate vjerujući u mene.

[2]) da trpim.

[3]) uskrsnućem mojim od mrtvih i uzašašćem na nebo.

[4]) da kako si ga dao ljudem za Spasitelja, tako po njem ljudi poluče život vječni.

[5]) Taj život vječni polučit će, ako spoznaju pravo tebe i Isusa.

[6]) objavio sam ljudem tvoje božanske vlastitosti i tvoje zapoviedi, i odriešio rod ljudski od grieha.

[7]) daj meni kao čovjeku onu slavu koju kod tebe imam već kao Bog.

[8]) t. j. apostolom i drugim učenikom.

ti poslao. Ja se za njih molim:[1] ne molim se za sviet;[2] nego za one, koje si mi dao, jer su tvoji: i moje sve je tvoje, i tvoje moje, i ja se proslavih u njih: i više nisam na svietu: a ovi su na svietu, a ja idem k tebi. Otče sveti, sačuvaj ih u ime svoje, one koji si mi dao, da budu jedno, kao i mi. Dok bijah s njimi, ja ih čuvah u ime tvoje. One, koje si mi dao, sačuvah, i nitko od njih ne pogibe, osim sina propasti, da se izpuni pismo.[3] A sad k tebi idem i ovo govorim na svietu, da imaju radost moju izpunjenu u sebi. Ja im dadoh rieč tvoju, i sviet omrznu na njih, jer nisu od svieta, kao što ni ja nisam od svieta. Ne molim, da ih uzmeš sa svieta nego da ih sačuvaš oda zla. Od svieta nisu, kao što ni ja nisam od svieta. Posveti ih u istini. Rieč je tvoja istina. Kao što si ti mene poslao u sviet, i ja njih poslah u sviet. I za njih ja posvećujem sebe, da i oni budu posvećeni u istinu. Ne molim pak samo za njih, nego i za one, koji će na njihovu rieč u me vjerovati, da svi jedno budu, kao što ti, Otče, u meni, i ja u tebi, da i oni u nas jedno budu, da sviet vjeruje, da si me ti poslao. I ja slavu, koju si mi dao, dadoh njim, da budu jedno, kao mi što smo jedno. Ja u njih, i ti u meni, da budu podpuno u jedno, i da pozna sviet, da si me ti poslao

[1]) t. j. da ostanu, što jesu, prijatelji i djeca Božja.
[2]) t. j. ne molim se za sviet, da ostane kakav je, već da se obrati i spasi.
[3]) Vidi gore str. 535. opazka 6.

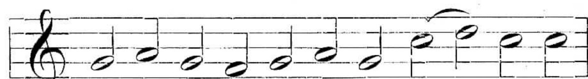
i da si ih ljubio kao što si i mene ljubio. Otče, hoću, da i oni, koje si mi dao, budu samnom, gdje sam ja, da vide slavu moju, koju si mi dao jer si me ljubio prije postanka svieta. Otče pravedni, sviet tebe ne pozna: a ja te poznam, i ovi poznaše, da si me ti poslao. I obznanih im ime tvoje i obznanit ću, da ljubav, kojom si mene ljubio, u njih bude, i ja u njih.
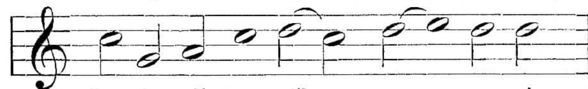
Konac.

Kralju vječnomu, bezsmrtnomu i nevidivu, jedinomu Bogu čast i slava na vieke vjekova. Amen.

Zaziv Duha sv.

2. Koj prozvan si Utješitelj
Nadarje Boga višnjega
Vir živi, oganj ljubezan,
I pomazanje duhovno

3. Ti darom sedmerostruki
Ti prst Otčeve desnice
Ti pravo Otca obećan
Bogateć usta govorom

4. Razsvjetli pamet svjetlošću
Srce razžeži ljubavlju
A slabost tiela našega
Vječnom ohrabri kriepošću

5. Odreni od nas hudnika;
A mir nam podaj udiljma,
Vodjem nam budi svedjernim
Da svako zlo izbjegnemo.

6. Po tebi daj, da poznamo
Otca i sina zajedno
I Tebe Duha obaju
Da u sve vrieme priznamo.

7. Bud slava Otcu višnjemu
I Sinu mu jedinomu
Sa Duhom Utješiteljem
Sada i po sve vjekove. Amen.

U uskrsno vrieme 7. kitica glasi:

Bud slava Otcu višnjemu
I Sinu uskrsnuvšemu
Od mrtvih i Tješitelju
U bezkonačne vjekove. Amen.

Poklon presv. Oltarskom Sakramentu.

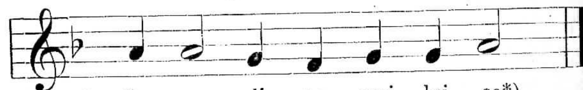
Alla breve
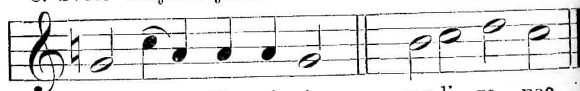

Litanije Lauretanske.

1. Go - spo - di - ne smi - luj se*)
2. { — — Kri - ste smi - luj se
   { Go - spo - di - ne smi - luj se
3. Kri - ste čuj nas
4. Kri - ste u - sli - ši nas
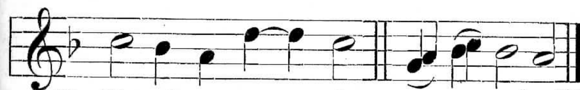

5. Otče nebeski Bo - že Smi - luj nam se
6. Sine Odkupitelju svieta Bo - že Smi - luj nam se
7. Duše sveti Bo - že Smi - luj nam se
8. Sveto Trojstvo jedan Bo - že Smi - luj nam se
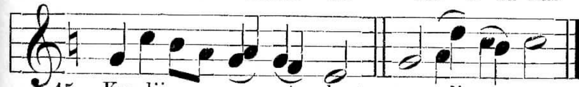

9. Sve - ta Ma - ri - jo mo li za nas
10. Sveta Bogo - ro - di - ce mo li za nas
11. Sveta Dievo dje - vi - ca mo li za nas
12. Maj - ko Kri - sto - va mo-li za nas
13. Majko Božje mi - lo - sti mo li za nas
14. Maj - ko pre - bi - stra mo-li za nas
15. Maj - ko pre - či - sta mo-li za nas
16. Majko neo - skvr - nu - ta mo li za nas
17. Maj - ko ne - tak - nu - ta mo-li za nas
18. Maj - ko lju - bez - na mo-li za nas
19. Maj - ko div - na mo li za nas
20. Majko Stvori - te - lje - va mo-li za nas
21. Majko Spasi - te - lje - va mo-li za nas

*) Pazi! Svaki redak, koji je naznačen lihim brojem (1, 3, 5, 7 itd.) pjeva se solo, a koji je označen parnim (takim) brojem (2, 4, 6 itd.) pjeva sbor ili puk dakako jednoglasno.
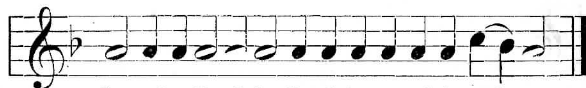

22. Dje - vi - ce premu - dra mo - li za nas
23. Dje - vi - ce čast - na mo - li za nas
24. Djevice hvale dostoj - na mo - li za nas
25. Dje - vi - ce mogu - ća mo - li za nas
26. Djevice milo - sti - va mo - li za nas
27. Dje - vi - ce vjer - na mo - li za nas
28. Ogle - da - lo prav - de mo - li za nas
29. Prie - sto - lje mudro - sti mo - li za nas
30. Uzroče naše rado - sti mo - li za nas
31. Posudo du - hov - na mo - li za nas
32. Posudo pošto - va - na mo - li za nas
33. Posudo uzorna pobožnosti mo - li za nas
34. Ružice ta - jinstve - na mo - li za nas
35. Tor - nju Davi - dov mo - li za nas
36. Tornju bjelo - kost - ni mo - li za nas
37. Ku - ćo zlat - na mo - li za nas
38. Škri - njo zavjet - na mo - li za nas
39. Vra - ta nebe - ska mo - li za nas
40. Zviez - do jutar - nja mo - li za nas
41. Zdrav - lje bolest - nih mo - li za nns
42. Uto - čišće grieš - nih mo - li za nas
43. U - tjeho žalost - nih mo - li za nas
44. Pomoć-nice kršća - nâ mo - li za nas
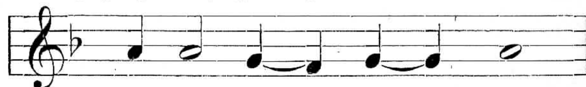

45. Kra-lji-ce an - gje - la mo - li za nas
46. Kra-lji-ce patri - ar - kâ mo - li za nas
47. Kra-lji-ce pro - ro - kâ mo - li za nas
48. Kra-lji-ce apo - sto - lâ mo - li za nas
49. Kra-lji ce muče - ni - ka mo - li za nas
50. Kra-lji-ce izpovjeda-la-câ mo - li za nas
51. Kra-lji-ce dje - vi - câ mo - li za nas
52. Kra-lji-ce svih Sve - tih mo - li za nas
53. Kra-lji-ce bez grieha začeta mo - li za nas
54. Kra-lji-ce svete Kruni-ce mo - li za nas
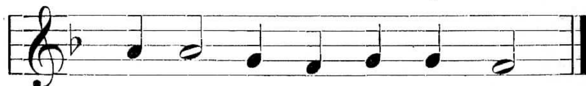
Solo.

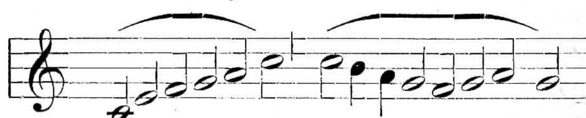
Jaganjče Božji po drugi i treći put solo.
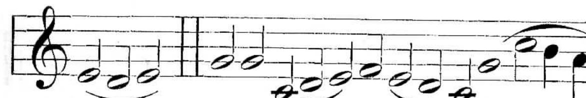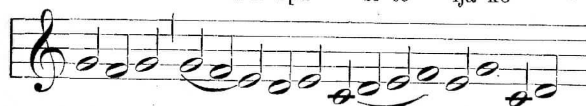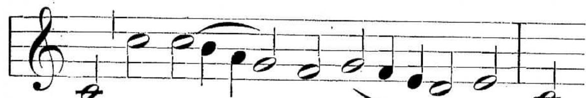

Antifone marijanske.

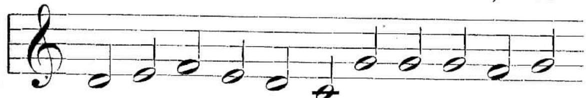
I. od I. nedelje adventske do Sviećnice.

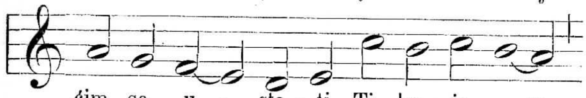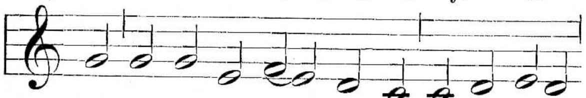

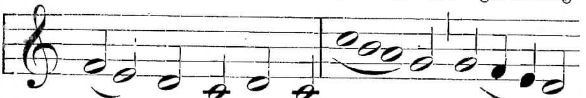

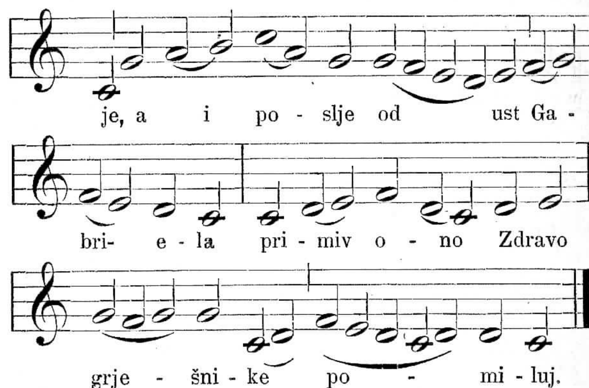

Sveć.: Angjeo Gospodnji naviestio Mariji

Puk: I ona je začela po Duhu svetom.

Pomolimo se. Milost Tvoju, molimo Te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji smo po angjelu glasniku doznali za utjelovljenje Krista Sina Tvoga, po njegovoj muki i križu zavriedimo slavno uskrsnuti. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.
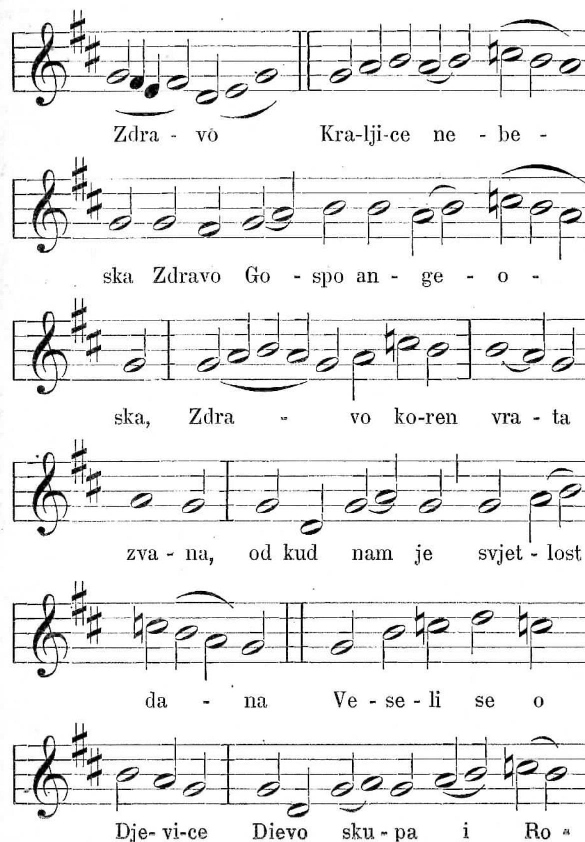
Od Božića do Sviećnice mjesto gornje molitve uzima se ova:

Sveć.: Poslije poroda ostala si, Djevice, neoskvrnjena

Puk: Bogorodice moli za nas.

Pomolimo se. Bože, koji si plodnim djevičanstvom blažene Marije, ljudskomu rodu dar vječnoga spasenja podao: daj, molimo Te, da njezin zagovor osjetimo, po kojoj smo zaslužili primiti početnika života, Gospodina našega Isusa Krista, Sina Tvoga. Amen.

2. Od Sviećnice do Velikog Četvrtka.

di - ce Ti sad mi-lo gle-

daj na nas. I I - su - sa

mo - li za nas

Sveć.: Udostoj me, da Te hvalim, Djevice presveta.

Puk: Daj mi jakosti proti neprijateljem Tvojim.

Pomolimo se. Udieli milosrdni Bože jakost našoj slabosti, da mi, koji svete Bogorodice spomen slavimo, pomoću njezina odvjetovanja iz svojih nepravdâ uskrsnemo. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

3. Od Vel. Subote do Presv. Trojstva.

Kraljice nebeska ra - duj se.

Al - le - lu - ja Jer kog si do-stoj - na

bi - la no - si-ti. Al- le - lu-ja

U - skrsnu ka-ko reče Al-le - lu - ja.

Mo - li Bo - ga za nas Al - le - lu-ja.

Sveć.: Veseli se i raduj, djevice Marijo. Alleluja.

Puk: Jer Gospodin uskrsnu u istinu. Alleluja.

Pomolimo se: Bože, koji si se dostojao obradovati sviet uskrsnućem svoga Sina. Gospodina našega Isusa Krista, udieli nam, molimo Te, da po zagovoru njegove Majke djevice Marije dostignemo radosti vječnoga života Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

4. Od Presv. Trojstva do Adventa.

Zdravo Kraljice Maj-ko mi- lo - sr- dno -

sti ži-vo-te sla - sti i u-fa-nje na-še zdra -

vo! K te-bi va-pi-mo prog-na-ni si - no - vi

E - vi-ni K te-bi uz- di-še-mo tu-gu-ju-

ći i pla-ču-ći u o-voj suz-noj do -

li - ni. Svrni da - kle od - vjet-ni - ce

na - ša o-ne tvo - je mi - lo - sr -

dne o - či na nas te nam I-su-sa blago-

slovljen plod u-tro-be tvo - je poslje o-

vo-ga pro-go - na po - ka - ži O

bla - ga o mi - la o

slad - ka die - vo Ma - ri - jo!

Sveć.: Moli za nas sveta Bogorodice

Puk: Da postanemo vriedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si sudjelovanjem Duha svetoga pripravio tielo i dušu prečiste djevice Majke Marije, da bude dostojno prebivalište Sinu Tvomu: daj da nas ona, koje se ovdje s radošću spominjemo, milostivnim zagovorom izbavi od sadašnjih zalâ i vječne smrti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tantum ergo.

Tan-tum er - go Sa - cra - men-tum ve - ne-
Ge - ni - to - ri Ge - ni - to-que laus et

re - mur cer - nu - i et an - ti - quum
ju - bi - la - ti - o sa - lus ho - nor

do - cu - mentum novo cedat ri -
vir - tus quoque sit et be-ne di -

- tu - i praestet fi - des sup - ple -
- cti - o pro - ce - den - ti ab u -

mentum sen-su-um de-fe-ctu- i
tro - que comparsit laudati - o. A - men.

V. Panem de coelo praestitisti eis, alleluja.
R. Omne delectamentum in se habentem, alleluja.

Sveć.: Dao si im kruh nebeski. Alleluja.
Puk: Sve slasti u sebi imajući. Alleluja.

Oremus. Deus qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis tuae memoriam reliquisti: tribue quesumus; ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuae fructum nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. R. Amen.

Pomolimo se. Bože, koji si nam pod čudovitim Sakramentom ostavio uspomenu muke svoje: daj nam, molimo Te, da sveta otajstva Tvoga tiela i krvi tako štu-

jemo, da plod Tvoga odkupljenja uviek u sebi osjećamo. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Neposredno prije nego svećenik dadne s Presvetim blagoslov pjeva se jedan put.

Svet svet svet Svet i pre - svet

I-sus u ol - tarsko - mu Sa-kra-men- tu
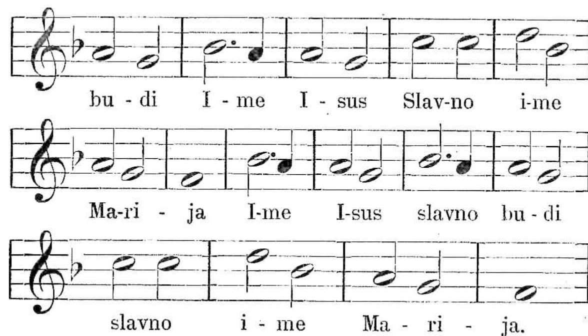
sve - to - mu.

Poslje blagoslova pjeva se:

Ne- o - sta-vi nas nig - dar blago - slo-vi

nas svig-dar bu di s nami svaki čas

I-sus Spa - si - te-lju naš. Slav-no

Kazalo.

	Strana:
Predgovor	1
U predvečerje	5
Prvi dan: Srce Marijino	12
Drugi dan: Zdravo Marijo i Srce Marijino	23
Treći dan: Ponizno Srce	30
Četvrti dan: Ljepota Srca	38
Peti dan: Moć Srca	49
Šesti dan: Odvažnost Srca	67
Sedmi dan: Darežljivo Srce	75
Osmi dan: Čistoća Srca	82
Deveti dan: Srce puno materinske ljubavi	91
Deseti dan: Srce sućutno	98
Jedanaesti dan: Bogu posvećeno Srce	108
Dvanaesti dan: Srce savjestno	117
Trinaesti dan: Srce ljubeće Boga	127
Četrnaesti dan: Srce puno vjerske radosti	138
Petnaesti dan: Srce zahvalno	150
Šestnaesti dan: Srce puno materinske blaženosti	157
Sedamnaesti dan: Srce čuvaće	167
Osamnaesti dan: Srce ljubezno napram ljudem	178
Devetnaesti dan: Srce postojano	186
Dvadeseti dan: Srce materinjsko	194
Dvadeset i prvi dan: Srce katoličko	203
Dvadeset i drugi dan: Srce Marijino daje svjetlo slipcem	212
Dvadeset i treći dan: Srce Marijino topi hladna srca	225
Dvadeset i četvrti dan: Srce Marijino trga okove Sotonske	233
Dvadeset i peti dan: Srce Marijino pomaže, te nadjemo izgubljeno blago	241
Dvadeset i šesti dan: Srce Marijino izpraša zdravlje bolestnim	249

Strana:
Dvadeset i sedmi dan: Srce Marijino donaša mir u nepokojno Srce 256
Dvadeset i osmi dan: Srce Marijino štiti u borbi . . 264
Dvadeset i deveti dan: Srce Marijino tješi žalostne . 272
Trideseti dan: Srce Marijino pomaže k sretnoj smrti 282
Trideset i prvi dan: Srce Marijino vodi k Srcu Isusovu 291

Bratovština presvetoga i prečistoga Srca Marijina:

§ 1. Postanak bratovštine 301
§ 2. Svrha, vriednost i korist bratovštine 304
§ 3. Pravila i uvedenje bratovštine 311

Dodatak.

I. Izpoviest prave i jedino spasonosne vjere od Boga nam dane 315

II. Molitve i sve što treba kršćanin da znade:

1. Molitva prije propoviedi 318
2. Otče naš 318
3. Zdravo Marijo 319
4. Vjerujem u Boga 319
5. Deset zapoviedi Božjih 319
6. Pet zapoviedi crkvenih 319
7. Sedam svetih sakramenata 320
8. Sedam glavnih grieha 320
9. Krieposti, koje nas čuvaju od grieha proti Duhu svetomu 321
10. Šest grieha proti Duhu svetomu 321
11. Krieposti, koje nas čuvaju od grieha proti Duhu svetomu 321
12. Četiri u nebo vapijuća grieha 321
13. Osam blaženstva 322
14. Devet tudjih grieha 322
15. Tjelovna djela milosrdja 323
16. Duhovna djela milosrdja 323
17. Dužnosti kršćanske 323
18. Čin vjere 323
19. Čin ufanja 324
20. Čin ljubavi 324
21. Četiri zadnje stvari 325
22. Osobita svojstva Božja, koja treba pamtiti . . . 325
23. Sedam dara Duha svetoga 325
24. Dvanaest osobitih plodova Duha svetoga . . . 325
25. Kakovu je Crkvu Isus utemeljio? 326
26. Zašto je Isus utemeljio Crkvu? 326
27. Što imademo osobito pamtiti o Bl. Djevici Mariji 326
28. Što je tielo kršćanina kalolika? 326
29. Četiri dara blaženoga tiela 327
20. Što je duša kršćanina katolika u milosti . . . 327
31. Tri dara duše blažene 327
32. Kako se valja braniti proti napastim vražjim . . 327
33. Kako ćeš sačuvati svetu čistoću 328
34. Sedam stvari na koje Bog osobito mrzi 329
35. Koja je glavna zapovied Božja? 329
36. Kakova je prava kršćanska ljubav? 329
37. Kakova je prava kršćanska mudrost? 330
38. Koja su osobito dobra djela, koja treba kršćanin da vrši? 330
39. Dobra nakana 330
40. O raznih dužnostih:

I. Trinaest dužnosti svakoga čovjeka prama Bogu 330
II. Deset dužnosti svakoga čovjeka prama sebi . 332
III. Sedam dužnosti roditelja prama djeci . . . 333
IV. Osam dužnosti djece prama roditeljem . . 334
V. Dužnosti ženitbenih drugova 335
VI. Dužnosti gospodara prama slugam, služkinjam i najamnikom 336
VII. Dužnosti slugâ, služkinjâ i najamnikâ prama gospodaru 337
VIII. Dužnosti zanatlijâ prama naučnikom . . , 337
IX, Dužnosti naučnikâ prama zanatlijam . . . 337
X. Dužnosti svakoga čovjeka prama svojemu bližnjemu . . . . , 337

Strana:

III. Učinci sv. sakramenata.

Što čovjek dobiva po sakramenu sv. Krsta? 338
Što dobivamo u sakramentu sv. Potvrde 340
Presveti oltarski Sakramenat 342
Zašto je Isus naredio sv. misu 343
Kakovu korist imamo od sv. mise? 343
Kakovu korist imademo od sv. pričesti? 344
Što dobivamo u sakramentu sv. Pokore? 345
Što dobiva bolestnik po sakramentu svete zadnje Pomasti? 346
Što treba pripraviti kod bolestnika, kad se k njemu pozove svećenik? 347
Što dobivaju svećenici po sakramentu sv. Reda? . . 348
Što dobivaju oni, koji se prema propisom sv. katoličke crkve vjenčaju? 349

IV. Razne molitve.

1. Jutarnja 350
2. Molitva prije jela 355
3. Molitva poslije jela 355
4. Molitva večernja 356
5. Pobožnost svete mise 361
6. Molitve prije svete izpoviedi 379
7. Molitve poslije svete izpovjedi 386
8. Molitve prije svete pričesti 389
9. Molitve poslije svete pričesti 393
Vienčić molitava ljubavi k Bogu 398
Obnova krstnoga zavjeta 402
10. Molitve za bolestnike
I. O pričesti bolestnika 408
II. Molitve prije i poslije svete Pomasti . . . 411
III. Molitve razne za bolestnike 413
11. Molitve za umiruće 423
12. Molitve za preporučavanje umiruće duše 431
Litanije za umiruće 432
Molitve, koje se mole čim duša izadje iz tiela . 439
13. Katekizam o pobožnosti k prečistomu i bezgriešnomu Srcu Marijinu 440

Strana:

Litanije o Srcu Marijinu 455
14. Sedam žalosti presv. Srca Marijina 460
15. Sedam radosti presv. Srca Marijina 462
16. Krieposti presv. Srca Marijina 464
17. Devetnica k prečistomu Srcu Marijinu, osobito kao priprava k njegovoj svetkovini 466
18. Čislo ili krunica 470
19. Litanije lauretske 472
20. Molitve bl. dj. Mariji za svaki dan u tjednu od sv. Alfonza Liguorija 477
21. Molitva u nuždi dobroj majki Mariji vazda pomoćnici 485
22. Pobožni uzdasi k Srcu Marijinu 486
23. Molitva k Srcu Marijinu za obraćenje griešnika . 488
24. Pozdravi prečistoga Srca Marijina 488
25. Molitva Bogorodici za sjedinjenje iztočne crkve sa katoličkom 489
26. Molitva za obraćenje nevjernika 490
27. Molitva za obraćenje krivovjeraca 490
28. Litanije svih svetih 491
29. Molitve kad je jubilej, ili kad tko hoće zadobiti obilato oprošćenje 499
30. Križni put 500
31. Litanije presv. Imena Isusova 510
32. Zahvalnica 513
33. Molitve kad je oluja i zlo vrieme 515
34. Molitve za vrieme pomora i kuge 517
35. Litanije o presvetom Srcu Isusovu 519
36. Litanije o sv. Josipu 523
37. Pohadjaj marljivo Spasitelja u presv. oltarskom Sakramentu 529
Zaziv Duha svetoga 550
Poklon presv. oltarskom Sakramentu 551
Litanije Lauretanske 552
Antifone marijanske 554
Tantum ergo 561

Knjige, koje bi morala imati svaka kršćanska kuća i marljivo čitati.

Glasnik Presv. Srca Isusova

S dopuštenjem duhovne oblasti nadbiskupije zagrebačke, uredjuje

Josip Celinšćak

svećenik D. J. u Travniku

Izlazi svaki mjesec. Predplata za cielu godinu s poštom ili dostavom **36 nč.** a šalje se **nakladnoj tiskari Antuna Scholza u Zagrebu.**

Godište III. g. 1894 dobiva se podpuno za **36 nč.**

Glasnik sv. Josipa.

zabavno-poučni mjesečni list za puk katolički

uredjuje

Dr. Ferdinand Frankl.

Izlazi svaki mjesec. — Predplata za cielu godinu s poštom ili dostavom **36 nč.**, a šalje se **nakladnoj tiskari Antuna Scholza u Zagrebu.**

Sve ove knjige dobivaju se u nakladnoj tiskari Antuna Scholza u Zagrebu.

MALI GOFFINE

ili

tumačenje evangjelja za sve nedjelje u godini.

Ciena 60 nvč.

Toma Kempenski:

Nasljeduj Krista

preveo

M FILETIĆ.

Ciena 55 novč.

Dr. Štiglić:

Duhovna razmatranja.

Ciena 1 for.

Pajić:

Obredi i običaji katoličke crkve.

Ciena 60 nvč.

Naklada tiskare Antuna Scholza u Zagrebu.

Život svetog Alojzija Gonzage

uzora i zaštitnika kršćanske mladeži.

Taljanski napisao

V. Cepari, Isusovac.

Za proslavu tristogodišnjice bl. smrti Alojzijeve

preveo, popunio i dodao šestnedeljnu pobožnost i obične molitve

Dr. Josip Lang, duhovnik milosrdnica.

Treće izdanje, 528 str., sa slikami. Odobrila duhovna oblast u Zagrebu.

U liepom platnenom vezu 30 nvč

Idite k Josipu

Molitvenik na čast sv. Josipu.

Priredio

STJEPAN VIDMAR

prefekt i kateheta zem. sirotišta na Josipovcu.

Odobrila duhovna oblast u Zagrebu.

Sa slikom sv. Josipa.

352 strane, u platnenom vezu 20 nč.

Sve ove knjige dobivaju se u nakladnoj tiskari Antuna Scholza u Zagrebu.

Dr. Stadler

Ljubav k presv. Srcu Isusovu

Ciena 50, 60 i 70 nvč.

Dr. Stadler

PUT U NEBO

Ciena 1 for. 20 nč.

Dr. Stadler

Ljubimo G. N. Isusa Krista Sina Boga živoga

Ciena 70 nč.

Rodriguez

Vježbaj se u savršenosti i kršćanskoj kriepošti.

I. svezak 40 nč.

Dr. Jagatić

Putne crtice iz sv. zemlje

Ciena 1 for. 80 nč.

Naklada tiskare Antuna Scholza u Zagrebu.

DEVETNICA

na čast

Presvetog Srdca Isusova

složena

od sv. Alfonza Liguorija,

biskupa i naučitelja crkve.

→ Treće hrvatsko umnoženo izdanje. ←

S dopuštenjem duhovne oblasti.

74 strane. Broširano 5 nvč.

MARON SA LIBANONA

i

TAHKO INDIJANAC

Dvie istinite pripoviesti iz najnovijeg doba.

Preveo

Stjepan Vidmar,

prefekt i kateheta zemaljskoga sirotišta na Josipovcu.

(Sa 5 slika.)

Ciena uvezanom u bojadisanom omotu 50 nč.

HATTLER
Srce
Marijino

